C. H. Spurgeon

Frelsens vei

Prekener over kirkeårets tekster

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

C. H. Spurgeon: *Frelsens vei* (Prekener over kirkeårets tekster).
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Forord 1
1. søndag i advent: Jesus, Sannhetens konge 2
2. søndag i advent: Hold fast på skjoldet 11
3. søndag i advent: Hellig pågåenhet 19
4. søndag i advent: Den vantros ulykkelige stilling 26
1. juledag: Hvorfor Kristus ble lagt i en krybbe 34
2. juledag: Det rette julearbeidet 40
Søndag etter jul: En fredfull bortgang 48
Nyttårsdag: Kristi nådes fylde 54
Søndag etter nyttår: Ut av Egypt 61
1. søndag etter helligtrekongersdag: Døden gjort maktesløs 67
2. søndag etter helligtrekongersdag: Frelsende kunnskap 75
3. søndag etter helligtrekongersdag: Den samaritanske kvinnen og hennes misjon 81
4. søndag etter helligtrekongersdag: Det visnede fikentreet 87
Septuagesima: De første sist og de siste først 97
Seksagesima: Jesajas syn og tale 106
Fastelavnssøndag: Det avgjørende vendepunktet 114
1. søndag i faste: Faste holdepunkter 121
2. søndag i faste: Kvinnen som var en synderinne 130
3. søndag i faste: Kjærligheten til Jesus – det avgjørende beviset 137
Midfaste: Brødet som metter sjelen 146
Maria budskapsdag: Grunntonen i en herlig lovsang 153
Palmesøndag: Hosianna! 162
Skjærtorsdag: Det utgytte blod til syndenes forlatelse 171
Langfredag: Det er fullbrakt 180
1. påskedag: Herren er sannelig oppstanden 189
2. påskedag: Maria ved graven – en søkende sjel 197
1. søndag etter påske: To fiskefangster 206
2. søndag etter påske: Elsker du meg? 213
3. søndag etter påske: Evig liv 221
Store bededag: Selvbedrag 227
4. søndag etter påske: Kristi bønn for sitt folk 236
5. søndag etter påske: Menighetens herlighet, enhet og seier 244
Kristi himmelfartsdag: Frelserens bønn 253
6. søndag etter påske: Sikker bønnhørelse 260
1. pinsedag: Kjærlighet til det ytterste 269

2. pinsedag: Sannelig, sannelig 278
Treenighetssøndag: Kjærlighetens største gjerning 286
1. søndag etter trefoldighet: Paulus den villige 296
2. søndag etter trefoldighet: Regn etter hva det koster 303
3. søndag etter trefoldighet: Vendepunktet 311
4. søndag etter trefoldighet: Skapningens og Guds barns sukk 318
5. søndag etter trefoldighet: Enda større ting 326
6. søndag etter trefoldighet: Guds lov står fast 336
7. søndag etter trefoldighet: Dødsskyggens dal 345
8. søndag etter trefoldighet: Å ta imot frelsen 354
9. søndag etter trefoldighet: Kjærligheten utøst i hjertet 363
10. søndag etter trefoldighet: Synderes venn 372
11. søndag etter trefoldighet: Arbeid for Jesus 379
12. søndag etter trefoldighet: Helbredelsen av en blindfødt 387
13. søndag etter trefoldighet: Ingen forskjell 394
14. søndag etter trefoldighet: Et underlig, men nødvendig spørsmål 402
15. søndag etter trefoldighet: Marta og Maria 409
16. søndag etter trefoldighet: Mesteren 415
17. søndag etter trefoldighet: Hvordan synderen blir frelst 421
18. søndag etter trefoldighet: Hyrdens får 429
19. søndag etter trefoldighet: Guds gjerninger åpenbart 436
20. søndag etter trefoldighet: En stor handel 444
21. søndag etter trefoldighet: Alltid bedende 452
Allehelgensdag: Verdens lys 457
22. søndag etter trefoldighet: Herren med to eller tre 465
23. søndag etter trefoldighet: Frelse ved sannhets erkjennelse 472
24. søndag etter trefoldighet: Slett ikke støte ut 482
C. H. Spurgeon – et lite omriss av hans ytre liv 489
Om C. H. Spurgeon 498

Forord

I 1892 kom undertegnedes oversettelse av pastor C. H. Spurgeons prekener over kirkeårets andre nye tekstrekke, og i 1894 prekener over de eldre tekstene. Begge ble tatt vennlig imot, og mange har dessuten bedt meg om flere. Det har fått meg til å samle, ordne og oversette en samling prekener også over den gjenstående tekstrekken, som kommer til bruk fra høsten av.

Gjennom disse samlingene, og gjennom de pasjonsprekenene jeg oversatte tidligere, «Fra Getsemane til Golgata», og betraktningene for hver dag i året, «Lys på veien», er pastor Spurgeon allerede blitt en kjær og kjent oppbyggelig forkynner også i vårt land. Til sammen har disse bøkene gått ut i over femti tusen eksemplarer. Han trenger derfor ingen videre anbefaling.

Vi vil bare legge til at ingen av de nevnte bøkene har gitt oss så mye glede, interesse og fornøyelse som denne. Kanskje kommer det av at vi nå har hatt et større utvalg å ta av. Spurgeons prekener er kommet ut i rekkefølge hver uke siden 1854, og ved siste nyttår var de kommet opp i 2500.

Eller kanskje kommer det av at vi denne gangen har hatt mer tid og ro til å fordype oss i arbeidet. Siden sist vi arbeidet med Spurgeon, har vi dessuten drevet langt mer med litterært arbeid enn før, og derfor har vi bedre kunnet gjengi ham på norsk.

Nok om det. For dem som tror på Bibelen som Guds ord og ser på kristendommen som en hjertesak og et personlig livsforhold til Gud – og slike vil det alltid finnes mange av – kan vi ikke tenke oss mer lærerik, hjertevarm, oppbyggelig, troesstyrkende og interessant lesning enn disse prekenene. De er strengt bibelske, friske og rike på bilder. Ikke bare var de til stor velsignelse for mange da de ble holdt muntlig. Også i trykt form, både på morsmålet og i tallrike oversettelser, har den samme rike velsignelsen fulgt dem.

Er de tidligere prekenene blitt tatt imot med glede, tør vi derfor håpe at denne samlingen blir det i enda høyere grad. Den er et svært variert utvalg, og flere av prekenene er ekte perler, både i form og innhold.

Se for øvrig den lille skissen av pastor Spurgeons liv bakerst i boka.

Kristiania i juli 1899.

P. H.

1. søndag i advent: Jesus, Sannhetens konge

> «Pilatus sa da til ham: Men konge er du altså? Jesus svarte: Du sier det, jeg er konge. Til dette er jeg født, og til dette er jeg kommet til verden, at jeg skal vitne for sannheten. Hver den som er av sannheten, hører min røst» (Joh 18,37).

Dagens tekster i 1899: Åp 3,20–22 og Joh 18,33–37.

Nå nærmer vi oss igjen den tiden da vi særlig minnes det hellige barnet Jesus, han som ble født som «jødenes konge». Likevel vil jeg i dag ikke føre dere til Betlehem, men til foten av Golgata. Der skal vi få høre av Jesu egen munn noe om det riket han hersker over. Det vil sikkert gjøre oss enda gladere for at han tok på seg vårt kjød og lot seg føde av en jomfru.

Apostelen Paulus forteller oss at vår Herre «Kristus Jesus … avla den gode bekjennelsen for Pontius Pilatus» (1 Tim 6,13). Det var en god bekjennelse i måten den ble avlagt på. For vår Herre var sannferdig, mild, ettertenksom, saktmodig og ydmyk, samtidig som han var frimodig og fast. Han lot seg ikke kue eller skremme av å stå foran den mektige Pilatus, og landshøvdingens spottende mine fikk ham heller ikke til å forhaste seg. Han vant sin sjel ved sin tålmodighet og var et mønstervitne for sannheten, både når han tidde, og når han talte.

Bekjennelsen var god også i innholdet. Han sa riktignok lite, men dette lille var alt som trengtes. Han gjorde krav på sin kongelige rett, og samtidig forklarte han at hans rike ikke var av denne verden og ikke ble holdt oppe av verdslig makt. Han holdt fast ved begge deler: at det var et åndelig rike, og at det i sitt vesen var sannhetens herredømme.

Måtte også vi få nåde til å avlegge en god bekjennelse hvis vi noen gang kommer i en lignende stilling! Vi blir kanskje aldri stilt for en Nero, slik Paulus ble. Men skulle det skje, må Herren stå hos oss og fri oss ut av løvens gap! I familien og i forretningslivet møter vi kanskje en eller annen liten Nero og Pilatus. Måtte vi da være sanne vitner!

Å, at vi kunne få nåde til å tie klokt eller tale saktmodig ut, alt etter hva situasjonen krever, og i alle tilfeller være tro mot samvittigheten og mot vår Gud! Måtte det sorgfulle ansiktet til Jesus, «det troverdige vitne … herskeren over kongene på jorden» (Åp 1,5), stå for øynene våre, oppmuntre oss ved den første fristelse til motløshet og flukt og gi oss et uforferdet mot!

I teksten vår har vi en del av vår Frelsers gode bekjennelse om hans rike.

I.

Legg da aller først merke til at vår Herre gjorde krav på å være konge. «Men konge er du altså?» spurte Pilatus. Han spottet og var forbauset over at en så ussel skikkelse kunne gjøre krav på kongelig verdighet. Kan det undre deg at et slikt krav fra en mann i så fornedret stilling forbløffet ham? Frelseren svarte med ettertrykk: «Du sier det, jeg er konge.» Spørsmålet var bare halvt alvorlig ment, men Jesus svarte i fullt alvor: «Jeg er konge.» Ikke noe vår Herre sa, ble sagt med større visshet og alvor enn dette.

Merk nå at vår Herre gjorde krav på å være konge uten det minste ønske om å vinne noe ved det. Det fantes virkelig tider i livet hans da han ville blitt løftet opp på folkets skuldrer og utropt til hersker om han bare hadde sagt: «Jeg er konge.» Hans fanatiske landsmenn ville med glede ha gjort ham til sin fører med det samme. Vi leser jo at de ville «komme og ta ham med makt for å gjøre ham til konge» (Joh 6,15).

Men under slike forhold sa han lite om sitt rike. Det lille han sa, kledde han i lignelser, og dem forklarte han bare for disiplene når han var alene med dem. Han talte lite om at han var av Davids hus og hørte til Judas kongelige stamme. For han trakk seg unna verdslig ære og foraktet den tomme glansen av en jordisk krone. Han kom av kjærlighet for å frelse mennesker, og han hadde ingen ærgjerrig lengsel etter glansen av et timelig herredømme.

Men nå er han forrådt av sin egen disippel, anklaget av sine egne landsmenn og overgitt i hendene på en urettferdig dommer. Nå kan kravet ikke gi ham noe annet enn hån og spott. Og nettopp nå taler han rett ut og svarer den som spør: «Du sier det, jeg er konge.»

Legg godt merke til hvor klart vår Herre uttaler seg. Ingen kunne ta feil av ordene hans: «Jeg er konge.» Når tiden er kommet for å tale, holder ikke vår Herre seg tilbake. Sannheten har sin tid både for tale og for taushet. Vi skal ikke kaste perlene våre for svin. Men når det er tid for å tale, må vi ikke vike tilbake i redsel. Da må vi løfte røsten som en basun og gi en klar lyd, så ingen kan ta feil av oss.

Han var en fange som var overgitt til døden, og Pilatus ville bare gjøre narr av ham for bekjennelsen. Likevel bekjente vår Herre frimodig at han var konge. Å, for en visdom Mesteren hadde til å vitne om sannheten i rette tid, og for en frimodighet til å si den når tiden var inne! Dere korsets soldater, lær av deres fører!

Vår Herres krav på kongelig verdighet må ha tatt seg svært underlig ut for Pilatus. Jesus var uten tvil svært sorgfull, nedtrykt og utmattet. Den første delen av natten hadde han tilbrakt i angst i Getsemane hage. Ved midnattstid ble han slept fra Annas til Kaifas og fra Kaifas til Herodes, og heller ikke ved daggry fikk han noen hvile. Så sliten og utmattet som han var, må han ha sett ut som alt annet enn en konge.

Hvis du hadde tatt en stakkars fillete skapning på gaten og sagt til ham: «Men konge er du altså?», ville spørsmålet knapt vært noe annet enn bitende spott. I sitt hjerte foraktet Pilatus jødene i alminnelighet. Men her stod en fattig jøde,

forfulgt av sitt eget folk, hjelpeløs og uten venner. Å kalle en slik mann konge må nesten ha lydt som spott.

Og likevel har jorden aldri sett en mer virkelig konge. Ingen av faraos ætt, av Nimrods familie eller av keiserens slekt var i virkeligheten så kongelig i seg selv som han. Ingen fortjente som han å regnes som konge blant menneskene – i kraft av sin herkomst, sine gjerninger og sin karakter. Det naturlige øyet kunne ikke se dette, men for det åndelige øyet er det klart som middagslyset.

Den dag i dag har den sanne kristendom like lite ytre tiltrekning som han hadde, og den bærer få kongelige kjennetegn. Den har «ingen skikkelse og ingen herlighet», og når folk ser den, har den ikke «et utseende så vi kunne ha vår lyst» i den (Jes 53,2). Riktignok finnes det en navnekristendom som menneskene anerkjenner og hyller. Men det sanne evangeliet er fortsatt foraktet og forkastet. Den virkelige Kristus er like ukjent og foraktet blant menneskene nå som da han vandret blant sitt eget folk for over atten hundre år siden.

Evangeliske grunnsannheter har gått av moten, et hellig liv blir ringeaktet, og åndelighet blir ledd ut. «Hva?» sier folk. «Kaller du disse evangeliske lærdommene kongelig sannhet? Hvem tror på dem nå til dags? Vitenskapen har forkastet dem. Læren kan nok gi trøst til gamle kvinner og til slike som ikke evner å tenke fritt. Men dens makt er over, og den kommer aldri tilbake.» Å leve atskilt fra verden og ubesmittet av den kalles pietisme, om ikke noe verre.

Verden kan ikke tåle Kristi lære, Kristi Ånd og Kristi liv som en herskende makt, som konge. En Kristus det holdes messe for i domkirker, en Kristus som fremstilles i adelige prelater, en Kristus omgitt av slike som bor i kongers hus – en slik Kristus liker folk. Men en Kristus som de skal lyde, følge og tilbe i all enfold, uten ytre prakt og seremonier, vil de ikke ha til hersker over seg.

Bare få i vår tid vil holde fast ved den sannheten som fedrene blødde for. Den tiden da folk fulgte Jesus under vanære og spott, ser ut til å være forbi. Folk vender seg mot oss og spør: «Mener du at evangeliet er av guddommelig opprinnelse? Er du så tåpelig at du tror din religion er kommet fra Gud og skal legge verden under seg?»

Vi svarer frimodig ja. Selv under bondeklærne og i det bleke ansiktet til jomfru Marias sønn kan vi kjenne igjen ham som heter «Under, Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far» (Jes 9,6)! Og på samme måte kan vi se de kongelige trekkene til guddommelig sannhet også i et foraktet evangelium i enkel form. Den ytre drakten som sannheten kommer til oss i, betyr lite. Vi elsker sannheten for dens egen skyld.

For oss betyr marmorhaller og alabastsøyler lite. Vi ser mer i krybben og på korset. Vi er tilfreds med at Kristus fortsatt er konge der han alltid har vært det. Det er ikke blant jordens store, mektige og lærde, men blant de lave og ringeaktede, og blant «det som ingenting er» (1 Kor 1,28). For det er dem Gud har utvalgt til å bli hans egne.

La oss her huske at da vår Herre sa til Pilatus: «Du sier det, jeg er konge», talte han ikke om sitt herredømme som Gud. Pilatus tenkte slett ikke på det, og jeg tror heller ikke vår Herre siktet til det. Men husk likevel at han som Gud er

kongenes Konge og herrenes Herre. Vi må aldri glemme at selv om han døde i svakhet som menneske, lever og regjerer han som Gud.

Jeg tror heller ikke han mente det herredømmet han har over jorden som mellommann for sitt folks skyld. Som mellommann har han all makt i himmelen og på jorden, og Faderen har gitt ham «makt over alt kjød, for at han skal gi evig liv til alle dem som du har gitt ham» (Joh 17,2). Pilatus mente ikke dette, og vår Herre tenkte heller ikke først og fremst på det. Nei, han talte om det herredømmet han utøver over de troendes hjerter gjennom sannheten.

Dere husker hva Napoleon sa mens han satt i fangenskap: «Jeg har grunnlagt et rike ved makt, men det har falt sammen. Jesus Kristus derimot grunnla et rike ved kjærlighet, og det har bestått til denne dag og vil fortsette å bestå.» Dette er det riket vår Herre sikter til: det åndelige sannhetsriket, der Kristus regjerer som Herre over dem som er av sannheten.

Han gjør krav på å være konge, og den sannheten han åpenbarte og selv legemliggjorde, er hans rikes septer. I kraft av sannheten regjerer han over hjertene til dem som kjenner rettferdighetens og sannhetens makt. Derfor lar de seg villig lede av ham, tror hans ord og styres av hans vilje.

Det er som en åndelig Herre at Kristus gjør krav på herredømme over menneskene. Han er konge over hjerter som elsker ham, tror på ham og lyder ham, fordi de i ham ser den sannheten som sjelene deres lengter etter. Andre konger hersker over legemene, men Kristus hersker over sjelene. De regjerer med makt, han ved rettferdighetens tiltrekning. Deres herredømme er for en stor del innbilt, men hans er virkelig og har sin styrke i sannheten.

Dette får være nok om Kristi krav på å være konge.

II.

Merk nå for det andre at vår Herre sier at hovedformålet med hans komme til verden var å opprette dette riket. «Til dette er jeg født, og til dette er jeg kommet til verden.» For å kunne bli menneskenes konge måtte han la seg føde av en kvinne. Han har alltid vært alles Herre, men for å bli konge ved sannhetens makt måtte han nødvendigvis ta på seg vår natur.

Men hvorfor det? For det første fordi det virker unaturlig at en hersker skal være av en annen natur enn folket han regjerer over. En engel ville ikke egne seg som konge over mennesker. Da kunne det ikke oppstå den samhørigheten som binder et åndelig rike sammen. For at Jesus kunne regjere bare ved kjærlighetens og sannhetens makt, tok han på seg vår natur. Han var en mann blant menn, en virkelig mann – men en helt igjennom edel og kongelig mann, en konge blant menn.

Dernest lot vår Herre seg føde for at han kunne frelse sitt folk. Undersåtter hører nødvendigvis med til et rike. En konge kan ikke være konge hvis det ikke finnes noen å regjere over. Men alle mennesker ville gått fortapt på grunn av synden hvis ikke Kristus var kommet til verden og hadde latt seg føde for å bli vår Frelser. Hans fødsel var et nødvendig ledd i hans frelsende død. At han ble menneske, var en nødvendig forutsetning for forsoningen.

Til dette kommer at sannheten aldri har så stor makt som når den blir legemliggjort. Sannheten i ord kan bli gjort til intet, men sannheten virkeliggjort i et

menneskes liv er allmektig ved Guds Hellige Ånd. Og det var ikke nok med at Kristus talte sannheten – nei, han var sannheten. Hadde han vært sannheten i en engels skikkelse, ville han hatt mindre makt over hjertene og livene våre. Men fullkommen sannhet i menneskelig skikkelse har en kongelig makt over det gjenfødte mennesket. Sannheten kledd i kjøtt og blod har makt over kjøtt og blod.

Til dette er han født og kommet til verden. Når dere hører kirkeklokkene ringe julen inn, så tenk på hvorfor Kristus ble født. Drøm ikke om at han kom for å dekke bordene deres eller fylle begrene deres. Se i gleden deres noe høyere enn alle jordiske ting.

Når dere hører om prektige prosesjoner og pralende oppvisninger i visse katolske kirker, så tro ikke at Kristus ble født for slikt. Nei, se inn i deres eget hjerte og si: For dette ble han født – for å bli en konge som ved sannhetens makt regjerer over hjertene til sitt folk, de som ved nåden har lært å elske Guds sannhet.

Så legger han til: «Til dette er jeg kommet til verden.» Det vil si: Han kom ned fra Faderens skjød for å opprette sitt rike ved å åpenbare den hemmeligheten som hadde vært skjult i Gud fra verdens grunnvoll ble lagt. Ingen kan åpenbare Guds råd uten den som har vært hos Gud. Og Sønnen, som kom ned fra gledens elfenbenspalasser, forkynte oss en stor glede!

For denne sakens skyld trådte han også fram fra Josefs verksted i Nasaret, der han i mange år hadde levd skjult som en perle i sitt skall. Han måtte bli kjent, og den sannheten han vitnet om, måtte lyde for mengdens ører. Siden han var kommet for å bli konge, måtte han gi avkall på ensomheten og tre fram for å kjempe for sin trone. Han måtte tale til massene på høydene og til dem ved stranden. Han måtte samle disipler og sende dem ut to og to for å forkynne den mektige sannhetens hemmeligheter fra takene!

Han trådte ikke fram fordi han likte å bli sett av mennesker eller strebet etter popularitet. Han gjorde det for å opprette sitt rike ved å forkynne sannheten. Han måtte gå ut i verden for å undervise og lære. Ellers ville ikke sannheten bli kjent, og da kunne den heller ikke virke. Solen må komme ut som en brudgom av sitt kammer, ellers blir lysets rike aldri opprettet. Livets åndepust må komme fra vindens skjulte kilde, ellers blir det aldri liv blant de døde knoklene i dalen.

I tre år levde og virket vår Herre offentlig for alle, og slik «kom han til verden» i virkeligheten. Han ble sett av menneskene så tydelig som noen kan bli sett, betraktet og berørt. Han skulle være et forbilde, og derfor måtte han bli sett. Et liv i fullstendig tilbaketrukkethet kan være utmerket i seg selv og velbehagelig for Gud, men det kan ikke bli et eksempel for menneskene flest. For denne sakens skyld kom vår Herre til verden: for å kunne påvirke menneskene.

Fiendene hans hadde full adgang til å granske alle hans handlinger og prøve å fange ham i ord ved å sette ham på prøve. Vennene hans så ham i det private og visste hva han gjorde i det skjulte. Hele livet hans lå åpent i dagen. Han ble iakttatt i fjellsidens kulde i nattens stille time så vel som i den store forsamlingen midt på dagen. Alt skjedde for å gjøre sannheten kjent. For hver handling i hans liv var sannhet og hadde som mål å opprette sannhetens rike i verden.

La oss stanse litt her. Kristus er konge, en konge i kraft av sannheten, i et åndelig rike. Til dette er han født, og til dette er han kommet til verden. Min venn, still deg selv dette spørsmålet: Er denne hensikten med Kristi fødsel og liv blitt virkeliggjort i meg? Hvis ikke, hva nytter det deg at Jesus er født?

Korsangerne vil snart synge: «For et barn er oss født, en sønn er oss gitt» (Jes 9,6). Er dette blitt virkelighet for deg? Hvordan kan det være mulig hvis ikke Jesus hersker i hjertet ditt og er din Frelser og din Herre? De som i sannhet kan fryde seg over hans fødsel, er de som har lært å kjenne ham som sitt hjertes Herre. Han hersker over forstanden deres ved sannheten i sin lære, over beundringen deres ved sannheten i sitt liv og over følelsene deres ved at han selv er sann.

For dem er han ikke en skikkelse med krone av gull og kappe av purpur, slik som vanlige teaterkonger på jorden. Han er en høyere og mer himmelsk person. Hans krone er virkelig, hans herredømme er ubestridt, og han regjerer ved sannhet og kjærlighet! Kjenner vi denne kongen?

Dette spørsmålet må vi ta alvorlig til hjertet. For, mine kjære, det er mange som sier: «Kristus er min konge», men de vet ikke hva de sier, for de lyder ham ikke. Bare den som setter sin lit til ham, vandrer i hans Ånd og elsker den sannheten han har åpenbart, er Kristi sanne tjener. Alle andre gjør bare krav på å være det, uten å være det i virkeligheten.

III.

For det tredje viser vår Herre oss hvordan han utbreder sitt rike. «Til dette er jeg født, og til dette er jeg kommet til verden, at jeg skal vitne for sannheten.» Kristus opprettet ikke sitt rike ved hjelp av en hær. Muhammed trakk sverdet og omvendte folk ved å gi dem valget mellom å dø og å omvende seg. Men Kristus sa til Peter: «Stikk sverdet i sliren!» (Joh 18,11).

Ingen burde bli tvunget til å skifte mening, langt mindre til å ta imot sannheten. Løgnen trenger inkvisisjonens pinebenk, men sannheten trenger ikke en så uverdig hjelp. Dens egen skjønnhet og Guds Ånd er dens styrke.

Kristus bruker heller ikke noen form for prestelist eller overtroens knep. Den tåpelige lar seg overbevise om at en lære er riktig bare fordi en lærd doktor av høy rang forkynner den. Men vår Lærer har ingen klingende æretitler.

Noen forestiller seg at en påstand må være pålitelig fordi den blir fremsatt av en person med ermer av det fineste lin, eller fordi den kommer fra et sted der fanene er av det mest kunstferdige arbeid og musikken av det yndigste slag. Men alt slikt kan bare gjelde som bevis for dem som blindt lar seg lede av andre.

Jesus søker ikke å gjøre inntrykk på noen med drakten sin eller å vinne innflytelse over noen med kunstferdige oppstillinger. Ingen kan si at han hersker over folk med ytre glitter og prakt eller med seremonier som skal fortrylle sansene. Hans stridsøks er sannheten. Den er både hans pil og hans bue, hans sverd og hans skjold. Tro meg, intet annet herredømme er verdig Herren Jesus enn det som er grunnlagt på ubestridelig sannhet. Jesus ville holde det under sin verdighet å regjere ved hjelp av en løgn.

Her er det på sin plass å spørre: «Men hvilken sannhet vitnet han da om?» Å, mine brødre, hvilken sannhet var det han ikke vitnet om? Speilet han ikke all

sannhet i sitt liv? Se hvor klart han fremstilte sannheten at Gud er kjærlighet. Som juleklokker som aldri slutter å kime, lød vitnesbyrdet hans om at «så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Han vitnet også om at Gud er rettferdig. Hvor alvorlig forkynte han ikke dette! Hans blødende sår og hans grufulle angst ringte ut denne alvorlige sannheten med de klagende tonene fra en mektig likklokke, så selv døde måtte høre det. Han vitnet om at Gud krever «sannhet i det innerste av hjertet» (Sal 51,8). Kristus gikk ofte tett inn på menneskene for å dra deres skjulte vesen fram i lyset og åpenbare deres innerste tanker for dem selv. Slik skulle de forstå at bare oppriktighet kan holde stand for Guds øye.

Og vitnet han ikke om den sannheten at Gud hadde besluttet å skape og danne seg et gjenfødt folk, et sannferdig folk? Talte han ikke stadig om sine får som hører hans røst, om hveten som skulle samles inn i låven, og om den herlige tiden som skulle komme når de onde ble skilt ut?

Han vitnet om at den falske måtte dø, den urettferdige gå til grunne og løgnen ruste og råtne. Men den sannferdige, den oppriktige, den gode og den edle skal bestå gjennom alle prøvelser og overleve selve solen. I en forfallen tid søkte han alltid å avsløre det falske skinnet og fremme sannhet og rett med sitt vitnesbyrd.

Og nå, mine kjære, dette er måten Kristi rike blir opprettet på i verden. For denne sakens skyld ble menigheten født, og til dette kom den inn i verden: for å opprette Kristi rike ved å vitne om sannheten. Jeg lengter etter, mine brødre, å se dere alle som vitner. Hvis du elsker Herren, så vær et vitne for sannheten. Du må gjøre det personlig, og du må gjøre det sammen med andre.

Slutt deg ikke til et kirkesamfunn hvis bekjennelse du ikke tror helt og fullt. For da gjør du deg skyldig i en løgn og får del i andre menneskers villfarelser. Jeg vil på ingen måte si noe som kunne skade den kristne enheten. Men det finnes noe som må stå over den, og det er «sannhet i det innerste av hjertet» og ærefrykt for Gud. Jeg våger ikke å være medlem av en kirke der jeg vet at læren er falsk i de avgjørende livsspørsmålene. Jeg ville heller gå alene til himmelen enn besudle samvittigheten med løgn for selskapets skyld.

Du svarer kanskje: «Men jeg protesterer mot villfarelsene i kirken min.» Min kjære venn, hvordan kan du tale mot den når du med ditt medlemskap bekjenner at du er enig med den? Hvis du er prest for en menighet, sier du i virkeligheten til verden: «Jeg tror og lærer etter denne menighetens bekjennelse.» Men hvis du så går opp på prekestolen og sier at du ikke tror den, hvilken slutning vil folk da trekke? Det overlater jeg til dere selv å dømme om.

Forleden dag så jeg et tårnur som gjorde meg urolig. Det viste halv elleve, mens jeg trodde klokken bare skulle være ni. Men jeg ble lettet igjen da det på en annen side av tårnet bare viste kvart over åtte. Jeg tenkte: «Uansett hva klokken egentlig er, så går i hvert fall dette tårnuret feil, for det motsier seg selv.» Slik er det også med en mann som sier én ting med sitt kirkemedlemskap og en annen med sin private protest. Hva som enn måtte være rett eller galt, så motsier han seg selv.

La oss vitne om sannheten, for det trengs sårt nettopp nå. Vitnesbyrdet om sannheten er nemlig dårlig anskrevet. Vår tid setter ingen dyd så høyt som «frihet» og fordømmer ingen last så hardt som trangsynthet, som også blir kalt ærbødighet. Hvis du virkelig tror noe og holder fast ved det, vil alle hunder bjeffe mot deg. Men la dem bare bjeffe. De holder opp når de blir trette!

Du står til ansvar for Gud og ikke for dødelige mennesker. Kristus kom til verden for å vitne om sannheten, og han har sendt deg for å gjøre det samme. Se til at du gjør det, enten folk er med deg eller mot deg. For det er bare på den måten Kristi rike blir opprettet på jorden.

IV.

Og nå til det siste. Etter at vår Herre hadde talt om sitt rike og om hvordan det blir opprettet, beskriver han sine undersåtter: «Hver den som er av sannheten, hører min røst.» Det vil si at hver den som ved Den Hellige Ånds gjerning har lært å elske sannheten, alltid kjenner Kristi røst og følger den.

Hvor er det folket som elsker sannheten? Å, vi trenger ikke spørre lenge. Vi trenger ikke Diogenes' lykt for å finne dem. De vil tre fram i lyset – og hvor finnes lyset om ikke i Jesus?

Hvor er de som ikke vil se ut til å være det de ikke er? Hvor er de som ønsker å være sanne i det skjulte og for Herren? De vil komme til syne der Kristi folk er kjent. Du vil finne dem der de lytter til dem som vitner om sannheten. De som elsker den rene sannhet og vet hvem Kristus er, vil helt sikkert bli vunnet for ham og høre hans røst.

Prøv derfor dere selv i dag, brødre og søstre, om dere er av sannheten eller ikke. For er dere av sannheten, så elsker og lyder dere den røsten som kaller dere bort fra de gamle syndene, fra falske trøstegrunner, onde vaner og alt som ikke er etter Kristi sinn. Dere har hørt ham gjennom samvittighetens røst. Han har refset dere for den falskheten som fortsatt finnes i dere, og han har oppmuntret det i dere som kjemper for sannheten. Så vil jeg til slutt legge fram to tanker til ettertanke.

Den første er denne: Våger vi, mine kjære, å stille oss helt og åpent på sannhetens side i en tid da den er så ringeaktet? Vil vi vedkjenne oss Kristi kongelige sannhet når vi ser hvordan den blir foraktet dag etter dag? Hvis evangeliets sannhet overalt stod høyt i ære og anseelse, ville det være svært lett å si: «Jeg tror på den.» Men nå i disse dager, da den ikke har noen anseelse blant menneskene, våger vi virkelig å holde fast ved den, hva det enn koster?

Er dere villige til å vandre med sannheten gjennom søle og gjørme? Har dere mot til å bekjenne den upopulære sannheten? Er dere villige til å tro den sannheten som «den kunnskapen som med urette blir kalt så» (1 Tim 6,20), har vendt seg mot? Er dere villige til å ta imot sannheten, enda det blir sagt om den at bare de fattige og enfoldige vil ta imot den? Er dere villige til å bli disipler av galileeren, han som hadde fiskere til apostler?

Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den dagen da sannheten i Kristi person skal stråle fram i all sin herlighet, skal det gå ille med alle dem som skammet seg over å vedkjenne seg den og dens Mester.

Og nå til slutt: Erkjenner du Kristi uendelige verdighet, min kjære? Ser du hvilken konge Kristus er? Og er han for deg en konge som ingen annen kunne bli?

Så sent som i går besøkte en fyrste en av våre store byer. Alle gatene var fulle av folk som ønsket ham velkommen – og likevel var han bare et dødelig menneske. Om kvelden strålte hele byen som om solen hadde stått opp midt på natten. Og likevel, hva hadde vel denne fyrsten gjort for dem? De var gode undersåtter, og det var grunnen til gleden deres.

Men, å mine kjære, vi trenger ikke spørre: «Hva har Kristus gjort for oss?» Vi vil heller spørre: «Hva er det vel han ikke har gjort for oss?» Immanuel, vi skylder deg alt! Du er vår nye Skaper, vår Frelser fra helvetes dypeste avgrunn! Du er strålende i deg selv og helt igjennom elskelig, og din skjønnhet og herlighet byr oss å tilbe og opphøye deg!

Du levde for oss, du blødde for oss, du døde for oss, du bereder et rike for oss, og du kommer igjen for å hente oss hjem til deg, dit du er! Alt dette byr oss å elske deg. Hill deg! Du er vår konge, og vi tilber deg av hele vår sjel!

Min kjære, jeg ber deg inntrengende: Tro på Kristus og lev for ham mens du kan virke, mens anledningen gis. Da jeg var syk og ute av stand til å utrette noe, var det min store hjertesorg at jeg ikke kunne tjene min Herre. Jeg hørte brødrene mine juble på slagmarken, og jeg så kameratene mine rykke fram i kampen. Men jeg lå som en såret soldat i veigrøften og kunne ikke gjøre noe annet enn å sende opp en bønn om at dere alle måtte bli «sterke i Herren og i hans veldige kraft» (Ef 6,10).

Da tenkte jeg: «Å, om jeg hadde forkynt bedre mens jeg kunne forkynne, og levd mer helhjertet for Mesteren mens jeg kunne tjene ham!» Utsett deg ikke for en slik bitter anger senere ved å være sløv nå. Lev nå helt for ham som døde for deg!

Er det noen i denne forsamlingen som hittil ikke har lydt vår konge? Overgi deg da til ham i dag. Han er en øm Frelser og villig til å ta imot selv den største og svarteste synder som vil komme til ham. Den som setter sin lit til ham, skal aldri bli til skamme. For han «kan … fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham» (Hebr 7,25). Måtte han få føre deg til sine føtter og herske over deg i kjærlighet. Amen.

2. søndag i advent: Hold fast på skjoldet

«Kast derfor ikke bort deres frimodighet, som har stor lønn!» (Hebr 10,35).

Dagens tekster i 1899: Hebr 10,35–39 og Luk 12,35–40.

De første kristne måtte lide for sin tro. De ble utsatt for stor spott og fiendskap. De var til et ordtak, de ble latterliggjort, og de ble hånet på alle slags måter. I Roma kan man fortsatt se spottebilder fra den tiden av de kristne og deres Herre. Jeg kan ikke fortelle her hva de forestiller. De håner så skjendig alt det vi holder høyt og dyrebart, at de vil bli stående som bevis på at de kristne ble regnet som avskum for alle, for Jesu skyld, deres korsfestede Frelser.

Men det var ikke nok med spott. De ble også fratatt eiendelene sine. Ødeleggende pengebøter ble presset ut av dem. De ble drevet fra by til by og ble ikke regnet verdige til å bo blant menneskenes barn. Både i liv og død ble de gjort til et skuespill for alle mennesker. Svært ofte ble de heller ikke henrettet slik som andre dødsdømte. Henrettelsen ble gjort så grusom og vanærende som mulig, så den ble enda tyngre å bære.

De ble overøst med bek, stilt opp i keiser Neros hage og brent levende for å lyse for tyrannen under hans utsvevelser. Eller de ble ført til amfiteatret for å kjempe mot ville dyr som rev dem i stykker. Forfølgerne fant på alle tenkelige pinsler som også var vanærende. Ondskapen tømte hele sin oppfinnsomhet over dem som trodde på Kristus.

Og likevel har det aldri fantes en bedre skare av menn. Sa jeg «menn»? Å, kvinnene var like modige som brødrene sine! Navn som Blandina skal aldri bli glemt. De ble satt i en glødende jernstol, pisket med svøper og kastet hit og dit på tyrehorn, men slike heltinner viste ingen motløshet. At de var av det svakere kjønn, gjorde bare motet enda større når de holdt fast ved sin Mester under usigelige pinsler.

Den foraktede og avskydde sekten trettet ut en lang rekke romerske keisere. Disse despotene utstedte edikt på edikt, det ene mer grusomt enn det andre, for å utrydde nasare erens etterfølgere. Men jo mer de forfulgte dem, desto flere ble de. I stedet for å gjemme seg kom de frimodig fram for øvrigheten, bekjente Kristus og foraktet døden.

Aldri har tålmodigheten vunnet en mer fullstendig seier enn i den første kristne tiden. Ambolten knuste hammeren ved å tåle alle slagene som falt på

den. De helliges tålmodighet var mektigere enn tyrannenes grusomhet. Kristus i dem, den udødelige Kristus, var sterkere enn dødens kvaler, og de seiret selv om de ble drept. Med rette kunne apostelen si: «Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss» (Rom 8,37). Den skjulte grunnen til at de kristne seiret under slike forhold, var deres frimodighet i Kristus.

Brødre og søstre, vi blir ikke utsatt for den samme forfølgelsen. Og det går ikke an å svøpe seg inn i forfedrenes kappe og si: «Slik er de kristne», som om vi skulle bli æret uten å ha vært med i prøvelsene. Men husk at det fortsatt venter dere kamper. Hvis dere virkelig er sanne kristne, vil dere nok få smake den grusomme prøvelsen det er å bli hånet.

Mange ganger er familiebånd en kilde til langt mer sorg enn trøst. Med rette står det skrevet: «En manns husfolk skal bli hans fiender» (Matt 10,36). Det hender ikke sjelden at den som tar imot evangeliet av hele sitt hjerte, blir hatet av dem som elsket ham. Hjemme og ute i livet har den sanne kristne arbeideren mer å tåle enn mange tror.

I nesten alle livets kår vil en virkelig kristen bli møtt med en kald skulder og spott, ja, noen ganger med fordreining og baktalelse. For så lenge hjertet ikke er forandret, vil forfølgelsen alltid fortsette i en eller annen form. De som er født etter kjødet, vil alltid forfølge dem som er født etter Ånden.

Vårt eneste våpen er altså hellig frimodighet – den frimodigheten som holdt martyrene oppe. Og Paulus taler like mye til oss som til dem når han sier: «Kast derfor ikke bort deres frimodighet, som har stor lønn!»

La oss da først gjøre klart for oss hva denne frimodigheten består i. Deretter skal vi se hvordan den kan kastes bort, og til slutt hvorfor vi skal holde fast på den.

I.

Først altså: Hva består denne frimodigheten i? Her menes nok den trygghet-en som følger av en fast overbevisning om at evangeliet er sant, viljen til å bekjenne det og en full visshet om at vi selv har del i det. Men her menes også en full og fast tillit til Guds trofasthet, så vi er fri for all frykt og mistillit og hviler enfoldig i Gud.

Det er svært salig å vite at Gud er sannferdig, og å kunne synge med salmisten: «Hans miskunnhet varer til evig tid» (Sal 136,1). «Hva?» sier noen. «Det er da lett nok, og jeg har aldri tvilt på det.» Men, mine kjære brødre, Den Hellige Ånd lærte salmisten å skrive denne salmen, der hvert vers slutter med ordene «hans miskunnhet varer til evig tid». Ånden visste godt at det ikke alltid er så lett å tro på Herrens varige miskunnhet som vi noen ganger innbiller oss. Derfor har han gitt oss «regel på regel», «bud på bud» (Jes 28,10).

Føler du ikke at du har en sterk tro på Gud når du er fri for alle prøvelser? Føler du deg ikke trygg for det daglige brødet når du har fast og godt arbeid, en god pensjon eller en hel del penger i banken? En slik tro er svært lett, men lite virkelig. Også tollere og syndere har denne troen. Men å tro på Gud når du ikke ser annet enn sultedøden foran deg, å tro uten å se – ja, det er en annen slags tro. Den troen, og bare den, er virket av Guds Ånd.

Jeg undres på om du kunne ha trodd på Jesus hvis du forleden kveld var blitt grepet her på trappen til Tabernaklet og slept inn i et mørkt fengsel med bare brød og vann i flere måneder. Tenk deg at du nå og da ble strukket på pinebenken og slått med stokk. Ville du i den ensomme cellen, med smertene fra sårene dine, føle deg fullt viss på at alle ting skal tjene til det gode? Ville du være helt sikker på at løftet er sant: «Jeg skal ikke slippe deg og ikke forlate deg» (Hebr 13,5)?

Hvis du fikk beskjed om at du i morgen skulle brennes på et av våre åpne torg eller rives i stykker av ville dyr i amfiteatret, ville du da være fast overbevist om at Guds løfter var sanne og trofaste? Og likevel, mine kjære, er det denne slags tro vi må ha. For Herren fortjener den – han kan ikke lyve. Han har lovet at de som setter sin lit til ham, aldri skal bli overgitt eller gå til grunne.

For å eie den frimodigheten teksten taler om, må vi overgi oss til ham av hele vårt hjerte og si: «Hva som enn måtte hende, så setter jeg min lit til Gud. Komme hva det vil, så hviler jeg på hans løfter og overgir min sak i hans hånd, han som er min trofaste Skaper.» Lykkelig er den mann som har denne frimodigheten! La ham se til at han aldri mister den.

Der denne frimodigheten virkelig råder, er sjelen fullt viss på at den er til glede for Gud. La meg belyse dette med et barn. Et barn som har full frimodighet overfor sin far, er helt sikkert på hans kjærlighet. Det er også overbevist om farens visdom og er derfor helt tilfreds med alt han gjør. Dette er frimodighet, og den er av samme slag som den teksten vår taler om.

Her menes, i det minste delvis, den frimodigheten overfor Gud som kommer av vissheten om at alt er godt mellom min sjel og Gud. Jeg kan vandre med ham i lyset, slik han er i lyset. Jesu Kristi, Guds Sønns, blod renser fra all synd (1 Joh 1,7). Derfor har jeg samfunn med ham, slik en mann har samfunn med sin venn.

Vi må ha frimodighet, så vi alltid kan tre fram for Gud og tale med ham, ikke bare i lønnkammeret, men overalt. Sann frimodighet får oss til å kjenne: «Jeg er Guds barn. Jeg kan tale med min Herre når jeg vil, og jeg kan høre hans røst overalt – i naturen så vel som i Bibelen. Jeg bor alltid hjemme i min Fars hus, og jeg vet at bare godhet og miskunnhet skal etterjage meg alle mitt livs dager (Sal 23,6)!» Å, hvor herlig å kjenne og vite at Herren alltid er med deg, og at du alltid er til glede for ham!

Med dette følger også den frimodigheten Johannes taler om: «Og dette er den frimodige tilliten vi har til ham, at dersom vi ber om noe etter hans vilje, så hører han oss» (1 Joh 5,14). Det er den frimodigheten som kommer av vissheten om bønnesvar. Alle kristne holder fast ved dette som en lære, men bare få tror det i virkeligheten.

Når du forteller dem at Gud hører bønn, ser de ofte på deg med store øyne. Du forteller dem om bestemte bønnesvar, og de ser forbauset på deg. George Müllers barnehjem i Bristol virker for mange som et slags mirakel. Og selv blir vi ofte overrasket når vi ser hvordan Gud oppfyller bønnene våre. Slik burde det ikke være. Har vi den tilliten til vår himmelske Far som vi bør ha, vil vi nok få

grunn til å forbauses over hans godhet – men ikke over at han holder det han har lovet, og oppfyller sine barns bønner.

Som barn ble jeg noen ganger forundret over min fars godhet når han ga meg det jeg ba om. Men jeg ble ikke forundret de gangene han hadde lovet meg det på forhånd. Et kjært barn ber og venter å få – ellers ville det neppe be.

Å, for en salig frimodighet det er å vite at Gud er din Far! Du står i et godt forhold til ham ved Jesus Kristus. Du kan tale fortrolig og tillitsfullt med ham og be om hva som helst, og du kan vise til dette løftet: «Gled deg i Herren! Så skal han gi deg det ditt hjerte trakter etter» (Sal 37,4). Å, velsignede, tusen ganger velsignede frimodighet! Måtte du alltid få glede deg over den!

Til alt dette kan du også legge den frimodige vissheten om at han «er mektig til å bevare det som er betrodd» ham (2 Tim 1,12). For vi har den frimodigheten at vi skal være hos ham, «enten vi våker eller sover» (1 Tess 5,10). «Vi er altså frimodige, og vil heller være borte fra legemet og hjemme hos Herren» (2 Kor 5,8). Vi har den frimodige tilliten at «om det teltet vi lever i på jorden blir brutt ned, så har vi en bygning som er av Gud, et hus som ikke er gjort med hender, evig i himmelen» (2 Kor 5,1).

Med frimodighet ser vi fram mot oppstandelsen fra de døde. Vi ser fram mot et herlig gjensyn med de kjære som har gått foran oss, og mot å bli mettet når vi våkner og ser hans skikkelse (Sal 17,15). Vi ser fram mot den dagen da våre øyne «skal skue Kongen i hans herlighet» og se et vidstrakt land (Jes 33,17). Vi ser fram mot den dagen da vi skal få sitte med Jesus på hans trone, «likesom jeg òg har seiret og har satt meg med min Far på hans trone» (Åp 3,21).

Vi trøster hverandre med disse ordene (1 Tess 4,18). Ja, vi gleder og fryder oss og slutter at «den nåværende tids lidelser ikke er for noe å regne mot den herlighet som skal åpenbares på oss» (Rom 8,18). Å, velsignede frimodighet som vi får ved den salige vissheten om at han vil bevare oss mens vi er her, og herliggjøre oss siden! Like sikkert som Kristus er herliggjort, skal også hans folk bli det. «Så sant vi lider med ham», skal vi «også herliggjøres med ham» (Rom 8,17). Dette er den frimodigheten vi har i ham. Kast ikke bort deres frimodighet!

II.

Nå har vi prøvd å vise hva denne frimodigheten består i. La oss så bruke noen få minutter på å se hvordan vi kan komme til å kaste den bort.

Leser vi dette skriftstedet, slår det oss straks at det her siktes til den greske soldaten med skjoldet på armen – og de beste bibelutleggerne mener det samme. Når han styrtet seg inn i kampen, bar han et skjold som dekket ham fra hode til fot. Han skulle enten komme tilbake med skjoldet sitt eller bli båret tilbake på det. Men han måtte aldri kaste det fra seg eller miste det.

Hos spartanerne fantes det en lov om at en soldat som mistet skjoldet sitt, skulle overgis til døden, for han dugde ikke som soldat. Dere husker at det i en av sangene i Det gamle testamente tales om heltenes skjold, som til stor skam og vanære var kastet bort (2 Sam 1,21).[1] Det viser at det på den tiden var en stor vanære å miste skjoldet sitt. Det var det samme som å gi opp kampen og alt håp om seier.

[1] NB: «For der ble heltenes skjold flekket med blod».

Vår frimodighet er vårt skjold. Vi må ikke kaste det bort eller la noen rive det ut av armen vår. Vi må holde det fast til striden er utkjempet og seieren vunnet for alltid. Men hvordan kan vi da komme til å kaste frimodigheten vår bort?

Du kan kaste den bort ved å bytte den mot selvtillit. Du kan gli bort fra den enfoldige tilliten du nå har til Frelseren, og bli full av tillit til deg selv. Langs veien til himmelen er det mange sidespor, og ved hvert av dem roper djevelen: «Her bytter man tog for egenrettferdighet!» Den høye, jevne jernbanen for «de fullkomne brødre» har i det siste vært sterkt hjemsøkt av djevler som roper: «Her bytter man tog for selvtillit!»

Når jeg hører hvor fromme de er, og hvor fullstendig de har seiret over sin egen natur, gleder det meg at de er så godt fornøyd med seg selv. Men samtidig kan jeg ikke la være å tenke på ordspråket: «La en annen rose deg og ikke din egen munn» (Ordsp 27,2). Og jeg slutter at hvis de virkelig hadde vært så gode som de sier, ville de ha tidd om det.

Min kjære bror, du som begynte i Ånden, kan du håpe å bli fullkommen ved kjødet (Gal 3,3)? Klyng deg til Kristus som synderes Frelser helt til du dør. Har det vært Kristus alene hittil, så la det ikke bli «Kristus & Co.» heretter. For det firmaet vil gå i oppløsning, ikke minst fordi den ene parten allerede er konkurs. Men Kristus alene vil bli stående, og det for evig. Uansett hvor mange som stormer banken, kan den betale ut ekte gullmynt uten ende.

Kommer ditt navn med i firmaet, blir det et helt urimelig kompaniskap. Da kunne du like gjerne spenne en kerub og en maur for samme vogn som stille deg sammen med Kristus. Du har kastet frimodigheten din bort hvis du på noen måte eller i noen grad setter din lit til deg selv. Gud bevare oss fra det og gi oss nåde til å hvile enfoldig i Kristus!

Dere husker den lille fortellingen om den stakkars kremmeren som hørte en liten sang:

«Jeg er en fattig synder, og intet i meg selv,
men Jesus Kristus er mitt alt.»

Det passet akkurat for kremmeren, for han hadde ingenting i seg selv. Derfor tok han imot Kristus og satte hele sin lit til ham. Han ønsket å slutte seg til menigheten og ble spurt om sine åndelige erfaringer. Men han svarte at han nok ikke hadde noen. Han var bare en fattig synder og intet i seg selv, og Jesus var hans alt.

«Men», spurte de ham, «plages du ikke av tvil iblant?» Han svarte: «Hva skulle det vel være å tvile på? Jeg vet at jeg er en fattig synder og ingenting annet. Det kan jeg ikke tvile på. Og Jesus Kristus er mitt alt, for det sier Bibelen. Hvorfor skulle jeg tvile på det?» De kunne ikke rokke ham fra dette standpunktet.

Å, brødre, kommer dere en tomme over denne grunnvollen, må dere ned igjen. Bli tømt, så vil Kristus være deres fylde. Men blir dere rike i dere selv, er dere ferdige med Kristus. Kast ikke frimodigheten deres bort ved å miste den enfoldige tilliten til Jesus Kristus.

Andre kaster frimodigheten bort ved å gi synden rom. Tenk på barnet jeg nettopp talte om, det som har en slik frimodighet overfor sin far. Det går ut og inn i huset og ber om alt det ønsker og trenger. Og det venter å få det, fordi det

er visst på farens kjærlighet. Men se, en dag har det gjort noe faren forbød det! Ser du ikke at frimodigheten nå er borte? Om kvelden lister det seg i seng. Om morgenen spiser det nesten ingenting til frokost, for faren er bedrøvet.

Barnet tror ikke at det har sluttet å være farens barn. Men det vet at faren er bedrøvet, og derfor kan det ikke ferdes fritt og frimodig. Om broren sa til det: «Be far om det og det», ville det svare: «Nei, det er bedre at du gjør det selv. Jeg står ikke på god fot med ham.» Faren har kanskje ennå ikke sagt et ord, men barnet vet at det har handlet galt, og det har ikke fred.

Hvis det er et forstandig barn, vil det snart gå til faren og si: «Jeg har vært ulydig. Tilgi meg!» Og når faren har sagt: «Ja, mitt barn, jeg tilgir deg», vil frimodigheten som det mistet ved ulydigheten, komme tilbake. Det stoler på at faren vil gi det mat og klær og alt det trenger. Den vissheten mister det ikke. Men når det er ulydig, har det ikke den frimodigheten overfor faren som gjør at det kan ferdes slik et kjært og elsket barn skulle.

Mine brødre og søstre, vi kan ikke ha frimodighet overfor Gud hvis vi lever i ulydighet. Gamle Brooks sier: «Barnets visshet tar fra oss lysten til synden, men synden tar fra oss barnets visshet.» Og du kan være sikker på at slik er det. Den som lever i lyset fra Guds ansikt, må passe på hva han gjør. Kongers yndlinger lever under et skinnsykt øye. Det ventes mer av den som lener hodet mot Jesu bryst, enn av noen annen av disiplene. Du kan ikke bedrøve den himmelske Far og likevel ha den samme frimodigheten overfor ham.

Kanskje vet noen av dere med dere selv at dere ikke har denne frimodigheten. Husk da at Herren er villig til å tilgi deg. Han venter bare på at du skal komme og si: «Far, jeg har syndet.» La aldri synden få ete om seg i samvittigheten din. Det er godt å få alt klart og gjort opp hver kveld ved en åpen bekjennelse.

Den kjære George Müller sier i en preken: «Begynn ikke dagen uten å være lykkelig i Herren.» Det er et godt råd. Se til at du vandrer i lydighet og er svært årvåken. Da vil du være fri og lykkelig overfor Gud. «Dersom vårt hjerte ikke fordømmer oss, da har vi frimodighet for Gud» (1 Joh 3,21).

Dere kan også lett miste frimodigheten ved å skifte mål i livet. Den kristnes mål er å leve til Guds ære. Lever han slik, vil ingen forfølgelse noen gang rokke ham. Blir eiendelene hans røvet fra ham, sier han: «Hvis det er til Guds ære at jeg mister det jeg eier, lider jeg ikke noe tap. Jeg overlot eiendelene mine til Gud for mange år siden.»

Blir han kastet i fengsel, sier han: «Jeg har mistet friheten, men jeg lider ikke noe tap. Jeg overlot friheten min til Herren for lenge siden.» Får han vite at han må dø, svarer han: «Vel, jeg lider ikke noe tap, for jeg ga ham livet mitt for lenge siden. Jeg tilhører helt og holdent Kristus.»

Så lenge Gud er målet ditt, vil du være modig som en løve. Men et urent motiv er feighetens mor. Tenk deg en prest som forkynner for å få ære av mennesker. Hvor engstelig er han ikke for å behage tilhørerne sine! Derfor vil han beskjære og pynte på talen sin. Men hvis hans høyeste mål er å ære Gud, vil han ikke gjøre talen glatt eller holde tilbake refselsen av frykt for menneskers vrede. Han bryr seg ikke mer om menneskers kritikk enn om bruset fra elven i dens ville løp.

Hvis vi først skifter motiv og strever etter ære hos mennesker eller timelig vinning eller hva det måtte være av vårt eget, da har vi kastet frimodigheten vår bort. Du kan være helt frimodig når du vet med deg selv: «Det jeg gjorde, gjorde jeg til Guds ære. Jeg har god samvittighet i den saken.» Men frimodigheten din er borte hvis motivet ditt er egoistisk.

Du kan se sju tusen djevler rett i ansiktet uten å frykte en eneste av dem, når samvittigheten din tåler Guds gjennomborende øye. Men må du bekjenne at motivene dine er urene, vil du falle ned fra din opphøyde plass og komme i tvil om du selv står i nåden. Kast derfor ikke frimodigheten din bort ved å forandre målet ditt.

III.

Jeg vil slutte med å se på de grunnene teksten gir for at vi skal holde fast på frimodigheten.

Den første ligger i ordet «derfor»: «Kast derfor ikke bort deres frimodighet.» Hva ligger det i dette «derfor»? Jo, dette: fordi dere allerede har tålt så mye. Dere ble gjort til et skuespill ved spott og trengsler, og dere fant dere med glede i at eiendelene deres ble røvet fra dere (Hebr 10,33–34). Kast derfor ikke frimodigheten deres bort! For gjør dere det, har dere lidd forgjeves.

Jeg kjente en mann som hadde begynt å bygge seg et hus og allerede hadde lagt mye penger i det. Da fant han ut at han ikke likte beliggenheten, og ble i tvil om han skulle fortsette arbeidet. Men en sterk grunn til å fortsette var nettopp at han allerede hadde lagt så mye penger i bygningen.

Noen av dere har ofret mye for troen deres. Ved Guds nåde har dere lenge kjent og fulgt Herren. Dere tålte mange trengsler og mye motstand i ungdommen, da kanskje far og mor stod dere imot, og dere bekjente Kristus frimodig. Noen av dere har ofret mye av tiden deres på kristent arbeid uten å bli trette. Troen deres har altså kostet dere mye. Gi ikke slipp på den, min bror, gi aldri slipp på den!

Hvis dere har hatt den æren å bli spottet og hånet for Herrens navn, så vend ikke tilbake til verden nå. Hva? Du har jo halvveis seiret over fiendene, og så vil du flykte nå? Tro meg, snart vil du ha seiret over dem alle sammen. De feigeste flykter allerede. Hold bare ut til resten er overvunnet. «Men», sier du, «det kommer flere og sterkere.» Desto bedre, for da blir seieren så mye mer strålende til slutt. Du kan overvinne dem. Du kan det ved Guds nåde. Bare tap ikke den seieren du allerede har vunnet.

Var det rett å gå så langt som du har gått, så må det være rett å holde ut til enden. Be om nåde til å holde ut. For bare «den som holder ut til enden, han skal bli frelst» (Matt 24,13). Det ville være ille å vende om nå, etter at du har gått så langt. Tenk aldri på det!

Her har vi den andre grunnen: Kast ikke bort deres frimodighet, for den har stor lønn. Den har lønn allerede nå, for den gjør oss lykkelige. Når vi har full frimodighet i Gud og ikke plager oss selv med tvil og frykt, hvor lykkelige er vi ikke da! Aldri er vi så lykkelige som når vi i barnlig enfold setter vår lit til Herren uten frykt. Kast ikke frimodigheten din bort når den gir deg en så ren glede.

Men den gjør deg også sterk – sterk både til å bære og til å arbeide. Når du er frimodig og tillitsfull overfor Gud som et barn, kan du modig tåle smerte og vanære. Lik Atlas kan du bære en verden på skuldrene når du har Gud i hjertet. Når han er nær, kan du smile av vanskeligheter. Og umuligheter – de finnes ikke. Brødre, hold fast på frimodigheten deres, for den gir dere styrke.

Den gir oss dessuten framgang. Mange er blitt vunnet for Jesus ved frimodigheten til enkle kristne. Vår tvil og frykt gjør skade og sår vantro i andres hjerter. Men vår barnlige tillit til Gud, vår stille glede over vår kjære Fars omsorg og vår urokkelige vilje til å holde fast ved vår Mester gjennom tykt og tynt – den vil, med hjelp av Guds gode Ånd, lede andre inn på den rette veien. Kast derfor ikke bort deres frimodighet!

Og det beste av alt er at det venter en lønn. Det kommer en dag da Kongen skal mønstre troppene sine, når eskadronene kommer hjem fra kampen. Det kommer en dag da han skal gå forbi rekkene våre og se på hver eneste en av oss. Og hvis vi har vært tro i disse onde dager – å, brødre, da vil det erstatte alt vi led, når han sier til oss: «Vel gjort!» Å, for et ord! Det vil være nok til å gjøre oss lykkelige for evig. Men hør hele setningen: «Vel gjort, du gode og tro tjener! … Gå inn til din herres glede!» (Matt 25,21).

Tro meg, tro meg, mine tilhørere: Konger og mektige menn som har veltet seg i rikdom, men var fiender av Kristus, vil ønske at de hadde vært martyrer og sittet i fengsel, eller i det minste hadde lidd for Jesu skyld, når de hører ham si «Vel gjort!» til sine fattige tjenere. Kristi fiender ler i dag, men om ikke så lenge blir det annerledes. La dem bare le; vi skal seire. Den dagen kommer da skam og skjensel blir dårenes del. Men kongekappen skal bli lagt over skuldrene til dem som hadde mot til å bli dårer for Kristi skyld.

De helliges arr skal stråle som diamanter, og de som ble mest mishandlet, skal skinne klarest blant de strålende. Gladest av alle blir de som kan kaste sine rubinrøde martyrkroner for Frelserens føtter. Men hver av dere som modig har holdt fast ved Kristus under forakt og vanære, skal stå blant de første og mest skinnende, kledd i de lange, hvite kjortlene og med seierspalmen i hånden. Ved de hvite kjortlene og palmegrenene, ved den uvisnelige kronen, ved englenes harper og gatene av gull ber jeg dere inntrengende: Kast ikke bort deres frimodighet, for den har stor lønn!

Men dere som ikke kjenner Kristus og ikke har noen frimodighet i ham, ta dere i vare! For han kommer – han kommer for å kalle dere fram for dommen. Ta dere i vare! For den dagen han blir åpenbart, vil han se på dere. Og han vil vite at dere aldri har satt deres lit til ham og aldri har lidd for ham, men har valgt den brede veien som fører til fortapelsen (Matt 7,13). Å, hvor dere da vil skjelve, og med hvilken angst dere vil rope til fjellene: «Fall over oss og skjul oss for hans åsyn som sitter på tronen» (Åp 6,16)!

Gud gi at dere ikke må bli vist bort med skrekk, men at dere nå må komme til tro på deres Herre og få en full frimodighet i ham – en frimodighet som dere ikke vil kaste bort, for den «har stor lønn». Amen.

3. søndag i advent: Hellig pågåenhet

> «Men fra døperen Johannes' dager til nå trenger de seg inn i himlenes rike med makt, og de som trenger seg inn, river det til seg» (Matt 11,12).

Dagens tekster i 1899: 2 Pet 1,10–21 og Matt 11,11–15.

Da døperen Johannes forkynte i Judeas ørken, trengte folkemengdene seg fram rundt ham for å komme så nær at de kunne høre stemmen hans. Det samme skjedde ofte når vår Frelser talte. Vi leser at mengdene som samlet seg, var større enn noen gang før. Det var som om han trakk til seg folket i hver by og hver landsby der han dro fram og forkynte evangeliet.

Disse menneskene lignet visst ikke våre vanlige kirkegjengere og kapellbesøkende, som nok kan høre en preken når det må være, men som helst slapp hvis det var mulig. Nei, de var ivrige etter å komme så nær at de kunne høre hvert ord. Lengselen etter å høre Frelseren var så sterk at de trengte seg på, ja, de trådte til og med på hverandre.

Da Frelseren så denne kampen for å komme nær ham, sa han: «Dette er nettopp et bilde på det som må skje i det åndelige hvis noen skal bli frelst. Slik dere presser på og trenger dere rundt meg, og dytter og puffer hverandre med armer og albuer for å komme innenfor rekkevidden av stemmen min, slik må det også gå til med sjelen hvis dere skal bli frelst. Folk trenger seg inn i himlenes rike med makt, og de som trenger seg inn, river det til seg.»

Foran seg hadde han en mengde mennesker som ville komme til den levende Frelseren. Han så dem trenge seg på, dytte og knuffe og trå ned hverandre i iveren etter å komme fram til ham. Han advarte tilhørerne sine: Hadde de ikke den samme iveren i sjelen, ville de aldri nå fram til ham og bli frelst. Men hadde de den, skulle de visselig bli salige. «Men fra døperen Johannes' dager til nå trenger de seg inn i himlenes rike med makt, og de som trenger seg inn, river det til seg.»

«Men», sier noen, «mener du at den som vil bli frelst, må trenge seg på med makt for å få frelsen?» Ja, det mener jeg virkelig. Det er nettopp det teksten lærer oss. «Men», svarer en annen, «jeg trodde at frelsen helt og fullt var Guds verk.» Det er den visselig, fra først til sist. Men når Gud har begynt sitt verk i sjelen, er det alltid hans gjerning som setter oss i bevegelse. Der Guds Ånd virkelig arbeider med oss, må også vi begynne å arbeide.

Her har vi nettopp et kjennetegn på dem som har tatt imot Guds Ånd: De er i sannhet pågående mennesker. De har en levende iver etter å bli frelst, og de

strever alvorlig for å komme inn gjennom den trange porten. De vet at det ikke er nok å søke å komme inn, for «mange … skal søke å komme inn og ikke være i stand til det» (Luk 13,24). Derfor trenger de seg inn med makt og vold.

I formiddag vil jeg først vise dere disse pågående menneskene. Så vil jeg vise at de lykkes. Til slutt vil jeg, med Den Hellige Ånds hjelp, prøve å vekke dere til den samme pågående iveren. Uten den kommer dere aldri inn gjennom paradisets perleporter.

I.

La oss da først se på disse pågående menneskene. Husk at det de nå er, er de blitt ved Guds nåde. Av naturen er de ikke slik. Nei, et skjult nådeverk har skjedd i dem, og det har gjort dem pågående. Legg merke til dem: De trenger på for å bli frelst.

Du vil se dem når de kommer til Herrens hus. Der er ingen søvnighet, ingen gjesping, ingen uoppmerksomhet. De tror ikke at de har gjort nok bare fordi de har sittet der den vanlige tiden. Nei, de lytter med begge ører og ser med begge øyne, og gjennom hele gudstjenesten har de et inderlig ønske om å finne Kristus.

Møt dem når de går til bedehuset, og spør hvorfor de går dit. De vet godt hva de går etter: «Jeg går dit for å finne barmhjertighet, fred og hvile for min trette sjel. For jeg er i angst for synden, og jeg vil finne Frelseren. Jeg håper at Herren vil møte meg på veien. Jeg vil ta plass ved Betesda dam og håpe at Den Hellige Ånd vil sette vannet i bevegelse og gi meg kraft til å stige ned i det.»

Disse menneskene ligner ikke de fleste tilhørere i dag, som er kritiske eller likegyldige. Nei, de er lutter øre. De vil finne balsam for den bedrøvede ånden sin og legedom for de sårede hjertene sine.

Legg merke til disse pågående menneskene når de kommer hjem. De går inn i kammeret sitt og begynner å be. Det er ikke en bønn mellom søvn og våkenhet, slik det er med så mange av dere. Det er ikke den døsige bønnen som aldri når lenger enn til taket på soverommet deres. Nei, de faller på kne og begynner å rope i hellig angst: «Herre, frels meg! Å Herre, frels meg! Jeg holder på å gå fortapt. Herre, jeg ber deg, rekk ut hånden din og redd min arme sjel fra angsten som hviler over ånden min.»

Og se på dem når de har bedt, se hvordan de ransaker Herrens ord. De farer ikke over kapitlene bare for å ha lest ordene, som om det var nok. Nei, de leter etter et løfte som kan gi det urolige hjertet fred og trøst. Så kaster de seg på kne igjen: «Å Herre, tal til min sjel gjennom ditt ord! Herre, hjelp meg å gripe dine løfter og hvile på dem! Å, la ikke min sjel gå fortapt fordi den mangler din hjelp og nåde!»

Ja, se på disse menneskene, som Gud virkelig har gjort ivrige for sjelens frelse. De slutter ikke med bønnen i enerom eller i bedehuset. Hvor de enn går, hviler det over dem en høytidelig iver som verden ikke kan forstå. De søker Jesus, og de verken kan eller vil hvile før de finner ham. Om natten blir de forstyrret av drømmer, og om dagen er de opptatt av lengselen etter den velsignelsen som de ikke kan leve uten, og som de ikke tør dø uten.

Min tilhører, har du noen gang vært en av disse pågående, eller er du det nå? Lovet være Gud, hvis denne hellige iveren er i sjelen din! Da skal du rive himlenes rike til deg. Du skal ta det med storm og erobre himmelens porter med bønnenes kanoner. Hold bare ut i alvor, fortsett å kjempe, be og stride, så skal du til slutt seire.

Men å, min tilhører, har du aldri vært i angst for sjelen din, da er du fremmed for livet i Gud. Da kjenner du ikke denne seirende pågåenheten. Uten den kan himmelens porter aldri stormes.

Noen av oss kan se tilbake på den tiden da vi søkte Kristus. Den gangen våknet jeg lett om morgenen. Ved de første strålene av dagslyset som falt inn i kammeret mitt, tok jeg fram Baxters «Kall til de uomvendte», som lå under hodeputen. Jeg trodde ikke at jeg hadde angret nok, og jeg begynte å lese. Å, som jeg håpet at boka skulle bløtgjøre hjertet mitt! Så ville jeg få tak i Doddridges «Det åndelige livs begynnelse og vekst i sjelen» og Alleines «Vekkerop» og lese dem.

Men jeg kunne ha holdt på å lese dem til denne dag uten å finne fred, hvis jeg ikke hadde hatt noe bedre å huske på: at Kristus kom til verden for å frelse hver synder som er villig til å hvile på hans blod og rettferdighet, ta ham på ordet og stole på Gud.

Har dere ikke sett mange – og er det ikke mange blant oss – som har sagt: «Jeg må ha barmhjertighet, jeg må ha den! Det er ikke noe jeg kan ha eller unnvære alt etter som det passer. Nei, jeg er fortapt hvis jeg ikke får den»? Og når de har gått bort for å be, har de lignet Samson i Gasa. De har grepet de to stolpene i barmhjertighetens himmelske port og rykket i dem, som om de heller ville rive dem opp av den evige grunnvollen enn å bli stående uten velsignelse.

De har banket på himmelens porter til det så ut som om de heller ville knuse den gylne slåen enn å bli vist bort. Ingen har noen gang funnet fred før det ble så viktig for ham at han ikke kunne slå seg til ro før Kristus talte trøst til hjertet hans og gav ham liv og frihet. «De som trenger seg inn, river det til seg.»

Men denne pågåenheten opphører ikke når et menneske har funnet Kristus. Den tar bare en annen retning. Den som har fått nåde og vet det, blir brennende i kjærlighet til Kristus. Han elsker ham ikke bare litt, men av hele sin sjel og av all sin styrke. Han synes han kunne dø for Kristus, og hjertet hans lengter etter å kunne leve i inderlig samfunn med Frelseren og tjene ham uten opphold.

Legg merke til en sann kristen. Legg merke til bønnene hans, og du vil finne en inntrengende kraft i alt han ber om når han ber for menneskers sjeler. Se på hans fakter: De er alvorlige og inntrengende. Se på ham når han preker. Det er ingen sløv, slapp og ensformig framsigelse av en tale. Nei, han taler som en mann som mener det han sier, og som må si det, ellers må han rope ve over seg selv fordi han ikke forkynner evangeliet.

Når jeg ser på mange menigheter omkring meg, ja, på mange medlemmer av min egen menighet, frykter jeg nesten at de ikke engang er Guds barn, for de har ingenting av denne hellige iveren.

Jeg har også sett prester preke uten ånd og liv. Prekenene deres var friske bare slik en fisk som er lagt i is, er frisk. Jeg har sett folket sitte og lytte, men de lyttet som om de var en gruppe statuer. Den meislede marmoren ville ha blitt rørt

omtrent like mye av prekenen som de. Jeg har sett medhjelperne gå omkring og gjøre arbeidet sitt så korrekt og presist som om de hadde vært automater og ikke mennesker med sjel og hjerte.

Tror du at Gud noen gang kan velsigne en slik menighet? Kan vi noen gang innta himlenes rike med en tropp døde menn? Aldri! Vi må ha levende prester, levende tilhørere, levende medhjelpere, levende eldste og diakoner. Før vi får slike menn, med livets ild i sjelen og med levende tunger, levende øyne og levende hjerter, får vi aldri se himlenes rike bli stormet. «Folk trenger seg inn i himlenes rike med makt, og de som trenger seg inn, river det til seg.»

Ja, mine brødre, det vi trenger nettopp nå i kirken, er å gå på med makt – ikke mot hverandre, men mot døden og helvete, mot andres hjertehardhet og vår egen søvnighet. I Martin Luthers tid trengte folk seg inn i himlenes rike med makt. Hele den kristne verden var i bevegelse. Nå frykter jeg at det meste av den har sovnet. Hvor du enn går, vil du finne at kirkene våre er blitt gamle og stillferdige innretninger. De bryr seg ikke om å utvide arbeidet sitt.

Vi må ha nytt blod, ja, vi må ha ny ild fra himmelen på offeret vårt. Ellers vil vi som Baals profeter forgjeves rope høyt og flenge oss «med sverd og spyd», men «det var ingen røst å høre, og det var ingen som svarte» (1 Kong 18,28–29).

Offeret vil bli liggende ufortært på alteret, og verden vil si at vår Gud ikke er den levende Gud, eller at vi ikke er hans folk. «Du skal famle deg fram midt på dagen, som den blinde famler seg fram i mørket. Du skal ingen lykke ha på dine veier, og du skal bare bli undertrykt og utplyndret alle dager. Og det skal ikke være noen som frelser» (5 Mos 28,29). Det er altså de pågående som river himlenes rike til seg.

II.

La oss nå et øyeblikk merke oss at den som trenger seg inn med makt, alltid lykkes. Innbiller du deg at du skal bli båret til himmelen på en dunseng? Har du fått den tanken i hodet at veien til paradis er en jevn slette med stille rennende vann og grønne enger som overalt skal glede øyet ditt? Da må du se til å bli kvitt denne falske innbilningen.

Veien til himmelen går opp og ned bakke – opp med strev, og ned igjen gjennom farer og prøvelser. Den går gjennom ild og vann, gjennom flom og flammer, mellom løver og leoparder. Like mellom gapet på drakene går veien til paradis. Men tenk på den som ser og forstår dette, og som frimodig bestemmer seg for å gå denne veien i Guds kraft – ja, som ikke kan annet enn å bestemme seg for det, fordi en uimotståelig makt driver ham til å gå den rette veien. En slik mann vil aldri mislykkes, nei, aldri.

Har Gud lagt ned en inntrengende lengsel etter frelse i et menneske, vil han aldri gjøre den til skamme. Fra skapelsens begynnelse til nå er det aldri blitt sendt en inntrengende bønn opp til himmelens trone uten at den ble besvart. Gå, du sjel, i den faste visshet at du skal lykkes hvis du trenger på med makt. Gud måtte heller fornekte seg selv enn avvise bønnen til en mann som trenger på. Vår Gud måtte heller holde opp med å være Herren, «barmhjertig og nådig» (Sal 103,8), enn holde opp med å velsigne den mannen som stormer himmelens port med troens og bønnens inntrengende makt.

Å, husk at alle de hellige der oppe er blitt ledet av Guds nåde til å kjempe hardt, slik vi gjør nå, mot synd og tvil og frykt. De hadde ingen blomsterstrødd vei til herligheten. De måtte kjempe for hver tomme med sverdspissen.

Det samme må du gjøre. Og så sikkert som du skal bli satt i stand til det, skal du seire. Bare de som trenger seg inn med makt, blir frelst, men alle de skal også bli frelst. Når Gud setter et menneske i stand til å trenge seg inn med makt, kan den mannen aldri gå fortapt. Himmelens port skulle heller bli rykket av hengslene enn at den mannen som har kjempet, skulle bli frarøvet kransen og kronen sin.

III.

Og nå må jeg slutte, for jeg merker at stemmen kommer til å svikte meg i dag, nettopp når jeg trenger den aller mest. (*Oversetterens merknad: Denne prekenen ble holdt i «Musikkhallen» i Royal Surrey Gardens, det største lokalet som var å oppdrive i London før Spurgeons egen nye kirke, Tabernaklet, ble bygget.*)

Jeg må slutte brått med et alvorlig forsøk på å drive hver og en av dere til å trenge seg inn i himlenes rike med makt. I denne store forsamlingen er det sikkert noen som hører til den gruppen jeg nå skal beskrive. Her er en som sier: «Jeg vet ikke hva galt jeg har gjort i livet mitt. Jeg er et like ordentlig menneske som noen. Sitter jeg ikke alltid på plassen min i kirken? Jeg håper sikkert å bli salig.

Men jeg er ikke så opptatt av det. Det volder meg ingen særlig bekymring. Jeg liker ikke denne pågående religionen som vil puffe seg fram på alle måter. Jeg synes det er helt i orden at folk tar plassen sin i Herrens hus, men hvorfor uroe seg mer? Jeg tror jeg kan leve slik andre gode folk lever. Jeg hører til de jevne, enkle menneskene, og jeg har ingen grunn til å tvile på at jeg skal bli salig.»

Å, min venn, du har aldri sett himmelens port. Det er helt klart at du ikke har det, for da hadde du visst bedre. Ved himmelens port er det nemlig trengsel. Himmelens port blir stormet, og den som vil komme inn der, må trenge på, bruke albuene og puffe seg fram. Ellers går han bort uten å komme inn. Nei! Din lettvinte religion vil nettopp føre deg fram for sent. Den kan bringe deg ni av ti mil, men hva hjelper det deg hvis du ikke når fram til målet?

Det kan være bra nok her i verden å ha en god ytre moral. Men den vil ikke strekke til for Guds domstol hvis du mangler det indre vitnesbyrdet om «sterkt skrik og tårer» (Hebr 5,7). Nei! En lettvint religion er veien til helvete. Den er ikke veien til himmelen. Er du bare ubekymret for sjelen din, trenger du ikke vente at noen god frukt skal komme av det. Like lite kan en bonde vente en god høst når han lar jorden passe seg selv. Din religion er forgjeves og verdiløs.

«Å», roper en annen, «jeg er i en helt annen stilling! Jeg er en så stor synder at jeg vet jeg aldri kan bli frelst. Derfor er det ikke noen vits å prøve. Nå tenker jeg aldri på det uten blek fortvilelse. Vil vel Gud tilgi meg, jeg som så lenge har vært en opprører? Nei, nei, oppfordre meg ikke til å prøve. Jeg kan like gjerne more meg så godt jeg kan mens jeg er her, for jeg føler at jeg aldri skal få nyte himmelens glede etterpå.»

Stans, min venn! «De som trenger seg inn, river det til seg.» Har Herren lært deg å kjenne din store syndighet, så prøv! Si: «Om jeg så skal gå til grunne ved

å gå til ham, vil jeg likevel prøve. For holder jeg meg borte, går jeg helt sikkert under.» Gå hjem, gå inn i lønnkammeret ditt, fall på kne og stol alene på Kristus. Og, min venn, har ikke Herren barmhjertighet med deg, da er han ikke den Gud vi har forkynt for deg, og da har han ikke holdt sitt trofaste løfte om at du ikke kan og ikke skal søke ham forgjeves.

Men merk deg: Du må ikke tro at det er nok når du har søkt ham én gang. Fortsett med det! Har Gud gitt deg sin Ånd, vil du fortsette – du vil aldri holde opp med å be før du får svar.

Å, min venn, har Gud i dag gitt deg en lengsel etter hans kjærlighet? Har han ført deg dit at du sier: «Jeg vil aldri gi opp. Skal jeg gå til grunne, så skal jeg gå til grunne ved foten av korset»? Å, da vil du like lite gå fortapt som englene i paradis. Vær ved godt mot! Treng deg inn med makt igjen og igjen, så skal du rive himlenes rike til deg.

Og la hver og en av oss bestemme seg på hjemveien for å elske ham mer inderlig enn før, hvis vi har smakt at han er god. Jeg går aldri ned fra prekestolen uten å skamme meg over meg selv. Jeg kan ikke huske at jeg en eneste gang har gått hjem uten dyp ydmykelse og selvbebreidelse fordi jeg ikke har vært mer ivrig og brennende. Det er sjelden jeg refser meg selv for å ha brukt et stygt ord eller noe slikt. Nei, det er fordi jeg ikke har vært ivrig nok for sjelenes frelse.

Når jeg setter meg ned, begynner jeg å tenke på denne store strømmen av mennesker som blir båret mot evighetens uendelige hav – mot himmelen eller helvete. Da må jeg undre meg over at jeg ikke gråter hele tiden mens jeg er her, og over at jeg ikke finner glødende ord nok til å tale til dere med. På dette punktet finner jeg av og til mangler og feil hos andre, men mest hos meg selv.

Å, hvordan kan en mann som er Guds budbærer, ha et så hardt og ufølsomt hjerte som mange av oss har i denne gjerningen? Å, hvordan er det mulig at vi kan føre fram ordet om død og liv, om himmel og helvete, om Kristus og hans evangelium, med så lite iver og varme som vi gjør? Klandre ikke presten for iver og fanatisme. Bebreid ham heller fordi han ikke er halvparten så ivrig som han burde være.

Å, min Gud, gi meg et sterkere inntrykk – jeg ber deg, gi meg et sterkere inntrykk av hvor mye sjelene er verd! Og la også tilhørerne mine få det samme inntrykket av hvor mye deres egne sjeler betyr. Er det ikke mange av dere som skynder seg med raske skritt mot den evige fortapelsen? Vitner ikke samvittigheten deres om at mange av dere er Guds fiender? Dere er uten Kristus. Dere er aldri blitt vasket i hans blod og har aldri fått tilgivelse.

Å, mine tilhørere, fortsetter dere slik, vil solen deres stå opp over hodene deres bare noen få ganger til og så gå ned for alltid. Du har bare noen få søndager å sløse bort, bare noen få prekener å høre, og så vil helvetes avgrunn åpne gapet sitt – og hvor er du da? Bare noen få dager til, så vil himmelen åpne seg, og Kristus kommer igjen for å dømme verden – og, du synder, hvor er du da? Å, jeg ber deg nå ved den levende Gud og ved hans Sønn Jesus Kristus: Tenk over hvor du står! Vend om fra syndene dine! Søk din Gud!

Å, Hellige Ånd, omvend, jeg ber deg, omvend disse synderes hjerter nå! Husk at Kristus er forkynt for dere hvis dere nå vender om og bekjenner syndene

deres. Han kom til verden for å frelse syndere. Å, tro på ham! Kast dere ned ved hans kors! Stol på hans blod! Hvil på hans rettferdighet!

Å, om jeg hadde en Whitefields og en erkeengels lepper og kunne tale som en kjerub, da ville jeg øse ut hjertet mitt for dere og be dere i Kristi sted: «La dere forlike med Gud!» (2 Kor 5,20). Jeg skal snart møte dere for Guds store domstol. Skal deres blod da bli krevd av min hånd? Skal dere gå fortapt, og jeg gå med dere, fordi jeg ikke har advart dere? Gud forby det! Å, om dere nå måtte få se hvor fortapt dere er, og flykte til ham og søke frelse før det blir for sent!

Herren forbarme seg over dere alle for Jesu skyld! Amen.

4. søndag i advent: Den vantros ulykkelige stilling

> «Den som tror på Sønnen, har evig liv. Men den som ikke vil tro på Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham» (Joh 3,36).

Dagens tekster i 1899: Joh 1,1–7 og Joh 3,22–36.

Teksten vår er en del av en preken av døperen Johannes. Vi har ikke mange taler av denne mektige forkynneren, men de få vi har, er nok til å vise at han forsto å legge øksen ved roten av treet ved å forkynne Guds lov uten å trekke noe fra. Han forsto også å forklare evangeliet. Ingen kunne vise frelsens vei klarere enn han gjør i teksten vår i dag. Hele det tredje kapitlet hos Johannes utmerker seg ved sin evangeliske klarhet – det er nesten klarere enn de fleste andre kapitler i Bibelen.

Døperen Johannes forsto tydeligvis å skille – og nettopp der svikter så mange forkynnere. Han skilte mellom de gode og de onde, og derfor var han Guds talerør til folket. Han taler ikke til alle som om de var fortapt, eller til alle som om de var frelst. Han viser at det finnes to slags mennesker, og trekker opp grenselinjen mellom den som frykter Gud, og den som ikke frykter ham. Han holder klart fram den troendes rettigheter og forsikrer ham om at han allerede nå har evig liv. Med samme bestemthet vitner han om den vantros sørgelige stilling: «Han skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham.»

Mange forkynnere i dag kunne lære av døperen Johannes. Den minste i himlenes rike er større enn døperen Johannes og burde derfor vitne enda klarere om sannheten. Likevel er det mange som gjør evangeliet grumsete, holder leksjoner i filosofi og forkynner et virvar som verken er lov eller evangelium. Slike kunne ha godt av å gå i skole hos ørkenens upolerte forkynner og lære av ham å rope: «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29).

I dag vil jeg ta et blad ut av døperens lærebok. Jeg skulle ønske å forkynne evangeliet som han, evangeliet om Herren Jesus, han som jeg «ikke er verdig til å løse skoremmen for» (Joh 1,27). Det er mitt inderligste ønske å kunne forklare dere Guds dybder. Jeg har en særlig glede av å åpne den nye paktens rike skattkammer og bære fram nytt og gammelt. Det ville glede meg usigelig å dvele ved Det gamle testamentes forbilder og samtidig komme inn på profetiene i Det nye testamente.

Men så lenge så mange ikke er frelst, blir hjertet mitt aldri tilfreds hvis jeg ikke forkynner det enkle evangeliet. Mine kjære uomvendte tilhørere, først når jeg får se dere ført til Kristus, kan jeg gå videre fra evangeliets enkle begynnelsesgrunner. Men så lenge helvete sperrer opp gapet sitt, og mange av dere sikkert vil være med og fylle det, kan jeg ikke holde opp med å advare dere.

Jeg våger ikke å stå imot den hellige påminnelsen om å forkynne frelsens glade budskap for dere igjen og igjen. Som Johannes vil jeg fortsette å legge øksen ved roten av treet og ikke komme bort fra dette ropet: «Omvend dere, for himlenes rike er kommet nær!» (Matt 3,2). Slik han gjorde, vil også vi nå holde fram hvor sørgelig de har det som ikke tror på Guds Sønn.

Ut fra teksten vil vi først prøve å finne den skyldige: «den som ikke vil tro». Deretter vil vi påvise skylden hans, som er at han ikke vil «tro på Sønnen». Videre vil vi dra fram i lyset den syndige årsaken til hans vantro. Til slutt vil vi vise den sørgelige følgen av ikke å tro på Guds Sønn: «Han skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham.» Må Den Hellige Ånd hjelpe oss i alt.

I.

Hvem er da den skyldige? Hvem er den ulykkelige mannen det tales om her? Er han et menneske man møter bare én gang hvert hundreår? Må vi lete gjennom mengden igjen og igjen for å finne et eneste menneske som står i denne sørgelige stillingen? Å nei! De menneskene det tales om her, er svært vanlige. Det finnes mer enn nok av dem også i våre gudelige forsamlinger, og du vil møte tusener av dem på gatene våre.

Å, å! De utgjør det store flertallet av jordens befolkning. Jesus «kom til sitt eget, og hans egne tok ikke imot ham» (Joh 1,11). Det jødiske folket blir stående i vantro, og hedningene, som han skulle være et lys for, sitter heller i mørket og forakter hans klarhet. Det vi nå skal tale om, er ikke noe fjernt som angår oss lite. Nei, det er mange her i dag som vi taler om, og vi ber inderlig til Gud at hans ord må trenge med kraft inn i sjelene deres.

Det er altså tale om dem som ikke tror på Guds Sønn. Jesus Kristus kom til verden av uendelig kjærlighet. Han tok på seg vår natur og led i vårt kjød, «en rettferdig for urettferdige, for å føre oss fram til Gud» (1 Pet 3,18). På grunn av hans lidelse og forsoning blir evangeliets glade budskap nå ropt ut til alle mennesker. De får forsikringen om at «hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

De ulykkelige menneskene som teksten taler om, vil ikke tro på Jesus Kristus. De forakter frelsen av nåde. De hører evangeliet, men adlyder ikke budet det gir. Disse menneskene trenger slett ikke være erklærte tvilere. Nei, mange av dem tror mye av den åpenbarte sannheten. De tror at Bibelen er Guds ord, og de tror at det finnes en Gud. De tror at Jesus Kristus er kommet til verden som Frelser, og de tror de fleste lærdommene som dreier seg om Kristus og ham korsfestet. Å, de kan tro alt dette, og likevel blir Guds vrede over dem hvis de ikke tror på Guds Sønn.

Det vil kanskje forundre dere at mange av disse menneskene er svært ivrige for den rette læren. De mener de har fått kunnskap om sannheten. De setter virkelig pris på den og kan ofte bli riktig nidkjære mot dem som farer vill på

enkelte punkter. De har lest mye og er mestere i å forsvare det de regner for sunn lære. De kan ikke fordra vranglære. Og likevel – hvor sørgelig er det ikke at de med alt de gjør og vet, ikke tror på Guds Sønn!

De tror på læren om frelsen, men de har ikke selv de frelstes tro. De lover standhaftighet, men er standhaftige i vantro. De bekjenner seg til de tre trosartiklene, men har ikke kommet til det aller viktigste punktet: å overgi seg til Jesus og bli frelst. De holder fast ved bekjennelsen av de sannhetene som alle hos oss tror. Men de har ikke tatt imot det troverdige ordet at Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere (1 Tim 1,15). I hvert fall har de ikke tatt imot det personlig og levende, til frelse for sin egen sjel.

Dessuten er ikke så få av disse menneskene uten lyte når det gjelder moralen. Om du ser aldri så nøye etter, vil du ikke finne uærlighet, falskhet, urenhet eller ondskap i deres ytre liv. De er ikke bare fri for disse flekkene, men har også mye som er rosverdig og utmerket. De er dessuten høflige, medfølende, gavmilde og velvillige.

De lever ofte så elskverdig og eksemplarisk at vi godt forstår, når vi ser på dem, hvorfor det sies om Jesus at han så på den unge mannen som spurte: «Hva er det så jeg mangler?» og fikk ham kjær (Matt 19,20; Mark 10,21). Det eneste som mangler hos dem, er at de ikke tror på Jesus Kristus. Og hvor nødig Jesus enn ville se dem gå fortapt, kunne det likevel ikke hjelpes. For dommen er felles for alle som ikke tror: De skal ikke se livet, men Guds vrede blir over dem.

II.

La oss nå, med hjerter som er vakt av Guds Ånd, prøve å tenke over skylden deres.

Hva er så den særskilte synden som drar Guds vrede over disse menneskene? Jo, at de ikke tror på Guds Sønn. Og hva vil det si? Det vil først og fremst si at de nekter å ta imot Guds barmhjertighet. Gud gav en lov, og hans skapninger var skyldige til å akte og adlyde den. Men vi foraktet den og brøt den. Det var et forferdelig utslag av hjertets hat til Gud. Likevel avslørte det på visse måter ikke et så fryktelig fiendskap mot Gud som når vi forkaster nådens evangelium.

Nå har Gud ikke stilt loven fram for oss, men evangeliet, og han sier: «Mine skapninger, dere har brutt min lov og handlet svært ille mot meg. Jeg må straffe synden, ellers var jeg ikke Gud, og jeg kan ikke sette min rettferdighet til side. Men jeg har funnet en utvei. Ved den kan jeg forbarme meg over dere uten å krenke noen av mine egenskaper. Jeg er villig til å tilgi det som har vært, og sette dere i en herligere stilling enn den dere opprinnelig hadde, så dere skal være mine sønner og mine døtre.

Mitt eneste bud til dere er: Tro på min Sønn! Blir dette budet adlydt, skal all velsignelse i min nye pakt bli deres. Stol på ham og følg ham, for jeg har satt ham til fyrste og hersker over folkene. Ta imot ham, han som har skaffet forsoning ved sin lidelse, og adlyd ham.»

Å forakte Guds lov viser et ondt og vantro hjerte. Men hvem kan si hvilket dyp av gjenstridighet det må være i det hjertet som forakter ikke bare Guds åk, men også Guds gave? Frelse for de fortapte er Guds frie gave. Ved den får vi alt vi mangler, og alt vårt onde blir tatt bort. Den sikrer oss fred på jorden og evig

glede hos Gud der oppe. Å forkaste og forsmå en slik gave kan ikke være en liten synd.

Når han som ser alt, ser menneskene forakte og forsmå hans kjærlighets største gave, kan han ikke annet enn se det som det verste uttrykket for hjertenes hat til ham. Derfor, når Den Hellige Ånd kommer for å overbevise verden om synd, beskrives den synden han særlig skal dra fram i lyset, slik: «Om synd, fordi de ikke tror på meg» (Joh 16,9). Det står ikke: fordi hedningene var tøyleløse i levesettet, barbariske i krigene sine og blodtørstige i hjertet. Nei: «Om synd, fordi de ikke tror på meg.»

Dommen har kommet over menneskene. Men hva består den i? «Og dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elsket mørket fremfor lyset, for deres gjerninger var onde» (Joh 3,19). Husk også dette talende skriftordet: «Den som ikke tror, er allerede dømt.» Og hvorfor er han dømt? «Fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn» (Joh 3,18).

La meg videre vise at den vantro røper et forferdelig hat til Gud i Kristus når han støter fra seg den guddommelige barmhjertigheten som er gitt oss i Kristus. Legg merke til hvordan det henger sammen.

Han må enten ta imot Guds nåde i Kristus Jesus eller bli fordømt – det finnes ingen annen utvei. Enten må han tro på Kristus, som Gud har sendt til forsoning for synden, eller bli drevet bort fra Guds ansikt i evig fortapelse. I virkeligheten sier den vantro: «Jeg vil heller bli fordømt enn ta imot Guds nåde i Kristus.» Kan vi tenke oss en større fornærmelse mot den store Faderens barmhjertighet?

Tenk deg at en mann har gjort urett mot en annen og krenket ham grovt, og det flere ganger. Senere treffer den krenkede ham i en ynkelig og forkommen tilstand. Av medlidenhet sier han til ham: «Jeg tilgir deg fritt alt det onde du har gjort mot meg. Jeg vil hjelpe deg i fattigdommen din og stå ved din side i nøden.» Men tenk deg at den andre svarer: «Nei, jeg vil heller råtne bort enn ta imot noe av deg.» Ville du ikke se det som et umiskjennelig bevis på det uforsonlige hatet som bor i hjertet hans?

Slik er det også når en mann sier – og hver og en av dere vantro sier det i virkeligheten: «Jeg vil heller ligge i helvete for alltid enn ære Kristus ved å stole på ham.» Det er et svært tydelig bevis på hat mot Gud og hans Kristus. De vantro hater Gud.

La meg spørre dere: Hvorfor hater dere ham? Det er jo han som gir dere livsånden. Det er jo han som gir dere mat og klær og sender dere fruktbare tider. For hvilken av disse gode gavene hater dere ham? Hater dere ham fordi han er god? Nei, det må være fordi dere selv er onde, og fordi hjertene deres er langt borte fra rettferdighetens vei. Gud gi at denne store, himmelropende synden må gå opp for øynene deres i hele sin stygghet ved lyset fra den evige Ånd. Og måtte dere vende om fra vantroen og få evig liv ved troen på Kristus!

III.

La oss nå for det tredje se på årsakene til denne vantroen.

I mange tilfeller skyldes den en sorgløs uvitenhet om frelsens vei. Det skulle ikke undre meg om mange av dere mener at dere er helt unnskyldt når dere ikke tror evangeliet, så lenge dere ikke forstår det. Men, mine venner, slik er det

ikke. Dere er satt i denne verden, ikke som hedningene midt i Afrika, men i et opplyst land der dere lever i evangeliets fulle dagslys. Rundt omkring dere er det forsamlingshus som dere lett kan besøke. Guds bok er svært billig. Dere har den i husene deres, og dere kan alle lese den eller høre den lest.

Har det behaget Kongen å åpenbare seg for dere og vise dere frelsens vei, og så kjenner dere den likevel ikke, enda dere er tjue, tretti eller førti år gamle? Hva vil det si, mine venner? Hva kan dere mene? Har det behaget Gud å åpenbare seg selv for dere i Skriften og fortelle dere hvordan dere skal kunne unnslippe helvete og komme til himmelen, mens dere har vært så late og sløve at dere ikke har spurt etter veien?

Våger du å si til Gud: «Jeg syntes ikke det var bryet verd å kaste bort tiden på å undersøke det du har åpenbart for oss, og jeg bryr meg heller ikke om den gaven du har gitt menneskene»? Hvordan kan du tro at en slik uvitenhet kan unnskylde synden din? Tvert imot, hva kunne gjøre den større? Vet du det ikke, så burde du vite det. Har du ikke lært evangeliets budskap å kjenne, så kunne du ha lært det.

For det finnes noen blant oss som taler så enkelt at selv den mest ukyndige ikke har vanskelig for å forstå. Tok vi oss selv i å bruke et vanskelig ord, ville vi bytte det ut med et lettfattelig, så ikke engang et vanlig barn trenger å misforstå det vi sier.

Frelsens vei er klart malt opp i Herrens bok. Ordene «Tro og lev» er i dette kristne landet nesten like tydelige og kjente som om de stod skrevet med store bokstaver på himmelen. At troen på Kristus frelser sjelen, er en velkjent sannhet.

Men sier du at du ikke har visst dette, svarer jeg: «Kjære venn, prøv å få kunnskap om det. Gå til Den hellige skrift, studer den og se hva den lærer. Hør også evangeliet, for det står skrevet: 'Vend øret hit og kom til meg! Hør! Så skal deres sjel leve' (Jes 55,3). 'Så kommer da troen av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord' (Rom 10,17).» For din sjels skyld ber jeg deg innstendig: Bli ikke lenger i uvitenhet om det du må kjenne for ikke å gå fortapt.

Hos andre igjen er årsaken likegyldighet. De tror ikke at saken betyr så mye. De skjønner nok at ikke alt er som det burde være, men de har en forestilling om at det på en eller annen måte nok skal gå bra til slutt. Og i mellomtiden bekymrer de seg ikke om det. Å menneske, la meg si et alvorsord til deg! Gud erklærer at hans vrede blir over deg som er vantro – og det kaller du en liten ting? Gud sier: «Jeg er vred på deg», men du svarer:

«Det bryr jeg meg ikke om. Det betyr lite for meg. Om statsobligasjonene stiger eller synker, betyr langt mer for meg enn om Gud er vred på meg eller ikke. En god middag angår meg langt mer enn om Gud elsker meg eller er vred på meg.» Dette er ekte engelsk tenkemåte. Og jeg spør deg: Kan en tenke seg en større frekkhet mot sin Skaper eller et mer forferdelig og overmodig opprør mot den evige hersker? Bekymrer det deg ikke at Gud er vred på deg, så burde det gjøre det. Og det bekymrer meg at det ikke bekymrer deg.

Vi har hørt om mennesker som var anklaget for mord, og som oppførte seg rolig og behersket. Men den store roen de forsvarte sin «uskyld» med, kom bare av den samme hjertehardheten som de hadde utført den blodige udåden med. Den som gjør en grov misgjerning, tar seg heller ikke nær av den skammen som følger med. Den som kan leve i sorgløs ro og trygghet enda Gud er vred på ham, viser at hjertet hans er hardere enn stål.

Men kanskje har jeg ennå ikke truffet årsaken til din egen vantro. La meg derfor nevne én til. Mange holdes borte fra Frelseren mer av kjærlighet til synden enn av egenrettferdighet. De tror ikke på Kristus, ikke fordi de tviler på at kristendommen er sann, men fordi de er slaver av en eller annen synd.

«Hva?» sier en. «Hvis jeg trodde på Kristus, måtte jeg adlyde ham – for tro og lydighet hører sammen. Da kunne jeg ikke fortsette å være en slik dranker som jeg er. Da kunne jeg ikke drive forretning slik jeg gjør. Da kunne jeg ikke fortsette mitt tøylesløse liv og besøke de ugudeliges tilholdssteder, der latter er forent med synd og urenhet med spott. Jeg kan ikke gi slipp på disse yndlingssyndene mine.»

Denne synderen håper kanskje at han en gang, når han ikke lenger kan drive med synden sin, kan smette ut av den og lure djevelen for sjelen sin. Men inntil videre foretrekker han syndens fornøyelser framfor lydigheten mot Gud, og vantroen framfor å ta imot frelsen. Å, søte synd! Å, bitre synd! Hvordan du myrder menneskenes sjeler! Visse slanger fester blikket på byttet sitt og forhekser det før de griper det og til slutt sluker det. Slik forhekser synden Adams tåpelige sønner. De blir tatt av den og går til grunne for den.

Gleden varer bare en kort stund, men frukten er evig elendighet – og likevel lar menneskene seg rive med. Den fremmede kvinnens vei og urenhetens stier fører til dødens kamre (Ordsp 7,27), og likevel blir folk dratt dit som møll mot et lys og går til grunne. Å, at menneskene så lettsindig kan styrte seg mot lystenes farlige klipper og med vilje la seg knuse under syndens forheksing!

Det er sørgelig å foretrekke en skjøge framfor den evige Gud, å foretrekke noen få urettmessig vunne penger framfor selve himmelen, og å foretrekke det som metter buken, framfor kjærligheten til Skaperen og frelsens glede.

Det var en skammelig hån mot Gud at Israel stilte opp en gullkalv og sa: «Dette er guden din, Israel» (2 Mos 32,4). Skal bildet av en okse som eter gress, fortrenge den levende Gud? Han som dekket jorden med manna, han som fikk Sinai til å ryke ved sitt nærvær og hele ørkenen til å skjelve under sine føtter – skal han skyves til side for bildet av en okse med horn og klover? Skal noen foretrekke smeltet metall framfor den uendelig hellige og herlige Jehova?

Men sannelig, å foretrekke en kjødelig lyst framfor Gud er en enda større hån. Da følger vi lidenskapene våre heller enn hans vilje og foretrekker synden framfor hans nåde. Det er misgjerningenes misgjerning. Må Gud fri oss fra det for sin barmhjertighets skyld.

IV.

Det siste punktet i prekenen min er et tungt budskap: den forferdelige følgen av vantroen. «Han skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham.» «Guds vrede.» Ingen ord kan fullt ut forklare dette uttrykket. Når den hellige White-

field prekte, kunne han ofte rekke hendene i været og med tårer i øynene rope: «Å, den kommende vrede! Den kommende vrede!» Men så måtte han stanse, for følelsene overveldet ham.

Guds vrede! Jeg må bekjenne at jeg blir urolig hvis noen er sint på meg. Og likevel kan en tåle vreden til en dåre. Men Guds vrede kommer fra en som aldri blir vred uten grunn, og som er svært tålmodig og langmodig. Det skal mye til for å få Jehovas ansikt til å mørkne i vrede, men han blir likevel vred på den vantro. Han blir aldri vred på noen fordi han er svak og ringe, men bare fordi han handler urett. Hans vrede er bare hans hellighet satt i brann. Han kan ikke tåle synden – og hvem ville ønske at han skulle kunne det?

Hvilken rettsindig mann ville ønske at Gud skulle ha behag i det onde? Det ville være å gjøre Gud til en djevel. Fordi han er Gud, må han bli vred på synden hvor han enn finner den. Det er nettopp brodden i hans vrede at den er en rettferdig og hellig vrede. Husk vel at den Gud som blir vred, er et allmektig vesen som kan knuse oss like lett som et møll. Det er et uendelig vesens vrede og derfor en uendelig vrede. Ingen mennesker kan måle dens høyde, dybde, bredde og lengde.

Bare Gud som ble menneske, har noen gang kjent den fulle vekten av Guds vrede. Vi kan ikke fatte den i hele dens redsel, og likevel hviler den over deg, min tilhører. Ve deg hvis du er vantro! Din stilling for Gud er forferdelig. Dette er ikke noe jeg bare innbiller meg. Nei, det inspirerte ordet sier: «Guds vrede blir over ham.»

Legg merke til ordet i teksten: «blir». Det vil si at den hviler over deg allerede nå. Han er vred på deg i dette øyeblikket, og alltid.

Du legger deg om kvelden og står opp om morgenen med en vred Gud som stirrer deg i ansiktet. Var ikke øynene dine formørket, ville du merke hans vrede blikk. Han er vred på deg selv når du synger hans pris, for du spotter ham med en høytidelig lyd som kommer fra en tankeløs tunge. Han er vred på deg når du kneler, for du bare later som du ber – du sier ordene uten at hjertet er med. Så lenge du ikke er en troende, må hans vrede bli over deg hver stund. Han er «en Gud som er vred hver dag» (Sal 7,12).

Ordet «blir» uttrykker også at vreden alltid vil fortsette å hvile over deg. Men kanskje vil du unnslippe den ved å slutte å være til? Teksten utelukker en slik tanke. Den sier riktignok at han «skal ikke se livet», men den lærer også at Guds vrede blir over ham. Å være utelukket fra livet er altså ikke det samme som å bli utslettet. Bare den troende har del i det åndelige livet. Som vantro er du uten dette livet, men du eksisterer, og vreden blir over deg. Slik vil det være evig.

Siden du ikke skal se livet, kommer du til å bli værende i evig død. For Guds vrede kan ikke hvile over en skapning som ikke finnes. Du skal ikke se livet, men du vil få kjenne vreden til det ytterste. Det er forferdelig nok at vreden skal hvile over deg nå. Men at den skal hvile over deg for evig – det er forferdelsenes forferdelse og helvete over helvete.

Og merk deg at det må være slik, fordi du forkaster det eneste middelet til frelse. Det er som George Herbert sier: «Hvilken salve kan lege den som olje og balsam forkaster?» Hvordan kan du bli frelst når du støter bort Kristus, han

som selv gikk i døden for å frelse deg fra døden? Det er bare én dør, og hvordan kan du komme inn i himmelen når du stenger den med din vantro? Det er bare én medisin som helbreder, og hvordan kan du unnslippe døden hvis du nekter å ta den? Da må du tørste for evig.

Hvordan skal du bli forsonet når du med fullt overlegg støter fra deg den eneste Frelseren? Skal Kristus dø på nytt og i en annen skikkelse bli ofret for deg én gang til? Å, venner, dere ville støte ham bort også da, slik dere støter ham bort nå. Men det er ikke lenger noe offer tilbake for synden (Hebr 10,26).

På korset ble Guds barmhjertighet og nåde mot menneskenes barn fullt åpenbart. Det var hans siste henvendelse til deg, og forakter og støter du bort den, styrter du deg selv i døden. Etter at Kristus er reist opp fra de døde, dør han ikke mer (Rom 6,9). Han skal komme igjen, men ikke som syndoffer. Han skal vise seg «til frelse for dem som venter på ham» (Hebr 9,28).

Grunnen til at Guds vrede blir over den vantro, er delvis at alle hans andre synder hviler over ham.

Ingen synd fordømmer den som tror, men ingenting kan frelse den som ikke vil tro. Gud tar bort all synd i det øyeblikket vi tror. Men så lenge vi ikke tror, hoper overtredelsene våre seg opp over hodet vårt. «Judas synd er skrevet med en jerngriffel, med en diamantspiss» (Jer 17,1). Ingenting kan fri deg fra synden og skylden din så lenge hjertet ditt er fiendtlig mot Jesus Kristus, din Herre.

Husk at Gud, så vidt jeg vet, aldri har sverget mot noen gruppe mennesker unntatt de vantro. «Og om hvem var det han sverget at de ikke skulle komme inn til hans hvile? Var det ikke om dem som ikke hadde villet tro?» (Hebr 3,18). Vedvarende vantro vil Gud aldri tilgi, for hans ord binder ham. Skulle han sverge for så å bryte eden sin? Umulig! Å, om du måtte få nåde til å gi opp vantroen din, ta imot evangeliet og bli frelst!

Kom, du som bærer på synden, akkurat som du er, og stol på din Frelsers fullbrakte verk og ta imot ham som din for evig. Sett din lit til Jesus nå! Du kan aldri bli bedre før du overgir deg til Jesus og tror på ham. Måtte Den Hellige Ånd velsigne hjertet ditt, så du kan si: «Jeg tror! Hjelp min vantro!» (Mark 9,24). Forlat deg på Jesus nå, og la englene få bære bud hjem om sjeler som gikk herfra med tilgitte overtredelser og forlatte synder.

Gud vet at om jeg visste hvordan – ved hvilken kunst – jeg kunne lære å forkynne evangeliet slik at det nådde hjertene deres, ville jeg ikke spare noen møye eller oppofrelse. Nå har jeg prøvd å advare dere rett fram og enkelt, ikke med en blomstrende og utsmykket tale, for at kraften ikke skal ligge i menneskelig veltalenhet.

Og nå overlater jeg budskapet mitt til ham som skal dømme levende og døde. Men det skal dere vite: Tar dere ikke imot Sønnen og tror på ham, vil jeg være et snart vitne mot dere på den dagen. Gud gi for sin barmhjertighets skyld at det ikke må bli slik. Amen.

1. juledag: Hvorfor Kristus ble lagt i en krybbe

> «Og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, fordi det ikke var rom for dem i herberget» (Luk 2,7).

Dagens tekster i 1899: Hebr 1,1–5 og Luk 2,1–14.

Den romerske keiseren hadde befalt at alle som var av Davids hus og ætt, skulle dra til Betlehem for å bli innskrevet i manntallet. Snart var alt husrom i den lille byen opptatt. Hver og en tok nok imot vennene sine til husene var fulle, men Josef hadde ingen slektninger i byen.

Som i alle andre landsbyer fantes det et karavaneherberge der, hvor de reisende fritt kunne ta inn. Men også det var fullt. Det beskjedne paret hadde lang vei å gå og måtte reise langsomt, og de kom ikke fram før sent på dagen. Alle rom innenfor den store steinmuren var allerede tatt. Selv for en kvinne i Marias tilstand fantes det ingen annen plass enn et av de dårligere rommene, som var satt av til lastdyrene.

Stallen var det eneste stedet der barnet kunne bli født. Ved å henge et forheng for inngangen og kanskje sperre åpningen ved å stille dyret utenfor, kunne de skaffe seg den stillheten og roen de trengte. Og her, i stallen, ble herlighetens konge født og lagt i en krybbe.

I dag vil jeg føre tankene deres til stallen i Betlehem, så dere kan se dette store synet – Frelseren som ligger i en krybbe – og tenke over hvorfor han fikk et så simpelt leie. Teksten sier at grunnen var at det ikke var rom i herberget. Men jeg vil i dag prøve å vise at det også fantes andre og dypere grunner.

I.

For det første tror jeg det skjedde for å vise hvor dypt han ble fornedret. Etter profetien skulle han være «foraktet og forlatt av mennesker, en smertenes mann, vel kjent med sykdom» (Jes 53,3). «Han hadde ingen skikkelse og ingen herlighet», han var «som fra en rot i tørr jord» (Jes 53,2).

Ville det passe at en mann som skulle dø naken på korset, ble svøpt i purpur da han ble født? Ville det passe at den Frelseren som skulle legges i en lånt grav, ble født et annet sted enn i et skur, og fikk et bedre herberge enn det aller ringeste? Krybben og korset ser ut til å passe best sammen som de to ytterpunktene i Frelserens liv.

Gjennom hele livet skal han gå i bondeklær. Fiskere skal bli vennene hans, de ringe og uanselige disiplene hans. Ofte er den kalde marken hans eneste leie. Han kommer til å si: «Revene har huler, og himmelens fugler har reder, men Menneskesønnen har ikke det han kan helle sitt hode til» (Matt 8,20). I fornedrelsens tid, da han ga avkall på all sin herlighet, tok en tjeners skikkelse på seg og steg ned til den dypeste ringhet, kunne derfor ingenting passe bedre enn at han ble lagt i en krybbe.

II.

Ved å ligge i en krybbe ble han for det andre erklært for å være de fattiges konge. Da de fattige fant ham slik, kunne de ikke unngå å se at han var i slekt med dem. Jeg tror det må ha vakt en følelse av inderlig brorskap i gjeternes hjerter da engelen sa: «Dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe» (Luk 2,12).

Synet av kongelige klær vekker ingen følelse av slektskap hos den fattige, men en mann i hans egne klær vinner hans tillit. Hvor trofast holder ikke arbeiderne seg til en leder som er en av dem selv! De tror på ham fordi han kjenner deres slit og svette, deler sorgene deres og bryr seg om det som angår dem. Store hærførere har lett vunnet soldatenes hjerter ved å stille seg i rekkene deres og dele alle savn og strabaser med dem.

Menneskenes konge, som ble født i Betlehem, slapp ikke unna de fattiges vanlige lodd da han var ung. Nei, hans lodd var enda verre enn deres. Jeg synes jeg hører hvordan gjeterne tenkte over at han ble født i en stall.

«Å», sa den ene til kameraten sin, «han kommer sikkert ikke til å bli som tyrannen Herodes. Han vil tenke på krybben og ha hjerte for de fattige. Stakkars hjelpeløse barn, jeg elsker ham allerede nå! For en dårlig mottakelse denne kalde verden gir sin Frelser! Det er ikke en keiser som er født i dag.»

«Han kommer aldri til å trampe ned markene våre med hærene sine eller slakte buskapen vår for hoffolkene sine. Han vil bli den fattiges venn og folkets fyrste. Slik det er spådd om vår gjeterkonge, skal han ‹spare den hjelpeløse og fattige, og frelse de fattiges sjeler›» (Sal 72,13).

Gjeterne og slike som dem – jordens fattige – forsto nok med én gang at her var folkets konge. Han var stor og edel i sin fornedrelse – og likevel en av folket, slik Herren har sagt om ham: «Jeg har opphøyet en utvalgt mann av folket» (Sal 89,20).

Du store Fredsfyrste! Krybben var din kongelige vugge! I den ble du stilt fram for alle folkeslag som vår ætts fyrste. For deg er det ingen forskjell på «barbar, skyter, trell, fri» (Kol 3,11) – nei, du er alles Herre.

Konger, dere hadde øst gull og sølv over ham om dere hadde kjent herlighetens Herre. Men dere kjente ham ikke, og slik ble han tydelig vist fram som folkets fører og vitne. «Det som ingenting er», skal ved ham «gjøre det til intet som er noe» (1 Kor 1,28). Det som er foraktet, har Gud utvalgt, og under hans ledelse skal det knuse glansen, stoltheten, makten og majesteten i menneskelig storhet.

III.

At han ble lagt i krybben, er dessuten som en innbydelse til alle ringe om å komme til ham. Vi kunne lett frykte for å nærme oss en trone, men vi kan vanskelig være redde for å gå bort til en krybbe.

Tenk om det første glimtet vi fikk av Mesteren, var da han red under jubel gjennom gatene i Jerusalem. Folk kastet klærne sine ned for ham, strødde palmegreiner på veien og ropte: «Hosianna!» Da kunne vi kanskje ha tenkt at vi ikke våget å nærme oss ham – selv om også det hadde vært en feil tanke. For selv da var han så ringe og ydmyk, der han red på en eselfole, at de små barna samlet seg rundt ham og ropte «Hosianna!» på sin barnlige måte.

Ingen har noen gang vært lettere å komme nær enn Kristus. Ingen strenge vakter jaget fattige bønnfallere bort. Ingen offisielle venner i skinnende ordensdrakter fikk lov til å holde tilbake den pågående enken eller mannen som ba om at sønnen måtte bli helbredet. Fliken av kappen hans hang alltid fritt, så de lidende kunne nå den. Hånden hans var alltid rede til å røre ved de syke, og øret hans alltid åpent for selv det svakeste rop fra nødens barn. Sjelen hans sendte alltid ut barmhjertighetens stråler, slik solen sprer lyset sitt over hele jordens krets.

Ved å bli lagt i en krybbe viste han seg som en prest midt fra folket, en som er «prøvd i alt i likhet med oss» (Hebr 4,15) og derfor kan ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet. Om ham ble det sagt at han spiste og drakk med tollere og syndere, og: «Denne mannen tar imot syndere og eter sammen med dem!» (Luk 15,2). Allerede som barn i krybben ble han stilt fram som synderes venn.

Kom til ham, alle dere som strever og har tungt å bære! Kom til ham, dere som er sønderknust i ånden og nedbøyd i sjelen! Kom til ham, dere som forakter dere selv og er foraktet av andre! Kom til ham, tollere og skjøger! Kom til ham, tyver og drankere! Der i krybben ligger han, så alle fritt kan røre ved ham og se ham.

Fall på kne og kyss Guds Sønn! Ta imot ham som din Frelser! For han lot seg legge i krybben for at du skulle kunne komme nær ham. Salomos trone ville skremme deg bort, men krybben til Davids Sønn innbyr deg.

IV.

Jeg tror det lå noe enda dypere i dette. Husk, brødre, at dette stedet var åpent for alle. Det var et herberge, og slike steder var ikke som hotellene våre, der en må betale for kost og rom.

I gamle dager, da livet var enkelt og opprinnelig, regnet alle det som en ære å få huse en fremmed. Senere, da folk reiste mer, ville mange frarøve naboene denne æren og gleden – hvorfor skulle de få all verdigheten ved å være gjestfrie? Enda senere ble det utpekt én person i hver by og landsby som skulle ta imot de fremmede på vegne av de andre.

Men skikkene mistet sin opprinnelige enkelhet, og brorkjærligheten ble kald. Da nøyde en seg med å bygge en svær innhegning med rom for de reisende og staller for lastdyrene deres. Her fikk den reisende litt vann og noen ganger hakkelse til dyrene, og så fikk han gjøre seg det så bekvemt han kunne. Han

hadde ingenting å betale for oppholdet i karavaneherberget, for det var åpent for alle – og stallen var det særlig.

Og nå, mine kjære: Vår Herre Jesus Kristus ble født i stallen i herberget for å vise hvor fritt han står åpen for alle som kommer til ham. Evangeliet forkynnes for all skapningen og utelukker ingen fra den frie innbydelsen. Nei, alle innbys til å komme og drikke fritt av nådens hav: lærde og ulærde, høye og lave, rike og fattige. Her kjennes ingen klasseforskjeller, og ingen kaster får forrett.

Det kreves ingen øvelse i fine omgangsformer for å gå inn i en stall, og ingen kan nekte deg retten til å besøke stallen i et offentlig karavaneherberge. På samme måte får du komme til Kristus akkurat som du er, hvis du vil – og du får komme nå.

Hvem som helst som vil sette sin lit til Kristus, har full frihet og rett til det. Jesus er Guds frie gave til deg. Han vil ta imot deg og med glede ønske deg velkommen. Det var for å vise dette, tror jeg, at det lille barnet ble lagt i en krybbe.

Vi vet at syndere ofte innbiller seg at de er utestengt og forkastet. Når samvittigheten våkner, anklager den ofte bittert og stenger synderen ute fra all del i barmhjertighetens rike forråd. Bror, når Gud ikke stenger deg ute fra nåden, skal du ikke gjøre det selv.

Så lenge du ikke finner skrevet noe sted i den hellige bok at du ikke får sette din lit til Jesus Kristus – så lenge du ikke kan vise til et eneste skriftsted som sier at han ikke er mektig til å frelse deg – ber jeg deg om å gjøre dette verset til ditt: «Derfor kan han også fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham» (Hebr 7,25). Stol på dette løftet og kom til Kristus i kraft av det. Da skal du sannelig erfare at han står åpen for alle som vender seg til ham.

V.

Vi har ennå ikke funnet alle grunnene til at Menneskesønnen ble lagt i en krybbe. Jeg tror vår Herre ble lagt der i krybben, der dyrene får fôret sitt, også for å vise at selv folk som er blitt lik dyr, kan komme til ham og finne liv.

Akk, det finnes mennesker som er blitt så rå av synden og så gjennomfordervet av lastene og lidenskapene sine at alt edelt i et menneske har veket fra samvittigheten deres. Men også slike kan den store legen Jesus redde. Ingen menneskelig skapning er falt så dypt at Kristus ikke kan reise ham opp. Et menneske kan falle, ja, se ut til å falle helt ned i helvete, men Kristi lange og sterke armer kan nå ham selv i den dypeste fornedrelse og vantro. Han kan løfte ham opp fra en undergang og ruin som ser helt håpløs ut.

Er det kommet noen hit i dag som samfunnet avskyr, og som avskyr seg selv? Da vil jeg si deg at min Mester i stallen, med dyrene foran seg, stiller seg fram som mektig til å frelse selv den verste av de verste og ta imot den mest ugudelige av de ugudelige – også nå. Tro på ham, og han skal gjøre deg til en ny skapning.

VI.

Men Kristus ble lagt der dyrene fikk fôret sitt. Husk da at dyrene ble fôret der igjen da han gikk sin vei. Det var bare hans nærvær som kunne gjøre krybben herlig.

Av dette lærer vi at verden ville synke tilbake i sitt gamle hedenske mørke hvis Kristus ble tatt bort. Selve sivilisasjonen ville dø ut – i alle fall den delen av

den som foredler menneskene – hvis Jesu religion ble slukket. Hvis Kristus ble tatt bort fra menneskehjertet, ville selv den helligste bli fornedret igjen. Den skapningen som gjør krav på å være i slekt med engler, ville snart vise at den er i slekt med djevler.

Krybben, sier jeg, ville igjen bli en krybbe for dyr hvis herlighetens Herre trakk seg bort. Og vi ville synke tilbake i syndene og lastene våre hvis Kristus en gang tok sin nåde bort og overlot oss til oss selv.

Av de grunnene jeg nå har nevnt, tror vi at Kristus ble lagt i en krybbe.

Men den enkle grunnen teksten oppgir, er at det ikke var rom i herberget der den beskjedne familien hadde tenkt å ta inn. Og dette herberget er den dag i dag et bilde på hvor lite rom det er for Kristus i folkemeningen, i selskapslivet, på arbeidsplassen og i den daglige omgang. Jeg vil derfor slutte med å stille deg et spørsmål som har den største betydning for hver enkelt: Har du rom for Kristus? Har du rom for Kristus?

«Ja», sier noen, «jeg vil gjerne ha ham, men jeg er ikke verdig til at han skal komme inn til meg.» Nei, jeg spurte ikke om du er verdig. Jeg spurte: Har du rom for ham? «Akk», svarer du, «jeg har et tomt rom i hjertet som verden ikke kan fylle!» Å, da har du rom for ham.

«Men dette rommet er så dårlig.» – Det samme gjaldt krybben. – «Men det er så foraktelig.» – Også krybben var et ringeaktet sted. – «Akk, men hjertet mitt er så stygt.» – Kanskje var krybben det også. – «Men jeg føler at hjertet mitt ikke er et sted som passer for Kristus!» – Krybben var heller ikke et passende sted for ham, og likevel ble han lagt der.

«Men jeg har vært en så stor synder. Det føles som om hjertet mitt var et hi for ville dyr og djevler!» Vel, krybben var et sted der dyrene ble fôret. Har du bare rom for ham og ønsker å bli frelst og benådet, så bry deg ikke om det som har vært. Han kan tilgi og glemme. Det spiller heller ingen rolle hva du er nå, bare du vender om i anger. Har du bare rom for Kristus, så vil han komme og være din gjest.

Men jeg ber deg inderlig: Ikke si «Jeg håper jeg skal få rom for ham». Nei, tiden er kommet da han skal fødes – Maria kan ikke vente måneder og år. Å, synder, har du rom for ham, så la ham bli født i din sjel i dag. «I dag, om dere hører hans røst, da forherd ikke deres hjerter – som ved forbitrelsen» (Hebr 3,7–8). «Se, nå er nådens tid, se, nå er frelsens dag!» (2 Kor 6,2). Rom for Jesus! Rom for Jesus nå!

«Ja», sier noen, «jeg har rom for Jesus, men vil han ta inn hos meg?» Ja, han kommer gjerne til deg! Bare åpne hjertets dør og si: «Jesus, Mester, jeg er helt uverdig og uren i meg selv, men jeg vender meg til deg.» Da vil han rense hjertets krybbe, ja, han vil gjøre den om til en gledens trone der han skal sitte og regjere i all evighet. Å, for en fri Kristus jeg har å forkynne for deg!

Jeg skulle bare ønske at jeg kunne forkynne ham bedre. Jeg har en så herlig og kjærlig Jesus å forkynne, og han vil så gjerne ta bolig i hjertene til de ringe. Å, er det noe hjerte her i dag som vil ta imot ham? Vil ingen av dere som til nå har vært fremmede for ham, si: «Kom inn, kom inn»?

Å, for en lykkelig dag det ville bli for deg om du tok ham i armene dine og tok imot ham som Israels trøst! Da kan du se framover med glede, selv mot døden, og si med gamle Simeon: «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred, … for mine øyne har sett din frelse» (Luk 2,29–30).

Min Mester trenger rom! Å, gi ham rom! Jeg, hans sendebud og herold, roper høyt: Rom for Frelseren! Rom! Her kommer min kongelige Mester – har du rom for ham? Her er Guds Sønn, som er blitt kjød – har du rom for ham? Her er han som kan tilgi all synd – har du rom for ham? Her er han som kan redde deg fra fordervelsens avgrunn og dra deg opp av den skitne gjørmen – har du rom for ham?

Her er han som aldri vil gå bort når han først er kommet inn til deg. Han vil bli hos deg for evig og gjøre hjertet ditt til en himmel av glede og velsignelse – har du rom for ham? Det er det jeg spør deg om. Din tomhet, din fattigdom, din mangel på følelse, godhet og nåde – alt dette gir ham bare mer rom. Har du rom for ham?

Å, du Guds Hellige Ånd, led mange til å si: «Ja, mitt hjerte er rede for ham.» Å, da skal han komme og bo hos deg. Amen.

2. juledag: Det rette julearbeidet

> «Da de hadde sett det, fortalte de om det ordet som var talt til dem om dette barnet. Og alle som hørte det, undret seg over det som ble sagt dem av gjeterne. Men Maria tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte. Gjeterne vendte så tilbake, og de priste og lovet Gud for alt det de hadde hørt og sett, slik det var blitt sagt dem» (Luk 2,17–20).

Dagens tekster i 1899: *Jes* 9,2–7 *og Luk* 2,15–20.

I denne tiden har verden det så travelt med å ønske venner og naboer en gledelig jul. La meg da holde fram for de troende et helligere og mer solid arbeid i julen.

La oss i dag, mens vi tenker på Frelseren, legge vinn på at han på ny kan bli født i hjertene våre. Han er allerede i oss, «håpet om herlighet» (Kol 1,27). Måtte vi slik også «bli fornyet i deres ånd og sinn» (Ef 4,23). La oss igjen gå til vårt åndelige fødested, Betlehem, gjøre de første gjerningene, vekke den første kjærligheten til live igjen og holde fest med Jesus, slik vi gjorde i forlovelsestidens hellige, lykkelige og himmelske dager.

La oss gå til Jesus med noe av den ungdommelige friskheten og den overstrømmende gleden vi hadde da vi først så opp til ham i tro. La oss hylle ham på ny i hjertene våre. For han er fremdeles kledd i sin ungdoms ynde, og han «er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» (Hebr 13,8).

Innbyggerne i Durham bodde ikke langt fra den skotske grensen og var derfor i eldre tider ofte utsatt for fiendtlige angrep. Likevel slapp de krigens strev og byrder fordi det lå en katedral innenfor bymurene. De ble kalt «hellige arbeidsfolk», for de var satt til å hjelpe biskopen med den hellige tempeltjenesten.

Da må vel også vi være unnskyldt når vi ikke kan feire denne høytiden slik verden vanligvis gjør – vi som bor i det nye Jerusalem og har Herren Jesus midt iblant oss? Som «hellige arbeidsfolk» må vi feire den på en helt annen måte: i hellig betraktning og i tjeneste for den nådige Gud. Den nyfødte kongen er hans usigelige gave til oss.

Teksten vår viser oss her det rette julearbeidet. Den forteller at noen forkynte det som var sagt dem om barnet, og at andre undret seg over det de hørte. Om andre igjen sier den at de tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte. Og til slutt forteller den at de første priste og lovet Gud for alt de hadde hørt og sett.

Jeg vet ikke hvilken av disse fire hellige øvelsene som var mest til behag for Gud. Men jeg tror at om vi kunne forene dem alle, ville vi sikkert komme til å ære og opphøye Gud på en måte som behager ham.

I.

I teksten finner vi altså først at noen feiret Frelserens fødsel ved å forkynne det de hadde hørt og sett. Og de hadde sannelig noe å fortelle som var verdt å høre. Han som profeter og konger så lenge hadde ventet på, var endelig kommet. De hadde funnet svaret på den lange gåten.

De kunne gjerne løpe gjennom gatene som den gamle filosofen og rope: «Eureka! Eureka!» For funnet deres var langt større enn hans. De hadde ikke funnet løsningen på et mekanisk problem eller et metafysisk dilemma. Men ingen har noen gang gjort et funn av større verdi. Det er blitt lignet med bladene på livets tre, som «tjener til helse for folkeslagene» (Åp 22,2), og med en strøm av livets vann som «gleder Guds by» (Sal 46,5).

De hadde sett engler og hørt dem synge en underlig og ny sang. Ja, de hadde sett noe større enn engler – de hadde sett englenes konge, paktens engel, som vi fryder oss i. De hadde hørt himmelens musikk. Og da de sto ved krybben, hørte troens ører musikken fra jordens håp, en hemmelighetsfull harmoni som skulle lyde ned gjennom tidene – Guds og menneskenes glede i en skjønn samklang.

De hadde sett Gud åpenbart i kjød. Et slikt syn måtte vel løse tungen på den som så det – om han da ikke ble målløs av ren forundring. Hvordan kunne de tie etter å ha sett noe slikt? Umulig! Den første de møtte utenfor den lave stallen, fikk høre om den mageløse hendelsen. Og de holdt på til natten falt på, og ropte: «Kom og tilbe! Kom og tilbe Kristus, den nyfødte kongen!»

Og har ikke også vi noe å fortelle som er verdt å gjøre kjent? Hvem kan klandre oss for at vi taler om Jesus? Dette emnet kunne få tungen til å røre seg også hos den som sover. Det er hemmeligheten at Gud for vår skyld er åpenbart i kjød. Han blør og dør for at vi skal slippe å bløe og dø. Han stiger ned for at vi skal stige opp. Han lar seg svøpe i kluter for at vi ikke skal bli svøpt i forgjengelighetens liksvøp.

Her er en historie som er så velsignet for alle som hører den, at de som forteller den flittigst, er de beste. Og de som taler minst om den, har mest grunn til å bebreide seg selv for sin syndige taushet.

De hadde noe å fortelle. Og i dette var det opphøyde og det enkle forent på en mageløs måte – og det er det skjulte tegnet og det kongelige merket på guddommelig myndighet. Engler synger – synger for gjetere! En himmelsk klarhet – klarhet i nattens mørke! Gud – et barn! Den uendelige – et barn som ikke er mer enn et spann langt! Den Gamle av dager – født av en kvinne!

Hva kunne være enklere og ringere enn et herberge, en tømmermann, en tømmermanns hustru, et barn? Og hva kunne være mer opphøyd og storslått enn «en himmelsk hærskare» (Luk 2,13), som lot sin jublende sang tone i midnattens stillhet, og Gud selv åpenbart i kjød?

Et barn er et helt vanlig syn. Men for et under å se Ordet, som «i begynnelsen» var «hos Gud» (Joh 1,1), bli kjød og ta bolig iblant oss, så vi kunne se hans

herlighet, «en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet» (Joh 1,14)!

Brødre, vi har en historie å fortelle som er like enkel som den er opphøyd. Hvor enkel: «Tro og lev.» Hvor opphøyd: «Det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv» (2 Kor 5,19). Frelsesveien er så underfull at englene ikke kan annet enn tilbe når de betrakter den. Og likevel er den så enkel at barna i templet kan synge om dens verdi i sitt «Hosianna, Davids sønn! Velsignet være han som kommer i Herrens navn!» (Matt 21,9).

For en storslått forening av det opphøyde og det enkle vi har i den store forsoningen ved vår Frelser, han som ble menneske! Å, forkynn denne frelsende sannheten for alle mennesker!

Gjeterne trengte ikke å unnskylde seg for at de forkynte Frelserens fødsel overalt. For det de fortalte, var kunngjort dem fra himmelen. Det var ikke hvisket dem i øret av hemmelighetsfulle orakler eller brakt for dagen ved filosofisk granskning, poetisk stemning eller gamle funn. Nei, det var forkynt dem av den opphøyde predikanten som ledet koret av den himmelske hærskaren, og som sa: «I dag er det født dere en frelser, som er Messias, Herren – i Davids by» (Luk 2,11).

Når himmelen betror noen en nådig åpenbaring, har han plikt til å gjøre den kjent for andre. Skulle det som den evige barmhjertighet lot lyse opp midnattens mørke, holdes skjult? Hvorfor ble englene sendt, om budskapet ikke skulle bringes videre? Etter vår egen kjære Herres befaling kan vi ikke tie. For han har sagt: «Det jeg sier dere i mørket, tal det i lyset! Det som dere får hvisket i øret, forkynn det fra hustakene!» (Matt 10,27).

Mine kjære, dere har hørt en røst fra himmelen. Dere som er født på ny, gjenfødt «til et levende håp» (1 Pet 1,3), dere har hørt Den Hellige Ånd vitne om Guds sannhet i dere, og han har lært dere himmelske ting. Og nå må dere feire denne julehøytiden ved å fortelle medmenneskene deres det som Guds egen Hellige Ånd har funnet for godt å åpenbare dere.

Gjeterne fortalte det de hadde hørt fra himmelen. Men husk at de også fortalte det de hadde sett her nede. Det de selv hadde sett, bekreftet at sannhetene som først var åpenbart dem fra himmelen, var usvikelig virkelighet. Ingen kan tale om Guds ting med virkelig framgang før han finner Bibelens lære bekreftet i sitt eget hjerte. Ved Den Hellige Ånds undervisning må Ordets hemmeligheter bli til levende erfaring i vår egen sjel og samvittighet.

Mine brødre, det evangeliet vi forkynner, er blitt åpenbart oss av Herren på den mest utvetydige måte. Men hjertene våre har dessuten kjent og fornemmet dets sannhet og kraft. Om vi ikke fullt ut har maktet å fatte hvor høyt og dypt det er, har vi likevel erfart dets hemmelighetsfulle kraft i hjertet og ånden vår. Det har vist oss synden vår klarere, men det har også vist oss tilgivelsens nåde. Det har knust syndens herskende makt og latt Kristus herske over oss. Den Hellige Ånd har tatt bolig i oss som sitt tempel, og nå må vi tale.

Dere som bare kjenner Guds ord etter bokstaven og ikke har erfart kraften i det i deres egne hjerter, oppfordrer jeg ikke til å tale om Jesus. Da vil forkynnelsen deres ha liten virkning. Men dere har kjent dets mektige innflytelse på deres

eget hjerte. Dere har ikke bare hørt om barnet, men sett det i krybben og tatt det i deres egne armer. Dere har tatt imot ham som født for dere – en Frelser nettopp for dere, Kristus, den salvede, for dere, Jesus, som frelser dere fra synden. Dere oppfordrer jeg til å vitne om Jesus.

Min kjære, kan du annet enn tale om det du har sett og hørt? Gud har latt deg smake og se livets gode ord. Du kan ikke tie, og du tør ikke tie. Nei, du må fortelle naboer og venner hva du har erfart og kjent i hjertet ditt.

Her, kjære brødre, er en vei til å feire en virkelig hellig og – i en viss forstand – virkelig gledesfylt jul. Gjør som disse uanselige mennene, som det står om: «Da de hadde sett det, fortalte de om det ordet som var talt til dem om dette barnet.»

II.

Nå vil vi holde fram for dere en annen gjerning i julen: hellig undring, beundring og tilbedelse. «Og alle som hørte det, undret seg over det som ble sagt dem av gjeterne.»

Om folk som bare undret seg uten å gjøre noe mer, har vi lite å si. Mange undrer seg over evangeliet. De vil gjerne høre det, ja, de hører det med glede. Selv om det ikke er noe nytt i det, finnes det nye måter å legge det fram på, og variasjonen i framstillingen vekker dem. For dem er predikantens stemme som lyden av en vakker melodi på et instrument. De liker å høre.

De er ikke tvilere, de kritiserer ikke og lager ingen vanskeligheter. De sier til seg selv: «Det er et herlig evangelium, en vidunderlig frelsesplan. Her viser seg den mest forbløffende kjærlighet og den største godhet mot de ringe.»

Noen ganger undrer de seg over at det er gjetere som forteller dem dette. De kan knapt forstå hvordan ulærde og ukyndige menn kan tale om slike ting. De skjønner ikke hvordan slike tanker i det hele tatt kunne komme inn i hodene på disse gjeterne, hvor de kan ha lært dem, hvorfor de virker så ivrige etter å forkynne dem, og hvordan de ble satt i stand til å tale om dem slik de gjør.

Men når de har vært med en tid, slutter de å undre seg, og de går sin vei uten å tenke mer på det.

Mange av dere blir forundret når dere får se Guds verk i distriktet deres. Du hører at en som har vært mer enn vanlig ryggesløs, er blitt omvendt, og du sier: «Det er svært bemerkelsesverdig!» Det er en vekkelse, og du er tilfeldigvis til stede på et av møtene der Guds Ånd virker kraftig. Da sier du: «Dette er svært påfallende! Svært underlig!»

Selv avisene kan av og til gi plass i et hjørne til en melding om en særlig gjerning av Ånden. Men der slutter all dypere følelse for saken. Det er undring og ikke noe mer. Jeg håper det ikke blir slik med noen av oss – at vi bare skal tenke med undring og forbauselse på Frelseren og den evangeliske læren han kom for å forkynne så enkelt og enfoldig. For det vil gagne oss lite.

Men det finnes en annen slags undring, som er nær i slekt med tilbedelse, om den da ikke er tilbedelse. Jeg tror det ville bli svært vanskelig å trekke en skarp grense mellom hellig undring og virkelig tilbedelse. For når sjelen er overveldet av herligheten i Guds majestet, bøyer den seg i stille tilbedelse, selv om den ikke kan uttrykke følelsene sine i sang, eller med foldede hender si dem høyt i bønn.

Jeg er tilbøyelig til å tro at den forbauselsen som noen ganger griper menneskesinnet når det minnes Guds godhet og storhet, kanskje er den reneste form for tilbedelse som noen gang har steget opp fra dødelige menneskers hjerter til Den Høyestes trone.

Denne slags undring vil jeg anbefale dem som lever så ensomt og tilbaketrukket at de knapt kan gjøre som gjeterne og rope ut til andre det de har erfart. Dere kan i alle fall fylle ut den store ringen av tilbedere rundt tronen ved å undre dere over det Gud har gjort.

Og her er nok å undre seg over! Vi kan gjerne si at det er mer av Gud å se i krybben og på korset enn i de funklende stjernene der oppe og de rullende bølgene i dypet, i de himmelhøye fjellene og de fruktbare dalene, i livets opphav og dødens svelg. La oss da bruke noen timer i denne høytiden i hellig undring. Den vil føde takknemlighet, tilbedelse, kjærlighet og tillit.

III.

En tredje slags hellig sysselsetting nevnes i neste vers i teksten vår. Der fortelles det om Maria at hun tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte. Det var i alle fall én – vi vil håpe det var flere, eller la oss selv bli disse flere – i alle fall én som tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte. Hun undret seg, men hun gikk lenger: Hun grunnet på dem.

Du vil finne at hukommelsen hennes var i bruk – hun tok vare på alle disse ordene. Følelsene hennes var også med – hun tok vare på dem i hjertet. Og forstanden hennes var med – hun grunnet på dem, betraktet dem, veide dem og gikk gjennom dem på ny. Slik var hukommelse, følelse og forstand opptatt av disse tingene.

Vi gleder oss over å se dette hos Maria. Men det forundrer oss ikke det minste når vi husker at hun på en måte var den på jorden som dette angikk aller mest. For det var hun som hadde født Jesus Kristus. De som kommer Jesus nærmest og lever i det mest inderlige samfunn med ham, vil uten tvil bli mest grepet av ham.

Noen mennesker tar seg best ut på avstand, men slik er det ikke med Frelseren. Lærer du ham virkelig å kjenne, vil du elske ham med en kjærlighet som overgår kunnskapen. Har du lært å fatte høyden og dybden, lengden og bredden i hans kjærlighet, vil din egen kjærlighet til ham svulme opp over alle høyder, dybder, lengder og bredder. Frelserens fødsel angikk Maria mer enn noen annen, og derfor ble hun sterkest grepet av den.

Legg merke til hvordan hun viste at det angikk henne. Hun var en kvinne. Det som lyser vakrest hos kvinner, er ikke nettopp mot og dristighet – det kler en mann bedre. Men følsom beskjedenhet er en kvinnelig skjønnhet, og derfor hører vi ikke så mye om at hun forkynte utad, men om at hun grunnet innad. Hun hadde nok også sin krets der hun talte. Men for det meste satt hun stille i huset, som en annen Maria.

Hun var virksom, men hun arbeidet mer direkte for ham som var hennes hjertes glede og fryd. Som andre barn trengte også det hellige barnet den pleien som bare en mors hånd og hjerte kan gi. Derfor var hun opptatt med ham. Å, velsignede gjerning! Salige sysselsetting!

Tror dere det behager Gud mindre at vi er opptatt med Jesus selv enn med disiplene hans eller de bortkomne sauene hans? Kvinnen som knuste alabastkrukken og helte salven ut over Jesu hode, ble klandret av Judas. Også de andre disiplene mente at de fattige var gått glipp av en velsignelse. Men Frelseren svarte: «Hun har gjort en god gjerning mot meg» (Mark 14,6).

Jeg vil få fram denne tanken: Selv om du som er stille og tilbaketrukket, ikke kan tale til andre i denne høytiden, eller ikke har anledning eller nådegave til det, kan du likevel sitte alene med Jesus og ære ham i stillhet. Maria tok Herren i armene sine. Å, at også du måtte bære ham i dine! Hun tjente ham selv, direkte – gjør du det samme.

Du kan elske ham, prise ham, studere ham og grunne på ham. Du kan betrakte hans karakter, granske de forbildene som framstiller ham, og søke å ligne ham i livet ditt. Selv om denne måten å tjene ham på ikke vil skinne blant menneskenes barn, og knapt gagne dem så mye som visse andre gjerninger, vil den likevel være til velsignelse for deg selv og til behag for Herren.

Min kjære, ta vare i hjertet ditt på det du har hørt om Kristus, og på det han har gjort for deg. La hjertet ditt bli et gullbeger som kan gjemme det rike minnet om hans inderlige kjærlighet. La det være en krukke med manna, som kan gjemme det himmelske brødet de hellige har levd av i svunne dager. La hukommelsen din samle opp alt du har hørt, kjent og visst om Kristus, og la så den inderlige kjærligheten din holde ham fast for evig.

Elsk ham! Øs ut hjertet ditt for ham, og la følelsenes velluktende salver strømme ned over føttene hans. Kan du ikke gjøre det med fryd, så gjør det med vemod. Væt føttene hans med tårer og tørk dem med håret ditt. Men elsk ham, elsk Guds velsignede Sønn, den evig ømme venn!

Øv tankene dine i å studere Herren Jesus. Grunn igjen og igjen på det du har lest. Bli ikke stående ved bokstaven alene, ved overflaten, men gå ned i dybden. Drikk dype drag av kjærlighetens hav. Hold Frelseren fast og si: «Bli hos oss, for det lir mot kveld, og dagen heller» (Luk 24,29). Å, min kjære, her er et velsignet julearbeid for deg, om du med Maria vil ta vare på alle disse ordene og grunne på dem i hjertet ditt.

IV.

Og nå kommer det fjerde hellige julearbeidet teksten nevner: å prise og love Gud. Om gjeterne står det nemlig at de «vendte så tilbake, og de priste og lovet Gud for alt det de hadde hørt og sett, slik det var blitt sagt dem».

De vendte tilbake – til hva? Til sitt jordiske arbeid, til å se etter sauene og lammene igjen. Vi trenger ikke å oppgi vårt jordiske yrke for å kunne prise Gud. Noen har fått det for seg at den eneste måten de kan leve for Gud og tjene ham på, er å bli predikanter, misjonærer eller bibelkvinner. Akk, hvor mange av oss ville ikke gå glipp av mang en anledning til å ære Den Høyeste om det var slik! Gjeterne vendte tilbake til saueflokken og priste og lovet Gud.

Mine kjære, det er ikke stillingen, men iveren – ikke embetet, men nåden – som setter oss i stand til å prise Gud. Kristi navn blir opphøyd like mye av kusken som priser Gud mens han arbeider, og taler om ham med medmennes-

kene sine ved veikanten, som av presten som med tordenrøst, lik en Boanerges, basunerer ut evangeliet over hele landet.

Gud blir prist når vi blir i vår stilling. Vokt deg for å vike av fra pliktens vei ved å forlate kallet ditt, og pass på at du ikke vanærer bekjennelsen din på den måten. Tenk ikke for høyt om deg selv, men tenk heller ikke for ringe om yrket ditt. Det finnes ikke noe ærlig arbeid som ikke er blitt helliget ved evangeliet.

Går du til Bibelen, vil du finne at selv det mest uanselige arbeid på en eller annen måte er blitt knyttet enten til den modigste troshandling eller til personer som på andre måter har betydd mye. Bli i kallet ditt, bror, bli i kallet ditt – med mindre du er helt sikker på at Gud har kalt deg til noe annet! Gjeterne priste Gud, selv om de vendte tilbake til sitt timelige arbeid.

Men hva var det gjeterne priste Gud for? Jo, for det de hadde hørt. Om vi tenker nærmere over det, tror jeg vi har god grunn til å love Herren hver gang vi hører en evangelisk preken. Hva ville ikke sjelene i helvete gi for å få høre evangeliet én gang til og igjen være der den frelsende nåden kunne rekkes dem? Hva ville ikke de døende, som har levd ut sin tid, gi for å komme til Herrens hus én gang til og få en ny formaning og innbydelse?

Mine brødre, hva ville ikke dere selv noen ganger ha gitt, når dere lå syke og ikke kunne samles med den store menigheten, og deres kjød og hjerte ropte på den levende Gud? Vel, pris da Gud for det dere har hørt! Dere har hørt predikantens mangler og feil – la ham gråte over dem. Men dere har hørt hans Mesters budskap – priser dere Gud for det?

Er du i den rette sinnstilstanden, vil du knapt kunne høre en preken som ikke gir deg grunn til å synge. George Herbert sier: «Bønn er prekenens avslutning.» Det er sant, men lovsang er det også. Pris Gud for at du får høre at det finnes en Frelser! Pris Gud for at du har en Frelser for ditt eget hjerte! Pris Gud for at du er benådet, at du er frelst!

Pris ham for det du har hørt. Men legg merke til at gjeterne også priste ham for det de hadde sett, slik det står i det tjuende verset.

Her er den skjønneste musikken: det vi har erfart, det vi har kjent og fått del i av vår konge. Det å høre alene kan nok kalle fram litt musikk. Men sangens innerste kjerne må springe ut av det vi har sett med troens øye. Og, mine kjære venner, dere som har sett med det øyet Gud har åpnet, la ikke tungen stivne i en syndig taushet, men bryt ut i høylydt lovsang over den nåden som rår over alt.

Én ting de priste Gud for, var den skjønne overensstemmelsen mellom det de hadde hørt, og det de hadde sett. Legg merke til de siste ordene: «slik det var blitt sagt dem.» Har dere ikke erfart i deres egne hjerter at evangeliet er nettopp det Bibelen sa at det var?

Jesus lovet å gi dere nåde – har dere ikke fått den? Han sa at han ville gi dere hvile – har han ikke gjort det? Han lovet glede, trøst, liv og fred ved troen på ham – og har dere ikke fått alt dette? Er ikke «hans veier fagre veier, og alle hans stier fred»? (jf. Ordsp 3,17).

Sannelig kan du si med dronningen av Saba: «Nå ser jeg at de ikke har fortalt meg halvparten!» (1 Kong 10,7). Jeg har funnet Frelseren skjønnere enn hans tjenere noen gang kunne framstille ham for meg. Jeg har hørt om det gode

landet, men å, det flyter rikere av melk og honning enn noen har kunnet male det ut for meg med sin beste veltalenhet. Sannelig, det vi har sett, holder tritt med det vi har hørt. La oss da prise og love Gud for det han har gjort.

Et ord til dem som ennå ikke er omvendt, og så skal jeg slutte. Jeg tror ikke dere kan begynne med det syttende verset, men jeg skulle ønske dere ville begynne med det attende. For dere kan ikke fortelle andre det dere ikke selv har kjent og erfart – prøv ikke på det. Prøv heller ikke å undervise på søndagsskolen eller å forkynne hvis du ikke er omvendt. «Hva har du med å fortelle om mine lover?» (Sal 50,16).

Men Gud gi at du ville begynne med det attende verset: Undre deg! Undre deg over at livet ditt er blitt spart – undre deg over at du ikke er i helvete – undre deg over at Guds gode Ånd fremdeles arbeider med den største av syndere. Undre deg over at evangeliet skulle ha et ord nettopp til deg i dag, etter at du så lenge har syndet mot Gud.

Jeg skulle gjerne se at du begynte der. For da kunne jeg ha godt håp om at du ville gå videre til det neste verset og slik gå over fra undring til å grunne på Ordet. Å, synder, jeg skulle ønske du ville grunne på korsets lære. Tenk på synden din, Guds vrede, dommen, helvete og din Frelsers blod. Tenk på Guds kjærlighet, syndenes forlatelse, barnekåret og himmelen – tenk på disse tingene. Gå videre fra undring til ettertanke.

Og så skulle jeg ønske at du gikk videre til det neste verset, fra ettertanke til lovsang. Ta imot Kristus, se opp til ham og stol på ham. Da kan du synge: «Jeg er benådet», og gå din vei med glede som en benådet synder som er renset og vasket ren i Lammets blod. Da kan du gå tilbake til det syttende verset og tale til andre.

Men dere som er troende og frelst, bør begynne med det syttende verset straks i dag og fortelle syndere rundt dere det dere vet om det velsignede Jesusbarnet. Og når dagen er omme, så gå inn i lønnkammeret ditt, undre deg og tilbe. Bruk også en stund som Maria til å grunne på og gjemme i hjertet ditt det du har hørt i dag. Og fortsett så hele livet med å prise og love Gud for alt du har hørt og sett. Måtte Herren velsigne deg for Jesu Kristi skyld. Amen.

Søndag etter jul: En fredfull bortgang

> «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred, etter ditt ord, for mine øyne har sett din frelse» (Luk 2,29–30).

Dagens tekster i 1899: Sal 16,5–11 og Luk 2,25–32.

Salig var du, Simeon! For kjøtt og blod hadde ikke åpenbart deg dette, og heller ikke gitt deg nåde til å si farvel til verden så glad. Kjødet klynger seg til jorden. Det er støv og i slekt med det støvet det er tatt av, og det vil ikke skilles fra sin mor, jorden. Ikke engang alderdommen med all sin skrøpelighet og svakhet makter å gjøre et menneske virkelig villig til å forlate denne verden.

Av naturen holder vi fast på livet med en forferdelig seighet. Ja, selv når vi sukker over livets motgang, gremmer oss over alt det onde i det og innbiller oss at vi ønsker oss bort, ligger nok villigheten til å gå herfra bare på overflaten. Dypt i hjertet er det ingen lyst til å forlate verden.

Kjøtt og blod hadde ikke åpenbart Simeon at han så Guds frelse i barnet som han løftet fra Marias fang og med himmelsk glede holdt i armene sine. Det var Guds nåde som hadde lært ham at dette barnet var Frelseren. Og det var den samme nåden som løste alle båndene som bandt ham til jorden, og lot ham kjenne dragningen mot et bedre land.

Lykkelig er den mann som ved Guds nåde er gjort skikket for himmelen og har fått lyst til å fare til dette bedre landet! La ham prise og opphøye Herren, som har gjort en så stor gjerning i hans sjel. Om dette sier apostelen Paulus: «Med glede kan dere da takke Faderen, som gjorde dere skikket til å få del i de helliges arv i lyset» (Kol 1,12).

Riktignok er ingen av oss av naturen skikket for himmelen – ikke engang Simeon. At denne ærverdige mannen var skikket, var helt og holdent Guds verk. Det samme gjaldt hans lengsel etter å få den arven Gud hadde gjort ham skikket til. I dag skal vi se på hvordan de hellige blir beredt for himmelen. Jeg håper at Den Hellige Ånd, sendt av Faderen, da vil gjøre også oss villige til å forlate den jordiske stranden og legge ut på evighetens hav når Gud, vår Far, byr det.

Vi vil da først dvele en liten stund ved den herlige sannheten at hver troende kan være fullt viss på at han skal få fare herfra i fred. Til slutt vil vi hente fram noen skriftsteder som bør oppmuntre oss til å være like villige som Simeon

til å gå herfra: «etter ditt ord». Herren har sagt mange trøsterike ord om den troendes bortgang.

I.

La oss altså først dvele ved den store, allmenne sannheten som er så full av oppmuntring og trøst: **Hver troende kan være fullt viss på at han skal få fare herfra i fred.** Dette var ingen fortrinnsrett for Simeon alene. Nei, den er felles for alle de hellige, for grunnen den hviler på, gjelder ikke bare Simeon, men oss alle.

Legg da først merke til at alle de hellige har sett Guds frelse. Derfor skal de alle fare herfra i fred. Det er sant at vi ikke kan ta Jesusbarnet i armene våre, men han er i oss, «håpet om herlighet» (Kol 1,27). Det er også sant at vi ikke kan se ham med disse legemlige øynene. Men vi kan se ham med troens uendelige øyne, som ikke engang døden kan formørke – med våre åndelige øyne, som Guds Hellige Ånd har åpnet.

Å se Kristus med det legemlige øyet frelser ingen. Tusener av dem som så ham, ropte: «Korsfest, korsfest ham!» Når alt kommer til alt, var det Simeons åndelige øye som så – det var troens øye som virkelig skuet Guds Kristus. For det var også andre i templet som så det samme barnet. Prestene som tjenestegjorde ved omskjærelsen, og de andre tempeltjenerne som var til stede, så det. Men jeg vet ikke om noen av dem så Guds frelse.

De så det lille, uskyldige barnet som foreldrene bar dit, men de så ikke noe merkverdig ved det. Av alle som var samlet i templet, var kanskje Simeon og Anna de eneste som virkelig så Herrens salvede i det lille, hjelpeløse barnet. Får du og jeg altså ikke se Kristus med det legemlige øyet, så la oss ikke sørge over det. Det betyr lite.

Har vi bare med troens indre øye sett Gud som ble menneske, og tatt imot ham som vår Frelser, da er vi lykkelige og salige sammen med den hellige Simeon. Abraham så Kristi dag før den rant opp, og på samme måte kan også vi se den etter at den er gått, og glede oss sammen med den troende Abraham. Vi har sett opp til ham og er blitt opplyst. Vi har sett Guds lam, som bærer bort verdens synd.

I ham som var «foraktet» av mennesker, har vi sett den salvede Frelseren. I ham som ble korsfestet, døde og ble begravet, og som stod opp igjen og fór opp til himmelen, har vi sett frelsen – den fulle, frie frelsen – fullbrakt. Hvorfor skulle vi da tro at vi er dårligere stilt enn Simeon? Samme grunn gir samme følge: Vi skal fare herfra i fred, for vi har sett Guds frelse.

Videre har de troende allerede fred, like visst som Simeon noen gang hadde det. Ingen kan fare herfra i fred uten å ha levd i fred. Men den som har fått fred i livet, skal ha fred i døden og deretter nyte fred i all evighet. «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus» (Rom 5,1). Jesus har testamentert oss fred da han sa: «Fred etterlater jeg dere. Min fred gir jeg dere» (Joh 14,27). «Han er vår fred» (Ef 2,14), og «Åndens frukt er … fred» (Gal 5,22).

Vi er forsonet med Gud ved hans Sønns død. Jeg er overbevist om at den freden som fylte Simeons hjerte, ikke var mer guddommelig av art enn den

freden som fyller hver sann troendes bryst. Er synden tilgitt, da er fiendskapet slutt. Er forsoningen fullbrakt, da er freden opprettet og en fredspakt sluttet for evig.

Nå er vi ført inn på fredens vei. Vi vandrer på den himmelske kongeveien som det står skrevet om: «Der skal ingen løve være» (Jes 35,9). Vi blir ledet til hvilens vann og får ligge i grønne enger (Sal 23,2). Vi har ingen slavisk frykt for ham, selv om også vår Gud er «en fortærende ild» (Hebr 12,29). Vi er ikke redde for å nærme oss ham som så nådig vil være vår Far.

Det dyrebare blodet på nådestolen har gjort den til et trygt tilfluktssted for oss, og frimodighet har kommet i fryktens sted. Guds trone, som en gang var vår skrekk, er nå vår glede og trygghet. Fordi vi har fred med Gud, brødre, kan vi være sikre på at vi skal få «fare herfra i fred». Vi trenger ikke frykte at han som er all trøsts og all barmhjertighets Gud, skal forlate oss til slutt – han som allerede har gjort oss rike i samfunnet med seg og gitt oss fred ved troen på Jesus Kristus.

Nei, han vil gi oss nåde til å synge en liflig svanesang. Det jordiske huset, vårt telt, skal bli revet ned med ømme hender for å bli reist igjen som en bygning, et evig hus i det fagre landet på den andre siden av Jordan.

Vi kan dessuten være visse på at vi skal få den samme freden som Simeon, for som sanne troende er vi Guds tjenere like visst som han. Teksten sier: «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred.» Men her kan ikke den ene tjeneren kreve noen særrett framfor resten av husstanden. Samme forhold til Gud gir samme lønn fra Gud. Simeon var en tjener, og du, min bror, er også en tjener. Han som sa til Simeon: «Far i fred», vil si det samme til deg.

Herren har alltid stor omsorg for sine gamle tjenere og tar seg av dem når kreftene svikter. Det fortelles fra gammel tid om en amalekitt som hadde en tjener som var egypter. Da tjeneren ble syk, forlot herren ham, og tjeneren ville ha omkommet om ikke David hadde forbarmet seg over ham (1 Sam 30,11–15). Men vår Gud er ingen amalekittisk slaveeier som forlater eller gir opp sine utslitte og trette tjenere.

«Like til deres alderdom er jeg den samme, og til dere får grå hår, vil jeg bære dere. Jeg har gjort det, og jeg vil fremdeles løfte dere, jeg vil bære og redde dere» (Jes 46,4). Dette kjente David på, for han ba til Gud og sa: «Forlat meg da ikke inntil alderdommen og de grå hår» (Sal 71,18).

Har du vært kledd i din Herres nådedrakt og lært å lyde hans vilje, vil han aldri forlate deg eller gi deg opp. Han vil ikke overgi deg til dine fiender eller la din sjel gå fortapt. En virkelig herre regner det som sin plikt å beskytte tjenerne sine. Og vår store Herre og Fyrste vil rekke ut sin arm og forsvare og verne selv den aller ringeste av sine tjenere og føre hver eneste én inn til den hvilen som står tilbake for hans folk (Hebr 4,9).

Tjener du virkelig Gud? Husk at «når dere byr dere fram for å lyde noen som tjenere, så er dere dermed tjenere under den som dere lyder» (Rom 6,16). Har Guds Ånd fått lære deg å lyde kjærlighetens bud? Strever du etter å vandre i hellighet? Er det slik, så frykt ikke døden. Den har ikke noe fryktelig ved seg for deg. Alle Guds tjenere skal fare herfra i fred.

Det er enda noe som styrker vår overbevisning om at alle troende skal fare herfra i fred: Helt til nå har alt de har erfart, stemt med det Gud har sagt. Grunnen til at Simeon håpet på en fredfull bortgang, var: «etter ditt ord». Og det er sikkert at ingen av løftene er private, slik at de bare gjelder én enkelt troende og utelukker alle de andre.

Guds løfter, som alle har fått sitt ja og sitt amen i Kristus Jesus (2 Kor 1,20), gjelder sannelig hele ætten. De er ikke gitt bare til enkelte av barna. Alle som er født av nåden, er arvinger. Det finnes ingen særskilte løfter som er skrevet ned og gitt bare til Simeon og noen få hellige i gammel tid. Nei, pakthodet deres har sluttet en evig pakt med alle som er i Kristus, «ordnet i alle deler og trygget» (2 Sam 23,5).

Hadde altså Simeon som troende løftet om at han skulle fare herfra i fred, da har også jeg det samme løftet, så sant jeg er i Kristus. Simeon holdt fast på det Gud hadde sagt i sitt ord, og ingen kunne motsi ham. Og griper jeg nå det samme for min egen del og holder fast på det med den samme troen, gitt av nåde – hvem kan da ta fra meg retten til det?

Gud vil like lite svike sitt løfte mot den ene av sitt folk som mot den andre. Når det blir vår tur til å trekke føttene opp i sengen og oppgi ånden, skal derfor et eller annet herlig skriftord være kjepp og stav for oss, så vi ikke frykter for ondt. Disse fire grunnene, som teksten selv gir, burde gi oss en firedobbel visshet om at hver troende ved livets slutt skal få nyte fred.

II.

Av det lille ordet «nå» i teksten går det fram at Simeon følte seg rede til å fare herfra. For det andre vil jeg nå minne dere om at vi har ord fra Herrens egen munn som bør gi også oss den samme beredskapen og frimodigheten til å fare herfra. «Etter ditt ord.» La oss gå til Bibelen og hente fram fra dens rike skattkammer sju utvalgte ord som alle vil oppmuntre hjertet når vi tenker på vår bortgang.

Vi velger først Sal 23,4: «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg.» Også da «vandrer» vi. En kristen går ikke fortere når han skal dø. Han vandrer videre i jevn ro. Han blir ikke redd når han ser døden komme nærmere, men fortsetter like rolig.

Det er en vandring gjennom en «skygge». Døden har ingen substans; den er bare en skygge. Og hvem vil vel være redd for en skygge? Det er ingen ensom vandring – «du er med meg». Det er heller ingen vandring som trenger å fylle oss med skrekk – «jeg frykter ikke for ondt». Det er ikke nok med at det ikke er noe ondt; det skal ikke engang være noen frykt som formørker min dødstime.

Det skal bli en bortgang full av trøst: «din kjepp og din stav». En dobbel trøst vil gi oss full frimodighet. «Din kjepp og din stav, de trøster meg.»

Ta nå et annet bibelord, og følg denne rettesnoren: «etter ditt ord». Sal 37,37: «Ta vare på en fullkommen, og se på en oppriktig, for det skal gå en slik vel til sist» (gammel oversettelse).[1] Er vi fullkomne – det vil si sanne – og er vi opprik-

[1] NB: «Gi akt på de ulastelige, og se på den som er oppriktig! For fredens mann har fremtid.»

tige – det vil si ærlige av hjertet – så skal det gå oss vel til sist. For en slik «skal enden bli fred» (engelsk oversettelse).

Og se her et annet ord, Sal 116,15: «Dyrebar i Herrens øyne er hans frommes død.» En troendes død er ingen ubetydelig hendelse. Den er et syn som Guds øye fryder seg over. Slik konger fryder seg over perlene og diamantene sine og regner dem for store kostbarheter, slik er de frommes dødsleie Guds dyrebare juveler.

Følg med meg til et annet ord, Jes 57,2: «Han går inn til fred. De hviler på sine leier, alle de som går sin vei rett fram.» Her blir det sagt at den fromme går inn til fred. Han har fred på dødsleiet, fred for legemet i graven og fred for ånden i Herrens fang. Og han skal gå sin vei rett fram i udødeligheten der oppe.

«Etter ditt ord.» Å, hvilken kraft det ligger i disse få ordene! Når du kan påberope deg Herrens ord, vil du alltid få styrke og vinne seier. Ingenting har slik marg og fedme i seg som et ord fra Skriften. Det har makt og kraft til å trøste helt igjennom.

Se også 1 Kor 3,21–22: «For alt hører dere til, enten det er Paulus eller Apollos eller Kefas, enten det er verden eller liv eller død, enten det er det som nå er, eller det som komme skal – alt hører dere til.» Hører døden dere til, har dere ikke den minste grunn til å være redde for noe som er gitt dere som en del av arven.

Gå så videre til femtende kapittel i det samme brevet, vers 54: «Men når dette forgjengelige er blitt ikledd uforgjengelighet, og dette dødelige er blitt ikledd udødelighet, da blir det ordet oppfylt som står skrevet: Døden er oppslukt til seier. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier? Dødens brodd er synden, og syndens kraft er loven. Men Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!» (1 Kor 15,54–57). Med en slik tekst trenger vi ikke frykte for å fare herfra.

Og nå kommer det sjuende skriftstedet vi vil ta med – og med dette tallet må vitnesbyrdet være fullkomment. Det er Åp 14,13: «Og jeg hørte en røst fra himmelen si: Skriv: Salige er de døde som dør i Herren fra nå av. Ja, sier Ånden, de skal hvile fra sitt besvær, for deres gjerninger følger dem.»

Jeg tør si at mange av dere har tenkt: «Jeg skulle ønske jeg hadde et ord fra Gud, slik Simeon hadde, til trøst og oppmuntring i døden.» Min venn, det har du virkelig. Her er sju troverdige ord som jeg har lest for deg, og du gjør vel i å akte på dem som på en lampe som lyser på et mørkt sted (2 Pet 1,19). Disse løftene tilhører alle som tror på vår Herre og Frelser Jesus Kristus. Frykt ikke og bli ikke redd, men si heller: «Nå kan du la din tjener fare herfra i fred.»

Jeg er ferdig med prekenen. Men vi må legge til et par ord til dere som ikke kan dø i fred, fordi dere ikke tror på Jesus Kristus. Dere har ennå ikke sett Guds frelse, og dere er heller ikke Herrens tjenere. Jeg må behandle dere slik jeg har behandlet de andre. Dem har jeg gitt bibelord, for teksten min sier: «etter ditt ord». Og dere vil jeg gi to skriftsteder som viser hvem som ikke kan ha håp om å fare herfra i fred.

Det første er negativt. Det viser oss hvem som ikke kan komme inn i himmelen, og med det hvem som ikke kan fare herfra i fred. Det er 1 Kor 6,9: «Eller vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike?» De uforsonlige,

undertrykkerne, bedragerne – «de som gjør urett, skal ikke arve Guds rike». Jeg vil bare lese disse ordene; jeg trenger ikke legge dem ut. Men måtte hver den som rammes av dommen i dem, la seg bøye av Guds ord!

«Far ikke vill! Verken horkarer» – det er nok av dem i London – «eller avgudsdyrkere» – og dere trenger ikke tilbe en gud av stokk og stein for å være avgudsdyrkere. Nei, så snart ditt hjerte henger ved noe annet enn Gud, er du en avgudsdyrker – «eller ekteskapsbrytere eller de som lar seg bruke til unaturlig utukt, eller menn som øver utukt med menn, eller tyver eller pengegriske eller drankere» – akk, noen av disse går regelmessig i kirken!

«… eller baktalere» – det er bakvaskere, ordkløvere, sladrere, bannere og slike – «eller røvere» – dere fine gentlemen som tar tjue prosent! Dere som knuser låntakerne med ågerrenter! Ingen av dere «skal arve Guds rike», nei, ikke en eneste. Hører du inn under denne rubrikken, vil portene til den hellige himmelen bli stengt rett foran ansiktet ditt – så sant ikke Guds nåde får skape deg om og gi deg et nytt hjerte.

Men se her et annet skriftsted, som er positivt. Det er Åp 21,7–8: «Den som seirer, skal arve alle ting. Jeg vil være hans Gud, og han skal være min sønn. Men de feige» – det er de som skammer seg over Kristus, som ikke tør lide for Jesu skyld, de som tror alt og ingenting og fornekter sannheten fordi de ikke tåler å bli forfulgt – «de feige og vantro» – det er de som ikke tror på en Frelser.

«… og de vederstyggelige»[2] – de er slett ikke sjeldne. Noen blant de fattige er vederstyggelige, men det finnes også høyvelbårne som heller burde kalles høyvederstyggelige, ja, verre enn det. Lastene deres gjør dem til en vederstyggelighet for nasjonen. «… og morderne» – «hver den som hater sin bror, er en morder» (1 Joh 3,15) – «og horkarene og trollmennene» – de som påstår at de har samkvem med ånder, åndebankerne deres, hele bunten av dem.

«… og avgudsdyrkerne og alle løgnere» – de svermer omkring overalt; de lyver på trykk, og de lyver med munnen – «alle løgnere – deres del skal være i sjøen som brenner med ild og svovel. Det er den annen død.»

Dette er ikke mine ord, men Guds eget usvikelige ord. Dømmer de deg, da er du fordømt. Men blir du dømt av dem, så flykt til Jesus! «Fatt da et annet sinn og omvend dere», sier evangeliet, og dine synder skal bli utslettet ved Jesus Kristus (Apg 3,19). Amen.

[2] NB: «vanhellige».

Nyttårsdag: Kristi nådes fylde

«For av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (Joh 1,16).

Dagens tekster i 1899: Hebr 13,8–15 og Joh 1,16–18.

Disse ordene ble ikke talt av døperen Johannes, slik en overfladisk leser lett kunne få inntrykk av. De ble skrevet ned av evangelisten Johannes. Verset foran er en setning som er skutt inn midt i evangeliet, og den bryter sammenhengen. Lar vi dette verset være ute, lyder skriftstedet slik: «Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss (og vi så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far), full av nåde og sannhet. … For av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde.»

I snevrere forstand, sett i sammenheng med det som går foran, ser teksten ut til å lære oss dette: Mens Jesus Kristus vandret på jorden, var det en guddommelig herlighet over hans person og karakter, og hans apostler og disipler så den klart. I ham og i hans undervisning fant de en fylde av nåde og sannhet. Den var av en slik art at den delvis gikk over også på dem, så folk merket at de hadde vært sammen med Jesus og lært av ham.

Men dette skriftstedet har ikke bare denne snevrere betydningen. Det rekker langt videre og går mye dypere. Vi bruker det om vår Herre Jesus, om hele hans karakter og verk. Vi ser ham i hans korsfestelse, hans oppstandelse, hans himmelfart, hans sete ved Faderens høyre hånd og hans gjenkomst.

Når vi slik ser ham som den fullkomne Frelser, ser vi også nå hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet. Og vi – det vil si hele rekken av troende, både i den tiden som er gått, og i den som kommer – får av hans fylde nåde i overflod.

I.

Når vi nå ser på denne teksten, vil jeg først minne dere om den ene herlige personen som verset handler om. Også andre personer blir nevnt her, men de er forholdsvis ubetydelige. «Vi alle» blir nevnt som mottakere; vi har den laveste plassen. Den ene tronen i teksten – og det er en høy og herlig trone – er forbeholdt ham som ordet «hans» viser til: «Av hans fylde har vi alle fått.»

Vi vet at dette ikke er noen annen enn den opphøyde personen som Johannes kaller «Ordet», eller Guds tale. For i naturen har Gud, kunne vi si, åpenbart seg uklart og uten ord. Men ved sin Sønn har han åpenbart seg slik en mann gjør kjent sine innerste tanker når han taler klart og forståelig. Jesus er for Faderen

det talen er for oss. Han er utfoldelsen av Faderens tanker, åpenbaringen av Faderens hjertelag. Den som har sett Kristus, har sett Faderen.

«Tal, så jeg kan se deg», sa Sokrates; for talen avslører mannen. Vil du se Gud? Så lytt til Kristus! For han er Guds Ord, som åpenbarer Guds hjertelag.

Men for at vi ikke skal få det inntrykket at Jesus bare er et tilfeldig ord, sagt og glemt, gjør apostelen det svært tydelig for oss at Jesus er en virkelig og sann person. Derfor slår han fast med største visshet at det guddommelige Ordet er Gud – det er av hans fylde vi har fått. Ingen tale kan være tydeligere.

Han tillegger ham evighet: «I begynnelsen var Ordet.» Han hevder hans guddom: «Ordet var Gud.» Han tillegger ham også guddommelige gjerninger: «Uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til.» Videre sier han at Ordet har livet i seg selv, og det er nettopp det særegne ved Gud: «I ham var liv.» Og han gir ham en egenskap som kjennetegner Gud, når han sier: «Det sanne lys, som opplyser hvert menneske, var i ferd med å komme til verden» (Joh 1,1–4.9).

Ingen skribent kan uttale seg tydeligere. Han slår fast som noe hevet over all tvil at den velsignede er sann Gud. Av hans fylde må alle få om de skal bli salige.

Men Johannes unnlater heller ikke å holde fram at vår Herre også var menneske. Han sier: «Ordet ble kjød» – ikke bare at han tok menneskeskikkelse, men at han ble kjød. Vår Herre var ikke et skyggebilde, men et virkelig menneske som man kunne røre ved med hendene, slik Johannes forklarer i sitt brev (1 Joh 1,1). «Og tok bolig iblant oss.» Han ferdedes blant syndere og lidende, blant sørgende og døende, og han fornedret seg selv og ble lydig til døden – ja, døden på korset (Fil 2,8).

Se her, mine elskede brødre, hvor Gud har lagt ned sin nådes fylde! Den er lagt ned i en person så opphøyd at himmel og jord skjelver når han kommer nær i sin majestet, og likevel en person så ringe at han ikke skammer seg ved å kalle oss «brødre» (Hebr 2,11).

Apostelen advarer oss mot på noen måte å stille noen annen ved siden av den ene Kristus. Han holder englene og overenglene utenfor ved å si: «Uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til!» Da verden ble skapt, var det ingen tjenende ånd som hjalp til med så mye som en finger. Englene synger når de ser hva Jesus skaper, men som skaper av alle ting står han alene.

Apostelen gjerder dessuten inn tronen mot døperen Johannes og alle andre som vitnet om Messias. Selv om ingen av dem som er født av kvinner, var større enn døperen Johannes, sier han likevel om ham: «Han var ikke lyset.» Stjernene må blekne og lyset deres svinne når solen står opp. Johannes måtte avta, men Kristus vokste.

Det var også en annen som alle jødene aktet høyt, og hans navn blir nevnt sammen med Lammet i himmelens seierssang: De synger «Moses' sang og Lammets sang» (Åp 15,3). Men også han blir holdt utenfor i denne teksten: «For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus.» Moses måtte sette seg ned ved foten av tronen med steintavlene i hendene, men Jesus sitter på tronen og rekker sølvsepteret ut over sitt folk.

Heller ikke noen unevnt person skal kunne kreve en plass ved hans side. Derfor legger apostelen til: «Ingen har noensinne sett Gud.» Selv de helligste og

beste har ikke maktet å skue den opphøyde herligheten. Ordet alene har både sett Faderen og forklart ham for oss.

II.

For det andre har vi **to herlige lærdommer** i teksten vår. Den første er at all fylde er samlet i Jesu dyrebare person. Den andre er at hans hellige får fra ham alt som er sant og nådefullt.

Legg altså først merke til at all nåde er samlet i Jesus Kristus. «Hans fylde», sier teksten. Å, for et ord – «hans fylde»! Om jeg ikke hadde noen annen tekst å preke over før all forkynnelse tok slutt, ville denne likevel strekke til. Hans fylde! Å, brødre, her er en fylde som ikke kan måles i lengde, bredde og dybde, for han er fylt med hele Guds fylde. «For i ham bor hele guddommens fylde legemlig» (Kol 2,9).

Den fylden teksten særlig taler om, er hans dobbelte fylde av nåde og sannhet. I Jesus Kristus er det all fylde av nåde i hans eget vesen. For det er hans natur å flyte over av fri miskunn mot de ulykkelige blant menneskenes barn. Det var en fylde av nåde som drev ham til å slutte den evige pakt og bli vår borgsmann.

Det var en fylde av kjærlighet og nåde som holdt ham oppe under hans vanære og lidelse som vår store forsoner. Og det er nådens fylde som ennå driver ham til å fortsette sin nådegjerning, mens han sier: «For Sions skyld vil jeg ikke tie, og for Jerusalems skyld vil jeg ikke være stille» (Jes 62,1).

I Kristus er det en fylde av nåde som han deler ut til oss. Det er en fylde av tilgivende nåde, så ingen synd er større enn hans makt til å tilgi den. Det er en fylde av rettferdiggjørende nåde, så han rettferdiggjør den ugudelige (Rom 4,5). Det er en fylde av omvendende nåde, så han kaller til seg hvem han vil. Og det er en fylde av levendegjørende nåde, for han «gjør levende dem han vil» (Joh 5,21).

Her er en fylde av rensende nåde, for hans blod renser fra all synd (1 Joh 1,7). Her er dessuten en fylde av trøstende nåde, av oppholdende nåde, av vederkvegende og gjenopprettende nåde. Fra hvilken side du enn ser på Jesus, har han en uendelig fylde og kan fylle alle behov. Han er ikke begrenset i noen nådegave, og tiden ville ikke strekke til for å beskrive denne fylden i hele sitt omfang.

Drikk bare fritt, kast deg ut i den, og du skal få erfare langt mer enn jeg på noen måte makter å fortelle deg. Men dette må jeg likevel si: Den fylden som bor i Kristus, er etter teksten tydelig en fylde som blir værende. For merk deg at det står: «Vi alle har fått», og likevel sier apostelen at det fremdeles er en fylde.

Det var en fylde før noen synder kom til ham for å få tilgivelse, før noen hellig hadde lært å drikke av den strømmen som har bekker som gleder Guds by (Sal 46,5). Og nå, etter at tusener, ja, myriader av frelste sjeler har drukket av denne livgivende strømmen, er den like rik som den noen gang var.

Vi pleier å si at om et barn tar et beger vann av sjøen, er det like mye igjen. Men det er ikke bokstavelig sant. Det må være nøyaktig så mye mindre i havet som barnet tok. Om Kristus derimot er det bokstavelig sant: Vi har ikke bare tatt fulle begre – for våre behov er altfor store til å kunne dekkes med så små deler – men vi har øst hele hav av nåde, og så mye må vi ha for å komme til himmelen. Og likevel er det virkelig like mye igjen.

Hver av oss har trukket så uendelig store veksler på skattkammeret av hans kjærlighet at vi ikke selv kan fatte det. Likevel er det like mye nåde og barmhjertighet igjen i Kristus som det var før. Det er fremdeles en «fylde» etter at alle de hellige har fått av den.

Den andre lærdommen vi har her, er at **alle de hellige har fått alt av nåde fra Kristi fylde**. Det er ikke bare én troende som har fått nåde fra Frelseren, men alle. «Av hans fylde har vi alle fått.» Og de har ikke fått bare én del av nådens velsignelse fra Jesus. Nei, alt de noen gang har hatt, har de fått av ham.

Det ville være et vidunderlig syn om vi kunne se den lange prosesjonen av de frelste gå forbi oss, de store og de små: apostlenes hellige følge, martyrenes opphøyde hær, den skaren av botferdige som en gang gråt, men som nå fryder seg. Der går de alle sammen! Jeg synes jeg ser dem alle i hvite klær med seierens palmegrener i hendene.

Men stanser du prosesjonen hvor som helst, vil du ikke finne en eneste én som hevder å ha fått nåde fra noen annen kilde enn Kristus. Ingen av dem skal heller si: «Den første nåden jeg fikk, skylder jeg Kristus, men siden har jeg fått nåde andre steder.» Nei, det samstemte vitnesbyrdet er: «Av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde.»

Jeg synes at jeg i Ånden ser denne prosesjonen stanse foran tronen. Å, ser du ikke hvordan de alle kaster seg ned foran Lammets trone og roper ut: «Av hans fylde har vi alle fått»? Hvem vi enn er, hvor godt vi enn har tjent vår Mester, og hvilken ære vi enn har fått, så er det likevel alt sammen fra ham som har hjulpet oss å fullføre løpet og vinne kronen. *Non nobis, Domine!* «Ikke oss, Herre, ikke oss, men ditt navn gi du ære» (Sal 115,1).

For en herlig sannhet dette er: De troende til alle tider har vært nettopp det du og jeg må være i dag om vi skal bli salige – mottakere! Ingen av dem brakte Kristus noe; de bare tok imot fra ham. Og når de nå kaster kronene sine for hans føtter, er det han som fra først av har gitt dem kronene. De hvite kjortlene deres er brudeklær som han selv har gitt dem.

Hele skaren av frelste er mottakere. Ingen av dem taler om hva de ga. Ingen taler om hva som kom fra dem selv. Nei, alle sammen vitner uten unntak om at de var mottakere av Jesu fylde. Men kaster ikke dette skitt i ansiktet på menneskets egenrettferdighet? Var det da ikke en eneste hellig som hadde litt av sitt eget? Ikke en eneste av den gjeve skaren som kunne skaffe seg noe selv? Nei, ikke en eneste.

Så ingen av dem hen til lovens gjerninger? Nei, de vendte seg alle til Jesus og hans nåde, ingen til Moses og loven. Støttet ingen seg til prester med jordisk salving og innvielse? Bøyde ingen kne for hellige fedre og helgener for å få absolusjon? Det står ikke et ord om noe slikt, ikke en bokstav om å påkalle helgener. Alle de frelste fikk direkte av hans fylde, han som fyller alt i alle (Ef 1,23).

III.

Vi går nå over til vårt tredje punkt, og da finner vi at teksten forutsetter og taler om tre erfaringer.

For å kunne ta imot av Kristi fylde må du kjenne din egen tomhet. Alle de hellige får av Kristus, men intet kar kan ta imot mer enn det er tomt til. Jo

fullere det er, dess mindre kan det ta imot. Men jo tommere det er, dess mer plass har det.

Dette er hardt å lære for menneskets natur, for vi vil så gjerne være noe i oss selv. Du sier: «Jeg er rik, jeg har overflod og har ingen nød» (Åp 3,17). Dette suger vi så å si inn med morsmelken, og vi gjentar det så ofte at vi til slutt tror det. Som fariseeren roser vi oss daglig: «Gud, jeg takker deg fordi jeg ikke er som andre mennesker» (Luk 18,11).

Fariseeren kunne ikke se noen agner i hveten sin. Nåden gjør oss derimot lik tolleren, som ikke kunne se noen hvete i agnene sine og bare ville si: «Gud, vær meg synder nådig!» Det er tungt å stige ned selverkjennelsens stige. Bare motvillig gir vi slipp på de gode tankene om oss selv. Det er tungt å bli tømt for all innbilt egen fortjeneste.

Først når Herren får overbevise synderen om hans skyld, så han roper ut: «Herre, jeg er skyldig!», er han rede til å ta imot Kristi fortjeneste, fordi han er tømt for sitt eget. Hør ham videre si: «Herre, jeg ville gjerne omvende meg og tro, men akk, jeg har ingen kraft til det. Vær du min hjelper!» Nå er hans egen styrke borte, og med den hjertets hardhet. Han erkjenner at han har syndet grovt og handlet ugudelig, og nå gir Herren ham sin rike nåde og barmhjertighet.

Vår Herre holder seg tilbake fra dem som er rike i seg selv, men han er alltid rede til å dele av sin fylde med alle som er tomme. Han holder aldri noe tilbake for dem som er i virkelig nød, mens han ikke gir noe til dem som sier at de ikke trenger noe. Vi må altså være som tomme kar i oss selv om vi skal få glede oss i Kristi fylde.

Men det å kjenne sin egen tomhet frelser ingen. Ingen blir helbredet bare ved å vite at han har feber. Den som bare vet at han er dømt til døden, er ikke med det benådet. Det er forferdelig å bli stående bare ved følelsen av synden. Vi må gå videre til den andre erfaringen – å ta personlig imot Kristus Jesus.

Her må jeg stille spørsmålet til hver av mine tilhørere, særlig til dem som bekjenner seg som troende: Har du tatt imot Kristi fylde? Jeg spør dere ikke om dere er medlemmer av menigheten. Vi ser med sorg at det er én ting å være det og noe annet å ta imot Kristus. Jeg spør ikke om du går til nattverd. Akk, å ta imot brødet og vinen er ikke det samme som å leve av Jesu kjød og blod (Joh 6,53).

Det ene er en ytre handling som Judas kunne ta del i, han som var en djevel (Joh 6,70). Det andre er en åndelig handling som bare er mulig for det åndelige mennesket. «Men», sier noen, «sett ikke målestokken for høyt.» Nei, det gjør jeg ikke. Jeg setter målestokken så lavt som det går an om man skal bli frelst: Har du tatt imot Kristus?

Jeg vil peke på den uendelig enkle handlingen som alle de hellige får frelsen ved: De tar imot. Og å ta imot er svært lett. Det er tusen ting verken du eller jeg kan gjøre. Men, min kjære venn, du kan uten tvil ta imot en pengeseddel, kan du ikke? Ingen mann, kvinne eller barn her er så kraftløs at de ikke kan ta imot.

Alle ser ut til å kunne ta imot, i hvert fall i noen grad. Her er en hånd, en tiggers hånd. Den kan kanskje ikke skrive et pent brev, men den kan sannelig

ta imot. Prøv, så vil tiggeren snart overbevise deg om det! Se på denne hånden igjen. Ser du ikke at den er lam? Den rister og skjelver. Å, men den kan ta imot likevel! Mang en lam hånd har tatt imot en juvel.

Men ser du ikke at denne hånden også er skitten og svart, og at den lider av en vemmelig sykdom? Spedalskheten har angrepet den, og ikke noe rensemiddel kan vaske den bort. Og likevel kan den ta imot. De hellige ble hellige og forblir hellige ved å gjøre nettopp det den svarte, spedalske, skjelvende hånden kan gjøre. De får sin nåde ved å ta imot.

Du ser altså, min tilhører, at prøven jeg stiller opp, ikke er høy og umulig, selv om den riktignok er sikker og nødvendig. Har du tatt imot av Kristi fylde? Kom du helt tomhendt og tok imot Jesus Kristus som ditt alt? Jeg vet hva du gjorde først. Du så på dine egne fortjenester og regnet dem for å være ekte gull.

Men til slutt fant du ut at ditt eget strev ikke kunne hjelpe deg. Og så kom du tomhendt til Jesus og sa: «Frelser, la meg få deg selv, så vil jeg ikke ha noe å gjøre med min egen fortjeneste. Jeg gir avkall på all fortjeneste og alle egne gjerninger, og du skal være mitt alt.» Og da, min venn, ble du frelst. For å ta imot Jesus er den helliges merke og kjennetegn.

Jeg sa at teksten forutsetter tre erfaringer. Den første var tomhet, den andre var å ta imot, og den tredje er oppdagelsen av at alt vi tar imot, kommer til oss av nåde. Se på de siste ordene: «nåde over nåde». De kan også oversettes «nåde på grunn av nåde». Det vil si at den eneste grunnen til at vi får nåde, er nåden selv.

Nåden er sin egen grunn. Den er noe som frembringer seg selv. Gud vil være nådig mot den han er nådig mot (Rom 9,15). Han er nådig fordi han er nådig. Og han gir menneskene nåde, ikke fordi de fortjener det eller ber om det, men fordi han er nådig og har besluttet å velsigne dem.

Jeg håper, elskede brødre, at dere alle har erfart dette. Har du lært å kjenne din egen tomhet på den ene siden og Kristi fylde på den andre, er jeg viss på at du i noen grad kjenner læren om nåden. Og jeg håper du vil lære den å kjenne mer og mer. Måtte du også få nåde til å få mer nåde, nåde til å bli gjort skikket for en høyere grad av nåde!

Du har ikke fått en del nåde fra Guds nåde og resten ved dine egne anstrengelser. Nei, hvert skritt fra Fordervelsens by til perleportene i det nye Jerusalem er alt sammen av nåde. Veien til herligheten er brolagt med nådens steiner. Vognen som henter oss til himmelen, er av nåde. Kraften som trekker den, og akselen som bærer den, er av nåde, nåde alene.

I hele nådepakten, fra den første bokstaven til det siste ordet, er det ingenting av menneskelig fortjeneste eller godhet, men bare nåde, nåde, nåde. Slik nåden la grunnvollen, slik legger nåden også inn hver eneste stein i bygningen helt til sluttsteinen i himmelen. Velsignede nåde! Herren være evig lovet for sin usigelige gave!

La meg til slutt si til deg som ennå ikke er frelst: Kom til denne nådens fylde! Kom, du som er mest syndig, mest tom, mest uverdig – kom, og vær velkommen! Hør sølvtrompeten lyde der oppe i dag: «Kom, og vær velkommen! Kom, og vær velkommen! Kom, og vær velkommen!» Kom til Jesu dyre sår og skjul deg der! Kom til kilden som er fylt med blod, og bli renset der!

Kom til Kristi hjerte i himmelen ved å sette din lit til ham, og bli frelst nå og for evig! Må Gud velsigne deg og hver eneste én i dette huset i dag! Må han velsigne hver av dere, dere unge kvinner der oppe på galleriene, og dere unge menn her nede, og dere fremmede nede i gangene. Måtte hver av oss kunne si: «Av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde.» Herren velsigne dere! Amen.

Søndag etter nyttår: Ut av Egypt

> «Han sto da opp, tok barnet og dets mor om natten, og dro av sted til Egypt. Der ble han til Herodes var død, for at det skulle bli oppfylt som Herren hadde talt ved profeten: Fra Egypt kalte jeg min sønn» (Matt 2,14–15).

Dagens tekster i 1899: Apg 4,23–31 og Matt 2,13–15.

Denne gangen skal vi la tekstens første, bokstavelige mening ligge. Den gjelder Israel, den naturlige ætt, som hadde søkt tilflukt i Egypt til Herren kalte folket ut med sin allmektige arm. Vi skal heller dvele ved den guddommelige ætt – ved ham som bokstavelig ble kalt ut fra sitt midlertidige opphold i Egypt og hjem til Judea, for at han skulle bli herligheten for sitt folk Israel.

Vi skal også kort se på den utvalgte ætt, det vil si dem som Faderen har gitt Kristus. Også de må ut fra verden, enten den er vennlig eller fiendtlig. Herren har sagt til dem: «Dette er ikke noe hvilested, for deres urenhets skyld» (Mika 2,10). Det samme sier han i dag. For den åndelige ætt gjelder fremdeles det samme som for vår Herre Jesus og for den naturlige ætt: «Fra Egypt kalte jeg min sønn.» Må Den Hellige Ånd være vår lærer mens vi tenker over dette store emnet.

I.

La oss da først tale om den guddommelige ætt, mennesket Jesus Kristus. En engel kalte ham ut fra tilfluktsstedet i Egypt, dit Josef og hans mor hadde flyktet med ham. Når dere har lest de samme ordene hos profeten Hosea, har dere nok sagt, tør jeg påstå: «Jeg kan ikke skjønne at dette har noe med Kristus å gjøre.» Stedet hos Hosea handler jo tydelig om Israel, for Herren taler om Israel både før og etter dette verset.

Men husk: Israel, den naturlige ætt, er bare skallet på egget, mens den guddommelige ætt er livet inni. Gud kaller Israel sin sønn. Hvorfor? Jo, fordi den ætten som siden ble kjent som den elskede, Den Høyestes Sønn, lå gjemt i dette folket. Israel var skallet. Derfor ble folket bevart for hans skyld, den ene velsignede som lå gjemt i slekten.

Jeg tror ikke Herren ville ha brydd seg mer om jødene enn om noe annet folk, om det ikke var for dette: Han som Faderen hadde sin lyst i, hans elskede, enbårne Sønn, skulle i sin tid fødes av dette folket. Når Gud førte sin sønn ut av Egypt, betyr det derfor for det første at han frelste det ytre barnekåret, som bare var et barnekår av navn. Men kjernen, den levende kjernen innerst inne, er

Sønnen – han som Herren satte alle andre til side for, og som han sa om: «Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag» (Matt 3,17).

Hvis jeg kunne gå nærmere inn på saken her, ville du klart forstå at ordet hos Hosea ikke gjelder Israel alene. For gjaldt det bare Israel, ville det miste mye av sin presisjon. Hvorfor tror du dette skriftstedet fikk en så uklar form? Det er ikke til å nekte at det er dunkelt. Den som leser det uten det åndelige lyset Matteus fikk, vil aldri skjønne at Kristus måtte ned til Egypt for at dette ordet skulle gå i oppfyllelse.

Jeg tror det er så dunkelt fordi det skulle oppfylles av Herren alene. Tenk om Jesu foreldre hadde kjent denne profetien og bevisst satt seg i bevegelse for å oppfylle den. Da ville det ha vært en slags hemmelig avtale, og den ville langt på vei ha skjult hvor underfullt vis Gud var da han bar vitnesbyrd om sin Sønn. Maria og Josef kan nok ha kjent profetien, men jeg tviler sterkt på at de skjønte at den på noen måte gjaldt deres sønn. Nå måtte de gjøre nettopp det Gud hadde sagt skulle skje, uten å vite at de oppfylte profetien.

Noe av det verste du og jeg kan gjøre, er å prøve å oppfylle en profeti selv. Den gode husmoren Rebekka prøvde det, men for en feil hun gjorde! Hun ville gjøre den yngste sønnen til arving, og slik brakte hun en verden av sorger både over ham og over seg selv. Hadde det ikke vært bedre å la profetien ta vare på seg selv? Er en profeti fra Herren, vil han sikkert selv sørge for at den blir oppfylt.

Er det derimot en spådom fra sannsigere og magikere, vil de nok prøve å få sitt eget orakel til å slå til. Men Herren ser enden fra begynnelsen og ordner alle ting. Derfor kan han tale med visshet om fremtiden. Han trenger ingen hjelp fra oss, og hans ord vil sannelig bestå prøven.

Maria og Josef prøvde ikke å oppfylle profetien, for de kunne ikke ha forstått hva den egentlig betydde. Den var med vilje og i en bestemt hensikt gitt i en mørk og utydelig form. Herren visste hva han gjorde, «for at det skulle bli oppfylt som Herren hadde talt ved profeten: Fra Egypt kalte jeg min sønn».

Husk at alt Gud har talt i Det gamle testamente og i Det nye, peker på Kristus. Og mer enn det: Hele Herrens styre og ledelse skjer med tanke på Kristus. Ja, jeg sier at da verden selv ble skapt, var Guds Sønn Jesus den sentrale tanken hos Gud. Han skapte verden med tanke på Sønnens død, hans oppstandelse og hans herlige regjering.

Fra den minste mygg som danser i sommersolens stråler, til den store Leviatan som boltrer seg i havdypet, sikter hele skapningen mot den ætt som alle slekter på jorden skal velsignes i. Det samme gjelder forsynet. Hver hendelse – fra et løv som faller av treet, til en monark som løftes opp på tronen – er lenket sammen med Jesu rike.

Jeg har ikke tid til å vise dette nærmere nå, men slik er det. Tenker du grundigere over saken, vil du se klart at det er slik. Han setter folkenes grenser etter tallet på Israels barn. Alt som har hendt og noen gang vil hende i den ytre verden, sikter mot Kristus og det som kommer fra ham.

Jeg liker å finne Kristus overalt – ikke ved å tvinge Salmene og andre deler av Skriften til å tale om Kristus der de ikke gjør det, men ved å se ham der han virkelig er. Jeg vil ikke gjøre meg skyldig i samme feil som Coccejus. Om ham

ble det sagt at hans største feil var at han fant Kristus overalt. Likevel vil jeg langt heller ta feil den veien enn at det skulle sies om meg, som det ble sagt om en annen prest på hans tid, at han ikke fant Kristus noe sted.

Ville det ikke være bedre å se ham der han ikke bokstavelig er, enn å miste ham av syne der han er? Det himmelske forbildet for de jordiske tingene er i virkeligheten Jesus, Guds Sønn. Han er det forbildet som tabernaklet og templet ble bygd etter. I ham er alle visdommens og kunnskapens skatter skjult, og i Kristus er de blitt åpenbart. Jeg undres derfor ikke over at dette skriftstedet hos Hosea gjelder ham.

Det er helt sikkert at vår velsignede Herre er Guds Sønn i den videste betydning. «Fra Egypt kalte jeg min sønn.» Skriv ordet SØNN med store bokstaver! I full forstand kan det ikke gjelde noen annen. Jeg ville heller oppgi tanken om at Hosea noen gang tenkte på Israel, enn å tro at Den Hellige Ånd ikke her mente at vi skulle se Jesus i disse minneverdige ordene: «min sønn».

Det gikk nemlig slik at vår Herre ikke fikk rom i Israel og derfor måtte ned til Egypt. Det var ikke rom for det lille barnet, han som lå i krybben. Og nå har denne edomitten Herodes, barnemorderen, reist seg, og det er ikke rom for den nyfødte kongen noe sted i landet. Å, for et sørgelig bilde på den synlige kirke, der Kristus til tider ikke får rom! Med alle sektene som strides innbyrdes, fariseere og saddukeere, ser det ikke ut til å være mer rom for Kristus i kirken nå enn før.

Foreldrene hans ble redde for Herodes. Etter engelens anvisning reiste de ned til Egypt, der Herodes' arrestordre ikke kunne nå dem. Det hedenske Egypt beskyttet ham, mens Judea ville drepe ham. Som en annen Josef måtte Jesus ned til Egypt for at de små barnas liv kunne bli reddet. Her får han en forsmak på prøvelsene som venter ham i livet, og vi må si at de begynte tidlig. Jødenes konge flykter fra sitt eget rike. Herren over alle ting må friste en flyktnings kår i Egypt.

Husk at om Herren Jesus Kristus hadde villet, kunne han – enda han var et barn – ha slått Herodes, slik han senere gjorde med en annen Herodes, og latt ormene fortære ham. Den mektige Jehova kunne ha sendt en legion engler og drevet det idumeiske kongehuset fra tronen, om det hadde behaget ham. Men han brukte ingen makt; han valgte en mildere vei.

Når Jesus reiser seg til kamp, fører han krig ved ikke å gjøre motstand. Han sier: «Mitt rike er ikke av denne verden. Var mitt rike av denne verden, da hadde mine tjenere kjempet» (Joh 18,36). Han seirer heller ved flukt enn ved motstand. Han lærte disiplene sine at når de ble forfulgt i én by, skulle de flykte til en annen. Aldri oppfordret han dem til å danne hærer og føre krig mot forfølgerne. Nei, slikt stemmer ikke med Kristi lov og eksempel. En krigførende menighet er djevelens menighet, men en lidende og tålmodig menighet – det er Kristi menighet.

Foreldrene flyktet med ham om natten og tok ham med seg ned til Egypt, for at han skulle finne tilflukt der. Legendene vet å fortelle om mange underfulle hendelser på denne reisen, men siden ingen av dem er inspirert, trenger jeg ikke kaste bort tiden deres på dem. Den eneste som kan ha noe for seg, er fortellingen

om at foreldrene en gang søkte tilflukt i et tempel der det sto avgudsbilder, og at alle bildene falt ned i det barnet kom inn.

Selv om dette ikke skulle være bokstavelig sant, er det i alle fall en poetisk skildring av det som skjer overalt. Der Jesus kommer inn, må avgudene falle for ham. De må ned, enten de heter Dagon, Baal, Astarte eller noe annet. Ja, selv han som bærer pavens tredobbelte krone og kaller seg Guds stedfortreder, må stige ned, og hele hans rike skal synke som en kvernstein i havet.

Vi vet ikke hvordan det unge barnet, Josef og Maria hadde det i Egypt. Vi vet bare at de fikk gull av vismennene, og at Josef var en dyktig tømmermann. Han kunne arbeide både som snekker og hjulmaker og fikk derfor lett arbeid i Egypt, der det bodde mange jøder. Om vår Herre ble ført til Alexandria eller ikke, vet vi ikke.

Trolig oppholdt han seg der, for byen var det store samlingsstedet for hans folk og et sentrum for de lærde. Der var Bibelen blitt oversatt til gresk av de sytti, og der blomstret jødiske skoler som var friere enn dem i Judea. Det er altså ikke usannsynlig at Fredsfyrsten slo seg ned der.

Men han kunne ikke bli i Egypt. «Fra Egypt kalte jeg min sønn.» Da engelen ba dem om det, vendte foreldrene frimodig tilbake til Det hellige land – ditt land, Immanuel! Jesus kunne ikke bli i Egypt, for han var ingen egypter. Han skulle ikke gjøre sin gjerning der. I sin offentlige virksomhet var han ikke sendt til andre enn de fortapte får av Israels hus.

Det himmelske synet som kalte ham ut av Egypt, ble adlydt. Hans fosterfar Josef førte ham tilbake, og de slo seg ned i Nasaret. Men husk at han likevel hadde vært i Egypt, og det var et løfte om velsignelse for dette landet. For hvor Jesus enn kommer, blir luften frisk og god. Hver flekk av jord som hans fot noen gang har trådt på, skal bli hans for evig.

Hva sa Gud til Jakob? «Det landet hvor du nå ligger, vil jeg gi deg» (1 Mos 28,13). Det samme gjelder Jakobs store etterkommer. Jesus har sovet i Egypt, og Egypt er hans. Gud har gitt ham det, og det skal være hans. Ære være hans velsignede navn!

II.

La oss nå vende tankene mot den utvalgte ætt, som skal føres ut av Egypt. Her må jeg bemerke at dette stedet bør og skal tas bokstavelig. Gud har et utvalgt folk som sikkert skal bli hentet ut fra selve det Egypt som finnes i dag.

Det er verdt å merke seg at sannheten ble tatt imot med glede i Egypt i evangeliets første tid. Landet ble et land for hellige og teologer. Og slik det en gang hadde vært sivilisasjonens hjem og vugge, ble det nå en virksom leir for korsets soldater. Under Muhammeds etterfølgere ble alt dette feid bort. Nå faller halvmånens giftige stråler der hvor den himmelske sol en gang skinte og brakte menneskebarna sunnhet og legedom. Egypt vendte seg en gang til Gud, og det skal vende seg til ham igjen.

La meg lese dette skriftstedet for dere: «På den tiden skal det være fem byer i landet Egypt som taler Kana'ans tungemål og sverger troskap til Herren, hærskarenes Gud. En av dem skal kalles Ir-Haheres. På den tiden skal det være et alter for Herren midt i landet Egypt og en støtte for Herren ved dets grense.

Det skal være til et tegn og et vitne i landet Egypt for Herren, hærskarenes Gud. Når de roper til Herren over undertrykkerne, skal han sende dem en frelser og stridsmann og fri dem ut.

Herren skal gi seg til kjenne for Egypt, og egypterne skal kjenne Herren på den tiden. De skal bære fram slaktoffer og matoffer, de skal gjøre løfter til Herren og holde dem. Herren skal slå Egypt. Han skal slå, men også lege. De skal vende om til Herren, og han skal bønnhøre dem og lege dem. På den tiden skal det være en ryddet vei fra Egypt til Assyria. Assyrerne skal komme til Egypt, og egypterne til Assyria. Og egypterne skal tjene Herren sammen med assyrerne.

På den tiden skal Israel være den tredje med Egypt og med Assyria, en velsignelse midt på jorden, fordi Herren, hærskarenes Gud, har velsignet det og sagt: Velsignet være mitt folk Egypt og mine henders verk Assyria og min arv Israel!» (Jes 19,18–25).

Vi ser altså klart at vår Gud ennå har en sønn å kalle ut av Egypt, og han skal kalle ham. Det skal komme en ætt som skal tjene ham, også midt i det nedtråkkede og undertrykte folket ved Nilens bredder. For Gud har sagt det.

Det er et skriftsted jeg gjerne vil vise dere, fordi det er så fullt av trøst: «Jeg vil sette ild på gudetemplene i Egypt, og han skal brenne dem opp og føre gudene bort. Han skal svøpe seg i landet Egypt, likesom en hyrde svøper seg i sin kappe, og siden skal han dra bort i fred. Han skal knuse støttene i Bet-Sjemesj i landet Egypt, og templene i Egypt skal han brenne opp med ild» (Jer 43,12–13).

La oss lære av dette skriftstedet at Gud skal samle seg et folk selv på de underligste og verste steder. Noen av brødrene våre går ut til losjihusene i de verste strøkene. «Kan noe godt bli utrettet på slike steder?» spør mange. Ja visst, for «fra Egypt kalte jeg min sønn». Ut fra disse lastens tilholdssteder skal det komme hellige.

Noen av dere kjenner kanskje til huler og tilholdssteder i London som er så forferdelige at et anstendig menneske knapt tør vise seg der. Men gå ikke forbi disse syndens reir! For ut av et slikt Egypt vil Herren kalle sine sønner. Det verste arbeidsfeltet er ofte det mest lovende. Her ligger en brakkmark, upløyd og udyrket. For en høst villige hender kan få!

Å, dere modige hender, stol på plogskjæret og bryt opp denne forsømte jorden! For slik sa Herren: «Fra Egypt kalte jeg min sønn.» Mange av dere som lever midt i Israel og hører evangeliet hver dag, blir i ulydigheten. Men noen fra de laveste og villeste delene av jorden skal bli kalt med et hellig kall og adlyde det. For det står skrevet: «Fra Egypt kalte jeg min sønn.»

Men vi vil bruke teksten i åndelig betydning og så slutte. Åndelig talt er alle mennesker i Egypt, men Gud kaller sine egne sønner ut. Synden er lik farao. Den er en tyrann som ikke vil la menneskene gå, men den skal la dem gå. For Gud har sagt: «Fra Egypt kalte jeg min sønn.»

Vi lever i en verden som vil utslette nåden, slik farao drepte Israels guttebarn. Dere kan ikke tenke en god tanke uten at den blir besmittet. Dere kan knapt holde fast på et skriftord til dere kommer hjem. Likevel, ut av denne onde verden – «fra Egypt kalte jeg min sønn». Dere skal bli frelst. Sett deres lit til

Jesus Kristus! For «alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn» (Joh 1,12). Ut av Egypt vil han kalle hver eneste en av sine sønner.

Kanskje du sitter i samme mørke som egypterne under landeplagene, eller som da Gud vendte ildstøttens mørke side mot dem. Å, men hvis du er en av hans – hvis du bare vil stole på Jesus, og det er kjennetegnet på Guds utvalgte – da vil han kalle deg ut av mørket. Han vil føre deg ut av Egypts natt, og øynene dine skal fryde seg i lyset fra Kristi evangelium.

Kanskje du er omringet av overtro. Egypterne var forferdelig overtroiske, men også ut av den vil Gud kalle sitt folk. Jeg venter å se uevangeliske prester bli omvendt. Jeg håper å finne menn blant lederne av evangeliske tiltak som en gang satt fast i overtroens gap. Hvorfor ikke? Fra Egypt kaller jeg min sønn.

Hvor kom Luther fra, om ikke nettopp fra klosteret? Han forkynte Ordet med torden og lyn fra himmelen, og Gud velsignet forkynnelsen hans så folkene ble satt fri. Han vil kalle ut flere av samme slag. Ut av all slags uvitenhet og overtro vil han føre dem, sin herlige nåde til pris.

Jeg føler meg oppmuntret til å be for dem som synes håpløse. Det er som om jeg må rope til Gud: «Før dem ut av Egypt, Herre, de verste, de mest ugudelige!» Dere som er samlet her, som vet hva Egypt er, som er der og vet at dere er der: Å, tro at befrieren er kommet, at Frelseren er åpenbart!

Han har trådt fram for Gud med sitt eget blod som offer og «gitt Egypt til løsepenge for deg, Etiopia og Seba i ditt sted» (Jes 43,3). Å, om han måtte vinne disse som han har kjøpt så dyrt! Og han skal ha æren i all evighet. Amen.

1. søndag etter helligtrekongers-dag: Døden gjort maktesløs

> «… for at han ved døden skulle gjøre til intet den som hadde dødens velde, det er djevelen» (Hebr 2,14).

Dagens tekster i 1899: Hebr 2,11–16 og Joh 7,14–18.

Det er noe skremmende ved døden. Den er fryktelig selv for den som har den sterkeste tro. Det er bare forgyllingen av døden – det som kommer etter den: himmelen, harpen, herligheten – som gjør den til å bære, også for den kristne. Selve døden vil alltid være usigelig fryktelig for menneskebarna.

Og å, for en ødeleggelse den volder! Den formørker enkens øye. Den river ned den vakre bygningen, menneskets legeme, som den guddommelige visdom har reist. Den driver sjelen ut og byr den å gå til en ukjent verden. I stedet for et levende menneske etterlater den et lik, så ille tilredt at ingen kan se på det uten den største avsky.

Og nettopp dette er Satans lyst og glede. Han ser på døden som sitt mesterverk, fordi den er så forferdelig og legger så mye øde. Jo verre ondskapen er, desto bedre liker han den. Uten tvil ser han med glede på vår ugudelighet, og han jubler over vår synd. Men døden ser han på med all den glede han kan kjenne i sin evige elendighet. Han skrek av vill fryd da han så at han ved sin stygge gjerning, et lumsk forræderi, hadde brakt ødeleggelse over verden og drevet alle mennesker mot graven.

Han er også svært glad i døden av en annen grunn. Den er ikke bare hans største bedrift på jorden, men gir ham også den beste anledning i verden til å bruke sin ondskap og list. Djevelen er en stor kujon, den største av alle kujoner, slik ugudelige vesener som oftest er.

En kristen ved god helse vil han sjelden angripe. En kristen som har levd nær sin Mester og er sterk i nåden, lar djevelen være i fred, for han vet at han da vil møte sin overmann. Men finner han en kristen som er svak i troen eller svak på legemet, da ser han en gunstig anledning til å angripe.

Når døden kommer med all sin redsel, pleier Satan å storme mot sjelen. Mange av de hellige blir utsatt for et forferdelig angrep fra den store sjelefienden, om ikke i den siste timen, så i alle fall en tid før. Han liker også døden fordi den gjør sinnet svakt. Når døden nærmer seg, tar den fra oss noe av sjelens styrke og fjerner de kreftene som har holdt oss oppe i lysere dager. Den lar oss ligge der

motløse, svake og matte. «Nå er min tid kommet,» sier den onde, og han lister seg inn på oss.

Derfor tror jeg det blir sagt at han har dødens velde. Jeg kan ikke tro at djevelen har makt over oss på noen annen måte enn at døden har sitt opphav fra ham, og at han ved denne anledningen pleier å vise sin største ondskap og makt. For det er sikkert, mine brødre: Djevelen har ikke velde over døden slik at han kan volde den.

Ikke engang alle djevler i helvete kan ta livet av det minste barn i verden. Om vi ligger syke og maktesløse i vår ytterste svakhet, og legen har gitt oss opp, kan likevel ingenting annet enn Den Allmektiges befaling få oss til å dø. Men når vi begynner å bli matte, og sinnet blir nedtrykt fordi legemet er svakt, da går avgrunnsuhyret løs på oss. Derfor elsker djevelen døden og har velde over den: Da er naturen i ytterste nød, og da har han sin beste anledning til å angripe.

I dag vil vi først vise hvordan Jesus Kristus ved sin død har overvunnet djevelens velde over døden. Deretter vil vi se at han har overvunnet djevelens velde ikke bare over døden, men også på alle andre måter.

I.

La oss da begynne med begynnelsen. Ved Kristi død er djevelens velde over døden gjort maktesløs for den kristne. Djevelens velde over døden har tre sider, og vi skal se på hver av dem.

Noen ganger har djevelen velde over den kristne i døden ved å friste ham til å tvile på oppstandelsen og få ham til å se inn i den mørke fremtiden med gru og frykt for å bli tilintetgjort. Dette vil vi se på først, og vi vil prøve å vise at denne særskilte formen for djevelens velde i døden er gjort helt maktesløs ved Kristi død.

Hvis troen er svak og håpets øye dunkelt når den stakkars, kraftløse sjelen ligger på evighetens grense – hva er det da denne kristne ser fram mot? Jo, en ukjent verden. Og noen ganger hender det at selv de vantros ord sniker seg inn på en kristens lepper. Du kan tale med ham om løftene. Du kan prøve å oppmuntre ham ved å tale om Guds sikre åpenbaring av fremtiden. Men jeg sier deg: Ser vi bort fra Kristi død, vil selv den kristne se fram mot døden som et grufullt mål, en mørk og skyggefull slutt på et liv fullt av møye og strev, lidelse og savn.

Hvor går jeg? En pil skutt ut fra Guds skaperbue! Hvor går jeg? Og svaret lyder: «Du er kommet fra det tomme intet, og dit går du tilbake. Det er ingenting igjen for deg. Når du dør, blir du til intet.» Eller, hvis argumentene er godt lagt til rette, lyder svaret kanskje slik: «Jo, det er et liv etter dette, men vi kan bare ha en formening om at det er slik. Vi drømmer om det, men hva det egentlig er, er en fullstendig hemmelighet. Vi kan ikke vite noe om dets herlighet eller redsel!»

For den som ikke har øye for udødeligheten ved Jesus Kristus, vil dødens brodd være tanken på at han skal bli tilintetgjort – slutte å finnes. Eller om han ikke slutter å være til, så vet han i hvert fall ikke hvordan eller hvor han skal være.

Men, mine kjære, ved Kristi død er alt dette tatt bort. Ligger jeg døende, og Satan kommer til meg og sier: «Du blir til intet. Nå synker du ned under tidens bølge, og du blir liggende i tilintetgjørelsens hule for evig. Din levende, høytflygende ånd skal slutte å være til for alltid» – da svarer jeg ham: «Nei, ikke slik! Jeg frykter ikke det. Å, Satan, her slår din makt til å friste meg fullstendig feil.

Han døde – han døde virkelig, for hans hjerte ble gjennomboret. Han ble begravet. Han lå i graven tre dager. Men, djevel, han ble ikke til intet! Han sto opp av graven den tredje dagen. Som den oppstandne viste han seg for mange vitner og ga ufeilbarlige bevis på at han var stått opp fra de døde.

Og nå, Satan, sier jeg deg: Du kan ikke gjøre ende på meg, for du kunne ikke gjøre ende på min Herre. Slik Frelseren sto opp, skal alle hans etterfølgere stå opp. Jeg vet at min Gjenløser lever, og derfor vet jeg også: Etter at denne min hud er blitt ødelagt, skal jeg ut fra mitt kjød skue Gud!

Du forteller meg, Satan, at jeg skal bli oppslukt, bli til intet og synke ned i tilintetgjørelsens avgrunn. Jeg svarer deg: Du lyver! Min Frelser ble ikke oppslukt, og likevel døde han. Men han kunne ikke holdes lenge som fange i graven. Kom, død, og bind meg – du kan likevel ikke tilintetgjøre meg. Kom, grav, åpne ditt forferdelige gap og sluk meg – en dag skal jeg likevel bryte dine bånd og lenker. Når den herlige morgenen gryr, skal jeg reises opp og leve for Frelserens ansikt. Fordi han lever, skal også jeg leve.»

Du ser altså at Kristus har brutt Satans makt over døden, for han er selv et vitne om at oppstandelsen er virkelig. Han har gjort det umulig for Satan å friste oss med frykten for å bli tilintetgjort. Som kristne tror vi at fordi Kristus sto opp fra de døde, «så skal Gud ved Jesus også føre dem som er sovnet inn, sammen med ham» (1 Tess 4,14).

Men nå går vi over til en mer vanlig fristelse – en annen form for djevelens velde i døden. Svært ofte kommer djevelen til oss i friske dager og frister oss ved å si at syndene våre skal reise seg mot oss. Ungdomssyndene og de tidligere overtredelsene bor fremdeles i kjøttet vårt, sier han, og når vi hviler i graven, skal syndene våre reise seg mot oss. «Du har mange synder som er gått foran deg til dommen,» sier han, «og andre vil følge etter.»

Når den kristne blir svak, og hjerte og kjød svikter ham, ville djevelen få makt til å friste ham – om ikke den herlige læren om Kristi død fantes. Han ville si: «Nå skal du dø. Jeg tør ikke påstå at det ikke er noe liv etter dette. For da ville du svare meg: 'Jo, det er det! For Kristus sto opp fra de døde, og da skal også jeg stå opp.' Men jeg vil friste deg på en annen måte.

Du har avlagt en fin bekjennelse, men jeg kan fortelle deg at du har vært en hykler. Du gjør krav på å være en av Herrens elskede, men se bare tilbake på syndene dine! Husk bare hvordan lystene dine løftet hodet. Selv om du ikke falt i det ytre, var hjertets begjær med. Kom i hu hvor ofte du har opirret ham i ørkenen, og hvordan du gang på gang vakte hans vrede mot deg.»

Djevelen tar fram dagboken vår, blar i den og peker med sin svarte finger på syndene våre. Hånlig og med et spottende smil leser han: «Se her, du hellige,» sier han. «Hellig! Aha! Ja, du har vært en fin helgen! Her har vi sabbatsbrudd. Og her har vi onde, vantro tanker. Der! Frafall fra den levende Gud.» Blad etter

blad vender han, og ved særlig svarte steder stanser han og sier: «Se her!» Og han strides med den kristne om dette.

«Ah!» sier han. «David, husk Batseba! Lot, husk Sodoma og hulen! Noah, husk vingården og rusen!» Det kan få selv den troende til å skjelve når synden stirrer ham i ansiktet – når gjengangeren av hans gamle synder står fram for ham. Men han er likevel en mann som tror, og derfor kan han se synden i ansiktet og si: «Jesu Kristi blod renser meg fra all synd» (jf. 1 Joh 1,7).

Men om ikke Kristi død fantes, skjønner dere lett hvilken makt djevelen ville ha over oss i dødens stund ved å slynge syndene våre i ansiktet på oss, nettopp når vi skulle dø. Se nå hvordan Jesus ved sin død har tatt denne makten fra Satan. Vi svarer Satan:

«Du har rett, Satan. Jeg har vært en opprører. Jeg vil ikke lyve mot min samvittighet og min hukommelse. Jeg innrømmer at jeg har syndet. Bare pek, Satan, på det svarteste stedet i livet mitt – jeg tilstår og innrømmer alt.

Om han til helvete meg sende vil,
han har dog fullstendig rett dertil.

Men la meg si deg, fiende: Mine synder ble lagt på offerdyrets hode i gammel tid. Gå, Satan, til korset på Golgata og se min forsoner blø der! Se, mine synder er ikke mine. De er lagt på hans evige skuldre, og han har kastet dem av seg i havets dyp.

Pakk deg ut, din helveteshund! Hva vil du med meg? Gå heller og gled deg ved å se på en mann som steg ned i dødens mørke hule og sov der en stund. Han har tatt nøklene i sin makt og ført bort fanger som bevis på at han var rettferdiggjort av Faderen, og at også jeg er rettferdiggjort i ham.»

Å ja, på denne måten har Kristi død gjort djevelens velde i døden maktesløs. Vi kan si til djevelen at vi slett ikke frykter ham, fordi syndene våre er tatt bort og utslettet som en sky og aldri i evighet skal nå oss.

En gammel troende som hadde vært hardt plaget av djevelen, sa en gang: «Å, til slutt ristet jeg likevel fristelsen av meg, og jeg fikk stor fred.» «Hvordan gikk det til?» spurte en venn som besøkte ham. «Jo, jeg viste ham blod. Jeg viste ham Kristi blod.» Det tåler ikke Satan.

Du kan si til ham: «Å, jeg har bedt så mange ganger.» Han bare fnyser av bønnene dine. Du kan fortelle ham: «Å, jeg var jo en predikant.» Han vil le deg rett opp i ansiktet og si at du har forkynt din egen fordømmelse.

Du kan fortelle ham at du hadde en del gode gjerninger. Da holder han dem opp mot lyset og sier: «Dette er dine gode gjerninger – skitne filler! Ingen ville engang ta imot dem som gave.» Du kan si til ham: «Men jeg har omvendt meg.» Han vil spotte omvendelsen din. Du kan fortelle ham hva som helst, og han vil bare le av deg – inntil du sier:

Intet kan jeg bringe deg,
til ditt kors jeg klynger meg.

Da er det slutt på motet hans. Nå må han tie. Han kan ikke gjøre mer, for Kristi død har overvunnet hans makt til å friste oss på grunn av syndene våre.

«Dødens brodd er synden» (1 Kor 15,56), men Jesus har tatt bort denne brodden. Nå kan ikke døden skade oss, for den blir ikke fulgt av fordømmelse.

Men én ting til. Tenk deg en kristen som har ro når det gjelder livet etter dette. For ham har den onde en annen fristelse på lager. «Det er helt sant,» sier han, «at det er et liv etter døden, og at syndene dine er tilgitt. Men hittil har du hatt svært vanskelig for å stå fast, og når du nå skal dø, vil du sikkert svikte.

Du vet at når du møtte trengsel, var du halvveis innstilt på å vende tilbake til Egypt. Du ser hvordan den lille vepsen du møtte, stakk deg. Nå skal du møte denne døden, dragenes fyrste. Det er nok snart ute med deg nå.

Du var redd for løvene da de var bundet – hva vil du da gjøre med denne løsslupne løven? Hvordan vil du nå slippe unna? Da du var frisk og hadde marg i knoklene og styrke i senene, skalv du for meg allerede da. Hvordan skal det da gå med deg når jeg nå griper deg i strupen og kraften din er borte? Du vil sikkert bukke under.»

Og den stakkars, motløse kristne tenker: Det er sant, en dag faller jeg for fiendens hånd. Men vi svarer djevelen: «Fiende, du frister oss til å tro at du skal overvinne oss. Men husk, Satan: Den makten som har vernet oss mot deg, har ikke vært vår egen. De armene som har frelst oss, har ikke vært disse armene av kjøtt og blod, for da hadde vi for lengst gått til grunne.

Nei, se på ham som er allmektig, du fiende! Det er hans allmakt som bevarer oss til enden. Derfor blir vi aldri svake, for når vi er skrøpelige, da er vi sterke. Og derfor skal vi overvinne deg i vår siste tunge time.»

Men legg merke til at dette svaret har sin grunn i Kristi død. Da Kristus kom til verden, forsto djevelen hans ærend. Derfor prøvde han å slå ham i hjel allerede som barn, ved hjelp av Herodes. Siden hisset han opp folket i en synagoge mot ham, og de førte ham ut til en klippe for å styrte ham ned, men han slapp unna. Senere prøvde djevelen å drukne ham og å sulte ham i hjel, men det mislyktes.

Til slutt fikk han ham naglet til korset, og nå trodde han seg sikker på seieren – helt til Kristus ropte ut i smerte: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). Men å, hvor kort ble helvetes seier! Hvor kort Satans triumf! Jesus døde, men hans rop «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30) rystet helvetes gater.

Han sprang ned fra korset og forfulgte fienden med vredens tordenkiler. Fienden flyktet inn i helvetes dypeste mørke, men Seierherren fulgte etter ham, og vi kan tenke oss at han ropte: «Forræder, denne pilen skal nå deg, selv om du skjuler deg i det dypeste helvete for å finne et tilfluktssted.» Og han slo ham, bandt ham til sin stridsvogn og steg opp igjen, mens englene ropte av fryd: «Han … bortførte fanger, han ga menneskene gaver» (Ef 4,8).

Nå, djevel, du sa at du skulle overvinne meg når jeg kom til døden. Satan, jeg trosser deg rett i ansiktet! Min Mester overvant deg, og også jeg skal seire over deg. Du sier at du skal overvinne de hellige, men du kunne ikke overvinne de helliges Mester, og du skal heller ikke overvinne meg. Du mente en gang at du hadde overvunnet Jesus, men du ble bittert til spott.

Å, Satan, du tror du skal overvinne den svake troen og det skjelvende hjertet, men du tar storlig feil. Satan skal snart knuses under våre føtter. Og selv i vår

siste nød, med forferdelige piler rettet mot oss, skal vi «vinne mer enn seier ved ham som elsket oss» (Rom 8,37).

Dere ser altså, mine brødre, at Kristi død har tatt fra Satan det velde han hadde over den troende i døden. Nå kan vi frimodig stige ned langs Jordans ujevne bredder, eller – om Gud kaller oss brått – gå ned fra den bratte klippen. For Kristus er med oss, og å dø er en vinning.

II.

Men jeg vil dvele et øyeblikk ved den sannheten at Kristus ved sin død ikke bare har tatt bort djevelens velde over døden, men har tatt fra ham all makt over en kristen. Han skulle «gjøre til intet den som hadde dødens velde».

Døden var djevelens festningsverk. Kristus trosset løven i hans egen hule og overvant ham på hans egen grunn. Og da han tok døden fra ham og rev ned denne uinntakelige festningen, tok han ikke bare døden fra ham, men også all annen makt han hadde fått over den troende.

Nå er djevelen en overvunnet fiende, ikke bare i dødsstunden, men til alle andre tider og på alle andre steder. Han er en grusom og mektig fiende. Men han er en fiende som likevel skjelver og frykter når en kristen går til kamp mot ham. For han vet at selv om han kan holde den kristne stangen en stund, vil seieren alltid være på den troendes side, fordi Kristus ved sin død har gjort djevelen maktesløs.

Kanskje får Satan, mine brødre, stor makt over dere i morgen ved å friste dere til kjøttets lyst eller et hovmodig liv. Han kan komme til dere og si: «Gjør det og det! Sant nok er det uhederlig, men du blir rik. Ta del i denne eller hin fornøyelsen, så skal jeg gjøre deg lykkelig. Kom,» sier Satan, «jeg skal gi deg en vin å drikke som langt overgår den som strømmer fra Den hellige skrift. Jeg vil gi deg et brød å ete som du ikke kjenner sødmen av. Bare nyt av den fristende frukten – den er herlig! Du blir som Gud.»

«Ah!» svarer den kristne. «Min Mester døde da han hadde med deg å gjøre, og derfor vil jeg ikke ha noe med deg å gjøre. Slo du min Herre i hjel, gjør du sikkert det samme med meg, bare du kan. Derfor, vekk med deg! Du forteller meg at jeg vil ha nytte av en synd. Nei, Kristi rikdommer er større enn alle Egypts skatter.»

Om du så brakte meg en krone, Satan, og sa: «Se, denne skal du få, bare du vil synde,» så ville jeg svare: «Usle krone! Å, Satan, jeg har fått en bedre, som er gjemt for meg i himmelen. Jeg kunne ikke la meg lokke til å synde for en så lumpen småmynt.»

Han kommer fram med en pose gull og sier: «Nå, kristen, synd for dette!» Men den kristne svarer: «Å, din lede fiende, gullet ditt er ikke verdt å se på. Jeg har en arv i en by med gater brolagt av ekte gull. Hva skulle jeg da bry meg om din klingende mynt? Vekk med den! Den er ingen fristelse for meg.

«Kristus er død for meg, og 'jeg akter i sannhet alt for tap, fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd … for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham' (Fil 3,8–9).» Du ser altså at Kristi død har gjort Satan maktesløs også i fristelsene.

«Men du vil ikke la deg lokke,» sier djevelen. «Du lar deg ikke friste. Nå vel,» sier han, «kan jeg ikke lokke deg til side, så skal jeg støte deg til side. Hva er du, at

du skulle kunne stå meg imot? Et stakkars, svakt menneske! Jeg har fått engler til å falle, og jeg er ikke redd for deg. Bare kom an!»

Han prøver å spenne bena under oss og lar sitt dragehyl gjalle. Han løfter sitt blinkende sverd og tenker å slå oss i bakken. Dere vet, mine brødre, hvilket skjold som kan verge mot støtet. Det er troens skjold i Kristus Jesus, som døde for oss. Han kaster spydet sitt med kraft, men det skader oss ikke. For se, også det møter vi med det allmektige skjoldet, Kristus og hans kors.

Om angrepet hans blir aldri så forferdelig, har Kristi død likevel tilintetgjort hans makt både til å friste oss og til å ødelegge oss. Han kan nok få lov til å friste på den ene og den andre måten, men han kan ikke vinne seier. Kristus har «ved døden … gjort til intet den som hadde dødens velde, det er djevelen».

Noen sier at de ikke tror det finnes noen djevel. Jeg kan bare svare at jeg ikke tror stort på dem. For kjente de seg selv rett, ville de snart finne ut at det finnes en djevel. Men det er helt rimelig at de har liten erfaring av djevelen, for han pleier aldri å kaste bort tiden sin.

Han kommer oppover en gate og ser en mann som er fullt opptatt: gjerrig, hard, gnien. Han har grepet en enkes hus i strupen. Han har nettopp lagt under seg det siste stykket av et stakkars foreldreløst barns jord. «Å,» sier djevelen, «bare kjør på! Her stanser jeg ikke. Han trenger meg ikke. Han kommer til helvete sikkert nok likevel.»

Han går videre til neste hus. Der bor en drukkenbolt som bruker tiden på drikkelag. Djevelen går videre og sier: «Her trengs jeg ikke. Hvorfor skulle jeg bry min egen kjære venn? Hvorfor skulle jeg gi meg av med dem jeg er sikker på å få til slutt? Det er ingen grunn til å plage dem.»

Men så kommer han over en stakkars troende som ligger på kne og ber, men har liten kraft i bønnen. «Å,» sier djevelen, «denne sjelen skal jeg få til slutt. Nå skal jeg brøle mot ham.» Og der er en fattig synder som nettopp vender om fra sine onde veier og roper: «Jeg har syndet og gjort det som er ondt i dine øyne. Herre, vær meg nådig!» «Her står jeg i fare for å miste en undersått,» sier Satan. «Ham vil jeg beholde. Jeg har ikke tenkt å miste undersåttene mine på denne måten.» Og nå går han løs på ham.

Grunnen til at du ikke tror det finnes noen djevel, er sannsynligvis at han svært sjelden kommer til deg. Han er så sikker på deg at han ikke gjør seg særlig bryderi med å se etter deg. Han sier: «Å nei, jeg trenger ikke kaste bort tiden på å friste den mannen. Det ville være overflødig arbeid.»

Men når noen lever nær Gud, eller når samvittigheten begynner å våkne hos noen, roper Satan: «Til våpen! Til våpen! Til våpen!» Det gjør han av to gode grunner: først fordi han vil plage ham, og dernest fordi han vil ødelegge ham. Men vi takker Gud for at den kristne er trygg og sikker bak den faste klippen Kristus Jesus, enda djevelen bruker sin ytterste list, hån og ondskap mot ham.

Og nå til slutt et par trøstens ord til Guds folk.

Å, dere Guds barn, døden har mistet sin brodd, fordi djevelens velde over den er gjort maktesløs. Frykt derfor ikke døden! Du vet hva døden er. Se den rett i ansiktet og si at du ikke frykter den. Be Gud om nåde til å kjenne din Mesters død levende og tro fast på den, så du kan bli styrket for den siste, grufulle timen. Og

lever du i denne troen, vil du kunne tenke på døden med frimodighet og hilse den velkommen med glede. Det er salig å dø – å dø ved Jesu bryst, mens sjelen blir kysset ut av legemet av den guddommelige kjærlighets lepper.

Og dere som har mistet venner, som døden har tatt fra dere: Sørg ikke som de som ikke har håp! For husk at djevelen er gjort maktesløs. For et salig håp tanken på Kristi død gir oss for dem som er sovnet inn! De har vandret bort, mine brødre, men vet dere hvor langt de har gått? Avstanden mellom de helliggjorte åndene i himmelen og de stridende hellige på jorden synes stor, men den er ikke det. Vi er helt nær hjemmet.

Vi pleier å måle avstander i tid. Vi sier at et sted ligger så og så mange timer fra oss. Ligger det femten mil borte, og det ikke går jernbane dit, synes vi det er en lang vei. Men går det jernbane, synes vi ikke det tar noen tid. Men hvor nær kan vi si at himmelen er oss? Den er bare et sukk unna, og vi er der.

Mine kjære brødre, våre hedengangne venner er bare i øverste etasje av det samme huset, om vi kan si det slik. De er ikke gått langt. De er ovenpå, mens vi er nedenunder. Noen er der på den andre siden av elven, andre er midt i den dype strømmen, mens vi står klar til å stige ned i elven.

Alle sammen er de én skare. Det er ingen gapende kløft fra Abel og ned til ham som nå går over elven. Og det skal heller aldri bli noen, inntil perleportene lukkes for evig og alle er i sikkerhet. Amen.

2. søndag etter helligtrekongers-dag: Frelsende kunnskap

«Kjente du Guds gave …» (Joh 4,10).

Dagens tekster i 1899: Ef 2,10–16 og Joh 4,4–26.

La oss i denne stunden vende tankene mot disse ordene: «Kjente du Guds gave …» Den samaritanske kvinnen som møtte vår Herre ved brønnen, var omsluttet av Guds frelsende kjærlighet, men hun var ennå ikke født på ny. Hun hadde et åpent hjerte for sannheten og var villig til å ta imot den og lyde den. Men uvitenheten lå som en stein foran døren til hjertet hennes.

«Kjente du Guds gave,» sier Kristus, «så hadde du bedt ham, og han ville gi deg …» Dette var altså den ene hindringen. Kunne bare den fjernes, ville hun bli en frelst sjel. Hun visste ikke hvem Herren Jesus var. Ellers var hun ingen uopplyst kvinne. Hun kjente tydeligvis i det minste deler av den hellige historien. Hun kunne tale om «vår far Jakob, som ga oss brønnen og selv drakk av den, og likeså hans sønner og buskapen hans» (Joh 4,12).

Hun kjente også godt det som skilte hennes eget folk fra jødene: «Hvordan kan du som er jøde, be meg, en samaritansk kvinne, om å få drikke? Jøder har nemlig ikke omgang med samaritanere» (Joh 4,9). Og hun kjente det håpet som levde både i hennes eget folk og i det jødiske: «Jeg vet at Messias kommer – han som kalles Kristus. Når han kommer, skal han forkynne oss alt» (Joh 4,25). Det var altså ikke mangel på opplysning som holdt henne utenfor riket. I disse tingene var hun godt undervist.

Jeg frykter at det finnes noen blant dere som kunne svare på de fleste spørsmål om vitenskap, men som ikke vet det aller minste om den korsfestede Kristus. Ak, i våre dager er det hundrevis som kjenner godt til alt – unntatt Bibelen sin. Det som holdt denne kvinnen utenfor Guds rike, var at hun ikke kjente Kristus. Hun kjente ikke «Guds gave», og hun visste ikke hvem det var som sa til henne: «Gi meg å drikke!» (Joh 4,7).

Og dette er sannelig nok til å røve hver eneste en av oss for fred, liv og glede. For før vi lærer å kjenne Gud, han som ble åpenbart i kjød, kan vi ikke finne fred og trøst.

Den store gåten – «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» (Apg 16,30) – forblir uløst til vi lærer Kristus å kjenne og blir funnet i ham. Vi kan gå omkring og studere både det ene og det andre, men vi blir likevel dårer i alt som gjelder sjelens evige

frelse – helt til vi kommer og setter oss ved den store lærerens føtter, lærer ham å kjenne og blir kjent av ham.

I dag vil jeg, ved den nåde Gud gir meg, tale med dere om åndelig uvitenhet, og om hva som ville skje om denne uvitenheten ble ryddet av veien. Jeg håper å få nåde til å si noe som kan oppmuntre og veilede noen av dere, så dere kan riste av dere den uvitenheten som nå står i veien for freden deres.

Og jeg håper at dere som kjenner sannheten i Jesus Kristus, kan bli mer ivrige etter å forkynne for andre det dere selv har erfart, så de andres blod ikke skal kreves av deres hånd. Jeg vil først si noen få ord om Guds gave, og deretter dvele en kort stund ved kunnskapen om denne gaven.

I.

Teksten vår taler først om en gave. Siste del av verset lærer oss at denne Guds gave ikke er noen annen enn den mannen som talte til kvinnen og sa: «Gi meg å drikke!» Jesus Kristus er virkelig Guds «usigelige gave» (2 Kor 9,15), og for ham burde vi hver dag og hver stund løfte hjertet i takk til Gud. Kristus var Guds gave til den falne menneskeslekten.

Lenge før denne verden ble skapt, ble det bestemt i den Eviges råd at Kristus skulle bli paktens hode for sine utvalgte, deres borgen og deres frelser. Gud ga oss Kristus før han spente ut den strålende himmelhvelvingen. Han var Faderens gode gave da tidens fylde kom. Mange løfter hadde forkynt at Mesteren skulle komme, og til slutt viste han seg som et barn, bare et spann langt, i sin mors armer.

Hans hellige liv og hans vanærende død var Guds gave til oss. For Gud «sparte ikke sin egen Sønn, men ga ham for oss alle» (Rom 8,32). Jesus Kristus er den herlige gaven som Faderens kjærlighet har gitt hele Guds utvalgte skare. Og når vi tar imot Jesus Kristus i hjertet, kommer han fortsatt som en gave. Troen som vi tar imot ham med, er en gave. Men Jesus Kristus selv kommer aldri til en sjel som lønn for den troen den har.

Ingen har noen gang fått Kristus ved lovgjerninger eller ved noe han selv har utrettet. Mine brødre, selv den største og mest fullkomne lydighet kunne aldri fortjene en slik lønn som denne gaven: Guds Sønn. Tenk på hvilken dyd du vil – du vil ikke engang våge å nære en så bespottelig tanke at den skulle kunne fortjene Kristi død. Nei, han er himmelens opprinnelige og frie gave. Han er gitt oss, ikke på grunn av lovgjerninger, men av Guds uinnskrenkede nåde, som gir etter sin egen vilje til uverdige menneskebarn.

Kommer du til Gud med betaling i hånden, får du ikke Kristus. Kommer du til Gud og tror at du selv kan bane deg vei til himmelen, eller at du kan bidra med noe for å komme inn der, blir du stengt ute for evig. Men kommer du som en ringe, uverdig synder, bekjenner hvor fattig sjelen din er og ber Faderen gi deg sin Sønn – da skal du få Guds gave til din sjel, villig, fritt og for intet.

«For syndens lønn er døden, men Guds nådegave er evig liv» (Rom 6,23). «Og de blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus» (Rom 3,24). Mennesket er dødt i synder, men Kristus er en gave som gir den døde liv.

Teksten har bestemt form – «den Guds gave», som det står i de eldre norske biblene.[1] Slik framstiller den Kristus som Guds gave fremfor alle andre gaver. Solens lys er sannelig en gave fra Gud til oss. Vi spiser ikke en bit brød og drikker ikke en dråpe vann som ikke kan kalles Guds gave. Men den gaven som rommer, overgår og helliger alle andre gaver, er gaven Jesus Kristus til menneskenes barn.

Jeg skulle bare ønske at jeg kunne tale om denne gaven slik jeg burde. Men Guds ord minner meg om at den er «usigelig». «Gud være takk for sin usigelige gave!» sier apostelen (2 Kor 9,15). Jeg kan fatte at Gud ga menneskenes barn jorden, og at han ga Adam og hans etterkommere herredømme over det hans hender hadde skapt. Jeg tror også jeg kan forstå hvordan Gud kunne gi sitt folk himmelen og la dem bo ved hans høyre hånd i all evighet.

Men at Gud skulle gi oss sin enbårne Sønn, «sann Gud av sann Gud», og la ham ta på seg vårt kjød og i det bli «lydig til døden – ja, døden på korset» (Fil 2,8) – det kan vi ikke fatte. Nei, ikke engang englene med sin høyere viten kan forstå det fullt ut. Denne uendelige nådens hemmelighet er noe «som englene trakter etter å skue inn i» (1 Pet 1,12), for selv de merker at de ikke kan nå bunnen i den. For et umålelig dyp av guddommelig kjærlighet det ligger i at Kristus gikk i døden for oss mens vi ennå var syndere!

Mine kjære, dette er en gave uten like. Gud har gitt oss en slik skatt at om jord og himmel ble smeltet sammen, kunne de likevel ikke kjøpe en slik skatt. Hele evigheten kan ikke frambringe en slik person som Herren Jesus. Å, evige Gud, du har ingen som er hans like, og at han ble Menneskesønnen, er en fornedrelse uten sidestykke. Å, for en gave! Ingen kan gi oss noe som kan måle seg med dette.

Mine kjære, det er en gave som rommer alt annet i seg. «Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?» (Rom 8,32). Ta imot Kristus, og du har syndenes forlatelse og er rettferdiggjort. I denne frelsen vil du finne helliggjørelse, barnekår og gjenfødelse. Hver eneste gave i nådepakten er gitt med Jesus Kristus.

«Min elskede er for meg en myrrabusk»[2] – ikke en kvist av den, men en hel busk. Alt det en kristen trenger for tid og evighet, er gitt ham i Jesu Kristi person.

Og slik denne gaven rommer alt, gjør den også alt søtt. Timelige gaver uten Kristus er som nuller uten et siffer foran. Men har du disse gavene, og Kristus står foran dem – å, for et beløp de blir! Timelige gaver uten Kristus er umoden frukt. Men når Kristus skinner på dem, blir de saftige og søte. Timelige gaver uten Kristus er tørre elveleier – Kristus fyller dem til randen. De er som trær med bare blader, men Kristus kommer og gir dem frukt som vi kan leve av.

Brødre, hva er vel alle gaver i dette livet uten Kristus? Kan de stille sjelens sult? «Hvem har jeg ellers i himmelen? Når jeg bare har deg, begjærer jeg ikke noe på jorden» (Sal 73,25). Det fulle vinkaret eller låven som må bygges større – hva er de vel uten en frelser? Å Gud, ta alt sammen bort om du vil, men gi oss mer av Kristus! Fyll hjertene våre med Kristi kjærlighet, så kan du gjerne

[1] NB: «Guds gave».
[2] NB: «Min elskede er for meg en myrrapose» (Høys 1,13).

tømme matskapet eller lommeboken, om det behager deg. Timelige gaver er en velsignelse når vi har Kristus sammen med dem. Men uten Kristus er de bare tomhet.

Mine brødre, vår Herre Jesus er dessuten den mest herlige gaven fordi de som får den, kan være sikre på at de har Guds velvilje. Andre gaver fører ikke nødvendigvis Guds velbehag med seg. Ofte er det ugudelige mennesker Gud gir mest av denne verden. Denne verden er ikke vår del, det vet vi godt. De ugudelige har sin del her. De flyter over av fedme, husene deres er fulle av skatter, og de etterlater godset sitt til barna sine.

Men ta imot Kristus, så har du Guds velbehag – det kan du være fullt viss på. Dette er velsignelse både på høyre og venstre hånd. Ta imot Kristus, så er alt velsignelse og ingenting forbannelse.

Har du Kristus, er det like sikkert som at du lever, at Gud elsker deg. For det har aldri vært en sjel som har båret Kristi navn skrevet på pannen sin uten at det var den evige kjærlighet som skrev det der. Med denne skriften har han gitt deg et evig pant og bevis på sin kjærlighet helt til enden.

Har du Kristus som din, må du sette stor pris på denne gaven, for den er et tegn på din evige salighet. Aldri har helvetes porter lukket seg om en eneste sjel som hvilte på Kristi kors, og det kommer heller aldri til å skje.

Har du Kristus, skal du få være med i den himmelske musikken. Da skal du få komme inn i det gode landet som «flyter med melk og honning». Guds vrede skal aldri ramme deg – Kristus bar den for deg. Du skal aldri høre disse ordene: «Gå bort fra meg, dere som er forbannet» (Matt 25,41). Nei, Kristus har sagt: «Dere er velsignet for evig.» Ja, og dere skal bli velsignet.

II.

Vi går nå over til det andre punktet i teksten vår, kunnskapen om denne gaven: «Kjente du Guds gave …»

Se kvinnen der borte i ørkenen! Hun er dypt nedtrykt, og hjertet hennes er nær ved å briste. Hun har forlatt sin husbonds hjem og gått seg vill, og hun er selv uten krefter. Men det er ikke det verste. Barnet hennes, hennes eneste gutt, ligger der borte under en busk og kjemper med døden fordi han mangler en dråpe vann. Ser du ikke angsten malt i det bleke ansiktet hennes? Hører du ikke den bitre gråten hennes?

Å, kvinne, tørk tårene fra øynene dine! Mist ikke motet! Der borte er en sprudlende kilde. Fyll krukken din og la barnet ditt få drikke. Men, mine kjære, hvilken nytte hadde hun hatt av vannet om hun ikke hadde sett det? Før Hagars øyne ble åpnet, kunne hun ikke se at Gud hadde sørget for henne (1 Mos 21,19). Fikk hun ikke øye på det Herren hadde sørget for, måtte hun lide og barnet dø.

Slik er det også med Guds gave. Mine kjære, lærer vi ikke Kristus å kjenne, omkommer vi av sult. Når vi merker hvor mye vi trenger og hvor stor nøden vår er, er det et velsignet verk av nåden. Men det kan ikke frelse deg. Du må komme lenger enn bare å kjenne nøden din. Du må kjenne det rike forrådet, ta imot det og glede deg i det. Ellers omkommer du av sult, selv om du kjenner nøden din.

Men også kunnskapen om Kristus er en gave fra Gud. Ingen har noen gang kjent Kristus virkelig og av egen erfaring uten ved at Den Hellige Ånd har virket

i hjertet hans. Overalt hvor du møter en sjel som er fylt av nåden, kan du være sikker på å høre den bekjennelsen at troen var en gave fra Gud like mye som det troen tar imot: Jesus Kristus.

Om Gud bare ga menneskene en frelser og så overlot det til dem selv å ta imot ham, uten å virke i hjertene og følelsene deres ved Den Hellige Ånd, ville ikke en eneste av Adams slekt gå inn til det evige liv.

Skal du få en rett kunnskap om Kristus, må det skje ved Den Hellige Ånd. For den vinnes ikke ved lovgjerninger eller ved det naturlige menneskets anstrengelser. «Det som er født av kjødet, er kjød» (Joh 3,6). Bare det som er født av Ånden, er ånd og kan gjøre deg fortrolig med åndelige sannheter.

En frelsende kunnskap om Kristus er alltid en personlig kunnskap. Den får du ikke på annen hånd, og den kan ikke bare hvile på det du hørte av din mor. Hun kan være et middel – det velsignede middel – men du må lære for din egen del, ellers blir ikke kunnskapen frelsende. Ta deg i vare, min kjære, så du ikke henter troen din fra andre folks bøker! Den må skrives med Guds Ånds griffel på ditt eget hjertes kjødtavle (2 Kor 3,3). Ellers kan du ikke vite noe med visshet.

Legg også merke til at denne kunnskapen er åndelig, slik teksten omtaler den, og at den på samme måte gjelder Kristus direkte. All annen kunnskap, hva den enn måtte være, vil svikte hvis vi ikke kjenner denne Guds gave og er fortrolige med Jesu Kristi person.

Jeg sier: med hans person. For la meg legge vekt på dette: Det er nødvendig for deg og meg å hvile på Jesu person, verk og rettferdighet. Du kan vite mye om hans embeter, og du kan ha lest mye om hva han gjorde. Men du må gjennom alt dette og fram til ham selv. «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære» (Matt 11,28), sier han.

Sjelen din må kaste seg ned for føttene hans og «kysse Sønnen, for at han ikke skal bli vred» (Sal 2,12). Du må stille deg fram for ham, den store ypperstepresten, for å bli bestenket med hans dyrebare blod og bli frelst i ham. Glem ikke at han er et menneske som du. Han er «Gud over alle ting, velsignet i evighet» (Rom 9,5), men samtidig menneske av sin mors kjød.

La sjelen din løfte seg i tanken til ham i dag og hvile på ham! Kan du ikke som Tomas bokstavelig legge fingeren i naglemerket og stikke hånden i siden hans, så gjør det åndelig. Husk at den frelsende kunnskapen er å kjenne Kristus og hans kors. Er du uten den, blir du uten det evige liv.

Brødre, det må være en åndelig kunnskap. Vi må lære Kristus å kjenne – ikke etter kjødet, ikke med øyne og ører, men med vår innerste sjel. Hjertet vårt må sette sin lit til ham. Ta bort krusifikset! La sjelen bære korset, ikke kroppen. Heng ikke opp Kristusbildet på veggen – heng det opp på hjertets vegg, og la hans bilde alltid bli der. Bær Kristi merke på deg i livet og i karakteren din, og la tankene dine stadig dvele ved ham.

Dette er den rette kunnskapen om Kristus: hjertekunnskap, åndelig samfunn, den kunnskapen som kommer fra menneskets innerste – fra sjelen og den gjenfødte ånden. Når Gud får gi oss en slik kunnskap, lar den oss ikke bli sittende uvirksomme. Den som har funnet den store hemmeligheten, må tale

om den til andre. Han kan ikke holde denne skatten for seg selv. Den preger hele hans vesen – han er blitt et nytt menneske.

Denne kunnskapen glemmer han aldri. Han kan glemme mangt og mye, men Kristus kan han aldri glemme. Han er som den døende kristne som hadde glemt sin hustru, barna sine og til og med sitt eget navn. Men når noen spurte ham om han husket Jesus Kristus, svarte han med et salig smil. Dette navnet er risset inn i den troendes hjerte. Det går som en gyllen tråd gjennom hele hjertets vev og vesen.

Jesus, la min tunge henge fast ved ganen og min høyre hånd glemme meg – men aldri skal jeg glemme deg, du som har gitt deg selv for meg! Dette er den kunnskapen vi skulle ønske vant fram, den kunnskapen teksten vår taler om. Jeg ber deg inntrengende: Lengt etter den og søk den mer enn gull, ja, mye fint gull.

Å, dere som ikke har den, åpne hjertene og søk den! Hungre og tørst etter Kristus, og hvil ikke, slå dere ikke til ro, før dere finner ham! Spør du meg hvordan dette skal forstås, vil jeg minne deg om at det er Gud alene som kan åpenbare Kristus for deg. Men du må bruke midlene.

«Gransk Skriftene»,[3] for de vitner om ham. Gå til gudstjenesten der Kristus blir opphøyet! Du kan gå og høre en aldri så veltalende prest, men opphøyer han ikke Kristus og stiller ham fram for deg, gir det likevel ingen næring til din fattige, døende sjel. Du som trenger frelse, kan bare finne den i Jesus Kristus. Søk derfor dit der en hel Kristus blir forkynt. Han må være først og i midten og sist og uten ende.

Folk ville regne det som dårskap å gå til en butikk der det såkalte brødet ikke var brød, og der maten var så bedervet og utblandet at den ikke ga noen næring. Like sikkert er det synd om vi ikke lengter etter «den uforfalskede åndelige melken» (1 Pet 2,2), så vi kan vokse ved den. Ak, hvor mange sjeler blir ikke forgiftet ved å holde seg der Kristus ikke blir forkynt!

Men får du høre en tale som dufter av Kristi vellukt, så hør med begge ører og drikk i fulle drag! Bli som de tørste furutrærne, som tar imot hver dråpe av himmelens regn. Ta ydmykt imot det levende ordet. Og la det følges av en inderlig bønn om Åndens lys.

Vent på Herren hver dag og be: «Vis meg din Sønn! Jeg vil kjenne Kristus. Jeg vil lære ham å kjenne slik at jeg kan bli frelst ved ham.» Og husk at «den som leter, han finner, og den som banker på, skal det bli lukket opp for» (Matt 7,8). «Be, så skal dere få» (Matt 7,7). De som søker Herren, skal i sin tid finne ham. «Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Apg 2,21). Amen.

[3] NB: «Dere gransker Skriftene, fordi dere mener at dere har evig liv i dem – og disse er det som vitner om meg» (Joh 5,39).

3. søndag etter helligtrekongers-dag: Den samaritanske kvinnen og hennes misjon

> «Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort! Han skulle vel ikke være Messias?» (Joh 4,29).

Dagens tekster i 1899: Hebr 11,1–10 og Joh 4,27–42.

I disse ordene av den samaritanske kvinnen har vi en innbydelse og et bevis. Innbydelsen lyder: «Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort!» Og beviset: «Han skulle vel ikke være Messias?» Vi skal dvele en liten stund ved hver av disse to delene.

I.

Legg først merke til innbydelsen. Den var god, og den var naturlig og hjertelig. Hun sier: «Kom og se!» Det var en vennlig måte å si det på, og den liker folk. Og Den Hellige Ånd bruker midler som taler til menneskesinnet. Hun bryter ikke ut: «Dere må og skal tro det jeg sier!» Nei, nei, hun er svært taktfull og fintfølende. Hun sier: «Kom selv og se!»

Det er nettopp det jeg vil si til hver uomvendt her i dag. Min Herre Jesus er den mest herlige frelser jeg noen gang kunne drømme om. Kom og prøv ham! Han er helt igjennom herlig, og han har velsignet min sjel mer enn jeg kan si. Men jeg krever ikke at dere skal tro det fordi jeg sier det. Kom selv og se! Kan noe være mer redelig? Søk ham i bønnen, sett din lit til ham i troen, prøv hans evangelium for din egen del.

Det er en gammel oppfordring: «Smak og se at Herren er god!» (Sal 34,9), og likeså denne: «Prøv meg …, sier Herren, hærskarenes Gud» (Mal 3,10). Det er faktisk de samme ordene som Jesus selv brukte til sine første disipler: «Kom og se!» (Joh 1,39). Og de brukte dem selv når de innbød andre: «Kom og se!» (Joh 1,46).

Denne kvinnens innbydelse la dessuten ansvaret på dem hun innbød. Hun sier: «Kom og se!» På samme måte vil jeg si til dere: Kommer dere ikke og ser, kan jeg ikke gjøre noe med det, og jeg kan heller ikke hjelpe dere. Jeg kan ikke gå god for noen. Bruk deres egen dømmekraft, og hold deres egen samvittighet ren. Kom og se på eget ansvar. Gjør dere det ikke, kan ingen andre enn dere

selv bebreides for det. Men undersøker dere selv, vil dere ganske sikkert bli velsignet.

Å, mine kjære tilhørere, jeg kan forkynne evangeliet for dere, men jeg kan ikke gå til Kristus i deres sted. Det er min gjerning å advare, formane og prøve med alle midler å føre dere til Frelseren. Men selve frelsen er en personlig sak for hver enkelt av dere.

Å, om Den Hellige Ånd ville få dere til selv å komme til Jesus! For det må bli deres egen handling, ved hans velsignede virkning i hjertene deres. Dere må komme. Dere må omvende dere, dere må tro. Dere må selv gripe det evige liv. Ingenting annet enn en personlig tro kan frelse dere. Slik sett var kvinnens innbydelse en god oppfordring.

Og viser den ikke vakkert hvor varmt hun følte med dem hun talte til? Hun sier ikke, slik hun kunne ha sagt: «Gå og se en mann.» Nei, hun sier: «Kom og se en mann!»

Det er som om hun vil si: «Bli med, jeg følger dere hele veien. Dere skal ikke kunne si at jeg har sett nok av ham og ikke bryr meg om å gå til ham igjen – at jeg bare sender dere av sted fordi jeg selv er lei av ham. Nei, kom! Av sted, kom med meg – vi går alle sammen! Jo mer jeg har sett av ham, desto mer ønsker jeg å se. Kom og se den underfulle mannen!»

Kjære venner, når dere ønsker å vinne en sjel, så bruk ikke «gå-systemet», men bruk «kom-metoden». Når noen sier: «Jeg kan ikke gå til Kristus», eller: «Jeg vil ikke komme til Kristus», så se på ham gjennom tårer og si: «Min venn, jeg er selv en synder akkurat som du, og mitt eneste håp er Jesu dyrebare blod. Kom, la meg be med deg, la oss gå til Jesus sammen.»

Og når du ber slik, så si ikke: «Herre, jeg er en av dine hellige, og jeg kommer til deg med denne synderen.» Det kan være sant, men det er ikke en klok måte å si det på. Si heller: «Herre, her er to syndere som fortjener din vrede. Vi kommer for å be deg frelse oss og fornye hjertene våre ved din Hellige Ånd.» Slik hjelper Gud oss å føre andre til Frelseren.

Når vi sier «kom», så la oss gå med selv. Det du ønsker at andre skal gjøre, gjør du klokt i å gjøre selv, for et eksempel har større makt enn påbud. Hvordan ville du like det om en synder gikk omkring og sa: «Det koster ikke mye å gi påbud til andre når man ikke følger dem selv»? Nei, hun sier: «Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort!» Det var en søsters hjerte som talte i dette ordet: «Kom!»

Og endelig – for en velsignet selvforglemmelse hos henne som taler! Jeg har hørt om predikanter som har ødelagt prekenen sin med sin selvtilfredshet. En slik predikant vil at du skal forstå hvilken utsøkt taler og fremragende teolog han er. Når han har talt, lyder det vanlige utropet: «Jeg har aldri hørt en så god taler!» Men han var ikke så vis som han burde ha vært.

For den som preker slik han skal, får folk til å glemme ham selv. Blir han nevnt, lyder det heller slik: «Jeg merket ikke noen veltalenhet. Hvem som helst kunne ha talt slik. Men jeg kjente noe jeg aldri før har opplevd.» Fisken vet lite om kroken før den har svelget den. Når bare sannheten treffer tilhørerne rett i hjertet, betyr formen lite.

Denne kvinnen sier ingenting for å få samaritanene til å beundre henne selv. Hun trekker dem bare til Jesus med denne oppfordringen: «Kom og se en mann!» Det hun sier om seg selv, sier hun bare for å opphøye Frelseren. Vi har et storslått ord fra døperen Johannes: «Han skal vokse, jeg skal avta» (Joh 3,30). Mindre, mindre, mindre av Johannes, så det kan bli desto mer av Kristus.

Det finnes bare ett stort univers, og både Kristus og du er i det. Jo mer plass du tar, desto mindre blir det igjen til Jesus. Når du blir mindre og mindre, blir det mer til Jesus. Og når du kommer så langt at du glemmer deg selv, er Jesus alt. Det er nettopp det du skulle strekke deg etter. Denne kvinnens fintfølende innbydelse kan være et eksempel å følge for hver arbeider i Herrens vingård.

II.

Og så til beviset hennes. Det ligger skjult her, men ser du et par øyeblikk nærmere på teksten, vil du snart oppdage det. Hun legger det fram fordi hun er sikker på at de vil gi henne rett. Det lyder slik: «Er Jesus Kristus, den Salvede, da sømmer det seg at dere kommer med meg og ser ham.» Hun prøver ikke å begrunne dette nærmere, for alle samaritanene var av samme mening. Er Jesus Kristus, burde vi gå og høre ham, se ham og bli hans etterfølgere.

Ak, mine kjære tilhørere, jeg må holde dette beviset fram for mange av dere, for dere er ikke så praktiske som disse samaritanene. Dere tror at Jesus er Kristus. Hver mann og kvinne som er samlet her, tror det. Men hvorfor tror du da ikke på ham som din frelser? Du tviler ikke på hans guddom. Men hvorfor er han da ikke din Gud? «Men sier jeg sannheten, hvorfor tror dere meg da ikke?» spør Kristus (Joh 8,46).

Er han den Salvede, som Gud har satt til å ta bort menneskenes synder, hvorfor har du ikke søkt ham så han kan utslette dine synder også? Er han den soning Gud har stilt fram, hvorfor tar du ikke imot ham? Er han den kilden som vasker bort synden, hvorfor er du ikke blitt vasket? Det er ingen mening i det du gjør. Det er ulogisk og strider mot fornuften.

Finnes det en frelser, vil den som har lært å tenke fornuftig, ha ham. Finnes det en kilde som renser fra synd, bestemmer han seg for å bli vasket ren. Kan han få gjort opp sin sak med Gud, skynder han seg å få det ordnet. Denne kvinnen, sier jeg, førte ikke flere bevis, for det trengtes ikke. Det gikk av seg selv.

Men det hun legger nærmere fram, er dette: «Mannen som sitter der ved brønnen akkurat nå – er ikke han Messias?» Hvordan beviser hun det? Først sier hun omtrent dette: «Han må være Messias, for han har vist meg hvordan det står til med meg selv: Han har sagt meg alt det jeg har gjort.»

Ordene favner vidt. Stans litt, kjære kvinne! Han har sannelig ikke fortalt deg alt du har gjort i hele ditt liv, i hvert fall ikke med ord. Han har talt om din ukyskhet, ikke noe annet. Men hun hadde rett.

Har du aldri en svart natt sett et lynglimt skjære gjennom mørket? Det traff bare en eik ute på marken, men samtidig lyste det opp hele landskapet. Slik var det også da Herren Jesus Kristus viste denne kvinnen hennes utukt. Med ett så hun klart hele sitt liv, og Herren hadde virkelig sagt henne alt det hun hadde gjort. Kan du undre deg over at hun sa: «Han skulle vel ikke være Messias?»

Mine kjære, ingen kan være virkelig salvet hvis han ikke begynner med å vise deg din synd. Vil en lærer få deg til å håpe på saligheten uten omvendelse og erkjennelse av synd, er han ikke av Kristus. Har håpet ditt ikke gått hånd i hånd med at du har mistet alt håp uten Jesus, så kast det straks bort og gi det opp. Har du ikke lært å kjenne deg selv som en synder, kan du ikke kjenne Kristus som en frelser.

Noen forkynner i våre dager en tro der det ikke trengs noen gjenfødelse, ingen overbevisning om synd og ingen omvendelse. Men slik er det ikke: «Dere må bli født på ny!» (Joh 3,7). Denne fødselen skjer ikke uten smerte. Den som setter sin lit til Kristus, får hat til synden og sorg over den. Ingen kan hate det han ikke kjenner. Men denne kvinnen var ført så langt at hun så sin synd, og det viste at Messias hadde gjort seg kjent med henne.

De profetene som hopper over angeren, roper «Fred! Fred!» der det ikke er noen fred (Jer 6,14). De dekker over såret. Men Jesus stikker lansetten i det, åpner det og lar den syke se koldbrannen i det. Så renser han det og heller sin himmelske olje i det, så det blir legt fra bunnen av.

Det kan ikke være tale om å forbinde et hjerte som aldri har vært såret. Ingen finner på å trøste en som alltid har vært ved godt mot. Den som alltid har vært rettferdig, trenger ingen rettferdiggjørelse, og den som er ren, trenger ikke å bli vasket. Men dette er det Messias gjør: Han legger sykdommen klart fram i lyset. At han ikke bruker bedragernes smigrende og åndløse framgangsmåte, men går rett på sannheten, er et bevis for at han er sendt av Gud. Kvinnens bevis er: «Han må bestemt være Messias, for han har latt meg se meg selv som jeg er.»

Dernest må han være Messias fordi han har åpenbart seg selv for meg. «Jeg hadde knapt sett min urenhet før jeg med ett fant ut at han var rede til å rense meg.» En synders øye er ikke rede til å se Frelseren før det har sett synden. Når et menneske ser fortvilelsen skrevet tvers over ansiktet på den menneskelige styrken, vender han seg og ser håpet stråle mildt fram fra Menneskesønnens milde øye – men ikke før.

Jesus har lært henne å kjenne seg selv, og nå sier hun: «Jeg ser at han kjenner meg og vet alt om meg.» Det er underfullt hvor godt evangeliets drakt passer. Når du får den og tar den på, merker du at han som har laget den, kjenner skikkelsen din. Du har kanskje en særlig svakhet eller noe stygt ved deg, men du oppdager snart at Jesus kjenner alt som angår deg. For hans frelse møter alle mangler og alle behov.

Her er et bad, for han vet at jeg var uren. Her er klær – han visste at jeg var naken. Her er øyesalve, for han visste at jeg var blind. Her er en ring til fingeren min, for han visste at jeg trengte noe som kunne minne meg om den nåden jeg har fått. Her er sko til de bare føttene mine og et rikt gjestebud for min sultne ånd. Alle behov er møtt på forhånd, og dette viser at min Frelser vet alt. «Fordi han vet alt om meg,» sa hun, «må han være uendelig vis. Han må være Messias.» Dette er god bevisføring, ikke sant?

Og med dette syntes hun også å si til dem: «Dette betyr langt mer for meg enn det kan gjøre for dere. For han har kommet meg personlig nær, og derfor er jeg viss på at han er Messias. Men gå og få det samme beviset for dere selv.»

Brødre, om Herren Jesus Kristus hadde fortalt denne kvinnen alt det hennes tredje mann hadde gjort, ville det hatt langt mindre makt over henne enn at han fortalte henne alt det hun selv hadde gjort. Når overbevisningen blir personlig, og det du oppdager, gjelder din egen stilling og karakter, får den en særlig makt over hjerte og sinn, så du må si: «Dette er Messias.»

Også når jeg minnes hvordan min Herre tok seg av meg som lege da jeg var såret og nedbrutt, må jeg bryte ut: «Se hvordan han behandler meg! Aldri var en hånd så hard og likevel så øm. Aldri fantes det en lege med et slikt løvehjerte og en slik kvinnehånd. Jeg kjenner hans styrke når han holder meg oppe, og jeg kjenner hans ømhet når han tar meg i favn.

Sannelig, han er den Salvede, sendt av Herren for å forbinde dem som har et nedbrutt hjerte (Jes 61,1). For han har forbundet mitt. For meg er saken klar. Men kom og gjør den samme erfaringen for deres egen del!»

Videre – og her ligger det kanskje en kraft som ikke er blitt lagt merke til – sier hun: «Kom og se!» Det er som om hun ville si: «Dere må komme, dere kan ikke annet. For da jeg kom til kilden, så han ikke uvennlig på meg. Og da jeg ikke ga ham vann, ble han ikke sint og sa: ‹Foraktelige kvinne, jeg vil ikke tale med deg.› Nei, han ble straks fortrolig med meg. Kom og se en mann som ble så fortrolig med meg at han sa meg alt det jeg har gjort!

Jeg er sikker på at han må være Messias. For han skal jo komme for å åpne de blindes øyne, og da må han nødvendigvis omgås de blinde for å kunne gjøre underet. Han skal sette fangene fri, og selv om de hører til de laveste i folket, går han likevel til dem. Så kom da med! Jeg skal gå først og presentere dere for ham.»

Dette er hennes lille tale, og hvor god er den ikke! Jeg vil tillate meg å legge til en liten ting som hun ikke kjente, men som vi kjenner. Jeg skulle ønske jeg visste hva jeg burde si for å få dere uomvendte til å skynde dere til Kristus. Men kan noe bevege dere, synes jeg dette burde gjøre det.

Tenk deg at du aldri kommer til Kristus og dør uten ham. Gud gi at du aldri må dø uten å ha lyttet til ham og tatt imot ham! Men skjer det, vil du på den ytterste dag våkne opp i graven ved lyden av en forferdelig basun og ropet: «Kom fram for dommen! Kom fram for dommen! Av sted!» Enten du vil eller ikke, må du komme og se en mann som sitter på den store, hvite tronen for å dømme folkene. Og vet du hva han vil gjøre med deg da? Han vil si deg alt det du har gjort.

Og mens det ene bildet etter det andre glir forbi din sjels øyne og dine egne ord lyder tilbake i ørene dine, vil du bli dypt nedbøyd. Kanskje det som skjer i dag, vil stå fram for minnet ditt, og samvittigheten vil si: «Du var i Tabernaklet den dagen. Evangeliet ble lagt tydelig fram for deg av en som i sitt hjerte lengtet etter at du skulle bli frelst. Men du foraktet alle formaninger og gikk din vei.»

Jeg sier deg: Det vil bli et helvete for deg å høre Jesus si deg alt det du har gjort – og da finne dette beviset: «Er ikke dette Messias?» Men ak, han vil ikke bli noen frelser for deg, for du forkastet ham. Da vil han si til deg: «… jeg ropte, og dere ikke ville høre, … jeg rakte ut min hånd, og ingen ga akt» (Ordsp 1,24).

Og den forferdelige gjennomgangen av alt du har gjort, vil fortsette og ende med dette: «Du foraktet nåden. Du forkastet Jesus. Du vendte deg bort fra frelsens vei. Du ville ikke at han skulle frelse deg. Derfor har livet ditt samlet ved til den evige ild.» Gud gi at ingen av dem som er samlet her, må rammes av denne elendigheten!

Om jeg fikk i oppdrag å velge ut en mann i denne forsamlingen som skulle tilbringe en evighet med å høre sitt eget liv fortalt, hvem skulle jeg ta? Nei, jeg kan ikke se en eneste jeg kunne bestemme meg for – nei, ikke en eneste, ikke en eneste! Ikke engang den verste mann eller kvinne som er samlet her. Jeg ville ikke om jeg kunne. Å Gud, for din barmhjertighets skyld, la ingen som er samlet her, få kjenne hva det er å bli drevet bort for evig fra ditt åsyn og fra din makts herlighet! Amen.

4. søndag etter helligtrekongers-dag: Det visnede fikentreet

> «Tidlig neste morgen, da han var på vei tilbake til byen, ble han sulten. Han fikk da se et fikentre like ved veien og gikk bort til det. Men han fant ikke noe på det uten bare blad. Da sier han til det: Aldri i evighet skal det mer vokse frukt på deg! Og straks visnet fikentreet. Da disiplene så dette, undret de seg og sa: Hvordan gikk det til at fikentreet straks visnet?» (Matt 21,18–20).

Dagens tekster i 1899: Hebr 12,1–3 *og Matt* 21,18–22.

Her har vi både et under og en lignelse. Det finnes bøker om Jesu under, og like mange om lignelsene hans. Hvilken av de to gruppene skal vi regne denne fortellingen til? Jeg vil svare: til begge. Det er et særegent under og en slående lignelse. Det er en lignelse i handling, der vår Herre gir oss anskuelsesundervisning. Ved denne hendelsen stiller han sannheten fram for øynene våre, så lærdommen kan gjøre et desto dypere inntrykk på hjerte og sjel.

Jeg vil legge stor vekt på at vi her har en lignelse, for ser du ikke fortellingen fra den synsvinkelen, vil du misforstå den. Vi hører ikke til dem som går til Guds ord med en kald og overlegen kritikk, som om vi var klokere enn Skriften og derfor i stand til å dømme over den. Vi tror at Den Hellige Ånd er større enn menneskers ånd, og at vår Herre og Mester kunne bedømme bedre enn noen av oss hva som er rett og godt. Vår rette plass er ved hans føtter. Vi er ikke kritikere, men etterfølgere.

Alt Jesus gjør og sier, ser vi på med den dypeste ærefrykt. Vårt høyeste ønske er å lære så mye som mulig av ham. Vi finner store lærdommer i hans minste handlinger og dyp undervisning i de enkleste ord. Når han taler og handler, har vi den samme følelsen som Moses ved tornebusken: at vi står på hellig grunn.

Frekke munner har talt svært nedsettende om denne fortellingen. De har framstilt saken slik at vår Herre bare tenkte på sin egen sult da han gikk bort til treet for å finne noen grønne fikener å styrke seg på. Da han ikke fant noen, skal han ha blitt ergerlig over skuffelsen – selv om han slett ikke hadde rett til å vente frukt, for det var ikke fikentid. Og så skal han ha forbannet et tre som om det var en skapning som kunne stilles til ansvar.

Et slikt syn springer ut av dårskapen hos den som har det, og det er ikke riktig. Vår Herre ville undervise disiplene sine om dommen over Jerusalem. Den strålende mottakelsen han hadde fått i byen, så lovende ut, men den ville

ikke føre noen vei. De høystemte «Hosianna»-ropene skulle snart bli forvandlet til «Korsfest ham!»

Før Jerusalem i gammel tid ble ødelagt av Nebukadnesar, talte profetene ikke bare med ord, men også med bilder og tegn. Går du til Esekiels bok, finner du mange tegn og bilder som profetene brukte for å forkynne den kommende ulykken. Disse tegnene vakte folket til ettertanke og fikk profetenes advarsel til å gå dem til hjertet.

Og nå hang dommen igjen truende over gatene i den syndige byen. Formaninger – Kristi formaninger – var forgjeves. Selv tårer – Frelserens tårer – utrettet ingenting. Tiden var derfor inne til å gi tegn – tegn på dommen. Esekiel hadde sagt: «Alle markens trær skal kjenne at jeg, Herren, har gjort et høyt tre lavt … et friskt tre tørt» (Esek 17,24). Og nettopp dette bildet brukte vår Herre nå.

Han så et fikentre som var dekket av blad på en tid da det etter naturens orden ikke skulle ha noen – et særsyn i naturen. Slike avvik hender av og til i planteriket. Vår Herre så at dette egnet seg godt til å undervise med, og derfor tok han disiplene med seg for å se om det var fikener der i tillegg til bladene.

Da han ikke fant noen, dømte han fikentreet til å være ufruktbart for alltid, og det visnet straks. Vår Herre kunne ha brukt treet som brensel og varmet kalde hender med det. Men han gjorde enda bedre bruk av det da han lot det varme kalde hjerter. Ellers var treet til ingen nytte og helt verdiløst.

For å undervise disiplene sa Herren ganske enkelt til fikentreet: «Aldri i evighet skal det mer vokse frukt på deg!» Og det visnet straks. Med så små midler gav vår Herre en god lærdom til alle tider. Det visnede treet har vakt mang en sjel til live. Og selv om det ikke hadde vært slik, var det ikke noe tap for noen at et tre som viste seg ufruktbart, visnet.

En stor lærer må ofte gjøre langt mer enn dette for å innprente sannheten med ettertrykk og så dydens såkorn. Det vitner om ondsinnet kritikk å klandre vår Herre Jesus for en så vakker, poetisk undervisning. Hadde den kommet fra en annen lærer, ville disse underlige kritikerne ha gitt den den mest udelte ros.

Det visnede fikentreet var et svært treffende bilde på den jødiske staten. Nasjonen hadde lovet Gud store ting. Alle de andre nasjonene lignet trær uten blad, for de hadde ikke bekjent seg til lydighet mot Gud. Men den jødiske nasjonen var dekket av bladene fra en åndelig bekjennelse. De skriftlærde, fariseerne, prestene og folkets eldste forfektet alle lovens bokstav. De roste seg av at de tilbad den ene sanne Gud og holdt lovens bud.

Deres stadige utrop var: «Her er Herrens tempel, Herrens tempel» (Jer 7,4). «Vi har Abraham til far» (Matt 3,9), hadde de ofte på tungen. De var et fikentre med mange blad. Men det fantes ingen frukt blant dem, for folket var verken hellig, rettferdig, sannferdig eller tro mot Gud, og de elsket heller ikke sin neste.

Den jødiske kirken var full av glitrende bekjennelse, men uten åndelig liv. Vår Herre hadde sett inn i templet og funnet at huset var en røverhule. Han erklærte den jødiske kirken for en åndløs, ufruktbar institusjon, og det var den virkelig. Synagogen ble stående åpen, men undervisningen der var bare en død form. Israel hadde ingen innflytelse på omgivelsene.

Jødene ble i århundrer et visnet tre. De hadde ikke noe annet enn bekjennelsen da Kristus kom, og denne bekjennelsen maktet ikke engang å frelse den hellige byen. Kristus veltet ikke jødenes åndelige ordning. Han lot den bli stående som den var, men den visnet bort, til romerne kom og hogg den ufruktbare stammen ned med legionenes øks.

For en lærdom er ikke dette for nasjonene! De kan bekjenne seg til religionen, ha en høy bekjennelse og likevel mangle den rettferdigheten som «opphøyer et folk» (Ordsp 14,34). Nasjoner kan være prydet med bladene fra sivilisasjonen, kunsten, framskrittet og religionen. Men mangler de et indre liv i gudsfrykt og rettferdighet, blir de stående en tid og visner så bort.

Og for en lærdom er det ikke her for menighetene! Det har vært menigheter som har stått høyt både i antall og innflytelse. Men tro, kjærlighet og hellighet har ikke fått råde, og Den Hellige Ånd har forlatt dem. Nå står de som et avskrekkende eksempel på tom, ufruktbar bekjennelse. De står der med organisasjonens stamme og vidt utbredte greiner, men de er døde, og de blir tørrere for hvert år. Brødre, slike menigheter har vi også blant frikirkene i vår tid. Måtte det aldri bli slik med denne menigheten!

Vi kan ha store forsamlinger som hører Ordet, og mange som bekjenner at de er blitt omvendt. Men hva er forsamlinger og menigheter om det ikke er åndelig liv og gudsfrykt i deres midte? Vi kan ha en god tjeneste ved prekestolen, men hva er den uten Guds Ånd? Vi kan ha store pengeinnsamlinger og mange misjonsgreiner, men hva er de vel verdt om ikke alt sammen er gjennomtrengt av troens, bønnens og hellighetens ånd?

Jeg forferdes ved tanken på at vi noen gang skulle komme til å ligne et slikt tre, med en høy bekjennelse som er moden altfor tidlig, men uten verdi i Guds øyne fordi gudsfryktens skjulte liv og det åndelige samfunnet med Kristus er borte. Det er bedre at øksen sletter ut hvert spor av treet, enn at det skal heve seg mot skyene som en åpen løgn, en spott og et blendverk.

Dette er lærdommen teksten gir oss. Men jeg nøyer meg ikke med at dere ser den i det store, slik den gjelder nasjoner og menigheter. Jeg ønsker at hver av oss også skal ta den til sitt eget hjerte. Måtte Herren få tale til hver enkelt av oss personlig her i dag!

Da jeg forberedte denne prekenen, ransaket jeg mitt eget hjerte alvorlig, og jeg ber Gud om at det samme må skje med dere når dere hører den. Måtte vi skjelve ved tanken på å ha en bekjennelse uten tilsvarende frukt. Å bekjenne at en er et Guds barn uten å vise det i et hellig liv, er en fornærmelse mot aktverdige mennesker og enda mer mot en hellig Gud.

En høy og framtredende bekjennelse av kristendommen uten et kristent liv bak er en løgn. Den er avskyelig for Gud og mennesker, en fornærmelse mot sannheten, en vanære for troen og forløperen for en forbannelse som får den til å visne.

Måtte Den Hellige Ånd hjelpe meg til å forkynne med kraft og alvor i denne stund!

I.

Vi vil da først minne oss selv om at det finnes **skinnende, men ufruktbare bekjennere.**

Slike finnes ikke så rent sjelden. De er langt foran sine medmennesker. De vekker svært store forhåpninger, og de har et imponerende ytre. De gjør inntrykk på oss med det de sier, og overvelder oss med sin framferd. Vi misunner dem og bebreider oss selv. Men å misunne hyklere kan aldri bli annet enn galt i lengden. Når hykleriet deres blir avslørt, er folk tilbøyelige til å forakte troen like mye som dem som bekjenner den.

Har du aldri kjent noen som syntes å være alt, men som i virkeligheten var ingenting? Å, for et mørkt bilde! Måtte vi selv aldri bli slike mennesker!

Se på den mannen der – hvor sterk troen hans er! Den grenser til formastelse. Han er så full av håp at det grenser til lettsindighet. Kjærligheten hans er så stor at den går over til likegyldighet for sannheten. Hvor behagelig han er å høre på! Hvor dypt han går i fine teologiske spekulasjoner! Hvor ivrig han driver på med vekkelsestiltak! Og likevel er han aldri kommet inn i Guds rike ved en ny fødsel. Han er aldri blitt lært av Gud. Evangeliet er bare kommet til ham i ord, og Åndens verk i sjelen er fremmed for ham.

Finnes det ikke slike folk? Er det ikke mennesker som forsvarer den rene lære, men som er vranglærere i sin egen livsførsel? Kjenner vi ikke både menn og kvinner der livet fornekter det leppene bekjenner? Jo visst. Alle vingårder har hatt fikentrær som har skint med bekjennelsens løv uten å bære frukt for Herren.

Slike mennesker synes å trosse årstiden. Det var ikke fikentid, og likevel var dette treet dekket av de bladene som vanligvis forteller at frukten er moden. Jeg regner med at dere alle vet det jeg selv ofte har sett: Fikentreet setter frukt før bladene. Tidlig på året kan en se grønne knopper på enden av greinene, og de vokser ut til grønne fikener. Bladene kommer siden, og når treet er dekket av blad, er frukten moden til å spises. Når et fikentre står med fullt utvokst løv, venter en derfor å finne frukt på det. Er det ingen da, blir det heller ingen det året.

Dette fikentreet satte mange blad før tiden og var dermed langt foran alle de andre fikentrærne. Men se, det var et avvik fra naturens vanlige orden, ikke frukten av en sunn og naturlig vekst. Slike avvik hender både i skoger og vingårder, og noe lignende skjer også i den moralske og åndelige verden.

Noen menn og kvinner synes å være langt foran sine omgivelser og forbløffer oss med sine særegne dyder. De er bedre enn de beste og ypperligere enn de ypperligste – i alle fall tilsynelatende. De er så ivrige at verden rundt dem ikke gjør dem motløse. Deres store sjeler skaper sin egen sommer. Troende som faller fra og ugudelige som synder, hindrer dem ikke. De er altfor sterke til å la seg påvirke av omgivelsene. De er svært framtredende mennesker, dekket av dyder slik dette fikentreet var dekket av blad.

Legg merke til at de bryter den vanlige regelen for vekst. Som jeg har fortalt dere, er regelen at frukten kommer først og fikenbladene siden. Men vi har sett mennesker som har avlagt bekjennelse før de har båret den minste frukt som kunne vise at den var ekte.

Jeg liker å se våre unge venner som tror på Kristus, først vise troen sin med hellighet i hjemmet og gudsfrykt ute, og siden stå fram og bekjenne sin tro på Herren Jesus Kristus. Det virker sunt og naturlig at en først er noe og siden bekjenner hva en er. En blir først opplyst og skinner siden. En blir først omvendt og troende og bekjenner siden sin omvendelse og tro, slik Skriften viser.

Men disse folkene synes det er overflødig å bry seg med slike småting som angår hjertelivet. De våger å gå forbi det som er mest livsviktig i hele saken. De går på et vekkelsesmøte og erklærer seg straks frelst, selv om de ikke har fått et nytt hjerte og ikke vet noe om omvendelse og tro. Det de står fram og bekjenner, er i grunnen en følelse. De har bare et forsett, men lar det gjelde som om det var selve handlingen.

Og den som er omvendt på denne måten, blir fort som tanken opphøyd til lærer. Uten at den splitter nye dyden hans er prøvd, stiller han seg fram som et mønster for andre. Nå vil jeg ikke tale mot en rask omvendelse. Tvert imot, jeg beundrer den, hvis den er ekte. Men jeg kan ikke dømme om den før jeg har sett frukten i livet som beviser den. Er forandringen i livsførselen klar og virkelig, bryr jeg meg ikke om hvor fort den har skjedd. Men vi må se at en forandring har skjedd.

Vi må ha fikener før blad, handling før bekjennelse, tro før dåp og forening med Kristus før forening med menigheten. Du kan ikke hoppe over naturens orden, og du kan heller ikke springe forbi nådens verk i sjelen. Ellers blir løvverket ditt uten frukt en forbannelse som det ikke finnes legedom for.

Slike folk vekker som regel andres oppmerksomhet. Ifølge Markus så vår Herre dette treet «langt borte» (Mark 11,13). De andre trærne hadde ingen blad, og derfor så han det allerede da han begynte å gå oppover høyden mot Jerusalem, lenge før han kom bort til det. Et fikentre i vakker grønn drakt vakte oppsikt og ble lagt merke til på lang avstand. Det sto dessuten like ved veien mellom Betania og byen, der hver veifarende kunne se det, og folk snakket nok undrende om det underlige løvverket på den årstiden.

Mennesker med en falsk gudsfrykt er ofte framtredende, fordi de ikke har nåde nok til å være beskjedne og tilbakeholdne. De søker de høyeste plassene og albuer seg fram til ledende stillinger. Det er ikke deres sak å vandre med Gud i det skjulte. De bryr seg lite om gudsfrykt og godhet i det private, men er desto ivrigere etter å bli sett av mennesker.

Dette er både deres svakhet og deres fordervelse. Ingen tåler mindre enn de å stå for alles øyne, men de trakter etter det, og derfor blir de desto mer lagt merke til. Det er det sørgelige ved hele saken. For da blir det desto bedre kjent at de ikke er til å stole på i åndelige ting, og synden deres fører desto større vanære over navnet til den Herre de bekjenner at de tjener. Det er langt bedre å stå uten frukt på et bortgjemt sted i skogen enn ved den offentlige veien som fører til templet.

Slike folk fanger ikke bare oppmerksomheten, men trekker ofte også gode mennesker til seg. Hvem ville klandre oss for å gå bort til et tre som har blad lenge før de andre omkring det? Er det ikke rett å stifte bekjentskap med den som er særlig god? Vår Frelser og disiplene hans gikk bort til det løvrike fikentreet. Det fanget ikke bare blikket deres; det trakk dem også bort til seg.

Er vi aldri blitt fortryllet av det vinnende vesenet hos en som syntes å være en bror i Herren, mer gudfryktig enn vanlig og helligere enn mange? Som Jehu har han sagt: «Følg med meg og se hvor nidkjær jeg er for Herren!» (2 Kong 10,16). Og vi har vært glade for å få kjøre med ham i vognen hans.

Han virket så god, så gavmild, så ydmyk og så virksom at vi så opp til ham og ønsket at vi var mer verdige til å være sammen med ham. Nyomvendte og søkende har naturlig nok lett for å gjøre dette. Derfor er det så ille når slike mennesker svikter tilliten deres.

Men la oss framfor alt bruke teksten på våre egne hjerter og prøve oss selv. Mange av oss har i lange år lignet det fikentreet når det gjelder bekjennelse og en synlig stilling. Så langt er det ingenting å skamme seg over. Likevel er det tydelig at lignelsen taler til oss selv. For vi har stått med en åpen bekjennelse og en framtredende tjeneste ved veien og er blitt sett «langt borte».

Noen av oss har avlagt en svært frimodig bekjennelse, og vi skammer oss ikke over å gjenta den for mennesker og engler. Men har vi vært tro mot den? Hva om det skulle vise seg at vi strider for en tro vi ikke selv har del i? Hva om det ikke fantes kjærlighet i oss, så bekjennelsen vår bare var «en lydende malm eller en klingende bjelle» (1 Kor 13,1)? Hva om det bare var ord og ingen handling, bare lære og ikke noe liv? Hva om vi er uten hellighet? Da skal vi aldri få se Herren (Hebr 12,14).

Hvor alvorlig er ikke dette underet og denne lignelsen for mange av oss! Jeg som er forkynner, kjenner hvor dypt den rører ved meg. Med den følelsen har jeg studert den, og jeg håper at hver diakon, hver eldste og hvert medlem av denne menigheten vil bruke den til å prøve seg selv. Og måtte hver prest som tilfeldigvis er her i dag, si til seg selv: «Å, jeg har lignet det fikentreet i framtreden og bekjennelse. Gud gi at jeg ikke må ligne det i ufruktbarhet!»

II.

Men nå må vi gå over til neste punkt: **Kongen Kristus vil gi akt på slike mennesker.** Han vil komme nær dem, og når han kommer bort til dem, vil han lete etter frukt. Den første Adam kom til fikentreet for å få blad, men den andre Adam leter etter fikener. Han gransker vår karakter tvers igjennom for å se om det finnes noen virkelig Åndens frukt: noen sann kjærlighet, noe levende håp, noen glede som er Åndens frukt, noen tålmodighet, noen selvfornektelse, noen iver i bønnen og noen vandring med Gud – om Den Hellige Ånd bor i oss.

Finner han ikke dette, er han ikke fornøyd med at en går på bedehus og i kirker, på bønnemøter og bibelgrupper og til nattverden. For alt dette kan være bare blad. Finner ikke vår Herre Åndens frukt hos oss, vil han ikke være tilfreds med oss, og granskingen hans vil føre til strenge tiltak. Legg merke til hva Jesus ser etter. Det er ikke ordene deres, ikke forsettene og løftene deres, men oppriktigheten deres, den indre troen og Guds Ånd som bor i dere og får dere til å bære frukt for Gud.

Vår Herre har rett til å vente frukt når han leter etter den. Da han gikk bort til dette fikentreet, hadde han grunn til å vente frukt, for etter naturens orden kommer den før bladene. Når bladene var kommet, skulle det altså også være frukt. Det var riktignok ikke fikentid, men da var det heller ikke tid for

blad, for fikenene kommer jo først. Når treet satte blad, som er tegnet på moden frukt, forkynte det i virkeligheten at det bar frukt.

Slik er det også med oss. Hvor ugunstig tiden enn er, har noen av oss bekjent at vi ikke vil følge tiden, men den ene uforanderlige sannheten. Som kristne bekjenner vi at vi er frelst ut fra menneskene og utfridd fra den vrange slekt. Kristus kan ikke vente å finne frukt hos folk som former livet sitt etter verden og dens skiftende tidsstrømninger. Men hos de troende, som hører hans egen verden til, venter han frukt.

Han venter frukt hos forkynneren, hos søndagsskolelæreren og hos menighetens tjenere. Han venter den hos søsteren som leder en bibelgruppe, og hos broren som samler en flokk unge menn omkring seg og lærer dem evangeliet. Han venter å finne den hos alle som har tatt imot evangeliets regel. Har Kristus grunn til å vente frukt på et løvrikt fikentre, så har han også grunn til å vente store ting av dem som bekjenner at de er hans trofaste etterfølgere. Å, hvor må ikke dette få forkynneren til å skjelve! Og skulle det ikke ramme mange av dere på samme måte?

Frukt er det Herren framfor alt ønsker. Da Frelseren kom bort til fikentreet, var det ikke blad han ville ha. Vi leser at han var sulten, og fikenblad kan ikke stille menneskelig sult. Han ville gjerne ha et par fikener å spise, og han lengter etter frukt hos oss også. Han hungrer etter vår hellighet. Han lengter etter at hans glede kan være i oss, og at vår glede kan bli fullkommen (Joh 15,11).

Han kommer til hver av dere som er medlemmer av menigheten hans, og særlig til dere som er ledere for folket hans. Og han ønsker å se hos dere det hans sjel har behag i. Han vil se kjærlighet til ham i oss, og kjærlighet til våre medmennesker. Han vil se en fast tro på den åpenbarte sannheten og at vi holder ivrig fast ved den troen som «én gang for alle er blitt overgitt til de hellige» (Jud 3). Han vil se vedholdenhet i bønnen og årvåkenhet i hele vårt liv og all vår ferd.

Han venter en livsførsel av oss som stemmer med Guds bud og med hans sinnelag. Finner han ikke det, får han ikke det som tilkommer ham. Hvorfor døde han, om ikke nettopp for å gjøre sitt folk hellig? Hva er hans lønn for den blodige svetten, de fem sårene og dødsangsten, om vi ikke skulle bli til pris for hans herlighet? Vi berøver ham hans lønn om vi ikke opphøyer ham. Derfor gjør vi Guds Ånd sorg hvis vi ikke ærer Kristus med et gudfryktig og hellig liv.

Og legg merke til at når Jesus kommer til en sjel, dømmer han den med kjærlig skjønn. Det er ikke mulig å bedra ham. Jeg kan ha tatt noe for en fiken som bare utviklet seg til et blad, men vår Herre gjør aldri en slik feil. Han overser heller ikke den lille fikenen som nettopp holder på å komme fram. Han kjenner Åndens frukt på alle trinn i veksten. Han forveksler aldri flytende tale med det hjertet virkelig eier, og heller ikke virkelig nåde i sjelen med bare følelse.

Mine kjære, dere er i gode hender når Jesus kommer for å granske hvordan det står til med dere. Medmenneskene deres er raske til å dømme, og de er ofte enten dømmesyke eller partiske. Men Kongen feller en rettferdig kjennelse.

Han vet nøyaktig hvor vi er og hva vi er. Han dømmer ikke etter det ytre, men etter sannheten.

Å, måtte vår bønn i dag stige opp til himmelen: «Jesus, Mester, kom og kast ditt granskende øye på meg og døm om jeg lever for deg eller ikke! La meg se meg selv slik du ser meg, så feilene mine kan bli rettet og nådegavene mine pleid.

«Herre, lær meg å være i sannhet og virkelighet det jeg bekjenner å være. Er jeg ikke det ennå, så overbevis meg om det og begynn et sant verk i min sjel. Og er jeg din og står rett overfor deg, så gi meg et kjærlig og trøstende ord som kan drive frykten min bort igjen. Da vil jeg med glede prise deg som min frelses Gud.»

III.

For det tredje vil jeg nå, med hjelp av Guds Ånd, se på denne sannheten: **Følgen av at Kristus kommer til den skinnende, men ufruktbare bekjenneren, blir forferdelig.**

Han finner ikke annet enn blad der han skulle vente frukt.

Ikke annet enn blad betyr ikke annet enn løgn. Synes du det er et hardt uttrykk? Hvis jeg bekjenner at jeg har tro, men ikke har noen, er ikke det en løgn? Hvis jeg kommer til nattverdbordet og tar imot brødet og vinen, men ikke skjelner Herrens legeme, er ikke det en løgn? Hvis jeg bekjenner at jeg forsvarer nådens lære, men ikke selv er overbevist om at den er sann, er ikke det en løgn?

Hvis jeg aldri har kjent min fordervelse, aldri kjent mitt kall og min utvelgelse, aldri satt min lit til det rensende blodet og aldri er født på ny ved Guds Ånd, er ikke da mitt forsvar for disse nådens sannheter en løgn? Er det ikke annet enn blad, så er det ikke annet enn løgn, og Frelseren ser at det er slik.

Religion uten hellighet er bare det lyset som kommer fra et råttent tre – forråtnelsens skinn i mørket. Jeg taler alvorlige ord, men hvordan kan jeg tale annerledes enn jeg gjør? Om du og jeg bare har navn av å leve, men er døde, hvor forferdelig er ikke da vår tilstand! Den er verre enn forråtnelse – den er forråtnelsens forråtnelse.

Å bekjenne seg til troen og leve i synd er å sprøyte rosevann på en møkkahaug og likevel la den være en møkkahaug. Å gi en ånd en engels navn når den har en djevels karakter, er nesten å synde mot Den Hellige Ånd. Hva nytte er det vel i å ha navnet vårt ført opp blant de gudfryktige hvis vi forblir uomvendte?

Vår Herre oppdaget at det ikke var noen frukt, og det var forferdelig. Men det neste var at han forbannet treet. Var ikke det rett av ham? Treet var allerede en forbannelse. Det var egnet til å narre de sultne ved å lokke dem bort fra veien og over til seg. Gud vil ikke at de fattige og nødlidende skal bli spottet og skuffet. En tom bekjennelse er i virkeligheten en forbannelse, og skulle den ikke få sin dom av sannhetens Herre? Treet var til ingen nytte der det sto. Det var ikke til forfriskning for noen.

På samme måte står den døde bekjenneren på en plass der han burde være til velsignelse, men det går en ond innflytelse ut fra ham. Er han ikke besjelet av Guds nåde, er han til ingen nytte. Tvert imot er han trolig til forbannelse. Han er en Akan i leiren, som bedrøver Herren og hindrer folket hans i å rykke seirende fram.

Vår Herre brukte likevel fikentreet til noe godt da han lot det visne. For siden ble det et merke og en advarsel for alle andre som står der til ingen nytte.

Og når Herren lar en uomvendt som har hatt en høy bekjennelse, visne bort, har det en god virkning på andre. De må stanse opp og se hvor forferdelig en falsk bekjennelse er. Og er de vise, vil de ikke lenger bli stående med en slik bekjennelse. Gud gi at det må gå slik hver gang en framtredende falsk bekjenner visner!

Etter at Herren hadde uttalt dommen over fikentreet, skjedde det en forandring med det. Fikentreet visnet straks. Jeg vet ikke om disiplene så en skjelving fare gjennom det med én gang. Men da de gikk forbi det neste morgen, var det ifølge Markus «visnet fra roten av» (Mark 11,20). Det var ikke nok med at løvet hang slapt som en vimpel i vindstille, og at barken hadde mistet hvert tegn på liv. Nei, hele livssaften var fullstendig borte.

Har du aldri sett et fikentre med de underlige, snodde greinene? De ser svært besynderlige ut når de ikke har blad. Jeg synes jeg ser treets nakne armer for meg! Det er to ganger dødt, dødt fra selve roten av.

På samme måte har jeg sett den fine bekjenneren visne. Han har sett ut som en mann som har kjent det hete pustet fra en ovn, og all saften i ham er tørket bort. Han er ikke lenger seg selv. Hans herlighet og skjønnhet er borte. Ingen øks ble løftet, ingen ild ble tent. Et ord gjorde det, og treet visnet fra roten av. Slik er den en gang så modige bekjenneren blitt rammet som av Kains dom – uten lyn eller pest. Det er en forferdelig skjebne.

Det er langt bedre at vingårdsmannen kommer til deg med øksen i hånden, slår deg med baksiden av den og sier: «Tre, du må bære frukt. Ellers blir du hogd ned.» En slik advarsel er forferdelig, men den ville være uendelig mye bedre enn å bli stående urørt og så visne og gå sin sikre undergang i møte.

Nå har jeg båret fram min tunge byrde, og jeg har lagt den langt mer på meg selv enn på noen av dere. For jeg står i en mer framtredende stilling enn dere, og jeg har avlagt en mer høylydt bekjennelse enn de fleste av dere. Er jeg ikke fylt med Guds nåde i min sjel, kommer jeg til å stå foran de skarene som har sett opp til meg, som et forferdelig eksempel på hva Gud gjør med dem som ikke bærer frukt til pris for hans herlighet.

Men jeg vil slutte med noen mildere ord. Måtte ingen si: «Dette er harde ord!» (Joh 6,60). Er det vel for mye forlangt at vi lever og vandrer etter det vi bekjenner? Og jeg ber dere dessuten huske at ingenting av det min Herre gjør, kan være hardt. Han er bare ømhet og mildhet. Det eneste han noen gang ødela, var dette fikentreet. Han ødela ingen mennesker, slik Elia gjorde da han kalte ild ned fra himmelen over dem, eller Elisa da han lot bjørner komme ut av skogen. Det er bare et ufruktbart tre han lar visne.

Han er bare kjærlighet og godhet. Han ønsker ikke at dere skal visne, og han vil heller ikke føre dere dit hvis dere er tro. Det minste han kan vente, er at dere er tro mot det dere bekjenner. Blir du opprørt over at han ber deg om ikke å være hykler? Begynner du å bli gjenstridig mot advarslene hans, ser det ut som om du ikke er ham tro i ditt hjerte.

I stedet bør du komme og bøye deg ydmykt for føttene hans og si: «Herre, dersom noe i denne alvorlige læren angår meg, så ber jeg deg å legge det så tungt på min samvittighet at jeg kjenner kraften i det i min sjel og flykter til deg for å finne hjelp og frelse.» Mange er blitt omvendt på denne måten. Disse alvorlige sannhetene rev dem løs fra en falsk tilflukt og fikk dem til å bli tro mot Kristus og sin egen sjel. Måtte dette skje med oss alle. Amen.

Septuagesima: De første sist og de siste først

«Men mange som er de første, skal bli de siste, og de siste de første!» (Matt 19,30).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 3,7–15 og Matt 19,27–30.

Vi må være frelst for å kunne tjene Herren. Men som hans tjenere må vi alltid huske at vi er frelst av bare nåde. Ellers faller vi tilbake til lovens ståsted. Alt er av nåde, fra først til sist. Det må vi alltid ha for øye, og det er dette jeg vil minne dere om i denne stund.

Dere har sikkert hørt prekener over denne teksten, men kanskje ikke med tanke på sammenhengen den står i. Jeg vil ta teksten slik den står, hente en lærdom ut av den for mitt eget hjerte og så føre den videre til dere. For husk: Teksten er sann i seg selv, også løsrevet fra sammenhengen. Men den sannheten Gud vil lære oss i den ved sin Hellige Ånd, trer ikke klart fram uten at vi ser den i lys av det som går foran og det som følger etter.

I.

Jeg vil begynne med å si at **i vår Herres tjeneste er den frie nåde tydelig å se.** Du synes kanskje ikke at dette går så klart fram av teksten, men det trer tydelig fram av hele sammenhengen. Tenk over dette: I Herrens tjeneste er den frie nåde tydelig å se.

Slik må det være, for det første fordi **vi allerede skylder Gud all vår tjeneste, selv om den blir lønnet.** Under loven har vi plikt til å elske Herren av hele vår sjel, av hele vårt sinn og av all vår styrke. Mer enn dette kan ikke kreves. Alt vi kan gjøre, er vi allerede skyldige å gjøre under loven. Det er derfor helt umulig å gjøre mer enn vår plikt, for loven krever all vår hellighet og fordømmer hver synd i alle dens skikkelser.

Selv når vi har gjort alt, er vi «unyttige tjenere» som bare har gjort det vi var skyldige å gjøre (Luk 17,10). Når det altså finnes en tjeneste som vi er kalt til, og som vi er lovet lønn for, må det være en nådens tjeneste. Den kan ikke være noe annet.

Under evangeliet gjelder det samme: Alt vi kan gjøre, er vi allerede skyldige å gjøre. «Dere tilhører ikke lenger dere selv. Dere er dyrt kjøpt!» (1 Kor 6,19–20). Alle evnene deres og alt dere har anlegg for, er gjenløst, og de tilhører Kristus i kraft av den løsepengen han har betalt.

Med glede og takknemlighet vil dere erkjenne at dere skylder å ofre alt for ham som elsket dere og kjøpte dere med sitt dyre blod. Misjonærenes iver, martyrenes tålmodighet, alle bekjenneres tro og alle gode menns hellighet tilhører med rette Kristus. Derfor kan det ikke være tale om lønn, for alt dette skylder vi ham allerede. Finnes det en tjeneste vi får lønn for, så er det en tjeneste vi har fått av nåde, for at vi skal få en nådelønn for den.

Men i tillegg må vi tenke på at **all vår tjeneste i seg selv er uverdig til å bli tatt imot.** Når alt kommer til alt, er den i seg selv så ussel og ringe, så ufullkommen og tilsmusset, at vi ikke kan gjøre krav på noen lønn. Job fikk kjenne dette i sin ydmykelsestid. Han sa: «Var jeg uskyldig, ville han likevel dømme meg skyldig. Jeg er uten skyld! – Jeg bryr meg ikke om å leve, jeg forakter mitt liv» (Job 9,20–21).

Selv om vi på visse måter kunne stille oss fram for Herren med noe egen fortjeneste, kjenner vi oss likevel sikre på at vi kommer til kort når det gjelder Herrens ære. Vi er overtredere i mange stykker, så vi ville rive vår egen rettferdighet av oss og slenge den langt bort som et tilsmusset klesplagg.

«Ja, jeg akter i sannhet alt for tap,» sier Paulus, «fordi kunnskapen om Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verd. For hans skyld har jeg tapt alt, jeg akter det for skrap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham, ikke med min egen rettferdighet, den som er av loven, men med den jeg får ved troen på Kristus, rettferdigheten av Gud på grunn av troen» (Fil 3,8–9).

Vi er altså så overbevist om våre svakheter, mangler og overtredelser at vi må be om overbærenhet og bekjenne at synden henger ved selv våre beste gjerninger. Hvordan kan vi da tenke oss at vi skal få noen annen lønn enn den vi får av nåde – når vi erkjenner at hele tjenesten er av nåde?

Tenk videre på at **også evnen til å tjene Gud er en gave av Guds nåde.** Jeg tenker her ikke bare på de åndelige gavene, men også på evnen til å tjene Gud med jordisk gods. Det er Gud som gir oss evner til å skaffe oss formue, og det er han som gir oss hjerne å tenke med og munn å tale med. «Hva har vel du som du ikke har fått?» (1 Kor 4,7).

Er det noen her som tjener Gud med jordiske eller åndelige gaver, er jeg sikker på at de vil erkjenne at de har fått gavene av Gud. De har ikke gitt seg selv evnene sine. De har fått dem av ham som «all god gave og all fullkommen gave» kommer fra (Jak 1,17). Slik er selve evnen til å tjene Gud en gave av hans nåde.

Og det samme gjelder anledningen til det. Når sykdom har hindret meg i å forkynne, har jeg sett det som en stor nåde fra Gud å få krabbe opp på prekestolen enda en gang. Når hånden har vært ute av stand til å holde en penn, regner jeg det som en stor nåde å kunne skrive igjen – noen kjærlige ord som kan bli til velsignelse for mennesker.

Jeg tror også at det er Guds nåde som fører folk sammen med dere, så dere får anledning til å tale med dem på tomannshånd. Det er Guds nåde som leder disse barna til søndagsskolen, så dere får lære dem om frelsens vei.

Hvis øynene våre var riktig åpnet, ville vi hele dagen se gode anledninger til å gjøre godt. Da ville vi bryte ut: «Lovet være Gud, som i sitt forsyn setter meg der jeg kan bære litt frukt til hans ære!» Det er nåde alt sammen. Hver anledning

som åpner seg, og kraften og evnen til å bruke den, kommer til oss som en gave fra Gud.

Og dere er sikkert enige med meg i at **vi skylder ham all framgang i Herrens tjeneste.** Selv om vi var så formastelige at vi tilla oss selv evnen til å så og høste, ville vi i alle fall ikke våge å ta æren for veksten. «Jeg plantet, Apollos vannet, men Gud ga vekst» (1 Kor 3,6), sa Paulus.

Ville vel våre overtalelser rokke menneskenes harde hjerter hvis ikke Guds Ånd overbeviste dem om synd og gjorde dem botferdige? Ville vår fattige forkynnelse av evangeliet noen gang åpne et eneste øye om ikke Jesus Kristus ble sett i sitt eget lys? Kunne vi lege det sønderknuste hjertet, kunne vi utrope frihet for de fangne og åpne fengselsdøren for de bundne, hvis ikke Guds Ånd var over oss (Jes 61,1)? Ja, selv om vi utropte den herlige friheten, ville ikke ordene falle maktesløse til jorden uten Gud, han som utretter alt ved oss og gjennom oss?

Vi er hans medarbeidere. Vi løfter vår hånd, og Gud løfter sin. Vi taler, og han taler. Vi vil gjerne nå menneskenes hjerter, og han når dem. Vi ville gråte dem til Kristus, og han fører dem gråtende til Kristus og frelser dem til evig liv. Velsignet være hans navn!

Våger noen av oss, etter å ha profetert i mange år, å si at det var vi som gjorde de døde knoklene levende? Tør vi si, etter lenge å ha innbudt til Lammets bryllup, at vi har overtalt en eneste til å komme uten at Herren selv har virket? Kan vi ta æren for en eneste frelst sjel? Har vi hatt noen framgang i arbeidet vårt, og er den verd å kalles god, så er den av nåde alt sammen.

Og hvis noen av dere, mine kjære venner, er kalt til å lide for Kristi skyld, så er **æren av å lide for ham en egen nåde.** Er du blitt spottet, har du mistet stillingen din, har du vært utsatt for det martyrium som er mulig i et så fritt land som vårt? Da har du «fått den nåde, ikke bare å tro på Kristus, men også å lide for ham» (Fil 1,29). «Gled og fryd dere, for stor er den lønn dere har i himmelen. For slik forfulgte de profetene før dere» (Matt 5,12).

Men ta ikke æren for noe av dette selv. Du er opphøyd til lidelsens adelstand, og det er din Konge som har ført deg dit. Du har hans nådige tillatelse til å gå gjennom mye trengsel. Men det ville ikke frelse deg om du ikke hadde vasket din kappe og gjort den hvit i Lammets blod (Åp 7,14).

Det er Herrens Ånd du har å takke for din tålmodighet, din frimodighet og all din standhaftighet. Hadde han overlatt deg til deg selv, ville du for lenge siden ha blitt et bytte for menneskefrykten, som «fører i snare» (Ordsp 29,25), og en forræder mot sannheten og din Herre. Det er din plikt å være tro. Men det er han som virker alt i oss, og derfor tilkommer all ære og pris ham. «For Gud er den som virker i dere både å ville og å virke til hans gode behag» (Fil 2,13).

Gud vil lønne deg. Men din fasthet, din flid og din tålmodighet er alt sammen et verk av Guds nåde, og det vet du. Derfor gir du ham æren for det. Jeg håper altså at de som er åndelig sinnet, uten den minste innvending vil innrømme at alt er av fri nåde når det gjelder Herrens tjeneste.

II.

Vi tar nå neste skritt og sier at **derfor bedømmer Herren det vi gjør, etter sin egen målestokk.** Du ser dette av hvordan arbeiderne i vingården

ble behandlet. Herren deres brukte sitt eget mål. Han følger ikke den vanlige betalingsmåten med så og så mye for timen.

Nei, siden alt sammen var av nåde, deler den store vingårdsherren ut lønnen etter sitt eget mål – en denar for én time og en denar også for tolv timer. Han stilte den siste likt med den første. Slik skal det bli: «De første skal bli de siste, og de siste de første.» Det kommer av at vi her ikke har med en herre å gjøre som lønner etter loven. Vi har med nådens Gud å gjøre, som bedømmer vår tjeneste – som i seg selv er bare nåde – etter sitt eget mål og ikke etter vårt.

Han vil lønne hver arbeider, men ikke etter vår dom. Han vil kunne si til hver arbeider: «Venn, jeg gjør deg ingen urett!» (Matt 20,13). Du kan være helt sikker på at han ikke vil gjøre noen av tjenerne sine urett, hvem de enn er. Og likevel vil han svare: «Har jeg ikke lov til å gjøre med mitt hva jeg vil?» (Matt 20,15). Og han vil lønne tjenerne sine på sin egen kongelige måte, av nåde.

Han vil heller ikke lønne oss etter tiden eller etter det som synes på overflaten. Noen kan ha vært kristne i tretti eller førti år og likevel ikke komme blant de første. Det er ikke lengden på tjenesten vår som er avgjørende for Gud. Noen går hjem til himmelen i det samme de er blitt omvendt, og likevel forherliger de sin Mesters navn storlig. I nådens rike ser en ikke på hvor lenge vi har tjent, slik det kan være når mennesker dømmer.

Lønnen blir heller ikke etter menneskers dom. En bror har tjent Herren på sin måte, og brødrene hans har store tanker om ham og setter ham inn i en tjeneste. Han blir diakon, eldste, kanskje pastor. Det er stort å få en rikere anledning til å øve innflytelse og være til nytte på den måten. Men til slutt blir vi likevel ikke lønnet etter hvor høyt embetet vårt er. Det er ikke regelen i Kristi rike.

Og framfor alt blir ingen målt etter sin egen bedømmelse. Var det slik, kjenner jeg noen venner som ville få en svært stor lønn. De er uten synd, de er fullkomne. De sier at Mesteren deres vet at det er sant. Andre snakker om at «de har gjort både det ene og det andre». Men det er ikke etter det en selv sier, at vår Mester vil dele ut lønnen sin.

Noen snakker i høye toner om hva de har utrettet. Men jeg tror ikke brødrene deres får høyere tanker om dem fordi de har så store tanker om seg selv. Jeg tror tvert imot at de som har ringere tanker om sine evner og sitt arbeid, er langt mer til behag for de helliges Gud.

Nei, vår egen dom, våre høye talemåter, vår vakre bekjennelse og annet slikt blir ikke det målet vi skal lønnes etter. Ellers måtte de som sa: «Vi som har båret dagens byrde og hete!» (Matt 20,12), ha fått minst to denarer, om ikke tre, ja kanskje enda mer, sammenlignet med de stakkarene som Herren stilte likt med dem, enda de ikke kom inn i arbeidet før i den ellevte time.

Lønnen vår vil ikke stå i forhold til det inntrykket vi har gjort på våre medmennesker. Noen setter sitt preg på sin tid og sine omgivelser. Noen menns navn vil leve hos ettertiden, mens andre slett ikke blir berømt. Noen får livet sitt beskrevet og kjent overalt, mens andre ikke er kjent utenfor den trange familiekretsen.

Men Gud måler ikke slik. Den gudfryktige hustruen som oppdrar sine fire eller fem barn for Gud i sin fattige stue, blir kanskje regnet blant de første av Gud, mens den veltalende forkynneren på talerstolen, han som tusener henger ved leppene til, kan bli regnet blant de siste. Gud har sin egen målestokk for menneskenes verk og gjerninger.

Men la meg legge til at vi ikke engang blir lønnet etter vår framgang. Noen har rik framgang, men den er frukten av andres arbeid og ikke av deres eget. Her er en mann som med tårer forkynner evangeliet med stor troskap i årevis, men ser bare lite frukt. Han dør, og en annen mann med en brennende ånd fortsetter arbeidet hans og samler inn den gamle mannens kornbånd. Den første plantet, den siste gikk inn i arbeidet hans. Hvem skal få lønnen? Framgangen tilfalt ikke den som syntes å ha fortjent den.

Dere husker vel den gamle katolske legenden, som rommer en stor lærdom. Det var en bror som forkynte med stor kraft og vant mange sjeler for Kristus. Men i en drøm ble det åpenbart for ham at han ikke skulle få noen lønn i himmelen for alt han hadde gjort. En engel fortalte ham at lønnen skulle gis til en gammel mann som pleide å sitte ved prekestolen og be for ham.

Det kan godt være at det forholdt seg slik, selv om det mest sannsynlige er at begge får ros av Mesteren. Uansett blir vi ikke lønnet bare etter vår synlige framgang.

La meg si hva jeg tror er Herrens regel. Den har sikkert mange sider.

Noen kommer til å bli de første på grunn av sin inderlige lengsel. Å, de ville ha frelst hele folket om de bare kunne! De ville ha overtalt alle til å bli kristne om de bare kunne – ja, de ville ha ofret livet sitt for å få det til. De øste ut hjertet sitt i prekenen for å frelse tilhørerne. Sjelen deres strømmet over leppene når de talte med sine medmennesker. Gud kjenner deres lengsel og tar hensyn til det de ville. Og slik blir «de siste de første».

Gud måler også etter forholdet mellom evne og utbytte. Her er en bror som ikke hadde mer enn ett talent. Men han fikk like mye ut av det som andre fikk ut av to, selv om det ikke syntes å bli så mye i hans egne øyne. Han sørget alltid over at han var så ringe.

Han syntes han var som et av disse korallinsektene på havets bunn, som bare lager en ørliten smule korall som aldri kan nå opp over bølgene. Men den smulen var en del av et stort hele som til slutt skulle stige fram som en øy over havflaten. Vår Herre vil måle en mann, ikke etter det han ikke har, men etter det han har fått.

Her er igjen en som gjør alt han gjør, av hele sin sjel. Han prøver seg ikke på mange ting, men han gjør én ting. Det er alt han kan gjøre, og han legger hele sitt hjerte i denne ene tingen. Det er godt mulig at vår store Konge vil regne ham blant de første. En annen, som utførte mye, men gjorde det likegyldig og sløvt, vil derimot ikke få verket sitt godtatt. Det holder ikke mål når fyrsten prøver det, og derfor vil han ikke pryde palasset sitt med det.

Jeg tror også, kjære venner, at Gud i stor grad vil bedømme verket vårt etter hvor stor plass han selv har i det. Har vi gjort alt sammen for ham, har han alltid vært i tankene våre mens vi arbeidet, og har vi ikke tenkt på vennene

våre eller vår egen ære og berømmelse, da er det svært sannsynlig at Gud vil ære oss. For han vil sette dem som akter ham høyt, blant de første. «Den som ærer meg, vil jeg ære» (1 Sam 2,30).

Og særlig hvis alt vi gjør, er døpt i kjærlighet. Se på kvinnen som knuste alabastkrukken og helte den kostbare salven over Kristi hode! Hun blir satt blant de første. Frelseren sier at hvor som helst dette evangeliet blir forkynt, skal også det hun gjorde, fortelles til minne om henne (Matt 26,13). Mange som har gjort mye, vil komme blant de siste fordi de ikke gjorde det med den kjærligheten hun hadde.

Andre arbeider for Gud i sterk tro, og han liker å se oss virke i tro. Å utføre mye, men gjøre det uten tro, er når alt kommer til alt å gjøre bare lite. For når en bønn som ikke blir bedt i tro, er uten frukt, gjelder trolig det samme for forkynnelse og undervisning. Legg tro i arbeidet, så kan det hende du kommer blant de første.

Jeg er viss på at Gud måler mye av arbeidet vårt etter hvor mye bønn vi følger det med. Å ja, det var en vakker preken! Du kunne merke hvor mye arbeid som var lagt i den, hvor godt setningene var satt sammen for å gjøre virkning, og hvor godt alt var finpusset. Men du kunne også merke at det ikke var bedt over den.

En preken det er bedt over, er tusen ganger mer verd enn en som bare er studert, lånt eller kommet ut av en manns tenkning uten at Den Hellige Ånd har virket i hjertet hans. Å, hvor stort det er å be en preken ned, be den fram igjen og be over den fra først til sist, i tillit til Gud alene!

Jeg tror også at når vi gir, tar Herren hensyn ikke bare til det vi gir bort, men også til det vi har igjen. Kvinnen som ga alt hun hadde å leve av, ga i virkeligheten mer enn alle de rike, fordi hun ikke hadde noe igjen (Luk 21,3–4). Det var bare «to skjerver – det er én øre» (Mark 12,42). Men det var alt hun hadde, og derfor får hun stå fram i første rekke. Den rike herren har gitt tusen pund, og vi skylder ham stor takk. Men likevel står han lenger bak i rekken, fordi han har så mye igjen.

Og det kan også hende at de som ikke fikk noen lønn for det de gjorde, vil komme i første rekke. Vår Herre sier at når vi gjør gjestebud, skal vi innby blinde, lamme og vanføre. Hvorfor? Jo, sier han, «de har ikke noe å gi deg igjen» (Luk 14,13–14). Om fariseerne sier han derimot: «De har alt fått sin lønn!» (Matt 6,2). Du får ikke betaling to ganger.

Har du gjort noe for Herren – for eksempel forsvart troen – men blir klandret og løyet på, så har du ikke fått noen lønn for det. Men da er det godt å vite at du har noe til gode i Guds bok – ikke etter loven, men etter nåden. Du hjalp en fattig, men han takket deg ikke. Vær glad for det, for ellers ville du allerede ha fått lønnen din.

De som har gjort godt, men høster ondt, og som har vist kjærlighet, men fått utakk – til dem vil Herren kanskje si: «Disse var de siste, men de skal bli de første.» Men mange som sto høyt blant menneskene og høstet ære og takk, kommer blant de siste.

III.

Tiden løper fra meg, men jeg må be om tålmodigheten deres når jeg som mitt tredje punkt minner dere om at **vi her har en lærdom for vårt sinnelag som arbeidere i vingården.** Er det slik at alt vårt arbeid er en nåde, og at Gud måler det etter sin egen nåde og ikke etter loven, da er det to ting å merke seg: for det første ikke å bli hovmodige, for det andre ikke å bli motløse.

Bli ikke hovmodig, for mange som er de første, skal bli de siste. Sett at du, min kjære venn, virkelig er blant de første og utretter mye for Gud – ville du vel være stolt av det? Å nei, da er du bare en desto større skyldner. Du har nåden å takke for alt sammen, for det er den som har satt deg i stand til å være til noen nytte. Sett deg nederst ved din Herres føtter og vær svært ydmyk.

Husk dernest at selv om du mener at du er blant de første, kan det hende du allerede nå blir funnet blant de siste. Det er ikke så sikkert at Guds vurdering av arbeidet ditt er den samme som din. Du kan mene at du er «rik» og «har overflod og ingen nød», mens du i Guds øyne er «ussel og ynkelig og fattig og blind og naken» (Åp 3,17).

Kanskje ligner verket ditt store bunter høy og lass av strå og halm, som brenner opp til en håndfull aske når Gud kommer for å prøve det. Den vennen du har så små tanker om, har kanskje bare bygd ganske lite, men han har reist dette lille av gull, sølv og kostbare steiner (1 Kor 3,12–13).

La oss også huske at selv om det er sant at vi er blant de første, kan vi likevel komme blant de siste om vi blir hovmodige av det. Å, hvor noen av Herrens største tjenere skrumpet inn da de begynte å bli innbilske og forfengelige! Gud velsignet dem så lenge de var ydmyke og svake i seg selv og stolte på hans kraft. Men da de ble store og gikk av sted i sin egen styrke, ble de til skamme.

Én ting er helt sikker: **Er du blant de første, vil du regne deg selv blant de siste.** Den beste holder seg selv for den dårligste. For en beskrivelse gir ikke Paulus av seg selv i det sjuende kapitlet i Romerbrevet! «Men,» svarer noen, «jeg hørte en som forklarte at Paulus ikke var omvendt da han skrev dette!»

La meg si deg at han hadde vært i den tredje himmel da han beskrev denne dype erfaringen. Han var i så høy grad formet etter sin Herres bilde at han overstrålte alle andre, unntatt kanskje Johannes. Og hadde han ikke vært en særlig hellig mann, ville han aldri ha klaget slik: «Jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» (Rom 7,24).

Den som mener at han er svært hellig, har aldri sett den hellige Gud. Hadde han det, ville han si med Job: «Bare det ryktet meldte, hadde jeg hørt om deg, men nå har mitt øye sett deg. Derfor kaller jeg alt tilbake og angrer i støv og aske» (Job 42,5–6). Guds absolutte fullkommenhet og vår Herre Jesu Kristi fullkomne eksempel er slik at den som har lært dem å kjenne, blir et intet i sine egne øyne.

Den som virkelig er blant de første, er villig til å bli regnet blant de siste. Selv om Paulus ikke sto tilbake for «disse veldige apostlene» på noe vis (2 Kor 11,5), kaller han seg likevel «den minste av alle de hellige» (Ef 3,8) og den største av alle syndere (1 Tim 1,15). Å, min kjære, ringe tanker om seg selv er et av de seglene Gud merker sin eiendom med. Bli derfor ikke hovmodig.

Men bli heller ikke motløs. Har du en følelse av at du er blant de siste, så husk at din målestokk ikke er Guds. Om du tror at du er blant de siste, er det ikke sikkert at han er av samme mening. Om du sier: «Jeg er ikke verdig til å være en apostel», vil han kanskje finne deg verdig til å regnes blant apostlenes skare. Guds mening om hva du er verd, kan være svært forskjellig fra din egen, og hans er den riktige.

Husk videre at selv om du virkelig er blant de minst nyttige, kan den lille tjenesten din bli dyrebar fordi du utfører den i rett ånd. Trakt ikke etter et stort virkefelt hvis du ikke kan få det.

En ung pastor sa til en eldre kollega: «Å, jeg forkynner bare for omkring hundre mennesker. Jeg skulle ønske jeg kunne komme til et sted der jeg fikk forkynne for tusen.» Vennen hans svarte: «Hundre mennesker er mer enn nok å stå til ansvar for. Skal du være tro i pliktene dine overfor deres sjeler, har du sannelig nok å gjøre.» Ønsk deg en større arbeidsplass hvis du er i stand til å fylle den. Men husk at den beste forberedelsen til et større felt er å være tro der du står nå.

Mitt siste ord til Guds barn er dette: Hva betyr det egentlig, når alt kommer til alt, om vi er de første eller de siste? La oss ikke dvele altfor mye ved dette. For vi har alle del i den æren som blir gitt den enkelte.

Ved omvendelsen blir vi lemmer på Kristi levende legeme. Og når vi vokser i nåden og får del i den ånden som gjennomstrømmer dette legemet, vil vi bryte ut når et lem på legemet blir æret: «Dette er en ære for oss alle.»

Blir en bror storlig æret av Herren, kjenner jeg meg æret ved hans ære. Velsigner Gud den broren og gjør ham ti tusen ganger mer nyttig i sin tjeneste enn deg, så velsigner han også deg – ikke bare ham. Har jeg noe i hånden, vil ikke foten min si: «Å, jeg har ikke fått det!» Nei, for det hånden har, har også foten. Det tilhører hele legemet mitt. Når munnen min spiser, spiser den ikke bare for sitt eget velvære, men også for hjernen, hånden og foten, for hvert lem på legemet mitt.

Og når du virkelig kjenner din forening med Kristus og hans folk, blir din eneste tanke: «Bare Herren blir æret! Bare han blir opphøyd! Det betyr ingenting om jeg er blant de første eller de siste.» Du vil reise deg og si: «Den broren som ble omvendt for bare en uke eller to siden, fikk sin denar, og jeg gleder meg over det.» Her er en annen som bare har kunnet utføre et ringe arbeid, men du vil takke Gud for at han har fått sin denar. Han hører til familien. Det kommer alt fra den samme hånden og går til det samme huset.

Vi ligner på en måte de ansatte i en stor forretning. En ung mann står ved en disk der damene kjøper varene sine. Han betjener dem og tar inn mye penger i løpet av dagen. En annen betjener bønder og selger bare med nød og neppe en del ting som gir lite av seg. Måler eieren av forretningen de ansattes verd etter hvor mye penger de har tatt inn? Hører de til én familie, vil de alle glede seg sammen om kvelden over det de har fått inn.

Gå da, kjære brødre og søstre, og arbeid for Kristus. Misunn ikke hverandre, men gled dere over at dere får være med i dette nådens arbeid og utføre noe for deres Herre.

En ting til, så skal jeg slutte. Hele tiden har jeg talt bare til Guds folk, fordi de som ikke er frelst, ikke kan tjene ham. For en sørgelig stilling! Gud vil ikke ha noen tjeneste av dere før dere kommer til Kristus. Den eneste måten å bære fram et offer som Gud har behag i, er å føre det fram gjennom den store ypperstepresten, Herren Jesus Kristus. «Uten at dere omvender dere og blir som barn, kommer dere slett ikke inn i himlenes rike» (Matt 18,3) – langt mindre blir dere tatt imot som tjenere der.

Jeg bønnfaller dere ved tanken på den nåden jeg har forkynt om: Slå dere ikke til ro før dere kan si at Kristus har frelst dere, gitt dere del i sin nåde og sendt dere ut for å arbeide i hans kongelige vingård. Herren velsigne dere! Amen.

Seksagesima: Jesajas syn og tale

«Dette sa Jesaja fordi han så hans herlighet, og talte om ham» (Joh 12,41).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 1,20–25 og Joh 12,35–43.

Israels blindhet overfor vår Herre var sørgelig stor. Øynene deres var formørket. De så hans mange under og trodde likevel ikke på ham. Også ørene deres syntes å være tilstoppet, for de hørte ordene hans uten å forstå dem. Og hjertene deres var sløve, for de lot seg ikke røre av hans kjærlighet. Hjertene var så harde at de hatet ham uten grunn.

Det fantes ingen åpen dør inn til hjertene deres. De hadde lukket øynene og tilstoppet ørene, så han som talte som ingen annen, likevel ikke fikk noen makt over sjelene deres. De gikk så langt at de fikk ham korsfestet og ropte: «Hans blod komme over oss og over våre barn!» (Matt 27,25). Disse ordene gikk sørgelig i oppfyllelse da Jerusalem ble ødelagt og innbyggerne drept, solgt som slaver og spredt over hele jorden. Det var i sannhet en forferdelig blindhet.

At Israel skulle forkaste Herren Jesus, er desto mer forbløffende fordi Jesaja hadde skildret Messias så klart. Han hadde beskrevet Jesus fra Nasaret så tydelig at det ville være lett å skrive hele hans livshistorie ut fra profeten Jesajas bok. Den kunne begynne med: «For et barn er oss født, en sønn er oss gitt.

Herredømmet er på hans skulder» (Jes 9,6), og slutte med: «De ga ham hans grav blant ugudelige, men hos en rik var han i sin død» (Jes 53,9).

Jesaja talte om døperen Johannes, «røsten» som roper i ørkenen: «Rydd i ørkenen vei for Herren!» (Jes 40,3). Han beskrev vår Herres virksomhet i «landet på den andre siden av Jordan, hedningenes Galilea» (Jes 9,1), der et stort lys var gått opp. Profeten kaller sin Herre «foraktet og forlatt av mennesker, en smertenes mann, vel kjent med sykdom» (Jes 53,3). Men klarest av alt taler han om hans stedfortredende lidelse: «Straffen lå på ham, for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom» (Jes 53,5).

Jesaja så Kristi dag så klart at han talte mer som evangelist enn som profet, mer som et øyenvitne enn som en som forkynner noe som skal skje i en fjern fremtid. Men all denne tydeligheten var bortkastet på hans samtid, og like mye på etterkommerne deres. Folket hadde så lenge vært ustadig overfor Gud og drevet gjøn med hans sannhet at det til slutt var blitt forherdet. Det kunne ikke lenger fatte eller ta imot hans ord.

De foraktet de klareste tilbud om nåde og ble til slutt så bundet i vantro at alle profetene deres klaget med én munn: «Hvem trodde det budskapet vi hørte? Og for hvem ble Herrens arm åpenbart?» (Jes 53,1).

Det var ikke nok med at Israel syndet mot det lyset som skinte blant dem i Jesajas vitnesbyrd. Nei, de lukket også øynene for middagens klare lys, som skinte for dem i vår Frelsers eget liv. Hele hans person vitnet om ham: hans lære, hans verk og hans gaver. Det er sørgelig gåtefullt at de ikke kjente herlighetens Herre, enda de så undrene hans, som vitnet så klart om at han var Gud.

Han gjorde gjerninger blant dem som ingen annen kunne gjøre. I alt han gjorde, trer guddommen fram. Han er så ren at han kan si: «Hvem av dere kan overbevise meg om synd?» (Joh 8,46). Hvor lik er han ikke ham som hylles med det tredobbelte utropet: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarenes Gud!» (Jes 6,3). Hans lære er så full av godhet og ømhet at vi slutter at Kristus må være Gud, for Gud er kjærlighet.

Hans mange under spenner over hele allmaktens store sirkel. Hva er det vel av alt det Gud kan gjøre, som ikke Kristus også gjorde? Var ikke hans gjerninger av allmakt og nåde rike og mangfoldige? Nettopp her lå det gåtefulle: Han gjorde så mange under blant dem, ikke i det skjulte, men åpent for øynene deres. Han mettet dem med brød som de kunne se og ta på og spise. Han helbredet de syke og vakte opp de døde. Og likevel trodde de ikke på ham.

Hvor sørgelig langt kan ikke menneskene gå i vantro, fordommer og hjertehardhet! Hvor omtåket kan ikke menneskets øye bli når det ikke vil se! Hvor formørket blir ikke forstanden når den ikke vil fatte! La dette få oss til å skjelve, så vi ikke selv kommer til å ligne Guds utvalgte folk i deres vantro. Da kunne vi falle i det samme slaveriet under fordommer og uvitenhet. Inngår vi kompromiss med sannheten, kan vi til slutt bli ute av stand til å ta imot den. Og forakter vi Guds vitnesbyrd, kan vi bli overlatt til vår egen gjenstridighet, så vi tror løgnen i stedet for sannheten.

Slik var altså Israels stilling i vår Frelsers dager, slik Jesaja hadde sett det på forhånd: Aldri var lyset klarere, men heller aldri var motstanden mot det sterkere. Aldri var sannheten lagt fram mer enkelt og tydelig, men heller aldri mer bestemt forkastet. Ve dem som lukker ørene, for den dagen kommer da de ikke lenger skal høre! Ve dem som lukker øynene for lyset, for de vil snart bli blinde!

Jesaja visste at dette ville bli utfallet av hans forkynnelse. Herren ba ham si til folket: «Hør og hør, men forstå ikke! Se og se, men skjønn ikke!» (Jes 6,9). Dette må ha vært et svært tungt arbeid for en så ømhjertet og ivrig Guds mann som Jesaja. Det var smertefullt for ham å være så tydelig og klar og likevel bli så lite forstått.

Han var Det gamle testamentes Paulus. Han hadde kunnskapens fylde, åpenbaringens klarhet, talens enkelhet og åndens troskap. Men ingenting av alt dette kunne få folket hans til å forstå budskapet og ta imot det i hjertet. Han var storslått i tanken, gripende i talen og mektig i sin ånd, og likevel trodde de ikke hans vitnesbyrd. Han må ofte ha vært nedtrykt over å tale forgjeves til et folk som slett ikke ville høre.

La meg derfor denne formiddagen tale med dere om det Jesaja så og hørte.

1.

Først altså det han så. Jesaja var en stor seer. Han begynner sin bok slik: «Dette er de synene som Jesaja, sønn av Amos, så om Juda og Jerusalem» (Jes 1,1). Alle profetene var mer eller mindre seere og så det de forutsa. Men Jesaja hadde fremfor andre fått evnen til å se, og til å se fremover. Han hadde det klareste synet, og derfor talte han også klarest. Når noen taler slik at du ikke kan forstå ham, kommer det som regel av at han ikke forstår saken selv.

Men når han taler slik at han blir klart og tydelig forstått, er det fordi hans egne tanker har fått klar form. Den som vil tale godt, må se godt. Legg merke til disse to tingene i teksten vår: «Dette sa Jesaja fordi han så hans herlighet, og talte om ham.»

Men i hvilken betydning kan det sies at Jesaja så det han talte om? Betyr det ikke at tankene hans ble virkelige for ham? At han tenkte dem helt til ende, så de gjorde et dypt inntrykk på hans eget hjerte? Det som skulle komme, var allerede til stede for hans sinn. Han så det han trodde, og han følte det han forutsa. Han var ingen drømmer, men en som kjente, forsto og følte det han forkynte. Med sjelens øye så han det leppene hans bar fram.

Men hva så han? I våre dager er det svært viktig at du og jeg kan se det samme. Vi står nemlig foran det samme arbeidet, blant et folk som ligner det gjenstridige og ulydige folket den gangen. Les det sjette kapitlet hos Jesaja med omhyggelig ettertanke. Slå opp i biblene deres og gi nøye akt på hvert enkelt vers.

Det første Jesaja så, var Herren, som satt «på en høy, opphøyet trone» (Jes 6,1). Når profeten gikk ut blant folket, hørte han dem tale mot Herren Gud. Noen kjempet for én gud, andre for en annen. Noen stolte på en eller annen kjødelig arm, andre foraktet de løftene som Jehova, Israels Gud, hadde gitt dem. Alt dette, sier jeg, så han rundt seg, og det såret ham dypt.

Men når han gikk inn i Guds helligdom, så han Herren sitte på en trone, fremdeles herskende, fremdeles herlig og uberørt av all motstand.

David må ha følt det samme da han brøt ut: «Hvorfor larmer hedningene? Og hvorfor grunner folkene på det som fåfengt er? Jordens konger reiser seg, og fyrster rådslår sammen mot Herren og mot hans salvede: La oss sprenge deres bånd og kaste deres rep av oss! Han som troner i himmelen, ler. Herren spotter dem. Så taler han til dem i sin vrede, i sin store harme forferder han dem: Det er jo jeg som har innsatt min konge på Sion, mitt hellige berg» (Sal 2,1–6).

Slik David så Kristus på tronen, omgitt av det gjenstridige folket, slik så Jesaja Herren Jesus, ikke bare på den lave nådestolen, men på en høy, opphøyet trone.

Jeg ber dere, brødre, om å bevare dette i hjertet: Vår Frelser er høyt opphøyet som alles Herre. Når du ser det onde få fritt spillerom, så tro ikke at det forandrer Jehovas evige råd. Når du blir vitne til spott som kan få blodet til å stivne, så tro ikke av den grunn at Kristus har mistet sin herlighet. Selv om folk raser i sine synder, så drøm ikke om at Kristus har sluppet tøylene over det som skjer. Han holder dem ennå i sin hånd, han som er «Gud over alle ting, velsignet i evighet» (Rom 9,5).

Mitt hjerte fryder seg, for ved troen er jeg fullt forvisset om at han som døde på Golgata, nå er høyt opphøyet, «over all makt og myndighet» (Ef 1,21). «Du er herlighetens konge, Kristus!» Deg ærer vår ånd uten forbehold til verdens ende. Om så jorden vakler og fjellene kastes i havet, er det likevel Herren som regjerer. Han som døde på treet, er kronet med majestet, og alle Guds engler tilber ham. «For han skal herske som konge til han får lagt alle sine fiender under sine føtter» (1 Kor 15,25).

La oss ikke ha noen tvil om dette, for da er vi ikke skikket til å tale i Herrens navn til denne onde slekt. Midt i tidens lovløshet ser vi vår Frelsers herlige, høye trone stå fast og urokkelig. Den er vår faste tilfluktsklippe når tidens mangfoldige uro og omskiftelser slår mot oss som et opprørt hav. Vi blir ikke redde, for Kristus sitter på tronen.

Legg merke til at Jesaja i sitt syn ikke bare så at Herren satt «på en høy, opphøyet trone», men også at «slepet av hans kåpe fylte templet» (Jes 6,1). Det var ikke plass til noen annen der. Den store kongens kåpe fylte hele det hellige stedet, og verken prester eller tempeltjenere kunne finne et sted å stå. Det er stort å se hvordan Jesus fyller de himmelske stedene. I ham bodde hele guddommens fylde.

Slik er det i himmelen, det må vi erkjenne. Vår Frelsers herlighet fyller hver gate i den store byen der oppe og hvert rom i Farens hus. Også i menigheten her nede, som er hans tempel, blant hans åndelige folk, fyller Herren Jesu herlighet hvert hjerte. De føler at det ikke finnes noen annen de kan stole på, ingen annen de vil ta imot ord fra, og ingen annen de søker sin ære i. Herren Jesus er alt i alle for oss, og vi erkjenner ingen annen som vår Mester eller Frelser.

Hans kåpe fyller templet. Jeg håper det må være slik blant oss. Fra søndag til søndag er Kristi verk og person dette tabernaklets eneste herlighet. Hvilken herlighet har ikke Gud gitt sin enbårne Sønn, som han vakte opp fra de døde for at han skulle være hode over alle ting for sin menighet! Menigheten fyller han med sitt liv, sitt lys og sin kjærlighet. Vi må heller ikke glemme at alt som finnes, i en viss betydning er hans tempel, og at hele universet er fylt av hans kåpe. For han «for opp over alle himler for å fylle alt» (Ef 4,10). Ære være vår oppfarne og regjerende Herre!

I sitt syn så Jesaja også de strålende åndene som står og venter på Guds Kristus. Han kaller dem «serafer». Den beste tydningen av dette navnet er «brennende vesener». De brant, det vil si at de fortærte: De brente opp alt som burde fortæres, nemlig alt ondt og dårlig. Du vil gjerne at jeg skal fortelle deg noe om disse serafene. Men hvordan kan jeg det? De har dekket ansiktet og føttene. Når ingenting av dem kan ses, hvordan skulle jeg da kunne fortelle deg noe?

Det ville heller ikke være rett av oss å åpenbare noe om dem, for det er tydelig deres ønske å forbli skjult. Hvem ville vel krenke det? De skjulte ansiktet og føttene, og slik sa de så godt som: «Se ikke på oss, men på ham som sitter på tronen, han som vi er tjenere for.» Så mye vet vi likevel: De er opphøyde, forstandige vesener som står og venter foran sin Herre, rede til å utføre hans befalinger.

Skjelv ikke for den eller den feilen. Den skal bli fortært og brent opp av disse sendebudene som tjener vår opphøyde Herre. Ånder fra Gud farer fram og tilbake og slår ned mørkets makter som med ild fra Gud – de maktene som nå undertrykker vår slekt. Gud selv er en fortærende ild. Hvem kan bo i hans nærhet, unntatt de som er lik ham? Han gjør «sine tjenere til flammende ild» (Hebr 1,7).

Rundt vår Herre er «Guds vogner … to ganger ti tusen, tusen og atter tusen» (Sal 68,18). Hans makt kjenner ingen grenser. «Hurtig løper hans ord» (Sal 147,15). «Han talte, og det skjedde. Han bød, og det sto der» (Sal 33,9). Ære være deg, Herre Kristus! Vi vil ikke frykte eller miste motet, for disse tjenerne dine står rede til å fly ut på ditt bud. Du er sannelig hærskarenes Gud.

Synet av hæren som omga Fredsfyrsten, var nok til å gi Jesaja styrke og frimodighet. Slik oppmuntret kunne han med ro vende seg mot den opprørske slekten. Profeten Elisa kunne gi tjenergutten sin frimodighet ved å åpne øynene hans, så han fikk se de glødende vognene og hestene som omga dem. Hvor mye mer skulle ikke vi få frimodighet ved å se legioner av brennende vesener stå omkring vår Konge, rede til å utføre hans befalinger!

Vi finner videre at Jesaja i sitt syn så den uopphørlige tilbedelsen som Kristus får på grunn av sin herlighet. Disse strålende åndene hadde aldri erfart hans nåde, for de hadde aldri syndet. De forsto derfor ingenting av hans barmhjertighet, for de hadde ikke brutt hans bud. Men fordi de var rene av hjertet, betraktet de Herren uavbrutt med åpne øyne og tilba hans herlighet. Hele deres sjel var opptatt av å betrakte denne altomfattende egenskapen, og i en opphøyet vekselsang sier den ene til den andre: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarenes Gud!»

De gir ordene ettertrykk ved å gjenta dem tre ganger. Kanskje siktet de også til treenigheten da de ropte: «Hellig, hellig, hellig.» Det er Kristi store herlighet at Guds hellighet blir sett i ham. Å, mine venner, la oss ligne disse serafene! La oss bli grepet av forsoningens hellighet og fylt av ærefrykt for Guds rettferdighet i det store offeret.

Legg med ærefrykt merke til at da Gud ville frelse sine utvalgte, tillot han ikke at hans lov ble brutt. Selv om han ville frelse dem fra den evige fortapelsen, kunne han ikke bryte sitt ord eller ta bort dødens rettferdige straff, som er syndens lønn. Han ville heller frivillig gi sin Sønn for oss alle enn at hans hellighet skulle bli tilsølt. Gi akt på denne store kjærligheten til hans hellighet: Han ville heller la sin Sønn blø enn la sin lov bli vanæret.

Og tenk så på Kristi store herlighet. Heller enn å la synden slippe ustraffet bød han fram sin rygg til dem som slo, og sine kinner til dem som rykket ham i skjegget (Jes 50,6). Ja, han ville heller strekke ut hendene for å bli naglet til korset og selv føle seg forlatt av Gud. Ikke engang for sin barmhjertighets skyld ville Gud gi de sjelene han elsket, en urettferdig tilgivelse.

Mens jeg står her i dag, ser også jeg syner fra Herren. For meg er korset som forvandlet til en flammende trone, der rettferdigheten sitter høy og opphøyet. Og jeg ser Gud selv i Kristus Jesus bøye sitt hode i døden, for at han kan være rettferdig og likevel rettferdiggjøre hver den som tror på ham. Rundt korset ser

jeg skarer av engler samlet, og jeg hører den ene rope til den andre: «Hellig, hellig, hellig er Herren Jesus, det store offeret for synden!»

Vil ikke du slutte deg til dem i denne ærbødige hyllesten? Gjør du det, vil du gå ut og forkynne den tilgivelsen som er kjøpt med blod, og forsoningen som er gjort én gang for alle. Med hellig dristighet vil du rope ut blant menneskene at den hellige Herren regjerer fra korset, inntil alle skapninger faller ned og tilber ham som ble slaktet. For ved dette trådte hans hellighet fram i middagens klare lys.

Men dette var ikke alt som ble åpenbart for profeten. Han hørte serafene rope: «Hellig, hellig, hellig er Herren, hærskarenes Gud! All jorden er full av hans herlighet» (Jes 6,3). Selv da menneskene forkastet Kristus, selv da hjertene var sløve, øynene lukket og ørene tilstoppet, selv da var jorden full av Kristi herlighet.

Når vitenskapsmenn forteller oss at de ikke kan se Gud, blir jeg forbløffet. For meg er det umulig ikke å se ham. Jeg kan ikke bruke disseksjonskniven på menneskekroppen, men bare ved å se et menneskeansikt kan jeg se Guds skaperverk. Jeg kan ikke gå ned i de dypere jordlagene, grave fram forsteinede dyr og planter og tyde skriften deres. Likevel bærer klippen, leiren, sanden og de gamle levningene Guds innskrift for meg.

Jeg kan ikke forklare dere i detalj alt det interessante ved insektenes liv eller si mye om botanikk. Likevel bringer biene meg søte tanker om Gud, og blomstene dufter av hans kjærlighet. Hvor er Gud? Spør heller hvor han ikke er. Det er ikke med disse ytre, lavere sansene, men med høyere evner jeg ser og hører Gud. Ja, han omgir meg, og min tro omfavner ham.

Jeg er ingen dåre fordi jeg tror dette. Den største av alle autoriteter sier at dåren er den som sier i sitt hjerte: «Det er ingen Gud» (Sal 14,1). Ja, hele jorden er full av Kristi herlighet. Over jorden ses den i hver sky, og over skyene forkynner stjernene den. Å, hvilke blinde øyne, som ikke kan se det som er stilt så klart til skue overalt! Å, hvilke ører, som ikke kan høre når jord og hav, himmel og helvete gjenlyder av fottrinnene til den allmektige Guds Kristus!

Å, brødre, har dere noen gang sett dette synet? Har dere noen gang sett Guds herlighet fylle hele jorden? Har dere det, kan dere møte den tiden som er og den som skal komme, tider fulle av mørke, synd og spott, uten å skjelve av frykt for Herrens ark.

Da profeten hadde sett alt dette, merket han at «dørpostenes fester bevet» (Jes 6,4). Har jeg forstått saken rett, sto det to svære søyler ved templets forhall. De ble kalt Jakin og Boas. De var laget med stor kunstferdighet og var et vidunder i sin tid. De bar de massive dørene. Det fortelles at det trengtes minst tjue mann til å åpne og lukke portdørene som dreide på disse veldige søylene. Jeg vet ikke om dette er til å stole på.

Men da profeten så dette synet, merket han at disse massive søylene bevet og slik viste ærefrykt for den Gud som bodde innenfor portene deres. Helt ned til grunnvollen skalv huset i høytidelig ærefrykt fordi den Allmektige var til stede.

Brødre, himmelen og jorden og helvete og alle skapte ting gjenspeiler Herrens herlighet og tilber ham slik. Herre Jesus, du er verdig all ære! «All jorden

skal tilbe deg» (Sal 66,4). Når søyler og dørposter gjorde dette, skal da ikke våre hjerter fryde seg med beven? Og skal vi ikke falle ned for den strålende Kristus, slik Johannes gjorde? Han skriver: «Da jeg fikk se ham, falt jeg ned for hans føtter som død» (Åp 1,17). Alt er gjennomtrengt av ærefrykt i hans majestetiske nærvær, unntatt mennesket, den ugudelige opprøreren som våger å trosse sin Gud.

Og nå kom den beste delen av profetens syn. Han gir følelsene sine uttrykk i disse ordene: «Ve meg! Jeg er fortapt, for jeg er en mann med urene lepper, og jeg bor midt iblant et folk med urene lepper» (Jes 6,5). Og da fløy en av serafene, rask som lynet, bort til ham med en glødende stein fra alteret, mer brennende enn han selv. Med den rørte han ved profetens lepper.

Mine kjære, dette er det vi trenger. Vi trenger å kjenne forsoningen på hjertet, å kjenne kraften av Kristi store offer og å høre en stemme vitne med vår ånd: «Din misgjerning er tatt bort, og din synd er sonet» (Jes 6,7). Man skulle tro at en slik glødende stein ville ha gitt blemmer på leppene den rørte ved. Men den gjorde dem tvert imot veltalende. En naturlig ild ville ha ødelagt taleorganene, men slik er det ikke med ilden fra alteret.

Den løser tvert imot en takknemlig tunge. Den gjør et takknemlig hjerte i stand til å fortelle om den uendelige, uransakelige kjærligheten som ofret seg selv på forsoningens alter, for at helligheten og kjærligheten kunne frelse synderen. Vår fred kommer fra den Hellige, Hellige, Hellige, som er rettferdig og likevel tilgir sitt folks synd.

Bror, skal du forkynne din Herres herlighet, må du kjenne den glødende steinen fra alteret røre ved deg nettopp der urenheten din er mest framtredende, ja, også ved leppene dine. Du må vite at du har fått nåde. For vissheten om at du er ren for Gud, gir deg frimodighet til å fortelle andre historien om korset. Dette er det Jesaja så.

II.

Lytt nå et minutt til det som følger. Da Jesaja så hans herlighet, «talte han om ham». Den som hadde sett dette synet, måtte tale.

Han talte i dyp ydmykhet. Det har aldri levd en modigere mann enn Jesaja, og likevel var det ingen som vandret i mer ydmyk ærefrykt for Gud. Til sin dødsdag glemte han aldri dette: «Ve meg! … mine øyne har sett kongen, Herren, hærskarenes Gud» (Jes 6,5).

Men legg merke til at han likevel talte i villig lydighet. «Se, her er jeg, send meg!» sa han (Jes 6,8). Han er villig til å være Guds talerør, hva budskapet så måtte bli. Det er som om han vil si: «Se, her er jeg med kropp og sjel, renset og helliget for deg ved din store, forsonende kjærlighet. Bruk meg som du vil, og send meg dit du vil.»

Og han fortsatte å bære fram sin Herres budskap tross folkets motstand og forherdelse. Selv om han brøt ut: «Hvem trodde det budskapet vi hørte?», fortsatte han ufortrødent å forkynne. Det kapitlet som begynner med denne klagen, er ikke bare en fortsettelse av budskapet hans, men en fyldigere framstilling av det enn noen gang før. Han er nedtrykt, men ikke fortvilet, bedrøvet i sjelen, men ikke motløs.

Brødre, det skal stor nåde til for å fortsette ufortrødent med et arbeid som ikke bærer frukt. Vi kan trenge å se Herrens herlighet for å holde ut i en kamp der vi bare taper. Jeg frykter iblant at dette er min egen lodd. Men om så skulle være, er det ikke vår sak å kjøpslå om framgang. Vår sak er å vise ubetinget lydighet. Vi er forpliktet til å være tro mot vår sendelse, enten folk vil høre eller ikke. Brødre, la oss legge vinn på å tjene Herren med glede og vitne om det vi har sett, selv om ingen skulle ville ta imot vårt vitnesbyrd.

Men det sies om Jesaja at han «talte om ham», det vil si om vår Herre Jesus Kristus. Alt Jesaja sa, pekte mot Kristus. Hans oppgave blant menneskene var å tale om herligheten til Guds Sønn, som skulle komme. Måtte Herren gi oss et slikt syn av Kristus i hans herlighet at vi fra nå av kan gå helt opp i å forherlige ham. Måtte livet vårt bli én uavbrutt tjeneste for Kristus.

Husk hva som blir sagt om Jesu forløper: «Johannes gjorde nok ingen tegn, men alt det Johannes sa om denne mannen, var sant» (Joh 10,41). Kan vi ikke gjøre under eller vekke oppsikt, så la oss i det minste rope uten opphør: «Se der Guds lam» (Joh 1,29). Det gjør ingenting om vi blir mindre, bare han blir opphøyet. Vi vil gjerne forsvinne slik morgenstjernen blir borte når solen går opp. Det er vår glede å ligne serafen og med dekket ansikt og dekkede føtter samles om vår Herre Jesu trone. Amen.

Fastelavnssøndag: Det avgjørende vendepunktet

«… Jesus fra Nasaret gikk forbi» (Luk 18,37).

Dagens tekster i 1899: Ef 5,25–27 og Luk 18,31–43.

Dette var dagens nyhet den gangen. Hvor ofte ble vel ikke disse ordene gjentatt mens vår Herre dro omkring i landet: «Jesus fra Nasaret går forbi!» Hvor fort kom ikke innbyggerne i byene og landsbyene i bevegelse når denne nyheten nådde ørene deres! Ryktet om ham hadde gått over hele landet, og hvor nysgjerrige var de ikke på å se ham! Hvor trengte ikke mengden seg sammen for å komme så nær at de kunne høre ham! Og hvor ivrige var ikke mange etter å komme fram til ham for å bli helbredet, noen for sine egne sykdommer, andre for sine slektningers!

Å, jeg tror disse ordene var nok til å få folk til å forlate jordbruk og handel, arbeid og fornøyelser en stund for å se og høre ham som gikk omkring og gjorde vel, og selv få hjelp og velsignelse av hans hånd. Men, mine kjære brødre, jeg ønsker at dere må fatte den åndelige betydningen av disse gripende ordene. Kunne du forstå dem rett, ville du reise deg og riste av deg likegyldigheten og dorskheten.

Du ville hilse hans nærvær med glede og begeistring og ta ivrig imot det han lærer. Og fremfor alt ville du bli grepet av et inderlig ønske om å finne frelse og salighet hos ham nettopp nå. Ja, du ville ta imot ham i huset ditt og i hjertet ditt og sette deg ved hans føtter, fortapt i beundring, kjærlighet og lovprisning.

Og likevel er mange av dere, som går sammen med den store skaren som kommer for å søke Herren, så likegyldige og ubekymret for om dere selv blir frelst. Det er som om syndene deres ikke betydde noe, og som om sjelene deres ikke når som helst kunne gå fortapt.

Teksten vår er hentet fra en liten beretning om en blind mann som satt ved veien og tigget. Han er et treffende bilde på dere, mine venner, som lengter etter frelse og barmhjertighet. Er dere ikke like blinde og fattige i åndelig forstand som han var legemlig?

Jeg er sikker på at dere vil innrømme at dere er blinde. Forstandens øyne er sløve hos dere. Hjertet er innhyllet i mørke. Dere kan ikke se det dere burde og skulle se. Dere kan ikke engang se synden deres slik at dere vender om med

anger og ruelse. Og dere har ennå ikke sett eller fattet kraften i Kristi dyrebare blod slik at dere har sett at dere er renset fra all synd og urenhet.

Og når dere er så blinde, er jeg sikker på at dere ikke vil føle dere fornærmet om jeg sier at dere også er like fattige som Bartimeus. Han var fattig på penger, men dere er fattige i sjelen. Dere har ingen fortjeneste, ingen styrke og ingen utsikt til noe som kan holde dere oppe åndelig. Dere er like fattige som den fattigste tigger som noen gang ba en reisende om en almisse for Guds skyld.

Men dere sitter her i dag omtrent i samme stilling som denne blinde mannen. For han satt der Jesus gikk forbi, og dere er kommet til et sted der Guds barmhjertighet ofte har åpenbart seg. Her har både frelste og syndere gått forbi i skarer, og her har – velsignet være hans navn! – Jesus selv også iblant gått forbi. Tenk om dere nå i denne stund fikk se og fornemme hans nærvær her og begynte å rope til ham. Og tenk om han stanset for å åpne øynene deres og gi dere livets lys og gleden over den evige frelse!

Tenk om dere kunne gå hjem og si til venner og slektninger: «I dag har jeg erfart noe jeg aldri har kjent før. Jeg har funnet en frelser – jeg har funnet Frelseren! Jeg har fått mine synder tilgitt, jeg er blitt en ny skapning i Kristus Jesus.» Å, dere ville få englene til å synge nye halleluja i himmelen, Gud ville bli æret på jorden, og både dere selv og vennene deres ville bli rikt velsignet ved en slik levende troserfaring og del i nåden.

I.

Med dette for øye vil jeg prøve å samle tankene deres om to eller tre bestemte punkter. For det første: Da Jesus gikk forbi den blinde mannen, var det for ham en dag med håp.

Øynene hans hadde så lenge vært lukket for lyset at han hadde gitt opp alt håp om noen gang å få se. Men da Jesus gikk forbi, ble det annerledes. Han kunne gjøre et under. Det var ingen grense for hans helbredende makt. Hvorfor skulle han da ikke kunne åpne en blind manns øyne?

Å, du, min engstelige venn, du har følt at du ikke kunne bli frelst. Og visst er det slik: Kom det an på deg selv, kunne du slett ikke ved egne gjerninger eller egen fortjeneste skaffe deg adgang til himmelen og tilgivelse for syndene dine her på jorden. Men når Kristus er kommet til verden for å frelse syndere, blir det en helt annen sak. Han kan rikelig tilgi de største overtredere, og han kan frelse de mest uverdige opprørere fra fortapelsen. Det var en time med håp for den blinde, og går Jesus forbi nå, er det håp også for deg.

Men går han virkelig forbi? Jeg svarer ja. Dette kan sies om Herren Jesus på flere måter. I en viss forstand har han gått forbi noen av dere helt siden dere lærte å skjelne høyre fra venstre. Noen av dere har vokst opp under evangeliet. Dere kan ikke huske en tid da dere ikke visste i det minste noe om sannhetene i kristendommen.

Under alt dette har Jesus langsomt gått forbi dere. Han har stanset og gitt dere tid og anledning til å kalle på ham og be om nåde og syndenes forlatelse. Ta deg i vare, så ikke den tiden da han går forbi deg, snart er over. Livets lys kan snart bli slukket. Men så lenge evangeliet ringer i ørene dine, er det en dag med

håp for deg. Bare la ikke Satan eller ditt eget fordervede hjerte innbille deg noe annet.

Kristus går forbi på en helt særlig måte når evangeliet blir forkynt «med Ånds og krafts bevis» (1 Kor 2,4). Kanskje fanger evangeliet oppmerksomheten din i denne stund og gjør hjertet ditt mykt. Kanskje kjenner du en guddommelig makt over deg gjennom det. Da mangler det ikke bevis for at Jesus går forbi.

Eller kanskje rører ikke evangeliet deg selv, men andre som sitter på samme benk, blir omvendt og frelst ved det. Vær da sikker på at Guds rike er kommet nær til deg. Da har det gått forbi deg uten at du fikk noen velsignelse, fordi du ikke søkte den i tro. Men du har pådratt deg et ansvar som du ikke vil kunne kaste av deg.

Jesus gikk forbi andre blinde, og de ba om å få synet og fikk det. Men du vil forbli blind – ikke fordi Jesus ikke kan helbrede deg, men fordi du ikke ba ham om det og ble værende i din vantro.

II.

Og slik det var en time med håp for den blinde, var det også i særlig grad en time for handling.

Du som inderlig ønsker å bli frelst, gi nøye akt på disse ordene. Ingen kan bli frelst ved sine egne gjerninger. Det er Kristus som frelser oss. Men likevel kan ingen bli frelst uten at han for alvor søker Jesus.

Denne blinde mannen kunne ikke gi seg selv synet. Det han selv gjorde, kunne ikke på noen måte bidra til å åpne øynene hans. Likevel måtte han vende seg til Jesus for å få øynene åpnet. Dette var nok til å sette alle følelsene hans i bevegelse og vekke all hans energi. Men han så nok ingen fortjeneste i dette, ingenting som kunne gi ham den minste ære eller lønn, som om han selv hadde bidratt til helbredelsen.

Og likevel er denne mannen et bilde på hva vi selv må gjøre om vi vil bli frelst. Han lyttet med oppmerksomhet. Han kunne fange opp lyden av fottrinn. Han merket at det var en uvanlig larm av folk som gikk og snakket, og han lyttet med hele sin sjel.

Slik må det være med dere også, mine kjære tilhørere. Når dere hører evangeliet bli forkynt, så hør ikke på det som på en vanlig fortelling. Lytt til det som Guds eget ord. Hør det med tilbakeholdt pust og dyp ærefrykt. Sug det inn slik den uttørkede jorden drikker regnskurene. Hør det og vær redd for å miste et eneste ord, for kanskje er det nettopp det ordet som kan bli deg til frelse.

Jeg tror de oppmerksomme tilhørerne er de som har størst utsikt til å bli velsignet. Måtte derfor ingen av oss la tankene vandre hit og dit når vi går til forgårdene i Herrens hus for å høre en evangelisk preken. Måtte vi heller være svært oppmerksomme, så vi kan fornemme Herrens fottrinn ved å høre disiplenes samtale.

Men etter at denne mannen hadde lyttet oppmerksomt, spurte han ivrig hva det var. Å, hvor jeg ønsker at tilhørerne våre ville begynne å spørre: «Hva er dette?» Jeg tør si at jeg taler så enkelt jeg kan. Mange ganger har jeg kastet en bunt vakre retoriske blomster på møkkahaugen, enda jeg gjerne kunne og ville

ha brukt dem. De ville nemlig ha stått i veien for en fattig synder, så han ikke så lett hadde fattet den enkle sannheten.

Men akk, hvor enkelt og klart vi enn taler, kan likevel ikke det naturlige mennesket fatte det som hører Gud til. Det er et velsignet tegn når folk begynner å spørre: «Hva er dette? Hva er drivkraften i dette evangeliet? Hva mener han med synd og hvor avskyelig den er? Hva mener han med Kristus og hans dyrebare blod? Hva er alt dette?»

Å, kjære tilhørere, noen av dere lar bare øynene gli over Bibelen når dere leser den. Jeg ønsker at dere ville stanse og tenke etter og spørre troende folk som har erfaring i disse tingene: «Hva betyr dette skriftstedet?» Er det noe i en preken som dere ikke forstår, så gå på samme måte til en god og godt opplært kristen og si: «Far, forklar meg hva dette betyr.»

Jeg ville ha godt håp for deg om du på den måten spurte etter frelsens vei. Er det ikke verdt tiden å spørre slik? Den som har gått seg bort, vil heller spørre tjue mennesker om veien enn fortsette i gal retning. Og vil du gå glipp av veien til himmelen fordi du ikke vil spørre eldre vandrere?

Jeg bønnfaller dere om å bli ivrige etter å finne den rette veien. Det skal ikke vare lenge før Gud gir dere lys. For når noen blir klar over sin egen uvitenhet og ønsker å finne den rette veien, skal Gud snart undervise ham ved sin Hellige Ånd.

Legg merke til at da denne mannen hadde fått svar på spørsmålet sitt og fått vite at Jesus fra Nasaret gikk forbi, begynte han å be. Det står at han ropte. Ropet hans var en bønn, og bønnen hans var et rop: «Jesus, du Davids sønn, miskunn deg over meg!» (Luk 18,38). Det var en kort bønn. Han trengte ingen bønnebok. Som blind kunne han ikke engang ha brukt den, om han hadde hatt en.

Gud være lovet, vi trenger ingen bønnebøker! Vi trenger slike bønner som blinde kan bruke like godt som seende. Og for en innholdsrik bønn det var: «Miskunn deg over meg! Miskunn deg over meg!» Det var ikke ordene i seg selv, men det inderlige ønsket og den troende tilliten i bønnen som ga utslaget. «Du Davids sønn, miskunn deg over meg!»

Nå, min tilhører, du forteller meg at du inderlig ønsker å bli frelst. Men ber du? Hvordan kan du vente nåde hvis du ikke synes den er verdt å be om? Hva! Vil du at Gud skal gi deg den uten at du ber om den? Han har gjort det iblant, men den vanlige regelen i nådens rike er at du ydmykt skal søke nåde ved hans føtter. Vil du ikke gjøre det? Hva! Er helvete en så liten ting at du ikke vil be om å slippe unna det? Og betyr himmelen så lite at du ikke vil be om å få komme inn i den?

Å, venner, når himmelsk barmhjertighet kan fås ved bønn, vil du da ikke rope til Den Allmektige om frelse og miskunn? Da fortjener du sannelig å dø. Du er der du kan be, og vil likevel ikke be. Du blir oppfordret til å søke Herren mens han er å finne, og likevel nekter du å søke ham og forakter det. Fortjener du da ikke å gå til grunne i syndene dine?

Men dette må ikke skje. Jeg kan ikke se deg inn i ansiktet og tenke meg at du på den måten skal forakte Guds krav til deg og ditt eget vel. Nei, du vil be. Jeg håper du vil be til Gud av ditt innerste hjerte.

Husk at det aldri har vært noen som har fortsatt å rope til Gud av hele sin sjel uten før eller senere å få barmhjertighet. Det finnes ingen bedende sjel i helvete. Gud fordømmer aldri dem som roper om barmhjertighet. Bare du griper fatt i Kristi kors og sier: «Jeg slipper det ikke før jeg blir velsignet. Jeg vil ikke slutte å påkalle Herrens navn før min sjel finner frelse», da skal du snart få glede deg i den nåden du søker. Å, om Gud ville vekke dere opp til å be!

Denne mannen ba altså, og jo mer folket ba ham tie, desto ivrigere ba han. Legg merke til at Jesus da sto stille og bød at han skulle føres til ham. Jeg må rette oppmerksomheten deres mot dette. Så snart Jesus kalte på den blinde, ble han helt overveldet. Jeg synes jeg ser ham sitte hjelpeløs der ved veikanten. Jesus ber ham komme.

Han springer opp og kaster av seg kappen sin. Den hadde vært så dyrebar for ham, og han hadde svøpt seg i den i kalde netter når han sov under åpen himmel. Denne kjære, men slitte og skitne kappen kastet han fra seg med én gang. Den kunne ha sinket ham et par minutter. Og av sted styrter han.

Å, det er en stor nåde når en fattig sjel føler at han kan gi avkall på noe, ja, på alt, for å komme til Kristus.

«Å», sier den synderen som virkelig søker Frelseren, «er det noen synd som jeg har sett gjennom fingrene med, og som hindrer meg i å finne nåde, så la meg få vite det, og jeg skal gi slipp på den. Er det noe hos meg som mishager deg, og som jeg ikke har sett som synd, så vis meg det, og jeg vil straks gi avkall på det. Å, Herre, skal jeg bli fattig eller syk, så vil jeg med glede miste helse og rikdom, bare jeg får finne barmhjertighet.»

Å, dere som søker Jesus, la ingenting stå mellom dere og Kristus! Frelsen må gå foran alt annet. Gi derfor avkall på alt som vil hindre deg. Kast fra deg den kappen som vil sinke deg i ditt løp mot himmelen. Legg av alt som tynger, og synden som så lett vil fange deg, og skynd deg til Jesus med én gang. Skynd deg til ham i dag, og slå deg ikke til ro før han har velsignet deg!

Videre: Da denne mannen kom til Jesus og Jesus spurte ham hva han ville, ga mannen et klart og likefram svar: «Herre, at jeg må få synet igjen!» (Luk 18,41).

Ønsker du å bli frelst, så kom ikke fram for Herren med lange omsvøp i bønnen din. Gå rett på saken og si hva du ønsker. Du vil da kanskje si omtrent slik: «Herre, jeg har brutt din sabbat. Jeg har tilbrakt helligdagene i syndige fornøyelser, og jeg har ikke hatt noen respekt for deg og dine bud. Men jeg kom tilfeldigvis inn her nå, og ditt ord, Herre, har truffet meg. Jeg har aldri før kjent noe lignende. Jeg ville så gjerne bli frelst og forsont med deg.»

Å, du vet ikke hvor glad din himmelske Far vil bli for å høre dette! I lignelsen om den bortkomne sønnen står det at faren løp ham i møte, falt ham om halsen og kysset ham. Slik vil vår himmelske Far løpe deg i møte, slutte deg i sin nådige favn og gi deg tilgivelsens kyss, og du skal bli frelst. Ære være Gud! Ingen som søker, banker på, ber og kjemper slik, blir uten barmhjertighet.

Likevel kan jeg ikke holde tilbake enda en bemerkning. Det som i virkeligheten brakte denne blinde mannen frelse, var troen hans. For Kristus sier til ham: «Din tro har frelst deg» (Luk 18,42). Her er det viktigste av alt: troen! Gjerninger

uten tro er lite verdt. Troen er den store frelsende nådegaven. Den er selve livsspiren.

«Men hva er så tro?» spør du. Engstelige sjel, vil du vite hva tro er, så tenk over hva de andre ordene for den, fortrøstning og tillit, betyr. En frelsende tro er den faste fortrøstningen at Jesus Kristus, Guds Sønn, ga seg selv til en forsoning for synden, og at du på grunn av dette får tilgivelse og frelse. Kan du på denne måten sette din lit til dette offeret i dag? Jeg ber Den Hellige Ånd om å gi deg nåde til det.

For en Frelser! Han har ofret seg selv – han, Guds egen Sønn – som et forsoningsoffer som gjelder for evig. Og skulle du ikke kunne sette din lit til ham? Visselig! Kom da, synder! Har du kanskje allerede bestemt deg for å sette din lit til Jesus? I så fall har troen din allerede frelst deg. Gå da og kjemp i bønn til du også har fått vissheten om det.

III.

Tiden iler, og jeg må gå videre. La meg derfor si et alvorlig ord om ett punkt til. Vi har sett at da Jesus gikk forbi, var det en time for håp og for handling for den blinde. Men det var også en avgjørende time.

Er det ikke slik at Jesus går forbi så lenge livet varer? I én forstand er dette sant. Men jeg tror også at det i mange tilfeller kan sies at den tiden da en mann kunne finne nåde, er gått forbi lenge før han dør.

En gang hørte en mann en gripende evangelisk oppfordring. Mens han satt og hørte, følte han at predikanten talte av sitt innerste hjerte, og nettopp til ham. Han tenkte ved seg selv: «Dette er en viktig sak.» Og mens han fortsatte å høre, ble saken stadig viktigere for ham. Tårene begynte å renne, og han bestemte seg for å overgi seg til Herren samme kveld, når han kom hjem. På veien møtte han en kamerat som sa til ham: «Bli med meg, så tar vi oss en dram sammen. Vi går inn på vertshuset.»

Han stanset og tenkte seg om: «Hva skal jeg velge? Skal jeg følge den gode kameraten min eller den beslutningen jeg har tatt?» Han nølte et øyeblikk, men hans bedre jeg – eller rettere sagt Den Hellige Ånd i hjertet hans – seiret. Samme kveld knelte han i bønn og bekjennelse for Herren, og lyset strålte inn i sjelen hans, og han ble en kristen.

Ved samme anledning var det en annen mann som hadde opplevd nøyaktig det samme, og som ble fristet på samme måte. Men han ga etter for fristelsen. Senere gikk han riktignok og hørte evangeliske prekener, men de fikk aldri mer den samme makten over hjertet hans. Til slutt var de uten interesse for ham. Han sluttet helt å bruke nådemidlene og er nå en spotter, enda han en gang sto Guds rike svært nær.

For ham vil det kanskje aldri mer komme en slik nådestund. Nå går han ingen steder for å høre Guds ord. Han ler av troen og spotter dem som forkynner den. Her var det avgjørende vendepunktet for disse to livene. Den ene valgte nåden, den andre verden. Den ene er, menneskelig talt, på vei til himmelen, den andre til helvete.

En slik avgjørende time kunne det være for noen nettopp nå. Jeg kjenner ikke den unge mannen og vet ikke hvor han sitter, men han er her i dag. Etter

gudstjenesten vil han gjøre noe som ville få håret til å reise seg på hodet til hans gudfryktige mor på landet, om hun visste det. Hun ville gyse ved tanken på at sønnen hennes var kommet så langt. Jeg bønnfaller ham om å gi opp det han har tenkt å gjøre, så sant han ikke vil besegle sin egen fortapelse i dag.

I dette huset sitter en kvinne som vil søke og finne Herren i kveld, hvis hun får gjennomføre den beslutningen hun har tatt i hjertet i denne stund. Men hvis hun faller for fristelsen hun kjemper med, og tilbringer kvelden i synd og tankeløshet, vil samvittigheten hennes bli brent som med et glødende jern. Da vil evangeliets pil ikke lenger kunne trenge inn i hjertet hennes.

Å, måtte Gud avgjøre deres evige skjebne til det beste for dere! Måtte han med sin Hellige Ånd bøye viljen deres, den fordervede og onde viljen, så dere helt overgir dere til ham! For jeg er forvisset om at dette er en avgjørende time for mange her.

IV.

Og til slutt: Husk at denne timen, da Jesus går forbi, er en time som snart vil være forbi.

Har du lagt merke til uttrykket: «Jesus fra Nasaret gikk forbi»? Han blir ikke stående, og han slår seg ikke ned, han går forbi. For han går mot Jeriko. Blinde mann, nå eller aldri, for han går forbi! Han kommer bort til stedet der du sitter – rop til ham nå! Han er gått forbi, men rop til ham! Han er allerede kommet et langt stykke forbi deg, men han kan likevel høre deg – rop til ham nå!

Akk, han gikk forbi og har nå gått sin vei, og den blinde ropte ikke til ham. Nå er det ingen som kan åpne øynene hans. Davids sønn gikk forbi uten at den blinde enset ham eller ba ham om velsignelse.

Kristus gikk forbi deg da du var ung. Jeg skulle ønske du hadde sagt til ham da: «Miskunn deg over meg!» Du utsatte det til han kom igjen og besøkte deg midt i livet. Men heller ikke da søkte du ham. Akk, akk, at du ikke gjorde det! Og nå begynner de grå hårene å snike seg inn hos deg, og femti års vantro har forherdet hjertet ditt.

Du har levd seksti år i synden, men ennå vil han høre deg. Å, rop til ham, jeg bønnfaller deg, rop! Og måtte Guds Ånd, som er opphavet til all sann bønn, gå i forbønn for deg med et rop som ikke stilner før du har fått svaret: «Din tro har frelst deg. Gå bort i fred!» Amen.

1. søndag i faste: Faste holdepunkter

«Det står skrevet» (Matt 4,4).

Dagens tekster i 1899: 1 Pet 4,1–6 og Matt 16,21–23. Prekenen er hentet fra de eldre tekstene, fordi det ikke fantes noen preken over de nye tekstene for denne søndagen.

Midt i alt det svevende og usikre på det åndelige området har vi et fast ord, en sannhetens klippe som vi kan sette foten på. Vår ufeilbarlige rettesnor ligger nemlig i dette: «Det står skrevet.» Bibelen, hele Bibelen og ikke noe annet enn Bibelen, er vår autoritet i alle åndelige spørsmål. Om denne inspirerte boken kan vi si at den er «den avgjørende dommer i alle stridsspørsmål om troen».

Det er blitt sagt at den er vanskelig å forstå. Men slik er det ikke for dem som søker Den Hellige Ånds lys og veiledning. Visst finnes det dype og store sannheter i den som overstiger vår fatteevne – for at vi skal se og erkjenne hvor begrenset vi er. Men når det gjelder de grunnleggende, avgjørende sannhetene om livet, er Bibelen ikke vanskelig å forstå. Den gir heller ikke grunn til de beskyldningene om feil som blir rettet mot den.

Et barn i nåden som blir undervist av Den Hellige Ånd, kan svært lett lære frelsen å kjenne og finne veien til himmelen ved Ordets veiledning alene. Men om det er dypt eller enkelt, er ikke saken. Hovedsaken er at det er Guds ord, den rene, ufeilbarlige sannhet. Her er det ufeilbarlige – og ingen andre steder.

I dag vil jeg tale om denne herlige, ufeilbarlige boken som er vår avgjørende autoritet i alle ting. Jeg vil særlig tale til de nyomvendte, dere som i den siste tiden har funnet Frelseren. Denne boken må dere bruke som Åndens sverd i den åndelige kampen som ligger foran dere. Jeg oppfordrer dere alvorlig til å ta på denne delen av Guds fulle rustning, så dere kan stå imot sjelens fiende.

«Det står skrevet.» Først vil jeg anbefale våre unge soldater dette ufeilbarlige våpenet ved å vise at det er vår store anførers eget våpen. Deretter vil jeg oppfordre dem til å legge merke til hvordan han gjorde nytte av det. Til slutt skal vi se hvordan han omgikkes det.

I.

Jeg anbefaler hver kristen her det ufeilbarlige Ordet fordi det var det våpenet vår fører valgte da han ble angrepet av Satan i ørkenen. Han hadde mange våpen å velge mellom i kampen mot Satan, men han brukte ikke noe annet enn dette Åndens sverd: «Det står skrevet.»

Vår Herre kunne ha seiret over Satan med englenes styrke. Han kunne bare ha bedt sin himmelske Far om å sende ham tolv legioner engler, og mot deres mektige stormløp ville erkefienden ikke ha holdt stand et øyeblikk. Hadde vår Herre gjort bruk av sin guddom, ville ett eneste ord ha drevet fristeren tilbake til helveteshulen hans. Men i stedet for englenes eller guddommens makt brukte han «Det står skrevet».

Med dette har han lært sin menighet ikke å påkalle verdslig makt eller bruke kjødelige våpen. Den skal stole alene på den uimotståelige makten som ligger i det sikre, åpenbarte Ordet. Det er vårt stridsøks og vårt krigsvåpen. Vi kan ikke søke beskyttelse hos den borgerlige makten, like lite som vi tør bruke bestikkelser eller trusler for å gjøre folk til kristne. Et åndelig rike kan bare grunnlegges og holdes oppe med åndelige midler.

Vår Herre kunne ha slått fristeren tilbake ved å åpenbare sin egen herlighet. Glansen av hans guddommelige majestet var skjult under hans ringe skikkelse som menneske. Men om han hadde løftet forhenget et øyeblikk, ville fienden ha blitt forvirret som flaggermus og ugler når solen skinner dem i øynene. Likevel ville Jesus heller fortsatt skjule sin opphøyde majestet og bare slå ham til jorden med: «Det står skrevet.»

Vår Mester kunne også ha angrepet Satan med veltalenhet og logikk. Hvorfor gikk han ikke inn på de forskjellige punktene som ble kastet fram? Her var tre ulike spørsmål å drøfte, men vår Herre holdt seg til denne ene bevisgrunnen: «Det står skrevet.»

Mine kjære, vår Herre og Mester hadde alle våpen til rådighet, og likevel valgte han denne Jerusalem-klingen, Guds ord. La oss da ikke et øyeblikk nøle med å gripe og holde fast ved dette ene våpenet, som de hellige har brukt til alle tider. Kast fra deg kjødelige diskusjoner – de er bare et tresverd. Stol ikke på menneskelig veltalenhet. Rust deg med Guds eget ord, som ikke kan lyve, så trenger du ikke frykte Satan og hans hærskarer. Vi kan være helt visse på at Jesus valgte det beste våpenet. Og det som var best for ham, vil være det beste for oss også.

Det er verdt å merke seg at vår Herre brukte dette våpenet straks ved begynnelsen av sin gjerning. Han hadde ennå ikke trådt offentlig fram som lærer. Mens hans unge hånd – om jeg får si det slik – ennå var uprøvd i offentlig kamp, grep han med ett det våpenet som lå ferdig smidd for ham, og sa frimodig: «Det står skrevet.»

Dere unge kristne som nylig er blitt omvendt, er antakelig allerede blitt fristet, eller dere vil bli det før det går lenge. Jeg husker selv at jeg allerede den første uken etter min omvendelse ble angrepet av en meget hard åndelig fristelse, og det skulle ikke undre meg om det samme hendte dere. Jeg oppfordrer dere nå til å gjøre som Jesus gjorde, og gripe fast om dette: «Det står skrevet.»

Dette er barnets våpen like sikkert som det er den sterke mannens forsvar. Om en troende var så høy som Goliat fra Gat, kunne han likevel ikke få noe bedre sverd enn dette. Og om han var en dverg i åndelige ting, ville dette sverdet likevel gjøre nytte i hans hånd og være like virkningsfullt til angrep som til forsvar.

For en stor velsignelse for deg, unge kristne, at du ikke skal disputere, men tro, ikke finne opp, men ta imot! Du trenger bare å studere Bibelen din, finne et ord der og slynge det mot Satan som en stein fra Davids slynge, så skal du vinne slaget. «Det står skrevet», og det som står skrevet, er ufeilbarlig. Her ligger styrken i bevisførselen din: «Det står skrevet.» Gud har sagt det, og det er nok for oss. Å, velsignede sverd og skjold! Det lille barnet kan bruke det med hell, og det kan også den ulærde og enfoldige. Det gir den engstelige mot og den svake styrke.

Legg deretter merke til at Kristus ikke bare valgte nettopp dette våpenet framfor alle andre og brukte det i sin første kamp, men at han også brukte det da ingen mennesker var til stede. Av dette kan vi forstå at Den hellige skrift ikke bare har stor betydning i den offentlige forkynnelsen og i kampen for sannheten. Dens stille røst er like mektig når Herrens tjener står i personlige prøvelser i den ensomme ørkenen.

En sann kristens hardeste kamper er som regel ukjent for andre enn ham selv. Det er ikke i familien vi møter de hardeste fristelsene, men i oss selv. Det er ikke så mye i butikken som i vår egen ånds ensomhet at vi må kjempe mot makter og myndigheter.

I denne forferdelige tvekampen er «Det står skrevet» det beste sverd og skjold. Skriften er god å bruke når vi underviser andre, men aller mest trenger vi den til trøst, forsvar og helliggjørelse for vår egen sjel. Du må vite hvordan du skal bruke Bibelen når du er alene, og forstå hvordan du skal møte de verste fiendene med den.

For det finnes en virkelig og personlig djevel. Det vet de kristne av egen erfaring, for de har stått ansikt til ansikt med ham. De kjenner hans listige, forferdelige falskhet, hans bespottelige påstander og fiendtlige beskyldninger. Vi er blitt angrepet av tanker som kom fra et sterkere, mer erfarent og kraftigere sinn enn vårt, og mot slike finnes det bare én tilflukt, det ufeilbarlige «Det står skrevet».

Mange ganger har Guds tjenere kjempet mot Satan. I den hellige historiens årbøker, som Herren selv fører, betyr disse kampene mer enn de modigste bedriftene til de gamle heltene som folk lovpriser i sine nasjonalsanger. De som får sine bedrifter forkynt med trommer og foreviget med statuer i de offentlige parkene, er ikke de eneste seierherrene. Nei, det finnes helter som har kjempet med engler og vunnet, og hvis tapperhet selv Lucifer må erkjenne med harme. Og alle gir de æren for seirene sine til den nåden som lærte dem å bruke Herrens ufeilbarlige ord.

Kjære venn, du må ha dette «Det står skrevet» klart til enhver tid. Noen løper til en venn for å få hjelp straks en åndelig kamp begynner. Jeg vil ikke dømme dem for det, men jeg tror likevel det ville være bedre å gå til Herren og hans sikre løfter. Andre er ferdige til å gi opp alt håp ved det første angrepet. Oppfør deg ikke så feigt! Søk nåde til å handle som en mann. Du må kjempe om du skal komme inn i himmelen.

Se på våpenet ditt. Det kan verken bøyes eller sløves. Sving det med kraft, og driv det gjennom fiendens hjerte. «Det står skrevet» vil trenge gjennom sjel og ånd og felle selve den gamle dragen.

Legg også merke til at vår Herre brukte dette våpenet under de mest prøvende omstendigheter, og likevel fant han at det strakk til. Han var der alene. Ingen medfølende disippel var hos ham, men Guds ord var hans styrke og bodde i ham.

Han var sulten, for han hadde fastet i førti dager og førti netter. Sult er en smertelig plage, og når legemet mangler næring, blir en gjerne motløs i ånden. Men «Det står skrevet» holdt sultens ulv i sjakk. Ordet var for den store føreren en føde som tok bort all avmakt, og det gjorde ham også sterk i ånden.

Fristeren stilte ham på et meget farlig sted, på templets øverste hjørne. Men der sto han og trengte ikke noe sikrere fotfeste enn det som Herrens løfter ga ham. «Det står skrevet» gjorde ham i stand til å se ned fra den svimlende høyden og gjøre fristeren til skamme.

Han ble også stilt på et sted der han kunne se alle verdens riker og deres herlighet bre seg ut for føttene hans. Det synet har ofte nok fanget store menns øyne og drevet dem mot undergangen. Men «Det står skrevet» tok bort ærgjerrighetens snare og smilte av maktens trolldom. Verken ørkenen, templet eller det svært høye fjellet krevde noen ny måte å kjempe på. Det ufeilbarlige «Det står skrevet» hjalp ham, hvor han enn befant seg, og slik vil det også være med oss.

Glem heller ikke at vår Frelser fortsatte å bruke det samme våpenet, enda motstanderen hele tiden skiftet angrepsmåte. Villfarelsen har mange former, men sannheten er alltid den samme. Djevelen fristet ham til mistillit, men det kastespydet prellet av mot dette skjoldet: «Det står skrevet: Mennesket lever ikke av brød alene, men av hvert ord som går ut av Guds munn» (Matt 4,4).

Deretter ville fienden gi ham et støt fra siden. Han fristet ham til overmot: Han skulle kaste seg ned fra templets øverste hjørne. Men hvor tungt falt ikke dette tveeggede sverdet på fiendens egen nakke: «Det står også skrevet: Du skal ikke friste Herren din Gud» (Matt 4,7). Det neste frekke støtet ble rettet mot vår Herre for at han skulle falle på kne for djevelen. Men det ble møtt med knusende kraft av dette: «Herren din Gud skal du tilbe, og ham alene skal du tjene» (Matt 4,10). Det rammet Leviatan i hjertet.

Dette våpenet er godt i alle livets omstendigheter. Det duger til forsvar like vel som til angrep, både til å omgjorde hele vårt menneske og til å gjennombore fienden til marg og bein. Det likner kjerubenes sverd ved Edens hage, som svingte hit og dit. Guds ord kan brukes uansett hvilken stilling du kommer i. Det har like mange øyne og sider som forsynet selv.

Du vil finne det ufeilbarlig til alle tider i livet ditt, under alle omstendigheter, hvem du enn ferdes blant, i alle prøvelser og vanskeligheter. Var det ikke ufeilbarlig, ville det ikke være til noen nytte når det uventede skjer. Men fordi det er uforfalsket sannhet, er det en dyrebar skatt for korsets soldater, en skatt de ikke kan være foruten.

Derfor vil jeg anbefale dere å bevare Guds ord og tenke over det i hjertet. «La Kristi ord bo rikelig blant dere … i all visdom» (Kol 3,16). Bli rotfestet, grunnfestet og stadfestet i dets lære og fylt med dets ånd. For meg er det en sann glede å granske flittig i min Fars nådebok, og gleden blir større for hver dag. Den ble skrevet ved inspirasjon for lenge siden. Men ved å leve og nære meg av dette Ordet har jeg funnet at det ikke bare var inspirert da det ble skrevet – det er det ennå.

Det er ikke bare et historisk dokument, men et brev som er kommet rett fra Guds penn til meg. Det er ikke en tale som en gang ble holdt og så er avsluttet. Nei, det taler ennå. Det er ikke en tørket og oppbevart blomst som har mistet sin skjønnhet og duft, men en frisk blomst i Guds hage, like duftende som da han plantet den.

Jeg ser ikke på Skriften som en harpe som det en gang ble spilt på med kunstferdige fingre, men som nå henger på veggen som et minne. Nei, den er ennå et instrument med ti strenger i sangerens hånd. Den fyller ennå Herrens tempel med guddommelig musikk, og de som har ører å høre med, lytter glade til den.

Den hellige skrift er en eolsharpe. Den velsignede Hellige Ånds vind stryker alltid over strengene og frambringer en hemmelighetsfull musikk som intet øre kan høre andre steder. Ja, ikke engang her kan øret høre den uten at den store legen har åpnet det med sine helbredende hender. Den Hellige Ånd er i Ordet, og derfor er det en levende sannhet. Å, kristne, vær visse på dette, og la derfor Ordet være det våpenet dere har valgt.

II.

Deretter lærer vår Herre oss hvordan vi skal bruke dette «Det står skrevet». Legg først merke til at han brukte det til å forsvare at han var Guds Sønn. Da fienden sa: «Er du Guds Sønn?», svarte Jesus: «Det står skrevet.» Det var det eneste svaret han ville gi ham. Han prøvde ikke å føre bevis for at han var Sønnen. Han nevnte ikke engang røsten fra himmelen som sa: «Dette er min Sønn, den elskede!» (Matt 3,17). Nei, bare dette: «Det står skrevet.»

Min kjære unge bror som nylig er blitt omvendt: Jeg tviler ikke på at du allerede har vært utsatt for dette «Er du?». Å, hvor fort det kommer fra Satans lepper! Det er hans yndlingsord, den kjæreste pilen i koggeret hans. Han er fyrsten for tvilerne, og de tilber ham mens han ler i skjegget av dem, for selv tror han og skjelver. En av hans verste bedrifter er å få folk til å tvile.

«Er du?» – med hvilken hån hvisker han ikke dette i øret til den nyomvendte! «Er du?» sier han. «Er du? Du sier at du er rettferdiggjort og benådet, men er du det? Tenk om du med alt dette bedrar deg selv?»

Mine kjære venner, jeg ber dere inderlig: La aldri Satan få dere bort fra Ordets faste grunn. Får han dere først inn på den tanken at dere bare kan vite at Kristus er deres frelser ved det dere føler og ser i deres eget hjerte, vil han snart styrte dere ut i fortvilelse. Grunnen til at jeg tror på Jesus, ligger hos ham og ikke hos meg. Jeg kan ikke si: «Jeg tror på Herren Jesus fordi jeg føler meg så lykkelig.» Om en halv time kunne jeg nemlig føle noe helt annet.

Men jeg tror på Kristus til frelse fordi det står skrevet: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31). Jeg tror på den frelsen som Jesus Kristus

har vunnet, ikke fordi det stemmer med mitt hjertes tanker, men fordi det står skrevet: «Den som tror på ham, blir ikke dømt» (Joh 3,18), og: «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som tror, har evig liv!» (Joh 6,47). Ingenting kan velte denne sannheten. Den står og vil bli stående til evig tid. Du troende, hold fast ved dette, hva som enn måtte komme!

Satan vil si til deg: «Du vet hvor ufullkommen du har vært, selv etter at du ble troende.» Si til ham at han selv ikke er så fullkommen at han har noen rett til å finne feil hos deg. Sier han: «Å, var du virkelig en gjenfødt skapning, ville du ikke hatt slike tanker og følelser», så disputer ikke med ham.

Hold deg til at det står skrevet: «Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere» (1 Tim 1,15), og: «… hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16). Tror du på ham, skal du ikke fortapes, men ha evig liv. For slik står det skrevet.

Hold fast ved dette «Det står skrevet». Gjør du det, kan ikke djevelen overvinne deg, selv om han var femti djevler i én. Men slipper du derimot dette «Det står skrevet», vet Satan mye mer om disputering enn du. Han er langt eldre, han har studert menneskene meget grundig og kjenner alle våre svake punkter, og derfor vil kampen bli meget ulik.

Disputer ikke med ham, men møt ham rett i ansiktet med dette: «Det står skrevet.» Satan tåler ikke den ufeilbarlige sannheten, for den er døden for den falskheten og løgnen som han er far til. Så lenge Guds ord er sant, er den troende uten fare. Blir det veltet, er det forbi med vårt håp – men ikke før, Gud være lovet! Fly til festningen, dere som blir fristet!

Deretter brukte vår Herre Skriften til å seire over fristelsen. Han ble fristet til mistillit. Det lå steiner ved føttene hans, men han hadde ikke noe brød, og han var sulten. Nå sa motløsheten til ham: «Gud har forlatt deg. Du kommer til å sulte i hjel. Slutt derfor å være en tjener. Bli herre, og befal steinene å bli brød!» Men Jesus møtte fristelsen ved å si: «Det står skrevet.»

Dere kristne, både unge og eldre, kanskje vil dere komme i en stilling der det ser ut til at dere vil lide nød. Frykter dere da at Gud ikke vil sørge for dere, kommer den mørke tanken: «Jeg får ikke ta det så nøye med hva som er rett, men se til å komme i en god stilling.» Det ville riktignok være galt, men mange ville handle slik. Derfor hvisker Satan: «Nød bryter alle lover. Grip den anledningen du nå får!»

Slå fienden tilbake i slike tider med: «Det står skrevet: Du skal ikke stjele» (2 Mos 20,15), og: «Sett din lit til Herren og gjør godt. Bo i landet, og legg vinn på trofasthet» (Sal 37,3). Og videre: «Han nekter ikke dem noe godt som vandrer i uskyld» (Sal 84,12). Bare slik kan du trygt møte fristelsen til mistillit.

Og da Satan fristet vår Herre til overmot ved å si: «Er du Guds Sønn, så kast deg ned!» (Matt 4,6), hadde han et skriftord klart som han parerte støtet med. Mange blir fristet til overmot. «Du er en av Herrens utvalgte», sier fristeren. «Du kan ikke gå fortapt. Derfor er det ikke så farlig om du skulle gå ut i synden, for du kan jo ikke gå endelig fortapt.» Ja, slik hvisker Satan, og den uerfarne sjelen er ikke alltid rede til å svare på spissfindigheten.

Skulle vi noen gang bli fristet til slike tanker, så la oss huske at det står skrevet: «Våk og be for at dere ikke må komme i fristelse!» (Matt 26,41), og: «Bevar ditt hjerte fremfor alt du bevarer, for livet utgår fra det» (Ordsp 4,23). Og videre: «Dere skal være hellige, for jeg er hellig» (1 Pet 1,16), og: «Vær da fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkommen» (Matt 5,48).

Vik bort, Satan! Vi kan ikke synde på den måten. Det ville være en djevelsk måte å lønne Guds godhet på. Vi avskyr tanken på å synde for at nåden skal bli desto større.

Satan vil også friste oss til å forråde vår Gud og dyrke andre guder. «Tilbe meg», sier han, «gjør du det, skal lønnen din bli stor.» Han stiller fram for oss visse jordiske ting som han vil vi skal feste hjertet ved, og visse selviske krav som han vil vi skal sette igjennom.

I slike tider ligger vår eneste seier i det faste ordet: «Det står skrevet: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt» (5 Mos 6,5). Og: «Dere tilhører ikke lenger dere selv. Dere er dyrt kjøpt!» (1 Kor 6,19–20). Og: «Fremstill deres legemer som et levende og hellig offer til Guds behag. Dette er deres åndelige gudstjeneste» (Rom 12,1). Bruk slike skriftord av hele deres sjel, så skal dere ikke falle.

Mine kjære, vi må holde oss borte fra synden. Er dere Guds barn, vil dere hate synden med et fullkomment hat, og sjelen deres vil vemmes ved den. Som middel mot synden må dere væpne dere med Guds hellige og rene ord. Det vil rense veiene deres og bøye hjertene deres til lydighet mot den tre ganger hellige Gud.

Deretter brukte vår Herre Ordet som ledestjerne på sin vei. Dette er et meget viktig punkt. Altfor mange lar seg lede av det de kaller forsynet. De gjør ting som er gale, og så sier de: «Det så ut for meg som om forsynet ledet meg slik.»

Jeg lurer på om ikke Jona så det som en ledelse fra forsynet at et skip lå seilklart da han kom ned til Jafo for å flykte til Tarsis. I så fall var han lik mange i vår tid som prøver å skyve skylden over på Gud. De forklarer at de følte seg forpliktet til å handle som de gjorde, fordi forsynet ledet dem.

Nei, vår Herre lot seg ikke lede av de omstendighetene han sto i. Alle andre enn vår hellige Herre ville kanskje ha lyttet til fristeren og sagt: «Jeg var meget sulten og befant meg i en øde ørken. Det så ut som en ledelse fra forsynet at en ånd fant meg og så medfølende foreslo det jeg trengte så sårt, nemlig å gjøre steiner til brød.» Det var riktignok en tilskikkelse, men en tilskikkelse som fristet.

Når du blir fristet til å gjøre det onde for å hjelpe deg ut av nøden, så si til deg selv: «Denne tilskikkelsen er en fristelse for meg, men den er på ingen måte en rettesnor for hva jeg bør gjøre. For min regel er å følge det som står skrevet.» Følger du det som ser ut som en tilskikkelse, vil du gjøre tusen feil. Men følger du det som «står skrevet», vil skrittene dine bli ledet med visdom.

Den siste tanken jeg vil framheve om dette punktet, er at vår Herre lærte oss hvordan vi skal bruke Skriften til å seire over fienden og drive ham bort. «Bort fra meg, Satan!» sa han til fienden. «For det står skrevet» (Matt 4,10). Også du skal kunne drive fristelsen bort, hvis du bare holder urokkelig fast ved dette:

Gud har sagt det. Gud har lovet det. Gud kan ikke lyve, og hans nådeord er like mektig som det ordet som skapte skyene og den vide himmelhvelvingen.

III.

Vår Herre valgte nettopp dette våpenet og lærte oss hvordan det er til nytte. Slik lærte han oss også hvordan vi skal omgås det. Hvordan skal vi da behandle dette «Det står skrevet»? Først med den dypeste ærbødighet. La hvert eneste ord som Gud har talt, være lov og evangelium for deg. Regn det ikke for en ringe ting. Prøv aldri å slippe unna kravene i den eller vri på meningen. Gud taler til deg gjennom denne boken like visst som om han igjen steg ned på Sinai-fjellet og lot sin røst høre gjennom tordenen.

Jeg liker å åpne Bibelen og be: «Herre Gud, la Ordet gå fra bokstavene rett inn i sjelen min, ved at du selv gjør dem levende, kraftige og friske for hjertet mitt.» Vår Herre kjente selv Ordets kraft. Det var ikke så mye djevelen som Kristus selv som kjente kraften av «Det står skrevet». «Nei», sa han, «jeg vil ikke befale steinene å bli brød. Jeg stoler på Gud, som kan holde meg oppe selv uten brød. Jeg vil ikke styrte meg ned fra templet. Jeg vil ikke friste Herren min Gud. Jeg vil ikke tilbe Satan, for Gud alene er Gud.»

Som menneske hadde Kristus stor ærefrykt for Guds ord, og slik ble det en kraft for ham. Behandler du Skriften overfladisk, frarøver du deg selv den hjelpen og støtten du kunne hatt av den. Jeg ber deg inderlig: Ha aktelse for den, og se opp til Gud med inderlig takknemlighet fordi han har gitt deg den.

Deretter: Ha den alltid klar. Så snart vår Herre Jesus Kristus ble angrepet, sto han ferdig med sitt «Det står skrevet». En flink regnemester er en utmerket mann i et forretningshus, og en som kjenner Skriften ut og inn, er en meget nyttig mann i Guds hus. Ha Skriften på fingrene. Men enda bedre: Ha den i hjertets innerste.

Det er godt å ha en god del skriftord lagret i hukommelsen. En kristen burde like lite sitere galt fra Skriften som en klassisk filolog siterer galt fra Vergil eller Homer. Vår Frelser kjente Den hellige skrift så godt at han hentet alle skriftordene han kjempet med i ørkenen, fra én eneste bok, Femte Mosebok. Han hadde et større felt, for hele Det gamle testamente sto til hans rådighet. Men han holdt seg bare til én bok, som om han ville la Satan vite at han ikke manglet ammunisjon.

Hadde djevelen villet fortsette fristelsen, hadde Herren nok av forsvarsmidler. «Det står skrevet» er et helt rustkammer, der det finnes tusener av skjold. Det finnes skriftord av alle slag, som passer til alt vi trenger i hvert stormløp. Brødre, studer Guds ord flittig, og ha det klart til enhver tid. Det nytter ikke å behandle Guds ord slik den tåpelige skipperen behandlet ankeret sitt. Da stormen brøt løs, oppdaget han at han hadde latt det ligge igjen hjemme. Nei, ha det ufeilbarlige vitnesbyrdet ved deres side når løgnens far nærmer seg.

Legg også vinn på å forstå den sanne meningen, slik at dere kan skjelne mellom den og forvrengningene av den. Åpenbar løgn mot Guds ord gjør ikke så mye skade som forvrengning av sannheten. Djevelen vet dette meget godt. Han tar et skriftord, klipper bort noe her og legger til noe der, og så angriper han Kristus med det.

Men vår Herre foraktet ikke Skriften fordi djevelen selv siterte den. Han svarte ham med et glødende skriftord rett i ansiktet. Han svarte ikke: «Det du anfører, står ikke skrevet. Du har forvrengt det.» I stedet lot han ham smake det «som virkelig står skrevet», og slik bandt han ham.

Gjør du likedan. Gransk Skriften, la munnen din få den rette smaken av Ordet, og lær å skjelne, slik at du ikke tar feil når du sier: «Det står skrevet.» Noen mener at deres trosbekjennelse er skriftmessig, selv om den ikke er det. Skriftord som er revet løs og forvrengt, er ikke «Det står skrevet». Nei, vi må komme til forståelse av Ordets klare og likefremme mening. Å, les Bibelen, og be om Den Hellige Ånds salvelse så du kan forstå den! For da vil du kunne seire over fienden.

Brødre, lær også å bruke Skriften på dere selv. Et av skriftordene vår Herre anførte, endret han litt. «Du skal ikke friste Herren din Gud» lyder hos Moses: «Dere må ikke friste Herren deres Gud» (5 Mos 6,16). Men entallet ligger alltid gjemt i flertallet, og det er alltid velsignet å kunne finne det der. Lær å bruke Skriften slik at du tar til deg selv alle lærdommene, budene, løftene og formaningene i den. Brødet som ligger på bordet, kan ikke gi deg næring. Det er brødet du spiser, som holder deg oppe og styrker deg.

Og husk til slutt at vår Herre på den tiden var fylt av Den Hellige Ånd. «Da ble Jesus av Ånden ført ut i ørkenen for å fristes», heter det (Matt 4,1). Guds ord uten Guds Ånd vil ikke være til noen nytte for deg. Den sikreste måten å forstå en bok rett på, er å vende seg til forfatteren av den. Slik er det også i åndelig forstand. Den Hellige Ånd er kommet for å være hos oss for alltid. Gransk Skriften mens du ber om Den Hellige Ånds lys, og lev under hans påvirkning.

Jesus seiret over den gamle dragen «fylt av Den Hellige Ånd» (Luk 4,1). Han slo Leviatan til jorden med dette våpenet fordi Guds Ånd var over ham. Gå bare modig av sted med det tveeggede sverdet, Guds ord, i hånden. Men før du går ut på kampplassen, må du be Den Hellige Ånd komme over deg med sin kraft. Da skal du overvinne alle dine fiender og seire helt til enden. Gud velsigne deg for Jesu skyld! Amen.

2. søndag i faste: Kvinnen som var en synderinne

> «Se, nå var det en kvinne der i byen som var en synderinne. Da hun fikk vite at Jesus lå til bords i fariseerens hus, kom hun dit med en alabastkrukke med salve. Hun stilte seg bak Jesus, ved føttene hans, og gråt. Hun begynte å væte føttene hans med tårer og tørket dem med håret sitt, og hun kysset føttene hans mange ganger og salvet dem med salven» (Luk 7,37–38).

Dagens tekster i 1899: Jes 42,1–7 og Luk 7,36–50.

Det er denne kvinnen som er blitt forvekslet med Maria Magdalena. Hvordan den feiltakelsen har oppstått, er ikke godt å si, men feil er det. Det finnes ikke den minste skygge av bevis for at denne kvinnen, som var en synderinne, hadde noen som helst forbindelse med henne som Jesus drev sju onde ånder ut av.

Synderinnen vi har her i teksten, er heller ikke den samme som Maria fra Betania, som noen har forvekslet henne med. Maria, søsteren til Marta og Lasarus, salvet vår Frelser. Men det vi leser om her, skjer tidligere og utføres av en helt annen person. Det er to helt forskjellige beretninger, selv om de likner hverandre meget. Hovedpersonen i begge var en kvinne som var full av brennende kjærlighet til Kristus. Begge salvet Herren med salve, navnet Simon er knyttet til begge, og begge tørket Frelserens føtter med håret sitt.

Men det bør ikke forundre dere at det var to personer som ga sin inderlige kjærlighet uttrykk på denne måten. Det burde heller forundre oss at det ikke var to hundre som gjorde det samme. Å salve en venns føtter var nemlig slett ikke noe uvanlig uttrykk for en østerlendings aktelse og kjærlighet. Jesus fortjente virkelig å bli elsket, og det er et under at han ikke oftere fikk slike edle tegn på menneskelig kjærlighet. Det er virkelig synd å smelte to sammen til én, som om vi syntes at to salvelser av Den Høyestes Sønn var for mye.

At begge skulle finne sted i et hus der mannen het Simon, er ikke det minste underlig. Det blir jo nevnt at den ene var fariseeren Simon, mens den andre var Simon den spedalske. Simon var et av de vanligste navnene blant jødene på den tiden, omtrent som Ole hos oss.

Men at de to salvelsene – eller kanskje jeg skulle si tre, for jeg heller til å tro at det var tre – ikke er én og den samme, går klart fram av disse grunnene. For det første er de forskjellige i tid. Vår Herre levde minst seks måneder etter at denne kvinnen hadde salvet ham. Leser du videre i beretningen, finner du i

neste kapittel: «Og det skjedde i tiden som fulgte, at han dro omkring fra by til by og fra landsby til landsby og forkynte evangeliet om Guds rike. Og de tolv var med ham» (Luk 8,1).

Men da Maria salvet ham i Betania, sa han: «Hun har gjemt den til dagen for gravferden min!» (Joh 12,7). Og det var bare noen få dager før han ble korsfestet. Han ble salvet av Maria, Lasarus' søster, i Betania (Matt 26,6), men denne salvelsen fant sted i Galilea, en helt annen del av landet.

Selve handlingen er også svært forskjellig. Begge kvinnene salvet riktignok Jesus med salve. Men nardussalven til den mer formuende Maria duftet likevel langt sterkere enn det denne kvinnen av lavere stand hadde med seg. Ifølge Johannes tok Maria «et pund ekte, meget kostbar nardus-salve» (Joh 12,3). Men noe slikt blir ikke sagt om den beskjedne salvelsen til henne som var en synderinne.

Matteus forteller oss at en kvinne salvet hodet hans. Men om denne stakkars botferdige kvinnen blir det bare sagt at hun salvet føttene hans. Verken

Matteus, Markus eller Johannes nevner tårer i forbindelse med Maria. Her derimot viser tårene særlig hvor dypt den botferdige kvinnen elsket.

Etter handlingen ble det reist innvendinger i begge tilfellene, men legg merke til den store forskjellen! I dette tilfellet bemerker fariseeren Simon at hun, som var en synderinne, fikk komme så nær Herren. I det andre tilfellet gjaldt ikke innvendingen personen selv. Judas klaget over sløseriet, for han mente at denne salven kunne ha vært solgt for mange penger og pengene gitt til de fattige. Blander vi sammen disse to hendelsene, gjør vi ikke bare en stor feil, men vi går også glipp av en dyrebar lærdom.

Det vi har her, er offeret til en fattig, omvendt synder. Dypt takknemlig bringer hun sin Herre det beste hun har, og i sin nåde tar han imot det. I det andre tilfellet var det en troende som var kommet langt. Hun hadde sittet ved Jesu føtter og lært av ham, og hun hadde valgt «den gode del, som ikke skal bli tatt fra henne» (Luk 10,42). Hun bringer ham den kostbare salven som et uttrykk for sin dype, inderlige kjærlighet, som var blitt sterkere og sterkere ved de mange nådegavene hun hadde fått av hans kjærlige hånd.

Den troende som er kommet lenger, er mer frimodig enn den nyomvendte. Den første salver hodet hans, mens den andre bare salver føttene hans – og hun elsker ham ikke mindre. For om det er færre tårer, så er det mer kostbar nardussalve. Jesus forsvarer den botferdige kvinnen og ber henne gå i fred. Men til Maria trengte han ikke å si: «Dine synder er deg forlatt.» Hun hadde allerede denne dyrebare gaven.

I stedet for bare å forsvare henne priste han varmt hennes kjærlighet og sa: «Sannelig sier jeg dere: Hvor som helst i hele verden dette evangeliet blir forkynt, skal også det hun gjorde, fortelles til minne om henne» (Matt 26,13). Dette får være nok til å vise at kvinnen «som var en synderinne», verken må forveksles med Maria Magdalena på den ene siden eller Maria fra Betania på den andre. La oss lese Bibelen med åpne øyne og studere den slik vi studerer verkene til de store kunstnerne. La oss legge nøye merke til hver enkelt person, helt ned til de minste enkeltheter.

Altfor lenge har vi stått og diskutert på dørterskelen til teksten. La oss nå løfte på klinken! Og se, på bordet står det et duftende fat – la oss forsyne oss av det. Her er en sølvklokke – la oss ringe med den. Det er himmelske toner.

Å, for en rik og klar melodi! Tonen er nåde, nåde, nåde.

Nåden er den kostbareste nardussalve. Denne beretningen drypper bokstavelig av den, lik de østerlandske trærne der vellukten siver ut av stammen. Nåden, denne milde duggen fra himmelen, er her i overflod og faller som et fint regn på de spede spirene. Den mektige, seirende, opphøyde nåden blir virkelig herliggjort i denne beretningen. Se, jeg ser den sitte på en høy og opphøyd trone, med kongedatteren ventende som en ærverdig kvinne blant hoffolket.

I.

Nåden blir herliggjort i den hun ble gitt til. Hun var «en synderinne» – en synder, ikke i den lette, intetsigende betydningen ordet har i hverdagen, men i den svarte, tilsølte og mer straffskyldige betydningen. Hun hadde forlatt sin ungdoms venn og glemt sin Guds pakt. Hun hadde brutt renhetens lov og tilsølt seg i synden. Hun hadde vært i den dype graven som det står skrevet om: «Den Herren er vred på, faller i den» (Ordsp 22,14).

Etter vår Frelsers lignelse var hun en skyldner på fem hundre denarer, sammenliknet med fariseeren, som bare skyldte femti. Hun var en av de skarlagenrøde synderne som vi leser om i Skriften – hun syndet og fikk andre til å synde. Her var overtredelser som kunne vekke Herrens nidkjærhet og vrede.

Og likevel – å, for et mirakel over alle mirakler – var hun gjenstand for Guds særlige nåde, som hadde utvalgt henne til evig liv! Men hvordan kunne det ha seg? På hvilket lovlig grunnlag kunne hun være utvalgt? Var dette et særskilt og uvanlig tilfelle? På ingen måte, kjære venner! For Guds nåde har ofte utvalgt de laveste blant de lave og de verste blant de dårlige.

Husk at du i vår Herres slektstavler finner navn som den skamløse Tamar, skjøgen Rahab og den utro Batseba. Det er som om det skal vise at synderes Frelser ville komme i nær slekt med de mest fordervede og dypest falne i menneskeslekten. «Tolleres og synderes venn» (Matt 11,19) er i virkeligheten et av vår Herres kjæreste navn, enda det ble gitt ham av hånende lepper. Han skammer seg ikke over å bli omtalt slik: «Denne mannen tar imot syndere og eter sammen med dem!» (Luk 15,2).

Den frie nåden har ikke gjort forskjell på menneskene på grunn av noen fortjeneste, verken falsk eller virkelig – om det ellers finnes noen virkelig. Loven har innesluttet oss alle under synd. Og Guds overvettes nåde, som ser alle sammen som falne i Adam og deretter som overtredere ved egen personlig synd, utvelger og kaller fritt, uten forskjell, hvem den vil. Kan du ikke høre denne ubegrensede erklæringen gi gjenlyd fra nådens trone: «Jeg vil være nådig mot den som jeg er nådig mot, og miskunne meg over den som jeg miskunner meg over» (2 Mos 33,19)?

Nåden har kastet sitt blikk på de mest uverdige for å vise at den er nåde. Den har søkt seg en bolig i det mest uverdige hjerte, for at det skal bli enda tydeligere og lettere å forstå at den er fri.

Taler jeg i dag til noen som er dypt falt? La denne tanken gi deg trøst hvis hjertet ditt sukker over synden din. La den gi deg håp om nåde: Den frelsende barmhjertigheten har ofte valgt ut noen av de største spotterne, forfølgerne, tyvene, horkarene og drankerne. Den har benådet dem, født dem på ny og gjort dem til rettferdige, rene, rettskafne og gudfryktige mennesker. Slike har fått barmhjertighet fordi Gud ville vise hele sin langmodighet på dem, til trøst og oppmuntring for andre som roper til Herren om miskunn.

Nåden viser seg virkelig majestetisk her: Det var nettopp denne synderinnen som ble benådet. Å ta seg av en synder var én ting. Men å ta seg av og utvelge nettopp denne ene var enda mer forbløffende. Hun måtte uten tvil spørre seg selv: «Hvorfor meg, Herre? Hvorfor meg?» Der borte ved bordet sitter fariseeren Simon, en god og aktverdig mann, slik han selv mener. Likevel har Guds utvelgelse ikke falt på ham – mens denne stakkars skjøgen er gjenstand for Guds særlige nåde!

Hvordan kan vi forklare dette? Det var mange i byen, noen verre og andre bedre enn henne. Men nåden hadde merket henne som sin egen. Å, underlige og likevel beundringsverdige herredømme! Det er mulig at du ikke blir så sterkt grepet av det herlige i den nåden som utvalgte og kalte henne. Men jeg vil spørre dere: Er dere ikke henrykt over den nåden som skilte ut dere selv som Herrens utvalgte?

Å, brødre, når en mann først oppdager at Gud har kalt og utvalgt ham, når han kjenner at nåden har seiret over hjertet hans, ført ham til Kristus og gitt ham en fullkommen rettferdighet, da bryter han ut i undring: «Hvordan kunne du velge ut meg? Hvem er jeg, og hva er min fars hus, at jeg skulle få en slik kongelig gunst?»

Jo mer en troende ser på seg selv, desto større grunn finner han til guddommelig vrede, og desto mindre tror han på sin egen fortjeneste. Hvor fylt er ikke den troendes hjerte av tilbedende takknemlighet fordi Herrens bunnløse barmhjertighet noen gang kunne feste seg nettopp ved ham! Dette egner seg bedre for deres egen stille ettertanke enn for min offentlige tale. Jeg anbefaler dere på det varmeste denne herlige tanken: Herren elsket dere før verdens grunnvoll ble lagt, og i sin store nåde utvalgte han dere som sine egne.

Denne sannheten er ikke en læresetning å slåss om, lik hunder som slåss om et bein. Den er en kilde til glede og fryd, og den bør stemme oss til lov og takk for Guds usigelige gave. Der synden ble stor, ble nåden enda større. «Kvinnen som var en synderinne», står nå foran oss som en gråtende botferdig. Synderinnen «i byen», den offentlige synderen, er nå en åpen tilhenger og etterfølger av Den Hellige og Rene.

II.

Nåden blir høyt opphøyd i fruktene sine. Hvem skulle trodd at en kvinne som hadde stilt sine lemmer i urenhetens og urettferdighetens tjeneste, til skam og vanære for seg selv, nå var blitt – hva om jeg kalte henne en tjenerinne til ære for kongenes Konge? Hun ga Jesus den tjenesten som fariseeren forsømte, og det i en langt bedre ånd og på en bedre måte enn fariseeren kunne ha gjort det, selv om han hadde prøvd.

La oss legge merke til at Guds nåde ved en anledning hadde ført denne kvinnen til å høre Frelseren forkynne. Av det som står tidligere i kapitlet, går det fram at han hadde forkynt evangeliet, særlig for de fattige. Kanskje sto hun borte i gaten, trukket dit av folkemengden. Mens hun lyttet til Frelserens tale, var det som om den gikk henne rett til hjertet. Hun hadde aldri hørt noen tale på den måten.

Mens han talte om Guds store barmhjertighet og om at han villig tar imot alle som vil komme til ham, begynte tårene å strømme nedover kinnene hennes. Hun fortsatte å lytte til den ømme og saktmodige forkynneren og hørte ham tale om Faderen i himmelen, som vil ta imot de fortapte og trykke dem i sin favn. Da brast hjertet hennes. Hun tok avskjed med sitt onde liv og ble en ny skapning som strakte seg etter bedre ting og ville bli løst fra synden.

Men ett spørsmål plaget hjertet hennes forferdelig: «Kan jeg virkelig få tilgivelse? Kan den frelsende kjærligheten som jeg har hørt om, rekke også for meg?» Hun håpet det, og på en måte fant hun trøst. Troen ble styrket litt etter litt, og med den vokste også kjærligheten. Guds Ånd fortsatte å arbeide med henne, til hun kunne glede seg over et svakt håp, en stråle av trøst.

Hun trodde at Jesus fra Nasaret var Messias, at han var kommet til verden for å frelse syndere. Hun håpet at han ville tilgi også henne. Hun ønsket bare at hun kunne få anledning til å vise ham sin takknemlighet og om mulig få et ord direkte fra hans lepper.

Barmhjertighetens Herre kom til den byen der hun bodde. «Nå», tenkte hun, «er anledningen kommet. Den velsignede profeten er her. Mannen som talte slik som ikke noe menneske har talt, er her, like i nærheten. Jeg har allerede fått så mye godt av ham at jeg elsker ham over alle andre, ja, jeg elsker ham som min egen sjel. Jeg vil liste meg inn i fariseerens hus, så øynene mine kan få den gleden å se ham.»

Da hun kom til døren, lå Frelseren tilbakelent ved bordet etter østerlandsk skikk, med føttene vendt mot døren. Fariseeren hadde nemlig liten aktelse for Kristus og hadde derfor ikke gitt ham den beste og øverste plassen ved bordet. Der lå han med bare føtter vendt mot døren, og kvinnen kom nesten ubemerket helt bort til ham.

Hun så at fariseeren hadde forsømt å vise ham de vanlige tegnene på vennskap og gjestfrihet. Han hadde ikke vasket de skitne og såre føttene etter den lange vandringen han hadde gjort til beste for sine medmennesker. Da brast hun i gråt, og tårene fløt i så rike strømmer at de vasket føttene hans.

Her var hellig vann av det gode slaget. Botferdighetens krystaller faller i dråper, hver av dem som en dyrebar diamant. Aldri før var noens føtter blitt vætet med mer dyrebart vann enn det som vellet fram fra disse botferdige øynene. Og nå løste hun de kokette lokkene som før hadde vært et djevelens rede til å fange sjeler i, og svøpte dem om disse hellige føttene.

Hun syntes sikkert at hennes fornemste pryd, hennes krone av prakt som kvinne, var altfor ringe og uverdig til å gjøre selv den enkleste tjeneste for Guds Sønns føtter. Det som en gang var hennes forfengelighet, ble nå fornedret og likevel opphøyd til den ringeste tjeneste. Hun gjorde øynene sine til en vannkilde

og håret sitt til et håndkle. «Aldri», sier biskop Hall, «ble noens hår så hedret som dette. Hvor jeg kan misunne disse lokkene, som fikk den ære å berøre disse hellige føttene!»

Men her kom en salig fristelse over henne: «Jeg vil også kysse disse føttene. Jeg vil vise disse velsignede lemmene min dype ærbødighet.» Hun sa ikke et ord, men å, så veltalende handlingen hennes var! Tilbedelsen hennes i handling var bedre enn selv salmer og sanger. Da kom hun til å tenke på alabastkrukken med salve. Som de fleste østerlandske kvinner pleide hun å bruke den for å framheve sin skjønnhet og tiltrekning. Nå heller hun ut det kostbareste hun har, over hans velsignede føtter. Ikke et ord, sier jeg, kom over leppene hennes.

Brødre, vi ville foretrekke én enkel, taus tilbeder av Jesus som handlet slik hun gjorde, framfor ti tusen støyende pratmakere som ikke har noe offer, noe hjerte eller noen tårer. Og Mesteren var tilfreds. Han sa ingenting, men tok hele tiden inn kjærligheten hennes. Han lot sitt sårede hjerte finne hvile i den inderlige takknemligheten fra en som en gang var en synderinne, men nå var renset fra synden.

Mine brødre, nåden fortjener vår pris, siden den gjør så mye for et menneske. Det er ikke slik at den først tar seg av et menneske og så overlater det til seg selv. Folk stikler av og til på nåden, som om den skulle være skadelig for moralen. Men saken er at nåden nettopp er kilden og grunnen til all sann moral. Det finnes sannelig ingen virkelig hellighet i Guds øyne unntatt den som nåden frambringer og holder oppe.

Uten nåden ville denne kvinnen ha forblitt svart og uren til sin dødsdag. Men Guds nåde frambrakte en vidunderlig forandring. Den tok bort skamløsheten fra ansiktet hennes, smigeren fra leppene hennes, staset fra klærne hennes og den onde lysten fra hjertet hennes. Øynene som hadde vært fulle av utukt, var nå botferdighetens kildevell. Leppene som hadde vært en åpen dør for lettferdig tale, ga seg hen til hellige kyss. Den fortapte var blitt en botferdig, den fornedrede en ny skapning.

Alt det som blir fortalt om denne kvinnen, viser oss den guddommelige nådens forvandlende makt. Hun viste den alvorligste omvendelse. Hun gråt bittert, og ikke bare fordi hun var følsom av naturen, men fordi hun husket sine mange synder. Hun gråt av sorg og skam ved tanken på sin tidlige barndom, hvordan hun hadde foraktet en mors formaninger, lyttet til fristerens røst og styrtet seg fra det ene onde ut i det andre.

Hvert enkelt ledd av livshistorien hennes trådte fram for henne som en pinlig drøm. Synet av de velsignede føttene fikk henne til å tenke på de farlige stiene hun hadde vandret på. Sorgens sluser ble åpnet, og sjelen hennes fløt over av tårer. Å, velsignede nådens Ånd, vi tilber deg når vi ser klippen bli slått og vannet strømme ut: «Han lar sin vind blåse og vannet renner» (Sal 147,18).

III.

For det tredje vil jeg at dere skal legge merke til at det oppmerksomme øyet kan spore nåden i at vår Herre tok imot det dette utvalgte leirkaret hadde å bringe. Jesus kjenner synden hennes. Fariseeren undret seg over at Jesus ikke trakk seg unna all berøring med henne. Også du og jeg må undre oss. Vi kan av

og til synes at det er en pinlig plikt å ha med visse mennesker å gjøre, selv etter at de bekjenner at de er blitt omvendt. Vår Herre var langt mer følsom enn vi for syndens store skyld og stygghet.

Likevel ble han rolig liggende der han var og tok imot hennes hyllest. Han lot henne kysse føttene hans igjen og igjen og dekke dem med tårene sine. Alt dette tillot han, sier jeg, og tok imot, og slik lot han sin nåde stråle enda mer herlig. Å, at Jesus noen gang ville ta imot noe av meg også, at han kunne være villig til å ta imot mine tårer, mine bønner og min lovprisning!

Vi tar gjerne imot en blomst fra et barns hånd. Men da er blomsten vakker, og vi står ikke så høyt over barnet. Men Jesus tar imot fra oss det som i seg selv er urent, uten den minste bebreidelse. Å, nåde, så dypt du bøyer deg ned! Se, du troende: Jesus har hørt bønnene dine og svart på dem. Han har velsignet arbeidet ditt og gitt deg sjeler som lønn. I denne stund tar han imot beslutningen i hjertet ditt om å arbeide for ham, uten å komme med noen bebreidelse. Å, nåde, du er sannelig nåde, når de offergavene de uverdige bringer Jesus, er dyrebare for hans hjerte!

IV.

Mine brødre, vi kan videre se Guds nåde i denne beretningen: Kvinnen får enda rikere velsignelse. Stor var den nåden som frelste henne, rik den nåden som oppmuntret henne, og overstrømmende den som ga henne guddommelig visshet om at hun var benådet og tilgitt. Det viste seg at hun hadde fått tilgivelse, for hun elsket meget. Men hun hadde aldri fått full visshet om det. Hun var mer en håpefull botferdig enn en grunnfestet troende.

Men Mesteren sa: «Dine synder er deg forlatt» (Luk 7,48). Fra det øyeblikket må troens fulle visshet ha fylt sjelen hennes. Og etter dette fulgte den herlige avskjedsvelsignelsen: «Gå bort i fred!» (Luk 7,50). Ved den ble hjertet og tankene hennes bevart av Guds fred, som overgår all forstand. Selv da hun skulle gå bort fra denne verden til det ukjente riket, kunne hun høre de guddommelige ordene midt i det kalde bruset fra Jordans bølger: «Gå bort i fred!»

Å, min bror, du vet ikke alt det nåden kan gjøre for deg. Gud er ikke smålig i sin nåde. Har han dratt deg opp av den dype gjørmen, kan han gjøre mer for deg: Han vil sette føttene dine på en klippe. Og står du allerede på klippen, kan han gjøre mer: Han vil legge en ny sang i munnen din. Og kan du allerede løfte røsten i en jublende lovsang, kan han gjøre enda mer: Han vil gjøre trinnene dine faste.

Du vet ennå ikke hvor uendelig god din himmelske Far er. Hans godhet er ufattelig. Stå opp og fryd deg over det! Se, hele landet ligger foran deg fra Dan til Beer-Sjeba. Alle velsignelsene som flyter fra nådepakten, tilhører deg. Ha bare tro, så skal du sammen med alle de hellige kunne fatte høyden og dybden og kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap. Måtte denne Guds rike nåde bli oss alle til del i overflod! Amen.

3. søndag i faste: Kjærligheten til Jesus – det avgjørende beviset

> «Jesus sa til dem: Var Gud deres far, da hadde dere elsket meg. For jeg kommer fra Gud og er utgått fra ham. For jeg er heller ikke kommet av meg selv, men han har utsendt meg» (Joh 8,42).

Dagens tekster i 1899: Åp 2,1–7 og Joh 8,31–44.

Frelsens orden er denne: Først tror vi på Herren Jesus Kristus og blir født på ny ved det. Siden elsker vi ham med et nytt hjerte. Det er troen som går først i nådens tog, ikke kjærligheten. Det ville ikke være å forkynne evangeliet om vi sa til folk: «Elsk Jesus!» For kjærligheten til Jesus er en vekst som kommer senere. Evangeliet lyder: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31).

Men den troen som frelser, er ikke bare å holde fast på noen historiske fakta som en ikke føler seg delaktig i. Den er hjertets tillitsfulle fortrøstning til Jesus Kristus: Vi stoler på ham fordi vi kjenner at vi trenger hans nåde og velsignelse. Og den er alltid en levende tro, en tro som er virksom ved kjærlighet.

Har du virkelig trodd på Herren Jesus Kristus til frelse for din sjel, da er du et Guds barn. For «alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn» (Joh 1,12). Er du Guds barn, da elsker du din Far. Den sanne troen er altså beviset for at vi er barn, og den følges igjen av kjærlighet til hans Sønn Jesus Kristus.

Ut fra dette skal vi altså dømme om vår tro er de utvalgtes tro eller ikke. Er den bare et kaldt bifall fra forstanden, vil den ikke frelse deg. Men er den en varm tillit og hengivelse fra hjertet, er den helt sikkert den troen som Den Hellige Ånd har virket.

I dag vil jeg tale om vår kjærlighet til Kristus. Kanskje blir det lettere for dere å følge med om jeg sier på forhånd hvilke punkter jeg vil holde meg til. For det første er kjærligheten til Kristus i seg selv *avgjørende*. For det andre er den beviset på at vi er Guds barn. Og derfor er det for det tredje nødvendig at hver av oss prøver om vi har denne kjærligheten.

I.

Kjærligheten til Kristus er i seg selv avgjørende. Det finnes visse nådegaver som en kan mangle og likevel være en kristen, selv om det er beklagelig. Men kjærligheten til Kristus er helt avgjørende. Mangler den, viser det at det ikke finnes virkelig liv i Gud.

Å ikke elske Jesus Kristus er et sikkert tegn på at vi ikke har noen del eller lodd i hans frelse. For så snart en tar imot ham som sin Frelser, begynner en å elske ham. Du husker vår Herres lignelse om de to skyldnerne. Den ene skyldte fem hundre denarer, den andre femti. Da de ikke hadde noe å betale med, ble gjelden ettergitt dem begge. Og nå var spørsmålet: «Hvem av dem vil elske ham mest?» (Luk 7,42).

Legg merke til at spørsmålet ikke var om de ville elske velgjøreren sin. Det tas for gitt. Hvem vil vel nekte for at en skylder å elske den som har ettergitt en gjelden, enten det var femti eller fem hundre denarer? Har du fått syndene dine tilgitt, kan du ikke annet enn elske Jesus. Og elsker du ham ikke, kan du være trygg på at du ikke har noen del i hans dyrebare blod, og at hans rettferdighet ikke dekker deg. Å, for en alvorlig sannhet! Hvor avgjørende er ikke kjærligheten, denne opphøyde nådegaven!

Det er klart at du ikke kan være frelst uten kjærlighet til Kristus. For da mangler du hovedkilden til det åndelige livet. Vi blir ofte beskyldt for å skyve et hellig liv og en gudfryktig vandel i bakgrunnen når vi taler om å finne livet ved troen. Men om anklagerne våre ville være ærlige og undersøke om beskyldningen holder, ville de komme til en annen slutning.

Det må enten være uvitenhet, misforståelse eller ondskap som står bak en så grunnløs påstand. Vi har forklart utallige ganger hva vi mener når vi sier: «Tro på Herren Jesus Kristus, så skal du bli frelst.» Vi mener ikke at et kaldt bifall fra fornuften vil frelse noen fra helvete. Nei, vi mener at tilliten til Kristus vil skape hjertet om og slik sette livet fri fra synden.

Med frelse mener vi frelse fra synden, frelse fra det gamle, egenkjærlige livet, og kraft til å leve et nytt og hellig liv. Det er denne frelsen vi forkynner, frelse fra det onde. Og den, sier vi, er frukten av en levende tro på Kristus Jesus. Står det slik til, er det klart at den som ikke elsker Kristus, ikke er frelst i denne betydningen.

For ved Den Hellige Ånds virkning er kjærligheten til Kristus hovedkilden og den sentrale kraften som føder et hellig liv og holder det oppe. «For Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5,14). Dette er den mektige kraften som holder oss tilbake fra det onde og driver oss til hellighet. I samme grad som du elsker Jesus, vil du bli hellig. Og i samme grad som kjærligheten din til Jesus blir svak, blir syndens makt sterkere. Finnes det slett ingen kjærlighet til Jesus, da mangler alle de grunnstoffene som skaper en kristen karakter.

Å ikke elske Jesus er så forferdelig at de som elsker ham, knapt kan si hvordan de skjelver ved selve tanken på å være i en slik tilstand. Døden i sin mest smertefulle skikkelse ville være å foretrekke. Det ville være langt bedre aldri å være født enn ikke å elske Frelseren. Ja, det ville være bedre å bli utslettet, om det var mulig, enn å leve et øyeblikk uten å elske Den velsignede.

Det har hendt at Guds hellige er blitt så brennende i kjærligheten til Jesus, sin Herre, og samtidig så forferdet ved tanken på den synden å ikke elske ham, at de i Herrens navn har uttalt en forbannelse over dem som ikke elsker Kristus. Kanskje de mest skremmende ordene i Den hellige skrift er disse: «Om noen

ikke elsker Herren, han være forbannet! Maran ata!» (1 Kor 16,22) – det vil si: Herren kommer.

Det er kirkens store bannlysning, den mest alvorlige trusselen som kunne komme fra en apostels penn. Og likevel følte Paulus at han måtte skrive den ned – den samme Paulus som ikke kunne tale om fiendene av Kristi kors uten tårer. Min kjære tilhører, om du så var det mest moralske mennesket i verden og den mest rettroende bekjenneren i menigheten, vil dette «anatema, maran ata» likevel lyde i ørene dine om du ikke elsker Herren Jesus Kristus. For det står skrevet som et vitne mot deg i Guds eget ord.

Hvem vil vel leve uten kjærlighet til Jesus i sjelen? Det er den mest fryktelige tilstanden av alle. For den tar fra livet vårt på jorden dets største skjønnhet, og den gjør det umulig for oss å komme til himmelen. Før Gud får gjøre deg delaktig i kjærligheten til Kristus, kan han ikke gi deg sin himmel. Du kan ta ordene mine i den videste betydning, for jeg mener nettopp det de sier.

Jeg gjentar det: Før Gud selv får føre deg til å elske Kristus, kan han ikke gjøre deg himmelsk lykkelig. For himmelens største fryd ligger i å elske det som er godt og sant, og alt godt og sant er samlet i Jesus. Ble du ført til det stedet som kalles himmelen, uten kjærlighet til Kristus, ville du være helt utenfor ditt rette element.

Å bli ført nærmere Kristus ville bare øke ulykken din. Og synet av gleden som lyser fra tusen ganger ti tusen lykkelige ansikter når de ser ham, ville bare gjøre fiendskapet ditt verre og fortvilelsen din større. Å, min venn, du vet ikke hva lykke er før du lærer Kristus å kjenne. Før hjertet ditt blir fylt av kjærlighet til ham, kan du ikke eie det sanne livet. Du er ennå i mørke og åndelig død, og der blir du til du lærer ham å kjenne.

Med dette forlater jeg vårt første punkt. Jeg ber om at Den Hellige Ånd må legge disse sannhetene alvorlig på hjertet til hver den som ennå ikke har noen følelse for sin Frelser. Det er avgjørende at du elsker ham.

II.

Kjærligheten til Kristus er beviset på at vi er Guds barn. Visse nyere lærere påstår at Gud er alles Far. Etter det jeg har hørt, er denne læren om Gud som allfar svært utbredt i visse kretser. At Gud er alle menneskers Skaper og i den betydningen deres opphav, er ubestridelig sant. Men at mennesker som ikke er født på ny, er Guds sønner, er like ubestridelig feil.

Jeg forstår ikke hvordan denne læren, som behager kjøttet så godt, kan vinne tilslutning og tiltro. For den får slett ingen støtte i teksten min. Den får snarere dødsstøtet der. «Var Gud deres far, da hadde dere elsket meg.»

Av dette går det klart fram at Gud ikke er Far for dem som ikke elsker Kristus. Hva vil nå disse lærerne gjøre med fortrinnet det er å være Guds barn? Er menneskene hans barn av naturen? Hvordan kan han da gi et særskilt løfte som dette: «Jeg skal være deres far, og dere skal være mine sønner og døtre» (2 Kor 6,18)? Hvorfor skulle det trengs et løfte om noe de allerede hadde?

«Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn» (Joh 1,12). Hvilken mening er det i dette, om alle allerede er Guds barn? Hvordan vil de forklare at Gud «har gjenfødt oss til et levende håp ved

Jesu Kristi oppstandelse fra de døde» (1 Pet 1,3)? Var vi hans sønner allerede? Hvordan kunne vi være «av naturen vredens barn likesom de andre» (Ef 2,3), om alle hører til Guds familie?

De bruker et uttrykk med to betydninger for å få fram en lære som strider mot evangeliet. Den som vil, får forsvare denne påstanden. Jeg finner den helt uholdbar når vi ser den i lyset av Guds ord. Guds farskap gjelder et særskilt folk, utvalgt i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt, og som i sin tid blir født på ny og tatt til barn ved hans nåde.

Teksten viser at kjærligheten til Kristus er den eneste ufeilbare prøven på om vi er Guds barn. De som Kristus talte til, var Guds barn både av natur og ætt, om noen i verden kan være det. Kunne noen som ikke elsker Jesus, være Guds barn, måtte det vel være de jødene som da sto foran ham. For de var barn av Abraham, som Gud hadde utvalgt. De var oppdratt til å holde de seremoniene som Gud hadde forordnet, og de bar paktens tegn og merke på kroppen.

De var dessuten det eneste folket under himmelen som tilba én Gud. Romerne, grekerne og alle andre dyrket avguder, men disse jødene tilba den ene, usynlige Jahve. Og her sto de svært fast. Etter det babylonske fangenskapet kunne ingenting få en jøde til å tilbe en avgud. Hvilke feil de enn hadde, holdt de i alle fall alltid fast på at Gud er én.

Og dette folket måtte sannelig tåle mye motstand og forakt bare fordi de tilba den ene, usynlige Gud. De romerske herrene deres hånet dem, og de forfinede grekerne med sin poetiske gudelære spottet den underlige gudsdyrkelsen deres. Grekerne kalte den gudløshet, siden de ikke så noe gudebilde. Jøden måtte derfor regnes som en Guds sønn, om noe menneske som ikke er født på ny, kan være det.

Men likevel var ikke Gud hans Far om han ikke elsket Kristus. Vår Mester sier til dem: «Var Gud deres far, da hadde dere elsket meg.» Og med dette slår han ned alt de kunne påberope seg: avstamningen, omskjærelsen, forordningene og seremoniene, de brede bønneremmene og alt annet. Kjærligheten til Kristus er det avgjørende beviset på at en er Guds barn.

Min kjære tilhører, elsker du ikke Kristus, er du ikke Guds barn. For var du det, ville du elske det din Far elsker. Var du delaktig i guddommelig natur, ville du ha den samme tilbøyeligheten som han. Og siden han elsker Kristus over alle ting, ville også du elske Jesus Kristus over alt i verden.

Var du et Guds barn, ville du elske Jesus, for du ville se Gud i Jesus. Han sier: «Tro meg at jeg er i Faderen, og Faderen i meg» (Joh 14,11). Er du et Guds barn, vil du kjenne din Far og se ham i Sønnen, for «i ham bor hele guddommens fylde legemlig» (Kol 2,9). Han er «avglansen av hans herlighet og avbildet av hans vesen» (Hebr 1,3). Og slik et barn elsker sin far, slik ville du elske guddommen i Jesus Kristus. Du kunne ikke annet.

Ja, ikke bare guddommen, men også vår Herres menneskenatur ville vinne kjærligheten din. For Gud elsker hellighet hos menneskene, og særlig i mennesket Jesus Kristus. Det samme må også vi gjøre. Hele hans menneskenatur strålte av hans guddommelige hellighet. Derfor vil den vinne kjærligheten din, om du elsker Faderen.

Hvert menneske elsker det som det ser seg selv i. Var du født av Gud, ville du elske Gud. Men Jesus Kristus er Gud, og derfor ville du elske ham. Var du født av Gud, ville du være hellig og sann, kjærlig og øm. Jesus er alt dette, og derfor ville du elske ham.

Det er underlig hvordan selve språket iblant kan gi oss moralsk lærdom. Dere vet at vi har ordet «lik». Vi sier at vi l*iker* en ting. Men vi kan også l*igne* en ting og være lik den. Nå liker en alltid det en er lik. Ligner du Gud, da elsker du Gud, som du er lik. Er du lik Kristus, da liker du ham som du ligner. For like elsker like – eller la meg si: like liker like. Er du lik Kristus, må det finnes kjærlighet til Kristus i sjelen din. Og lik ham er du jo, om du er et Guds barn.

Er du et Guds barn, må du elske Kristus på grunn av hans sanne guddom. For legg merke til hva som står i teksten: «Jeg kommer fra Gud og er utgått fra ham.»

Jeg forstår ikke dette uttrykket, og det gjør ingen. Dere har hørt om dr. Döllinger, som kom sammen med en del lærde menn for å fastslå læren om at Den Hellige Ånd utgår fra både Faderen og Sønnen. For et tåpelig arbeid! De skulle forklare noe de etter all sannsynlighet ikke forsto. Maurene kom sammen for å måle solen, og døgnfluene drøftet evighetsspørsmålet!

Vi kan ikke nå ned til havets kilder. Like lite kan vi trenge inn i guddommens innerste vesen eller utgrunne forholdet mellom de velsignede personene i treenigheten. Ingen vil heller prøve på det uten å være ført vill av sin egen innbilskhet. Om noen prøvde å stirre på solen en hel dag, ville han snart bli blind. For lyset er så mektig og det dødelige øyet så svakt at blindhet ville bli følgen.

Jesus Kristus er Guds Sønn i det vi pleier å kalle det evige sønneforholdet – eller som teksten sier det: utgått fra ham. Og fordi han slik er guddommelig og utgått fra den guddommelige Faderen, har han selv krav på ærbødig tilbedelse. Er vi Guds barn, må vi elske Herren Jesus.

Teksten legger til at vi skal elske ham på grunn av hans oppdrag: «Jeg kommer fra Gud … For jeg er heller ikke kommet av meg selv, men han har utsendt meg.» Elsker vi Gud, må vi også elske det som kommer fra Gud. Jeg husker da jeg forlot landsbyen der jeg først var pastor. Jeg elsket folket der inderlig, og de elsket meg. Da pleide jeg å si at selv om det bare var en hund fra det soknet, ble jeg glad for å se den. For jeg følte en særskilt kjærlighet til alt og alle som kom fra det stedet.

Det spiller ingen rolle hvor ringe tingen er, hvor liten blomsten eller bladet fra hagen er. Du setter pris på det fordi det kommer fra en du elsker og akter. Å, den lille støvelen som tilhørte det kjære lille barnet som nå er i himmelen, eller din kjære mors håndskrift – hvor dyrebart er ikke dette! Hvor mye mer skulle vi ikke elske Kristus fordi han kom fra Gud! Og han kom ikke bare som en relikvie eller et minne, men som Guds levende og kjærlige Ord.

Tenk deg et barn langt borte, for eksempel i India, som ikke har hørt hjemmefra på lenge. Så kommer det endelig en dag et brev hjemmefra. Hvor glad det ville bli! Brevet kom jo fra far. Men tenk om et levende menneske kom og sa: «Jeg kommer rett fra din far.» Hvor fort ville ikke barnet bli opptatt av ham! Ville det stenge døren for farens sendebud? Å nei, det ville si:

«Kom inn, selv om det er midt på natten. Jeg må høre hva du har å si.» Skal ikke vi ta imot Jesus på samme måten?

Og husk så hvilket budskap han brakte oss som Faderens sendebud: syndenes forlatelse, oppreisning fra fallet, at vi blir tatt til Guds barn i Den elskede, og evig liv og herlighet. Å, siden han kom fra Faderen og kom med et budskap som skulle føre oss til Faderen, må vi som er Guds barn, elske ham av alle disse grunnene.

Det er umulig å være et Guds barn uten å elske Kristus, ham som Faderen har salvet, Messias; Jesus, som Faderen har opphøyd til Frelser; Immanuel, Gud med oss; Faderen selv åpenbart for oss, full av nåde og sannhet.

At han ikke kom av seg selv, er enda en grunn til at vi må elske ham. Når en mann bare lever for å tjene seg selv, tørker kjærligheten vår til ham snart inn, for den har ingen skjulte kilder å øse av. Men når vi hører at Jesus Kristus ikke kom av seg selv, men ble sendt av Faderen og kom for hans og vår skyld, må hjertene våre møte ham med hellig kjærlighet.

III.

Jeg kunne ha fortsatt, men det må stå klart for dere at dere bør elske Jesus. Derfor vil jeg nå slutte med å bruke dette på oss selv. La meg få ørene og hjertene deres noen få minutter.

Er det slik at kjærligheten til Kristus er avgjørende og det sikre beviset på at vi er Guds barn, så la oss, brødre, stille oss selv dette spørsmålet: Elsker vi ham eller ikke? La spørsmålet gå rundt. Jeg vet at noen vil svare: «Elske ham? Ja, så visst gjør jeg det.» Men jeg vil spørre deg en gang til. For min Herre spurte Peter tre ganger, vet du: «Simon, Johannes' sønn, har du meg kjær?» (Joh 21,17).

Jeg tør ikke gå ut fra at du er noe særlig bedre enn Peter. Derfor må jeg gjenta spørsmålet, selv om du kan svare like fort som han gjorde. Det vil ikke skade deg å svare riktig tre ganger, men det ville skade deg å svare feil én gang. Så la oss ta spørsmålet til hjertet: Elsker du Jesus?

Elsker jeg ham, så stoler jeg på ham og støtter meg helt på ham. Kan du si dette i full sannhet? Har du ikke noe annet håp enn det som kommer fra hans dyrebare kors og hans åpne side? Har du et annet håp, elsker du ham ikke. Men hviler du helt og alene på ham, da er det en begynnelse til kjærlighet hos deg. Roten er der.

Elsker du ham, vil du holde fast på hans ord. Det er det neste punktet. Han sier selv: «Om noen elsker meg, da holder han fast på mitt ord» (Joh 14,23). Det betyr at han akter på det Jesus har sagt, og strever etter å lære av ham. Han vil tro det Jesus sier, og ønske å forstå hva det betyr.

Er du nå helt sikker på at du har ærbødighet for Kristi ord? Hvordan står det til med din forsømte bibel? Hvordan står det til med de delene av Skriften som du aldri for alvor har ønsket å forstå, fordi du var redd de kanskje ikke stemte helt med din kirkes trosartikler eller med det familien din bekjenner? Dette ser ikke akkurat ut som ærbødighet for Kristi ord.

Min kjære venn, la meg legge vekt på spørsmålet. Ønsker du å vite hva Kristus lærte? Er du villig til å tro alt han har åpenbart oss? Ber du Den Hellige Ånd om å lede deg i Kristi sannhet? Husk at «den som da bryter et eneste av disse minste

budene, og lærer menneskene dette, han skal kalles den minste i himlenes rike» (Matt 5,19). Og hvem vil vel være det?

Bruk nå teksten på hjertet ditt på en annen måte. Elsker du Kristus, så søker du å ligne ham. Det hører til kjærlighetens vesen å ville etterligne den en elsker. Elsker du Jesus, vil du strebe etter å ligne ham – det er det ingen tvil om. Strever du da etter å ligne Kristus?

Du finner mye hos deg selv som du ikke ser hos Kristus. Søker du å bli fri for det? Og du ser hos Jesus Kristus mange herlige egenskaper som du ennå ikke har. Strever du etter å bli lik ham? Er det slik, da vet jeg at du elsker ham. Men strever du ikke etter å bli lik ham, er det heller ingen kjærlighet.

Kjærligheten til Kristus kan også ses på kjærligheten til hans folk. Den som elsker Jesus, vil sannelig elske alle andre som brenner av den samme kjærlighetens glød. Hvordan er det med deg? «Vel,» svarer du, «jeg elsker noen av brødrene.» Ja, det gjør tollere og syndere også. Også de elsker noen. Men det vi skal prøve kjærligheten vår på, er om vi elsker dem for Jesu skyld, selv om vi ikke kan la være å se feilene og manglene deres.

«Jeg elsker de hellige,» sier en. «I det minste elsker jeg alle som hører til mitt kirkesamfunn.» Også det er svært lett. Saddukeerne elsker saddukeerne, og fariseerne elsker fariseerne.

Men saken er å elske Guds folk, selv om du frykter at de tar feil på visse punkter, selv om du ikke kan være enig med dem i noen av synspunktene deres, og selv om du tror at de vanærer Gud med visse feiltakelser. En kristen elsker alle som er i Kristus – ikke fordi de har en sunn tro, men fordi de er forent med Jesus. Kom da og si: Elsker du Herrens folk fordi de er hans? «Vi vet at vi er gått over fra døden til livet, fordi vi elsker brødrene» (1 Joh 3,14).

Videre: Elsker du hans sak? Kjærlighet som ikke viser seg i handling, er lite verdt. Ja, kan den i det hele tatt kalles kjærlighet? En følelse som kan nøye seg med ikke å gjøre noe for den en elsker, er så lav at det ville være en skam å trekke det gylne ordet kjærlighet ned i smusset ved å gi den det navnet.

Du elsker Jesus, og likevel har du kanskje aldri så mye som lært et lite barn hans navn! Du elsker Jesus og kan tale, og likevel har du aldri løftet stemmen for å forkynne hans evangelium! Du elsker Jesus, og likevel lar du gullet og sølvet ditt ligge uten å gi noe for å fremme hans sak! Du elsker Jesus, og likevel har det aldri kostet deg en urolig natt eller en time med nedslåtthet at hans rike ikke kommer!

Jeg takker Gud for at jeg ikke forstår en slik kjærlighet, og jeg håper at jeg aldri må komme så langt. Måtte Herren gi deg en bedre kjærlighet, den kjærligheten som viser seg virksom i handling.

Elsker du Jesus, ønsker du å ha samfunn med ham, og du blir svært glad for hver anledning til det. Jeg vet at elsker du ham, kan du ikke være lykkelig en eneste dag uten ham. Du vil føle deg ille til mote om han forlater deg bare en eneste time. Elsker du Jesus – å, hvor du lengter og stunder etter å få se ham ansikt til ansikt! Ja, det vil komme tider da du blir rent syk av lengsel etter ham, og døden ville bety ingenting for deg om du bare fikk se hans ansikt.

Hvor ofte har du ikke vært i Herrens hus og hørt en preken som førte deg nær til Jesus, og da vært rede til å si med Simeon: «Herre, nå kan du la din tjener fare herfra i fred, etter ditt ord, for mine øyne har sett din frelse» (Luk 2,29–30)! Når du så skulle gå tilbake til strevet i denne verden igjen, følte du deg nesten ulykkelig ved tanken på at du ennå måtte bli i dette fjerne landet. Og du måtte rope ut: «Du min sjels sol, bli hos meg, for denne verden er mørk og forferdelig uten deg!»

Jeg lar spørsmålet gå rundt én gang til. Er det en eneste her som ikke våger å si: «Jeg elsker Frelseren»? Da ber jeg deg innstendig, min kjære venn, at du tar denne saken med det ytterste alvor. For elsker du ikke Jesus helhjertet og inderlig, da er du ikke hans, da er du ikke et Guds barn, men djevelens.

«Vel,» svarer noen, «det er ingen trøst for meg å vite det.» Nei, sannelig ikke, og meningen er heller ikke at du skal finne noen trøst i denne tilstanden. For det ville være døden for deg. En god lege kan ikke alltid ta hensyn til pasientens ro der og da. Han må tenke på å gjøre ham frisk. Jeg ønsker at du skal komme til å skamme deg over at du ikke elsker Jesus, så du blir urolig og ulykkelig over det.

Jeg ber deg stille deg ved korset på Golgata, se opp på Jesus som blør og dør, og si: «Alt dette har han gjort for meg, og likevel elsker jeg ham ikke.» Jeg ønsker at du ville gå inn i Getsemane hage, se bloddråpene falle varme ned på den frosne jorden og høre hans rop og sukk for synderes frelse – og så si: «Og likevel elsker jeg ham ikke.»

Jeg ber deg se på ham når han blir tatt ned fra korset og lagt i graven med døden malt på sitt herlige ansikt. Han led den døden av ren og skjær kjærlighet til sine fiender. Og så skulle jeg gjerne se om du kan være ond nok til å si: «Og likevel elsker jeg ham ikke.» Jeg ber deg følge ham i ånden ved hans oppstandelse og legge merke til hvordan han ånder fred over disiplene sine – og så se om du tør si: «Jeg elsker ham ikke.»

Jeg skulle ønske at du så ham i troen mens han for opp til sin herlighet og en sky skjulte ham. Da skulle jeg gjerne se deg legge hånden på pannen og føle det som om hjertet ditt ville briste, mens du sier: «Likevel elsker jeg ham ikke.»

Jeg ville at du skulle se ham på hans trone i all hans herlighet. Myriader av salige tilber ham, og alle harper er stemt til hans pris, mens han sitter ved Faderens høyre hånd, og Faderen har sitt velbehag i ham. Midt i denne herlige skaren skulle jeg ønske at du sto og begynte å slå deg for brystet og si: «Og likevel – å, dette harde hjertet elsker ham ikke!»

Hvor jeg ønsker at du ville gå inn i kammeret ditt og øse ut hjertet ditt i en strøm av tårer ved tanken på at han snart kommer for å dømme verden med rettferdighet og bli beundret av alle dem som tror på ham – mens du selv må stå i den veldige skaren rundt den store, hvite tronen og gråte og hyle og ønske at du aldri var født, gjennomtrengt av denne tanken: «Jeg elsker ham ikke, men nå er han kommet for å dømme meg. Og jeg er langt borte fra samfunnet med ham, ufrelst, ikke vasket i hans blod.»

Jeg ber deg inntrengende om å tenke over dette nå, for at det ikke en gang skal komme over deg. Tro på Herren Jesus Kristus, du hjerte som ikke elsker ham!

Så skal du bli frelst fra din utakknemlige ånd og bli delaktig i den kjærligheten til ham som er beviset på at du har evig liv. Amen.

Midfaste: Brødet som metter sjelen

«Jesus sa til dem: Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hungre. Og den som tror på meg, skal aldri noen gang tørste» (Joh 6,35).

Dagens tekster i 1899: Sal 84,2–5 og Joh 6,24–36.

Her, som ellers når han taler, bruker vår Frelser svært lettfattelige bilder. Tenk, han kaller seg selv brød! Hvor ydmykt av ham at det vanligste matemnet på bordet vårt skulle bli brukt som det rikeste bildet på Kristus! Tenk, han kaller troen vår å spise og drikke ham! Ingenting kunne lære oss mer. Og samtidig kunne ingenting bedre vise oss hans mildhet og ydmykhet av hjertet enn at han taler slik om hvordan vi tar imot ham.

Gud være takk for dette enkle, enfoldige evangeliet! Jo lenger jeg lever, desto mer må jeg love Gud for at vi ikke har fått et klassisk evangelium, et matematisk evangelium eller et metafysisk evangelium. Det er ikke et evangelium som er forbeholdt de lærde og geniene. Nei, det er evangeliet for den ulærde mannen, for bonden og arbeideren. Det er et evangelium vi kan leve og dø på, sjelens faste og kraftige føde.

Det er ikke forfinede talemåter vi trenger når hjertet er tynget og nedbøyd. Og når vi står på evighetens grense, svake på legemet og fristet på sjelen, trenger vi ikke dype emner å lese om. Nei, i slike tider priser vi den velsignede enfoldigheten i evangeliet. Jesus, åpenbart i kjød, er brød for våre sjeler.

Jesus, som blør på korset som synderes forsoner, er drikke for våre sjeler. Det er et evangelium for barn, og det er et evangelium som også metter den sterke mannen.

Med disse få ordene som innledning vil vi gå over til emnet vårt. Teksten vår sier to ting på en svært enkel måte: for det første at Jesus Kristus må tas imot, og for det andre at han, når han blir tatt imot, metter sjelen helt og fullt.

I.

Herren Jesus må tas imot av hver enkelt, personlig og for egen del. En Kristus som ikke blir tatt imot, er ingen Kristus for noen. Brød som ikke blir spist, stiller ikke sulten vår. Selv det klareste vannet som glitrer i glasset, kan ikke slukke tørsten om det ikke blir drukket. Å få personlig del i Frelseren – det er saken. Og spørsmålet er: Hvordan går det til? Hvordan blir Jesus Kristus min personlige Frelser?

Både i dette kapitlet og ellers overalt i Skriften vil du se at det å ta imot Kristus ikke er knyttet til noen tanke om egen verdighet, fortjeneste, forberedelse eller

skikkethet. Teksten sier: «Den som kommer til meg.» Det står ingenting om noen forberedelse før en kommer, eller om noen fortjenstfull gjerning som hører med. Det er ganske enkelt å komme – slik en tigger kommer og tar imot en almisse, eller slik et barn søker hjelp hos sin far.

Den andre beskrivelsen er: «Den som tror på meg.» Her sies det ikke et ord om egen fortjeneste. Tvert imot står troen i direkte motsetning til alle fortjenstfulle gjerninger. Og når vi leser om å spise og drikke Kristus, er det bare tale om å ta imot. Det minner oss om det minneverdige skriftordet: «Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn» (Joh 1,12).

Alt sammen består i å ta imot, ikke i å bringe noe med seg til Kristus. Vi kom tomhendte til ham. Vi trodde på ham uten noen som helst fortjeneste fra vår side. Og på den måten, og bare på den måten, blir Jesus Kristus vår Frelser. La oss dvele et øyeblikk ved disse uttrykkene.

Det første er at vi kommer til ham: «Den som kommer til meg, skal ikke hungre.» Jeg går ut fra at dette viser til troens første handling, den som gir oss del i det åndelige livet. Vi har vendt oss bort fra Kristus. Men når vi hører evangeliet, blir vi ledet av Den Hellige Ånd til å tenke på ham, se på ham og granske ham, og vi lærer å forstå at han er den Frelseren vi trenger. Det at vi vendte oss bort fra ham, blir snudd til lengsel, og vi vender oss til ham og ber ham bli vår Frelser. Vi kommer til ham.

Det er hjertet som kommer til ham, ikke føttene. For mange kom til ham med legemet uten virkelig og sant å komme til ham. De kom helt inntil ham i trengselen, men rørte aldri ved ham slik at det gikk kraft ut fra ham. Å komme, slik det her tales om, rommer ønske, bønn, samtykke, bifall, tillit og lydighet.

Det betyr at jeg hører hva Kristus er, og lærer hva Gud sier han er: at han er Gud, og at han er menneske, og at han kom til verden for å ta menneskenes synder på seg og lide i deres sted. Alt dette hører jeg og gir mitt bifall. Jeg tror på Jesus og sier: «Døde han for alle dem som stoler på ham, så vil jeg sette min lit til ham. Har han brakt et så stort offer på treet for syndige mennesker, vil jeg hvile på dette offeret og bygge håpet mitt på det.» Dette er å komme til Kristus.

Uttrykket er svært enkelt. Og likevel er det ikke helt lett å forklare det for andre – nettopp fordi det er så enkelt. Er du lært av Faderen, vil du lett nok forstå hva det betyr. Men er du ikke det, frykter jeg at selv de klareste ord ikke vil kunne gjøre saken klar for deg.

Den andre beskrivelsen teksten gir av hvordan Kristus blir vår, er at vi tror på ham. Her må jeg igjen forklare et ord som ikke trenger annen forklaring enn en lysstråle fra Den Hellige Ånd. Jeg lurer på om noe annet lys kunne gjøre det klart. Det skyldes ikke at ordet egentlig er uklart, men at mennesket som ikke er født på ny, er så blindt.

Å tro på Kristus betyr å tro at Jesus Kristus er Guds Sønn og menneskenes Frelser. Men det rommer langt mer enn dette. Du kan ha en svært rettroende oppfatning av Kristus. Ja, du kan til og med tro det Bibelen lærer om ham, og likevel ikke eie den frelsende troen.

«Den som tror på meg.» Hva om jeg i stedet brukte ordet «stoler»? «Den som stoler på meg», eller den som hviler helt på meg. Det er den som vet at dette og

hint er sant, handler etter det og viser at troen er virkelig ved at han enfoldig forlater seg på ham.

Han vet at Kristus kom for å frelse syndere, og sier: «Jeg stoler på at han frelser meg.» Han vet godt at Jesus var soningen for verdens synd, tar det til seg og sier: «Han er en soning for min synd. Kom han hit ned og tok synden på seg, da stoler jeg på ham og vet at han tok min synd på seg også, at han bar det jeg skulle slippe å bære: syndens rettferdige straff.»

Men er Kristus virkelig en manns Frelser i samme øyeblikk som han tror? Ja, i samme øyeblikk. Men tenk om han har levd et sørgelig liv før? Alt blir tilgitt ham for Kristi navns skyld. Men tenk om det ikke var noe som helst godt hos ham like før han satte sin lit til Kristus? Jesus «døde til fastsatt tid for ugudelige» (Rom 5,6), og han «kan … fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham» (Hebr 7,25).

Men tenk om han siden skulle vise seg å være ufullkommen? Det kommer han helt sikkert til, men «Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd» (1 Joh 1,7). Et svært dyrebart skriftord forsikrer oss: «Det skal være en åpnet kilde for Davids hus og for Jerusalems innbyggere mot synd og urenhet» (Sak 13,1). Kilden er ikke bare for syndere i alminnelighet, men for dem som er Guds folk og likevel synder. De vil fortsatt finne rensing der de fant den første gang.

«Hvis noen synder, har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, Den Rettferdige» (1 Joh 2,1). Troen er å hvile på Kristi store offer. Og for alle som Den Hellige Ånd får virke denne troen hos, blir Kristus deres egen, så de ikke skal hungre mer og aldri mer tørste.

Jeg har prøvd å legge fram evangeliet for dere, og vil du ta imot det, skal Kristus bli din. Her kan Kristus fås for ingenting. Han kan bli din ganske enkelt ved at du stoler på ham, ved at du kommer til ham. Når karet senkes ned i den bølgende strømmen, blir det fylt fordi det er tomt. Tiggerens nød blir avhjulpet når han rekker ut den tomme hånden etter en almisse. Slik blir Kristus din når du kommer til ham som en fattig synder.

Han blir gitt deg for ingenting, Gud gir deg ham fritt, og hvem som helst kan få ham. Og er han ikke din, er det ikke fordi han har forkastet deg – for han forkaster ingen som kommer til ham – men fordi du har forkastet ham. Min kjære medsynder, måtte Gud Den Hellige Ånd gi deg nåde til å ta imot Jesus og bli frelst ved ham.

II.

Den andre delen av emnet vårt er dette: Der Jesus blir tatt imot, metter han sjelens behov. Han metter våre største og dypeste behov, ikke bare i tanken og fantasien. Kristus sammenligner menneskenes behov med sult og tørst. Nå er det ingen skam å være sulten. De som har smakt hva sult er, vet hvilket umettet behov den er uttrykk for, og hvilken bitter plage den er. Og tørst er ikke stort bedre. Hvilken pine under himmelen kan vel være verre enn en fortærende tørst?

Nå er Jesus kommet for å mette de dype og virkelig påtrengende behovene i din natur. Frykten din for helvete, frykten for døden, følelsen av synd – alt dette

er Jesus kommet for å bøte på hos alle som kommer til ham. Og hver den som har prøvd ham, kan vitne om at det er sant.

Jesus Kristus metter samvittighetens sult. Hver den som har en våken samvittighet, kjenner at Gud må straffe ham for synden. Men så snart det går opp for ham at Guds Sønn led straffen for ham, blir samvittigheten hans fullkomment mettet, og han skal aldri mer hungre.

Så lenge folk ikke kjenner den dyrebare sannheten om Jesu stedfortredende lidelse, kan du gjerne forkynne for dem hva du vil. De kan bruke sakramentene og underkaste seg alle slags legemlige pinsler – samvittigheten vil likevel hungre. Min Gud, som jeg hadde gjort opprør mot, ble et menneske og led for min skyld det jeg hadde fortjent å lide. Derfor hviler samvittigheten min fullt mettet i vissheten om at rettferdigheten har fått fyldest på en så guddommelig måte.

Når en først er blitt vakt, har en en sult som kommer av frykt. En ser mot framtiden med angst for noe uforklarlig og forferdelig, uten riktig å vite hvorfor. Og særlig når en ligger for døden, blir en slik person grepet av redsel, for han vet ikke hva som venter. Men når det går opp for ham at Jesus Kristus, som er Gud, ble menneske og døde for menneskene for at hver den som tror på ham, skal bli frelst – da forsvinner frykten, og kjærligheten tar dens plass.

Duen i fjellkløften kjenner ingen skrekk lenger. Redselen kan ikke holdes i live ved foten av korset, for der hersker håpet uinnskrenket. Frykten skal heller ikke komme tilbake. For Kristi verk er fullført, og hos ham finnes det ikke noe skjulested for frykten.

Også hjertet har sin sult. For nesten uten å vite det skriker det: «Å, om jeg hadde noen som elsket meg, og om jeg kunne elske noen hvis kjærlighet kunne fylle hjertet mitt til randen!» Menneskehjertet higer etter kjærlighet. Ja, som døden og graven er det umettelig. Det jager hit og dit, men blir bittert skuffet. For jorden eier ingenting som er verdt hele kjærligheten i et menneskehjerte.

Men når en hører at Jesus Kristus elsket ham før verdens grunnvoll ble lagt, og døde for ham, da finner hans omflakkende følelser hvile. Slik Rut fant hvile i en manns hus (jf. Rut 1,9), finner vi fred i Jesus.

Hans kjærlighet driver ut all higen etter annen kjærlighet og fyller sjelen. Han blir vårt hjertes brudgom og vår beste kjærlighet, og vi sier farvel til de ringere tingene. Vi lever salig mettet i Faderens og Sønnens kjærlighet og hungrer og tørster ikke mer. Kan ikke dette havet av guddommelig kjærlighet fylle sjelen vår, hva kan da gjøre det? Hva mer kan noen ønske eller trenge? Jesus tar hjertets sult bort for alltid.

Og så bærer vi alle på dype ønsker, og når vi blir vakt, når de lenger og blir sterkere. En kjenner at en ikke er i sitt rette element og ikke er det en var bestemt til å være. En er som fugleungen i egget: Han kjenner et liv i seg som er altfor sterkt til å stenges inne i så trange grenser. Kjenner ikke du ofte, min venn, en sterk lengsel? Strømmer det ikke gjennom sjelen din en høyere ærgjerrighet? Vår udødelige ånd blir trykket ned under dødelighetens byrde og plaget av materialismens lenker.

Denne sulten blir aldri stilt før vi tar imot Kristus. Men når vi har ham, går det opp for oss at vi er Guds barn, hans arvinger og Kristi medarvinger. «Det er

ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2). Dette åpner en herlig framtid for oss, en uendelig og uforgjengelig velsignelse, og vi kjenner oss fullt mettet.

Siden vi er Kristi, og Kristus er Guds, er alt vårt, og sulten vår er stilt for alltid. Den eneste tilfredse mannen i hele verden er den som tror på Jesus. Og han er tilfreds nettopp fordi han har fått alt som sjelen hans trenger. Han kan ikke ønske seg mer enn alt, og Kristus er alt.

Mine kjære, denne fullkomne mettheten for sjelens innerste trang finnes bare i Jesus. Noen har søkt metthet i seg selv og i sine egne gjerninger. De har vraket det himmelske brødet, for de drømte om at de kunne leve uten det. De ville være seg selv nok og være lykkelige i seg selv. Men det var en sørgelig feiltakelse.

Når de stakkars buskmennene ikke har noe å spise, binder de et belte rundt livet og kaller det sultebeltet. Og når de har gått uten mat et par dager, strammer de det enda hardere, så de bedre kan tåle sulten. På samme måte må den som søker metthet bare i seg selv, stramme sultebeltet svært hardt. En sulten mann kan ikke bli mett uten mat, verken ved filosofi eller veltalenhet. Hvem kan vel overbevise en sulten mann om at han ikke trenger å spise?

Noen har gått til Moses for å finne brød. Og legg merke til at de største brødgiverne i verden er Moses og Kristus. Moses ga stammene i ørkenen brød i førti år, og Jesus holder alltid sitt folk oppe. Men Moses' brød kunne aldri helt mette dem som åt av det. Det varte ikke lenge før de kalte det «denne usle maten» (4 Mos 21,5). Og selv om de kunne bli mette av det en tid, hadde det likevel denne nedslående siden: «Deres fedre åt manna i ørkenen og døde» (Joh 6,49).

Det er ikke liv i lovens brød. Men den som tar imot Jesus Kristus, har fått et brød han kan spise av for evig, og han skal aldri dø.

Jeg har hørt at folk i et land – jeg tror det er Patagonia – pleier å spise store leirklumper for å døyve sulten når de mangler mat. Og jeg vet at mange gjør det samme her i England også. Det finnes en slags gul leire som blir lovprist som et middel til å stille den åndelige sulten. Det er et tungt stoff, men mange sluker det med grådig appetitt. De foretrekker det framfor de mest utsøkte retter. Den som fyller hjertet sitt med det, blir dratt ned mot jorden, og det hindrer ham i å stå opp til et nytt liv.

Noen har prøvd å stille sin åndelige sult med tvilens bedøvelsesmiddel, mens andre har søkt lindring i troen på en skjebne som ikke kan unngås. Mange driver sulten bort med likegyldighet, som bjørnen, som ikke kjenner sult om vinteren fordi den sover. Slike folk kommer sovende til Guds hus. De liker ikke å bli vekket, for da ville de kjenne en forferdelig sult.

Jeg skulle bare ønske at de ble vekket. For denne sulten ville drive dem til den Frelseren som alene kan mette sjelen. Men vær forvisset om at den eneste måten du kan stille sulten på, er å få brød. Og den eneste måten du kan mette sjelens dype behov på, er å ta imot Kristus. I ham er det nok, ja, overflod av metthet – men ellers ingen steder.

Jeg vil slutte med å si at alle troende kan vitne om at Jesus Kristus er et brød som metter dem. Når er du mest tilfreds om søndagen, mine kjære? Jeg vet ikke

hvem du pleier å gå og høre preke, men hvilke søndager er de beste for deg? Når presten tar i med store ord og holder en veltalende preken, så du utbryter: «Å, det er vidunderlig!» – har du da følt deg tilfreds og lykkelig når du tenkte over den på mandag?

Har sjelen din blitt mettet av en preken som for det meste bare handlet om politikk og moral? Eller av en fin avhandling som ville passe i en lørdagsavis, om den bare var litt mer humoristisk? Kan du fordøye slik åndelig mat? Jeg skal si deg når jeg har mest glede av en søndag: Det er når jeg får forkynne Kristus mest mulig, eller kan sitte ned og høre en enkel landsbypredikant opphøye Herren Jesus.

Det spiller ingen rolle om grammatikkens regler skulle bli brutt, så lenge bare Jesus blir holdt fram helt og fullt. Det som noen kaller plattheter, er rene lekkerbiskener for meg, om min Herre Jesus Kristus blir opphøyd ved dem. Alt som angår ham, er velsignet for den sjelen som er født på ny – kan ikke du vitne om det?

Iblant har jeg forkynt Jesus Kristus – og jeg håper jeg vanligvis gjør det. For i virkeligheten vet jeg ikke noe annet enn ham, og jeg har bestemt meg for ikke å ville vite av noe blant dere, uten Jesus Kristus, og ham korsfestet (jf. 1 Kor 2,2). Ja, når jeg slik har forkynt Kristus, vet jeg at dere har gått hjem og sagt:

«Når alt kommer til alt, er dette nettopp det vi trenger – Kristus som den korsfestede, Kristus som det store soningsofferet for syndere. Ikke en skinn-Kristus, ikke Kristus bare som et eksempel, men hans kjød og blod, en Kristus som dør, blør og lider – det er det vi trenger.»

Ja, hver kristen her kan vitne om dette! Dere kan ikke bli mettet av noe annet enn dette – kan dere vel? Det spiller ingen rolle hvor godt lærebegrepene er drøftet, og hvor rettroende de er. Dere kan ikke nøye dere med det. Dere må ha Kristi virkelige person, hans kjød og blod, ellers er dere ikke tilfredse.

Og, mine kjære, de som en gang har spist og drukket – det vil si i sannhet tatt imot Kristus som sin – søker ikke trøst i noe nytt utenfor Kristus. De sier ikke: «Jeg hviler på Kristus, men likevel skulle jeg gjerne forlate meg litt på dåpen min.» Jeg har aldri hørt en sann kristen tale slik.

Jeg har aldri hørt noen si: «Jeg hviler på Jesu blod, men likevel skulle jeg ønske at en biskop la hånden sin på hodet mitt og ga meg en stadfestelse av troen min.» Aldri i mitt liv har jeg hørt noe slikt, og jeg venter ikke å få høre det. Nei, Jesus Kristus er den ene, faste grunnvollen vi bygger på. Og jeg har aldri funnet at de som hviler på Kristus, har trang til å bytte ut grunnen for trøsten sin.

De som jager etter noe nytt hver søndag, er slike som ikke kjenner Frelseren. Det er sant nok: Har du ingenting av det brødet som kom ned fra himmelen, vil du nok rope etter brød ved alle kurver, for de blir snart tømt. Men har du fått smake det himmelske brødet, vil du ha Kristus fra den første januar til den siste desember. Jeg har aldri hørt en kristen si at Jesus ikke kunne mette ham i sykdommens dager og i dødens stund.

Jeg kom hit i dag rett fra sykesengen til en gammel kristen, åtti år gammel. Jeg spurte ham: «Min kjære venn, her står tre eller fire unge mennesker ved sengen din. Vi går framover på pilegrimsferden vår og hviler på Kristus, for vi

holder ham for trofast og sannferdig. Du har vandret et godt stykke lenger på veien enn vi. Vil du derfor være så snill å si oss om vi har tatt feil? Har du opplevd at Herren ikke holder sitt ord? Har du opplevd at han ikke er sannferdig?»

Det var et opphøyd syn å se denne Guds mann og høre ham si: «Ikke ett ord har slått feil av alle de gode ordene Herren har talt» (jf. Jos 21,45). Og han la til: «Jeg vil synge om miskunn, for han har vært miskunnelig alle dager.» «Er du redd for døden?» spurte jeg. «Å nei, nei, min kjære,» svarte han. «Jeg er villig til å vente og villig til å gå. Men jeg lengter etter å se ham som elsket meg og ga seg selv for meg» (jf. Gal 2,20).

Å, broen over død og grav vil holde, bror! Tusener av store syndere har gått over den, ja, titusener har gått over. Jeg kan høre fottrinnene nå, mens de vandrer over den store buen på frelsens bro. De er kommet i tusentall, ja, i myriader, helt siden den dagen da Kristus først gikk inn til sin herlighet. De har gått over den, og likevel har aldri en eneste stein løsnet i denne broens mektige bue.

Noen av dem kan regnes blant de største syndere, og noen kom først i den siste stund. Men den veldige buen har aldri gitt etter under dem. Jeg vil slå følge med dem i den faste vissheten om at den vil bære meg over, slik den bar dem. De som har spist og drukket Kristus, skal ikke hungre eller tørste i sin siste stund.

De hellige har dødd mens de sa: «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg. Du dekker bord for meg like for mine fienders øyne. Du salver mitt hode med olje, mitt beger flyter over» (Sal 23,4–5).

Gud gi oss nåde til å leve av Kristus for evig. Amen.

Maria budskapsdag: Grunntonen i en herlig lovsang

«Min sjel opphøyer Herren» (Luk 1,46).

Dagens tekster i 1899: Jer 33,14–17 og Luk 1,39–45. Prekenteksten er hentet fra annen tekstrekke.

Maria hadde nettopp fått et underfullt budskap fra himmelen, og hun forsto knapt selv hvor stort det var. Troen hennes hadde grepet et stort løfte, selv om sjelen hennes neppe fattet det. Hun sa: «Se, jeg er Herrens tjenerinne. Det skje meg etter ditt ord!» (Luk 1,38). Disse ordene viser hennes stille underkastelse og barnlige tillit, og de ga henne den tålmodigheten som håpet gir.

Under Guds ledelse tok hun en rask tur til sin slektning Elisabet, og hos henne fikk hun stadfestet det underfulle budskapet engelen hadde brakt. Elisabet hadde selv fått besøk fra det høye. Herren hadde sett i nåde til henne og tatt bort hennes ufruktbarhet. Blant mange vakre ting Elisabet sa til Maria, var disse ordene: «Salig er hun som trodde! For fullbyrdet skal det bli som er sagt henne av Herren» (Luk 1,45).

Slik ble Maria oppmuntret av sin venninne. Ånden hennes ble levende og troen styrket, og hun begynte å prise Herren og sa: «Min sjel opphøyer Herren.» Har noen av dere det særlig godt med Herren nå? Er tilliten din til Gud blitt styrket i samvær med eldre troende? Da skal du vite at Herren venter noe igjen av deg. Når ditt eget hjerte er blitt løftet opp, så pris Herrens navn. Opphøy ham når han løfter deg opp.

Du vil kanskje svare at jomfru Maria hadde en særlig grunn til å opphøye Herren, og det har du rett i. «Velsignet er du blant kvinner» (Luk 1,42), og vi erkjenner gjerne den store æren hun fikk. Hun ble sannelig rikt velsignet og benådet. Men finnes det vel noen troende som ikke er blitt særlig benådet av Herren? Når vi setter oss ned i vårt lønnkammer og tenker etter, må da ikke hver og en av oss innrømme at Herren har gitt oss særlige beviser på sin guddommelige kjærlighet?

Jeg tror det er noe ved hver troendes liv som gjør Guds nådebevis til noe eget for hver enkelt. Ingen av oss er helt lik våre brødre, og Guds nåde åpenbarer seg svært forskjellig for hver enkelt. Det er visse lyspunkter i ditt liv, min bror, som ikke kan ses noe annet sted, og særlige nådebevis i ditt liv, min søster, som ingen andre kan fortelle om.

Jeg ville ikke misbruke ordene om jeg sa til mang en søster i Herren her: «Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg, velsignet er du blant kvinner!» (Luk 1,28). Og jeg kunne si det samme til mang en bror her: «Vær hilset, du som har fått nåde! Herren er med deg, du velsignede blant menn. Herren har gjort store ting mot deg og gitt din ånd nytt liv.»

Riktignok er det ett punkt der vi ikke bokstavelig kan stilles ved siden av Maria. Hun ble mor til Herren som menneske. Men likevel finnes det noe tilsvarende hos hver av oss, og ved et høyere og mer åndelig mysterium får vi en lignende forrett. For se, Den Hellige Ånd tar bolig i hver troende. Han bor i oss som i sitt tempel og hersker i oss som i et palass. Har vi fått del i Den Hellige Ånd, hvilken større nåde fra Gud kan vi da ønske oss? Og hvilken større ære kan vi vel få?

Det var ved henne at Ordet ble kjød, men noe lignende kan skje også med oss. Vi kan la Guds ord komme til syne i vårt liv. Det er vår oppgave å la den herlige nådens og sannhetens ånd som vi finner i Guds ord, bli virkelighet blant menneskene. Derfor talte vår Herre sant da han sa: «Han er min bror og søster og mor» (Matt 12,50). Vi er like nær i slekt med Kristus som jomfru Maria, og på visse måter står vi i samme forhold til ham åndelig som hun gjorde legemlig.

Må han, håpet om herlighet, få skikkelse i oss! Og må vi ta oss av hans sak i verden og våke over den som en pleierske over et barn. Må vi bruke liv og krefter på å bringe hans sak, som ennå er i sin barndom, fram til modenhet – selv om et sverd skulle gjennombore våre hjerter mens vi tar oss av barnet.

Vi har nå sett på hennes lovprisning og vil dvele ved disse ordene: «Min sjel opphøyer Herren.» Jeg håper inderlig at mange av oss uten hykleri kan si med Maria: «Min sjel opphøyer Herren.» Er det noen her som ikke kan si dette? Gå da inn i ditt lønnkammer, fall på kne og rop til Herren om å hjelpe deg til det. For den som ikke kan opphøye Gud, er ikke skikket for himmelen, der lovprisning er det evige arbeidet for alle de salige.

Kan du ikke opphøye Gud, er det trolig fordi du opphøyer deg selv. Må Herren gjøre ende på ditt eget jeg, så han kan bli alt for deg! Når du selv synker i dine egne øyne, vil han stige. Må Gud Den Hellige Ånd få gjøre dette i deg.

I.

Når jeg nå går over til å se på disse ordene, merker jeg først at teksten taler om et arbeid som er felles for alle gode mennesker. Her er en oppgave for alle oss som kjenner Herren, er født av ham og hører til hans familie.

Legg merke til at dette er et arbeid som alle mennesker kan ta del i, uansett stand og stilling. Denne beskjedne kvinnen taler om sin lave stilling, og likevel kunne hun opphøye Herren. Hver troende kan ta del i denne edle gjerningen, hvem han enn er. Det er visse ting du ikke kan gjøre. Men denne ene tingen kan hver varmhjertet kristen gjøre, og han bør finne sin lyst i å gjøre den: å opphøye Herren.

Det er også et arbeid som kan gjøres hvor som helst. Du behøver ikke å gå til forsamlingshuset for å opphøye Herren. Du kan gjøre det i ditt hjem, og du kan sitte alene i ditt lille rom og likevel opphøye ham. Du kan bli kastet hit og dit i stormen, men du kan stole på Herren og være rolig, og slik opphøye ham. Eller

om du holder deg hjemme og aldri kommer utenfor stedet der du ble født, kan du like fullt opphøye Herren.

«Han finnes overalt der han blir søkt, og hvert sted er hellig grunn» der vi kan være opptatt med å opphøye Herren. I alle fall vil ikke stedet hindre oss i å si: «Min sjel opphøyer Herren.»

Det er heller ikke et arbeid som krever en stor forsamling. Nei, det kan like godt skje i ensomheten. Jeg antar at bare én hørte denne stemningsfulle sangen av Maria, nemlig hennes slektning Elisabet. Én er nok til å prise Gud. Men der to priser Herren med samstemt røst, er lovprisningen overmåte liflig.

Å, mine kjære søstre, dere vil aldri kunne stå fram og tale for tusener! Og mange av mine brødre her ville bli svært engstelige om de skulle prise Herren høyt i en stor forsamling. Men bry deg ikke om det. Lovprisning krever ikke engang to eller tre tilhørere. Nei, i den tause midnattstimen eller i skogens stillhet, langt borte fra menneskers boliger, kan du være opptatt med dette velsignede arbeidet. Hver dag, hver stund og hver time kan du synge: «Min sjel opphøyer Herren.»

Det er heller ikke et arbeid som krever mye penger. Maria var en fattig jomfru. Hun hadde verken gull eller sølv, og likevel kunne hun glad si: «Min sjel opphøyer Herren.» Det er en ære å bli betrodd denne verdens gods for å bruke det for Jesus. Menigheten har sine timelige behov, og lykkelig er den som får hjelpe til med dem. Men dette arbeidet kan gjøres av et barn uten penger, ja, av en arbeiderkone som knapt kan skaffe seg det hun trenger for å leve.

Ja, det kan gjøres av den stakkars mannen som er havnet på fattighuset, og av den syke kvinnen som strever med døden. «Min sjel opphøyer Herren» er et ord for tiggeren så vel som for adelsmannen. Å, dette er gylne toner! De som synger dem, har gylne munner, like gylne som Chrysostomus – «Gullmunn» – en gang hadde, selv om de må si: «Sølv og gull eier jeg ikke» (Apg 3,6).

Og dette er et arbeid, mine venner, som jeg anbefaler til alle som er samlet her, for det krever ikke store gaver. Selv den enfoldigste kan si: «Min sjel opphøyer Herren.» Hver av oss har en sjel, og når den er blitt fornyet ved nåden, kan den ta del i dette velsignede arbeidet og opphøye Herren.

Du har kanskje ikke Marias gaver. Hun var nok en svært begavet kvinne, lik Hanna før henne, som hun delvis lånte lovsangen fra. Hanna synes jeg er en av de mest begavede kvinnene i Det gamle testamente, og hun fortjener mer oppmerksomhet enn hun vanligvis får. Men kanskje kan du ikke skrive en sang eller sette sammen et vers, og du har ingen anlegg i den retningen. Ja, kanskje kan du ikke engang synge.

Noen av oss har så sprukne stemmer at vi ikke får fram en ren tone. Og her er en eller to brødre som hører så dårlig for tiden at de som regel kommer langt etter de andre, slik som nettopp nå da vi sang. Men bry deg ikke om det. Våre sjeler kan likevel opphøye Herren. Dette er et arbeid som ikke beror på stemmen eller på en bestemt begavelse.

De som synger så det skurrer mest i menneskers ører, klinger kanskje best for Herren. Og de som synes å ha de minste evnene, er kanskje de mest fremtre-

dende i Herrens øyne. For de priser og opphøyer hans navn med dyp varme og hjertelig inderlighet.

«Min sjel opphøyer Herren.» Jeg vil oppfordre alle mine brødre og søstre her til å gjøre dette til sin oppgave så lenge de lever, og aldri holde opp med det. Ja, selv om døden et øyeblikk skulle avbryte dem, må de prise Gud slik at det ikke blir noe nytt for dem når de begynner igjen og priser ham i all evighet i himmelen.

Kjære venner, selv om alle kristne skal ta del i å opphøye Herren, må vi likevel ikke tenke ringe om det. Å opphøye Herren synes å være det største vi dødelige kan gjøre. For som jeg allerede har sagt, er det himmelens arbeid. Når Herrens hellige går inn til herligheten, har de ikke noe annet å gjøre enn å opphøye Herren.

Ordet «opphøye Gud» kan mer nøyaktig gjengis med «gjøre Gud stor». I seg selv kan vi ikke gjøre ham større. Men vi kan vise fram hans storhet og la ham stå fram som større. Vi kan få andre til å tenke større tanker om ham, og det gjør vi når vi priser ham. Vi kan selv prøve å la ham bli større i våre egne tanker enn han har vært før. Dette er ikke noe lite arbeid, mener jeg, for det er det som skal skje i himmelen hos alle frelste ånder.

Også her på jorden er lovprisning det høyeste vi kan nå. Bønn er målet for prekenen. For å preke og høre er ingenting i seg selv hvis folk ikke blir ført til Kristus og begynner å be. Men bønnen er ikke det høyeste: Lovprisningen er bønnens fullendelse. Bønnen ligner stråene, men lovprisningen er som akset; den er selve høsten.

Når Gud blir priset, er vi kommet til det høyeste. Det er dette alt det andre sikter mot. Han frelser oss «til pris for sin nådes herlighet» (Ef 1,6). Vi blir ikke frelst for vår egen skyld. For meg er Guds ære det høyeste målet for livet mitt.

Derfor, min kjære bror: Kanskje kan du ikke gå ut og preke. Kanskje hindrer sykdom og annet deg i å være med på gudstjenesten, eller kanskje må du holde sengen. Tro likevel ikke at du er ute av stand til å oppfylle din høyeste bestemmelse. Du kan gjøre det mens du ligger på ditt smertesleie, ved å opphøye Gud med tålmodighet.

Har du lagt merke til de vakre liljene som pryder våre hager med sine melkehvite blader og sin gylne krone? Som de priser Gud! Og likevel synger de aldri. Du hører ikke så mye som et rasl. De står der stille og priser Gud ved å være til – ved å nyte solen og duggen, kan det se ut til, og vise hva Gud kan gjøre. En sann kristen kan opphøye Gud midt i sykdom og smerte ved å nyte Guds kjærlighet og vise i sitt daglige liv hva Guds nåde kan utrette.

Å, måtte vi alle være opptatt med denne hellige øvelsen, som er en så opphøyet gjerning! «Min sjel opphøyer Herren.» Og hvordan står det så til med deg? Har du klaget, sørget og knurret i dag? La det være slutt med det, og begynn å prise og love. La oss si: «Min sjel skal ikke klage, min sjel skal ikke knurre. Nå har jeg slått inn på en bedre vei. Min sjel opphøyer Herren. Det er det eneste arbeidet som aldri skal ta slutt.»

II.

Ser du på teksten fra en annen side, vil du finne i den et middel mot selvopphøyelse.

Tenk om noen av oss hadde fått det samme løftet som jomfru Maria, at vi skulle bli Frelserens mor. Tror du ikke vi ville ha følt oss svært opphøyet? Det hadde vært naturlig om hun var blitt stolt, men nåden gjorde henne ydmyk. I stedet for å opphøye seg selv opphøyet hun Herren. Det var en stor begivenhet, og noen måtte opphøyes for den. Naturen ville ha sagt: «Maria, opphøy deg selv!» Men nåden sa: «Maria, opphøy Herren!»

Har Herren vist noen av oss en særlig nåde og ære? Det er ytterst ugudelig å gi etter for skrytende hovmod, og det finnes bare én måte å unngå det på: Vi må gi følelsene våre en helt annen retning.

Har du lagt merke til hvordan hun fremhever Guds storhet ved å tale om sin egen ringhet? «Han har gjort store ting mot meg, han, den mektige» (Luk 1,49). «Mot meg,» sier hun. «Det er store ting, og han er mektig, men han har gjort dem mot meg. Han har sett til sin tjenerinnes ringhet» (Luk 1,48). Sett din egen ringhet og uverdighet opp mot Guds storhet og godhet.

Har Herren frelst deg, kalt deg, rettferdiggjort deg og helliggjort deg? Har han satt deg i sin menighet og gitt deg navn og plass blant sitt folk? Når du blir fristet til å rose deg selv, så husk hvem du er og hva du er. Se på brønnen du er gravd ut av, og fjellet du er hogd ut av (Jes 51,1), og si: «Hvorfor meg, Herre? Hvorfor meg?» Begynn å opphøye Herrens navn, så skal fristelsen til hovmod få sitt banesår.

Maria visste også at hun ville bli berømt. «Fra nå av skal alle slekter prise meg salig,» sier hun (Luk 1,48). Men legg merke til hvordan hun veier opp denne berømmelsen med en annen. Hun sier: «Hellig er hans navn. Hans miskunn er fra slekt til slekt over dem som frykter ham» (Luk 1,49–50). Hun opphøyer Herrens navn. Har han gitt henne et visst mål av ære, legger hun den ned for hans føtter. Husk å gjøre det samme.

Vær ikke så tåpelig at du blåses opp av litt hell og framgang. Vi har alle vært gjennom denne smeltedigelen som prøver karakteren vår, og hvor få er det ikke som er kommet ut av ilden uten skade!

Kanskje har du holdt en preken som Gud har velsignet. Forsamlingen er blitt større, og skarer kommer sammen. Da er det godt mulig at Satan hvisker: «Du er en stor predikant. Det var godt gjort! Du satte opp punktene dine utmerket. Gud velsigner deg. Det må være noe særlig ved din karakter og dine gaver.» Bort med deg, du avgrunnens fyrste! Dette er ødeleggende hovmod!

Men sett at fienden ikke vil vike, kjære bror, fordi han finner deg mens du grubler over framgangen din. Hva skal du så gjøre? Prøv ham med dette: «Min sjel opphøyer Herren.» Pris Herren for at han noen gang kunne bruke et så ringe og uskikket redskap som deg. Gi ham hele æren og hederen, om det er noen, og se så om ikke erkefienden tar flukten. For Guds pris er en vederstyggelighet for djevelen.

Uansett hvilken stilling du tjener Herren i, så husk å gi ham tilbake all den ære du kan komme til å få. Vær nøye med det, for det er farlig å røve fra ham her. Han gir ikke noen annen sin ære (Jes 42,8). Begynner vi å rappe til oss noe

av den prisen som tilhører ham, vil vi snart oppdage at vår Mester regner oss som utro forvaltere og sier oss opp.

Hvis vi skryter av vår egen kraft, kommer vi til å vakle som Samson da han hadde mistet håret, fordi Gud hadde tatt fra ham styrken. Et hjerte som er fullt av selvopphøyelse, vil snart bli kastet ned i støvet. Maria visste at Gud gir oss sine nådebevis for at vi skal opphøye ham, ikke oss selv, og hun handlet etter det.

Å bli stolt av nåden er å ødelegge den på en forferdelig måte. Det kom mark i mannaen som ble gjemt til neste dag. Slik blir også nåden stinkende av hovmod; ingen mark kan få den til å visne fortere enn stolthet. Husk at alt du har, er fra ham. Bruk alt for ham, opphøy ham for alt og i alt, så skal det gå deg vel. Slik anbefaler jeg teksten som et middel mot selvgodhet: «Min sjel opphøyer Herren.»

III.

For det tredje – og jeg skal fatte meg i korthet – er teksten et godt uttrykk for hellige følelser. «Min sjel opphøyer» er tydelig noe som strømmer ut av en sjel som er full til randen.

Det må ha vært et vell av blandede følelser i hjertet til denne hellige kvinnen, men disse få ordene gir utløp for dem alle. De var motsatte, og likevel kom de alle til uttrykk i denne korte setningen. Det er klart at hun ble full av undring. Hennes tenksomme ånd spurte hvordan så store ting kunne bli virkelighet. Skal Den Høyestes Sønn bli født av Maria, en jente fra landet? Å, for et under av nåde, at Gud bøyer seg så dypt ned!

Med forundringen blandet det seg ikke vantro, slik det så lett skjer, men en forventning om det underet som var lovet. Hun trodde at det som var forkynt henne, skulle skje, og hun ventet at Herren ville holde sitt ord. Hvor vakkert er ikke disse to følelsene, undring og forventning, forent i disse få ordene! De er ikke nevnt og likevel uttrykt: «Min sjel opphøyer Herren.»

Det er som om hun ville si: «Jeg kan ikke fatte den store nåde og ære Herren har lovet meg. Hvor herlig er ikke Herren i sin miskunn mot meg! Men jeg venter den velsignelsen han har lovet meg, for han er sannferdig. Derfor vil jeg prise ham.»

Og legg nå merke til to andre følelser i sjelen hennes. Den første er troen. Hun er ikke lik Sakarias, som ble slått med stumhet fordi han tvilte på Herrens ord. Maria hadde tro. Og likevel må hun ha blitt grepet av hellig redsel ved denne åpenbaringen. At hun skulle føde Den Høyestes Sønn, må ha fylt henne med blygsel og helt overveldet henne.

Her er altså både tro og ærefrykt. Troen sier: «Jeg vet at engelens budskap er sant, og derfor opphøyer min sjel Herren.» Ærefrykten sier: «Hvor alvorlig at Gud vil ta bolig i mitt bryst! Min sjel opphøyer Herren.» Slik møtes tro og ærbødighet i disse ordene. Tillit og tilbedelse kysser hverandre. Her er troen med sin tillit og tilbedelsen med sin hellige ærefrykt.

Her finner du også to andre hellige følelser. Ydmykheten hennes er tydelig, og i teksten synes dette spørsmålet å ligge: «Hvordan kan dette hende meg? Hvordan kan det ha seg at en slik fattig kvinne, forlovet med en ringe tømmer-

mann, skal bli min Herres mor?» Ydmykheten sprer sin duft her som en skjult fiol. Hun synes å si: «Ikke meg, ikke meg tilkommer æren! Min sjel opphøyer Herren.»

Men denne ydmykheten er ikke av den krypende og redde sorten som viker tilbake for Gud, for den er tydelig blandet med kjærlighet. Hun synes å si: «Jeg fryder meg i min nådige Herre. Jeg velsigner ham, jeg elsker ham, jeg priser ham. Min sjel opphøyer Herren. Jeg er ikke verd det besøket han har lovet meg, men han vil gjøre det fordi han i sin uendelige nåde bøyer seg ned. Derfor elsker jeg min Gud, og jeg trer fram for ham. Min sjel opphøyer Herren.»

Brødre og søstre, dere vil ofte merke at teksten min gir uttrykk for alt det som er godt i hjertet deres. Mange liflige følelser kan, som små fugler, senke vingene og ta bolig i dette ene velbygde redet: «Min sjel opphøyer Herren.» Hellige følelser kan søke tilflukt her som biesverm og gjøre teksten til en kube full av honning. Når jeg ser på den igjen, sprer den sin duft over min ånd lik krydder som gir vellukt, og jeg bryter ut: «Min sjel opphøyer Herren.»

Jeg tror også at jeg i disse ordene finner en særegen blanding av beundring og rolig ettertanke: en undring uten overraskelse. Den velsignede jomfru ble nok, som jeg allerede har sagt, svært forundret over at noe slikt skulle hende henne. Men likevel er denne forundringen ingen bestyrtelse. Den er en undring som har grundig ettertanke bak seg. Hun hadde grunnet på profetiene og løftene og så dem nå bli oppfylt i hennes ætt.

I vers 54 og 55 sang hun: «Han tok seg av Israel, sin tjener, for å komme i hu sin miskunn – slik han hadde talt til våre fedre – mot Abraham og hans ætt, til evig tid.» Hun grunnet på saken i sitt hjerte og kom til denne slutningen: «Han har sagt at han vil gjøre dette. Det er slik som han har talt.»

På samme måte kan også du i begynnelsen bli overrasket når du får et stort bevis på nåde. Men tenker du deg litt om, vil du si: «Dette er jo bare hva Herren har lovet meg. Han gjør ikke noe nytt for sine tjenere. Det er bare min glemsomhet som gjør at jeg blir forbauset. Har han ikke lovet å hjelpe meg, å fri meg ut og gi meg alt jeg trenger?

Og fordi han har gjort dette på en så overraskende måte, opphøyer min sjel ham dobbelt. Jeg opphøyer ham for hans underfulle miskunn og for den trofaste kjærligheten han oppfyller sine løfter med, de løftene som har fått sitt ja og amen i Kristus Jesus» (2 Kor 1,20).

Enda en gang anbefaler jeg teksten som et uttrykk for følelsene deres. Hvor liflige er ikke disse ordene: «Min sjel opphøyer Herren»! De er fyldige, rike på innhold og naturlige, og likevel i høy grad åndelige.

IV.

Én ting til, så skal jeg slutte. Teksten vår burde være en veiledning for vår teologi. Med dette vil vi slutte. Her er noe å rette seg etter for unge disipler som har begynt å studere Guds ord. «Min sjel opphøyer Herren.» Husker du å gjøre dette, vil det verne deg fra villfarelse og føre deg videre i sannheten.

Det finnes en åndelig retning som gjør mye av menneskets egen dyktighet. Den taler mye om menneskets frie vilje, dets dyktighet og naturlige godhet. Den gjør mennesket til midtpunktet i alt, mens Gud blir satt til å tjene sine

skapninger. Når det gjelder syndefallet, mener den at stamfaren Adam bare skled og brakk lillefingeren eller noe i den retning. Denne teologien ser nemlig ingen stor fordervelse som følge av syndefallet. Og frelsen er for den bare et ubetydelig legemiddel mot et ganske lite onde, og på ingen måte den uendelige nåde og gave som vi regner den for.

Kjære brødre, la dem som liker en slik teologi, beholde den for seg selv. Men dere bør ikke engang røre den med en lang tang. Den er til ingen nytte for menneskene. Den tar feil av deres virkelige stilling og tjener bare til å fremme hovmodet deres. Menneskets plass er ikke på tronen, men ved korsets fot.

Lytt i stedet til en annen teologi, en som setter synderen på hans rette plass. Den viser ham hans syndige tilstand og fordervede natur, men på den andre siden også Kristi opphøyde frelsesverk, den frie nåde og Den Hellige Ånds gjerning i sjelen. Dette er den teologien du trenger. Tro den! Det er Skriftens teologi; ta imot den. Dømmer du slik: «Det som opphøyer Gud, er sant, men det som ikke opphøyer Gud, er falskt», så tror jeg ikke du så lett skal bli ført vill.

Noen ganger vil du støte på ting i Guds ord som du ikke forstår. Du tviler ikke på at det er Bibelens lære, men du kan ikke få det til å stemme med andre skriftsteder. Og kanskje har du vanskelig for å se hvordan det kan herliggjøre Gud. Men da, kjære bror og søster, skal du opphøye Gud ved å tro det.

Det er ingen kunst å tro en sannhet som du med din fornuft kan fatte og forstå er sann. Det er ikke noen stor herliggjørelse av Gud å tro det som er så klart som solen på himmelen. Men å tro en sannhet som er uklar for deg – å, herlige tro! Å, velsignede tro!

Du husker kanskje en av mr. Goughs fortellinger, der han lar en liten gutt si: «Hvis mor sier at det er slik, så er det slik, selv om det ikke er slik.» Slik tro må barnet ha til sin mor, og det er denne slags tro vi burde øve oss i overfor Gud. «Jeg kan ikke se hvordan det virkelig er, og jeg kan ikke helt forstå det. Men Gud sier at det er slik, og jeg tror ham.»

Skulle så alle verdens filosofer motsi Skriften, ville det være så mye verre for dem. Deres motsigelse forandrer ikke noe ved vår tro. Det minste gran av Guds ord veier mer for oss enn tusen tonn ord og tanker fra alle moderne teologer, filosofer og vitenskapsmenn på jordens overflate. For Gud kjenner sitt eget verk bedre enn de gjør. De bare tenker, men Herren vet.

Filosofene befatter seg ikke med disse sannhetene, fordi deres sinn og tanker er vendt mot helt andre ting. Derfor er de ikke bedre skikket til å bedømme dem enn den mest beskjedne mann i Guds menighet – ja, ikke engang halvt så godt.

Selv de mest lærde er åndelig døde så lenge de er ugjenfødte. Hvordan kan de da kjenne levende ting som angår Guds barn? I stedet for å sette dem til dommere vil vi heller stole på våre gutter og jenter som nettopp er blitt omvendt. For de kjenner i det minste noe til de guddommelige ting, men kjødelig sinnede filosofer vet ingenting om dem.

Tvil ikke, brødre og søstre, men ær Gud, herliggjør Gud og opphøy ham ved å tro store og uransakelige ting som dere likevel vet er sanne, fordi han har sagt det.

Og nå kommer vi tilbake til det vi begynte med. La oss gå hjem og søke å opphøye Herrens navn i vårt daglige liv. Gå hjem og tal godt om hans navn. Samle barna dine om deg og fortell dem hvilken god og stor Gud han har vært. Dere som har en hel flokk med unge, kan ikke gjøre noe bedre enn å bruke en time til å fortelle dem om hans godhet mot dere i trengselens tider. Gi barna deres takknemlighet i arv.

Fortell dem hvor god Herren var mot faren deres, og hvor god han vil være mot dem, farens barn. Fortell det til tjenestefolkene dine og arbeidsfolkene dine. Fortell alle du kommer i kontakt med, hvilken velsignet Gud Herren er. For min del kan jeg aldri tale godt nok om hans navn, som er verd all tilbedelse. Han er den beste av alle herrer, og tjenesten hans er liflig. Han er den beste blant fedre, og budene hans er lette. Har det noen gang vært en slik Gud som vår Gud? La selv våre fiender dømme.

Opphøy hans navn med et lyst ansikt. Fryd deg og gled deg i ham. Når du har sorg og må faste, så la ikke menneskene se det, men salv ditt hode (Matt 6,17) og la dem likevel se et smil. La ikke verden få grunn til å tro at en konges tjener går sørgende alle sine dager. Få verden til å føle hvilken stor Gud du tjener, og hvilken velsignet Frelser Kristus er, og la så din sjel opphøye Herren i all evighet. Gud gi deg nåde til å gjøre det, for Jesu skyld. Amen.

Palmesøndag: Hosianna!

> «Dagen etter fikk den store folkemengden som var kommet til høytiden, høre at Jesus var på vei til Jerusalem. Da tok de palmegreiner og gikk ut for å møte ham, og de ropte: Hosianna! Velsignet være han som kommer i Herrens navn, Israels konge!» (Joh 12,12–13).

Dagens tekster i 1899: Jes 62,10–12 og Joh 12,1–16. Se også Matt 21,9.

Etter at Kristus hadde reist Lasarus opp fra de døde, gikk ryktet om ham vidt omkring. Han holdt seg fremdeles i Betania, og de som kom opp til høytiden, dro dit i store skarer for å se både Jesus og Lasarus, som han hadde reist opp fra de døde. En dag sluttet disse folkene seg sammen i et stort følge og vandret med Jesus inn mot byen. På veien sendte vår Herre to av disiplene sine for å hente en eselhoppe og et føll, og på føllet red han inn i Jerusalem.

En annen skare kom ut fra byen og møtte dem som fulgte Jesus. Nå sluttet de seg sammen til et stort tog, og hele skaren fulgte Herren Jesus inn i byen og hyllet ham som Sions konge. Den ydmyke og saktmodige kongen holdt sitt inntog i Davids by, ikke på en staselig stridshest, men ridende på en eselfole. Han ble fulgt av en stor og begeistret skare. Noen bredte kappene sine på veien, mens andre hogg greiner av trærne og strødde dem ut foran ham. Slik fikk vår Herre en kongelig mottakelse av folket i hovedstaden i sitt eget land.

Dette var en bemerkelsesverdig hendelse, så ulik alt annet som hendte vår Frelser, at vi må undre oss stort over den. At den er betydningsfull, ser vi klart av at alle fire evangelister har funnet det riktig å fortelle om den (se Matt 21, Mark 11, Luk 19 og Joh 12). Ikke engang om noen av de største hendelsene i vår Herres liv har Den Hellige Ånd gitt oss en firedobbelt beretning. Når han har gjort det her, kaller han oss til å legge desto mer merke til den. Her er en gruve av lærdommer; la oss se til å hente dem fram.

Denne æren som ble vist vår Herre, var sannelig uvanlig. Den var som solskinn på en mørk og skyet dag, som et glimt av sommer i den lange, grufulle vinteren. Han som vanligvis var «foraktet og forlatt av mennesker» (Jes 53,3), fikk nå jubelropene fra mengden. Alle hilste ham den dagen med sitt «Hosianna», og hele byen kom i bevegelse. Det var en høytidsdag ved hoffet for disiplene og en slags kroningsdag for deres Herre.

Men hva var hensikten med dette? Hvorfor tillot han det? Det er et under at ikke noe lignende hadde hendt før. For vår Herre hadde helbredet mange syke, og de og vennene deres måtte ha følt seg i stor takknemlighetsgjeld til ham.

Én gang hadde han mettet tusener legemlig, og ved sin undervisning hadde han oppmuntret, styrket og trøstet store skarer. Folket hørte gjerne på ham og samlet seg med glede omkring ham.

Det var et under at et så lett bevegelig folk ikke for lengst hadde tatt ham med makt og gjort ham til konge. Ingen før ham hadde i den grad lignet den Messias som profetene deres talte om. Og ingen hadde som han gjort seg fortjent til folkets takknemlighet. Om de fra først av hadde tatt ham til konge og brukt hver anledning til å hylle ham, kunne ingen ha undret seg over det. Nei, det underlige er at folkets begeistring ikke brøt løs før.

Det var Herren selv som hadde holdt folkets begeistring tilbake. Med stor visdom hadde han lyktes i å holde en farlig fanatisme i tømme. «Han skal ikke … rope. Heller ikke skal noen høre hans røst på gatene» (Matt 12,19), hadde profeten sagt om ham. Men med en slik stemme og en slik tale som hans var det et under at han kunne holde nasjonen i ro og hindre et opprør. Hadde han støttet det, ville folket i sin iver helt sikkert ha gått løs på sine utenlandske herskere. Hadde det vært hensikten med hans komme, ville han nok ved en eller annen anledning ha blitt utropt til «jødenes konge».

Men med mesterlig kunst forsto han å holde unna alt som kunne ha gjort ham til en folkehelt. Han holdt fram ubehagelige sannheter. Han trakk seg ubemerket bort fra stedene der han hadde gjort under, holdt til i avsides landsbyer og unngikk slik å bli lagt merke til. Da han hadde mettet mengden, gikk han om bord i en båt og satte over til den andre siden, så de ikke skulle følge etter ham.

Mange streber etter ære, men vår Herre søkte å unngå menneskers ære. Den hovmodige jager etter menneskers ros, men vår Herre flyktet fra den og skydde den tronen som tilhørte ham etter ætten. Han ba ofte dem han helbredet, om å gå hjem uten å fortelle noen hva han hadde gjort. For skaren som trengte seg om ham, gjorde det vanskelig for ham å fortsette sitt barmhjertighetsverk. Han «gikk omkring og gjorde vel» (Apg 10,38), men ville ingen steder høste de laurbærene som undergjerningene hans hadde gitt ham rett til.

Det var ikke rart at folket til sist følte seg drevet til å omgi ham med sin pris. Beundringens flamme slo omsider ut i lys lue og kastet et strålende skinn over den gamle byen. Menneskenes hjerter ville ha vært verre enn djevelske om de ikke hadde følt en takknemlig begeistring for en så stor velgjører. Ingen hadde noen gang før vært til så stor velsignelse for Judea. Ti tusen stemmer syntes det var en stor glede å rope «Hosianna» for en som ham.

Det kom til sist, som dere ser. Jeg har lest beretningen om det for dere både hos Johannes og Matteus. De ønsket ham velkommen med høye gledesrop, men det var lite i dem når det kom til stykket. Det var høye rop en stund, en mengde greiner ble strødd på veien og kapper bredt ut foran ham, men stort mer var det ikke.

Husk hva som hendte før en hel uke var gått! Om det ikke var nøyaktig de samme personene, så var det i alle fall folk fra den samme byen som ropte: «Korsfest ham! Korsfest ham!» Hosianna-ropene er svært høye, men de varer ikke lenge. «Velsignet være han som kommer i Herrens navn» lyder svært vakkert, men hvor mye heftigere vil ikke ropet «Korsfest ham!» lyde!

Den store massens begeistring for Jesus og hans sak må prøves. Og når en prøver den litt nærmere, viser den seg å være hul. «Vox populi vox Dei – folkets røst er Guds røst», pleier man å si. Men dette er falsk tale. Folkets røst synes å være Guds røst når det roper: «Hosianna i det høyeste!» Men hvem sin røst er det når folket bryter ut: «Korsfest, korsfest!»?

Så lite verdi la vår Herre på folkets hyllest at han holdt den tilbake. Og da den til sist brøt løs, løftet den ikke ånden hans mer enn at vi finner ham gråtende midt i jubelen, da han så ut over byen. Mens andre var glade, gråt han ved synet av all den ve som hans profetiske øye så. For hans indre øye var det som om den begeistrede skaren rundt ham forsvant. For han så i ånden den forferdelige dagen da hans blod skulle komme over dem og deres barn (Matt 27,25), og da romerne skulle ødelegge byen deres til grunnen og slukke Sions lys i strømmer av blod.

Det kan nok se godt ut når den store mengden viser en begeistret beundring for troen, men slik beundring er lett som røyk. Det kan være vel og bra at den kristne pastoren er populær, men popularitet er lettere enn tomhet. Den ene dagen rir Frelseren inn i byen som en konge, men kort etter vandrer han gjennom de samme gatene som en forbryter med korset på skuldrene. Hvor fort slår ikke folkets røst om! Hva kan en vel bygge på begeistringen i gatene?

Likevel finner vi beretningen om denne hendelsen hos alle fire evangelister, og derfor vil vi gi den vår udelte oppmerksomhet. Måtte den gode Ånd, Den Hellige Ånd, få undervise oss ved den og gi oss noen nyttige lærdommer.

I.

Jeg vil da først be dere se på Kristi seierrike inntog i Jerusalem. Hvorfor dette toget? Hvorfor disse hyllingsropene? Vår Herre hadde alltid en hensikt med alt han ordnet eller tillot. Hva mente han med dette? Hvordan skal vi forstå det som skjedde?

For det første tror jeg det skjedde for at han helt utvetydig kunne erklære hvem han var. Han hadde ofte med rene ord forklart folket hva han var sendt for. Han hadde fortalt dem hvem han var, og hvorfor han kom til verden. Men de ville ikke høre på ham. De kunne likevel si: «Er du Messias, så si oss det rett ut!» (Joh 10,24). Han hadde sagt det tydelig til dem utallige ganger. Men nå ville han tale enda tydeligere om sitt rike ved å ri seierrik og offentlig inn i Jerusalem.

Nå skal de se at han gjør krav på å være den Messias Gud har sendt, han som profeten skriver om: «Rop høyt, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse» (Sak 9,9). Av småbarns og diebarns munn skal hans pris bli kunngjort. Skarer skal erkjenne med høy røst at «han kommer i Herrens navn». Selv de fiendtlige fariseerne blir drevet til å spørre: «Hører du hva disse sier?» (Matt 21,16).

Du husker at vår Herre red inn i Jerusalem som en konge. Men han ble også ført dit som Guds påskelam, hvis blod skulle frelse folket. Det passet ikke at Guds Lam skulle ofres på alteret uten først å bli sett nøye på. Det sømmet seg ikke at han som skulle ta bort verdens synd, ble ført ubemerket til templet. Dagen nærmet seg da han skulle ofres, og alles øyne skulle se ham og vite hvem og hva han var.

Han tillot at så mange stimlet sammen og at han ble tatt imot så offentlig, for å kunne si til Israel med handling så vel som med ord: «Jeg er han som skal komme. Jeg er han som det står skrevet om: Se, jeg kommer, i bokrullen er det skrevet om meg. Å gjøre din vilje, min Gud, er min lyst» (Sal 40,8–9). På denne måten erklærte han åpent for alle hvem han var. Da de senere korsfestet ham, visste rådsherrene svært godt hvem han hadde sagt at han var.

Mange visste ikke om kravet hans var sant. Men de visste likevel godt at de korsfestet en som hadde bekjent at han var herlighetens Herre, en som var blitt hyllet som Davids sønn, en som offentlig hadde erklært at han var Sions konge. Jeg tror dette var en av grunnene til det jublende inntoget i Jerusalem.

Dernest var inntoget vår Herres offentlige krav på herredømmet over Israel. Han var Davids sønn, og som Davids sønn hadde han rett til å være jødenes konge. Hadde han villet hevde sin rett, kunne han ha satt seg på Davids trone. Dessuten var han som Messias, som Kristus, konge over sitt folk Israel. Om ham var det sagt hos profeten: «Rop med fryd, Sions datter! Rop høyt, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse, ydmyk er han og rir på et esel, på den unge eselfolen» (Sak 9,9).

Vår Herre Jesus kom bokstavelig talt til Sion på denne måten. Han red som konge inn i sin hovedstad og gikk inn i sitt palass. Som prest og konge gikk Guds Sønn inn i sin Fars hus, til templet, stedet for ofrene og for hans herredømme. Blant Israels stammer blir han stilt fram som en «utvalgt mann av folket» som Herren har «opphøyet» (Sal 89,20) og satt til leder for folket.

Senere foretrakk de riktignok Barabbas og skrek at de ikke hadde noen annen konge enn keiseren. Likevel var Jesus deres konge. Det minnet Pilatus dem om da han svarte: «Skal jeg korsfeste deres konge?» (Joh 19,15). Også innskriften på korset, som kunngjorde dommen etter loven, vitnet om det: «Jesus fra Nasaret, jødenes konge» (Joh 19,19). Før han ble forrådt og dømt til døden, hadde han offentlig gjort krav på sin rett som Sions konge, han som Gud hadde salvet på sitt hellige berg (Sal 2,6).

Gud gi at alle mine tilhørere erkjente vår Herres herredømme og lot ham herske over seg! Å, om du ville bøye deg for ham og sette din lit til ham! Delvis var hensikten med inntoget i Jerusalem også at vi som bor langt borte på havets øyer og ved dets strender, skulle kjenne og ære ham som kongenes Konge og herrenes Herre.

Med dette enkle toget ville vår Herre trolig også la fiendene sine få vite hvilken makt han hadde blant folket. Kunne han samle en så stor skare tilhengere uten noen oppfordring eller forberedelse på forhånd, måtte jo hele folket i en viss grad være på hans side. Kunne han få en så be geistret mottakelse helt av seg selv, hvor mange ville da ikke samle seg om det ble lagt en plan?

Hadde han gitt sitt samtykke til å føre dem mot romerne, ville tusener av fanatikere ha stilt seg under hans banner. Hadde han villet gjøre seg selv til konge og latt tjenerne sine kjempe, ville det gamle, stålsatte motet i det jødiske folket ha flammet opp som en fortærende ild, og fiendene hans ville ha flyktet for ham.

Han kom ikke med krig i hjertet. Men han ville la fienden se hjaltet på det sverdet han kunne ha trukket av sliren. Han ville la de skriftlærde og fariseerne bite seg i leppen mens de sa: «Dere ser at dere ikke oppnår noe! Se, all verden løper etter ham!» (Joh 12,19).

Hadde Frelseren villet bruke de dårligere midlene som så mange i dag så lett tar i bruk, og søkt forbund med verden, kunne han med én gang ha gjort seg selv til konge. Hadde han blandet politikk og religion sammen og støttet seg til gamle fordommer, kunne han straks ha grunnlagt et verdslig kongedømme. Men nei, han hadde ingen selvsøkende ærgjerrighet. Hans rike var ikke av denne verden (Joh 18,36). Han kom ikke for å søke ære og heder her nede, men for å lide skam og vanære for vår frelse.

Den kronen han lengtet etter, var en tornekrone. Men han lot fiendene sine se at han ikke var ydmyk fordi han var svak, eller mild fordi han var redd. Hvis de ville, kunne de se hvor stor hans selvfornektelse var da han ga avkall på den jordiske æren som ble vist ham den dagen.

Men jeg har ennå ikke regnet opp alle grunnene. Evangelisten Matteus forteller at alt dette skjedde for at det skulle bli oppfylt som var sagt ved profeten (Matt 21,4). Vår Herre var svært nøye med at hver profeti i Den hellige skrift skulle bli oppfylt. Han holdt det inspirerte ord høyt i ære og tok vare på hver bokstav. Du hører aldri et nedsettende ord fra hans munn om inspirasjonen, autoriteten, nøyaktigheten og ufeilbarheten til Loven og Profetene. Han oppfylte Herrens ord til minste tøddel. Han innrettet sitt liv etter den forskriften som var gitt lenge før han kom til verden.

Å, om alle predikanter i dag kunne ha den samme aktelsen for Den hellige skrift! Gud forby at vi skulle godta de forestillingene om inspirasjonen som noen har. Nei, måtte vi holde høyt hvert ord som gikk ut fra vår Herres munn i gamle dager!

Måtte vi heller villig endre vår tanke- og læreretning enn vike fra et eneste inspirert ord! Når vi ser hva som er Her rens vilje, la oss da følge den uten forbehold. Lydighet mot Skriften var en fast regel for hodet; la det samme gjelde for lemmene. Er det viktig for Kongen selv å vandre etter Herrens ord, bør det samme sannelig gjelde oss.

Jeg tror også at mens vår Frelser på denne måten så tilbake og oppfylte Skriften, så han også fremover for å gi oss et profetisk bilde av fremtiden. Mine kjære, vår Herre skal ikke alltid bli forkastet. Han skal få seiersdager. «Den stein som bygningsmennene forkastet, er blitt hovedhjørnestein» (Sal 118,22).

Vi lever i en jernhard tid, men det vil komme en gyllen tidsalder med kjærlighet og lys. Vi venter på hans åpenbaring og regjering, et herredømme med fred og glede. Det skal komme en dag da kongedømmet over verden tilhører vår Herre og hans Salvede (Åp 11,15). Han skal sitte på sin far Davids trone, og det skal ikke være ende på hans kongedømme (Luk 1,32–33). Herren skal være konge til evig tid. Halleluja!

Har ikke Herren sagt til ham: «Begjær av meg, så vil jeg gi deg hedningene til arv og jordens ender til eie» (Sal 2,8)? Ja, det kommer en dag da han som var til

spott for mennesker, skal bli sitt folks herlighet. Konger skal bøye seg for ham. Alle slekter skal prise ham.

Jeg ser den glade skaren gå opp til Sions høyde. Legg merke til hvordan de som gikk foran, sluttet seg til dem som fulgte etter, mens Kongen selv red i midten. Jeg synes jeg ser et bilde av det lange følget av troende gjennom alle tider. Profetene hadde gått foran ham: Lytt til deres høystemte hosianna! Vi kommer etter dem, vi som lever i de siste dager, og også vi har vårt glade hosianna.

Her forener patriarker seg med apostler, profeter med martyrer, og prester stiller seg i rekke med pastorer og diakoner. Alle roper med én munn: «Hosianna! Velsignet være han som kommer i Herrens navn!» I vår Frelsers enkle ferd gjennom Jerusalems gater ser vi altså et bilde på den herligheten som en gang venter ham i det nye Jerusalem, når han skal sitte på sin trone og fiendene hans skal bli lagt for hans føtter.

Jeg kan ikke la være å nevne én ting til: Vår Herre tillot dette utbruddet av folkets begeistring for å glede vennene sine. Tror du ikke at den medfølende Jesus syntes det var verdt å gi den lille flokken som fulgte ham, det våre fedre ville ha kalt «en glad dag» – en storslått dag, en fridag? Disse hadde vært med ham i hans fornedrelse, og han ville gi dem en forsmak på sin herlighet. De hadde sett ham foraktet og forkastet av menneskene. Men nå lot han et glimt av sin herlighet bryte gjennom den fornedrelsen han ellers alltid levde i.

For én gangs skyld skulle de få lov til å bre kappene sine på veien for ham og strø duftende greiner under føttene hans. De skulle få klatre opp i trærne og brekke av greiner for å dekke veien hans. Ingenting annet enn lovsangen til deres elskede Herre og Mester fylte ørene deres den dagen. Snart ville de få sorg nok, når de så ham bli grepet i hagen og ført fram for Kaifas og Pilatus for å bli dømt til døden.

Han ville gi dem et lite pusterom, en behagelig avveksling, der ånden deres ikke lenger skulle trekkes ned mot jorden, men løfte seg opp mot en høyere glede. Vår Herre ville gjerne se sitt folk glade. Tårene sine beholdt han gjerne for seg selv da han gråt over Jerusalem. Men gleden spredte han rundt til alle, så selv de små barna i Jerusalems gater og i templets forgård hoppet av fryd og sang av glede.

Hør hvordan de klapper i hendene og bryter ut i henrykkelse: «Hosianna! Hosianna! Hosianna!» Du kan høre det overalt, og Herren smiler når han ser gleden strømme som en elv rundt omkring ham. Vår Herre liker å helle noen dråper av himmelens egen honning i sorgens beger til bitterheten blir søtet, og hans etterfølgere blir lykkelige i gleden over ham selv. «Sions barn fryde seg i sin konge!» (Sal 149,2).

Jeg skulle ønske jeg kunne uttrykke meg i klarere og mer musikalske toner. Men selv om den legemlige svakheten legger en demper på framføringen min, så opphøyer likevel min sjel Herren, og min ånd fryder seg i Gud, min Frelser. Måtte Herren selv kaste den fryderike kjærlighetens glødende kull inn i hjertene deres, så sjelene deres kan bli tent og blusse høyt i gledens brennende lue!

Måtte denne dagen bli for ånden deres en dag med palmer og salmer, bønn og pris, halleluja og hosianna!

II.

Jeg har bare en liten stund igjen til mitt andre punkt, og likevel er det av den største betydning: Kristi inntog i hjertet. Hans seierrike ferd til Jerusalem var et bilde på hvordan han tar det gjenfødte hjertet i eie. Jeg ber om at dere som aldri har tatt imot ham, må legge merke til hva vi sier, og slik bli ledet til å be om at han må komme til deres hjerter.

Den dagen Kristus dro opp til Jerusalem fra Betania, sto byens porter vidt åpne. Han red inn i Jerusalem uten noen hindring eller motstand. Står nå hjertets porter vidt åpne for ham i dag? Hvis ikke, la meg si: «Løft hodene, dere porter! Og dere evige dører, løft dere, så herlighetens konge kan dra inn!» (Sal 24,7).

Han vil så gjerne ta bolig i ditt hjerte og bli der for alltid. Måtte Den Hellige Ånd få åpne ditt hjerte! Gi aldri rom for den tanken at du skulle stenge din Herre ute. Nei, aldri! Lukk din sjels porter vidt opp. Tre fram i villig lydighet og si: «Kom inn, min Herre! Kom inn!»

Han ble tatt imot med glede som konge. Vår Herre kom ikke for å legge byens innbyggere under seg med sverdets odd. Han kom ikke for å holde byen i tømme med en hær. Du må enten ta imot Jesus villig eller slett ikke. Han kommer for å herske, men han kommer med kjærlighetens mildhet. Han kommer ikke ridende på en dansende stridshest. Han legger ikke hånden på et raslende sverd ved siden. Han er ikke omgitt av væpnede menn, og bak ham blir det ikke trukket kanoner gjennom gatene. Nei, Jesus ble tatt imot av fri vilje; alle ønsket ham velkommen med glede.

Vil du ta imot Jesus på denne måten? Har han fått gjøre deg villig på sin krafts dag?[1] Du bør vel ønske ham velkommen til ditt hjerte og ditt hjem, for aldri før har du tatt imot en så velsignet gjest. Lukk portene vidt opp og be ham innstendig om å komme inn, for han vil bringe himmelen med seg.

Han bruker aldri makt; han seirer bare ved kjærlighet. Den Hellige Ånd virker på menneskets vilje, men han lar den likevel fortsatt være vilje. Slik får vi fritt velge vår Herre og fryde oss i ham som vår konge.

Glem ikke, min kjære, at Kristus kommer med mildhet og kjærlighet. Å ri på en eselfole er noe helt annet enn å ri den ville stridshesten. Jeg tåler ikke folk som ser ut som om de var omvendt til å hate alle andre. Har du blitt stoltere, hardere og mer hissig enn noen gang før, da er det ikke Kristus som har holdt sitt inntog hos deg. Nei, den Kristus som kommer for å frelse, er selv så saktmodig og ydmyk av hjertet at de som tar hans åk på seg og lærer av ham (Matt 11,29), også blir ydmyke og saktmodige.

Hold deg til den ydmyke Kristus, og bli av samme sinnelag. Han vil hjelpe deg å bli kvitt ditt dårlige humør, seire over ditt onde sinnelag og drepe din stolthet. Kom og bli en villig undersått under en konge som drar fram i den mest ydmyke skikkelse.

[1] NB: «Ditt folk møter villig fram på ditt veldes dag» (Sal 110,3).

Hans inntog brakte stor glede. Det fantes ikke et bedrøvet hjerte den dagen. Kongens ansikt var ikke mørkt mot noen. Andre konger har måttet trenge seg med makt gjennom skarer av opprørere til hovedstaden sin og vasse gjennom blod til tronen. Men ingen ble skadet eller fikk vondt på hele det hellige berget da Kristus kom til Sion.

Kvinner er blitt ranet og menn myrdet, ja, til og med barn drept, når fyrster har holdt sitt inntog i byer. Men når vår konge kommer, viser kvister og palmegreiner, sang og gledesrop et helt annet bilde. I stedet for skrik og sukk hører vi den jublende musikken fra glade barns hosianna. Å, vil du ikke slutte deg til Jesus? Hvem vil vel stenge ute en som bare fører glede og fred med seg?

Når han kommer, blir vi grepet av brennende begeistring for ham. Det skulle ikke være nødvendig å tale for at han blir tatt imot. Du burde løpe ned bakken for å møte ham og så komme tilbake og følge etter ham med glade hosianna-rop. Herre Jesus, vi kan ikke være kalde når du er nær. Hjertene våre brenner i oss når vi tenker på deg.

Men én ting må jeg si dere, og jeg er sikker på at den ikke vil kjøle ned varmen deres for ham, hvis dere står rett. Kommer Jesus til ditt hjerte, vil han komme for å rense. Han vil gjøre ditt hjerte til et tempel. Han vil drive ut alle som selger og kjøper der inne, og alt annet som vil gjøre din sjel uren. Med sin svepe av tau vil han drive mange urene ting ut av ditt hjerte, som han gjør til sitt tempel.

Å, la tyvene gå! Har ditt hjerte vært en hule for onde lyster, skal de ikke da jages på dør uten nåde og barmhjertighet? La det skje! Vær velkommen, du store smelters ild (Mal 3,2). Vi mister gjerne slagget vårt.

Jeg er glad for å kunne legge til at når han kommer inn i ditt hjerte, vil han helbrede deg. Hos Matteus leser vi: «I templet kom det blinde og lamme til ham, og han helbredet dem» (Matt 21,14). Kjære hjerte, hvis Jesus kommer til deg, skal alt som er blindt og lamt hos deg, bli helbredet. Det var en underlig mottakelse han holdt der i Jerusalem, var det ikke? Mange i det utvalgte selskapet kom til ham på krykker eller med bandasjerte ben. Det var blinde med øyne som ikke var til noen nytte, eller med tomme øyehuler.

Til denne halte, blinde skaren kom herlighetens Konge. Og han støtte dem ikke bort; nei, han helbredet dem. La Herren få komme inn i ditt hjerte, så skal vantroens halting bli forvandlet til troens løp. Da skal du få se ting som hjertet ditt lenge har vært blindt for. Lukk ham inn! Lukk ham inn! Tro på ham, stol på ham og la ham få komme inn i ditt hjerte, så skal du få erfare at han er en lege for din sjel.

Og til slutt, du som ennå ikke har tatt imot ham: Vi ønsker at du sammen med oss vil ære og opphøye ham når han kommer til ditt hjerte. «Å,» sier en, «om han bare ville holde inntog i mitt hjerte, hvor jeg skulle prise ham!»

Ha ditt hosianna klart! Ta imot Herren Jesus med all ære. Nevn hans navn med fryd. Ha ditt hurra ferdig, så du kan ønske Kongen og seierherren velkommen når han går inn i ditt hjerte. Vær full av fryd! Vær begeistret! Gled deg over at en som han vil komme for å bo hos en som deg, og bringe så stor velsignelse med seg.

Pris ham! Pris ham! Opphøy ham i de høyeste himler. Og be så: «Frels, Herre! Frels, å, frels!» Be også for andre med de samme ordene: «Hosianna, frels, Herre, frels!»

Og når du er ferdig med hosianna og bønner, så avslutt som salmisten gjorde i Salme 118, der han sier: «Bind høytidsofferet med rep like inn til alterhornene!» (Sal 118,27). Be Gud om at han av sin kjærlighet i dag må binde deg til Kristus, alteret, med en av disse kjærlighetens blomsterkranser som du nå kaster for hans føtter. Å, for en herlig nådekrans gledens roser og frydens liljer fletter, til å binde våre hjerter til Kristus for alltid!

Disse kjærlighetens snorer kan virke svake, men de holder oss under alle forhold fastere enn jernlenker. Ingenting binder et menneske så fast som takknemlighetens silkesnor. Når du virkelig ser hvordan Jesus elsker deg, hvordan han døde nettopp for deg, blir ditt hjerte dratt til ham. Da får du lyst til å tjene ham i livet, i døden og i evigheten. Og slik feirer vi vår Herres seierrike inntog i byen Menneskesjel, og vi føler at vi kunne forlenge festen gjennom hele livet. Amen.

Skjærtorsdag: Det utgytte blod til syndenes forlatelse

> «For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse» (Matt 26,28).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 10,16–17 og Matt 26,17–29.

Mine elskede venner, i denne stunden vil jeg igjen forkynne for dere om evangeliets hovedhjørnestein. Jeg skulle gjerne visst hvor ofte jeg har gjort det, for jeg kommer alltid tilbake til læren om Kristus som den korsfestede. Den romerske vaktposten i Pompeii sto på sin post selv da byen ble ødelagt. Slik står også jeg fast på forsoningens grunn, enda kirken dekkes av villfarelsens kokende lavastrøm.

Alt annet kan vente, men denne ene sannheten må ropes ut med tordenrøst. Andre får forkynne som de vil, men fra denne prekestolen skal læren om at Kristus trådte i vårt sted, alltid lyde. «Det skal være langt fra meg å rose meg, uten av vår Herre Jesu Kristi kors!» (Gal 6,14). Noen forkynner stadig Kristus som et eksempel for oss, mens andre alltid taler om hans gjenkomst. Også vi forkynner begge deler, men framfor alt forkynner vi «Kristus korsfestet, for jøder et anstøt og for hedninger en dårskap», men for dem som er kalt, «Kristus, Guds kraft og Guds visdom» (1 Kor 1,23–24).

Du ser her for deg et beger fylt med vin, som Jesus nettopp har velsignet og rakt disiplene sine. Mens du ser ned i det rosenrøde dypet, hør ham tale om dette begeret som sitt blod. Med det ville han gi oss en viktig lærdom.

Legg da først merke til hvor stor betydning Kristi dyrebare blod har. Begeret minner oss om hans blod, som ble utgytt for mange. Slik viser det oss hvor viktig den store livssannheten er: at Kristus døde som et offer i vårt sted.

Blod står for lidelse, men det går enda lenger og betegner lidelse inntil døden. «Livet er i blodet»,[1] og når altfor mye blod renner ut, kommer døden. Husk at vi i den hellige nattverden har brødet som et eget tegn på legemet og vinen som et eget tegn på blodet. Slik har vi et klart bilde av døden, for her tales det om blodet som skilt fra legemet. «For så ofte som dere eter dette brødet og drikker av dette begeret, forkynner dere Herrens død» (1 Kor 11,26). Begge deler er av den største betydning.

[1] NB: «sjelen er i blodet» (3 Mos 17,11).

Du blir innbudt til å feste oppmerksomheten på Kristi død, og på den alene. I vår Frelsers lidelse inntil døden ser vi hvor uendelig hans kjærlighet er. «Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine» (Joh 15,13). Jesus kunne vel ikke gi noe høyere bevis på sin kjærlighet enn at han led døden for oss, ja, døden på korset. Å, min Herre, i din blodige svette, i de gjennomborede hender og føtter og den åpnede siden ser jeg det høyeste beviset på din kjærlighet! Her ser jeg at Jesus «elsket meg og ga seg selv for meg» (Gal 2,20).

Min elskede, jeg ber deg: Betrakt ofte og inderlig din Frelsers lidelse, helt til han utøste sitt hjerteblod. Gå med ham til Getsemane, derfra til Kaifas' og Annas' hus, og videre til Pilatus' hall og Herodes' palass, der spotten rår! Se din Herre under den grusomme pisken og i bødlenes hender på vanærens høyde. Glem ingen av lidelsene som ble blandet i det bitre begeret ved korsfestelsen – smerten, spotten og skammen. Det var en død forbeholdt slaver og de verste forbrytere.

Og for at det grenseløse dypet skulle bli helt bunnløst, ble han forlatt til og med av sin Gud. La de mørke skyggene fra «Eli, Eli, lama sabaktani?» (Matt 27,46) falle over sjelen din, til du synker ned i hellig ærefrykt – for så å reise deg i kjærlighet. Han elsket deg høyere enn seg selv! Begeret betyr kjærlighet, ja, kjærlighet helt til han utøste sitt blod for deg.

Men det betyr enda mer: Det betyr at han ga sitt liv for at vi skulle ha liv. Han sto på vår plass og i vårt sted på Herrens vredes dag. Han lot sverdet som var dratt for å ødelegge oss, gjennombore sitt eget bryst. Hans utgytte blod har gitt oss fred med Gud. Herren lot sin enbårne Sønns sjel bli et offer for synden, for at den skyldige kunne gå fri. «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Dette er hva vinen i begeret betyr: Den betegner Jesu død i vårt sted. Den betegner blodet som rant fra hjertet til ham som var Gud og ble menneske, for at vi kunne ha samfunn med Gud. For synden som skilte oss fra ham, ble sonet ved hans død.

Vår velsignede Frelser ville at vi skulle holde hans død høyt i ære. Den er det vi framfor alt skal minnes. Begge tegnene i Herrens nattverd framstiller Frelserens død. Hans død for menneskene er kirkens store hovedlære. Når vi går til dette bordet, bekjenner vi at vi har fått del i det hans død har fortjent. Da blir vår Herres død minnet, framstilt, forklart og stadfestet, og vi setter vår lit til den.

Herren Jesus mente tydelig at vi skal se på hans død som en hendelse av aller største betydning. Han ville ikke ha innstiftet en egen hellig ordning for å minne oss om at hans blod ble utgytt, om han ikke hadde sett dette som det viktigste i hele sitt jordiske liv.

For øvrig vet vi av Den hellige skrift, mine elskede, at læren om Kristi død er kjernen i kristendommen. Ta bort korset, og du har tatt livet av Jesu lære. Forsoningen ved Jesu blod er ikke en arm på den kristne sannhet – nei, den er dens hjerte. Herren sa om dyret: «Livet er i blodet.» Slik kan det samme sies om evangeliet: Kristi offerdød er livsnerven i vår bekjennelse. Jeg kjenner ingen

kristendom uten Jesu blod. Ingen lære som skyver korset i skyggen, kan bringe sjelen frelse.

Forleden dag spurte jeg hvordan det sto til i en viss menighet. Den jeg spurte, fortalte at bare få var blitt lagt til menigheten, enda pastoren var både begavet og driftig. Som grunn til at det gikk så smått, nevnte han at han ikke kunne huske å ha hørt én eneste preken om Kristi offerdød, enda han hadde gått der i flere år. «Forsoningen blir ikke fornektet,» la han til, «men den blir utelatt.» Og hva skal det bli av menighetene våre når det skjer? Når forsoningens lys settes under skjeppen, blir mørket tett.

Ved å utelate korset har du hogd over kirkens akillessene. Uten den kan kirken verken bevege seg eller bli stående. Alt hellig misjonsarbeid faller sammen – det visner og dør når Kristi blod tas bort.

Nå må de trofaste stille korset i forgrunnen mer enn noen gang, fordi så mange er utro mot denne læren. La oss arbeide mot den ringeakten som noen viser vår guddommelige Mester når de fornekter eller undervurderer offeret han bar i vårt sted. La oss stå fast i denne troen selv om andre vakler, og forkynne Kristus og ham korsfestet selv om alle andre skulle la være. Nåde, barmhjertighet og fred være over alle som opphøyer Kristus og ham korsfestet!

Dette minnet om Kristi død skal være et stadig minne. Det var Frelserens mening at Herrens nattverd skulle være en samfunnsfest som ble holdt ofte. Det er en stor feil av kirken når den holder nattverd bare én gang i året eller én gang i kvartalet. Og jeg kan ikke huske noe skriftsted som fastsetter bare én gang i måneden. Selv ville jeg ikke være fornøyd om jeg ikke fikk bryte brødet hver Herrens dag.

Det har hendt at jeg har gjort det oftere også, for det har vært min glede å få bryte brødet sammen med mangen en liten flokk kristne venner. Hver gang vi holder nattverd, forkynner vi at «Kristus døde for våre synder etter Skriftene» (1 Kor 15,3). Det er umulig å tenke for ofte på hans død. Ingen vil noen gang bli klandret i himmelen for å ha forkynt Kristus for mye. Nei, ikke en gang på jorden blir det talt for mye om korset i Guds barns ører.

Utenforstående vil nok si: «Denne mannen spiller bare på én streng.» Men kan det undre deg? Kjødets sinn er fiendskap mot Gud, og det viser særlig sitt hat ved å forakte korset. I den ensformige talen om korset finner de sanne troende mer avveksling enn i alle andre læresetninger til sammen. Forkynn bare Kristus, og Kristus, og Kristus, og ikke noe annet enn Kristus, så vil åpne ører høre i din forkynnelse en underfull harmoni av de mest oppløftende og fagre stemmer.

Alt godt ligger innenfor korsets omkrets. Dets utstrakte armer overskygger hele tankens verden. Fra øst til vest har det en hellig innflytelse, mens foten er plantet dypt i de evige mysterier og toppen trenger gjennom skyene og når helt opp til Den Høyestes trone.

Det dyrebare minnet om at vår Frelser utøste sitt blod, er ment å være personlig. Det blir ingen nattverd uten at vinen berører leppene og nytes av nattverdgjesten selv. Alle må ta del personlig. Han sier: «Drikk av det alle» (Matt 26,27).

Du kan ikke la en annen gå til nattverd i ditt sted. Nei, hver enkelt må selv ete og drikke.

Min elskede, vi må komme i personlig berøring med Kristi død. Det er uunngåelig. Hver av oss må kunne si: «Han elsket meg og ga seg selv for meg.» Du må selv bli renset i hans blod, og ved det må du selv bli forlikt med Gud. Gjennom hans blod må du selv få adgang til Gud, og ved hans blod må du selv overvinne sjelens fiende. Israelittens egen dør måtte være bestrøket med blodet av påskelammet. Slik må også du selv få del i det virkelige offeret, og hver enkelt må selv erfare kraften i hans gjenløsning.

Videre ville vår Frelser at læren om hans død, og om hans blod som ble utgytt til syndenes forlatelse, skulle holdes fram til verdens ende. For dette skulle være et minne for alle tider. Vi drikker av dette begeret «inntil han kommer» (1 Kor 11,26).

Hvis Jesus hadde ment å godta at den voksende «kulturen» skulle forandre tenkningen om troen, ville han sikkert ha sørget for å forandre tegnene også, slik at de svarte til de nye lærene. Ville han ikke ha fortalt oss at folk mot slutten av det nittende århundre ville bli så «opplyste» at den kristne tro nødvendigvis måtte vike, og at han derfor måtte sørge for å forandre nattverden?

Men han har ikke varslet oss om at disse framragende, store og vise menn skulle komme og forandre alt og avskaffe de gammeldagse sannhetene som martyrer døde for. Brødre, jeg tror ikke på disse menns visdom, og jeg avskyr forandringene deres. Hadde det vært behov for slike forandringer, ville ikke Herrens nattverd ha vært innstiftet for alle tider. At ordningene står fast, betyr at læren står fast.

Men hør den moderne talen: «Apostlene, kirkefedrene og puritanerne var uten tvil fortreffelige menn. Men saken er at de levde før disse bemerkelsesverdige vitenskapsmennene trådte fram og opplyste oss om så mye.» La meg gjenta det jeg har sagt: Hvis vi skulle komme inn i en ny tid når det gjelder troen, måtte vi ikke da få noe nytt også når det gjelder ordningene som troen kommer til uttrykk i? Jeg tror det.

Men Kristus har så tydelig gitt oss ordninger som skal vare, og særlig nattverden, som så klart framstiller hvordan hans blod ble utgytt. Det viser oss at læren om hans offerdød er fastsatt for evig og alltid må være evangeliets kjerne. Verken det nittende århundre eller nitten tusen århundrer kan forandre det minste i denne sannheten, eller i forholdet den har til andre sannheter, så lenge denne nådetiden varer.

Inntil han kommer annen gang, ikke for syndens skyld, men til frelse, må det store verket han fullførte ved sitt første komme, være det første og viktigste i all vår undervisning, oppmuntring og stadfesting. Sjømannen har de samme merkene å styre etter også på den sørlige halvkule. Slik er Frelserens død vårt håps polarstjerne på livets hav under alle himmelstrøk. I livet som i døden vil vi opphøye Kristi kors og aldri skamme oss over det, hvor vi enn er.

II.

For det andre: Legg merke til forbindelsen mellom Kristi blod og pakten. Les teksten igjen: «Dette er mitt blod, det nye testamentes.»[2] Oversettelsen ville vært bedre om det sto: «Dette er mitt blod, den nye pakts blod.»

Og hva er så denne pakten? Vi leser om den hos Jeremia: «Men dette er den pakten jeg vil opprette med Israels hus etter de dager, sier Herren: Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk» (Jer 31,33).

Se også: «Jeg vil opprette en evig pakt med dem, at jeg ikke vil dra meg tilbake fra dem, men gjøre vel mot dem. Og frykt for meg vil jeg legge i deres hjerte, så de ikke skal gå bort fra meg» (Jer 32,40). Les også: «En ny ånd vil jeg gi i deres indre. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dem et kjødhjerte» (Esek 11,19).

For en grunnlov! Den gamle pakt sa: «Hold loven, og lev.» Den nye pakt sier: «Du skal leve, og jeg vil lede deg til å holde min lov. For jeg skal skrive den i ditt hjerte.» Lykkelige er alle som vet at de står under denne pakten!

Men hva har så Jesu Kristi blod med denne pakten å gjøre? Det har alt med den å gjøre. For pakten kunne aldri komme i stand uten Jesu blod. Forsoningen ble regnet som gitt da pakten ble opprettet. Ingen annen enn Herren Jesus Kristus kunne ha stått som vår representant og oppfylt pakten på vår side. Og selv han kunne slutte denne pakten bare ved å utgyte sitt blod. I dette begeret ser du tegnet på det blodet som gjorde pakten mulig.

Og videre: Det er Jesu blod som gjør denne pakten sikker. Hans død har oppfylt det som manglet i pakten på menneskets side, og på Guds side står den fast. Kristus har oppfylt paktens vilkår, og nå er innholdet idel løfte. Legg merke til hvordan «skal» og «vil» følger tett etter hverandre. Gjennom Kristi offer er nå en ordning i full virksomhet der Gud møter uverdige menneskebarn med bare nåde.

Når denne nådepakten blir rett forstått, har den en velsignet innflytelse på dem som er overbevist om sin synd. En fengselsprest, som er en god venn av meg, fortalte en gang om et tilfelle der kunnskapen om nåden i denne pakten var Herrens viktigste redskap til å redde en forbryter. Min venn hadde nemlig under sitt tilsyn en mann som var ytterst listig og brutal. Selv blant andre forbrytere var han i høyeste grad frastøtende. Han var kjent for sin fordervelse og for den fullstendige følelsesløsheten han viste i voldsgjerningene sine. Jeg antar at han ble kalt «forbrydernes konge».

Fengselspresten hadde talt til ham flere ganger, men hadde ikke en gang fått svar. Mørk og tverr satte han seg opp mot alle regler. Til sist sa han likevel at han ønsket seg en bestemt bok. Den fantes ikke i biblioteket, og fengselspresten pekte da på Bibelen, som lå i cellen hans, og sa: «Har du noen gang lest den boken?» Han svarte ikke, men sendte den gode mannen et blikk som om han ville myrde ham. Spørsmålet ble vennlig gjentatt, og presten la til at han ville finne at boken var vel verdt å lese.

«Du ville ikke stilt meg et slikt spørsmål,» svarte forbryteren, «om du visste hvem jeg er. Hva har vel jeg å gjøre med en bok som denne?» Presten fortalte at han kjente godt til hans tidligere liv, og at det nettopp var derfor han anbefalte

[2] NB: «den nye pakts blod».

Bibelen som den mest passende boken for ham. «Den kan ikke gjøre meg noe godt,» skrek han, «jeg har mistet all følelse.» Han åpnet den knyttede neven, slo mot jerndøren i cellen og sa: «Mitt hjerte er hardt som dette jernet. Det finnes ingenting i noen bok som kan røre det.»

«Nå vel,» svarte presten, «da trenger du et nytt hjerte. Har du noen gang lest om nådepakten?» Mannen spurte trassig hva han kunne mene med slik tale. Vennen min ba ham høre på disse ordene: «Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte» (Esek 36,26). Mannen ble slått av forbauselse over ordene, og det hadde han god grunn til. Han ba om å få se dette skriftstedet, og han leste det om og om igjen. Da presten kom tilbake neste dag, var villdyret blitt tamt.

«Å,» utbrøt han, «jeg hadde aldri drømt om et slikt løfte! Jeg kunne aldri tro at Gud ville tale slik til en som meg. Hvis han gir meg et nytt hjerte, blir det et nådens under. Og likevel tror jeg at han allerede har begynt dette verket i meg, for jeg føler noe jeg aldri har kjent før.» Denne mannen ble mild i sin framferd, lydig mot sine overordnede og godlynt som et barn.

Min venn har mistet den lyse troen han en gang hadde på at forbrytere kan omvende seg. Likevel mener han at ingen kan tvile på at det her skjedde en ekte og gjennomgripende forandring. Og det eneste som førte til den, var læren om nådepakten.

Mitt opprørske hjerte blir ikke rørt av at Gud byr meg å gjøre både det ene og det andre. Men når han roper ut full og fri forlatelse og lover kjærlighet og velvilje og et fornyet hjerte, da blir jeg grepet i min innerste sjel. Hvordan kan jeg reise meg mot en som gjør slike undere med meg og har gjort i stand så store ting for meg?

Å, hvor dyrebart er ikke Kristi blod, når det er den evige pakts blod! Når vi nå er kommet inn under denne velsignede pakten, vil vi heretter prise og opphøye den nådens fylde som har skaffet uverdige syndere denne frelsesordningen ved å gi det dyreste av alle liv.

Men noen vil kanskje spørre: «Hvorfor har våre oversettere brukt ordet "testamente" i stedet for "pakt"?» Denne gangen var de ikke så heldige som ellers, for «pakt» gjengir grunnteksten bedre enn «testamente». Men i grunnteksten ligger også tanken om et testamente. Våre fedre brukte ofte ordet «fastsettelse» når de talte om Guds evige frelsesråd, og det ordet rommer på en måte både pakt og testamente. Det er en nådepakt, men siden Herren Jesus har oppfylt paktens vilkår, blir ordningen i virkeligheten et testamente. Gjennom det har Gud ved sin vilje sikret uendelig velsignelse for dem som skal arve frelsen.

Jesu blod er paktens segl, og det overfører paktens velsignelser til de troende som en eiendom de har arvet etter testamentet. Ved vår Herres offer er den ordningen kommet i stand som gjør at Gud kan være rettferdig og likevel rettferdiggjøre den ugudelige, og behandle den troende, ikke etter lovens vilkår, men etter full og fri nåde. Å, mine brødre, drikk av begeret med glede som Guds paktsfolk, og forny pakten med Herren deres Gud!

III.

Et tredje punkt går svært tydelig fram av teksten: Blodet står i nær forbindelse med syndenes forlatelse. Teksten sier: «Dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse.» Jesu lidelse, blod og død har skaffet syndere tilgivelse for syndene deres.

Og for hvilke synder? For alle slags synder, hvor store og hårreisende de enn måtte være. Paktens blod tar bort enhver synd. Aldri har en synd blitt bekjent i tro og brakt til Kristus uten at han maktet å rense den og ta den bort. Denne kilden er aldri blitt prøvd forgjeves. Mordere, tyver, løgnere og horkarer – og hva man ellers kan nevne – er kommet til Jesus i anger og tro og har fått syndene sine tatt bort i kraft av hans forsoningsoffer.

Men hva slags forlatelse er dette? Det er en fullstendig, fri og øyeblikkelig tilgivelse, som står fast for evig. Det er ingen fare for at skylden igjen skal bli regnet den tilgitte til last. Ved det dyrebare blodet er syndene våre utslettet og kastet i havets dyp, og de er tatt så langt bort fra oss som øst er fra vest.

Syndene våre er ikke mer. Det er gjort ende på dem, og i all evighet kan de aldri mer reise seg mot oss. Ja, hør det, hør det, du vide verden! La det glade budskap nå fram til fordervelsens mørkeste hule: Det er full forlatelse for synden! Kristi dyrebare blod renser fra all synd. Ja, det gjør purpur hvitt som den hviteste nyfalne snø – en hvithet som aldri kan bli tilsølt. Renset i Jesu blod skal selv den svarteste synder kunne tre fram for den allseende Dommerens trone uten flekk eller rynke.

Hvordan kan Jesu blod utrette dette? Hemmeligheten ligger i at vår Herre led og døde i vårt sted. Fordi han sto i vårt sted, er Guds rettferdighet hevdet og lovens krav oppfylt. Nå er det rett av Gud å tilgi synden. Ved å bære syndens straff har Kristus hevdet Guds moralske styre av verden. Han har lagt grunnvollen for samvittighetens fred og gjort synden avskyelig og forhatt, enda straffen ikke rammer den troende.

Dette er den store hemmeligheten, det himmelske budskapet, frelsens evangelium: at synden ved Jesu blod er tatt bort på rett vis. Å, hvor hele min sjel elsker denne sannheten! Derfor taler jeg om den med ord som ikke kan misforstås.

Og hvorfor er denne syndenes forlatelse gitt? Mine brødre, om den ikke hadde hatt noe annet mål enn selve tilgivelsen, ville det likevel vært vel verdt å forkynne den hver dag i livet. Men den ender ikke her. Vi tar feil hvis vi tror at syndenes tilgivelse er Guds ytterste mål. Nei, nei, den er bare en begynnelse, et middel til et større mål. Han tilgir syndene våre for å lege vår syndighet. Vi får tilgivelse for at vi skal bli hellige. Han forlater synden for at han kan rense synderen.

Hvis han ikke hadde hatt din helliggjørelse for øye, ville ikke forsoningen vært så tvingende nødvendig. Men Herren har ikke tilgitt deg uten et offer. Slik ville han innprente deg hvor straffverdig synden er, la deg forstå og føle hvilket forferdelig onde synden har ført med seg, og la deg kjenne hvilken gjeld du står i til den guddommelige kjærlighet. Å, hvilket offer! Han har til hensikt å drepe synden din, så du heretter skal elske og tjene ham og korsfeste de lystene som

korsfestet din Frelser. Herren har til hensikt å forme deg etter sin dyre Sønns bilde.

Jesus har frelst deg ved sin selvoppofrende lydighet mot rettferdighetens krav, for at du skulle overgi din sjel helt til Gud og bli villig til å dø for å verne om kjærlighetens og sannhetens rike.

Kristi død for deg kaller deg til å være død for synden, så du ved hans oppstandelse fra de døde kan stå opp til et nytt liv og slik bli lik din Herre. Det er målet med tilgivelsen ved blodet. Fatter du denne tanken? Tror du på Herren Jesus Kristus, så er det Guds hensikt å gjøre deg lik ham som er «den førstefødte blant mange brødre» (Rom 8,29), og å virke i deg alt som er godt og som folk taler vel om.

Men ikke en gang dette er alt. Han har videre til hensikt å føre deg inn i evig samfunn med seg selv. Han helliger deg for at du kan se hans ansikt og bli skikket til å være sammen med hans enbårne Sønn i all evighet. Han har en trone for deg, en bolig og en krone, og en evig, uforgjengelig herlighet og glede. Om du kunne fatte det rett, ja, bare danne deg et svakt bilde av det, ville ikke alt jordens gull makte å vende deg bort fra ditt høye kall.

Å, å få være hos Herren for evig! For evig å se hans ansikt! Jeg makter ikke å nå opp til høyden av dette store målet!

Se, mine brødre, hva Frelserens blod helliger dere til. Å, min sjel, velsign begeret som minner deg om det store offeret og peker fram mot gleden du skal få nyte ved Guds høyre hånd for evig!

IV.

Før jeg slutter, kan jeg ikke la være å se på forbindelsen mellom blodet og menneskene. Teksten sier at dette blodet utgytes «for mange til syndenes forlatelse». La oss glede oss stort over det betydningsfulle ordet «mange». Kristi blod ble ikke utgytt bare for denne håndfullen apostler. Det var bare elleve av dem som i virkeligheten hadde del i blodet som begeret framstilte. Frelseren sier ikke: «Dette er mitt blod, som utgytes for dere, dere utvalgte elleve,» men «for mange».

Jesus døde ikke bare for presteskapet. Jeg husker at Martin Luther en gang så et bilde i en av de romerske kirkene. På bildet var paven og kardinalene, biskopene, prestene, munkene og klosterbrødrene alle om bord i et skip. Alle var i trygghet, hver eneste en. Men de stakkars lekfolkene kjempet mot bølgene, og mange av dem druknet. Bare de som de gode mennene i skipet kastet et tau eller en planke til, ble frelst.

Men dette er ikke vår Frelsers lære. Hans blod er utgytt «for mange», og ikke for de få. Han er ikke en Kristus for en kaste eller en bestemt klasse, men en Kristus for mennesker i alle stillinger. Hans blod er utgytt for mange syndere, for at deres synd kan bli utslettet.

Disse mennene oppe i salen den kvelden var alle jøder. Men Herren Jesus Kristus sa til dem: «Dette blodet utgytes for mange.» Slik lot han dem forstå at han ikke døde bare for Abrahams ætt, men for alle stammer og slekter som bor på jorden. «Utgytes for mange.» Jeg tviler ikke på at hans øye så disse fjerne øyene i nord og de store landene hinsides havet i vest. Han tenkte på Afrika og

India og Sinims land. Frelseren så vidt og langt fram, og øyet hans gledet seg over en stor skare som ingen kan telle.

Hver gang vi forbereder oss på å forkynne om det dyrebare blodet, la oss legge forberedelsen an i stor målestokk. Kjærlighetens palass bør bygges for en stor familie. La oss vente å få se store skarer ført til Frelserens føtter. Vi må nøde massene til å komme inn. Dette blodet er utgytt for mange. En flokk på et halvt dusin som er blitt omvendt, gir oss stor glede, og slik skal det være. Men å, om vi hadde et halvt dusin tusen på én gang! Hvorfor ikke? Dette blodet er utgytt «for mange». La oss kaste det store garnet i sjøen.

Dere unge menn, forkynn evangeliet på gatene i denne overfylte byen! For det er meningen at det skal være for mange. Du som går fra dør til dør med det glade budskap: Tro ikke at du kan være for full av håp, for din Frelsers blod er utgytt for mange, og Kristi «mange» er en svært stor mengde. Det er utgytt for alle som noen gang vil tro på ham – utgytt for deg, synder, om du nå vil sette din lit til ham. Bare bekjenn din synd og stol på Jesus, og vær viss på at Kristus døde i ditt sted og sto på din plass.

Det er utgytt for mange, så ingen mann eller kvinne som er født til verden, noen gang skal sette sin lit til Kristus forgjeves eller finne at forsoningen ikke strekker til for dem.

Å, om vi hadde en større tro, så vi i hellig iver kunne strekke snorene våre langt ut og gjøre teltet vårt større, i forventning om å se vår Frelsers husfolk bli overmåte stort! «Fordi hans sjel har hatt møye, skal han se det og mettes. Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange, og deres misgjerninger skal han bære» (Jes 53,11). Dvel mye ved dette ordet «mange», og la det tenne deg til et arbeid som når vidt omkring.

Og nå til slutt, du som hører meg: Er du blant de mange som setter sin lit til Jesus? Hvorfor ikke? Måtte hans nåde føre deg til å stole på ham, og da er det ingen tvil om at du er blant de mange.

«Ja,» svarer du, «det er nettopp dette jeg lytter etter! Hvordan kan jeg få del i velsignelsen fra dette offeret?» Ser du dette begeret her? Hvordan kan du få gagn av vinen som fyller det? Hvordan kan de røde dråpene bli dine? Saken er helt enkel. Jeg ser deg ta begeret i hånden og føre det til munnen. Du drikker, og det er alt. Det er ikke noe mysterium.

Brødet og vinen blir våre og en del av oss ved at vi eter og drikker dem, og Kristus blir vår ved at vi tar imot ham. Det hans dyrebare blod har fortjent, blir vårt ved den enkle, barnlige troen som tar imot Jesus som vårt alt. Vi sier: «Her er det. Jeg tar det, jeg tar imot det som mitt eget.» Det er ditt. Ingen kan ta fra deg det du har ett og drukket. Kristus er din for evig hvis du tar imot ham i ditt hjerte.

Lukk øynene for alt unntatt korset. Jesus døde og sto opp igjen og fór opp til himmelen, og hele ditt håp må knyttes til ham. Kom, du som hører meg, og ta imot Jesus ved troen i dag! Måtte Gud Den Hellige Ånd lede deg til det, så skal du dra din vei med glede. Måtte det skje i Jesu navn. Amen.

Langfredag: Det er fullbrakt

«Da Jesus hadde fått vineddiken, sa han: Det er fullbrakt! Og han bøyde sitt hode og oppga sin ånd» (Joh 19,30).

Dagens tekst i 1899: lidelseshistorien.

Mine brødre, jeg ønsker at dere vil legge merke til hvor klar, sterk og levende Frelserens ånd var i dødens siste angst. Sykdom og smerte i den siste timen virker ofte slik på sinnet at den døende ikke kan samle tankene sine – eller, om han kan det, ikke uttrykke dem slik at andre forstår dem. I alle fall kan vi ikke vente å finne fullt god hukommelse eller klar dømmekraft hos en døende mann. Men det Frelseren gjorde i sine siste stunder, var fullt av visdom og forstand, enda lidelsene hans var grufulle over all måte.

Legg merke til hvor klart han forsto hvert forbilde! Hvor tydelig kunne han ikke med sitt døende øye lese de guddommelige bildene som englene trakter etter å skue inn i! Han så at hemmelighetene som hadde gitt de vise hodebry og forundret seerne, alle var oppfylt i hans kjød. Vi bør heller ikke glemme å se hvor kraftig og klart han griper tråden som forbinder den svunne skyggen med sollyset som nå var kommet.

Heller ikke må vi overse den storslåtte innsikten som kunne tre alle seremoniene og ofrene i Det gamle testamente på én tankens tråd. Han så alle profetiene som én eneste stor åpenbaring og så at alle løftene pekte mot én person, og han sa om det hele: «Det er fullbrakt – fullbrakt i meg.» Hvor klar måtte ikke hans ånd være, når han maktet å vandre gjennom århundrers profetier, trenge inn i evighetens pakt og slik foregripe den evige herlighet! Og alt dette mens en mengde fiender spotter ham, og mens hendene og føttene hans er naglet til korset!

Hvilken sjelsstyrke måtte ikke Frelseren ha, når han slik kunne heve seg over disse alpene av angst, som rakk helt opp til skyene! Og i hvilken underfull sjelstilstand må han ikke ha vært hele tiden han hang på korset, når han så godt kunne overskue Skriften, den store boken som Gud har inspirert! Denne bemerkningen kan kanskje virke lite verdt, men jeg tror verdien vil vise seg i den slutningen vi kan trekke av den.

Vi har av og til hørt folk si: «Hvordan kunne Kristus på så kort tid bære en lidelse som svarer til de evige kvalene i helvete?» Til det svarer vi at vi ikke er i stand til å bedømme hva Guds Sønn kunne gjøre på et øyeblikk, langt mindre hva han kunne gjøre og lide i sitt liv og sin død. Folk som er blitt reddet fra

å drukne, har ofte bekreftet at den som drukner, har en svært levende hukommelse.

En mann hadde ligget en tid i vannet, og først etter lange forsøk fikk de liv i ham. Han fortalte at hele livshistorien hans sto klart for ham mens han holdt på å synke. Hadde noen spurt ham hvor lenge han var i vannet, ville han ha svart tjue år, enda det bare var et øyeblikk. Sjelelivet hos en døende er altså slik at han, når Gud vil det, kan tenke århundrers tanker på én gang. Han kan på et øyeblikk gå gjennom det vi trenger år etter år for å kunne kjenne eller føle.

Vi tror derfor det er svært mulig at Frelseren hadde et særlig klart og levende sjeleliv på korset. Slik kunne han på de korte to eller tre timene bære en angst som ikke bare kunne ha tatt århundrer, men som svarte til en evig straff. I alle fall er det ikke vår sak å si at det ikke kunne forholde seg slik.

Når allmakten ikler seg kjød, blir kjødet allmektig til å lide. Og slik Kristi føtter en gang var allmektige til å gå på sjøen, slik var nå hele hans legeme blitt allmektig til å synke ned i de dype vannene og bli begravet i en «uhørt angst».

Jeg ber deg: Prøv aldri å måle Kristi lidelse med din egen uvitenhets korte målesnor. La oss heller vite og tro at Gud godtok det han bar, som like mye som det vi hadde fortjent å lide. Derfor kan det ikke ha vært noe lite, men alt det Hart sier det var:

«Alt dette kunne Gud, som ble menneske, bære
med styrke nok – men det var ingen til overs mere.»

Prekenen min vil gå ut på å belyse dette nærmere. Først vil vi høre teksten og prøve å forstå den, og deretter rope den ut.

I.

La oss da først høre teksten og forstå den. Guds Sønn er blitt menneske. Han levde et liv i fullkommen hellighet og fullstendig selvfornektelse. Hele sitt liv ble han foraktet og forkastet av mennesker, full av smerter og vel kjent med sykdom.

Hans fiender var en legion, hans venner få og svake. Til slutt blir han overgitt i hendene på dem som hater ham. Han blir grepet mens han er opptatt med å be. Han blir stilt fram både for den verdslige og den geistlige øvrighet. De kler ham i en kjortel til spott og kler av ham klærne til skam. Han blir satt på sin trone til hån og bundet med grusomhet.

Han blir erklært uskyldig, og likevel blir han overgitt av dommeren, som burde ha fridd ham ut av forfølgernes hender. Han blir dratt gjennom Jerusalem, byen som hadde slått i hjel profetene og nå ville farge gatene sine med blodet til profetenes Mester.

Han blir ført til korset og naglet fast til forbannelsens tre. Solen brenner ham. De forferdelige sårene gir ham feber. Gud forlater ham. Verdens angst trenger seg sammen i dette ropet: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). Mens han henger der i dødelig kamp med synd og Satan, brister hjertet hans, og leppene tørker inn. Himmelen svikter ham, for solen er hyllet i mørke. Jorden svikter ham, for disiplene hans «forlot ham og flyktet» (Matt 26,56). Han ser seg om, men det er ingen som kan hjelpe, ingen som kan dele smerten med ham.

Han tråkket pressekaret alene, og av folkene var det ingen med ham. Men å, han går fram, fast bestemt på å drikke begeret som ikke kunne gå ham forbi om Farens vilje skulle skje. Til sist roper han: «Det er fullbrakt!» og oppgir sin ånd. Hør det, du kristne, hør dette seiersropet, som i dag lyder med samme friskhet og kraft som for atten hundre år siden! Hør de hellige ordene fra Frelserens lepper, og måtte Guds Ånd åpne øret ditt, så du kan høre som disipler hører, og forstå det du hører!

Hva mente så Frelseren med dette: «Det er fullbrakt»? Først av alt mente han at alle forbilder, løfter og profetier nå var oppfylt i ham. Ordet «fullbrakt» står to ganger i tre vers. I vers 28 heter det: «Etter dette, da Jesus visste at nå var alt fullbrakt, og for at Skriften skulle bli oppfylt, sier han: Jeg tørster!» Og siden sa han: «Det er fullbrakt!» Av dette kan vi lett forstå hva han mente da han sa «Det er fullbrakt»: at hele Skriften nå var oppfylt, at hele boken fra først til sist, både loven og profetene, var fullbrakt i ham.

Det finnes ikke en eneste av løftenes juveler, fra den første smaragden som falt på dørterskelen til Eden, til den siste safiren hos Malaki, som ikke var innfattet i brystplaten til den sanne ypperstepresten.

Nei, det finnes ikke et forbilde, fra den røde kvigen helt ned til turtelduen, fra isopen på veggen til selve Salomos tempel, som ikke var fullbrakt i ham. Det finnes ingen profeti, enten den ble talt ved bredden av Kebar-elven eller ved Jordans strender, og ingen drøm hos vise menn, enten de hadde den i Babylon, i Samaria eller i Judea, som nå ikke var gått i oppfyllelse i Jesus Kristus.

Å, mine brødre, hvor underfullt at så mange løfter, profetier og forbilder, som tilsynelatende var så ulike, alle skulle bli oppfylt i én person! Ta for et øyeblikk Kristus ut av historien. Så rekker jeg Det gamle testamente til en vis mann i vår tid og sier til ham: «Ta dette. Her er en oppgave å løse. Gå hjem, og skap i fantasien bildet av en skikkelse som fullt ut svarer til alt det som her er tegnet i skygger.

Husk at han må være en profet som Moses og likevel en kjempe som Josva. Han må være en Aron og en Melkisedek. Han må være både David og Salomo, Noah og Jona, Juda og Josef. Ja, han må ikke bare være lammet som ble slaktet, og bukken som ikke ble ofret, turtelduen som ble dyppet i blod, og presten som slaktet spurven. Han må også være alteret, tabernaklet, nådestolen og skuebrødet.»

For å sette denne vise mannen i enda større forlegenhet minner vi ham om profetier som ser ut til å motsi hverandre så sterkt at man skulle tro de aldri kunne gjelde en og samme mann. Hør her: «Alle konger skal falle ned for ham, alle hedninger skal tjene ham» (Sal 72,11). Og likevel: «Foraktet var han og forlatt av mennesker» (Jes 53,3).

Han må begynne med å vise oss en mann som er født av en jomfru: «Se, jomfruen skal bli med barn, hun skal føde en sønn» (Jes 7,14). Han må være en mann uten flekk eller rynke, og likevel en som Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme. Han må være strålende, en sønn av David, men likevel som et rotskudd fra tørr jord.

Jeg sier frimodig: Om så alle tiders største begavelser prøvde å løse denne oppgaven og finne en annen løsning på disse forbildene og profetiene, ville de ikke klare det. Jeg ser dere, dere vise menn, der dere stirrer på denne bildeskriften. Den ene foreslår en nøkkel, og den åpner to eller tre av skrifttegnene, men han kommer ikke videre, for det neste tegnet setter ham i forlegenhet. En annen lærd mann foreslår en annen nøkkel, men den svikter der den trengs mest, og den neste likeså.

Disse underfulle hieroglyfene som Moses tegnet i ørkenen, må stå uløste, helt til en trer fram og erklærer: «Kristi kors og Guds Sønn som ble menneske.»

Da blir det hele klart, så selv den som bare kaster et flyktig blikk på det, kan lese Skriften, ja, selv et barn forstår saken. Velsignede Frelser! I deg ser vi oppfylt alt det Gud talte i fordums tid gjennom profetene. I deg blir alt det virkelighet som Gud viste oss i offerrøkens dunkle tåke. Ære være ditt navn! «Det er fullbrakt» – alt er samlet i deg.

Men disse ordene har en videre betydning. Ikke bare var alle forbilder, profetier og løfter fullbrakt i Kristus. Også alle offerbildene i den gamle jødiske loven var nå både forklart og avskaffet. De var fullbrakt – fullbrakt i ham.

Tenk deg for et øyeblikk de hellige i himmelen som ser ned på det som skjedde her nede – Abel og hans venner, som lenge før vannflommen hadde sittet i herligheten der oppe. De speider mens Gud tenner stjerne etter stjerne på himmelen og lar løfte etter løfte lyse opp den mørke jorden. De ser Abraham komme, og de ser ned og undrer seg når Gud åpenbarer Kristus for Abraham i Isaks person. Sammen med englene trakter de etter å skue inn i evangeliets hemmelighet.

Fra Noahs, Abrahams, Isaks og Jakobs tid ser de rykende altere som taler om menneskets skyld. Og åndene foran tronen spør: «Herre, når skal ofrene bli fullbrakt? Når skal blodet slutte å flyte?» Snart blir det båret fram flere blodige offer. Nå bæres de fram av personer som er særlig innviet til dette arbeidet. Aron, ypperstеprestene og levittene ofrer et lam hver morgen og hver kveld, mens store offer bæres fram ved særlige anledninger. Okser vrir seg i dødssmerte, bukker blør, duer mister hodet. Og hele tiden spør de hellige: «Å Herre, hvor lenge? Når skal ofrene ta slutt?»

År etter år går ypperstepresten innenfor forhenget og stenker blod på nådestolen. Neste år ser man ham gjøre det samme, og året etter, og igjen og igjen. David ofrer hundre okser, Salomo slakter ti tusen, Hiskia ofrer strømmer av olje, og Josjia gir mange tusen stykker storfe. Og de rettferdiggjortes ånder roper: «Skal det aldri bli nok? Skal ofrene aldri bli fullbrakt? Skal synden alltid minnes? Vil ikke den siste ypperstepresten snart komme? Skal ikke Arons stamme og slekt snart slutte med sitt arbeid fordi alt er fullbrakt?»

Ikke ennå, ikke ennå, dere rettferdiggjorte ånder! For etter fangenskapet i Babylon fortsatte ofringen. Men se, han kommer!

Speid mer oppmerksomt enn før – han kommer, han som skal avslutte prestenes rekke! Se, der står han, ikke kledd i prestens kjortel, ikke med klingende bjeller eller funklende juveler på brystplaten, men kledd i menneskelig kjød. Der står han. Korset er hans alter, hans legeme og hans sjel er offeret, og han

selv er presten. Og se! Han ofrer sin egen sjel til Gud innenfor forhenget av tykt mørke, som hadde skjult ham for menneskenes øyne.

Han bærer sitt eget blod, går inn bak forhenget og stenker det der. Og når han trer ut av mørket, ser han ned på den forbausede jorden og opp mot den ventende himmelen og roper: «Det er fullbrakt! Det er fullbrakt!» Det dere har speidet etter så lenge, er fullt ut utført og fullendt for evig.

Uten tvil mente Frelseren i dette øyeblikket også at hans fullkomne lydighet var fullbrakt. Skulle menneskene bli salige, måtte Guds lov bli holdt. For ingen som ikke er fullkommen i rettferdighet, kan se Guds ansikt. Kristus påtok seg å oppfylle Guds lov for sitt folk, å lyde alle dens bud og hevde alt den fastsetter.

Gjennom de første årene av sitt liv viste han sin lydighet i det stille ved å ære sin far og mor. Gjennom de neste tre årene viste han sin lydighet mot Gud offentlig ved å bruke livet i hans tjeneste. Vil du vite hva et menneske skal være når livet stemmer helt med Guds lov, så finner du det i Kristus.

«Min dyrebare Frelser og min Herre,
jeg leser i ditt ord hva jeg skal være,
men i ditt eget liv jeg ser
en ren og hellig karakter.»

Bare én ting sto igjen før livet hans var fullkomment: lydigheten til døden. Den som vil tjene Gud, må ikke bare være villig til å ofre ham hele sin sjel og sin styrke mens han lever. Han må også være rede til å gi sitt liv, om Guds ære krever det. Vår fullkomne stedfortreder la siste hånd på verket ved å dø, og derfor gjør han krav på å være fri for all videre gjeld. For «det er fullbrakt».

Ja, du Guds herlige Lam, det er fullbrakt! Du var prøvd i alt i likhet med oss, men uten synd. Det var fullbrakt, for den siste pilen i Satans kogger var skutt mot deg. Den siste avskyelige bespottelsen og den siste ugudelige fristelsen hadde rast mot deg. Denne verdens fyrste hadde gransket deg nøye fra hode til fot, utvendig og innvendig, men ikke funnet noe i deg.

Nå er disse prøvelsene over. Du har fullført den gjerning som din Far hadde gitt deg å gjøre, og du har fullført den slik at ikke en gang helvete kan anklage deg for den minste feil. Og når du nå ser på den fullstendige lydigheten, kan du si: «Det er fullbrakt.» Og vi, ditt folk, tror med himmelsk glede at det virkelig er slik.

Brødre og søstre, dette er mer enn du eller jeg kunne ha sagt om Adam aldri hadde falt. Om vi hadde vært i Edens hage i dag, ville vi aldri kunnet rose oss av en fullbrakt rettferdighet, for en skapning kan aldri fullbringe full lydighet. Så lenge et menneske lever, er det bundet til lydighet. Og så lenge det finnes fri påvirkning på jorden, vil det stå i fare for å bryte lydighetens bud. Om Adam hadde blitt i paradiset helt fra den første dagen, kunne han likevel falle i morgen. Overlatt til seg selv kunne denne skapningens konge lett bli frarøvet kronen.

Men Kristus, Skaperen, som fullførte skapelsen, har fullendt frelsen. Gud kan ikke kreve noe mer. Loven har fått alt den krever. Selv den strengeste rettferdighet kan ikke kreve noen annen lydighet. Det er gjort, det er fullendt. Vevskyttelen har trukket sin siste tråd, og drakten er ferdig fra øverst til

nederst. La oss derfor glede oss over at Mesteren med ropet i døden mente at den fullkomne rettferdigheten som han dekker vår synd med, var fullbrakt.

Men videre mente Frelseren at den fyllestgjørelsen han ga Guds rettferdighet, var fullbrakt. Gjelden var nå gjort opp til siste øre. Forsoningen var skaffet til veie én gang for alle, og for evig, ved det ene offeret som Jesus bar fram i sitt eget legeme på korsets tre. Der var begeret, og helvete var i det. Frelseren tømte det. Han nippet ikke bare til det, han tok ikke en slurk og stoppet så. Nei, han tømte det til siste dråpe, uten å levne noe til sitt folk.

Lovens store, titungede svepe rammet hans rygg. Nå er det ingen svepe igjen som vil nå den som er i Jesus Kristus. Den store kanonaden fra Guds rettferdighet har brukt opp all sin ammunisjon, og det er ikke noe igjen å slynge mot et Guds barn. Sverdet er stukket i sliren, du rettferdighet! Din torden er brakt til taushet, du lov! Nå er det ingenting igjen av all den lidelse, smerte og angst som burde ha rammet den frelste synderen for overtredelsene hans. For Kristus har båret det alt sammen for sine elskede, og «det er fullbrakt».

Brødre, dette er mer enn de fordømte i helvete kan si. Hvis du eller jeg var blitt dømt til å gjøre Guds rettferdighet fyllest ved å bli kastet i helvete, ville vi aldri kunnet si: «Det er fullbrakt.» Kristus har betalt den gjelden som ikke alle evigheters lidelser kunne ha gjort opp. Dere fortapte sjeler lider i dag som dere har gjort i tiden som er gått, men Guds rettferdighet har ikke fått sitt fulle, og hans lov er ikke oppfylt.

Og når det ikke lenger er tid, når evigheten ruller av sted, vil det siste øret likevel aldri, aldri være betalt. Nei, straffen for synden må falle på den sjelen som ikke er i Kristus. Men han har gjort det som alle flammene i sjøen av ild ikke kunne gjøre i all evighet. Han har oppfylt lovens krav og hevdet dens ære, og nå roper han fra korset: «Det er fullbrakt.»

Og enda én ting: Da han sa «Det er fullbrakt», hadde Jesus fullstendig knust makten til Satan, synden og døden. Kjempen trådte fram på kampplassen for å stride for vår sjels frelse mot alle våre fiender. Han møtte synden. Den skrekkelige, forferdelige, nesten allmektige synden naglet ham til korset. Men nettopp ved det naglet også Kristus synden til treet. Der hang de begge sammen – synden og syndens banemann. Synden drepte Kristus, og ved det drapet drepte Kristus synden.

Så kom den andre fienden, Satan. Han angrep Kristus med hele sin hær. Han kalte til seg alle sine medhjelpere fra alle himmelstrøk og sa: «Reis dere, ellers blir dere slått for evig! Her er vår store fiende, som har sverget å knuse mitt hode. La oss nå knuse hans hæl!» Og de støtte helvetesdolkene sine i hjertet hans. De tømte sin kokende kjele over hodet hans. De helte giften sin i årene hans. De kastet spotten sin i ansiktet hans. De hveste sin djevelske redsel inn i ørene hans. Han sto der alene, løven av Juda, med alle helvetes hunder rundt seg.

Men vår kjempe lot seg ikke skremme. Han brukte sine hellige våpen og slo til høyre og venstre med all den kraft hans guddommelighet ga ham. Fram kom hærskaren, og salve etter salve ble fyrt av mot ham. Det var ikke bare på liksom. Nei, det var en torden som kunne få selve helvetes porter til å riste.

Seierherren fikk stadig overtaket. Han brøt gjennom rekkene, knuste fiendene, brøt i stykker og brente opp vognene og ropte: «I Herrens navn skal jeg hogge dem ned!» (Sal 118,10).

Til sist sto han ansikt til ansikt med selve helvetesfyrsten, og nå kjempet vår David mot Goliat. Kampen varte ikke lenge. Mørket som samlet seg rundt dem, var tykt, men han som er Guds Sønn så vel som Marias, visste hvordan han skulle slå ham.

Han angrep ham med guddommelig velde, til han rev rustningen av ham, brøt hans brennende sverd i stykker og knuste hans hode. Han ropte: «Det er fullbrakt», og sendte fienden blødende og hylende ned i helvetes avgrunn.

Slik hadde han seiret over synden og Satan. Men ikke mindre grundig overvant han døden. Den var kommet mot ham med sitt glødende spyd. Med det gjennomboret den Frelseren, så spissen ble sittende fast i korset. Men da den prøvde å dra spydet ut igjen, måtte den la det bli igjen. Hvilken skade kunne den nå gjøre? Den var avvæpnet. Og Kristus satte noen av dens fanger i frihet, for mange av de hellige sto opp og ble sett av mange.

Da sa han til døden: «Død, jeg har tatt nøkkelen fra deg. Du får leve og herske en liten tid for å vokte disse kamrene der mine hellige skal sove. Men gi meg nøkkelen din.» Og se! I dag står Frelseren med dødens nøkkel hengende ved beltet. Han venter på den timen som ingen kjenner. Da skal erkeengelens basun lyde som jubelårets sølvtrompet, og han skal si: «La fangene bli fri.» Da skal gravene åpnes i kraft av Kristi død, og de helliges legemer skal stå opp for å leve igjen i evig herlighet.

II.

Nå går jeg over til mitt andre punkt, som jeg må behandle svært kort. «Det er fullbrakt.» La oss forkynne det. Guds barn, dere som ved troen har tatt imot Kristus som deres alt i alle: Forkynn hver eneste dag i livet at «det er fullbrakt». Gå og si det til dem som plager seg selv og prøver å gjøre opp for synden ved lydighet og selvpining.

Der borte er hinduen rede til å kaste seg ned på de skarpe jernpiggene. Stans, stakkars mann! Hvorfor vil du blø, når «det er fullbrakt»? Og der har vi fakiren som holder hendene i været til neglene vokser gjennom kjøttet, og som plager seg med faste og selvfornektelse. Hold opp med selvpiningen, stakkars skapning, for «det er fullbrakt»!

I alle deler av verden finnes det folk som tror at lidelse i legeme og sjel kan sone for synden. Rist dem, stans dem i galskapen deres, og si til dem: «Hvorfor gjør dere dette? Det er fullbrakt.» All den pine Gud krever, har Kristus båret. All den oppreisning ved angst i kjødet som loven krever, har Kristus allerede gitt. «Det er fullbrakt.»

Når dere har gjort dette, så gå til disse beundrerne av Rom. Dere ser prestene deres vende ryggen mot folket, hver dag bære fram det foregitte offeret for massene og løfte hostien i været. Et offer, sier de, «et ublodig offer for levende og døde».

Rop da: «Hold opp, dere falske prester, hold opp! For det er fullbrakt! Hold opp, dere falske tilbedere, hold opp med å bøye dere! For det er fullbrakt!» Gud

verken ønsker eller godtar noe annet offer enn det Kristus har ofret én gang for alle på korset.

Gå så til de tåpelige blant deres egne landsmenn som kaller seg protestanter, men som i grunnen er katolikker. De tror at de ved gavene sine av gull, ved bønnene og løftene sine, ved kirkegang og altergang, ved dåp og konfirmasjon kan gjøre seg selv til behag for Gud. Si til dem: «Stans! Det er fullbrakt. Gud trenger ikke alt dette fra dere. Han har fått nok. Hvorfor vil dere feste fillene deres til det fine lintøyet i Kristi rettferdighet? Hold opp med selvpiningen, slitet og strevet deres, for det er fullbrakt. Kristus har gjort alt.»

Denne ene teksten er nok til å feie Vatikanet bort for de fire vinder. Legg den bare under pavedømmet, så vil det bli sprengt i luften, slik som når krutt blir antent under en klippe. Den er et tordenskrall mot all egenrettferdighet. La den bare komme som et tveegget sverd, så vil det snart være slutt på alle disse gode gjerningene og verkene. «Det er fullbrakt.» Hvorfor forbedre det som er fullbrakt? Hvorfor legge noe til det som er fullstendig?

Bibelen er fullbrakt. Den som legger noe til den, skal få navnet sitt strøket ut av livets bok og av den hellige byen. Kristi forsoning er fullbrakt, og den som legger noe til den, må vente seg samme dom.

Når dere slik har ropt dette ut for alle nasjoners og stammers ører, så fortell det til alle stakkars fortvilte og håpløse sjeler. Dere vil finne dem på kne mens de roper: «Å Gud, hvordan kan jeg gjøre godt igjen mine overtredelser?» Si til dem: «Det er fullbrakt.» Det er allerede gjort godt igjen. «Å Gud,» sier de, «hvordan kan jeg noen gang få en rettferdighet, så du kan ta imot en så elendig synder som meg?» Si til dem: «Det er fullbrakt.» Rettferdigheten deres er allerede skaffet. De trenger ikke å slite for å legge noe til det som er fullbrakt.

Gå til den arme, fortvilte skapningen som ser seg fortapt og fordømt, han som sier: «Jeg kan ikke slippe unna synden, og jeg kan ikke bli frelst fra fortapelsen.» Si til ham: «Synder, frelsens vei er fullbrakt én gang for alle!» Og møter dere noen som bekjenner seg som kristne, men lever i tvil og frykt, så fortell dem: «Det er fullbrakt.» Akk, vi har hundrer og tusener som virkelig er omvendt, men likevel ikke vet at «det er fullbrakt». De håper at de har tro i dag, men kanskje kan de bli vantro i morgen.

De vet ikke at «det er fullbrakt». De håper at Gud vil ta imot dem om de selv gjør visse ting, og glemmer at veien til å bli tatt imot er fullbrakt. Gud tar like villig imot en synder som trodde på Kristus for fire minutter siden, som en hellig som har kjent og elsket ham i åtti år. For han tar ikke imot menneskene på grunn av det de føler eller gjør, men bare og alene på grunn av det Kristus gjorde.

Å, stakkars bevende hjerte, noen av dere elsker Frelseren i en viss grad, men i blinde. Dere tror at dere må bli slik og slik og gjøre det og det, og så skal dere få visshet om at dere er frelst.

«Men jeg føler meg så ufullkommen,» sier du. Ja, men hva gjør det? Gud ser ikke på dine ufullkommenheter, men dekker dem med Kristi rettferdighet. Han ser dem for å ta dem bort, men ikke for å legge deg dem til last. «Men akk, jeg kan ikke være det jeg vil være.» Men hva så om du ikke kan det? Gud ser likevel ikke på deg slik du er i deg selv, men slik du er i Kristus.

Kom med meg, stakkars sjel. Du og jeg vil stille oss sammen i dag, mens uværet trekker opp, for vi er ikke redde. Akk, hvor skarpt lynene blinker, men likevel skjelver vi ikke. Hvor forferdelig tordenen ruller, og likevel blir vi ikke skremt. Og hvorfor? Er det noe i oss selv som skulle gjøre at vi kunne slippe unna?

Nei, men vi står under korset – det dyrebare korset, som tar imot det drepende lynet og stormens raseri som en god lynavleder. Vi er trygge. Du får brøle høyt, du tordnende lov, og du får lyne forferdelig, du hevnende rettferdighet! Vi kan se rolig opp mot elementenes ville larm, for vi er i sikkerhet under korset.

Og la meg til slutt rope til deg, synder: «Det er fullbrakt.» Synder, det er ingenting for Gud å gjøre. «Det er fullbrakt.» Det er ingenting for deg å gjøre. «Det er fullbrakt.» Kristus trenger ikke å blø. «Det er fullbrakt.» Du trenger ikke å gråte. «Det er fullbrakt.» Den Hellige Ånd trenger ikke å nøle på grunn av din uverdighet, og du trenger heller ikke å nøle på grunn av din hjelpeløshet.

«Det er fullbrakt.» Hver snublestein er tatt bort fra din vei. Hver port står åpen. Kobberbommene er brutt i stykker, jernportene slått inn. «Det er fullbrakt.» Kom, og vær velkommen! Kom, og vær velkommen! Bordet er dekket, gjøfeet er slaktet og oksen gjort i stand. Se, her står han som innbyr! Kom fra veiene og gjerdene! Kom fra syndens mørke huler! Kom, dere verste av de onde! Dere som forakter dere selv, kom! Jesus byr deg.

Å, vil du nøle? Å, du Guds Ånd, gjenta du innbydelsen, og gjør den virksom i mangt et hjerte for Jesu skyld! Amen.

1. påskedag: Herren er sannelig oppstanden

> «Hvorfor søker dere den levende blant de døde? Han er ikke her, han er blitt reist opp! Husk hvordan han talte til dere mens han ennå var i Galilea» (Luk 24,5–6).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 15,12–21 og Luk 24,1–9.

Den første dagen i uken minner oss om Kristi oppstandelse. Etter apostlenes eksempel har vi gjort den til vår hviledag. Sier ikke dette oss at sjelen vår skal søke sin hvile i Frelserens oppstandelse? Og er det ikke sant at den sikreste veien til fred i hjertet er å forstå Herrens oppstandelse klart ved Den Hellige Ånds hjelp?

Å ha del i Kristi oppstandelse er det samme som å ha del i den sabbatshvilen som «står tilbake for Guds folk» (Hebr 4,9). Vi som tror på den oppstandne Herren, går inn til hvilen, slik han selv hviler ved Faderens høyre hånd. I ham hviler vi, for hans verk er fullført. Oppstandelsen hans er et pant på at han har gjort alt som trengs for at hans folk skal bli frelst, og i ham er vi blitt fylt.

Jeg håper at Den Hellige Ånd i dag vil så noen tanker i de troendes hjerter som kan gi dem mer fred og hvile i Herren, mens vi i ånden går til Josef fra Arimateas nye grav og ser på stedet hvor Herren lå.

I.

Først vil jeg tale om noen lærerike minner vi kan ta med oss fra stedet der Jesus lå, da han «hos en rik var i sin død» (Jes 53,9). Han er ikke der nå, men en gang var han der. For han ble «korsfestet, døde og ble begravet». Han var like visst død som de døde er i dag. Han kunne riktignok ikke se forråtnelse eller holdes fanget i dødens bånd ut over en bestemt tid, men han var likevel sant og virkelig død.

Det var ikke noe lys igjen i øynene hans og ikke noe liv i hjertet hans. Ingen tanke strømmet ut fra den tornekronte pannen, og ingen tale fra de gylne leppene. Det var ingen skinndød, men en virkelig død – spydstikket i siden hans slo det fast en gang for alle. Derfor la de ham i graven, en død mann som hørte hjemme i gravens stillhet.

Men nå er han ikke der lenger, han er oppstanden. Derfor kan vi bare lete etter minner fra den tiden da han lå der. Vi vil ikke strides med overtroiske

sekter om «Den hellige grav», men i ånden samle opp de dyrebare levningene etter den oppstandne Frelseren.

For det første har han etterlatt krydderiene i graven. Da han sto opp, tok han ikke med seg de kostbare, velluktende urtene som legemet hans var lagt i. Han lot dem ligge igjen. Josef fra Arimatea og Nikodemus hadde med seg «en blanding av myrra og aloë, omkring hundre pund» (Joh 19,39), og duften er der ennå.

I åndelig forstand har Herren Jesus fylt graven med vellukt på den mest yndige måte. Siden Kristus har fylt den med sin duft, stinker den ikke lenger av forråtnelse. Dette lave leiet i jordens skjød er nå parfymert med dyrebare krydderier og strødd med vakre blomster, for der har vår mest trofaste venn en gang hvilt sitt hode. Vi vil ikke styrte ut av dødens kamre i redsel. Jesus har selv gått gjennom dem, og der han går, blir ingen redsel igjen.

Mesteren lot også liksvøpet sitt ligge igjen. Han kom ikke ut av graven svøpt i linkledet. Han bar ikke gravens voksklede som livets drakt. Nei, da Peter gikk inn i graven, «så han linklærne som lå der» (Joh 20,6), omhyggelig lagt sammen for seg selv.

Hva om jeg sier at han lot dem ligge der som forheng for den kongelige graven der hans hellige legger seg til hvile? Se hvordan han har hengt opp forheng rundt vårt siste leie! Soverommet vårt er ikke lenger bart og trist som en fangecelle. Det er hengt rundt med vakkert hvitt lin og yndige forheng – et passende hvilekammer for kongelige prinser! Vi vil gå til vårt siste hvilekammer i fred, for Kristus har prydet det for oss.

Eller, for å ta et annet bilde: Herren har latt disse gravklærne ligge igjen til oss som bevis på at han deler kår med oss i vår laveste stilling. De minner oss om at slik han kastet fra seg dødens klesdrakt, skal også vi gjøre det. Han sto opp fra sin seng og lot nattøyet ligge igjen.

Det er et tegn på at det står andre klær klare til oss også når vi våkner.

Hva om jeg skifter bilde igjen? Vi har sett gamle, fillete faner hengt opp i katedraler og andre nasjonale bygninger, til minne om slåtte fiender og vunne seire. Slik er også Jesu liksvøp hengt opp i gravkammeret der han overvant døden – som seierstrofeer over døden. De er et pant for oss på at hele hans folk skal «vinne mer enn seier ved ham som elsket oss» (Rom 8,37). «Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier?» (1 Kor 15,55).

Og svetteduken som hadde vært på hodet hans, lot Herren ligge igjen, omhyggelig lagt sammen på et sted for seg selv (Joh 20,7). Der ligger den nå. Herren trengte den ikke da han kom tilbake til livet. Dere som sørger, skal bruke den som et lommetørkle og tørke øynene med den.

Dere enker og farløse barn, dere sørgende brødre og gråtende søstre! Alle dere som er lik Rakel og ikke vil la dere trøste fordi barna deres ikke er mer til (Jer 31,15): Se her! Ta denne duken, som dekket Frelserens ansikt, og tørk tårene bort for alltid. Herren er sannelig oppstanden. Derfor: «Så sier Herren: Hold opp med å gråte, og la ikke øynene felle tårer mer! Du skal få lønn for ditt arbeid, sier Herren. De skal vende tilbake fra fiendens land» (Jer 31,16). «Dine døde skal bli levende» (Jes 26,19).

Å, du som sørger, dine kjære skal stå opp slik Jesus sto opp! Hvorfor skulle du da sørge «som de andre, de som ikke har håp»? «For så sant vi tror at Jesus døde og sto opp, så skal Gud ved Jesus også føre dem som er sovnet inn, sammen med ham» (1 Tess 4,13–14).

Og hva mer har den oppstandne Frelseren latt være igjen? Jo, engler. Slik har han gjort graven til et kammer

«der engler på ilende vinger
bud fra himmelen bringer».

Det var ingen engler i graven før, men ved hans oppstandelse steg de ned. En rullet steinen fra døren, og andre satte seg der Jesu legeme hadde ligget. De var den store fyrstens personlige følge og livvakt. Derfor var de til stede ved oppstandelsen hans, holdt vakt ved inngangen og svarte på spørsmålene fra vennene hans.

Englene er fulle av liv og kraft, men likevel kviet de seg ikke for å samles i graven. De pryder oppstandelsen som blomstene pryder våren. Jeg leser ingen steder at Mesteren har kalt englene tilbake fra sine helliges graver. Om troende dør like fattige som Lasarus, og like syke og foraktet som han, skal englene likevel bære sjelene deres til Herrens fang. Også legemene deres skal voktes av beskyttende ånder, like sikkert som Mikael holdt vakt over Moses' legeme og stred for det mot fienden. Englene vokter de troendes støv, slik de er tjenende ånder for dem mens de lever.

Hva mer lot vår elskede Herre være igjen? En åpen utgang fra graven, for steinen var rullet bort. Dødens hus har ikke lenger noen dør. Om ikke Herren kommer snart, må vi en gang stige ned i gravens fangehus. Hva var det jeg sa? Jeg kalte det et «fangehus». Men hvordan kan det være et fangehus når det ikke har slå eller bom? Hvordan kan det være et fangehus når det ikke engang har en dør som kan stenge beboerne inne?

Vår Samson har rykket opp portstolpene og båret bort dørene sammen med bommen (Dom 16,3). Døden har mistet nøkkelen sin, og den er nå i Livets fyrstes hender. Det brutte seglet og den skrekkslagne vakten er tegn på at dødens fengsel ikke lenger kan holde fangene sine innesperret. Slik lenkene falt av Peter da engelen kom til ham, og jernporten åpnet seg av seg selv (Apg 12,7–10), skal de hellige gå fritt ut på oppstandelsens morgen.

De skal sove en tid, hver i sitt hvilekammer, men snart skal de tre fram, for steinen er rullet bort. En mektig engel rullet steinen bort, for den var svært stor. Da han hadde gjort det, satte han seg på den. Han «var som lyn å se til, og klærne hans var hvite som snø» (Matt 28,3). Der han satt på steinen, var det som om han sa til døden og dødsriket: «Rull den tilbake igjen om du kan!»

Slik ser vi at Frelserens tomme grav gir oss mange salige lærdommer, og dem vil vi gjemme til trøst og oppmuntring.

II.

Nå vil vi vende tankene i en annen retning og for det andre dvele en stund ved boliger som ikke passer for oss. Engelen sa til kvinnene: «Han er ikke her, han er blitt reist opp!» Det var som om han ville si: Nå som han lever, bor han ikke

her. Den oppstandne Kristus kunne ha satt seg ned i graven og gjort den til sitt hvilested. Men det ville ikke ha passet seg.

Slik lærer han oss i dag at de kristne skal bo på steder som sømmer seg for dem. Dere er reist opp med Kristus, og dere bør ikke oppholde dere i graven. Nå vil jeg tale til dem som bor i graven hele tiden, enda de er reist opp fra de døde.

Noen av dem er utmerkede mennesker. Men lynnet deres, og kanskje også en gal forestilling om hva som er deres plikt, gjør at de alltid er nedslåtte og motløse. De håper at de tror på Kristus, men de er ikke sikre på det. De har en viss tillit til at de er frelst, men de ville aldri være dristige nok til å si det. De våger ikke å glede seg i visshet om at de er tatt imot i Den Elskede (Ef 1,6). De liker best den sørgmodige strengen på harpen, og de sørger over en Gud som er langt borte.

De håper at Guds løfter skal bli oppfylt. Kanskje håper de at de snart skal komme ut i mer lys og få se litt av strålene fra Herrens kjærlighet. Men foreløpig blir de stående der de er. De bor i dødsskyggens dal, og sjelen deres er dypt nedbøyd.

Kjære venn, synes du dette er en passende stilling for en kristen? Jeg vil ikke et øyeblikk nekte for at du er en kristen. Jeg tviler ikke halvt så mye på det som du selv gjør – jeg har bedre tanker om deg enn du har selv. Den som har den mest skjelvende tro på Kristus, er frelst, og din lille tro vil frelse deg.

Men tror du virkelig at Kristus mente at du skulle bli værende der du er, sittende i den kalde, tause graven, omgitt av støv og aske? Hvorfor holde til under jorden? Hvorfor ikke komme ut i Mesterens hage, der blomstene sprer sin duft? Hvorfor ikke nyde den fulle vissheten i klart lys og Åndens søte, trøstende påvirkning? Den mannen måtte være gal som slo seg ned blant gravene. Vær ikke som ham!

Si ikke at du har vært en så stor synder at dette er alt du fortjener. For når du snakker om fortjeneste, har du forlatt evangeliets grunn helt og fullt. Jeg vet at du tror på Kristus, og du ville ikke gi slipp på håpet ditt for alt i verden. Når alt kommer til alt, føler du likevel at han er en dyrebar Kristus for deg. Kom da og fryd deg i ham, om du ikke kan glede deg i deg selv!

Kom, min elskede, gå ut av kjellerhvelvet ditt, forlat det straks! Om dere har ligget mellom grytene, skal dere nå være «som en dues vinger, som er dekket med sølv, og dens vingefjær har gullets grønnlige glans» (Sal 68,14).[1] Mesteren din kommer nå til deg og sier: «Min due i klippens kløfter, i fjelltindens ly! La meg se din skikkelse, la meg høre din røst! For din røst er blid og din skikkelse er fager» (Høys 2,14).

Dere som er lemmer på Kristi oppstandne legeme, vil dere fortsatt bli liggende i graven? Stå opp og kom ut! Tvil ikke lenger. Å, du troende, hvilken grunn har du til å tvile på din Gud? Har han noen gang løyet for deg? Tvil ikke lenger på kraften i Kristi dyrebare blod. Hvorfor skulle du det? Er det ikke mektig til å rense deg fra synden? Lev ikke lenger i uvisshet om frelsen din.

[1] NB: «Når dere hviler mellom innhegningene». Spurgeon bygger på den gamle ordlyden om grytene.

Tror du, er du like sikker og trygg som Kristus selv. Hviler du på ham, kan du like lite gå fortapt som han. Hans ord forsikrer det, hans ære er bundet til det, og han vil helt sikkert føre deg inn i den lovede hvilen. Vær derfor glad!

Jeg kjente en bror som levde så lenge nede i katakombene og gravhvelvingene at han til slutt dømte brødrene sine fordi de levde i sollyset. Han sa: «Jeg forstår ikke at noen kan tale så frimodig. Nei, jeg forstår det ikke.» Men kjære bror, selv om du ikke kan forstå det, er det ikke galt av den grunn. Det er mye ved en ørn som en ugle ikke forstår.

Dere som alltid gremmer og plager dere på denne måten, synder mot Gud. Dere gjør hans Ånd sorg og handler i strid med deres kristne bekjennelse. Likevel dømmer dere andre, som holder Gud for sannferdig og tar ham på ordet, og som derfor har glede og trøst av løftene hans. Gjør aldri det! Det ville være helt ugudelig av dere å gjøre dere til dommere.

Be heller Herren om å la sitt ansikt lyse over dere, så dere kan få glede og fred i troen. For han har sagt: «Gled dere i Herren! Dere rettferdige, fryd dere! Og juble, alle oppriktige av hjertet!» (Sal 32,11). Kom ut av graven, kjære bror! Jesus er ikke der – og når han ikke er der, hvorfor skulle du være der? Han er oppstanden. Å, stå du også opp til frimodighet i kraften fra hans Ånd!

Det finnes en annen sort mennesker som også ser ut til å bo blant gravene. Jeg mener kristne – og jeg håper de virkelig er kristne – som er svært verdslige. Det er ingen synd at en mann er flittig i sitt jordiske arbeid. Men det er en forferdelig feil når flid i forretningene kveler iveren i ånden, og det daglige livet ikke blir noen gudstjeneste.

En kristen bør legge vinn på å være rettskaffen i alt han gjør og lar være å gjøre blant menneskene. Men noen er ikke fornøyd med dette. De har nok, men de begjærer mer. Og når de får mer, strekker de armene ut som havet for å gripe hele stranden. Det de tenker mest på, er ikke Gud, men gull, ikke Kristus, men rikdom.

Å, brødre, brødre, la meg irettesette dere alvorlig, så dere kan slippe en hardere irettesettelse fra Guds forsyn i deres egne sjeler! Kristus er ikke her! Han bor ikke mellom søyler av sølv. Du kan bli svært rik uten å finne Kristus i det. Men du kan også være svært fattig og likevel lykkelig som englene, når Kristus er med deg. Han er ikke her, han er oppstanden! En marmorgrav kunne ikke holde ham fast, og en gullgrav kunne heller ikke stenge ham inne.

La ikke dette binde deg. Vikle av hjertets voksklede! Kast all din bekymring på Herren, for han har omsorg for deg (1 Pet 5,7). Ha ditt hjemland i himmelen (Fil 3,20). «Søk det som er der oppe, der Kristus sitter ved Guds høyre hånd» (Kol 3,1).

Og så er det én ting til, som er enda mer sørgelig. Noen av dem som bekjenner seg som kristne, lever i syndens likhus. Ja, de sier at de hører til Kristi folk. Nei, jeg vil ikke si at de lever i synden. De gjør noe som kanskje er verre: De går til synden for å finne fornøyelse. Jeg mener at en mann best kan bedømmes etter hva han finner fornøyelse i.

En kan si: «Jeg har ikke for vane å søke verdens fornøyelser. Som regel finner du meg ikke der synden går hånd i hånd med lystighet, og der verdens barn danser på kanten av helvete. Jeg går dit bare nå og da for å unne meg noe ekstra.»

Jeg kan ikke la være å fortelle hva Rowland Hill sa til et av menighetsmedlemmene sine, som han en gang møtte på vei til teateret. «Jeg forstår at du pleier å gå i teateret,» sa Hill. «Nei,» svarte den andre, «jeg går dit bare nå og da for å unne meg noe ekstra.» «Å,» sa Hill, «det gjør saken så mye verre.

Tenk om noen sa: 'Hill er en underlig raring. Tenk, han lever av råttent kjøtt!' Og en annen spør meg: 'Er det sant, Hill, at du lever av råttent kjøtt?' 'Nei, jeg lever ikke av det, men nå og da har jeg et fat av det på bordet for å unne meg noe ekstra.' Da måtte han jo tro at jeg hadde større lyst på det enn om jeg hadde hatt det som vanlig mat.»

Det ligger mye overbevisning i dette. Er det en ekstra nytelse for deg å komme nær det urene og lettsindige, da er hjertet ditt urent, og du søker fornøyelse og glede blant de døde. Folk søker i dag fornøyelse i ting som er så innholdsløse og tomme at de bare ser ut til å kunne få idioter til å le eller engler til å gråte.

Vær påpasselige, dere kristne menn og kvinner, når dere velger selskap! Dere er Kristi brødre – vil dere omgås Belials barn? Dere er arvinger til fullkommenheten i Kristus. Allerede nå er dere kledd i plettfritt lin, og dere er til glede for Gud og vakre i hans øyne. Dere er «et kongelig presteskap», «en utvalgt ætt» (1 Pet 2,9). Vil dere slepe drakten deres i sølen og gjøre dere til spott for verden selv? Vil dere dra i fremmed åk med denne verdens fordervede barn (2 Kor 6,14)?

Nei, dere skal leve i samsvar med deres himmelske ætt og nye natur og aldri søke den levende blant de døde. Jesus var ikke der – gå heller ikke dere dit! Han elsket ikke larmen og bråket fra verdslige fornøyelser. Han hadde en annen slags mat å ete (Joh 4,32). Gud gi at dere må kjenne oppstandelseslivet sterkt og mektig i deres ånd!

III.

Men jeg må gå videre. For det tredje vil jeg advare dere mot en ufornuftig gudsdyrkelse. De gode menneskene som englene sa til: «Han er ikke her, han er blitt reist opp!», bar på en tung bør. Hva var det de bar på? Hva bærer Johanna og tjeneren hennes, og Maria, hva har de med seg? Hvitt lin – og hva mer? En hel mengde krydderier, av det beste slaget de kunne skaffe. Og hva skal de gjøre med dem?

Å, om en engel kan le, må han ha smilt da han forsto at de kom for å salve Kristus. «Men han er jo ikke her! Og mer enn det: Han er ikke død lenger, han trenger ikke balsameringen deres – han lever!»

Langfredag, og også denne påskedagen, har dere sett skarer av mennesker over hele England komme for å salve Kristus. Jeg tviler ikke på at de er oppriktige. De ringte og kimte med kirkeklokkene fordi han var død. De hengte sørgeflor over det de kaller altrene sine, fordi han var død. De fastet og sang sørgesanger over sin døde Frelser.

Jeg lover Herren for at min Gjenløser ikke er død! Jeg har heller ingen klokke å kime med for ham. Han er oppstanden, han er ikke her lenger. Her kommer

de i skarer med hvitt lin og kostbare krydderier for å svøpe en død Kristus. Er disse menneskene fra forstanden? Men de svarer: «Vi vil bare framstille det på nytt.» Å, er det slik?

Var det meningen å framføre den herlige forsoningen på Golgata som et skuespill, da anklager jeg dem som står bak, for gudsbespottelse – for den evige Guds trone, han som hører ordene mine. Jeg kan ikke tenke meg at de mente å oppføre det store offeret som en tragedie. Derfor gikk jeg ut fra at de mente at Frelseren var død, og at de derfor sa: «Ring for ham! Fall på kne og gråt foran bildet av ham der han henger på korset!»

Om jeg trodde at Jesus Kristus døde langfredag, ville jeg holde fest hele dagen, fordi hans død er over. Og siden han har innstiftet nattverden til minne om seg, ville jeg følge innbydelsen hans til å holde fest og ikke faste. Hvem ville vel sette seg ned og gråte over en venn som døde en gang, når en visste at han hadde stått opp til liv igjen og var opphøyet til stor makt og ære? Hvorfor ringe med klokkene over en levende venn?

Likevel dømmer jeg ikke disse gode menneskene mer enn englene dømte de hellige kvinnene – bare de tar med seg krydderiene og det hvite linet hjem igjen. For Jesus lever og trenger ikke noe av alt dette.

IV.

Til slutt vil jeg si noe om det forbløffende budskapet disse gode kvinnene fikk: «Han er ikke her, han er blitt reist opp!» Dette var et forbløffende budskap for fiendene hans. De hadde sagt: «Vi har slått ham i hjel, vi har lagt ham i graven, det er slutt med ham.» Å, dere skriftlærde, fariseere og prester, hva har dere gjort? Verket deres er ikke fullført, for han er oppstanden!

Det var et forbløffende budskap for Satan. Han drømte nok om at han var ferdig med Frelseren. Men se, han er oppstanden! For en gysing som gikk gjennom helvetes riker! For et budskap det var for graven! Nå var redselen virkelig tatt bort fra den, og døden hadde mistet sin brodd.

Og for et budskap til skjelvende hellige: «Herren er virkelig blitt reist opp!» (Luk 24,34). De fattet mot og sa: «Den gode saken er den rette likevel, og den vil seire, for vår Kristus lever ennå som dens hode.»

Det var gode nyheter for syndere. Ja, det er gode nyheter for hver eneste synder her. Kristus lever! Søker du ham, skal han la seg finne av deg. Han jeg viser deg til i dag, er ingen død Kristus. Han er oppstanden, og han «kan fullkomment frelse dem som kommer til Gud ved ham» (Hebr 7,25).

Det fins ikke noe bedre budskap for de nedslåtte, bedrøvede, motløse og fortvilte enn dette: Frelseren lever, mektig til å frelse og villig til å trykke deg til sitt ømme hjerte. Dette var gledelige nyheter, mine kjære, for alle engler og alle ånder i himmelen – sannelig gledelige nyheter for dem.

Og det skal bli et gledelig budskap for oss i dag. Ved Den Hellige Ånds hjelp skal vi få kjenne hvor mektig det virker. Vi vil fortelle det til brødrene våre, så de kan glede seg sammen med oss, og vi vil ikke fortvile lenger. Vi vil ikke lenger gi tvil og frykt rom, men si til hverandre: «Han er sannelig oppstanden! La oss derfor glede og fryde oss.»

Herren velsigne dere! Og når dere kommer til hans bord – jeg håper mange av hans folk vil gjøre det i dag – la oss da møte vår oppstandne Mester. Amen.

2. påskedag: Maria ved graven – en søkende sjel

> «Men Maria sto utenfor ved graven og gråt. Som hun nå gråt, bøyde hun seg og så inn i graven. Da får hun se to engler i skinnende hvite klær, som sitter der hvor Jesu legeme hadde ligget, en ved hodet og en ved føttene. De sier til henne: Kvinne, hvorfor gråter du? Hun sier til dem: De har tatt min Herre bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham! Da hun hadde sagt dette, snudde hun seg og så Jesus stå der. Men hun visste ikke at det var Jesus. Jesus sier til henne: Kvinne, hvorfor gråter du? Hvem leter du etter? Hun trodde det var hagevokteren, og sa til ham: Herre, dersom du har båret ham bort, da si meg hvor du har lagt ham, så vil jeg ta ham! Jesus sier til henne: Maria! Da vender hun seg og sier til ham på hebraisk: Rabbuni! Det betyr Mester» (Joh 20,11–16).

Dagens tekster i 1899: 2 Kor 5,14–21 og Joh 20,11–18.

I dag vil jeg tale et ord til troende som har mistet den salige nærheten av sin Herre, og som sier: «Bare jeg visste å finne ham!» (Job 23,3). Men mens jeg tenkte over dette emnet, sa jeg til meg selv: «Her vil det være mange i forsamlingen som aldri har tilhørt ham. De kjenner ikke av egen salig erfaring hvor god han er, og likevel lengter de kanskje etter å finne ham. Er det ikke mulig å tale til begge disse gruppene på en gang?»

«Jo,» sa jeg videre til meg selv, «jeg kan tale til den fromme, for hun som teksten handler om, var jo Maria. Men samtidig kan jeg tale til synderen, for hun var Magdalena, og det navnet er på en måte knyttet til botferdige syndere.» Derfor ber jeg Herren om dette: Er det her noen som lenge har vært en Maria og trofast fulgt Kristus, og samtidig en annen som ligner mer på det en vanligvis – men urettmessig – kaller en Magdalena, så må både Maria og Magdalena finne veiledning og trøst i prekenen min.

Disse få ordene får være nok som innledning. Vi har en lang tekst å gå gjennom på kort tid, og jeg vil nødig fare altfor lettvint over den. Vi går fram ved å gjøre noen iakttakelser.

I.

Vår første iakttakelse er denne: En sjel som søker Jesus, går sine egne veier.

Les nøye det tiende verset: «Disiplene gikk så hjem til seg selv igjen. Men Maria …» Maria gikk sin egen vei. Hun søkte Jesus mer inderlig og varmt enn selv de fremste av apostlene. De kunne lettere vente og se hvordan det gikk, enn

hun kunne i sin iver. Johannes kunne få seg til å gå hjem, fordi han hadde sett og trodd. Peter vendte enda villigere hjem, fordi en sky formørket himmelen hans. Maria var annerledes enn disse to. Hun elsket, og hun lengtet etter å se ham hun elsket. Enten han var død eller levende, måtte hun finne ham.

Når dere søker Herren, kommer det særegne ved hver enkelt av dere til syne. Hver urolig sjel må søke Herren på sin egen måte. Hver søker er en personlighet for seg. Det fins ikke to Maria Magdalenaer, og Maria er forskjellig fra Johannes og Peter. Noe av det særegne ved henne var at hun ville bli stående ved graven etter at de andre hadde gått hjem.

På samme måte har jeg sett søkende bli værende ved nådestolen etter at andre var ferdige med bønnen sin. De fortsatte å bruke nådemidlene når andre var fullt fornøyd med dem. Det er svært tidlig om morgenen, men Maria må være på møtet. Og blir det holdt langt borte, trasker hun av sted den lange veien.

Én hellig har særlig glede av bibeltimene, og ingenting kan holde henne borte fra dem. En annen fordyper seg i bønn i lønnkammeret og er mektig på sine knær. En tredje blir sterkt dratt mot de stedene der Kristus blir forkynt med varme, og derfor tilbringer han mang en time sammen med Herrens folk.

Peter og Johannes hadde kanskje andre nødvendige ting å gjøre, og pliktene deres kalte dem bort fra graven. Men Maria sto der ennå. Hun håpet å få høre noe om sin Herre og i det minste få vite hvor de hadde lagt legemet hans. Det er velsignet når lengselen etter å finne Kristus blir så sterk at en ikke kan være lykkelig uten ham, ja, ikke leve uten ham. Når du har bestemt deg for å vente ved Visdommens dørstolper til den Visdom som ble menneske, åpenbarer seg for deg, skal du ikke behøve å vente lenge.

Også på et annet punkt gikk Maria sin egen vei: Hun sto der og «gråt». Jeg leser ingenting om at Peter eller Johannes felte en eneste tåre denne gangen. Det kan godt hende at de gjorde det, men Den Hellige Ånd har ikke fortalt noe om det. Om denne ivrige søkeren forteller han derimot: «Maria sto utenfor ved graven og gråt.»

Hun gråt som om hjertet skulle briste. Hvor var Herren? Hva hadde de gjort med det hellige legemet? Hun hadde sett det bli svøpt i fint lin med krydderier og lagt i Josefs grav. Men hvor var det nå? I graven var det tydeligvis ikke noe annet enn liksvøpet. Hvor var legemet? Hvilken ny voldsgjerning hadde de grusomme menneskene gjort? Hvilken ny ondskap hadde de gjort mot dette dyrebare, mishandlede legemet?

Hun sto der dypt beveget og sørget slik bare kjærligheten kan sørge når den den elsker, er i fare. Kjære sjel, når du ikke finner Kristus, er det en stor ting å gå med forgråtte øyne til du har ham. Når du ikke kan leve uten ham for bare hjertesorg, når all livsglede er borte, når livet bare er et annet navn for sorg over en kjærlighet som er borte, og denne kjærligheten er Herren Jesus – da er du ikke langt fra den lykkelige timen da du skal finne ham.

Tårene er som morgendugg som varsler at solen skal stå opp. Det er i hvert fall mange som søker Jesus med tårer i øynene.

Enda et trekk var typisk for Maria: «Som hun nå gråt, bøyde hun seg og så inn i graven.» De som vil finne Kristus, må stanse og se etter ham. De må ikke bare

vente på ham, men speide etter ham på sine knær. Jeg har kjent folk som mener at de venter på Herren, og de har ventet så lenge at sjelen deres gikk fortapt. For de så aldri opp til ham i tro.

Jeg har sett noen gråte mye, men de ville ikke åpne øynene og se på Jesus og bli frelst. De som søker oppriktig, speider etter Jesus i Skriftene. De søker ham når de hører Ordet, og de roper til ham i lønnkammeret. Dette er godt. Vil du bli frelst, så søk Jesus, og han skal la seg finne av deg. Rop ut: «Bare jeg visste å finne ham og kunne komme fram til hans trone!» (Job 23,3).

Aldri har et hjerte søkt Jesus med iver uten at det snart har funnet ham. Der denne ventingen fins, denne gråten, denne stansingen og speidingen, der skal det komme en åpenbaring i stor miskunn og et gledelig gjensyn. Maria, som speider etter Jesus, skal få se ham.

Legg merke til dette særegne: Hun så i feil retning. Hun så inn i graven etter den levende og oppstandne Jesus. Maria var uten tvil ivrig, trofast og iherdig i søkingen sin, men hun gikk i feil retning. Englene hadde god grunn til å si: «Hvorfor søker dere den levende blant de døde? Han er ikke her, han er blitt reist opp!» (Luk 24,5–6).

Jeg har kjent virkelig botferdige sjeler som på samme måte har søkt Jesus der han ikke er å finne. De har ventet på å få oppleve en slags indre skjærsild, og de har lett etter Jesus i sine egne følelser. Han er ikke her. De har trodd at de måtte bli ført helt ut på fortvilelsens rand før de kunne tro på

Frelseren. Men Herren er ikke i følelsenes storm og heller ikke i fortvilelsens ild. Hans nærvær merkes ved hans stille, sakte røst (1 Kong 19,11–12).

De har ikke stolt på Jesus med en enfoldig, barnlig tro, men forgjeves vendt seg til både det ene og det andre. De har prøvd å finne Jesus i ytre former og seremonier, men forgjeves. Kanskje har de gått til verdslige prester og vismenn som er døde som graven. Men i ytre seremonier og i filosofi er det ikke plass for den levende Kristus.

Likevel er jeg glad for at Maria så inn i graven. For selv om hun så i feil retning, var det en god ting at hun så etter Jesus. Det er bedre å søke Jesus på en tåpelig måte enn å være så klok at en går bort fra ham. Jeg mener at det er bedre å være en ivrig, om enn uvitende søker etter Jesus, som tar feil i mange lærespørsmål, enn å være høyt opplyst, men bare søke sitt eget, jage etter verden og glemme Herren Jesus.

Stakkars søkende sjel! Du er i nød, jeg ser det på tårene dine. Men det er håp for deg. For du har øyne, og du ser deg om etter noe bedre enn det du kan finne i deg selv eller hos andre mennesker. Jeg har god tro på deg. Du vil ikke løpe hjem, men stille deg i nærheten av stedet der Jesus sist ble sett. Du ruller ikke steiner, men du stanser for å lytte til apostlenes lære og holder ut i bønn.

At du holder ut og er så ivrig, er gledelige tegn på at nåden har begynt sitt verk i hjertet ditt. Trøsten er allerede på vei til deg. Tårene som glitrer i øynene dine, gjenspeiler glansen fra den. Gud gi for sitt navns skyld at vi ikke må bli skuffet i vårt håp for deg.

II.

Men nå går vi et skritt videre. For det andre skal vi legge merke til at en sjel som søker Jesus, bryr seg lite om alt annet.

Da Maria så inn i graven, fikk hun se to engler i hvite klær, som satt der Jesu legeme hadde ligget, en ved hodet og en ved føttene. Hadde Maria sett to engler ved en annen anledning, ville hun ha blitt så forskrekket at hun helt hadde mistet fatningen. Å se to engler må være noe helt overveldende for en from kvinne. Selv de modige soldatene som holdt vakt ved graven, skalv av frykt og ble som døde da de så en engel (Matt 28,4).

Men leser du beretningen nøye, vil du se at Maria talte med disse englene som om de var gode menn hun hadde sett og kjent før. Hun ble ikke overrasket. Da de sa til henne: «Kvinne, hvorfor gråter du?», svarte hun helt enkelt: «De har tatt min Herre bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham!» Hun lar seg ikke skremme av ånder eller engler.

En sjel som søker Kristus med stor iver, lar seg ikke lede bort fra målet av noe som helst. Den som søker oppriktig, vil spørre ut både engler og de mest framstående hellige om Herren Jesus. Med største glede vil han både spørre og svare hvem som helst, bare han kan håpe å finne Jesus på den måten.

Har du aldri lagt merke til hvilken uovervinnelig makt det ligger i en inderlig og sterk lengsel? Når Gud gjør et hjerte bløtt og vekker det til lengsel etter Jesus, glemmer det sin egen svakhet. Det lar seg ikke lenger forstyrre av det som en gang tok alt motet fra det. En lengtende sjel ville bane seg vei gjennom engler og djevler, gjennom himmel og jord, for å komme fram til Jesus.

Vi må ha ham. Vi må se vår elskede. Sjelen vår brenner etter ham. Den kan ikke holdes tilbake, den vil bryte seg igjennom, slik flammen brenner seg vei tvers over gresslettene. Vi vil ha Jesus, og vi kan ikke slå oss til ro før vi får ham.

Legg også merke til noe som bekrefter det jeg har sagt: Når en sjel søker Kristus, kan ingenting annet enn hans ord stille den. Denne hellige kvinnen nøyde seg ikke med det englene sa til henne. De spurte: «Kvinne, hvorfor gråter du?» Men disse skinnende vesenene ser ikke ut til å ha gitt henne den minste trøst. Hun fortsatte å gråte. Hun fortalte dem hvorfor hun gråt, men tårene hennes sluttet ikke å renne av den grunn.

Og om ikke englene fra himmelen kan stille et hjerte som søker Jesus, kan du være sikker på at menighetens engler ikke makter det heller. Vi kan preke så godt vi kan, men menneskers ord vil aldri stille hjertets krav. Den som søker, må ha Jesus, ham alene, og det med visshet.

Du kunne lese de beste bøkene og høre de beste vitnesbyrdene da du var søkende, og likevel klaget du: «Å, jeg har ikke funnet ham, og jeg kan ikke bli fornøyd før jeg har ham!» Min kjære, slå deg aldri til ro før du har Kristus. Å slå seg til ro uten ham ville være å miste frelsen.

Hva du enn hører, så nøy deg aldri med bare å høre. Legg vinn på å finne ham du hører om. Hvor vakkert det enn blir talt om Kristus, vil det aldri være nok for deg bare å høre sannheten.

For å bli frelst må du ha Kristus personlig. Ditt eget hjerte må høre hans røst og ta imot ham i tro. Slå deg aldri til ro før du er kommet til denne lykkelige stillingen. Du må finne ham – ham som din sjel elsker, ham som din sjel finner

trøst hos, og bare hos ham. La ingen røst fra himmelen – om du kunne høre en slik – og langt mindre røstene fra gode menn og kvinner på jorden, stille deg uten Jesus Kristus, som er «alt og i alle» (Kol 3,11).

En sjel som søker Jesus, vil dessuten gjerne bekjenne ham. Det må ha vært overveldende å se engler i hvite klær. Det var en stor nåde for Magdalena å få se disse skinnende vesenene sitte i høytidelig ro, en ved hodet og en ved føttene, der Jesu legeme en gang hadde ligget. Men dette overveldet ikke Maria så mye at det hindret henne i å bekjenne sin Herre åpent.

I det andre verset, da hun talte til Peter og Johannes, sa hun: «De har tatt Herren ut av graven» (Joh 20,2). Men da hun talte til englene, sa hun: «De har tatt min Herre bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham!» Det var ikke nødvendig å si «min Herre» til de to apostlene, for de visste godt hvem hun var. Men disse to englene hadde hun aldri sett før, og hun ville ikke la dem gå uten å vite at Jesus var hennes Herre, hennes egen. Derfor sier hun: «De har tatt min Herre bort.»

Dette liker jeg svært godt. Er du nettopp omvendt og søker ham? Enten du ser ham eller ikke, er han din. Og du må holde fast på dette: Han er likevel din egen. «Min elskede er min, og jeg er hans» (Høys 2,16). Selv om jeg nå ikke skulle se smilet i hans ansikt, er han likevel min Herre. Jeg har overgitt meg til ham. Selv om han bare skulle eie meg som sin tjener, vil jeg likevel gjøre krav på ham som min Mester.

La det komme hva det vil! Skulle jeg så vandre i mørke, vil jeg klynge meg enda tettere til ham. Jeg vil ikke gå bort fra ham. Hvor skulle jeg gå? Selv om ikke hele himmelen skinner på meg, vil jeg likevel vende blikket oppover. Jeg er kommet inn i en tåke som er så tykk at jeg ikke kan se min egen hånd. Men jeg tilhører likevel min Herre, og jeg skammer meg ikke over å bekjenne det.

«Selv om han slår meg, vil jeg stole på ham» (Job 13,15). Jeg er hans, og ham tjener jeg. Han har bundet meg til seg for alltid. La døden komme eller livet, la mørke komme over sjelen min eller glede i ånden min – hva som enn hender, tilhører jeg min Herre. En slik hellig standhaftighet skal bli lønnet.

Hos den som søker oppriktig, er sjelens eneste rop Kristus – ingen annen enn Kristus, ham alene. Maria ser bort fra alle andre. Engler får komme, og engler får gå; hun verken søker dem eller frykter dem. Hun skammer seg ikke over å bekjenne sin Herre for de hvitkledde åndene, men det er ham hun søker, og ham må hun finne.

Å, du Guds barn, hold deg til det ene du søker! Og du synder, når du en gang kommer til å kjenne at du trenger Jesus, så vend all lengsel i sjelen din mot ham og søk ham alene! Søker du Jesus av hele ditt hjerte, skal du finne ham. La ikke engang en himmel full av engler vende blikket ditt bort fra å søke din Herre og hans frelse.

Å, du Guds barn, har du mistet lyset fra din Herres ansikt? La det da ligge deg mer på hjertet enn alt annet å få det tilbake. Ligger det deg slik på hjertet, vil han snart vende tilbake til deg. Han vekker aldri lengsel etter seg selv, og bare seg selv, i et hjerte uten å stille den lengselen han selv har vakt. «Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes» (Matt 5,6).

Å, måtte Herren få oss til å lengte mer og mer etter ham! Og måtte han så velsigne oss med det som er vår sjels eneste salighet: seg selv, han som er så uendelig dyrebar, herlig og rik!

III.

La oss nå gjøre en ny iakttakelse: En sjel som søker Jesus, kan ha ham svært nær uten å vite det.

Les videre: «Da hun hadde sagt dette, snudde hun seg og så Jesus stå der. Men hun visste ikke at det var Jesus.» Han sto rett bak henne mens hun så inn i graven. Og selv om hun ikke visste det, virket nærværet hans på henne. Hun hadde talt med englene og svart på spørsmålene deres. Men plutselig gikk det opp for henne at det sto noen bak henne. Hvordan kunne hun kjenne det?

Noen mener at da Jesus kom rett bak Maria, reiste de hellige englene seg av ærbødighet for sin Herre – for Lukas forteller at englene «sto» (Luk 24,4). Av det skulle Maria ha sluttet at noen gikk forbi bak henne. Det kan kanskje ha vært slik, for englevakten ville helt sikkert vise ham all mulig ærbødighet. Men på den annen side er det ikke så vanlig i Østen som i Vesten å hilse ved å reise seg. La oss derfor trekke en annen slutning.

Du sitter og skriver ved bordet ditt. En venn er kommet inn i rommet med lydløse skritt uten at du har merket det, og nå står han bak deg. Men plutselig merker du likevel at han er der. Før du har sett eller hørt noe, får du et inntrykk – hva om jeg sa at det var som om en skygge falt over deg? Kan det ikke ha vært slik med Maria Magdalena og Frelseren?

Jeg er ikke overtroisk når jeg forsikrer at noe lignende hender meg når Jesus kommer meg nær. Mang en troende kan fortelle deg at når han lå i bønn eller hørte Ordet eller satt i stille ettertanke, fikk han en følelse av at Jesus sto nær ham. Det var naturligvis ikke noe legemlig inntrykk, for vi kjenner ham «nå ikke lenger» etter kjødet (2 Kor 5,16). Likevel har hans nærvær gjort inntrykk på sjelen vår.

Sjel påvirker sjel på en måte som vitenskapen ikke kan fatte. Vår Herres store Ånd kan gjøre seg kjent for en ånd på åndelig vis, ved midler som kjøtt og blod ikke kan fatte og leppene ikke beskrive. Jeg er like sikker på Herrens særlige nærvær, og har like visst erfart det, som jeg er sikker på at jeg selv er til. Jesus har vært like virkelig hos meg her på prekestolen som om jeg hadde sett ham med mine egne øyne.

For mange av dere kan jeg vise til deres egen erfaring. Har du ikke av og til kjent en hemmelighetsfull påvirkning som har helliget, løftet og styrket deg mer enn ord kan beskrive? Et guddommelig, majestetisk, salig og rensende nærvær har vært nær deg. Og du har snudd deg for å se etter noe som var så merkbart at du ikke ville ha blitt overrasket om du hadde sett det med egne øyne. Maria merket ikke i begynnelsen at det var Herren, men hun kjente hans mektige innflytelse, og «hun snudde seg og så Jesus stå der».

Det neste vi skal merke oss, er at hun så Jesus stå der. Ordet «så» kunne mer nøyaktig gjengis med «betraktet». Hun så ham ikke bare, men nærværet hans holdt blikket hennes fast. Hun så ufravendt på ham, som om hun ville si: «Jeg må da ha sett dette ansiktet før. Skulle det være ham? Det ligner ham underlig

mye, men det kan ikke være mulig.» Likevel ble hun stående og betrakte ham ufravendt.

På samme måte vil vi feste all vår oppmerksomhet på hans person. Slik må det være. Og likevel vet vi kanskje ikke at Herren er nær oss, selv om vi er overbevist om at vi er i mer enn bare menneskelig selskap.

Jesus har virkelig kommet til den søkende synderen og trøstet ham, selv om synderen ikke visste at det var Jesus, men trodde at han var langt borte. Hjertet hans var så bløtt, så smeltet, så rede til å overgi seg, så nær Gud, at han var overbevist om at en hellig makt virket på ham. Men han visste ikke at det var Jesus.

Både du og jeg har iblant kjent hjertet og samvittigheten vår rørt av et så levende håp og en så brennende kjærlighet at vi har undret oss over oss selv. Likevel har vi ikke våget å tro at det var Herren selv som virket slik på oss. Men det var nettopp ham.

Vi så etter Jesus i det lyset som kom fra ham selv. Hjertet vårt brant i oss (Luk 24,32), men vi skjønte ikke hvor ilden kom fra. Jesus kan være svært nær, og likevel er vi kanskje redde for at han har gått fra oss i vrede.

Hva tror du hindret henne i å se og kjenne igjen sin Herre? Skal vi si at vantro og sorg formørket øynene hennes? Var det med henne som med de to disiplene som gikk til Emmaus, at øynene hennes ble holdt igjen? Det er godt mulig. Eller var det tårene som gjorde henne blind for det guddommelige synet? Det er ikke særlig sannsynlig. For tårer klarner ofte det åndelige synet. Gråt over en Kristus som er borte, har ofte befridd oss fra en synd som før hindret samfunnet med Jesus.

Hva kunne det da være? Jeg tror det var dette: Han så ikke ut slik hun hadde ventet. Hun lengtet etter å se Jesus, men det er godt mulig at hun bare håpet å få se ham svøpt i liksvøpet. Legg merke til hvordan evangelisten framstiller det: «Hun så Jesus stå der. Men hun visste ikke at det var Jesus.» Hadde hun sett ham ligge der med døden malt i ansiktet, ville hun ha kjent ham. Men å se Jesus stå var langt mer enn hun hadde kunnet håpe.

Hun hadde sett Josef og Nikodemus ta det livløse legemet hans ned fra korset, og hun hadde hjulpet dem å svøpe ham i krydderier og fint lin. Men å se ham stå der lys levende var mer enn hun kunne drømme om. Forandringen var altfor stor og kom altfor brått til at hun kunne tro det. Det undrer oss ikke at det står skrevet: «Hun visste ikke at det var Jesus.»

Mens hun var fanget i misforståelsen, kunne ikke Maria kjenne igjen Herrens stemme da han spurte henne hvorfor hun gråt. Herren stilte henne det samme spørsmålet som englene, som om han ville vise at han gjerne brukte de samme ordene som tjenerne hans. Lykkelig er det sendebud som har ord Mesteren kan gjenta!

Men Marias øre var sløvt, og hun kjente ikke igjen sin Herre. Akk, også vi kan komme i en slik stilling at vi ikke kjenner vår sjels elskede, selv om han taler trøstens ord! Vi ville ha våget å påstå at Maria Magdalena aldri ville glemme denne kjære stemmen, og likevel gjorde hun det. Er det da så underlig om vi gjør det samme?

IV.

Dette fører oss over til vårt fjerde punkt: En søkende sjel kan finne Jesus gjennom ett ord.

Vi kunne gjøre klokt i å la prekenene våre bli mye kortere. Lange taler mister ofte brodden. Men Herrens ene ord ga Maria alt hun søkte. Han sa til henne: «Maria!» Straks vendte hun seg og utbrøt: «Rabbuni!» Bare ett ord! Jesus kan holde en fullkommen preken med ett eneste ord.

Å, kjære venner, kan du ikke si mye til en urolig, søkende sjel, så si ett enkelt ord. Hvem vet hva dette ene ordet kan utrette? Kan du ikke gjenta en preken, så gjenta et vers. Tro ikke at kraften ligger i lengden. Ofte er det nettopp omvendt.

Dette ene ordet, som førte Maria til seg selv igjen, kom fra Jesu eget hjerte. Verken han eller englene hadde kunnet gi henne trøst med en hel setning. Men ett ord fra hans hjerte gikk rett til hennes hjerte. Dette ene kjærlighetens ord fra hans lepper, «Maria», kalte fram det andre ordet, ærbødighetens ord, «Rabbuni», fra hennes lepper.

Kjære venner, be inntrengende Herren om at han nå må tale på sin egen allmektige måte. Dere ba for meg på bønnemøtet om at jeg måtte få nåde til å tale, og jeg håper Herren hørte dere. Men gå nå videre og rop: «Tal, Herre! Tal du selv! Menighetens engel har talt, og du har satt ditt segl på budskapet hans. Men nå ber vi deg: Gå videre, og tal du selv et ord ved din egen Hellige Ånd!»

Dette ene ordet var Magdalenas eget navn. Det var som om han ville si: Jeg har «kalt deg ved navn, du er min» (Jes 43,1). Ord som blir sagt til alle i sin alminnelighet, kan vise seg kraftløse. Når englene sa «Kvinne», og Jesus selv sa «Kvinne», var det en vanlig betegnelse på en hel gruppe, og Maria tok det ikke til seg. Men da Herren sa «Maria», var det bare én Maria til stede, og derfor gikk det rett til hjertet hennes.

Det er dette som må til: at Ordet treffer en selv, bestemt og personlig. Det gir Herren deg når han lar budskapet gå rett til hjertet ditt, som om du var den eneste som var til stede. Predikanten ser på deg, taler til deg og beskriver din personlige tilstand så nøye at du er sikker på at det ikke er predikanten, men predikantens Gud som taler til deg. Det er da du finner Herren og vet med visshet at det er ham.

Dette ordet fra Mesterens lepper – dette ordet, ditt eget navn – vil finne gjenklang i hjertet ditt. Det kaller fram minner om salige stunder sammen med din Frelser. Når et menneske vet at Jesus kjenner navnet hans, begynner han snart selv å kjenne Jesus.

Hvem andre enn han kunne ha sagt «Maria» med en slik inderlig følelse og en slik særegen mening? Hvem andre enn han kunne ha minnet henne om hele livet hennes – ikke så mye ved selve ordet som ved den meningen han la i det, og den glansen fra øynene hans som fulgte det? Et glimt fra hans øye førte Guds lys inn i sjelen hennes. «Maria» var trylleordet som åpnet hennes hjerte og sjel. Å, nå har hun ham!

Herre, tal slik til dem som søker og ser opp til deg nå! Herre, tal til Johannes og Peter, til Johanne og Sara! La budskapet komme fra dine egne lepper til mange som hører, ditt eget navn til ære og pris!

V.

Vår siste iakttakelse er denne: En søkende sjel vil svare på Jesu ord med ærbødighet. Maria sa straks: «Rabbuni!» Det er et hebraisk ord som betyr Mester. Eller, som Parkhurst sier, «Min Mester», fordi ordet har en kaldeisk endelse. Andre har jeg hørt si at det betyr «Store Mester». I alle fall mente hun at han var hennes Herre og lærer.

Han kjente hjertet hennes, han forsto hennes innerste sjel, og derfor var han hennes Herre. Han hadde kalt henne ved navn, og hun kjente denne stemmen som hersker over alt. Han var hennes Mester, siden han på en så guddommelig måte kunne kjenne og røre hjertet hennes.

Slik må også hver av oss si: «Min Gud, min Frelser! Jeg er overbevist om at du kjenner meg, og jeg er overveldet av din godhet mot meg. Derfor føler jeg at du har første rett til min kjærlighet, min tillit og min lydighet. Du er i meg og omkring meg, nærmere meg enn hånd og fot, nærmere meg enn selve blodet som strømmer fra hjertet mitt. Derfor overgir jeg meg med glede til din ledelse og undervisning, du min høyeste Herre og Rabbuni!»

Og vi legger til: Hun merket at hun kjente ham. Han var ingen fremmed for henne. Hadde han vært en fremmed, kunne han ha sagt «Maria» mange ganger. Men fordi han var den gode hyrde, som kjenner sine får og kaller dem ved navn (Joh 10,3.14), fant ropet hans gjenklang hos Maria, for hun var et av fårene hans. Maria kjente ham.

Hvordan er det med deg? Kjenner du Mesteren? Min kjære, kjenner du Herren Jesus? Å kjenne ham er det evige liv (Joh 17,3)! Har du dette livet? Ikke å kjenne ham er uvitenhet, mørk som døden. Jeg spør ikke: Vet du noe om ham? Jeg spør: Kjenner du ham? Har han talt et allmektig ord til deg, et ord som har grepet din innerste sjel?

Er det slik, vil du straks velge ham til din lærer og la ham få undervise deg. Fra nå av vil du bare ønske å vite hva hans vilje er, og den vil du følge, for den stiller deg med en gang. Dine egne tanker og meninger blir som agner for vinden mot hans ord, som er fulle av kraft og guddommelig autoritet, av lys og evig betydning. Jeg kaller ham min «Rabbuni» i dag. Jeg vil ikke ha noen annen mester enn min lærer og Herre.

«Rabbuni» betyr også Mester i betydningen en som har myndighet. Maria bekjente at hun var en etterfølger av Jesus. Der han gikk, ville hun følge. Fra denne stunden av – selv om det ikke hadde vært slik før – var Maria Magdalena en av dem det kunne sies om: «Det er de som følger Lammet hvor det går» (Åp 14,4). Lykkelig er den mann og lykkelig er den kvinne som følger tett i Frelserens fotspor!

Søker du ham i denne stunden, så be om at han nå må tale gjenkjennelsens ord til deg. Da kan du fra nå av få kjenne og merke en forandring komme over deg, en forandring som du aldri har kjent maken til. Måtte du få erfare en hellig kamp som setter sitt preg på hele din karakter! Måtte Jesus røre ved hjertet ditt, så legeme, sjel og ånd aldri glemmer denne berøringen, verken i tid eller evighet! Amen.

1. søndag etter påske: To fiskefangster

> «Han sa til dem: Kast garnet på høyre side av båten, så får dere fisk! De kastet det da ut, og nå maktet de ikke å trekke det opp, så mye fisk var det» (Joh 21,6).
>
> «Da han sluttet å tale, sa han til Simon: Legg ut på dypet og kast ut garna til fangst!» (Luk 5,4)

Dagens tekster i 1899: Apg 3,11–21 og Joh 21,1–14.

Hele Kristi liv var en preken. Han var en profet, mektig i ord og gjerning, og han lærte folket både ved det han gjorde og ved det han sa. Det er helt sant at Kristi under stadfestet sendelsen hans. For dem som så dem, må de ha vært et klart bevis på at han var sendt av Gud. Men vi må ikke overse at det ligger noe høyere bak disse undrene, nemlig det de lærer oss.

I vår tid har folk som står utenfor, vanskeligere for å tro på Kristi under enn på hans lære. Tvilerne gjør dem til anstøtsstener. Når de ikke kan angripe Jesu underfulle lære, går de løs på undrene og kaller dem utrolige og urimelige. Selv for dem som vakler mellom tro og vantro, har undrene snarere vært en prøve for troen enn en hjelp for den.

Det er få som er kommet til tro ved tegn og under. Det er heller ikke på den veien evangeliet overbeviser sjelen. Den skjulte kraften i det levende Ord er det middelet Kristus har valgt, mens Antikrist vil ty til under for å bedra folkene. Vi som ved Guds nåde er kommet til tro, ser på Kristi under som gode stadfestelser av at han er sendt, og av at han er Gud.

Men vi innrømmer at vi verdsetter dem enda mer som prekener som lærer oss, enn som vitnesbyrd som bekrefter. Vi er overbevist om at vi ville miste mye av den velsignelsen de var ment å gi oss, om vi bare så på dem som et segl på bokrullen. De er jo selv en del av den skrevne rullen.

De undrene vår velsignede Herre gjorde, er prekener i handling. De er fulle av hellig lærdom, og slik blir lærdommen stilt fram for oss mer levende enn ord kan gjøre det. Prekenen i dag bygger på denne forutsetningen: Kristi under er prekener i handling, virkeliggjorte lignelser, sannheter som har fått kropp og blitt levende i handling. De er i virkeligheten bildene i Kristi store lærebok, illustrasjonene han bruker for å gi lys til formørkede øyne.

Vi har hørt om pastorer som kunne fortelle at de ofte hadde prekt over den samme teksten, men aldri holdt den samme prekenen. Noe lignende kan sies

om Kristus. Han forkynte ofte den samme sannheten, men aldri med de samme ordene. I dag tar vi beretningen om to under som tekst (Joh 21 og Luk 5).

Ser en fort på dem, er de nokså like. Men den som leser og gransker dem nøye, vil finne at prekenen er full av variasjoner, selv om teksten er den samme i begge. I begge de underfulle fiskefangstene er teksten de helliges kall til å forkynne evangeliet. Det er menneskefisket – den tjenesten som fanger sjeler i evangeliets garn og drar dem opp av syndens hav, så de blir frelst for evig.

Predikanten blir lignet med en fisker. Fiskeren har et svært slitsomt arbeid, og ve den pastor som tar kallet sitt på en annen måte! Fiskeren må ut i all slags vær og ta sjansen. Skulle han bare fiske i en stille bukt, ville han snart sulte i hjel.

Slik er det også med den kristne pastor. Enten folk vil ta villig imot Ordet eller forkaste det i vrede og harme, må han sette sitt rykte og sin bekvemmelighet på spill. Ja, han må være villig til å sette selve livet til, ellers er han ikke verdig det himmelske kallet.

Fiskeren har et grovt arbeid. Fine fingrer duger ikke til garnet hans. Det er ikke et håndverk for fine herrer, men for grove, sterke og uforferdede menn som kan løfte en line, svinge en tjærekost og spyle et dekk. Pastorgjerningen passer ikke for pyntelige sjeler som ønsker å gå pent gjennom denne verden uten prøvelser, motstand, spott og hån.

Nei, det må være folk som kan drive arbeidet sitt ute på de store vann, og som drar modig av sted uten å bry seg om sjøsprøyt eller skyhøye bølger. Ingen blir rik av ett enkelt stort kast. Fiskeren må stadig kaste ut garnene sine. Og én preken gjør ingen til pastor.

Den som bare nå og da forbereder seg til å holde en tale, er ingen sann hyrde for Gud. Han må holde ut «i tide og utide» (2 Tim 4,2). Han må kaste garnet sitt i alle slags farvann. Han må arbeide om morgenen og ikke la hånden hvile om kvelden.

En fisker må også være forberedt på skuffelser. Ofte kaster han garnet og drar det inn uten å få annet enn ugress. En Kristi tjener kan ikke unngå å bli skuffet.

Men han må ikke bli trett av å gjøre det gode, tross alle skuffelser. I tro må han holde ut i bønn og arbeid og håpe at han skal få lønnen sin til slutt. Når du får tid, kan du lett finne flere likheter selv mellom fiskeren og den evangeliske pastor, for bildet er så enkelt og treffende.

Disse to beretningene vi har lest, har mange likheter og mange ulikheter. Denne gangen skal vi likevel bare dvele ved likhetene og så til slutt trekke noen lærdommer av dem.

I.

Vi finner altså mange likheter i disse to undrene. Begge viser oss hvordan Kristi rike blir utbredt.

For det første vil du finne at begge undrene lærer at midlene må brukes. Fiskene svømte ikke av seg selv inn i Peters båt. I det andre tilfellet kom de heller ikke opp av sjøen og la seg på glørne for å bli stekt og gjort ferdige for fiskerne. Nei, fiskerne måtte gå i båten, legge ut og kaste garnene i sjøen. Siden måtte de enten dra dem til land eller fylle begge båtene med fangsten.

Alt her blir gjort med menneskelig flid. Det er sannelig et under, men det gjør verken fiskeren, båten hans eller redskapene overflødige. Alt blir brukt og gjør sin tjeneste. La oss lære av dette at Gud bruker midler i arbeidet for å frelse sjeler. Så lenge denne nådens husholdning varer, finner Gud «for godt å frelse dem som tror, ved forkynnelsens dårskap» (1 Kor 1,21).

Nå og da reiser det seg i kirken en viss motvilje mot de menneskelige redskapene. Med sorg la jeg merke til dette under den irske vekkelsen. Gang på gang ble det fremholdt i avisene som noe særlig stort og godt at ingen mann var med i arbeidet. Det var ingen fremtredende predikant og ingen ivrig evangelist. Det hele skjedde uten noe menneskelig redskap.

Men dette var bevegelsens svakhet, ikke dens styrke. Folk sa at Gud ble så mye mer æret på den måten. Nei, slett ikke! Gud får størst ære når redskaper blir brukt. Når Gud virker uten dem, blir han nok æret. Men han må jo selv vite hvordan han blir mest æret, og han har selv valgt å bruke redskaper. Det er slik han blir mest opphøyet på jorden.

Vi har denne skatten. Hvordan? Alene for seg selv? Uten noe å være i? Nei, men i leirkar. Hvorfor? For at Gud skal få mindre ære? Nei, men i leirkar, «for at den rike kraften skal være av Gud og ikke fra oss selv» (2 Kor 4,7). Gud gjør skapningens svakhet til en kårde i Skaperens hånd.

Han tar menn som ikke er noe i seg selv, og vinner store seire ved dem. Vi ville kanskje ikke ha beundret Samson så mye om han hadde slått filisterne sønder og sammen med knyttnevene. Men vi hører at han slo ned tusener med et så klosset våpen som et eselkjeveben. Herren velger ringe redskaper og gjør store ting med dem.

Da han sa: «Bli lys! Og det ble lys» (1 Mos 1,3), uten å bruke noe middel, ble han æret. Men så sa han til apostlene: «Bli lys!» Han valgte ut menn som var mørke i seg selv, og gjorde dem til midler som han opplyste en mørk verden med. Jeg mener at Gud på den måten blir enda mer æret.

Da verdens hjørnestein ble lagt, jublet morgenstjernene, og alle Guds sønner ropte av fryd. Men himmelens engler jublet sikkert enda mer da de så lyset strømme ut over den mørke jorden gjennom menn som i og av seg selv bare ville ha gjort mørket større og tykkere.

Gud virker ved menn som han særskilt kaller til arbeid i sin vingård, og som regel virker han ikke uten dem. Plymouth-brødrene strever for å få pastoren bort, men det nytter ikke. Herren vil alltid fortsette å kalle pastorer etter sitt eget hjerte for å fø sitt folk. Alle forsøk på å klare seg uten dem fører bare til tørke og kraftløshet i hjorden.

Ropet mot «enmannstjenesten» kommer ikke fra Gud. Det kommer av hovmodig selvklokskap hos folk som ikke selv vil lære noe, enda de ikke har evner til å undervise andre. Det er den menneskelige naturs trang til å opphøye seg selv som har reist opp disse fredsforstyrrerne i Guds Israel.

De vil ikke underordne seg den myndigheten Gud selv har innsatt. Og de vil ikke vite av det apostelen lærer når han sier ved Guds Ånd: «Vær lydige mot veilederne deres og rett dere etter dem. For de våker over deres sjeler, og skal

avlegge regnskap for det. Se til at de kan gjøre det med glede og uten sukk, for ellers vil det ikke være til gagn for dere» (Hebr 13,17).

Brødre, jeg advarer dere. Det går en ånd omkring overalt som vil styrte de mennene Gud selv har reist opp. Den vil bringe til taushet dem som Gud har gitt en brennende tunge, så dårlige og tåpelige mennesker kan få prate som de vil – uten gagn for noen og til skam for seg selv.

Når det gjelder oss her, håper jeg at vi aldri skal holde opp med å anerkjenne de midlene Herren virker så mektig ved blant oss. Vi vil ikke stanse eller hindre tjenesten i Guds menighet.

Det ville bare glede oss å se den vokse og øke enda mye mer. Jeg skulle ønske at alle Herrens tjenere var profeter. Men vi protesterer på det alvorligste mot den ånden som under påskudd av frihet for alle setter til side de midlene Herren virker ved.

Han vil fremdeles at fiskerne skal holde fast ved garnene og båtene sine. Den nye måten deres – å fange fisk uten garn og frelse sjeler uten pastorer – vil aldri lykkes, for den er ikke av Gud. Det har vært forsøkt, og hva ble resultatet? Jeg kjenner ingen menighet som har kastet vrak på redskapene uten at den ble ødelagt i løpet av få år, enten ved at den ble splittet, eller ved at den visnet hen.

Hvor på hele jorden finnes det en eneste menighet som har bestått i femti år, der en har foraktet og forkastet de redskapene Gud har innsatt i hyrdetjenesten? «Ikabod» står skrevet i pannen på dem (1 Sam 4,21). Gud forkastet dem fordi de forkastet hans ord. Forsøkene deres er et glimt fra fengkrutt og meteorstein, et oppbrus av hovmodig kjød, skumbobler som er her i dag og borte for alltid i morgen.

Men i begge disse tekstene finner vi en annen sannhet som er like tydelig, nemlig at midlene i seg selv er helt unyttige. I det første tilfellet hører du denne bekjennelsen: «Mester, vi har strevd hele natten og ikke fått noe» (Luk 5,5). I det andre tilfellet spør Jesus: «Barn, dere har vel ikke noe å spise til brødet?» Og svaret er: «Nei» (Joh 21,5) – et nedslått nei.

Hva var grunnen til dette? Var de ikke fiskere som kunne arbeidet sitt? Jo, sannelig, de kunne godt sitt håndverk. Men hadde de vært forsømmelige? Slett ikke, de hadde arbeidet. Hadde de latt den gunstige anledningen gå fra seg? Slett ikke, de hadde arbeidet hele natten. Var det kanskje blitt mindre fisk i sjøen? Sannelig ikke! Så snart Mesteren kommer, er fisken der i store stimer.

Hva er da grunnen? Er det ikke den at midlene i seg selv ikke har noen kraft uten Kristus? Den store vingårdsmannen forkaster ikke midlene. Likevel vil han at folket hans skal forstå at han ikke bruker dem for å opphøye dem, men for at han selv skal bli æret. Han tar svakheten i sin tjeneste og gjør den sterk. Det er ikke svakheten som skal tilbes, men den styrken som kan ta selve svakheten i sin hånd og bruke den.

Brødre, la oss som menighet alltid huske at vi ikke kan gjøre noe uten Kristus. «Ikke ved makt og ikke ved kraft, men ved min Ånd, sier Herren» (Sak 4,6). La oss arbeide som om alt kom an på oss. Men la oss komme til Gud og stole på ham i den faste visshet at det ikke kommer an på oss, men på ham alene.

La oss sende misjonærer ut til hedningene. La oss sende våre menn til de mørke gatene og smugene i hovedstaden vår. La oss dele ut kristne traktater og spre Guds ord. La oss sende ut predikanter i snesevis fra våre «misjonsskoler». Men når alt dette er gjort, la oss ikke sitte stille og si: «Nå er alt ferdig, fruktene må komme.» Nei, Herre, kommer ikke din velsignelse ned fra det høye over det alt sammen, kunne vi like gjerne ha latt være. Da kommer det ingen evige frukter av det.

Hvor ofte dette driver meg ned på kne! Det forunderlige verket Gud gjør her på dette stedet, fyller hjertet mitt med glede. Men frykten for at det skal bli til intet fordi hans velsignelse mangler, bøyer min ånd dypt ned.

Dere husker vel at en bror for en tid siden kjente seg kalt til å dele ut et bind av prekenene som er holdt her, til hver student ved universitetene i Oxford og Cambridge. Da det var gjort, og omkring to hundre tusen prekener var spredt, sendte han dem til hvert eneste medlem av parlamentet og alle adelsmenn i riket, og dessuten til Europas fyrster, konger og keisere. Og etter dette hadde han planer om enda et stort foretak.

Kjære venner, når jeg tenker på at disse bøkene går fra hånd til hånd blant høye og lave, rike og fattige, overalt i dette landet, fylles hjertet mitt med glede. Men holder Gud sin velsignelse tilbake, kunne en like gjerne la være å trykke dem og spre dem blant menneskene. Hva godt kan de vel gjøre da?

La garnet være aldri så bredt og aldri så sterkt, og la det bli kastet aldri så flittig i sjøen – vi vil likevel arbeide hele natten uten å få noe, hvis ikke Mesteren vedkjenner seg verket. La oss derfor alltid være i bønn om hans velsignelse. La oss huske at vi ikke har gjort noe så lenge vi ikke har bedt over det vi har gjort.

All den sæden vi har sådd i jorden, blir bare føde for ormer om vi ikke samtidig har lagt bønnens bevarende frø ned i åkeren – det frøet som kan holde den andre sæden i live. Vi skal få høste hvis vi venter det av Herren. Men setter vi vårt håp til jorden, sæden eller såmannen, vil vi ikke se noen frukt etter all vår møye og strev.

For det tredje går det klart fram av begge disse undrene at det er Kristi nærvær som gir fremgang. Kristus satt i Peters båt. Det var hans vilje som ved en hemmelighetsfull påvirkning drev fiskene inn i garnet.

Det var som om han hadde hatt en krok, en skjult krok, i kjeften på dem og kunne snu dem midt i farten, der de skjøt av sted som piler, og lede dem alle i én retning. Han stod på det tørre land og talte fra stranden til disiplene sine som arbeidet der ute, og sa: «Kast garnet på høyre side av båten!» Det var hans nærvær som førte fiskene til det stedet der de ble fanget.

Å, brødre, dette må vi lære: Det er Kristi nærvær midt i menigheten som er dens makt – kongens jubelrop midt iblant den. Det er nærværet av Kristi store stedfortreder, Den Hellige Ånd, som gir menigheten kraft. «Når jeg blir opphøyet fra jorden, skal jeg dra alle til meg» (Joh 12,32). Der har du dragningen.

Det er Den Hellige Ånd som gir kraften, og vi må vente til vi får den. Da skal vi ikke forkynne forgjeves, men bli «en duft av liv til liv» (2 Kor 2,16) for dem som hører. Kristen, Kristi nærvær hos deg må være din styrke. Vær mye sammen med ham, og bli fylt av hans Ånd. Tenk mye på hans lidelse, og se mye på hvem

han er. Hvor du enn ferdes, skal det følge en kraft med deg, og selv motstanderne dine skal måtte innrømme den.

Å, om vi som menighet hadde mer av Kristi nærvær! Løft hjertet ditt i bønn om det. Og er Kristus her i en viss grad, så la oss ikke bedrøve ham. «Jeg ber dere inderlig, dere Jerusalems døtre … at dere ikke vekker og ikke egger kjærligheten før den selv vil!» (Høys 2,7).

Og skulle han ikke være her, så la oss stå opp fra makelighetens leie og gå ut for å lete etter ham og rope: «Si meg, du som min sjel elsker: Hvor vokter du hjorden? Hvor lar du den hvile om middagen?» (Høys 1,7). Og finner dere ham, så ber jeg dere inderlig: Hold ham fast og slipp ham ikke før dere har ført ham «til min mors hus, til hennes kammer som har født meg» (Høys 3,4) – det er Kristi menighet selv. Der vil vi holde ham fast, der vil vi omfavne ham, og han skal vise oss sin kjærlighet.

I begge disse undrene ble det åpenbart hvilken fremgang Jesu nærvær gav redskapene – den menneskelige svakheten. Den menneskelige svakheten trer ikke tydeligere fram når det ikke lykkes, enn når det lykkes. I det siste tilfellet kan du se menneskets skrøpelighet i at garnene revnet og båtene holdt på å synke.

Og Simon Peter falt ned for Jesu knær og sa: «Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!» (Luk 5,8). Han merket ikke så mye til dette før båten hans ble full av fisk. Men Guds store miskunn fikk ham til å kjenne sin egen intethet. I det første tilfellet var de nesten ikke i stand til å dra garnet, så mye fisk var det.

Brødre, skal du og jeg for alvor lære hvor fullstendig intet vi er i oss selv, så skjer det snart hvis Herren gir oss fremgang i å vinne sjeler for ham. Når vi ser først én og så en til, så snesevis og siden hundrevis bli ført til Herren Jesus, vil vi bryte ut: «Hvem har født meg disse barna?» (Jes 49,21). «Hvordan kan slike under bli gjort ved meg?» Og vi vil falle på ansiktet for den mektige nådens føtter og bekjenne at vi er uverdige til en så stor gunst.

La menigheten bre seg ut, la den vinne mange seire, la den omslutte hele provinser med armene sine. I stedet for å bli stor i seg selv vil den bli mindre og mindre i egne øyne. Og stadig klarere vil den erkjenne: «Det er Herren!» Å, om Gud ville gjøre et stort og underfullt verk i menighetene i vårt land ved alle sine tjenere! Da ville de oppdage sin egen svakhet, og Guds navn ville bli opphøyet.

Ofte hører du folk si om en som har fremgang i å vinne sjeler: «Jeg er redd han kan bli hovmodig. Så sårt vi trenger å be til Gud om at han må bli bevart i ydmykhet!» Brødre, det er en svært nødvendig bønn for alle. Men den er ikke mer nødvendig for den som har stor fremgang, enn for den som har liten. Det er faktisk en slags hovmod å tro at en selv har mindre behov for å be mot hovmod enn andre mennesker.

Tro ikke at menigheten nødvendigvis må bli hovmodig når den blomstrer og har fremgang. Nei, når båten blir så full, holder den nettopp på å synke. Og jo større underet er, desto mer får det oss til å rope: «Det er Herren!» (Joh 21,7). For vi kjenner at det ikke kan være av mennesker, siden det ikke står i deres makt å gjøre slike under.

Så langt ser vi at likheten går gjennom begge disse hendelsene: Midler må brukes, men de er maktesløse i seg selv. Det er Kristi nærvær som gir fremgang, og det åpenbarer menneskets svakhet og får det til å rope: «Det er Herren!»

II.

Jeg vil slutte med å trekke fram én av de mange lærdommene disse to beretningene gir oss sett under ett.

I det siste tilfellet var Kristus i båten. Å, Gud være lovet, Kristus er i sin menighet, også når den legger ut på dypet! I det første tilfellet stod Kristus på stranden. Gud være lovet, Kristus er i himmelen! Han er ikke her, men han er oppstått. Han har steget opp til det høye for oss. Men enten han er i menigheten eller på den himmelske stranden, skal vårt møysommelige arbeid gjennom natten få rik lønn ved hans nærvær.

Det er lærdommen her. Mor, vil du huske dette? Du har arbeidet lenge for barna dine. Til nå har det vært natt. De viser ingen tegn til at nåden har begynt å virke i sjelen deres. Synden viser seg mye mer, og det gjør deg bedrøvet. Men nattens strev skal få en ende. Til slutt skal du kaste garnet på høyre side av båten.

Søndagsskolelærer, du har arbeidet flittig lenge, men sett lite frukt. Mist ikke motet! Mesteren skal ikke la deg arbeide forgjeves. Du skal høste i sin tid, så sant du ikke går trett (Gal 6,9). Og som disse disiplene fikk en rik fangst, skal du få en rik høst av sjeler. Pastor, du har pløyd en hard mark, og til nå har ingen kornbånd gledet hjertet ditt. Men uten tvil skal du «komme hjem med fryderop og bære dine kornbånd» (Sal 126,6).

Og du, Guds menighet, som arbeider for at sjeler skal bli frelst, som samles daglig til bønn og prøver å overtale folk til å komme til Kristus – hva så om de ennå ikke er frelst? Morgenen skal likevel gry. Det lir med natten, og Mesteren selv skal snart vise seg. Og enda han neppe skal finne troen på jorden når han kommer, skal hans komme likevel gi menigheten den fremgangen den sukker etter.

Det blir en slik fremgang at menigheten ikke lenger skal tenke på sin møye, sitt arbeid og sine bønner. Slik kvinnen glemmer smertene i glede over at et menneske er født til verden, skal den glede seg over at Kristi rike er kommet, og at hans vilje skjer på jorden som i himmelen.

Arbeid, kjære venner! Er det noen blant dere som ikke arbeider, så begynn nå. Er det noen her som ennå ikke er frelst, så må han bli fanget i evangeliets garn når Ordet blir forkynt. Vi kaster det ut denne formiddagen, og vi håper å dra det inn igjen i ettermiddag.

«Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31). For «den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt» (Mark 16,16). Søk tilflukt hos Kristus! Flykt fra den kommende vrede! Måtte Den Hellige Ånd legge Ordet på hjertet ditt og føre deg til det stedet der Frelseren døde med blødende hender og føtter, opphøyet på Golgata! Bare se på ham, og du er frelst. Se, synder, og lev! Gud frelse deg for Jesu skyld! Amen.

2. søndag etter påske: Elsker du meg?

> «Da de hadde holdt måltid, sier Jesus til Simon Peter: Simon, Johannes' sønn, elsker du meg mer enn disse? Peter sier til ham: Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær. Jesus sier til ham: Fø mine lam! Igjen sier han til ham, annen gang: Simon, Johannes' sønn, elsker du meg? Han sier til ham: Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær. Han sier til ham: Vokt mine får! Han sier tredje gang til ham: Simon, Johannes' sønn, har du meg kjær? Peter ble bedrøvet over at han den tredje gangen sa til ham: Har du meg kjær? Og han sier til ham: Herre, du vet alt, du vet at jeg har deg kjær. Jesus sier til ham: Fø mine får!» (Joh 21,15–17).

Dagens tekster i 1899: 1 Pet 5,1–4 og Joh 21,15–25.

For en slående likhet det er mellom den oppstandne Kristus og Kristus før korsfestelsen! Han hadde ligget i graven og steget ned til de dødes rike. Men nå hadde han igjen vendt sine skritt mot de levendes land – og hvor forunderlig uforandret han var, både i sitt vesen og i hele sin ferd! Lidelsen, døden og oppstandelsen kunne ikke forandre hans karakter som menneske, langt mindre virke inn på hans vesen som Gud. Han er Jesus, i evighet den samme.

Da han igjen åpenbarte seg for disiplene sine, hadde han ikke mistet noen av sine naturlige egenskaper, og omsorgen for deres vel var ikke blitt det minste mindre. Han talte like ømt og kjærlig til dem som før og kalte dem sine barn og venner. Han hadde også omsorg for deres timelige kår, for han spurte: «Barn, dere har vel ikke noe å spise til brødet?» (Joh 21,5).

Men han våket like fullt over deres åndelige tilstand. Etter at han hadde sørget for det timelige behovet med en rik fiskefangst, spør han hvordan det står til med sjelen deres. Han begynner med den en kunne tro var sykest – han som hadde fornektet sin Mester tre ganger, men siden gråt bittert: Simon Peter. «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg?» spurte Jesus.

Uten videre innledning går vi straks over til emnet vårt. Vi skal holde oss til tre punkter. Først et alvorlig og høytidelig spørsmål: «Elsker du meg?» Dernest et beskjedent svar: «Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær.» Og til slutt et klart bevis på dette: «Han sier til ham: Fø mine lam», og igjen: «Vokt mine får.»

I.

Vi har altså først et alvorlig spørsmål. Frelseren stilte Peter dette spørsmålet, ikke for selv å få vite svaret – for det var som Peter sa til ham: «Du vet at jeg har

deg kjær.» Han stilte det for at Peter skulle prøve seg selv. En kristen gjør vel i å undersøke såret nøye, særlig etter en sørgelig synd.

Det er nødvendig å prøve seg selv, for synd gir god grunn til mistanke. Det ville være galt av en kristen å leve en eneste time i tvil om sitt åndelige liv uten å prøve seg selv og undersøke sin tilstand. Selvprøvelse bør særlig følge etter synd, men enhver kristen burde prøve seg selv daglig, ja, uavlatelig.

Frelseren stilte Peter dette spørsmålet for at han skulle stille det til seg selv. På samme måte bør vi se på det som om det blir stilt her i dag, for at hver og en av oss skal ta det til sitt eget hjerte. La da hver enkelt spørre seg selv i Frelserens navn, for sin egen sjels evige vel: «Elsker jeg Herren? Elsker jeg Frelseren? Elsker jeg den evig velsignede Frelser?»

Legg nøye merke til hva spørsmålet gjaldt: Peters kjærlighet. Frelseren sa ikke: «Simon, Johannes' sønn, frykter du meg?» Han spurte ikke: «Beundrer du meg? Tilber du meg?» Det var heller ikke et spørsmål om hans tro. Han sa ikke: «Simon, Johannes' sønn, tror du på meg?» Nei, han spurte: «Elsker du meg?»

Jeg tror han gjør dette fordi kjærligheten er det beste beviset på et sant gudsliv. Kjærligheten er den skjønneste av alle nådegavene, og derfor er den det beste beviset. Jeg mener ikke at kjærligheten i seg selv er større enn troen. Jeg mener at troen fra vår side er grunnvilkåret for frelsen. Jeg mener at troen er mor til de andre nådegavene, og at kjærligheten springer ut av den. Jeg mener at troen er roten, og at kjærligheten vokser fram av den.

Men troen er sannelig ikke et like synlig bevis på skjønnhet og klarhet som kjærligheten. Troen er et sikkert og fast tegn på at vi er Guds barn. Det samme gjelder alle de andre nådegavene, men mange av dem kan ikke sees av andre. Kjærligheten lyser mer enn noen annen.

Frykter jeg Gud av hele mitt hjerte, er jeg et Guds barn. Men gudsfrykten er en mer skjult nådegave og har ikke den lysende glansen som kjærligheten har. Derfor blir kjærligheten et av de beste bevisene vi har, og et av de tegnene det er lettest å kjenne igjen, når vi vil vite om vi har liv i Frelseren.

Den som mangler kjærlighet, må også mangle alle andre nådegaver i samme grad som han mangler kjærlighet. Er kjærligheten liten, er det sannelig et tegn på at troen er liten. For den som tror mye, må elske mye. Er kjærligheten liten, vil også gudsfrykten være liten, og offervilligheten for Gud liten, og slik med alle andre nådegaver. Troen ligger ved roten av dem alle. Likevel henger de så nøye sammen med kjærligheten at om den blir svak, blir alle de andre nådegavene også svake. Derfor stilte vår Herre Peter dette spørsmålet: «Elsker du meg?»

Legg videre merke til at han ikke spurte Peter om noe han hadde gjort. Han sa ikke: «Simon Peter, hvor mye har du grått? Hvor ofte har du gjort bot for ditt store fall? Hvor ofte har du på kne søkt barmhjertighet av min hånd for den ringeakten du viste meg? For den forferdelige svergingen og banningen da du fornektet din Herre, som du høytidelig hadde lovet å følge, selv i døden?»

Nei, da Jesus sa: «Elsker du meg?», gjaldt det ikke Peters gjerninger, men hjertet hans. Det skal lære oss at gjerninger følger en ekte kjærlighet, men at

kjærligheten likevel er større enn gjerningene. Gjerninger uten kjærlighet er bevis som ikke betyr noe.

Vi kan felle tårer, men det er ingen tårer Gud tar imot, om vi ikke har kjærlighet til ham. Vi kan ha mange gjerninger, men de er ikke til behag for ham om de ikke er gjort av kjærlighet til ham. Vi kan holde fast ved mange ytre former i gudsdyrkelsen, men er det ikke kjærlighet på bunnen, er alt dette forgjeves og til ingen nytte.

Dette spørsmålet, «Elsker du meg?», er derfor et langt mer avgjørende livsspørsmål enn noe som gjelder det ytre livet. Det gjelder selve hjertet og får hele hjertet til å prøve seg selv. For er det galt fatt med kjærligheten, er det galt med alt det andre. «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg?»

Å, mine kjære, vi har god grunn til å stille oss selv dette spørsmålet. Var Frelseren ikke mer enn et menneske som oss, ville han ofte tvile på om vi i det hele tatt elsket ham. La meg minne deg om flere ting som gir oss god grunn til å spørre: «Elsker du meg?» Jeg skal bare holde meg til den siste uken.

Kom, min kristne bror, se på din egen ferd. Får ikke syndene dine deg til å tvile på om du elsker din Mester? Kom og se på denne ukens synder. Da du talte vrede ord og så mørkt på noen, kunne ikke Frelseren ha rørt ved deg og spurt: «Elsker du meg?» Du gjorde både det ene og det andre som samvittigheten godt sa deg ikke var etter hans bud. Hadde han ikke grunn til å si: «Elsker du meg?»

Husker du ikke de knurrende ordene som gikk ut av munnen din fordi et eller annet gikk galt i forretningen din denne uken? Du talte ille om forsynets Gud for det. Å, hadde ikke den kjærlige Frelseren grunn til å spørre med sorg i blikket: «Hvordan kunne du tale slik? Elsker du meg?»

Jeg behøver ikke stanse for å regne opp de forskjellige syndene dere har gjort dere skyldige i. Jeg er sikker på at syndene deres gir grunn nok til selvprøvelse. Stiller du ikke deg selv dette spørsmålet: «Kunne jeg ha syndet så mye om jeg elsket ham mer? Å, kan jeg vel elske ham når jeg har brutt så mange av hans bud? Har jeg vært et så trofast speilbilde av ham for verden som jeg burde?»

«Har jeg ikke sløst bort mange timer denne uken som jeg burde og kunne ha brukt til å vinne sjeler for ham? Og har jeg ikke brukt mange dyrebare stunder til lettvinte og innholdsløse samtaler, stunder som kunne vært brukt til inderlig bønn? Å, hvor mange ord har jeg ikke sagt som ikke gav nåde til dem som hørte dem – selv om de ikke var urene, og det håper jeg de ikke var?»

«Å, hvor mange dårskaper har jeg ikke gjort meg skyldig i! Hvor mange synder har jeg ikke sett gjennom fingrene med! Hvor mange dårlige ting har jeg ikke dekket over! Hvor ofte må jeg ikke ha fått min Frelsers hjerte til å bløe! Hvor ofte har jeg ikke ført vanære over hans sak! Hvor ofte har jeg ikke vanæret mitt hjertes bekjennelse om at jeg elsker ham!» Å, still deg selv disse spørsmålene, min kjære, og si: «Er dette din kjærlighet til din Frelser?»

Nå har jeg stilt deg alle disse spørsmålene fordi jeg har stilt dem til meg selv. Jeg kjenner at jeg må svare slik på nesten hvert eneste ett: «Herre, jeg har god grunn til å stille meg selv dette spørsmålet.» Og jeg tror at de fleste av dere må si det samme, hvis dere er ærlige mot dere selv.

Jeg kan ikke gi den mannen rett som sier: «Jeg vet at jeg elsker Kristus, og jeg har aldri tvilt på det.» For vi har ofte grunn til å tvile på oss selv. En troendes sterke tro er ikke en sterk tro på hans egen kjærlighet til Kristus – den er en sterk tro på Kristi kjærlighet til ham.

Det finnes ingen tro som alltid tror at den elsker Kristus. Den sterke troen har sine kamper, og en sann troende må ofte kjempe midt mellom tennene på sine egne følelser. «Herre, om jeg aldri har elsket deg, så er jeg likevel – om ikke en helgen – en synder. Herre, jeg tror ennå – hjelp min vantro!» (Mark 9,24).

Disippelen kan tro selv når han ikke kjenner noen kjærlighet, for han kan tro at Kristus elsker hans sjel. Og når han ikke har noe bevis, kan han komme til Kristus uten bevis, gripe fatt i ham akkurat slik han selv er, med bar tro, og likevel holde fast ved ham. Selv om han ikke ser tegnene hans, og enda han vandrer i mørke uten lys, må han likevel tro på Herren og stole på sin Gud.

Men å være sikker til enhver tid på at vi elsker Herren, er en helt annen sak. Det må vi stadig spørre oss selv om, og vi må nøye undersøke både hvor langt bevisene våre rekker, og hva slags bevis det er.

II.

Og nå kommer jeg til mitt andre punkt: et beskjedent svar. «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg?» Simon gav et svært godt svar. Jesus spurte ham først om han elsket ham mer enn de andre. Men det ville ikke Simon si. Han hadde en gang vært litt selvgod – mer enn litt – og ment at han var bedre enn de andre disiplene.

Men denne gangen unngikk han all sammenligning. Han ville ikke si at han elsket ham mer enn andre. Og jeg er sikker på at det ikke finnes noe elskende hjerte som mener at det elsker mer enn selv det minste Guds barn. Jeg tror at jo høyere en står i nåden, desto ringere vil han tenke om seg selv. Han vil være den siste til å påstå at han har noe forsprang i den guddommelige nådegaven: kjærlighet til Jesus.

Men legg merke til hvordan Simon Peter svarte. Han svarer ikke på hvor stor kjærligheten hans er, men på hva slags kjærlighet det er. Han ville forsikre at han elsket Kristus, men ikke at han elsket Kristus mer enn andre. «Herre, jeg kan ikke si hvor mye jeg elsker deg. Men du vet alt, du vet at jeg har deg kjær. Så mye kan jeg forsikre. Men om hvor stor kjærligheten min er, kan jeg ikke si mye.»

Se også hvor beskjedent Peters svar var. Hadde vi fått det samme spørsmålet, ville noen av oss ha gitt et tåpelig svar. Vi ville ha sagt: «Herre, jeg har prekt for deg så mange ganger denne uken. Herre, jeg har gitt bort av det jeg eier, til de fattige denne uken. Velsignet være ditt navn, du har gitt meg nåde til å vandre ydmykt, rettskaffent og ulastelig. Derfor, Herre, tror jeg at jeg kan si at jeg elsker deg.»

Vi ville ha trukket fram gjerningene våre for Mesteren som bevis på kjærligheten vår. Vi ville ha sagt: «Herre, du har sett meg gjennom denne uken, og jeg vil si som Nehemja i gamle dager: ‹Kom meg i hu, min Gud, for dette› (Neh 13,14).

Å Herre, jeg takker deg. Jeg vet at det er dine gaver, men jeg håper at de er bevis på at jeg elsker deg.»

Dette ville ha vært et svært godt svar hvis spørsmålet hadde kommet fra en medvandrer som hadde sagt: «Du elsker ikke alltid din Frelser.» Men det ville være tåpelig å si det til Mesteren. Peters svar var klokt: «Herre, du vet at jeg har deg kjær.»

Hadde Peter vist til gjerningene sine, kunne Mesteren ha sagt til ham: «Ja, du kan nok preke og likevel ikke elske meg. Du kan be etter en viss form og likevel ikke elske meg. Du kan gjøre alle disse gjerningene og likevel ikke ha noen kjærlighet til meg. Jeg spurte deg ikke om bevisene for kjærligheten din, men om den virkelig finnes hos deg.»

Det er godt mulig at ikke alle mine kjære venner her ville ha svart på den måten jeg har antydet. De ville heller ha sagt: «Elske deg, Herre? Ja, hjertet mitt står i brann for deg! Jeg kjenner det som om jeg kunne gå i fengsel og død for deg! Noen ganger når jeg tenker på deg, er hjertet mitt henrykt av salighet. Og når du skjuler deg, klager og jamrer jeg som en due som har mistet maken sin. Jo, jeg kjenner at jeg elsker deg, min Kristus.»

Men det ville ha vært svært tåpelig. Vi kan ofte glede oss over følelsene våre – de er svært dyrebare – men det ville ikke duge å legge dem fram for vår Herre. For han kunne svare: «Å, du kjenner glede ved klangen av mitt navn? Det har nok mangt et selvbedratt menneske gjort, fordi han hadde en innbilt tro på Kristus og et tomt håp. Derfor syntes han at Kristi navn gledet ham. Du sier at du har vært nedtrykt når jeg har skjult meg. Men det kunne godt komme av naturlige årsaker. Du hadde kanskje hodepine eller var uvel på annen måte.»

«Men når han var nær meg,» sier du, «kjente jeg meg så lykkelig at jeg gjerne kunne dø.» Å, på den måten hadde Peter ofte talt før. Men han kom i en sørgelig knipe da han stolte på følelsene sine. Han ville ha sunket til bunns i sjøen om ikke Kristus hadde rakt ham hånden. Og hadde det ikke vært for hans nåde, ville han ha gått evig fortapt etter at han hadde sverget og bannet på at han ikke kjente Kristus, og fornektet ham tre ganger.

Men nei, Peter var klok. Han kom ikke fram med følelsene eller gjerningene sine som bevis. De kan være gode i seg selv, men han kom likevel ikke fram for Kristus med dem.

Det var som om han ville si: «Herre, jeg viser til at du vet alt. Jeg vil ikke fortelle deg at hjertet mitt er fullt av det ene og det andre fordi det står skrevet det ene og det andre utenpå. For, Herre, du kan lese det som står inni. Derfor behøver jeg ikke fortelle deg hva tittelen er, eller lese opp innholdsfortegnelsen for deg. Herre, du vet at jeg har deg kjær.»

Kjære venner, kan vi i dag gi et slikt svar på spørsmålet? Hvis Kristus skulle komme hit, hvis han nå gikk ned gjennom midtgangene og langs benkeradene, kunne vi da alle vise til at han vet alt, at han ufeilbarlig kjenner alt som rører seg i hjertene våre – og si at vi elsker ham?

Det er lett å finne ut om en er en hykler eller en sann kristen. Er du en hykler, vil du si: «Herre, pastoren min vet at jeg elsker deg. Herre, diakonene vet at jeg elsker deg. Medlemmene tror jeg elsker deg, for de ser meg sitte ved ditt bord. Vennene mine tror jeg elsker deg, for de hører meg ofte tale om deg.»

Men du kan ikke si: «Herre, du vet at jeg har deg kjær.» Ditt eget hjerte må vitne om at det du gjør i det skjulte, motsier bekjennelsen din. For du ber ikke i lønnkammeret ditt, mens du «preker» en tjue minutters bønn i møtene. Du er smålig og gjerrig når du gir til Guds sak, hvis ikke navnet ditt blir sett.

Du er en hissig og lunefull skapning. Men når du kommer til Guds hus, setter du opp en from mine og taler med klynkende stemme som en påtatt hykler, som om du var en blid mann som aldri ble sint. Du kan misbruke din Skapers navn, men hørte du en annen gjøre det, ville du bli svært streng mot ham.

Du virker svært from. Men visste folk om de enkene og farløse du har suget ut, ville du slutte å rope ut om dine gode gjerninger. Ditt eget hjerte sier deg at du er en løgner for Guds ansikt.

Men du som er en oppriktig kristen, kan hilse spørsmålet med glede og svare på det med hellig frykt og glad tillit. Ja, du kan ønske spørsmålet velkommen. Et slikt spørsmål ble aldri stilt til Judas. Herren elsket Peter så høyt at han våket over ham, ellers ville han ikke ha bedt ham vise hva han følte i hjertet. Og han spør ofte på samme måte etter følelsene hos dem han har kjærest.

Svaret står også skrevet for deg: «Herre, du vet alt.» Du blir kanskje ringeaktet av mennesker, kanskje til og med av pastoren din, holdt tilbake av diakonene og sett ned på med forakt av noen. Men kan du ikke likevel se opp og si: «Herre, du vet alt, du vet at jeg har deg kjær»?

Gjør det ikke med brask og bram. Men kan du bare gjøre det oppriktig, så vær glad og takk Gud for at han har gitt deg en oppriktig kjærlighet til Frelseren. Og be ham la den vokse fra en gnist til en flamme, fra et korn til et fjell. «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg? – Ja, Herre, du vet alt, du vet at jeg har deg kjær.»

III.

Og nå har vi et bevis som blir krevd: «Fø mine lam, fø mine får.» Det skulle være Peters bevis. Det er ikke nødvendigvis vårt. Ulike disipler har ulike måter. Noen er ikke skikket til å fø lam, fordi de selv bare er lam. Noen kan ikke fø får, for de er for kortsynte. De er svake i troen og helt uskikket til å undervise. Men de har andre måter å vise sin kjærlighet til Frelseren på. La oss vie noen få ord til dette emnet.

«Elsker du meg?» Da er et av de beste bevisene du kan gi, at du før mine lam. Har jeg to eller tre små barn som elsker og frykter mitt navn? Vil du gjøre noe som viser at du virkelig elsker meg og ikke bare sier det, så gå og fø dem.

Er det noen få av mine små i en småbarnsklasse, som jeg har renset i mitt blod? Ønsker du å gjøre noe som beviser at du er min? Sett deg da ikke blant de eldste, og diskuter ikke i templet – det gjorde jeg selv. Men gå du og sett deg blant de små foreldreløse, og lær dem veien til himmelen. «Fø mine lam!» Dette er en viktig plikt. La oss prøve å oppfylle den så godt vi kan.

Men, mine kjære, ikke alle kan gjøre det. Lam kan ikke fø lam, og får kan i virkeligheten ikke fø får. Visse personer må velges ut til denne gjerningen. La meg derfor i Herrens navn si til noen av dere at det finnes flere forskjellige prøver på kjærligheten deres.

«Simon, Johannes' sønn, elsker du meg?» «Ja, Herre, du vet at jeg har deg kjær.» Så hold dette bønnemøtet ved like. Gå dit, og sørg for at det ikke dør ut. «Simon, Johannes' sønn, elsker du meg?» Se til tjenestefolkene dine. Sørg for at de går i Guds hus, og lær dem troen.

Her er en søster. Elsker du Kristus? «Ja, Herre.» Kanskje har du nok å gjøre med å oppdra barna dine i Herrens frykt – kanskje er det så mye som du bør gjøre. Det er ingen nytte i å bekymre seg for plikter Gud aldri har lagt på deg, og la din egen vingård hjemme passe seg selv. Ha omsorg for dine egne barn. Kanskje er det et godt nok bevis på at du før hans lam. Du har din egen arbeidsmark som Kristus har vist deg til.

Prøv ikke å løpe bort fra den, men strev for å gjøre det du kan for å tjene din Mester der. Jeg ber deg: Gjør noe for å vise din kjærlighet. Fold ikke hendene uten å utrette noe. For slike folk volder pastoren mest bry og gjør mest skade i menigheten – de som ikke gjør noe. De er alltid de første til å finne feil.

Jeg har merket meg her at de menneskene som har mest å utsette på alt, er nettopp de som ikke gjør noe, eller som ikke er til noen nytte. De finner feil overalt. Fordi de ikke gjør noe selv, har de god tid til å finne feil hos andre. Si ikke, kristne, at du elsker Kristus når du ikke gjør noe for ham. Gjerning er et godt tegn på liv. Den som ikke gjør noe for Gud, kan neppe ha liv i ham.

Vi må la handlingene våre vise at kjærligheten vår til Mesteren er oppriktig. «Å,» sier du, «men vi prøver jo å gjøre litt.» Nå vel, kan du gjøre enda mer? Kan du det, så gjør det. Kan du ikke gjøre mer, krever ikke Gud mer av deg. At du bruker alle dine evner i hans tjeneste, er det beste beviset. Men i samme grad som du ikke gjør det du kan for å fremme hans sak, gir du deg selv grunn til å tvile på din kjærlighet til Kristus.

Gjør alt du kan, helt til det ytterste. Tjen ham av hele ditt hjerte, og søk å opphøye hans navn. Og skulle du noen gang gjøre for mye for Kristus, så kom og fortell meg det. Skulle du noen gang gjøre for mye for Kristus, så si det til englene – men du vil aldri få bruk for det. Han gav seg selv for deg. Gi deg selv til ham!

Dere forstår, mine venner, at jeg har prøvd å få dere til å prøve deres egne hjerter. Og jeg er nesten redd for at noen av dere kommer til å misforstå hensikten min. Er det her en stakkars sjel som virkelig sørger over at kjærligheten hans er så sløv? Kanskje har du bestemt deg for å stille deg selv så mange spørsmål du kan, for å få kjærlighetens svake gnist til å flamme opp.

Da vil jeg si deg at kjærlighetens rene flamme alltid må få næring der den først ble tent. Når jeg har minnet deg om å prøve deg selv, har jeg bare gjort det for at du skulle få øye på det onde. Vil du finne motgiften, må du ikke rette blikket mot ditt eget hjerte, men mot Jesu velsignede hjerte – mot ham, den eneste velsignede, min nådige Herre og Mester.

Og ønsker du at hjertet ditt for alltid skal svulme av kjærlighet til ham, kan det bare skje ved at du stadig kjenner hans inderlige kjærlighet til deg.

Det gleder meg å vite at Den Hellige Ånd er kjærlighetens Ånd. Det er hans gjerning å vise meg Kristus og øse ut hans kjærlighet i hjertet mitt, til den fanger alle mine følelser, åpenbarer at jeg er ett med ham, og vekker en inderlig lengsel

etter å tjene ham. La ikke kjærligheten bli en hard plikt eller et besværlig strev for deg. Men se på Jesus, og kast deg i hans dragende armer, til du blir henrykt over hans skjønnhet og herlighet.

Men deg som ikke har overgitt deg til Kristus, våger jeg ikke oppfordre til å gjenta et løfte du ikke har avlagt. Jeg vil heller ikke be deg avlegge et løfte som du aldri ville holde. Jeg kan bare be for deg at Gud, vår Frelser, må åpenbare seg selv for hjertet ditt.

Jeg ber om at «følelsen av en blodkjøpt tilgivelse» må «smelte ditt steinhjerte», så du kan bli ført til å overgi deg til ham. Og når du gjør det, har du i deg selv det beste beviset på at han har gitt seg selv for deg. Måtte Gud, den Allmektige, velsigne dere alle for Jesu skyld. Amen.

3. søndag etter påske: Evig liv

«Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus» (Joh 17,3).

Dagens tekster i 1899: Hebr 4,14–16 og Joh 17,1–8.

Når mange hører eller leser ordene «evig liv», tror de at det betyr himmelen. Det er sant nok, men det betyr samtidig mye mer. Det evige livet begynner her. Det tar til i den troende så snart han er født på ny. Da får han del i det samme livet som han skal ha i all evighet.

Tenk på en kristen som ble født på ny for noen få minutter siden. Livet som begynte å ånde i ham, er av nøyaktig samme slag som livet hos de lyse åndene der oppe, som i tusener av år har prist Guds navn i fullkommenhet ved hans høyre hånd. Døden gir ikke de troende et nytt liv. Den befrir oss bare fra visse hindringer som lenker livet fast når det vil fly oppover. Den kristnes liv her er det samme livet som det seirende livet hinsides. I sitt egentlige vesen er det ett og samme liv.

Det store målet med Kristi liv, død og hele verk på jorden var å gi alle troende evig liv. Han kom til verden for at de skulle leve evig ved ham. Har han ikke vakt deg, min tilhører, til liv i Gud, da har han ennå ikke fått fullført det han ville med deg. Du vet at det finnes en Frelser. Men han er ikke din egen, personlige Frelser hvis han ikke har gitt deg et liv som står uendelig høyt over det livet du fikk ved den naturlige fødselen.

«Dere må bli født på ny!» (Joh 3,7). Ved den nye fødselen må dere få et høyere og mer guddommelig liv enn det som av naturen pulserer i årene deres. Prøv deg selv: Har Kristi komme til verden fått noen personlig betydning for deg? Og særlig: Har du tatt imot det evige livet av hans hånd?

Husk hva som står skrevet: «Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud» (Joh 1,12–13). Den evig levende Gud er ikke en Gud for døde sjeler. Han er Far for dem han har vakt opp. Og retten til å bli Guds barn ligger for en stor del i det livet som Gud har plantet inn i alle som tar imot Kristus og tror på hans navn.

Spørsmålet vi skal svare på i dag, er: Hva består dette livet i?

I.

Først går det fram av teksten vår at det evige livet består i å kjenne den eneste sanne Gud.

La oss et øyeblikk tenke over hva det vil si å mangle denne kunnskapen. Den gikk tapt ved syndefallet. Så lenge mennesket kjente sin Gud, satte sin lit til ham og var ham lydig, var det lykkelig nok. Men mennesket måtte uunngåelig lære den falne ånd å kjenne, og da ville det også få kunnskap om godt og ondt. Mot Herrens bud tok mennesket av den forbudte frukten og spiste.

Slik mistet han kunnskapen om Gud, og med den mistet han alt. Menneskets høyeste forrett er å kjenne Gud. Vår første far vendte ryggen til og begynte å glemme det han hadde visst om sin Skaper, alt det som var blitt åpenbart for ham om hans Herre. Da kom fallet – og det var et forferdelig fall!

Av denne mangelen på kunnskap om Gud vokste alle slags former for avgudsdyrkelse fram. Mennesket måtte ha en gud. Det kan ikke være lykkelig uten. Noen kjemper hardt før de gir etter. Men så sant som en hund må ha en herre, må mennesket ha en Gud.

Det finnes et stort, høyeste vesen, vår Skaper, Beskytter og Dommer, og ham må vi ha som vår Frelser, ellers er det ute med oss. Uten Gud er vi av naturen maktesløse og mangler den beste delen av oss selv. Når vi har mistet samfunnet med Gud, er vi i virkeligheten døde.

Det var mangelen på kunnskap om den eneste sanne Gud som fikk menneskene til å bøye kne for stokk og stein, tilbe solen, månen og stjernene, stille opp alle slags synlige ting og si til dem: «Dette er dine guder.» Å, for en sørgelig elendighet, for en sjelelig og åndelig død mangelen på kunnskap om Gud har ført menneskenes barn ut i!

Men dette er ikke alt mangelen på kunnskap om Gud har ført med seg. Den har også hindret de beste anstrengelsene hos de edleste menn, slike som Platon og Sokrates. Hva kunne de vel utrette når de famlet i blinde etter Gud uten sann kunnskap om ham? De kunne ikke heve seg høyere, og de utrettet lite. Slike menn reiste et alter med innskriften: «For en ukjent Gud» (Apg 17,23).

Men hva blir det vel av den bønnen som blir sendt opp til en ukjent Gud? Hvilken fred, hvilken hvile, hvilken glede kan vel komme fra et vesen som vi famler etter i mørket uten å kjenne? Å ikke kjenne den eneste sanne Gud er døden – døden selv for de edleste åndene blant oss. Hvor mye mer da for dem som ikke vet noe om Gud, men bare søker sitt eget, tilfredsstiller sine onde lyster og følger sine utøylete lidenskaper!

Alt dette kommer av at den som ikke kjenner Gud, skaffer seg andre herrer. Mennesket må ha en mester. Det er som en hest som må ha en rytter. Det er skapt slik at hvis det ikke overgir seg til en makt som er høyere enn det selv, blir det lavt og synker dypere og dypere, til det står lite over dyrene. Ja, på visse måter kan det til og med bli verre enn de.

Jeg kan knapt beskrive hva menneskeheten ville ha vært om vi ikke hadde falt. Den største gleden, tror jeg, ville ha vært at hver eneste av oss hadde hatt den eneste sanne Gud som vår Gud. Vi ville ha gått syngende til arbeidet i samfunn med Gud. Om kvelden ville vi ha vendt hjem til hvilen – forutsatt at tingene hadde vært som de er nå – og sovnet som i Guds favn eller ved vår Fars bryst.

Dagene ville ha hatt en skjønnhet større enn den solen nå kan gi, og natten ville ikke ha brakt noen gru med seg, selv i det dypeste mørke. For Herren ville alltid ha vært der. Slik et barn er lykkelig og uten bekymringer så lenge faren sørger for alt det trenger, slik ville mennesket ha vært.

Å, stakkars folk som ikke har kjent sin Gud! Ulykkelige mennesker! Skriften har god grunn til å kalle dem døde. For det er død å være uten kunnskap om Gud.

Men, brødre, hva består denne kunnskapen om Gud i, den som er det evige liv? La oss tale litt om hva det vil si å kjenne ham. Det er ikke evig liv å vite at det finnes en Gud. Svært mange mennesker vet det, men er likevel døde. De som ikke vet at det finnes en Gud, er døde i mørket. De som vet at det finnes en Gud, men ikke setter sin lit til ham, er døde i lyset. Den siste tilstanden er kanskje den verste av de to. I hvert fall fører den et større ansvar med seg.

Å vite at det finnes en Gud, er ikke det samme som å kjenne Gud. Jeg kan vite at det finnes en dronning i England, uten å kjenne henne. Jeg vet at det er mange personer i verden som jeg ikke kjenner. Og det er ille å vite at det finnes en Gud, og likevel ikke kjenne ham i sannhet og virkelighet.

Når jeg skal forklare hva jeg mener med å kjenne Gud, må jeg først si at det er å kjenne ham som Gud, det vil si å kjenne ham som Gud for oss. Jeg har allerede antydet at hvert menneske har noe som er dets gud – noe som står over det og styrer det, noe det ser opp til og tilber.

Den store, usynlige Jehova, den ene Gud som skapte himmelen og jorden, han som vi lever og rører oss i, han som har åpenbart seg selv i sitt guddommelige vesen som Far, Sønn og Den Hellige Ånd, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, hele jordens Gud – han må være Gud for oss. Det vil si: Vi bøyer oss for ham i tilbedelse, underordner oss hans lov og søker å være til glede for ham.

Ingen kjenner Gud virkelig uten å kjenne ham og ta imot ham som sin Gud. Å ta imot Gud som din Gud er evig liv. Slik blir det evige livet ditt. Er du kommet dit, har du det evige livet.

Men dette forklarer ikke helt hva det er å kjenne Gud. Det er å stå i et fortrolig forhold til ham fordi en kjenner ham personlig. Herren kan ikke ses, og hans fottrinn kan ikke høres. Men å kjenne Gud er å være overbevist om at han er nær, ved en indre fornemmelse som både ser og kjenner ham. Det er å merke at han er overalt, på land som på sjø, og å glede seg over at han er med en – ja, å finne stor glede i denne Gud, som ikke er langt borte fra en eneste av oss.

Det er – la meg si det svært tydelig – å stå på fortrolig fot med ham, å være så forsonet med ham at du ikke blir skremt av ham og ikke kjenner frykt eller angst når du tenker på ham.

Du vil da se på Gud som din beste venn, som du elsker og gleder deg i. Du kan tale like tillitsfullt og fortrolig til ham som til en venn eller far. Du kan gå til hans favn med sorgene dine og dele gleden din med hans hjerte. Gud er nærmere deg enn din mest fortrolige venn, nærmere enn øyne og ører, nærmere enn ditt eget legeme. For han bor i din sjel, og det kan legemet ditt aldri.

Vet du virkelig av egen erfaring hva jeg taler om, da har du det evige livet. Kjenner du den eneste sanne Gud, fornemmer du tydelig at han er nær, taler du med ham og fryder deg i ham, og søker du framfor alt å ligne ham – lar du hans

Ånd gjenopprette Guds bilde i din sjel – da kjenner du den eneste sanne Gud. Og dette, mine kjære venner, er det evige liv.

Nå har jeg vist hva mangelen på denne kunnskapen fører til, og hva denne kunnskapen er. La meg så kort tale om sammenhengen mellom kunnskapen om Gud og det evige livet.

Et menneske uten Gud er riktignok et levende menneske. Han arbeider, han spiser og drikker. Men han har mistet det ene sanne livet. Han har mistet en skjult lykke som er det ypperste ved livet, og uten den er livet en virkelig død. Du vet ikke dette, min kjære tilhører, hvis du aldri har trodd på Kristus, og jeg kan ikke vente at du skal tro det jeg sier. Men la meg si deg: Når du en gang lærer Gud å kjenne, finner du noe som gjør livet verdt å leve.

Det finnes en skjult velsignelse – jeg kan ikke kalle det noe mindre enn en velsignelse. Det er virkelig en liten himmel som Gud senker ned i den sjelen som lever for ham, og den får oss til å flyte over av glede og velsigne Gud for at vi ble skapt. Hadde jeg ingen Gud, måtte jeg si med Job: «La den gå til grunne, den dagen da jeg ble født, og den natten som sa: Et guttebarn er unnfanget!» (Job 3,3). Men nå takker jeg Gud for at jeg er til.

Noen ganger når jeg har ligget med store smerter, har jeg vært langt fra fristet til å forbanne min fødselsdag. Tvert imot har jeg kunnet fryde meg – selv om jeg skulle måtte leve i stadig lidelse – fordi Gud har vært med meg og gitt min ånd nytt liv.

En mann med Gud – du kan rive klærne av ham, men han er kledd i lysets drakt. En mann med Gud – du kan stenge ham inne i et fengsel, men han er likevel helt fri, for ånden hans flyr mot det uendelige. En mann med Gud kan rammes av hundre sykdommer på én gang, men han har likevel den beste helsen, nemlig sjelens helse.

En mann med Gud har vid utsikt fra sitt rom. En mann uten Gud går derimot rundt og rundt og rundt og ser, men ser likevel ingenting. Noen ganger tenker han: «Jeg skulle ønske jeg så noe, men det er ingenting å se.» For dem som er uten Gud, er framtiden mørk. De kaller seg selv «agnostikere», det vil si folk som mener at en ikke kan vite noe om Gud og det kommende livet.

Men du som har en Gud, ser fram mot et evig liv hos ham. Snakker folk med deg om glede, svarer du: «Å ja, det må finnes glede for den som har fred med Gud. Det kan da ikke være slik at den som elsker Gud og er forsonet med ham, alltid skulle være ulykkelig!»

Av den sanne kunnskapen om Gud vokser det fram et håp i hjertet, ja en fast visshet om at det står vel til med sjelen. Om himmel og jord skal forgå, kan likevel Guds ord aldri forgå, og derfor er den trygg som klamrer seg til dette ordet. Ja, å kjenne den eneste sanne Gud er å få del i liv, evig liv.

II.

Og nå, kjære brødre, legg for det andre merke til at det evige livet også består i å kjenne Jesus Kristus, som Gud har sendt. Det ville ikke være evig liv å kjenne Gud atskilt fra Kristus.

Atskilt fra Jesus Kristus er Gud Fader et allmektig vesen, uendelig rettferdig, og jeg har overtrådt hans lov. Han er et uendelig kjærlig vesen som gjerne ville

velsigne meg, men som ikke kan gjøre det fordi jeg har overtrådt hans lov. Han er en Gud full av fryktinngytende makt og ufeilbarlig visdom, og alt dette ville han bruke til mitt beste. Men fordi jeg har brutt hans lov, henger straffen truende over hodet mitt, og den kan ikke vendes bort.

Det var klokt og rettferdig av Gud å fastsette en bestemt straff for synden. Ingenting kunne vært grusommere enn å la menneskene synde uten å straffe dem for det. Det ville være avskyelig, både for kjærlighetens og rettferdighetens Gud, om synden ble gjort til en ubetydelighet og ingen straff fulgte. Det første du og jeg og alle andre fikk vite om Gud da vi lærte ham å kjenne, var at han er uendelig kjærlig, men likevel – ja, nettopp derfor – også uendelig rettferdig og må straffe synden.

Ingen kan kjenne den sanne Gud virkelig uten gjennom Jesus Kristus, for ingen kommer til Faderen uten ved Sønnen (Joh 14,6). Selv om en kunne kjenne Gud til en viss grad atskilt fra åpenbaringen av ham i Kristus Jesus, ville den kunnskapen føre redsel med seg og få oss til å flykte og vike unna Gud. Det ville ikke gi hjertene våre liv å kjenne Gud atskilt fra hans Sønn Jesus Kristus. Vi må kjenne Kristus, som han har utsendt, ellers fører ikke kunnskapen vår med seg evig liv.

Men, mine kjære, når vi ser Gud i Kristus komme oss i møte og kreve den mest rettferdige straff, som han likevel bærer selv – når vi ser ham bli både dommer og soner, både hersker og offer – da ser vi at Guds kjærlighet til oss er åpenbart i dette: «han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder» (1 Joh 4,9–10). Da finner vi det evige livet ved å kjenne Gud i Kristus og Gud gjennom Kristus.

La meg her legge til at det ikke ville være evig liv å kjenne Jesus Kristus hvis han ikke var Gud, men bare en god mann, slik noen påstår. At han bare var en god mann, er umulig. Var han ikke Gud, var han den verste av alle bedragere. For han talte om seg selv som Gud, og var han ikke guddommelig, så bedro han menneskene.

Var han ikke noe mer enn et menneske, hvordan skulle han da kunne gi oss evig liv? Og hva skulle det da nytte å sette sin lit til ham? Men var han som blødde på Golgata, sann Gud av sann Gud og samtidig menneske, da har offeret hans uendelig verdi. Og jeg, ja, også jeg, overgir min sjel til ham i den faste visshet at en slik Frelser fullkomment kan frelse alle dem som kommer til Gud ved ham (Hebr 7,25).

Men hvordan lærer vi Kristus å kjenne? Jeg tror ikke det er nødvendig å si så mye om det denne gangen, for her er tusener til stede som allerede kjenner ham. Brødre og søstre, dere kjenner Kristus i hans guddommelige persons herlighet, som Gud og menneske. Dere tviler verken på hans guddommelige eller hans menneskelige natur. Dere har erfart den medfølelsen som følger av at han er menneske, og dere har også kjent det majestetiske ved hans guddom. Han er deres bror og likevel deres Gud. Slik kjenner dere ham i hans herlige person.

Dere kjenner ham også ved den fredsstiftende kraften i hans dyrebare blod. For meg er dette det beste beviset for at vår tro er sann. En tid var jeg svært urolig og ble kastet hit og dit, drevet nesten til fortvilelse under følelsen av synd.

Først da jeg fikk øye på Kristi stedfortredende offer – at han sto i mitt sted og bar min synd på sitt legeme opp på treet (1 Pet 2,24) – fikk jeg fred med Gud.

Jeg kjenner kraften i hans blod ved den freden det ga hjertet mitt. Er det ikke slik med mange av dere også? Jeg er viss på at det er slik. Når synden kommer tilbake og vil angripe dere, og dere blir engstelige og redde, går dere ikke da på ny og ser på Kristus på korset – og så er all angsten borte? Jesu sår gir en balsam som leger deres sår, og hans død gir det livet som frelser dere fra å synke ned i døden.

Vi kjenner også Kristus i hans fullkomne rettferdighet. Ved troen har vi kledd oss i denne herlige drakten, og vi er trådt fram for Gud i vår Brors klær. Herren har tatt imot oss for hans skyld, og vi er gått ut fra hans ansikt med ny trøst og velsignelse, tatt imot «i Den Elskede» (Ef 1,6).

Kjære venner, nå vet vi hva samfunn med Gud vil si. Jeg har aldri sett ham, men likevel kjenner jeg ham bedre enn noen jeg har sett. Jeg har aldri hørt hans røst, og jeg venter ikke å få høre den før disse ørene er blitt døve i graven – om ikke Herren plutselig skulle komme igjen før den tid. Men jeg kjenner hans stemme bedre enn noen annens på jorden. Jeg kan straks skjelne den fra alle andre.

En fremmed vil jeg ikke følge, for jeg kjenner ikke den fremmedes røst (Joh 10,5). Men blir det uttalt en sannhet, kjenner jeg den igjen ved en indre fornemmelse i sjelen. Det søteste ved den er at det er Jesus som har talt den, og det er nok til at jeg straks tar imot den.

Skulle vi trekke i tvil det Kristus har talt? Brødre, om jeg så fant at Kristus motsa alt jeg har tenkt eller ment, ville jeg uten å angre la alle mine meninger fare med vinden. Men hvert ord han har talt, ville jeg omfavne med den største glede og ydmykhet.

Jeg har hørt om «Livet i London». Jeg vet ikke stort om hva det uttrykket betyr, men jeg vet hva liv i Kristus er, og det finnes ingenting som kan lignes med det. Livet i himmelen er bare liv i Kristus. Om han gikk bort fra salighetens rike, ville det ikke være noe liv igjen, selv i himmelen. For midtpunktet, kjernen og sjelen i de frelstes evige glede er at Kristus er med dem, og at de kjenner ham. Det er det evige liv å kjenne Jesus Kristus, som Gud har utsendt, og å kjenne Gud i ham.

Dette skal gi dere liv, dere fortvilelsens døtre som står ved dødens mørke port. Kjenn Gud og Kristus, så skal dere leve! Dette skal gi dere liv, dere skuffede, for hvem livet er som en utsuget appelsin som dere helst ville kaste fra dere! Det skal gi livets beger innhold igjen og fylle det med det sunne livets gudedrikk.

Dette skal gi dere noe å sette lit til. Det skal gi ånden deres hvile, det skal gi dere kraft til å arbeide og en herlig utsikt mot den kommende verden. I virkeligheten kommer alt som menes med liv, til den som kjenner Gud og kjenner Kristus. Og alt som menes med død, rammer den som ikke kjenner Gud og ikke kjenner Kristus. Han er død mens han ennå lever.

Måtte Herren gi oss nåde til at vi heretter alltid har dette evige livet, som består i å kjenne den eneste sanne Gud, og ham han utsendte, Jesus Kristus. Amen.

Store bededag: Selvbedrag

> «For mange, sier jeg dere, skal søke å komme inn og ikke være i stand til det» (Luk 13,24).

Dagens tekster i 1899: Jes 55,1–4 og Luk 13,23–30.

Enhver klok kjøpmann teller med jevne mellomrom opp varelageret og gjør opp status for å se hvordan forretningen går og hvordan han står. Enhver vis mann i Kristi rike gjør det samme med seg selv. Han vil alltid rope: «Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte!» (Sal 139,23). Og han vil ofte gripe særlige anledninger til å ransake seg selv, for å se om alt står vel til mellom Gud og hans sjel.

Den Gud vi tilber, er en stor hjerteransaker. Hans tjenere i gamle dager kjente ham som Gud, han som prøver hjerter og nyrer (Sal 7,10) hos menneskenes barn. Vi som er kalt til å være Guds talerør til folket, må i hans navn vekke dere opp til å prøve dere selv nøye. For vi vil ikke at dere skal gå glipp av den hvilen som er lovet.

Vi ville være utro mot sjelene deres om vi ikke advarte dere mot selvbedrag og oppfordret dere til å prøve deres tilstand for alvor. Hver vis mann gjør dette, og Gud selv gjør det med dere. Da har jeg vel god grunn til å be dere gjøre det samme denne formiddagen. Å, måtte Gud hjelpe dere til å være oppriktige mot deres egne hjerter!

La selv den eldste troende her undersøke grunnvollen for sin gudsfrykt nøye. For grå hoder kan skjule svarte hjerter. Men la heller ikke den unge troende forakte advarselens ord i sin første varme iver. For ungdommens grønne friskhet kan følges av hykleriets råte.

Det er ikke mitt ønske denne formiddagen å bringe frykt og tvil inn i hjertene deres. Tvert imot håper jeg at selvransakelsens skarpe vind skal hjelpe til å drive dem bort. Det er ikke tryggheten, men den kjødelige tryggheten vi vil slå i hjel. Det er ikke den frimodige tilliten, men selvtilliten vi vil styrte. Det er ikke freden, men den falske freden vi vil gjøre ende på.

Jeg er viss på at jeg gjør rett i å legge dere en slik tekst som denne på hjertet. For Kristus innleder den med disse ordene: «Jeg sier dere.» Legg nøye merke til hvordan han gang på gang gjentar det personlige pronomenet «dere», ikke mindre enn tolv ganger på noen få vers. Det er som om saken særlig angår dem som bekjenner at de følger Jesus, og ikke dem som er fremmede for Israels borgerrett.

La oss straks gå til vårt alvorlige arbeid. Å, du forsamlingenes Mester, la ordene våre bli som brodder for samvittigheten, og fest dem som nagler i hukommelsen!

I.

Min første bemerkning er denne: Mange som bekjenner seg til kristendommen, bedrar seg selv. Det lærer teksten oss. Den sier ikke: «Noen få vil bli ført vill», men: «Mange skal søke å komme inn og ikke være i stand til det.»

Kristus viser klart, både her og mange andre steder, at mange som bekjenner troen, vil bli bedratt. For eksempel: «Da skal himlenes rike være å ligne med ti jomfruer som tok lampene sine og gikk ut for å møte brudgommen. Men fem av dem var uforstandige og fem kloke» (Matt 25,1–2). Vi håper at det ikke blir en slik deling i våre menigheter. For det ville være forferdelig å tro at bare halvparten er oppriktige, mens de andre er uten nåde i sjelen, fordi de bare har bekjennelsens lampe uten det åndelige livets skjulte kar!

Likevel burde et så urovekkende tall som fem av ti få oss til å prøve vår egen tilstand svært nøye. Vi befinner oss blant jomfruene, ja, blant de jomfruene som har lamper, og lampene deres brenner til og med. Men kanskje blir vi likevel stående utenfor fordi vi ikke har olje i karene våre sammen med lampene.

Husk hvordan Mesteren i en annen av sine lignelser tydelig viser oss den store mengden av fortapte: «Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin herlighets trone. Og alle folkeslag skal samles fremfor ham. Han skal skille dem fra hverandre, likesom gjeteren skiller sauene fra geitene. Han skal stille sauene ved sin høyre side, og geitene ved sin venstre» (Matt 25,31–33).

Med geitene menes nå de som er i flokken, men ikke er sauer. Det trengs en atskillelse, for de var en tid sammen, ja, så blandet med hverandre at de hadde et slags håp og var dristige nok til å si: «Herre, når så vi deg sulten eller tørst eller fremmed eller naken eller syk eller i fengsel, og tjente deg ikke?» (Matt 25,44).

Jeg kan ikke lese ut av lignelsen at det var flere sauer enn geiter. I hvert fall finner jeg at geitene utgjorde en betydelig mengde. Og selv om de ventet å få den samme velsignelsen som de frelste, sa han likevel: «Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild, som er beredt for djevelen og englene hans» (Matt 25,41).

Les også, til påminnelse, en annen lignelse som vår Frelser bruker, den om såmannen som gikk ut for å så. Her var det tre slags jordsmonn der sæden ble sådd til ingen nytte, og bare det fjerde bar frukt. Og av de tre der sæden ble sådd forgjeves, må to regnes blant dem som virkelig bekjenner troen.

I det ene tilfellet falt sæden der tornene vokste opp og kvalte den. Der var det gudsfrykt, men verdslighet kvalte den. På det andre stedet falt sæden der det ikke var dyp jord. Mesteren forteller oss at noen hører ordet og straks tar imot det med glede, men når trengsel eller forfølgelse kommer for ordets skyld, faller de fra (Matt 13,20–21). For nådens verk går ikke dypt nok i sjelen deres.

Skjelv, mine tilhørere, alle dere som har tatt imot ordet med glede og fryd, ved tanken på at dere kanskje ikke har dyp nok jord! Da kunne den gode sæden

som vokste og blomstret i hjertene deres, visne under forfølgelsens brennende sol.

Men, kjære venner, vi har ikke bare slutninger å holde oss til. Den hellige Skrift gir oss levende kjensgjerninger. La meg minne dere om noen av dem. Blant apostlene selv, som var utvalgt av Kristus og hadde ham som lærer og forbilde, var det en Judas. «Har jeg ikke utvalgt dere tolv? Og én av dere er en djevel» (Joh 6,70).

Er det da rimelig å tro at våre menigheter i dag har forholdsvis færre djevelske selvbedragere enn den gang? Når det selv blant apostlene var én løgner av tolv, en som bedro og ble bedratt – å Herre, hvor nøye må ikke da ditt folk ransake og prøve seg selv, så de ikke går fortapt til slutt!

Husk også at i den første kristne tid, bare noen få dager etter at Ånden var utøst, mens menigheten ennå var i sin første, oppløftende bryllupsglede, var det minst to som ble funnet utro mot sin bekjennelse. Ananias og Safira løy for Den Hellige Ånd (Apg 5,3) og falt døde om da Peter refset dem.

Var det allerede den gang, da Ånden nettopp var utøst, «skamflekker ved deres kjærlighetsmåltider»? Var det i menighetens første herlige morgenrøde «villfarende stjerner, som mørkets natt er rede for til evig tid» (Jud 12–13)? Hvor mye mer da nå, i menighetens alderdomssvake dager, da vi har grunn nok til å rope: «Kom over oss, du hellige ild, kom over oss igjen! For uten deg vil din menighet dø.»

Apostlenes gjerninger forteller oss også om en vidunderlig framgang i Samaria. Men selv der var det en erkebedrager blant de første som ble omvendt i denne vekkelsen. Evangelisten Filip forkynte i Samaria, og det står skrevet: «Og Simon tok ved troen han også» (Apg 8,13). Men dere vet hvor falsk han var. For Peter sa til ham: «Måtte ditt sølv følge med deg til fortapelsen, fordi du tenkte å kjøpe Guds gave for penger!» (Apg 8,20). «For jeg ser at du ligger i bitterhets galle og i urettferdighets lenker» (Apg 8,23).

Når vi nå i en av de første vekkelsene – da tallet på de omvendte var stort, undergjerningene mange og hele byen full av glede – likevel finner en Simon, hva kan vi da ikke vente å finne i våre dager?

Og, brødre, jeg trenger knapt minne dere om at Paulus, som hadde tilsyn med menighetene, ikke sjelden ble vitne til bedrag og frafall. «Alle de i Asia har vendt seg fra meg, blant dem Fygelus og Hermogenes» (2 Tim 1,15). «Demas forlot meg» (2 Tim 4,10). «Kobbersmeden Aleksander har gjort meg mye ondt» (2 Tim 4,14).

Hymeneus og Aleksander «har lidd skibbrudd på troen», sier apostelen, og legger til: «Dem har jeg overgitt til Satan, for at de skal bli tuktet så de lar være å spotte» (1 Tim 1,19–20). Om Filetus heter det: «Deres ord vil ete om seg som villkjøtt» (2 Tim 2,17).

Selv med Paulus som tilsynsmann – jeg sier: selv i menigheter som den i Galatia – var det menn som kalte forbannelse ned over seg fordi de forkynte et annet evangelium (Gal 1,8). Og i menigheten i Korint var det medlemmer som førte et så åpenbart skammelig liv at de måtte utstøtes av menigheten.

Dere husker også, mine brødre, at Herren Jesus Kristus selv ikke gir noe lyst bilde av de sju menighetene i Asia, enda de var som sju lysestaker av gull. Til nesten alle måtte han si: «Jeg har imot deg» (Åp 2,4). Til menigheten i Sardes heter det: «Men du har noen få navn i Sardes som ikke har sølt til klærne sine» (Åp 3,4). Og menigheten i Laodikea var «verken kald eller varm», og derfor ville Kristus «spy den ut av sin munn» (Åp 3,15–16).

Legg alt dette sammen, så vil du finne at det var en mengde hyklere og bedragere selv i den mest framgangsrike og varme tiden i kirkens historie. Vi gjør oss derfor slett ikke skyldige i ukjærlig dom når vi mener at det i dag finnes en mengde i våre menigheter som bedrar seg selv.

II.

Vi skal nå gå over til et annet punkt. Det er ikke underlig at det finnes falske bekjennere. Det finnes en etterligning av gudsfryktens ytre skinn som ikke er lett å oppdage. Kunstneren kan meisle en statue så levende at den nesten ser ut til å puste. Og noen av oss har tatt riktig gode malerier for virkelighet.

På den utstillingen som pågår nå, er det et bilde som viser et solglimt gjennom en dør som står på gløtt. Det er så slående malt at mange har gått helt bort til det for å forvisse seg om at det ikke er et virkelig solglimt. Og vi vet at folk kan forfalske mynter og sedler så godt at bare de mest erfarne kan oppdage det. I forretningslivet må en se seg godt for, så en ikke blir bedratt.

Gudsfryktens innerste vesen er en hemmelighet. Det indre livet kan ikke ses med kjødelige øyne, og den gudfryktiges ytre liv ser for de fleste bare ut som en omhyggelig moral. Derfor er det svært lett å ligne en kristen så fullstendig at selv de utvalgte kan bli narret. Å lære seg utenat det andre sier fra hjertet, å sette seg inn i en troendes erfaring og så gjøre den til sin egen – dette er så lett at jeg ikke undrer meg over at det finnes hyklere. Jeg blir heller forbauset over at det ikke er ti ganger flere.

Og nådegavene – de virkelige, indre nådegavene – er svært lette å etterligne. Det finnes en omvendelse som en må omvende seg fra – og likevel kommer den så nær den sanne omvendelsen som det er mulig. Får omvendelsen mennesket til å hate synden? De som har en falsk omvendelse, avskyr også visse overtredelser.

Får omvendelsen folk til å bestemme seg for at de ikke vil synde? Det gjør også den falske omvendelsen. For Bileam sa: «Om Balak ga meg hele sitt hus fullt av sølv og gull, kunne jeg ikke gjøre noe mot Herrens, min Guds ord» (4 Mos 22,18). Får en sann omvendelse folk til å ydmyke seg? Det gjør også den falske omvendelsen. For Akab ydmyket seg for Gud (1 Kong 21,29), og likevel gikk han til grunne.

Skillelinjen er så fin at selv en ørns øye ikke kunne se den. Bare Gud selv og de sjelene som er opplyst av hans Ånd, kan si om omvendelsen er ekte eller ikke.

Og troen – hvor lett er det ikke å etterligne den! Selv på Kristi tid fantes det en tro som kunne gjøre under, men som likevel ikke frelste sjelen. Og Paulus sier oss at om vi hadde tro så vi kunne flytte fjell, men ikke hadde kjærlighet, så gagnet det oss ingenting (1 Kor 13,2).

Jeg vet at en kan si at han er frelst ved troen uten gjerninger. Hans tro kan også gi ham en viss trøst, styrke ham i prøvelser og få ham til å gi slipp på visse synder – uten at den er den troen som ser hen til Jesus alene og slik virkelig frelser sjelen. For en så listig, slu og erfaren bedrager som Satan er det ingen stor kunst å etterligne disse tingene.

Mine kjære, jeg må legge til at det ikke undrer meg at så mange blir bedratt, når jeg ser hvor sorgløst dere omgås gudsfrykten. Når det gjelder folks timelige eiendeler, er de svært omhyggelige og omtenksomme. I forretningslivet sparer de ingen møye for å komme fram, og de vil ikke løpe noen risiko ved å kaste seg blindt ut i spekulasjoner. Men sjelen, den stakkars sjelen – hvordan behandler de ikke den som et intetsigende leketøy og forakter den som verdiløs jord!

To–tre minutter når de nettopp har hoppet ut av sengen, og to–tre minutter om kvelden når de nesten sover – dagens fillete frynser blir ofret til sjelen, mens den beste delen blir gitt til legemet! Og så hviledagene! Hvor sorgløst bruker ikke de fleste dem! Med hvilken likegyldighet låner du ikke ofte øret ditt til forkynnelsen av ordet!

Det er den gamle visa, dere har hørt den så ofte: Himmelen betyr lite for deg, helvete er nesten en spøk, evigheten bare innbilning og døden bare et skrem-mebilde. Å, å, det er et under at det ikke er mer bedrag!

Det underlige er at noen finner porten – at noen får øye på evig liv – når vi er slik, så vanvittige, så dumme, så avsindige at vi spøker der det største alvor burde vises, og leker og fjaser der selv hele hjertets hengivelse er altfor lite for en sak av uendelig, evig betydning. Det er så lett å bli bedratt. Gud hjelpe oss derfor å ransake oss selv og våke, se oss for, prøve og undersøke, så vi ikke blir forkastet på den dagen!

III.

Men nå for det tredje: Dette bedraget kan vare gjennom hele livet, ja, til siste øyeblikk. Og det er godt mulig at de første minuttene av vårt liv i den kommende verden fortsatt vil ha et skjær av det samme blendverket. Det høres underlig ut, men likevel ser det ut til å gå fram av noen skriftsteder. La meg nevne en eller to av Frelserens lignelser som viser at dette bedraget kan vare lenge.

Først har vi ugresset blant hveten: «La dem begge vokse sammen til høs-ten» (Matt 13,30). Av dette går det fram at atskillelsen ikke skjer før høstfolkene, som er englene, sanker ugresset sammen og binder det i bunter for å brenne det.

Du ser altså at du kan bli stående i menigheten i hele sytti år og bli båret til graven, fulgt av en skare alvorlige menn som sørger over at du er borte. Og likevel, enda du er lagt i graven som en av Jesu sauer, vil du kanskje våkne til evig skam og avsky (Dan 12,2). Atskillelsen skjer kanskje aldri i menigheten på jorden. Du blir stående til englene går gjennom menighetsprotokollen og skjærer deg bort, du som ikke er av Gud.

En annen lignelse – noten som kastes i havet – har den samme advarselen: «Igjen er himlenes rike likt en not som kastes i havet og samler fisk av alle slag» (Matt 13,47). Når kommer atskillelsen? Ikke før noten er dratt opp på stranden. Da blir de gode fiskene samlet i kar, men de råtne blir kastet ut.

Slik skjer ikke den store atskillelsen før landet er nådd – det vil si før evigheten har begynt. Og noen av dere vil på den måten bli værende i menighetens not til den blir dratt i land på dommens dag. Og vi som ventet å finne deg i karet, skal kanskje med redsel se deg bli kastet ut. Eller du venter selv å være der, og blir likevel kastet ut.

Flere andre lignelser gir den samme advarselen, men jeg skal bare nevne én til, nemlig lignelsen om den unyttige tjeneren. Han var en tjener og forble det. Han var dristig nok til å tre fram blant de andre tjenerne for å få lønn. Og da han ikke fikk noen, var han frekk nok til å unnskylde seg for sin herre med at han likevel hadde gjort sitt beste med herrens penger.

Du kan ha en talent – og å, hvor mange av dere har det ikke! – som du gjemmer i jorden. Kanskje bebreider dine medtjenere deg aldri for det. Ja, når Herren kommer, vil du kanskje tre fram med løftet panne for å få lønn. Men han skal si: «Kast den unyttige tjeneren ut» (Matt 25,30). Og du vet hva dommen over en slik blir.

Av Kristi egne ord har vi altså den sikreste grunn til å tro at selvbedraget for mange vil vare helt til det siste. Den selvbedratte kan forbli blind til han befinner seg i fortapelsens grufulle mørke. Men vi trenger ikke gå til Skriften for å finne beviser for dette. For vi vet selv at det er slik.

Vi kan ikke ransake og prøve menneskenes tilstand så nøyaktig. Det ville være dårskap å gjøre krav på ufeilbarlighet. Men det finnes likevel visse tider da døren til hjertene deres kan stå så vidt på gløtt at en kan danne seg en ganske sikker mening om dem.

Dødsleiene taler. Ikke alle har mot til å leke med døden og bære på en orm ved gravens rand. Å, hvor mange er det ikke som går gjennom den første og den andre porten, men ikke kan åpne jernporten som fører inn til staden! Jeg har sett flere som viste stort mot i livet, men gjorde en sørgelig figur i døden.

Det er trist å høre en som har ført en høy bekjennelse, bli nødt til å dømme seg selv i den siste stund og si: «Jeg har vært en hykler. Jeg har sittet ved Herrens bord, og likevel har jeg drukket av djevelens beger også. Jeg ble aktet, enda jeg ikke var aktverdig. Jeg ble tatt opp blant de troende, enda jeg var en kjeltring.» Noen har kjent strikken om halsen før henrettelsen. Noen slår øynene opp før de virkelig er i pinen.

Men det har vært andre, mer sløve og døde, som har gått rett gjennom jernporten i full ro og trygghet. Når vi har hørt vennene deres si: «Å, han fikk en så lett død», har vi måttet tenke på dette skriftstedet om de ugudelige: «For de er fri for lidelser inntil sin død, og kroppen deres er velnært. De er uten menneskers plage og slites ikke som andre mennesker» (Sal 73,4–5). Dette er merket på den ugudelige, ikke på den rettferdige.

Å, den sløve fryktløsheten, den døde roen som noen mennesker går over til en annen verden med! Hvor forferdelig er ikke stillheten som går foran stormens raseri! Har jeg ikke gitt akt på ugjenfødte bekjennere og merket den skrekkelige redselen og grufulle tvilen som de har prøvd å skjule?

Det betyr ikke at de levde et dårlig liv. Men de hadde ikke noe åndelig liv – ingen omsorg for sjelers frelse, ingen kjærlighet til Kristus, ingen bønneom-

gang med Herren, intet skjult samfunn med ham. Og nå til slutt har de verken seiersglede eller trøst i Ånden, så de må prøve å etterape begge deler.

Da tiden kom for dem å dø, talte de like glatt som noen og lukket øynene like fredfullt som noen. Men som den rike mannen «slo de sine øyne opp i dødsriket, der de var i pine» (Luk 16,23). Blendverket deres ble blåst bort – men å, nå var det for sent!

Jeg advarer dere, kjære tilhørere: Gå ikke gjennom livet med et falskt håp, så dere til slutt ser at dere er bedratt. Bunyan har i sin «Pilegrimsvandring» skildret hvordan det ender med den falske bekjenneren. Jeg vil sitere ordene hans her, så dere kan se hele hendelsen for øynene:

«Mens jeg nå med beundring så på alle disse tingene, vendte jeg hodet og så tilbake. Da merket jeg at Uvitenhet kom til elvebredden. Han kom snart over, og det uten halvparten så store vansker som de to andre mennene hadde måttet kjempe med. For det hendte seg nettopp at det et sted var en ferjemann, Tomt-Håp, som hjalp ham over med båten sin.

Jeg så ham, som de andre, gå opp på fjellet for å komme til porten, men han kom alene, og ingen kom ham i møte med den siste oppmuntringen. Da han var kommet opp til porten, så han opp på innskriften som sto over den, og begynte så å banke på, i den tro at han straks skulle bli sluppet inn.

Men mennene som så ut over porten, spurte ham: ‹Hvor kommer du fra? Og hva vil du?› Han svarte: ‹Jeg har spist og drukket for Kongens øyne, og han har lært på gatene våre.› Så ba de om attesten hans, så de kunne gå og vise den til Kongen. Han følte etter på brystet, men fant ingen. ‹Har du ingen?› sa de. Og mannen svarte ikke et ord.

De fortalte dette til Kongen. Men han ville ikke gå ned og se til ham. I stedet befalte han de to skinnende, som hadde fulgt Kristen og Håpefull til staden, å gå ut og ta Uvitenhet og ‹binde hender og føtter på ham og føre ham bort›. Det gjorde de. De tok ham og førte ham gjennom luften til den døren jeg hadde sett i siden av fjellet, og satte ham inn der. Da så jeg at det gikk en vei til helvete like fra himmelens porter som fra Fordervelsens by.»

IV.

Og nå til mitt siste punkt: Dette blendverket kan vare gjennom livet og bli holdt oppe ved mange tilsynelatende vakre beviser, men det må drives bort. Å, om denne vakre drømmen kunne vare evig – om mannen kunne ha håp for evig – da trengte jeg ikke ta det så alvorlig denne formiddagen. Men drømmen må drives bort, så hør på meg! Hør på meg, menn og brødre, mens jeg kort kommer med noen få alvorlige formaninger.

Husk, du som bekjenner deg som kristen, at når den tiden kommer, blir du helt alene. Da er det ingen pastor som trøster deg, ingen diakoner eller medlemmer som forteller deg at du har avlagt en god bekjennelse. Da har du bare dine egne handlinger, din egen tro og ditt eget liv å se på, i evighetens alvorlige ensomhet. Og da vil du se riktig på saken, om du ikke gjør det nå.

Da vil også samvittigheten din våkne. Du ville gi tusen verdener for å kunne få den til å tie da. For samvittigheten er helvetes «orm», og den «dør aldri» (Mark 9,48). Den er den ilden som ikke kan slokkes. Da vil du ikke kunne

tilfredsstille samvittigheten med påskudd eller gode forsetter og løfter. Nei, den vil gnage, bite, pine og plage deg. Dens fryktelige flamme vil en gang for alle fortære alle dine stolte forestillinger og behagelige innbilninger.

Da blir også sjelen din mer følsom enn den er nå. Nå bryr den seg lite om himmel eller helvete, tid eller evighet. Men da vil disse ordene gå gjennom deg som dolker. Da vil du merke at sjelen hadde betydning – ja, at den hadde all betydning.

Der finnes ikke noe beger du kan drukne hver alvorlig tanke i, ikke noe teater som kan jage bort tungsinnet ditt, ingen lystige selskaper der du med latter og spøk kan fordrive alle alvorlige inntrykk. Der blir det ingen anledning til å drive gjøn med pastoren eller lulle samvittigheten i søvn. Nei, den følsomme sjelen din, såret på hvert punkt, vil bli drevet til å skrike høyt, og skriket vil aldri stilne. For da er du fortapt, fortapt, evig fortapt.

Da vil kunnskapen din bli større, og du vil få vite det du ikke vet nå. Men all din viten vil bare la deg se og kjenne din egen dårskap desto bedre: at du foraktet håpet mens det ennå fantes, og var fornøyd med skinnet i stedet for virkeligheten mens Kristus ble forkynt for deg.

Men hør på meg, hør på meg én gang til. Menneske! Da er det Gud du får å gjøre med. Nå er det bare min svake stemme, bare min skrøpelige tale som når ditt hjerte i dag. Og du vil glemme alt sammen, eller kanskje blir du ikke det minste rørt av det nå. Men når du får med Herren selv å gjøre, blir det noe helt annet.

Å, var jeg en Baxter, ville jeg la tårene holde prekenen min og gråte over dere som fører en høy og frimodig bekjennelse, men ikke vil ransake og prøve dere selv om dere er i troen (2 Kor 13,5). Men om ikke jeg kan nå hjertene deres, så skal Herren møte dere. De øynene som er som en ildslue (Åp 1,14), skal lyse opp selv de mørkeste krokene i sjelen din. Han skal sette fingeren på den spedalske flekken som du nå så omhyggelig prøver å skjule. Hans hånd skal åpne brystet ditt, se på hjertet ditt og stille det til skue for hele verden.

Så visst som dere en gang skal stå for Gud, så gjerne ville jeg at dere nå gjorde opp saken deres med Herren. Bygg for evigheten! Har du bygd på sand, så riv byggverket ned og reis det opp igjen på den faste klippen, Kristus. Har du bygd med «tre, høy, strå», så brenn det opp og rop til Gud i dag om miskunn. Og søk nåde til heretter å bygge med «gull, sølv, kostbare steiner» (1 Kor 3,12), så bygningen din kan bli stående evig.

Og nå et ord til deg, du synder! Er det slik med den som bekjenner troen – «er det med nød og neppe den rettferdige blir frelst» (1 Pet 4,18) – hvor skal du da gjøre av deg? Dranker, du skal komme til å tømme vredens beger! Banner, forbannelsen skal ramme din egen sjel i forferdelig mål! Tyv, du skal finne ut at du har stjålet din egen sjel! Skjøge! Horkar! Du skal til slutt finne ut at Gud avskyr deg, og han skal vise deg bort fra sitt ansikt.

Jeg sier: Hvis selv de beste mennesker som lever, trenger å prøve og ransake seg selv slik, og hvis til og med mange av dem vil bli forkastet, hva skal det da bli av deg, du sorgløse synder?

Og du skjelvende stakkar – du skjelvende kristne! Jeg har ikke talt slik for å skremme deg. La meg likevel be deg ta din tilflukt til Jesus igjen denne formiddagen. Skaper det så mye uro å prøve og veie oss selv nøye, ville det da ikke være best både for deg og meg å klynge oss til korset igjen og si: «Just som jeg er, setter jeg min lit til deg, Jesus – til deg alene.» For husk: Ingen som klynger seg til korset, kan gå fortapt. Amen.

4. søndag etter påske: Kristi bønn for sitt folk

> «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden, men at du skal bevare dem fra det onde» (Joh 17,15).

Dagens tekster i 1899: Hebr 5,1–10 og Joh 17,9–17.

Denne bønnen fra Kristus er en dyrebar skatt for alle sanne troende til alle tider. Det er fordi den gjelder hver enkelt av dem for seg. Kjære venner, når vi lytter til Kristi ord, burde hver og en av oss huske at han ber for oss.

I dette og det forrige kapitlet ber han for den store skaren av sine utvalgte, men samtidig er det for hver enkelt troende han trer fram. Hvor svake og fattige vi enn er, og hvor liten vår tro og hvor små våre nådegaver enn måtte være – våre navn står likevel skrevet på hans hjerte, og vi skal ikke miste vår del i Jesu kjærlighet.

Siden tiden min er kort, går vi straks over til teksten uten noen lengre innledning. Først skal vi forklare hva den betyr. Deretter skal vi se på grunnene til denne bønnen, og så på den læren og de praktiske rådene vi kan hente ut av den – alt sammen så kort som mulig.

I.

La oss først få klart for oss hva teksten betyr ordrett: «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.» Denne bønnen kan forstås på to måter. Den ene er at han ikke ber om at de skal trekke seg tilbake i ensomhet. Den andre er at han ikke ber om at de skal tas ut av verden ved døden.

Så til den første betydningen, å trekke seg bort fra verden og leve for seg selv i ensomhet. Det har vært eremitter og andre som har trodd at hvis vi trakk oss bort fra det travle livet og levde alene for oss selv, ville vi bli mer til behag for Gud og kunne tjene ham bedre. I gamle dager trakk mange seg tilbake til ørkenen og kom aldri inn til byene. De gikk omkring alene og ba sine bønner i huler og skoger. De mente at de ble urene og besmittet hvis de kom sammen med resten av menneskeheten.

Vi har fremdeles folk blant katolikkene som lever som eremitter, atskilt fra andre mennesker, og som mener at de på den måten tjener Gud på en særlig velbehagelig måte. Det finnes også munke- og nonneordener som lever nesten bare sammen med sine ordensbrødre i den tro at de ærer Gud og arbeider på sin egen frelse når de stenger seg ute fra verden omkring.

Men nå er det for sent å tale mot munke- og klosterlivet. Det har dømt seg selv. Det har vist seg at noen av de mennene som trakk seg slik bort fra menneskene, gjorde seg skyldige i verre ting og syndet grovere enn folk som levde i verden.

Det er ikke mange som kan trekke seg bort fra livet blant mennesker og i ensomheten bevare sin ånd ren og ubesmittet. Selv sunn fornuft sier oss straks at eremittlivet ikke er den rette måten å tjene Herren på. Vi kan nok tjene oss selv på den måten og svøpe oss i selvbehagets kappe, men vi kan ikke tjene Herren i sannhet.

Selv om vi på den måten kunne oppfylle den ene siden av Herrens bud, er det umulig å oppfylle den andre – å elske vår neste som oss selv. For da kan vi verken trøste dem som har et sønderknust hjerte, reise opp dem som har falt, eller føre sjeler ut av død og synd. Fra hjertet kommer alt det onde. Og siden vi har hjertet med oss også i ensomheten, kan ikke et tilbaketrukket liv befri oss fra synden.

Kunne vi bare bli kvitt hjertet vårt, eller fantes det et middel som gjorde vår natur fullkommen, kunne vi nok leve alene i ensomhet. Men slik vi nå er, skal det en godt lukket dør til for å stenge djevelen ute, og en godt tettet celle for å hindre synden i å trenge inn.

Jeg har hørt om en mann som mente at han nok skulle kunne leve uten å synde bare han fikk være alene. Han tok med seg en krukke vann, et godt forråd av brød og litt ved, og lukket seg inne i en ensom celle. «Nå skal jeg få leve i fred,» sa han. Men det varte ikke lenge før han kom til å velte krukken, og da ga han sitt sinne luft med harde ord. Da han kom til seg selv, sa han: «Jeg ser at man kan miste herredømmet over seg selv også når man er alene.» Og han vendte straks tilbake til livet blant menneskene.

Men disse ordene fra vår Frelsers munn kan også forstås på en annen måte. Når det heter: «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden», kan det bety: ved døden. Det er en salig og velsignet måte å bli tatt ut av verden på, og turen kommer snart til oss alle. Om noen få år skal de glødende vognene og hestene hente Herrens stridsmenn hjem. Men Jesus ber ikke om at noen av hans utvalgte skal bli tatt bort altfor tidlig. Han vil ikke at de nylig gjenfødte sjelene skal løfte vingene og fly opp til himmelen før deres tid er kommet.

Hvor ofte ber ikke den trette pilegrimen denne bønnen: «Å, om jeg hadde vinger som duen! Da ville jeg fly bort og finne meg et sted å bo» (Sal 55,7). Men slik ber ikke Jesus. Han overlater til Faderen å hente oss hjem når vi kan samles inn i hans låve som modne kornband. Jesus ber ikke om at vi straks skal tas ut av verden ved døden. Han ber om at vi må gjøre godt i verden, men aldri om at vi skal samles inn før vi er modne.

Dermed har jeg kort forklart de to betydningene av ordene «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden»: enten at de trekker seg tilbake fra verden i ensomhet, eller at de blir tatt bort ved døden.

II.

Vårt andre punkt var grunnene til denne bønnen. Det er tre: Kristus vil ikke at vi skal tas ut av verden, fordi det at vi blir her, er til nytte for oss selv, til gagn for verden og til ære for Gud.

Det er til nytte for oss selv at vi ikke straks blir tatt ut av verden. Jeg ser her bort fra tekstens første betydning og holder meg bare til den andre: ved døden. Vi forstår at den største velsignelsen vi noen gang kan få, er å få dø. Men det ville sannelig ikke være til vårt beste å bli tatt ut av verden i det samme øyeblikket vi ble tatt ut av synden. Det er nyttigere for oss å bli her en liten tid – langt nyttigere.

Det kommer først og fremst av at en kort tid her vil gjøre himmelen så mye herligere for oss. Ingenting gjør hvilen så søt som arbeid. Ingenting kan gjøre tryggheten så god som lang usikkerhet, frykt og strid. Ingen himmel vil bli så herlig som en himmel som følger etter lidelse og smerte.

Jeg tror at jo dypere vi drikker av trengslenes beger her nede, desto søtere skal det bli å drikke den evige herlighet i fulle drag av velsignelsens gylne beger. Jo mer vi blir angrepet og slått her på jorden, desto herligere blir seieren der oppe, når tusen ganger ti tusen englers jubelrop skal ønske oss velkommen i vår Fars hus.

Jo større prøvelser, desto mer velsignelse. Jo større lidelse, desto større henrykkelse. Jo mer nedslått, desto mer opphøyet. Slik skal vi kunne nyte en større salighet i himmelen nettopp på grunn av de trengslene vi går igjennom her nede. Derfor, mine brødre, la oss ikke være redde for prøvelsene våre. De er til vårt beste. Det er godt for oss å bli her en tid.

Ja, vi ville ikke ha stort å fortelle om i himmelen hvis vi ikke kunne fortelle om noen få prøvelser og motgang her nede og med glede tale om Herrens frelsende og bevarende nåde.

En gammel sjømann er glad for å ha lidt skibbrudd noen ganger og opplevd mange eventyr på havet, hvor farlige de enn har vært. For havner han til slutt på Greenwich-hospitalet for gamle sjøfolk, vil han med stor fornøyelse fortelle kameratene sine at det var på hengende håret at han ble reddet. Slik vil det også være mange gamle korsets soldater i himmelen som skal fortelle om kampene sine – hvordan Mesteren frelste dem, vant seier og slo ned alle deres fiender.

Dernest er det til gagn for andre mennesker. Jeg tror vi alle burde være villige til å bli på jorden for andres skyld. Hvorfor får ikke de hellige dø så snart de er blitt omvendt? Fordi Gud ville at de skulle bli redskaper til frelse for sine medmennesker. Jeg kan ikke tro at du ville ønske å gå ut av verden hvis det fantes én sjel som skulle bli ført til Frelseren ved deg.

Jeg tror ikke jeg kunne bli helt lykkelig om jeg gikk inn til herligheten før de sjelene som var lagt på min lodd, var blitt frelst. Men en slik tanke er urimelig, for Gud tar ikke sine hellige bort før de er blitt åndelige fedre for dem han har utvalgt. Vi ønsker ikke å gå inn i himmelen før vår gjerning er fullført. Det ville gjøre oss urolige på dødsleiet om det ennå var én eneste sjel igjen som skulle bli frelst ved oss som redskaper.

Vent derfor, du kristne! Det er ennå en brann som skal rives ut av ilden, en synder som skal frelses fra sin synd, en opprører som skal føres bort fra sin villfarne vei. Og kanskje er denne synderen en av dine egne slektninger! Kanskje, du stakkars enke, må du bli her i verden fordi du har en sønn på villspor som

ennå ikke er frelst, og Gud har utsett deg til å være redskapet som fører ham til frelse.

Og du gråhårede kristne: Selv om «gresshoppen sleper seg fram» (Fork 12,5) og du lengter etter å dra bort, kan det hende du holdes tilbake her fordi en av dine egne etterkommere skal bli frelst ved deg som det menneskelige redskapet. Bli da her for din sønns skyld, han som er ditt eget kjød og blod. Jeg vet hvor inderlig du elsker ham. Derfor vil du sikkert gjerne bli her en liten stund og regne det som en gave å få ta sønnen din med deg til herligheten i himmelen.

Den tredje grunnen er at det er til Guds ære. En prøvet hellig er til større ære for Gud enn en uprøvet. Jeg tror virkelig i min sjel at en troende i støvet viser mer av sin Mesters herlighet enn en troende i paradis. Et Guds barn i den glødende ovnen, som ikke har et hår svidd og ikke engang lukter av ild på klærne, viser mer av Gud enn den som står med krone på hodet og uavlatelig synger Guds pris foran den Eviges trone.

Ingenting gir en håndverker så stor ære som at verket hans tåler å bli prøvd. Slik er det også med Gud. Det er til hans ære at hans hellige viser at de er ekte. Peter æret Kristus mer da han gikk på sjøen, enn da han sto på land.

Det var ingen særlig ære for Gud at Peter kunne gå på den faste strandbredden, men Peter æret ham da han steg ut på sjøen. Peter så Herren komme gående på vannet og sa til ham: «Herre, er det deg, da byd meg å komme til deg på vannet! Han sa: Kom! Og Peter steg ut av båten og gikk bortover vannet mot Jesus» (Matt 14,28–29).

Hva er det vel vi kristne ikke kan gå igjennom på hans bud? Å, jeg tror vi kunne reise oss og hogge selve Agag i stykker og knuse Satans eget hode ved Jesu kraft. Det er altså for Jesu ære at vi blir her. Kunne Kristus bli løftet en tomme høyere ved at jeg ble værende i støvet, ville jeg si: «Å, la meg bli! For det er salig å være her for Herrens skyld.»

Og kunne jeg ære Kristus mer ved å bli her for alltid, ville jeg heller leve her evig. Kan vi bare sette flere edelstener i Kristi krone ved å bli her, hvorfor skulle vi da ønske å bli tatt ut av verden? Vi ville si: «Det er velsignet å være hvor som helst vi kan opphøye ham.»

III.

Vårt tredje punkt er den læren vi kan hente ut av denne bønnen. Den første er denne: Når vi dør, er det Gud som tar oss ut av verden. Døden er ikke et selvstendig vesen som kommer etter sin egen vilje og tar oss bort når det selv finner for godt. Egentlig er det slett ikke sant at døden noen gang tar den kristne bort. Det er Gud alene som kan flytte sine barn fra denne verden. Enten det er den ringeste bonde eller den regjerende monark, er det den samme hånden som løfter dem opp til skyene.

Det kan du se av Johannes' åpenbaring. Der blir vinhøsten av de ugudelige samlet inn av en engel, mens Kristus selv høster inn de rettferdige. «En annen engel kom ut av templet i himmelen og hadde en skarp sigd, han også. Og enda en annen engel kom ut, fra alteret. Han hadde makt over ilden. Og han ropte med høy røst til engelen som hadde den skarpe sigden: Send ut din skarpe sigd og høst drueklasene av jordens vintre! For druene er modne. Engelen lot sin

sigd gå over jorden og høstet jordens vintre, og han kastet frukten i Guds vredes vinpresse, den store» (Åp 14,17–19). Dette var de ugudelige.

Men ser du på versene foran, får du høre: «Og jeg så – og se: En hvit sky, og på skyen satt en som var lik en menneskesønn. På sitt hode hadde han en krone av gull, og i sin hånd en skarp sigd. Og en annen engel kom ut fra templet og ropte med høy røst til ham som satt på skyen: Send ut din sigd og høst! Timen til å høste er kommet, for høsten på jorden er fullmoden. Og han som satt på skyen, lot sin sigd gå over jorden, og jorden ble høstet» (Åp 14,14–16).

Kristus er den høstmannen som selv bærer inn sitt korn. Han vil ikke la en engel gjøre det for seg. Gud alene har livets slutt i sin hånd.

Det andre er dette: Det er ikke halvt så viktig å dø som å leve for Kristus. «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.» Deres død er ikke det han ber om, men «at du skal bevare dem fra det onde». Han ber om at de må bli bevart i livet, for han vet at døden da blir salig av seg selv.

Vi hører ofte folk spørre hverandre: «Har du hørt at den og den er død?» «Hvordan døde han?» Vi burde heller spørre: «Hvordan levde han?» Det kan nok være et viktig spørsmål hvordan en dør, men det viktigste er hvordan en lever. For en underlig forestilling folk har om døden! De spør ikke om han døde i Herren, men: «Fikk han en lett død? Døde han rolig?» Er det slik, slutter de at alt er godt og vel.

Spør jeg: «Satte han sin lit til Kristus?», blir svaret gjerne: «Jeg håper det. Han fikk i hvert fall en lett død.» Folk setter så stor pris på en lett død. Er det ingen særlig smerte og kamp, og plages han ikke som andre, trekker de den falske slutningen at alt er vel. Men det kan lett hende at de blir lagt i graven med håp og likevel står opp til fordømmelse når den evige morgenen bryter fram.

Det er ikke noe tegn på nåde at døden vår er lett. Det er naturlig at mennesker som har mistet all sin styrke, dør lett. Mange av de mest ugudelige mennesker har fått en lett og smertefri død fordi all kraft var borte og det ikke var noe igjen som kjempet mot. Men selv om de døde som lam, våkner de likevel opp til sorg. Stol ikke på dødsleiet, mine kjære venner. Hent ikke bevisene for sann kristendom derfra. Det avgjørende beviset er ikke hvordan en dør, men hvordan en lever.

IV.

Den praktiske lærdommen vi kan hente ut av teksten «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden», er at vi ikke egenrådig skal be Gud om å la oss dø. Kristne ønsker alltid å dø når de har trengsler og prøvelser. Spør du dem hvorfor, svarer de: «Fordi vi ønsker å være hos Herren.» Ja visst – de ønsker å være hos Herren når trengsler og fristelser rammer dem.

Men det er ikke fordi de «lengter etter å være hos Herren». Det er bare fordi de vil bli kvitt sine besværligheter – ellers ville de ikke ønske å dø så snart de fikk en smule motgang. De vil hjem, ikke så mye for å være hos Frelseren som for å slippe unna livets kamper. Vi hørte ingenting om at de lengtet hjem da de hadde det godt og bekvemt. De ligner late gutter som vil gå hjem når de blir satt til hardt arbeid – og slik er de fleste av oss.

Riktignok bør du av og til ønske å dra herfra. Du kunne jo ikke være en sann israelitt om du ikke ønsket å dra opp til Jerusalem. Du kan be om å bli tatt ut av verden, men Kristus vil ikke legge fram den bønnen for deg. Når bønnene dine stiger opp til Herren, prøver også denne lille bønnen å komme med blant dem. Men Kristus vil si: «Deg vet jeg ingenting om. ‹Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.›» Du ønsker det kanskje inderlig og oppriktig, men du får ikke din Mester til å be sammen med deg.

I stedet for å ønske og be om å slippe unna kampen, bør du ta mot til deg i Herrens navn. Husk at hvert ønske om å slippe unna striden bare er en flukt fra din Mester. Tenk ikke så mye på hvilen. Husk heller at selv om du roper: «La meg få trekke meg tilbake til teltet», skal det ikke skje før du kan vende tilbake med seier. Bli derfor her for å virke og arbeide.

Mine kjære venner, jeg hadde tenkt å tale også over den andre halvdelen av verset, men tiden strekker ikke til. Derfor må jeg nøye meg med å legge fram noen få tanker om tekstens første del.

«Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.» Kanskje sier du i morgen: «Så leit at søndagen er over! Nå må jeg av sted på arbeid igjen. Jeg skulle ønske det alltid var søndag, så jeg kunne vie meg til å holde oppbyggelser, søndagsskole og bønnemøter og dele ut traktater.

Da kunne jeg slippe alt strevet og alt som tærer på sjelen ute i verden. Å, om jeg slapp å gå ut i den igjen!» La meg gi deg et lite puff framover. Tenker Jesus slik? Hør hva han sier: «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.» Det er ingen utvei fra dette onde – om det da er et onde. Derfor må du overvinne det med ny kraft og nytt mot.

Ja, bruk heller anledningen til å være til velsignelse for dine medmennesker, til selv å gjøre framskritt i det gode og til å gå til angrep på fienden. Ha alltid et skudd klart mot djevelen. Vær alltid rede til å hogge inn i fiendens rekker. La et ord falle i forretningslivet som kan være en vellukt, som en salve. Led samtalen inn på himmelske ting når du er i selskap, og kjemp med Herren i enerom.

Jeg mener ikke å oppmuntre deg til å ha religionen på leppene til enhver tid. Jeg tror ikke det er din plikt å ta en kunde med inn på kontoret og holde ham en halv time i bønn når han kommer for å betale en regning. Det er heller ikke nødvendig å hellige båndene og tørklærne dine ved å formane kjøperne over disken. Det er ikke helt uten grunn at noen er blitt beskyldt for hykleri når de ser ut til å bruke religionen mer enn butikkvinduet for å trekke kunder.

Tal ikke om troen for å bli hørt av mennesker. Men byr det seg en passende anledning, så kom fram med geværet og sikt godt.

Cromwells korte ordre til soldatene sine var: «Stol på Gud, mine venner, og hold kruttet tørt.» Det samme vil jeg si i en høyere betydning. Framfor alt: Hold oppe en jevn ild mot fienden ved et hellig liv. Ingenting refser synden hardere enn din gudsfrykt. Kan du ikke bevise med ord at stokken er kroket, så gjør det ved å legge en rett stokk ved siden av den. La på samme måte din renhet bli sett ved siden av andres urenhet. Da blir de ettertrykkelig irettesatt.

Og nå, mine brødre, hva sier denne teksten til de uomvendte? Mine kjære venner, det er noen her som jeg av og til nesten har tenkt å be Gud om å ta ut av

verden. Jeg kan si dere hvorfor. De er så ugudelige – så forferdelig ugudelige, så ryggesløse og forherdet – at det ser ut som de aldri kan bli vunnet for Herren. De ser ut til å være dømt allerede, og de bare lokker andre med seg i samme fordervelse.

Jeg vet om en landsby der det bor en mann som er så ugudelig og lastefull at jeg nesten kunne ønske å be om at han måtte bli tatt ut av verden. Han er så forferdelig ugudelig at mange av dem jeg håpet virkelig var kristne, er blitt forgiftet av hans eksempel. Ja, han ser ut til å forderve hele befolkningen på stedet.

Han står som et dødbringende upastre – et gifttre – med utbredte greiner som skygger over hele stedet. Han ødelegger alle rundt seg. Det ser ikke ut som en nåde at han får være her – det kunne heller se ut som en nåde om han ble tatt bort.

Er ikke noen av dere lik denne mannen? Dere gjør aldri noe for Kristi sak. Dere gjør tvert imot deres ytterste for å motarbeide den. Dere sår aldri et gressfrø der det ikke vokste et strå før. Dere er til ingen nytte. Og likevel blir livet deres spart, fordi Jesus sier: «Jeg ber ikke om at du skal ta dem ut av verden.» Han ber om at dere må få bli i verden en tid til.

Og hva har han ikke fridd dere ut av? Først kom feberen og la deg på sykeleiet, men Kristus sa: «La ham ikke dra bort ennå. Spar ham denne gangen.» Og du ble spart. Neste gang grep sykdommen deg og la deg ned. Igjen ba han: «Spar ham!», og du ble frisk igjen.

Den tredje gangen var du helt nær døden. Dødsengelen løftet sitt blinkende sverd, og eggen streifet deg nesten. Men Kristus sa: «Spar ham, engel! Spar ham – kanskje han vil vende om til meg av hele sitt hjerte.» Han som du hatet, elsket deg så høyt at han ba for deg. Derfor er du spart helt til nå.

Men husk at denne fristen ikke varer evig. Til slutt vil rettferdigheten rope ut: «Hogg det ned. Hvorfor skal det stå her og utarme jorden?» (Luk 13,7). Noen av dere har utarmet jorden i seksti eller sytti år – gamle syndere, til ingen nytte i denne verden. Er det ikke sant? Der står dere og tar plassen fra andre trær, til ingen nytte! Familien deres blir fordervet av eksemplet deres, og hele nabolaget blir smittet av dere.

Si ikke til meg at jeg ikke må tale så grovt. Så lenge Gud gir meg liv og helse, kommer jeg aldri til å glatte over syndene deres. Går du fortapt, skal det ikke være fordi det manglet rett fram tale og alvorlig formaning.

Å, dere som utarmer jorden! Hvor mye har ikke Mesteren «spadd opp rundt det og gjødslet det» (Luk 13,8) – og likevel bærer dere ingen frukt. Øksen vil snart bli lagt ved roten, og å, hvilken ild dere skal kastes i! Du ugudelige menneske, du er blitt spart til ditt syndebeger flyter over som olje på straffens flamme, og ilden som stiger opp, vil snart nå deg.

Jo hardere bueskytteren spenner strengen, med desto større kraft flyr pilen. Hva om straffen drøyer fordi sverdet blir slipt og armen løftet høyere til en forferdelig henrettelse? Å, dere gråhårede! Bare en kort stund til, og øksen faller. Skjelv og «kyss Sønnen, for at han ikke skal bli vred og dere gå til grunne på veien! For snart kunne hans vrede bli opptent» (Sal 2,12).

Og likevel tror jeg at noen av dere som har utarmet jorden, inderlig ønsker å tjene Gud. Stakkars synder! Det gleder meg at du kjenner at du har utarmet jorden. Erkjenner du at du har vært en unyttig torn og tistel? Innrømmer du at det ville være rettferdig av Herren om han fordømte deg? Kom da som du er, og kast deg ned for Jesus – uten gjerninger, uten noen fortjeneste. Vil du be Herren gjøre deg til et fikentre som bærer frukt? Å, gjør du det, vil han visselig gjøre det. For han har sagt at han vil høre hver sann bønn. Måtte det skje i Jesu navn. Amen.

5. søndag etter påske: Menighetens herlighet, enhet og seier

> «Og den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem, for at de skal være ett, likesom vi er ett, jeg i dem og du i meg, for at de fullkomment skal være gjort til ett, for at verden kan kjenne at du har utsendt meg og elsket dem, likesom du har elsket meg» (Joh 17,22–23).

Dagens tekster i 1899: Hebr 7,18–25 og Joh 17,18–23.

Vår Herre forteller oss her at verden skal lære Jesus å kjenne, og forstå at Faderen elsker sitt folk, når den ser den underfulle enheten som teksten beskriver. Det er enheten mellom mennesker og Kristus, enheten mellom disse menneskene innbyrdes i Kristus, og til sist Kristi enhet med den evige Far: «jeg i dem og du i meg, for at de fullkomment skal være gjort til ett».

La denne enheten være emnet for prekenen vår i dag. Vi skal hele tiden ha for øye hva den er til for, nemlig at verden skal tro at Gud har sendt Herren Jesus. Først skal vi se på det store middelet til denne enheten, deretter på selve enheten, og til slutt på virkningen av den.

I.

La oss først samle tankene om det store middelet til denne enheten, som Kristus taler om her. Det ligger i et nøtteskall: «Den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem», og det for at «de skal være ett, likesom vi er ett». Vår velsignede Frelser taler ikke her om det han en gang skal gi sine disipler. Det finnes riktignok en evig herlighet som er gjort i stand for alle som holder trofast ut til enden. Men her taler han om en herlighet som han allerede har gitt dem.

Dette kunne ikke være hans guddoms uendelige herlighet. Den var hans av natur og ikke en gave fra Faderen. Gjennom hele denne bønnen taler han som mellommann, det vil si som Gud og menneske i én person. Den herligheten han sier han har gitt sitt folk, er en herlighet som Faderen har gitt ham som Gud blitt menneske.

Vi må derfor gå ut fra at vår Herre Jesus Kristus her taler som Immanuel, Gud med oss, han «som, da han var i Guds skikkelse, ikke holdt det for et røvet bytte å være Gud lik, men uttømte seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg» (Fil 2,6–7).

Han står fram på jorden som Menneskesønnen og som Guds Sønn. Men selv i denne fornedrede skikkelsen var han omgitt av en herlighet som apostelen taler

om i sitt første kapittel: «Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss. Og vi så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet» (Joh 1,14). Det er som Ordet som er blitt kjød, at vår Herre har fått en overveldende herlighet av Faderen.

Disse ordene er blitt tolket på like mange måter som det er ord i dem, og jeg regner med at det er noe sant i hver av tolkningene. Jeg tror ikke det er mulig å få fram alt som ligger gjemt her, i én preken – kanskje ikke engang i hundre, ja, ikke engang i tusen. Derfor vil jeg ikke prøve på noe slikt. Jeg vil bare følge et smalt spor av praktiske tanker, omtrent som når en går over en åker på en smal sti og plukker opp noen få aks i forbifarten.

Jeg tror at en vesentlig del av vår Herres herlighet da han var på jorden, lå i den moralske og åndelige herligheten i hans karakter. Han var sannelig herlig i sin hellighet, og det er tydeligvis denne herligheten han overfører til oss. Legg merke til 2 Kor 3,18: «Men vi som med utildekket ansikt ser Herrens herlighet som i et speil, vi blir alle forvandlet til det samme bildet, fra herlighet til herlighet, som av Herrens Ånd.» Peter sikter til det samme: «Om dere blir spottet for Kristi navns skyld, er dere salige, for herlighetens og Guds Ånd hviler over dere» (1 Pet 4,14).

Denne herligheten som Faderen ga Sønnen, besto først og fremst i at han ga ham Den Hellige Ånd. «For Gud gir ikke Ånden etter mål. Faderen elsker Sønnen, og alt har han gitt i hans hånd» (Joh 3,34–35). Vår Herre tok imot Den Hellige Ånd ved sin dåp, og siden hvilte Ånden over ham. Slik levde, talte og handlet han alltid i kraft av Ånden som bodde i ham.

I ham ble Herrens ord ved profeten Jesaja oppfylt: «Men en kvist skal skyte fram av Isais stubb, og et skudd fra hans røtter skal bære frukt. Og Herrens Ånd skal hvile over ham – visdoms og forstands Ånd, råds og styrkes Ånd, den Ånd som gir kunnskap om Herren og frykt for ham» (Jes 11,1–2). I denne Ånden er det herlighet. For profeten sier lenger ned i kapitlet: «Hans hvilested skal være herlighet» (Jes 11,10).[1]

Denne herligheten har vår Herre Jesus gitt alle sine disipler. Guds Ånd hviler over hver sann disippel etter hans mål. Har vi ikke hans salvelse i full mon, er det enten fordi vi mangler evne til å ta imot, eller på grunn av vår synd. For Guds Ånd er gitt de hellige. Han blir hos oss og skal være i oss for evig.

Mine brødre, jeg ønsker til Gud at det må gå opp for oss at den herligheten med Den Hellige Ånd som ble gitt Kristus, også blir gitt oss. Også vi får tenke, føle, tale og handle under hans ledelse og overnaturlige kraft. Hva er vel vi i oss selv uten Den Hellige Ånd? Hvordan kan vi håpe å overbevise et eneste menneske – langt mindre verden – om at Gud har sendt sin Sønn, hvis ikke Den Hellige Ånd er med oss?

Men om han vil komme – og jeg håper at han hviler over mange av oss – om han får ta alle våre evner i besittelse og styre og råde over oss i all sin hellighets herlighet, da skal vi sannelig bli en kraft i verden til menneskenes omvendelse. Herren Jesus har gitt oss denne Ånden. La oss leve livet vårt i hans kraft fra nå av.

[1] NB: «Og hans bolig skal være herlighet».

Dernest besto vår Herres herlighet i den kraften han hadde gjennom Den Hellige Ånd til å ta imot, holde fast ved og forkynne Guds ord. Vår Herre Jesus var en fullkommen åpenbaring av Guds vesen. «For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus» (Joh 1,17). Han kjente Guds plan, den uendelige kjærlighets velsignede frelsesplan, og han forklarte den for sine etterfølgere. «For de ordene som du ga meg, har jeg gitt dem» (Joh 17,8).

Kristus var det stedet der Guds ord var lagt ned og tatt vare på, og det må i høy grad ha økt hans herlighet. Er ikke *logos*, «Ordet», en av hans herligste titler? Men nå har han gitt oss ordet som han har talt til våre sjeler. Fra nå av er det vi som skal forkynne livets ord midt i en vrang og forvendt slekt.

Vil du kjenne Guds vesen? Det er ikke bare åpenbart i en bok. Det tar fremdeles kjøtt og blod i de menneskene som Herrens Ånd bor i. Ennå gjør Herren sitt vesen og sin vilje kjent gjennom livet, læren og undervisningen til dem som Guds Ånd bor i. Synes du dette er en ringe herlighet?

Å, min kjære, herligheten ved å ha Guds Ånd, herligheten ved å kjenne den evige Gud, herligheten ved å ha tatt imot hans ord som en særlig utmerkelse for Herrens utvalgte framfor deres medmennesker – den overgår uendelig alle kroner, titler og ordener som verdens monarker kan dele ut. Snakk ikke om deres stjerner, ordener, bånd og kors! Å få del i Den Hellige Ånd og å bringe Guds sannhet videre er en større herlighet enn denne verdens fyrster engang kan tenke seg eller ane.

Vår Herre Jesu herlighet lå også i hans velsignede persons hellighet. Han sier: «Jeg helliger meg for dem» (Joh 17,19). Legg merke til hvor fullt han hadde viet seg til Herren helt fra barndommen, inntil han kunne rope ut: «Det er fullbrakt!» For en hellighet som strålte fra hans panne, der en ren sjel viste seg i mandig oppriktighet! Hvor du enn var sammen med ham – i begravelser og bryllup, ved sykesengen, midt i den store folkemengden eller blant spottende motstandere, så vel som blant sine egne, de tolv – ville du bli grepet og betatt av den guddommelige helligheten som omga ham.

Han var gjennomtrengt av en usigelig medfølelse og hadde en majestet av ubesmittet renhet som gjorde ham herlig framfor menneskenes barn. Fiendene spyttet på ham, men selve spyttet var den hyllesten ondskapen ga den seirende godheten. De ugudelige korsfestet ham, men i selve denne handlingen lå det en slags innrømmelse av at de var forvirret og urolige og ikke kunne stå seg mot ham. De ropte: «Korsfest! Korsfest!» (Joh 19,6), fordi hans fullkomne renhet tok fra deres egen ugudelighet hvert fnugg av unnskyldning og slo samvittigheten deres med skrekk.

Vår Herres moralske herlighet var stor. For han var mønsteret og forbildet på alt som er verd å elske og som folk taler vel om, og han var helt og fullt helliget Gud. Dette er den herligheten han gir oss. Hans bønn er: «Hellige dem i sannheten! Ditt ord er sannhet» (Joh 17,17). Hans disipler streber etter hellighet og er kjent som et folk som med iver gjør gode gjerninger.

Jeg må tale slik jeg ser tingene framstilt i Guds ord. Mine brødre og søstre, finner dere at hjertet deres ikke svarer til det Skriften krever, så må dere la ordet dømme dere selv, for at dere ikke skal bli fordømt sammen med verden.

De som virkelig har tatt imot Kristus, er altså blitt et særskilt folk, beseglet og satt til side. De er like mye skilt ut og helliget Gud som prestene var under den gamle pakt. Derfor vil de fra nå av leve for og med Herren, og hele deres vesen er underordnet hans vilje.

Dette er en høy nådestilling, men intet kristent menneske burde nøye seg med mindre. Denne herligheten som tilhører den hellige Kristus, blir gitt hans folk for at verden skal bli overbevist.

Dernest gir vår store Mester oss herligheten ved sitt eget oppdrag: «Likesom du har utsendt meg til verden, har også jeg utsendt dem til verden» (Joh 17,18). Det er Jesu herlighet at han er Messias – den utsendte. Og se, nå sender han alle sine tjenere ut for å være messiaser eller misjonærer blant menneskene.

Kristus Jesus ble sendt for å åpenbare Faderen, for å føre villfarne menneskesjeler tilbake og for å søke og frelse det som var fortapt. Og det er nettopp det hver sann kristen er sendt til verden for å gjøre. Han har fått i oppdrag å åpenbare Gud i gjerning og ord, å vinne de opprørske hjertene for ham, å frelse menneskenes barn og føre dem opp av den forferdelige avgrunnen som syndene deres har styrtet dem ned i.

Dette er sannelig en herlighet. For «de som har ført mange til rettferdighet, skal skinne som stjernene, evig og alltid» (Dan 12,3). For en forjettelse er ikke denne: «Redningsmenn skal dra opp på Sions berg … Og riket hører Herren til» (Ob 21). Hver virkelig kristen er etter sitt mål det blant sine medmennesker som Jesus var her nede: menneskenes venn, som søkte å frelse det fortapte.

Og jeg håper at deres glade hjerter setter pris på denne herligheten. For la meg si at denne herligheten er så stor at den mannen er salig som alt dette rammer – selv om den fører med seg mye forsakelse og selvfornektelse, mye baktalelse, misforståelse og spott, ja, selv om den skulle koste ham martyrdøden. For herlighetens og Kristi Ånd hviler over ham.

En manns virkelige herlighet er mannen selv – det edle i karakteren hans – og ikke hans timelige eiendom. Min bror, kan jeg håpe at du har en ren, åndelig karakter? Tør jeg håpe å ha en slik selv? La oss igjen se på denne Guds Sønns herlighet. Kristus Jesus var menneskenes mann, mønstermannen, den mest mandige mann i alle henseender. Og likevel har ingen underordnet seg den guddommelige lov og Faderens vilje i alle ting mer helt og villig enn han.

Gi akt på deres kall, mine brødre! Også dere må bli mønstermenn, mandige og modige, men alltid underordnet den store Far over alle ånder – og ikke som den alminnelige hopen, som lever etter sine sanselige lyster. Vi må bli slike menn at de som ser oss, ønsker at det fantes flere som oss.

Jesus var særlig et forbilde i sin fullkomne selvfornektelse. Hva søkte han vel for egen del? Et rike? Ja, men et rike der kronen var flettet av torner – et kongerike av lidende kjærlighet. Hva levde han for? Var det for selv å bli æret? Å nei, men for at han skulle bli æret ved å frelse, mens han nektet å frelse seg selv. Hans største herlighet er at han ikke holdt det for et røvet bytte å være Gud lik, men uttømte seg selv idet han tok en tjeners skikkelse på seg, og ble lydig til døden.

Slik vil du og jeg bli hvis Kristi herlighet hviler over oss. Vi vil holde opp med å søke vårt eget og gi opp hvert ønske om å glimre og bli store, og all lyst til å bli rike. Fra nå av vil vi ikke leve for oss selv, men for ham som elsket oss og ga seg selv for oss. Da vil vi søke å leve til Guds ære og virkeliggjøre det Kristus ville – å overbevise verden. Og gjør vi det, skal herlighetens Ånd hvile over oss.

Den makeløse mannen fra Nasaret hadde den herligheten at han var ett med Gud. Faderens mål, hensikt og tanker var hans mål, hensikt og tanker. Hans liv gikk side om side med Den Høyeste. Denne mannen var til behag for Gud, og Guds kjærlighet hvilte over ham. Han hadde adgang til Gud. Han kunne tale med Faderen når han ville, og han fikk svar fra hans herlighet. Han hadde makt hos Gud, for hans bønner brakte og bringer fremdeles utallige velsignelser over menneskenes barn.

Han var Guds Sønn, og han overvant verden i kraft av at han var Sønn. Og denne herligheten som Faderen ga ham, har han gitt oss, for at også vi skal ha barnekårets Ånd, og for at også vi skal tråkke synden under føttene og overvinne mørkets hærer. Dette er den herligheten som hviler over alle sanne troende.

Får du samlet en flokk alminnelige kristne, og de begynner å diskutere og disputere, kan det hende de holder på uten ende. Men kan du velge ut en flokk av dem som den herligheten Faderen ga sin Sønn, hviler over, skal jeg gå god for at det ikke varer lenge før de alle bøyer kne sammen eller stemmer i en felles sang og på en eller annen måte gir uttrykk for sitt åndelige fellesskap med hverandre.

De som ikke kan være ett med hverandre, er de som ikke er ett med Kristus. Men blir vi fylt av hans Ånd, blir vi nødvendigvis ett! Du kan ikke la være. For det er ikke så mye plikt som ren naturnødvendighet at dere som er gjennomtrengt av Kristi kjærlighet, elsker brødrene.

Åndelig sinnede mennesker er så fullstendig ett at de smelter sammen som to vanndråper som kommer bort i hverandre. De kan høre til forskjellige samfunn og ha ulike meninger om visse ting. Men det hindrer ikke enheten deres – det gjør den heller enda mer tiltrekkende. Hviler den herligheten som Faderen ga Kristus, over dem, har de fått øye for den hemmelighetsfulle enheten som omslutter dem alle. Og det er deres glede og fryd å bekjenne den med en broderlig kjærlighet som strømmer fritt fra hjertet, mens de priser ham som har gitt dem del i denne velsignelsen.

Mine kjære, de som Kristus lever i, er ikke ensartede, men de er ett. Ensartethet kan godt finnes sammen med død, men denne enheten er liv. Folk som er helt ensartede, kan likevel være uten kjærlighet til hverandre, mens de som er svært forskjellige i mange ting, kan være ett i sannhet og virkelighet.

Barna våre er ikke like, men de utgjør likevel én familie. Tvillinger kan ha helt forskjellig karakter, og likevel kan en kjenne igjen faren i dem begge. De er like fullt ett i familiekretsen og har del i all den kjærligheten som gjør hjemmet lyst og lykkelig. Slik er det også med alle troende. Født av den samme evige Far er de ett i Ånden, ett i karakter, ett i sitt mål og sin streben – ja, ett i den fulleste betydning.

Tross ytre forskjeller er hele hæren av de virkelig åndelige ett, og de rykker fram som én mann mot den felles fienden. Jeg taler ikke her om navnekristne

og den ytre kirke. Jeg taler ikke om den blandede folkemengden som dro ut av Egypt sammen med Israel og vanæret det. Nei, jeg mener dem som Kristus kunne si om: «Den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem.» De er ett, likesom Faderen og Sønnen er ett. Men slik er det ikke med dem som bare bekjenner troen utvortes.

II.

Tiden går altfor fort fra oss, og derfor må vi fatte oss i største korthet om vårt andre punkt: selve enheten. Som jeg allerede har sagt, er den ikke ensartethet. Om det sier vår Herre ingenting. Selv om vi er ett legeme i ham, har likevel ikke alle lemmene samme oppgave. Øyet er svært forskjellig fra øret, og foten har ikke samme form som hånden. Han taler heller ikke om noen ytre organisasjon som kan sikre enheten.

Hvor mange har ikke prøvd å skape en mekanisk enhet og bare gjort forvirringen verre! Deres iver for enhet har truet med å splitte alt sammen. Det første skrittet de fleste tar for å skape en ytre enhet, er å fastsette hva kirken bør være, og skjære bort alt som ikke vil innordne seg. Se bare hvordan enkelte brødre, for å vise sitt hat mot sektvesenet, stifter en ny sekt – og viser seg mer bitre og umedgjørlige enn noen annen.

Alle disse nye samfunnene som gjør krav på ikke å være sekteriske, er en skandale i vår tid. De taler om enhet, men splitter de troende til høyre og venstre. Nei, la oss følge praktiske anvisninger, og dem finner vi i den enheten som teksten beskriver.

Først står det her: «jeg i dem». Kristus lever i sitt folk. Vi må ferdes slik i Den Hellige Ånds kraft at de som ser oss, kan si: «Sannelig, Kristus lever på ny i denne mannen. For han handler etter de samme grunnsetningene som Jesus.

«Har du lagt merke til hvordan han bar vanære? Har du sett hvordan han strakte seg for å gjøre vel og tjene andre? Har du merket deg hvordan han, uten å preke om religion, umerkelig ledet samtalen inn på det oppbyggelige? Har du lagt merke til hvordan en snart kjenner at han er til stede overalt – i familien, blant arbeiderne og på hotellet – og at han bringer glede, trøst og oppmuntring?»

Han er alles venn når det trengs, alles tjener og alles eksempel. Han løfter alltid stemmen for fred. Og hvis han nå og da taler bebreidende, må folks samvittighet innrømme at han har rett. En slik mann ærer sin Herre ved å minne menneskene om ham.

Vår første tanke burde ikke være: «Nå er jeg her – hvordan kan jeg få det behagelig?» men: «Jeg er her – hvordan kan jeg være til nytte for andre? Hvordan kan jeg trøste de bedrøvede, hjelpe de svake og oppmuntre de motløse?» Det er stort å gjøre godt i det små. Det er opphøyet å gjøre livet i hjemmet søtere og å være en selvforglemmende venn for alle rundt seg. Om ikke lenge må verden erkjenne at Kristus lever i en slik mann.

En sann kristen er Jesus levende på ny. Navnet hans sier det – hvordan kan den være en kristen som ikke ligner Kristus? Vi sier gjerne at «den gode oljen på hodet» flyter ned «på kanten av hans kledning» (Sal 133,2). Men er det virkelig slik? Kommer Jesu kjærlighet, Jesu edelmodighet, Jesu iver, Jesu ømhet og

selvoppofrelse til syne i livet vårt? Da hviler Jesu herlighet over oss. Men hvis ikke, må vi begynne forfra igjen og gjøre de første gjerningene.

Det neste ved enheten er: «du i meg». Det vil si: Gud er i Kristus. Dette er en sannhet som ikke kan bestrides, for du kan ikke lese Kristi liv uten å se at Gud er i ham.

«Kom nå,» sa en gang en troende til en vantro, «la meg høre hva du mener om Kristi liv.» «Jeg synes,» svarte den andre, «at det er et svært underfullt liv, som i alle fall fortjener vår ros.» «Men du tror ikke at Jesus Kristus er Gud?» «Nei, det gjør jeg ikke.» «Men sett nå,» fortsatte den troende, «at Gud hadde vært her på jorden blant menneskene i legemlig skikkelse – kunne han da ha handlet mer edelt og rent enn Jesus gjorde?»

«Nei,» svarte den andre. «Om jeg i det hele kunne tenke meg en slik mulighet, kan jeg ikke tenke meg noe mer guddommelig godt.» «Nå vel,» fortsatte den troende, «skjønner du da ikke at Gud virkelig var i Kristus Jesus, og at han var ett med Gud?» Vi tror dette, og det fryder oss stort å høre vår Herre si: «Jeg og Faderen er ett» (Joh 10,30). Legg da merke til Kristi enhet med oss, og til at Gud er i Kristus Jesus.

Dette fører de troende til enhet med Faderen. Fordi de er ett med Kristus, og Kristus er ett med Faderen, oppnås det som vår Herre ba om: «at de alle må være ett, likesom du, Far, i meg, og jeg i deg – at også de må være ett i oss, for at verden skal tro at du har utsendt meg» (Joh 17,21). Legg så til de troendes enhet med hverandre, så får du det som teksten vår taler om: at de «fullkomment skal være gjort til ett».

Er du og jeg ett i Kristus og ett med Kristus, så er vi ett med Gud, fordi Kristus er ett med Gud. Da er vi ikke bare like og ett av navn i enkelte ting, men i liv, mål og ønsker. Brødre, lever du og jeg for det samme målet som vår Herre levde for, og er det livet som er gitt oss, Jesu eget liv, og lever han alltid for det samme som Gud vil ha fram og sette i verk – da er det sannelig en storslått enhet som ikke har sin like i hele universet.

Dette emnet er svært dypt, fordi denne åndelige enheten er så hemmelighetsfull. Men jeg forlater den dype læren for å tale om de praktiske sannhetene som følger av den. Den evige Faders vilje er også Sønnens vilje, drevet av den samme hellige kjærlighet og inspirert av den samme kjærlighetens, ømhetens og godhetens Ånd. Og Ånden virker også i oss både å ville og å handle etter Herrens gode og velbehagelige vilje.

Ved nåden føler legemets lemmer og beveger seg i samklang med hodet, og hodet er igjen ett med Faderen. «Komme ditt rike» er Guds vilje, og den strømmer gjennom alle lemmene på Kristi legeme. Å drepe synden, gjøre ende på all kiv og strid, gjøre slutt på urettferdigheten og feie bort all slags villfarelse – det er det felles målet for Faderen og alle som er født av ham.

At sannheten skal fremmes, kjærligheten øke og fred og rettferdighet herske blant menneskene – det er Guds vilje, Kristi vilje og alle de helliges ønske. Slik er vi ett med hverandre ved åndelige og guddommelige bånd.

III.

Jeg kan ikke utdype denne enheten mer, selv om jeg gjerne skulle ha gjort det. Jeg må gå over til å tale litt om virkningen av den, slik vår Herre forutsa den og ba om den.

For det første vil den overbevise verden om at Kristi oppdrag er sant: «for at verden kan kjenne at du har utsendt meg». Hvordan skal de komme til å kjenne det? Jo, ved å se slike karakterer som jeg så ufullkomment har prøvd å tegne. Når de ser folk som ikke lenger blir styrt av egoisme, hardhet, gjerrighet og sanselige lyster – når de ser kjærlige folk som strever for å fremme det som er godt, rett og hellig, folk som lever for Gud – da vil verden si:

«Deres Mester må ha vært sendt av Gud. Slike folk er så sjeldne og så dyrebare å treffe på. Har Herren Jesus kunnet frambringe slike ved sin undervisning og sin Ånd, så kan vi kjenne ham på fruktene, slik vi gjør med folket hans. Han er uten tvil sendt av Gud.»

Og, brødre, det er ikke bare karakteren deres som vil overbevise, men også enheten deres. For den ugudelige verden vil si: «Vi ser kristendommens herlighet i den fattige mannen, og vi ser den i den rike. Vi ser det herlige ved en kristen fyrste, og vi ser den samme herligheten hos en kristen syerske. Og vi merker at når disse menneskene møtes, er det et guddommelig frimureri mellom dem, for de er ett. Sannelig, deres Mester må være sendt av Gud.»

Troende har samtaleemner som andre ikke forstår, og de har et felles mål som andre forakter. Enten de har mye eller lite, helliger de alt sitt til den samme saken og det samme målet. Enten de har små eller store evner, er de like mye helliget Herren. Den ene Ånden strømmer gjennom dem. Se hvor de elsker hverandre!

Selv verden kan se at mens dens store menn alltid strides, lever disse i kjærlighet. Mens andre mennesker kappes og strides om hvem som skal være den største, strever disse for å tjene den felles saken, hjelpe hverandre og gi etter til beste for sine medmennesker. Verden kan ikke annet enn erkjenne at det er noe guddommelig ved Kristi oppdrag, når det har frambrakt denne fullkomne kjærligheten og enheten blant hans etterfølgere. De må si: «Sannelig, Gud må ha sendt deres leder, Kristus Jesus. Ellers ville han ikke ha kunnet vise fram slike resultater.»

Du spør hvor vi ser dette. Jeg svarer at det ses altfor lite. Men når vi får se det i hele kirken, vil verden bli overbevist.

Å, mine brødre, tenk dere bare en menighet på størrelse med denne, her i det sørlige London, av hellige menn og hellige kvinner som ligner Kristus. Tross alle sine ufullkommenheter lever de, når det gjelder målet sitt, for Gud, for Kristi ære og for sine medmenneskers beste. Tenk dere en slik menighet i fullkommen enhet. Jeg sier dere: Det ville være et forsvar for kristendommen med uendelig mye større beviskraft enn alle bøkene som noen gang er skrevet. Det ville være en nøtt som motstanderne ikke kunne knekke.

En eneste kristen har ofte fått selv den mest vantro til å stusse. «Jeg kunne bli en fullstendig gudsfornekter,» sa en, «om det ikke var for min gamle mor. Når jeg ser hennes fred, hennes hellige liv og hennes gode og ømme sinnelag, må jeg erkjenne at det er en kraft i troen som jeg ikke forstår.» Skal vi kunne overbevise

verden, mine brødre, må det skje ved at den herligheten som Gud har gitt sin Sønn, hviler over hver og en av oss og slik forener og knytter oss sammen til ett i en levende forening. Det er som en tett sluttet fylking i Kristus at vi skal seire.

Men verden vil også bli overbevist om Faderens kjærlighet til oss: «og elsket dem, likesom du har elsket meg». Kan vi noen gang overbevise dem om det? Ja. Når verden ser et fellesskap av helligede menn og kvinner som lever sammen i hellig kjærlighet, vil de også se mye glede, mye fred og mye gjensidig trøst.

Og de vil erkjenne at selve himmelens stjerner kjemper for dem, at Herren ved sitt forsyn lar alle ting tjene dem til gode, og at Herren har en særlig omsorg for dem, som en hyrde for sin hjord. Da vil de bryte ut: «Dette er det folket som Gud har velsignet. Se hvor han elsker dem!»

Men de forstår også at disse er utsatt for lidelse, spott og hån. Og det får dem til å si: «Gud synes å elske dem nettopp slik han elsket sin Sønn. Ham sparte han ikke for smerte, trengsel og sorg, men han holdt ham oppe og styrket ham under alt dette.» Slik skjønner de at Gud har like stor omsorg for dem som ligner Kristus, som han hadde for deres Herre og Mester. De vil bli ført til å se dette – de kan ikke unngå det.

Og etter hvert som disse mennene og kvinnene blir mer og mer lik Kristus, vil verden trekke den slutningen at siden Gud elsket Jesus, må han også elske dem som ligner ham.

Ja, må ikke selv den ugudelige, om han nødig vil innrømme det, ha en viss aktelse for en edel og opphøyet karakter? Visselig! Og samvittigheten sier dem at Gud har velbehag i dem som Kristus har gitt en slik karakter. De kan ikke frigjøre seg fra følelsen av at Gud elsker et hellig og kjærlig folk, og at det er en stor kjærlighet fra hans side å gjøre dem til det de er. Slik blir verden ført til erkjennelse.

Å, for en nåde å leve for Gud i Kristus Jesus, slik at verden aldri kan gjendrive det beviset som ligger i livet vårt! Hjelp oss til det, du Herrens Ånd. Amen.

Kristi himmelfartsdag: Frelserens bønn

> «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er, for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg, fordi du elsket meg før verdens grunnvoll ble lagt» (Joh 17,24).

Dagens tekster i 1899: Sal 110,1–7 og Joh 17,24–26.

Når ypperstepresten i Den gamle pakt gikk inn i Det aller helligste med røkelsen på ildkaret som han svingte foran seg, ble luften fylt av vellukt, og nådestolen ble skjult av skyen fra røkelsen. Slik står det skrevet: «Så skal han fylle ildkaret med glør fra alteret for Herrens åsyn, og han skal fylle sine hender med finstøtt, velluktende røkelse og bære det innenfor forhenget. Han skal legge røkelsen på ilden for Herrens åsyn, så skyen av røkelsen skjuler nådestolen som er over vitnesbyrdet, for at han ikke skal dø» (3 Mos 16,12–13).

Slik bar også vår Herre Jesus Kristus først fram bønner «med sterkt skrik og tårer» (Hebr 5,7) før han én gang for alle gikk inn bak forhenget med sitt eget blod for å gjøre soning for synden (Hebr 9,12). I det syttende kapitlet hos evangelisten Johannes synes jeg vi har røyken fra Frelserens yppersteprestelige røkelseskar. Han ba for det folket han skulle gå i døden for. Før han stenket dem med sitt blod, helliget han dem med sine ydmyke bønner og begjæringer.

Derfor står denne bønnen fremst i Den hellige skrift som Herrens bønn – hans helt særegne bønn. En gammel teolog har sagt: «Om det var tillatt å sette én del av Skriften høyere enn en annen, ville vi si at selv om alt er gull, så er dette en perle i gullet. Selv om alt er som himmelen, så er dette som solen og stjernene.» Og skulle én del av Skriften være mer dyrebar for den troende enn de andre, måtte det være denne. Her har vi Mesterens siste bønn før han går gjennom forhenget, hans eget korsfestede legeme.

Hvor salig å se at han ber, ikke bare for seg selv, men også for sitt folk! Han ba for seg selv da han sa: «Far, herliggjør din Sønn» (Joh 17,1). Men mens han ba én bønn for seg selv, sendte han mange opp for sitt folk. Han ba om og om igjen for dem: «Far, hellige dem.» «Far, bevar dem.» «Far, gjør dem til ett.» Og så avslutter han forbønnen sin med dette: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er.»

Melanchthon kunne med god grunn si at det aldri er hørt en mer opphøyet, mer hellig, mer virkningsfull og varm røst i himmelen eller på jorden enn den som lyder i denne bønnen.

Denne gangen vil vi likevel bare feste oss ved de tre tingene Frelseren ber om. Så vidt jeg forstår, er det himmelens største glede, himmelens saligste beskjeftigelse og himmelens høyeste forrett.

I.

Det første store Frelseren ber om, er himmelens største glede: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er.» Ser du nøye på det, vil du finne at hvert eneste ord i setningen er nødvendig for at meningen skal bli fullstendig. Han sier ikke bare at de skal være, men at de skal være «hos meg». Og han ber ikke bare om at de skal være hos ham, men at de skal være hos ham der han er.

Legg merke til det: Han sier ikke at han ønsker at folket hans skal være i himmelen, men at de skal være med ham i himmelen. For det er nettopp dette som gjør himmelen til himmel. Å være hos Kristus er det vesentlige ved himmelens salighet. Himmelen uten Kristus ville bare være et tomt rom. Den ville miste sin lykksalighet. Den ville være som en harpe uten strenger – og hvor ble det da av musikken? Den ville være en sjø uten vann, en ren Tantalus-brønn.

Han ba om at vi skulle være hos ham – det er vårt selskap. Hos ham der han er – det er vår plass. Det er som om han ville si at himmelen er både en tilstand og et sted: å være i selskap med Kristus og på det stedet der han er.

Om jeg ville, kunne jeg si svært mye om disse punktene. Men jeg vil bare kaste fram noen få tanker som dere selv kan tenke videre over når dere kommer hjem i dag. La oss nå stanse litt og se hvor herlig denne bønnen er når vi sammenligner den med det vi kan oppnå her på jorden: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er.»

Å, brødre og søstre, vi har en smule erfaring av hva det vil si å være hos Kristus. Det finnes lykkelige stunder da larmen fra livets stadige kamp stilner, så vi får nyte litt ro og hvile. Det finnes tider da Mesteren kommer til oss og fryder hjertene våre. Riktignok er vi ikke blitt rykket inn i den tredje himmel som Paulus og har hørt ord «som det ikke er tillatt for et menneske å tale» (2 Kor 12,4). Men noen ganger har vi trodd at den tredje himmel var kommet ned til oss.

Jeg har stundom sagt til meg selv: «Nå vel, er ikke dette himmelen, så er det i hvert fall den nærmeste døren til den.» Vi har trodd at vi var i forstaden til det himmelske Jerusalem. Det er dette fortryllende landet Bunyan kaller landet Beula.

Du var så nær himmelen at englene fløy over elven og brakte deg vakre knipper av myrra og røkelse. Der vokser krydderbedene på haugene. Du trykket dem til hjertet ditt og sa med bruden: «Min elskede er for meg en myrrapose som hviler mellom mine bryster» (Høys 1,13). For jeg er syk av kjærlighet og fylt av hans glede. Han har kommet nær hjertet mitt, latt meg skue hans åsyn og åpenbart sin kjærlighet for meg.

Men, mine kjære, selv om dette gir oss en forsmak på himmelen, må vi likevel si at vår stilling på jorden er den rene motsetning til vår herliggjorte tilstand der

oppe. For når vi ser Mesteren her, er det bare på avstand. Til tider synes vi at vi er i hans selskap. Likevel kan vi ikke la være å kjenne det som om det er festet et stort svelg mellom oss (Luk 16,26), også når vi kommer ham aller nærmest.

Vi taler, som dere vet, om å ligge inntil hans bryst og sitte ved hans føtter. Men akk, når alt kommer til alt, er det bare et svært svakt bilde av det som skal skje der oppe. Vi har sett hans ansikt. Vi håper at vi stundom har skuet inn i hans hjerte og smakt at han er god. Men likevel ligger det lange netter med mørke mellom oss.

Vi har ropt om og om igjen med bruden: «Å, om du var for meg som en bror, om du hadde diet min mors bryst! Når jeg da fant deg der ute, skulle jeg kysse deg, og ingen ville forakte meg for det. Jeg skulle lede deg, jeg skulle føre deg til min mors hus. Du skulle lære meg. Jeg skulle skjenke deg den krydrede vinen, mosten av mitt granatepletre» (Høys 8,1–2).

Vi var hos ham, men likevel var han i et rom ovenpå i huset, mens vi bodde nedenunder. Vi var hos ham, men følte oss likevel langt borte fra ham, selv når vi var ham aller nærmest.

Og dessuten er selv de saligste besøkene av Kristus så korte! Kristus kommer og går nesten som en engel. For de fleste av oss er besøkene hans få, og akk, så korte – altfor korte! En stund ser øynene våre ham, og vi fryder oss med en usigelig glede. Men om en liten stund ser vi ham ikke. Vår elskede trekker seg tilbake fra oss. «Lik en gasell eller en ung hjort» (Høys 2,17) løper han over fjellene som skiller oss. Han er gått tilbake til landet med de duftende urtene og vokter ikke lenger sin hjord blant liljene.

Å, for en herlig tid det blir når vi ikke lenger skal se ham på avstand, men ansikt til ansikt! Det ligger en hel preken i disse ordene: «ansikt til ansikt» (1 Kor 13,12). Og da skal vi ikke se ham bare en kort stund, men få betrakte ham i all evighet.

Er det så salig å se ham, om det bare er nå og da, hva skal det da ikke bli å se hans velsignede ansikt for evig? Ikke en eneste sky skal formørke synet vårt, og aldri mer skal vi måtte vende blikket mot en verden full av sorg og ve. Salige dag! Når skal du gry, den dagen da vårt fellesskap med Kristus blir inderlig og uforstyrret uten ende?

Legg også merke til hvor mye som kommer imellom når vi får et glimt av Jesus. Vi har våre stunder av salig betraktning når vi trer nær Jesus. Men akk, hvordan verden trenger seg inn og forstyrrer selv våre mest stille timer! Butikken, åkeren, barna, hustruen, hodet, ja kanskje selve hjertet – alt dette vil trenge seg inn mellom oss og Jesus.

Kristus elsker stillhet. Han vil ikke tale til sjelene våre på den travle markedsplassen, for han sier: «Kom, min elskede! La oss gå ut på marken, la oss bli natten over i landsbyene! La oss gå tidlig til vingårdene … Der vil jeg gi deg min kjærlighet» (Høys 7,11–12). Men når vi går ut til landsbyene, se, da er filisterne der, og kanaaneerne har gjort innfall i landet. Når vi vil være fri for alt annet enn tanken på Kristus, kommer de omstreifende flokkene av beduin-tanker over oss. De raner skattene våre og ødelegger teltene våre.

Vi ligner Abraham da han skulle ofre. Vi legger stykkene ferdige til brennofferet, men så kommer rovfuglene for å forsyne seg av det offeret vi hadde tiltenkt Herren og ham alene. Vi må gjøre som Abraham. Det står at «Abram jaget dem bort» (1 Mos 15,11).

Men i himmelen skal det ikke være noen forstyrrelse. Ikke en eneste tåre skal et øyeblikk hindre oss i å se klart. Ingen jordisk glede og ingen sanselig fryd skal bringe mislyd inn i sangen vår. Der skal vi ikke ha noen åker å dyrke og ingen klær å sy. Der er ingen trette lemmer, intet mørkt tungsinn, ingen brennende tørst, ingen pinende sult, ingen gråt og ingen skuffelse.

Vi skal ikke ha noe annet å gjøre eller tenke på enn å se på rettferdighetens sol for evig – med øyne som ikke kan bli sløve, og med et hjerte som aldri kan bli trett. Vi skal få ligge i hans armer for evig, hvile ved hans bryst og kjenne varmen fra hans evig trofaste hjerte. Vi skal få drikke av hans kjærlighet og bli mettet for evig med hans gunst og godhet. Å, om vi bare måtte dø for å få en slik fryd – da er døden «en vinning» (Fil 1,21), og den er «oppslukt til seier» (1 Kor 15,54).

Før vi forlater denne salige tanken, at vi skal få være hos Kristus der han er, må vi ikke glemme én ting. Selv om vi ofte kommer nær Jesus på jorden, er det meste vi noen gang får av ham her, ikke mer enn en slurk fra kilden. Noen ganger kommer vi til kildene i Elim og de sytti palmetrærne (2 Mos 15,27). Men når vi sitter under palmetrærne, kjenner vi at det bare er som en grønn flekk i ørkenen. I morgen må vi igjen trå i den brennende sanden med de tørre skyene over oss.

Den ene dagen setter vi oss ned og drikker av de forfriskende vannkildene. Den neste dagen vet vi at vi skal stå med tørre lepper ved vannet i Mara og rope: «Akk, akk, det er beskt, vi kan ikke drikke det!» (2 Mos 15,23). Men å, i himmelen skal vi gjøre det Rutherford sier: Vi skal bøye leppene våre ned til den kilden som aldri tørker ut, og sjelen vår skal bli mettet for evig. Ja, så mye av Jesus som det endelige kan ta imot av det uendelige, skal den troende få.

Da skal vi ikke bare se ham i forbigående, men skue ham for evig. Vi skal ikke spise manna som er lite og rundt som et korianderfrø. Nei, den mannaen vi skal leve av, skal være som fjell. Der skal vi ha strømmer av fryd og hele hav av henrykt glede. Å, selv med alt vi kan gjette oss til, er det svært vanskelig å tale om dybden og høyden, lengden og bredden i himmelens herlighet (Ef 3,18).

Da Israel spiste av frukten på den ene grenen som kom fra Esjkol (4 Mos 13,23), kunne de slutte seg til hva slags drueklaser det måtte være i Kanaan. Og når de smakte honningen, kunne de skjønne hvor fruktbart landet var. Men jeg går god for at ingen i hele hæren kunne forestille seg hvor vakkert og rikt det var – hvordan selve bekkene fløt med honning og selve fjellene var fulle av fedme. På samme måte kan ingen, selv ikke de som har levd nærmest Mesteren, gjøre seg det fjerneste begrep om hva det vil si å være hos Jesus der han er.

Det jeg kan legge til denne ufullstendige beskrivelsen av hva det er å være hos Jesus, er dette: Tror du på Kristus, så tenk på at du om noen få måneder kanskje vet mer om himmelen enn den viseste av alle dødelige kan fortelle deg. Noen

få soloppganger, og du og jeg er i himmelen. «Fly av sted, du tid, på de raskeste vinger! Bare noen få år til, og jeg skal se hans ansikt.»

Å, kan du si det, min tilhører: «Jeg skal se hans ansikt»? Du gråhårede olding som står nær livets mål, kan du si med full trygghet: «Jeg vet at min gjenløser lever» (Job 19,25)? Kan du si det, vil det fylle sjelen din med glede. Jeg kan aldri tenke på det uten å bli rørt til tårer.

Tenk at dette hodet skal bære en krone! At disse stakkars fingrene skal slå an harpestrengene i den evige sangen! At disse svake leppene, som nå i stor skrøpelighet forkynner den frelsende nådes under, skal forene seg med kjeruber og serafer og overgå dem i lovprisning! Er det ikke altfor stort til å være sant? Er det ikke noen ganger som om selve tankens storhet overvelder troen vår? Men det er likevel sant. Og selv om det er altfor stort for oss å ta imot, er det ikke for stort for Gud å gi.

Vi skal være hos ham der han er. Ja, Johannes, du lå en gang inntil Frelserens bryst, og jeg har ofte misunt deg. Men snart skal jeg få din plass. Ja, Maria, det var din salige fryd å sitte ved Mesterens føtter mens Marta var opptatt med å tjene. Også jeg er travelt opptatt av denne verdens ting. Men jeg skal legge igjen Martas bekymringer i graven og høre hennes Mesters røst.

Ja, du brud, du ba: «Å, ville han bare kysse meg med kyss av sin munn!» (Høys 1,2). Det du ba om, skal skje. Selv den fattigste, ringeste og mest ukyndige av dere som har satt sin lit til Jesus, skal få sette sine lepper til Frelserens lepper – ikke som Judas, men med et oppriktig «Vær hilset, Mester!» – og kysse ham. Og da skal du, omgitt av glansen fra hans kjærlighet – slik sollyset gjør stjernene bleke – synke hen i salig henrykkelse og glemme deg selv.

Det er den beste beskrivelsen vi kan gi av den frelstes evige glede. «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er.» Dette er himmelens største glede – å være hos Kristus.

II.

Det neste Frelseren ber om, er dette: «for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg». Dette er himmelens saligste beskjeftigelse. Jeg tviler ikke på at det finnes mange gleder i himmelen som vil øke den store fryden vi nettopp har talt om. Jeg er viss på at det å møte venner som er gått bort, og være sammen med apostler, profeter, hyrder og martyrer, vil øke de frelstes glede.

Men den solen som gir gleden deres det klareste lyset, vil likevel være dette: at de er hos Jesus Kristus og ser hans ansikt. Det vil nok bli andre beskjeftigelser i himmelen, men den som teksten nevner, er den fremste: «for at de skal se min herlighet».

Å, den som hadde en engels tunge og en kjerubs lepper, så han for et øyeblikk kunne male det den kristne ser når han får skue sin Mesters, Jesu Kristi, herlighet! La meg stille fram for øyet ditt, som et panorama, den store herligheten du skal få se etter døden.

I samme øyeblikk som sjelen forlater legemet, vil den få se Kristi herlighet. Herligheten i hans person vil være det første som drar oppmerksomheten vår til seg. Der sitter han midt på tronen, og det første som vil fange blikket vårt, er herligheten hans. Kanskje blir vi slått av undring. Er dette det ansiktet som

var mer ille tilredt enn noen annens? Er dette hendene som ble gjennomboret av grove jernnagler? Er dette hodet som en gang bar en tornekrone?

Å, hvordan skal ikke beundringen vår stige og stige og stige til det høyeste, når vi får se ham som var så ringe og foraktet, nå som kongenes konge og herrenes herre! Hva! Er disse øynene, som er som en ildslue, de samme som gråt over Jerusalem? Er disse føttene, som nå er bundet med sandaler av lys, de samme som ble såret av den steinete jorden i Det hellige land? Er dette den mannen som ble båret til graven, gjennomboret og mishandlet? Ja, det er ham.

Å, hvordan vi skal undre oss over at Kristus er Gud og menneske i én person – at han er «Gud over alle ting, velsignet i evighet» (Rom 9,5), og likevel et virkelig menneske, ben av vårt ben og kjøtt av vårt kjøtt! Og når vi en stund har betraktet dette, tviler jeg slett ikke på at vi deretter skal se herligheten i at han er opphøyet på tronen.

Å, hvordan skal ikke den frelste bli stående ved foten av Mesterens trone og se opp! Og om det kunne flyte tårer i himmelen, ville gledestårer sikkert renne nedover kinnene hans når han ser opp og skuer ham som sitter på tronen. «Å,» vil han si, «jeg sang ofte om hans opphøyelse på jorden, men nå ser jeg ham. Der sitter han i det herlige lyset. Millioner av engler bøyer seg rundt ham. De frelste kaster seg i støvet foran tronen hans.»

Å, vi skal ikke tenke oss lenge om, men gjøre det samme og stemme i den evige sangen: «Han som elsker oss og løste oss fra våre synder med sitt blod … ham være æren og makten i all evighet» (Åp 1,5–6).

Kan du tenke deg Frelserens storhet og prakt? Kan du fatte hvordan makter og myndigheter venter på hans vink og befaling? Du kan ikke si hvor godt universets tiara kler hans hode, og hvor godt alle verdeners kongelige purpur kler hans skuldre. Men så mye er sikkert: Fra de høyeste himler til det dypeste helvete er han herrenes herre. Fra det fjerneste øst til det ytterste vest er han hersker over alle.

Hele skapningens sang samler seg i ham. Han er kilden til all pris. Alle elver renner ut i havet, og alle halleluja stiger opp til ham, for han er alles Herre. Å, dette er en himmel! Dette er all den himmel jeg ønsker: å se min Mester opphøyet. Det har ofte styrket mine kraftløse knær og gitt meg nytt mot når jeg har husket at «Gud har høyt opphøyet ham og gitt ham det navnet som er over alle navn, for at i Jesu navn skal hvert kne bøye seg, deres som er i himmelen og på jorden og under jorden» (Fil 2,9–10).

Jeg må slutte med noen ord om det siste punktet vårt. I Frelserens bønn ligger også himmelens høyeste forrett. Legg merke til at vi skal få mer enn å være hos Kristus og se hans herlighet. Vi skal også bli ham lik og bli herliggjort med ham (1 Joh 3,2; Rom 8,17).

Er han strålende? Du skal bli det samme. Er han opphøyet på tronen? Du skal få sitte med ham der (Åp 3,21). Bærer han en krone? Det samme skal du. Er han prest? Også du skal være prest og konge og bære fram velbehagelige offer for evig. Husk at den troende skal få del i alt det Kristus har og er. Dette synes jeg er kronen på det hele: å regjere med Kristus, kjøre med ham i seiersvognen, ha del

i hans glede og bli æret og herliggjort med ham. Det er himmelen – ja, dette er sannelig himmelen.

Og nå: Hvor mange av dere her har håp om at dette skal bli deres del og lodd? Krysostomos kunne med god grunn si: «Pinen er ikke det verste i helvete. Nei, tapet av himmelen er helvetes største ve.» Ikke å få se Jesus, ikke å ha fellesskap med ham, ikke å få skue hans herlighet – det må være det mest skrekkelige ved de fordømtes fortapelse.

Akk, dere som ikke har dette salige håpet, hvordan kan dere holde ut å leve? Dere går gjennom en mørk verden mot en enda mørkere evighet. Jeg bønnfaller dere: Stans og tenk et øyeblikk over om det er verdt å miste himmelen for denne usle verdens ting. Hva! Skulle dere sette en evig herlighet over styr for noen få øyeblikks jordisk fornøyelse? Nei, stans, jeg bønnfaller dere! Tenk over handelen før dere slår til. Hva gagner det dere om dere vinner hele verden, men tar skade på deres sjel (Matt 16,26) og går glipp av en slik himmel som denne?

Men dere som har et sikkert håp: Hold fast ved det, lev i det, og gled dere i det. Lev nær Mesteren nå, så skal vissheten deres bli fast. Og når dere så skal over elven, skal dere få se ham ansikt til ansikt. Hva det vil si, kan bare de fortelle som nyter denne forretten for alltid. Amen.

6. søndag etter påske: Sikker bønnhørelse

> «Og jeg sier dere: Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere. For hver den som ber, han får. Og den som leter, han finner. Og den som banker på, for ham skal det lukkes opp» (Luk 11,9–10).

Dagens tekster i 1899: Apg 1,12–14 og Luk 11,5–13. Prekenen sto tidligere i boka «Ved korsets fot», og så vidt man vet, er den den eneste prekenen i denne samlingen som var oversatt til norsk før.

Å søke hjelp hos et overnaturlig vesen i nødens stund ligger som et instinkt i menneskenaturen. Vi sier ikke at den ugjenfødte menneskenaturen noen gang sender opp en sann bønn om åndelige ting, eller av seg selv kan frambringe en frelsende tro på den levende Gud. Likevel roper sjelen i sin dype nød nesten alltid til et overnaturlig vesen om hjelp. Den er som et barn som skriker i mørket etter hjelp fra et eller annet hold – det vet knapt selv hvorfra.

Ingen har vært mer rede til å be i nødens stund enn de som har gjort narr av bønnen i medgangens tider. Og trolig har ingen bønner vært mer oppriktig ment i øyeblikket enn de bønnene gudsfornektere har sendt opp når dødsfrykten trykket dem. Hvor du enn treffer en som er i stor nød, vil du derfor finne at han ber om overnaturlig hjelp. Jeg tror at dette instinktet taler sant, og at mennesket ber fordi det virkelig er noe i bønnen.

Når Skaperen lager skapningene sine slik at de kan tørste, er det fordi det finnes vann å slukke tørsten med. Når de hungrer, finnes det føde som svarer til appetitten. Når han da har gitt menneskene en dragning mot å be, må det være fordi det er knyttet en velsignelse til bønnen som svarer til den.

Et talende bevis for bønnens makt har vi i at Gud selv har innstiftet den. I Herrens ord blir vi om og om igjen pålagt å be. Det Gud har innstiftet, er ingen dårskap. Kan jeg tenke meg at den uendelig vise Gud skulle ha innstiftet en øvelse som er helt uten betydning, ikke noe mer enn en barnelek? Skulle han pålegge meg å be, om bønnen ikke kunne utrette mer enn om jeg plystret til vinden eller sang for trærne i lunden?

Blir ikke bønnen besvart, er den en fryktelig meningsløshet som Gud selv har satt i verden. Men å påstå noe slikt er gudsbespottelse. Ingen andre enn en dåre vil fortsette å be når du først har overbevist ham om at bønnen ikke virker noe

på Gud og ikke får noe svar. Er virkningen over i det den som ber, slutter bønnen sin, da er bønnen en øvelse for idioter og sinnssyke.

Her i teksten vår rydder Herren alle vanskeligheter av veien. Først gjør han det med tyngden av sin egen autoritet: «Jeg sier dere.» Dernest gir han oss et løfte: «Be, så skal dere få.» Og til slutt minner han oss om et faktum ingen kan bestride: «Hver den som ber, han får.» Her har vi tre dødssår for en kristens tvil om bønnen.

I.

Her har vi altså først tyngden av vår Frelsers egen autoritet: «Jeg sier dere.» Det første kjennetegnet på en Kristi etterfølger er at han tror hans ord. Vi følger slett ikke Herren hvis vi tviler på det han uttrykkelig har sagt. Om en lære så hadde tusen vanskeligheter, feier Herren Jesu «jeg sier» dem alle bort – hva de kristne angår.

Mesterens egen erklæring rommer alle de beviser vi ønsker og trenger. Hans majestetiske «Jeg sier dere» er vår logikk. De beste grunnene finner vi i selve Jesu person, for han er blitt gitt oss som «visdom fra Gud» (1 Kor 1,30). Han kan ikke ta feil, og han kan ikke lyve. Når han derfor legger til: «Jeg sier dere», får det være slutt på all ordstrid.

Men, mine brødre, det finnes visse særlige grunner til at vi med enda større tillit kan hvile på Mesterens ord i denne saken. Det ligger kraft i hvert ord fra Frelseren, men det er en særskilt makt i den uttalelsen vi har foran oss her.

Noen har innvendt mot bønnen at den umulig kan bli besvart, fordi naturlovene er uforanderlige. De vil og må stå urokket, enten menneskene ber eller ikke. Ikke en dråpe vann i en eneste bølge skifter plass, og ikke en eneste del av et smittestoff endrer retning, selv om alle de hellige i hele verdensaltet ba mot storm og plage.

Men på dette punktet står vi ikke uten svar. Motparten har mer å bevise enn vi, og blant annet må de bevise en nektelse. Vi synes ikke det er nødvendig å vise at naturlovene blir forstyrret. Gud kan gjøre under nå som i gamle dager. Men det hører ikke nødvendigvis med til en kristens tro at Gud må gjøre under for å kunne svare på bønnene til sine tjenere.

Når en mann må legge om alle sine forretninger og så å si stanse hele maskineriet sitt for å kunne holde et løfte, viser det at han bare er et menneske, og at visdommen og makten hans har grenser. Men den som kan oppfylle sine barns bønner uten å måtte stanse maskinen, ja uten så mye som å ta bort en eneste tann på et eneste hjul, han er sannelig Gud.

Herren er så allmektig at han kan frambringe resultater som er like store som under, uten å sette noen av sine lover ut av kraft. I gamle dager stanset han riktignok verdensaltets maskineri for å svare på bønn. Men nå kan han med den samme guddommelige ære ordne begivenhetene slik at han svarer på troens bønn uten å oppheve noen naturlov.

Men dette er langt fra vår eneste eller viktigste trøst. Den ligger i at han som taler, har myndighet til å uttale seg i saken. Og han sier: «Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne.» Hvem er det så som taler slik? Jo, det er han som har skapt

alt. Uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til (Joh 1,3). Har ikke han rett til å uttale seg i denne saken?

Å, du evige Ord, du som i begynnelsen var hos Gud (Joh 1,1), som veide skyene og la jordens grunnvoll! Du kjenner naturens lover og alt det uforanderlige i dens ordning. Når du sier: «Be, så skal dere få», da er det helt sikkert slik, hva naturlovene enn måtte være.

Dessuten tilber vi vår Herre som den som holder alt oppe. Vi ser at naturens lover bare kan settes i bevegelse ved hans makt og holdes i sin gang ved hans kraft. Da må jo han kjenne hver bevegelse som kreftene i verden gjør. Når han da sier: «Be, så skal dere få», taler han ikke i uvitenhet. Han vet nøyaktig hva han forsikrer.

Vi kan være fullt forvisset om at det ikke finnes noen makt som kan hindre at Herrens eget ord går i oppfyllelse. Det er Skaperen og Opprettholderen som har talt disse ordene: «Jeg sier dere.» Det slår ned all motsigelse for alltid.

Men noen ganger møter vi en annen vanskelighet. Den har sin grunn både i hvordan vi dømmer oss selv, og i hvordan vi ser på Gud. Vi kjenner at Gud er svært stor, og vi skjelver når vi står for hans majestet. Vi kjenner at vi er svært små, og dessuten onde og uverdige. Det synes utenkelig at et så uverdig og ubetydelig vesen skulle ha makt til å bevege den armen som styrer verden. Det undrer meg ikke at denne frykten ofte legger lenker på oss når vi ber.

Men Jesus svarer så herlig på dette. Han erklærer: «Jeg sier dere: Be, så skal dere få.» Jeg spør igjen: Hvem er det som sier: «Jeg sier dere»? Jo, det er han som kjenner både Guds storhet og menneskets svakhet. Han er Gud, og jeg synes jeg hører ham tale i sin opphøyde majestet: «Jeg sier dere: Be, så skal dere få.» Men han er også menneske, lik oss. Og han sier: «Frykt ikke for at du er så liten! For jeg, ben av deres ben og kjøtt av deres kjøtt, kan forsikre dere om at Gud hører bønner.»

Disse ordene kommer til oss med dobbel tyngde. Gud og menneske taler begge til oss og sier: «Frykt ikke for min majestet, dine bønner er hørt. Engst deg ikke for din egen svakhet, for jeg, som er menneske, er blitt bønnhørt av Gud.»

Men skulle likevel frykten for vår syndighet plage oss og vår egen sorg trykke oss ned, vil jeg minne deg om noe mer. Når Jesus Kristus sier: «Jeg sier dere», taler han med rettmessig autoritet – ikke bare i kraft av hvem han er, men i kraft av sin egen erfaring. Jesus hadde selv prøvd å be. Ingen har noen gang bedt som han. Hele netter tilbrakte han i brennende bønn og hele dager i hellig påkallelse. Og det er han som sier til oss: «Jeg sier dere: Be, så skal dere få.»

Jeg synes jeg ser ham komme ned fra de lyngkledde åsene, der han hadde ligget i bønn til Gud hele natten. Og han sier: «Mine disipler, be, så skal dere få, for jeg har bedt, og jeg har fått.» Jeg synes jeg hører ham si det samme når han reiser seg fra bønnen i Getsemane, med blodig ansikt og røde klær som en som har tråkket vinpressen (Jes 63,2), og med en sjel som er bedrøvet inntil døden. Han ble bønnhørt i sin angst (Hebr 5,7), og nå sier han til oss: «Bank på, så skal det lukkes opp.»

Ja, jeg synes jeg hører ham si det samme på korset, med ansiktet opplyst av den første solstrålen. Da hadde han båret våre synder på sitt legeme opp på treet

(1 Pet 2,24) og tømt begeret med våre lidelser. Han hadde ropt: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46). Og da han har fått svar på ropet sitt, utbryter han triumferende: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Og samtidig sier han til oss: «Be, så skal dere få.» Jesus har prøvd bønnens kraft.

«Men,» sier en, «han har ikke prøvd å be i et så nedtrykt sinn som det jeg er i.» Der tar du grundig feil! Frelserens plager var langt større enn dine. Det finnes ikke noe dyp så stort at ikke han har vært på bunnen av det. Kristus har bedt fra det dypeste fengsel og den nederste avgrunn.

«Men akk, han har ikke vridd seg under syndens byrde.» Hvordan kan du tale så tankeløst? Har noen båret en slik syndebyrde som den som ble lagt på ham? Riktignok var ikke synden hans egen. Men det var likevel synd, og den hadde all sin knusende tyngde i seg. Likevel ble han hørt og hjulpet til det siste. Med sin egen erfaring gir Kristus oss det mest guddommelige bevis for at den som ber, skal få – selv når synden ligger for døren.

Vi kan ikke dvele lenger ved det første punktet. Men vi håper at Den Hellige Ånd vil skrive dette inn i hjertene til oss alle.

II.

Nå vil vi huske at vår Herre her gir oss et løfte.

Legg merke til at løftet gjelder flere forskjellige former for bønn: «Jeg sier dere: Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere.» Teksten slår tydelig fast at alle former for sann bønn skal bli hørt – forutsatt at den skjer i Jesu navn og gjelder velsignelser vi har fått løfte om.

Bønnen kan altså bli båret fram med ord: «Be.» Vi burde aldri en eneste dag forsømme å be med ord. For løftet er at den som ber, han får.

Andre forsømmer riktignok ikke bønn med ord, men de går langt videre i virkelig bønn. For med ydmyk og flittig bruk av de midlene de har for hånden, leter de etter den velsignelsen de trenger. Hjertene deres taler til Gud med lengsel, kamp, følelse og strev. La dem ikke slutte å søke, for de skal helt sikkert finne.

Atter andre forener i sin store iver de mest pågående formene, både handling og tale. For å banke på er en høyrøstet måte å tale på og et voldsomt uttrykk for søking.

Våre bønner til Gud kan bli båret fram med ord. De kan bestå i å bruke de midlene Gud har forordnet, og det er virkelig bønn. Eller de kan – og det er det beste av alt – bestå av begge deler sammen. De kan bli uttrykt bare med en tåre eller et sukk, eller til og med forbli skjult i et skjelvende ønske. Uansett skal de bli hørt. Alle former for sann bønn skal møtes med svar fra himmelen.

Se her hvordan de forskjellige formene for bønn er satt opp i en stigende rekke. Først står det at vi ber. Jeg går ut fra at dette sikter til den bønnen der vi legger fram det vi trenger. Vi forteller Herren at vi mangler dette og hint, og ber ham gi oss det. Men når vi lærer bønnen bedre å kjenne, går vi videre og leter. Det betyr at vi legger fram grunnene våre og begynner å kjempe med Gud om den hjelpen og nåden vi trenger.

Og kommer ikke velsignelsen da, stiger bønnen til tredje trinn, og det er å banke på. Vi blir pågående. Vi er ikke fornøyd med å be og legge fram grunner.

Nei, vi legger hele vår kraft i begjæringen vår og gjør dermed alvor av den teksten som sier: «… nå trenger de seg inn i himlenes rike med makt, og de som trenger seg inn, river det til seg» (Matt 11,12).

Slik stiger bønnen fra å be, som betyr å legge fram det vi trenger, til å lete, som består i å føre fram grunner, og helt til å banke på, som er å trenge på. Til hvert av disse trinnene i bønnen er det føyd et eget løfte. Den som ber, skal få. Men hvorfor da gå videre? Jo, den som leter og altså gjør mer, skal finne. Han skal gripe det, fryde seg over det og kjenne det han har fått.

Og den som banker på, skal komme enda lenger. For han skal forstå, og herlige ting skal bli lukket opp for ham. Han skal ikke bare få velsignelsen og glede seg over den, men forstå den. Han skal «sammen med alle de hellige» være i stand til å fatte hva «høyde og dybde» er (Ef 3,18).

Men jeg ønsker at dere legger merke til det løftet som følger alle formene. Hvilken av dem bønnen deres enn tar, skal den bli hørt. Om du altså bare ber, skal du få. Om du leter, skal du finne. Om du banker på, skal det lukkes opp for deg. Men i hvert enkelt tilfelle blir det etter din tro.

Løftet er ikke gitt til alle tre i fellesskap, som det heter i lovbøkene våre, slik at bare den som både ber, leter og banker på, blir bønnhørt. Nei, det er knyttet til hver enkelt form for seg: Den som ber, han får. Den som leter, han finner. Og den som banker på, for ham skal det lukkes opp. Vi får ikke velsignelsen først når vi forener alle tre – selv om vi uten tvil får et samlet svar når vi gjør det. Men om vi så ber bare i én av disse formene, skal vi likevel få det sjelen vår søker.

Disse tre formene for bønn svarer til flere av nådegavene våre. Kirkefedrene sa om dette skriftstedet at troen ber, håpet leter og kjærligheten banker på. Det ordet er vel verdt å gjenta. Troen ber i visshet om at Gud vil gi. Håpet, som har bedt, venter seg noe, og derfor leter det etter velsignelsen. Kjærligheten kommer enda nærmere. Den vil ikke vite av noe nei fra Gud, men vil gå inn i hans hus og holde måltid med ham. Derfor banker den på døren hans til han lukker opp.

Men la meg si det én gang til: Det betyr lite hvilken nådegave som er virksom. Hver enkelt får del i en velsignelse. Hvis troen ber, får den. Hvis håpet leter, finner det. Og hvis kjærligheten banker på, skal det lukkes opp for den.

Disse tre måtene å be på passer til de forskjellige stadiene i nøden vår. Der står jeg, en usel tigger ved nådens dør, og ber – og jeg skal få. Men en annen gang har jeg gått meg vill, så jeg ikke finner ham som jeg en gang ba til og fikk så velsignet svar fra. Da leter jeg, med løftet om at jeg skal finne.

Og skulle jeg være i den aller verste tilstand – ikke bare fattig og forvillet, men så besmittet at jeg er utstøtt fra Gud, lik en spedalsk som er stengt ute fra leiren – så får jeg banke på, og døren skal bli åpnet for meg.

Hver av disse måtene å be på er helt enkel. Om noen sa: «Jeg kan ikke be», ville vi svare ham at han ikke må ha forstått dette ordet. Selvsagt kan alle be. Et lite barn kan be. Lenge før et barn kan snakke, kan det be. Det trenger ikke bruke ord for å be om det det trenger. Det er ikke en eneste blant oss som ikke er i stand til å be.

Bønnen trenger ikke å være pyntet. Jeg tror Gud avskyr fine bønner. Ber noen deg om en almisse med høytflyvende ord, får han neppe noe. Eleganse i språk og antrekk passer ikke for en tigger. Her en dag hørte jeg en mann ute på gaten tigge høyt om almisse med en storslått tale. Han trodde nok at den lånte talen skulle skaffe ham en hel haug med kobberpenger. Men jeg for min del ga ham i hvert fall ingenting. Jeg hadde heller lyst til å le av den svulstige talen hans.

Er det ikke grunn til å frykte at mange storslåtte bønner nesten ikke er til noen nytte? Mange bønner er altfor fine. Bruk billedlige og symbolske talemåter overfor medmenneskene deres, og bruk dem til å undervise dem som trenger det. Men pral ikke med dem for Gud. Jo enklere bønnene våre er, desto bedre. Jo mer enfoldig og ydmykt vi kan si det vi mener, desto bedre.

Det neste ordet er «let». Skulle det være vanskelig å lete? Å finne kan ofte være vanskelig nok, men ikke å lete. Da kvinnen i lignelsen mistet sølvpengen sin, tente hun et lys og lette etter den (Luk 15,8). Jeg tror ikke hun hadde studert ved noe universitet, tatt noen legeeksamen eller sittet i noe skolestyre – men lete kunne hun. Alle som vil, kan lete, enten det er mann, kvinne eller barn. Og til oppmuntring for dem som leter, er ikke løftet knyttet til visse filosofiske måter å lete på. Det står: «Den som leter, han finner.»

Så har vi det å banke på, og det er heller ingen vanskelig kunst. Vi pleide å banke på som smågutter, ofte altfor hardt, syntes naboene. Og hvis dørhammeren hjemme var festet altfor høyt oppe på døren for oss, visste vi råd likevel. En stein ville klare det, eller et spark med støvelhælen. Det var ikke vanskelig å finne noe å banke med på en eller annen måte.

Det er derfor omtrent som om Jesus ville si: «Dere trenger ingen skolegang, ingen lærdom, intet talent og ingen store kunnskaper for å kunne be.» Be, let, bank på – det er alt. Og løftet gjelder hver av disse formene for bønn.

Vil du tro dette løftet? Det er Kristus som har gitt det. Aldri kom det noen løgn over hans lepper. Å, tvil ikke på ham! Fortsett å be, hvis du har bedt. Og har du aldri bedt før, må Herren hjelpe deg til å begynne i dag!

III.

Vårt tredje punkt er at Jesus vitner om det faktum at bønner blir besvart. Etter å ha gitt et løfte, legger han i virkeligheten til: «Dere kan være helt overbevist om at dette løftet blir oppfylt – ikke bare fordi jeg sier det, men fordi det er og alltid har vært slik.» Når noen forteller oss at solen vil stå opp tidlig i morgen, tror vi ham, fordi solen har gjort det hver eneste dag. Og vår Herre forteller oss, som et faktum ingen kan bestride, at sann bønn til alle tider er blitt hørt.

Legg merke til at han som stadfester dette, selv kjente nøye til saken. Når du skal stadfeste noe, sier du: «Ja, så langt jeg vet, er det sant.» Men Kristi kunnskap var uendelig og ufeilbarlig. Det ble aldri sendt opp en sann bønn som han ikke kjente til. De bønnene som Den Høyeste tar imot, stiger opp til ham gjennom Kristi sår. Derfor kan Herren Jesus tale med personlig visshet. Og det han erklærer, er at bønn blir hørt: «Hver den som ber, han får. Og den som leter, han finner.»

Her må vi naturligvis gjøre den innskrenkningen som både vanlig sunn fornuft og Skriften gjør. Ikke alle som lettvint og tankeløst sier at de ber til

Gud, får det de begjærer. Herren vil ikke svare på enhver dårlig, lettsindig og ufornuftig bønn fra ugjenfødte hjerter. Nei, slett ikke – det må selv sunn fornuft kunne forstå. Dessuten innskrenker Skriften dette ordet fra Frelseren når den sier: «Dere ber og får ikke, fordi dere ber ille, for å sløse det bort i deres lyster» (Jak 4,3).

Se, det finnes en måte å be ille på, og en slik bønn blir ikke hørt. Ber vi for å sløse det bort i våre lyster, får vi ikke det vi ber om – like lite som når vi ber om ting som ikke er til gagn for oss. Bortsett fra dette har vår Herres forsikring ingen andre innskrenkninger: «Hver den som ber, han får.»

Husk likevel at også de uåndelige og uomvendte ofte er blitt bønnhørt når de har ropt til Gud. De har ofte ropt til ham i sin nød og fått hjelp. «Sier du virkelig det?» hører jeg noen spørre. Nei, det er ikke jeg som sier det, men Skriften.

Akabs bønn ble besvart, og Herren sa: «Har du sett at Akab har ydmyket seg for meg? Fordi han har ydmyket seg for meg, vil jeg ikke la ulykken komme i hans dager, men i hans sønns dager vil jeg la ulykken komme over hans hus» (1 Kong 21,29). På samme måte hørte han Joakas, Jehus sønn, som gjorde det som var ondt i Herrens øyne (2 Kong 13,2–4). Slik hørte Herren også Israels rop om hjelp mot fiendene deres, da de for sine synders skyld var overgitt i fiendenes hender.

Kanskje dette undrer dere? Men hører han ikke til og med ravnungene som roper til ham (Sal 147,9)? Og skulle han da ikke høre mennesket, som er skapt i hans bilde? Kan du tvile på noe slikt?

Husk Ninive. Tror du at de bønnene ninivittene sendte opp, var åndelige bønner? Har du noen gang hørt om en Guds menighet i Ninive? Jeg har aldri hørt om det, og jeg tror heller ikke at ninivittene fikk oppleve den nåden som omvender. Men ved Jonas forkynnelse ble de overbevist om at de sto i fare for å bli rammet av Guds straffedom. Derfor lyste de ut en faste og ydmyket seg. Og Gud hørte bønnen deres, og Ninive ble spart for ødeleggelse en tid.

Hvor ofte har ikke Gud hørt de ondes og utakknemliges bønner i nødens og sykdommens tider! Tror du at Gud ikke gir noe godt til andre enn de gode? Har du da aldri vært ved Sinai og lært å dømme etter barmhjertighetens lov? Hva var vel du den gangen du begynte å be? Var du kanskje god og rettferdig? Og har ikke Gud befalt deg å gjøre godt også mot de onde? Tror du han befaler deg å gjøre det han ikke vil gjøre selv?

Har han ikke sagt at han «lar det regne over rettferdige og urettferdige» (Matt 5,45)? Og er det ikke virkelig slik? Velsigner han ikke daglig dem som forbanner ham, og gjør han ikke godt mot dem som forakter ham? Dette hører med til storheten i Herrens nåde. Om det ikke finnes noe annet godt i en manns hjerte enn dette, at han roper til Gud i sin nød, så sender Gud ham hjelp.

Har nå Gud hørt bønnene til dem som ikke har søkt ham i en høyere mening, og gitt dem hjelp for dette livet som svar på bønn – skulle han da ikke så mye mer høre deg, som ydmyker deg for hans åsyn og lengter etter å bli forsonet med ham? Sannelig, her ligger det et sterkt bevis.

Men når det gjelder virkelig og åndelig bønn, er det sikkert at hver den som ber, får – uten noen som helst innskrenkning. Aldri har det hendt at noen søkte

åndelig velsignelse hos Gud uten å bli bønnhørt. Tolleren sto langt borte med et hjerte så sønderknust at han ikke engang våget å løfte øynene mot himmelen (Luk 18,13). Likevel så Herren ned til ham.

Og der lå Manasse i det mørke fengselet. Han hadde vært en grusom forfølger av de hellige, og det var ingenting i ham selv som kunne gjøre ham fortjent til noe godt. Men Gud hørte ham i fengselet og førte sjelen hans ut i frihet (2 Krøn 33,12–13). Jona hadde ved sin egen ulydighet havnet i fiskens buk, og han hadde i beste fall vært en gretten tjener for Herren. Men da han ropte til Herren fra dødsrikets dyp, hørte Gud ham (Jona 2,3).

«Hver den som ber, han får. Og den som leter, han finner. Og den som banker på, for ham skal det lukkes opp.» Hver! Om jeg ellers manglet beviser, skulle jeg finne dem her i dette Tabernaklet. Jeg kunne be noen her som har funnet Kristus, om å vitne om at Gud har hørt bønnen deres.

Jeg tror ikke det finnes en eneste blant de fordømte i helvete som våger å si: «Jeg søkte Herren, men han støtte meg bort.» På den siste regnskapsdagen skal det ikke finnes en eneste sjel som kan si: «Jeg banket på nådens dør, men Gud nektet å åpne den.» Det vil ikke stå en eneste sjel foran den store, hvite tronen (Åp 20,11) som kan komme med denne bebreidelsen: «Å, Kristus, jeg ville bli frelst av deg, men du ville ikke frelse meg. Jeg overga meg i dine hender, men du forkastet meg. Jeg ba om nåde hos deg med et angrende hjerte, men jeg fikk den ikke.»

Nei, hver den som ber, han får. Slik har det vært til denne dag, og slik skal det være til Kristus kommer igjen. Tviler du på det, så prøv det. Og har du prøvd det, så prøv det på nytt.

Er du kledd i filler? Det gjør ingenting: «Hver den som ber, han får.» Er du full av synd? Det hindrer deg ikke i å komme: «Den som leter, han finner.» Føler du deg helt utstøtt av Herren? Det gjør ingenting: «Den som banker på, for ham skal det lukkes opp.» Hver! For en vidtfavnende tekst dette er! «Hver den som ber, han får.»

Men jeg synes jeg hører noen si: «Jeg håper at jeg selv er frelst. Men jeg har ventet forgjeves på at andre skal bli frelst som svar på bønnene mine.» Kjære venn, du skal bli bønnhørt. «Hver den som ber, han får. Og den som leter, han finner. Og den som banker på, for ham skal det lukkes opp.»

«Men jeg har bedt i mange år om at denne skal bli omvendt.» Du skal bli hørt. Ellers skal du en dag få vite hvorfor du ikke har fått se svaret på bønnene dine. Fortsett å be i håp. Mange har fått bønnene sine for andre oppfylt først etter sin død.

En far hadde i mange år bedt for sønnene og døtrene sine, men alle var fortsatt svært verdslige. Tiden kom da han skulle dø. Han samlet barna rundt dødsleiet sitt i håp om å kunne gi dem et siste vitnesbyrd, som Gud kanskje kunne velsigne til deres omvendelse. Men til hans store ulykke ble han svært nedtrykt i sjelen og kom i tvil om han selv var i nåden. Han var et av de Guds barn som det ble svært mørkt for på sykeleiet. Og nesten det verste for ham var at barna skulle se nøden hans og dermed komme til å forakte gudsfrykten.

Den gode mannen ble lagt til hvile, og sønnene hans var med i begravelsen. Men Gud hørte bønnene hans samme dag. For da de gikk hjem fra graven, sa den ene sønnen til en av de andre: «Bror, far var svært ulykkelig i dødsstunden.» «Ja, det var han, og det undret meg mye, for jeg har aldri kjent en bedre mann enn far.»

«Akk,» sa den første, «når en så hellig mann som far syntes døden var så alvorlig, hvor grufull må den da ikke bli for oss, som ikke har noen tro!» Denne følelsen hadde grepet dem alle, og den førte dem nå til Forsonerens kors. Slik ble den gode mannens bønner oppfylt på en underlig måte.

Himmel og jord skal forgå (Matt 24,35), men så lenge Gud lever, skal bønner bli hørt. Så lenge Gud holder sitt ord, er det ikke forgjeves å bønnfalle ham.

Herren gi dere nåde til å holde ut i den bønnen som seirer over alt. Amen.

1. pinsedag: Kjærlighet til det ytterste

«Likesom Faderen har elsket meg, så har jeg elsket dere. Bli i min kjærlighet» (Joh 15,9).

Dagens tekster i 1899: Ef 2,17–22 og Joh 15,1–11.

I Kristi kjærlighet finner vi vår aller sanneste glede. Den store hyrdens beitemarker er vidstrakte, men det friskeste gresset vokser likevel tett ved hans gjennomborede føtter. Kristi kjærlighet er midtpunktet i frelsen. Den er som solen midt på nådens himmel. Mens jeg prøver å lede oppmerksomheten deres mot dette gylne emnet, håper jeg at dere i Ånden skal få nåde til å trenge dypt inn i det.

Da Paulus talte om ekteskapet, sa han: «Dette mysteriet er stort – jeg taler her om Kristus og menigheten» (Ef 5,32). Dere tror på hans kjærlighet. Dere kjenner den, og dere har smakt den. Jeg taler altså til en forsamling som nok vil kunne følge med, hvor mangelfullt jeg enn får fram emnet.

Kristi kjærlighet til sitt folk er det herligste, rikeste og mest gagnlige emnet en predikant kan ta opp for menigheten sin. Det passer til enhver tid, uansett hvordan det står til med forsamlingen. Men vi trenger sårt at Den Hellige Ånd gjør hjertene våre beredt til å ta imot denne gledelige sannheten. For det er én ting å høre om denne kjærligheten med øret, men noe helt annet å føle og fornemme den i hjertet.

Det er vakkert å høre bekken risle. Men holder du på å dø av tørst, kan ikke den sølvklare musikken leske deg hvis du ikke får drikke av det friske vannet. Kom, Hellige Ånd, kom! Vi ber deg: Ta av det som hører Kristus til, og herliggjør ham ved å åpenbare det for vår innerste sjel!

I.

La oss gå rett inn i emnet. Her er vår første formaning: La oss tro uten forbehold at Jesus elsker oss. Det vil si: Er vi i ham, elsker han oss uendelig. Vår Herre taler ikke her om den alminnelige kjærligheten som viser seg i hans godhet. Han taler om den helt særlige følelsen han har for sine egne, dem han sier dette om: «Jeg har utvalgt dere av verden» (Joh 15,19).

Er vi i ham som greinen er i vintreet, og viser vi denne foreningen ved å bære frukt til hans ære, da elsker Frelseren oss med en særlig kjærlighet. Han taler til oss som menighet, men også til hver enkelt personlig, og sier: «Likesom Faderen

har elsket meg, så har jeg elsket dere.» Å, min tilhører, taler han slik til deg? Har du tatt imot Kristus i troen? Har han frelst deg? Har du del i hans liv? Er han ditt håp, din glede, ditt alt?

Er det slik, så tvil aldri på at han taler til deg – med sine egne lepper like mye som i sitt åpenbarte ord. Like sikkert som om han sto ved siden av deg, grep hånden din og så deg inn i øynene med sin inderlige kjærlighet, sier han til deg: «Likesom Faderen har elsket meg, så har jeg elsket dere. Bli i min kjærlighet.»

Legg merke til hvor denne kjærligheten har sitt opphav, og hvordan den har utfoldet seg! Han utvalgte oss i kjærlighet. Husk hvordan dette blir framstilt i sjuende kapittel i Femte Mosebok, der Herren taler om at han utvalgte Israel: «For et hellig folk er du for Herren din Gud. Deg har Herren din Gud utvalgt av alle folk på jorden til å være hans eiendomsfolk. Ikke fordi dere var større enn alle andre folk, fant Herren behag i dere, så han utvalgte dere. For dere er det minste av alle folkene. Men fordi Herren elsket dere» (5 Mos 7,6–8).

Han elsket dere fordi han elsket dere. Utvelgelsen grunner seg på kjærlighet, og denne kjærligheten er sin egen kilde. Hele kjeden av guddommelig kjærlighet springer ut av Guds kjærlighet og ikke av noe annet. Jesus elsker oss fordi han er kjærlighet. Skal jeg si mer om dette, er det nok å vise til den elskedes egne ord. Da han priste Faderen fordi han hadde skjult dette for de vise og forstandige og åpenbart det for de umyndige, sa han: «Ja, Far, for slik skjedde det som var deg til behag» (Matt 11,26).

Å, du troende, Kristus elsket deg før verdens grunnvoll ble lagt, og det bare fordi han ville elske deg. Han elsket deg for å åpenbare sin kjærlighet til deg. Han elsket deg for at du skulle bli formet etter hans bilde, så han kunne være den førstefødte blant mange brødre (Rom 8,29). Slik skulle vi få del i hans natur, hans karakter og hans Fars kjærlighet. Og slik skulle vi komme ham nærmere og nærmere i et kjærlighetens fellesskap som vokser i all evighet.

Legg merke til hvordan denne kjærligheten, som er sin egen årsak, gir seg selv hen. Ved sin egen kraft setter den sine nådige forsetter ut i livet, og hvert av dem er like fullt av kjærlighet som den kjærligheten som fattet det.

Etter at han slik hadde utvalgt oss i kjærlighet, elsket vår Herre oss så høyt at han ble menneske for vår skyld. Han «holdt det ikke for et røvet bytte å være Gud lik» (Fil 2,6), men ble menneske for å kunne fullføre det hans kjærlighet ville med oss. Det står skrevet: «Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde seg til sin hustru, og de to skal være ett kjød» (Ef 5,31). Dette får sin høyeste oppfyllelse i Kristus. Han forlot sin Far for å bli ett kjød med sin menighet.

Han tok på seg vår natur, for å kunne gjøre og lide for oss det han ellers ikke kunne ha gjort og lidt. Ved å ta på seg vår natur ble han nærmere forent med sin elskede menighet og fikk et inderligere fellesskap med den enn han ellers kunne ha fått. Hadde han ikke vært barnet fra Betlehem og mannen fra Nasaret, hvordan kunne han da bli sine brødre lik i alle ting (Hebr 2,17)? Tenk hvilken kjærlighet det må ha vært som fikk herlighetens Herre til å stige ned fra de høyeste himler for å bli en sorgenes og smertenes mann for vår skyld!

Og når han var blitt menneske for oss, minnes vi at Jesus døde av kjærlighet til oss. «Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for

vennene sine» (Joh 15,13). At vår Herre slik satte livet til, var et særlig bevis på kjærlighet. For han gjorde det frivillig. Det var ikke med ham som med oss, at han måtte dø. Om noen andre døde for oss, ville de bare gi naturen sin rett litt før tiden. Men Jesus døde uten at han selv trengte å dø.

Han døde dessuten i skam, vanære, pine og forlatthet, og det gjorde døden hans særlig bitter.

Korsdøden er det største beviset på vår Frelsers uendelige kjærlighet til oss. Han måtte dø en forbryters død mellom to røvere, forlatt av vennene sine, til latter og spott. Og dette måtte han gjøre som den som bar våre synder på sitt legeme. Alt dette får oss til å utbryte: «Se hvor han elsket oss!» Å, mine kjære, kan vi tvile på Kristi kjærlighet når han led døden, «en rettferdig for urettferdige, for å føre oss fram til Gud» (1 Pet 3,18)?

Og husk, du Guds kjære barn, at det var av kjærlighet Herren lot deg leve. Jeg kan ikke sitere hele det minneverdige stedet i sekstende kapittel hos Esekiel. Men der blir vår stilling skildret med bildet av et nyfødt barn som er kastet ut på marken for å dø – uvasket, usvøpt og i ferd med å blø i hjel i skitt og elendighet. Og det står at da Herren gikk forbi, sa han: «Lev!» (Esek 16,6). Slik talte han til oss også, og vi fikk liv og reiste oss fra vår elendighet. Han sier at da han gikk forbi, var det «elskovens tid» (Esek 16,8).

Skulle jeg ikke kunne røre hjertene deres når jeg minner dere om de tidene da Herren viste dere sin kjærlighet? Tenk på hvordan du var: en utstøtt, håpløs og forlatt synder. Du lå i dødens gap, og ikke noe øye ynket seg over deg. Du kunne ikke engang klage over din nød. Men Jesus så på deg lenge før du så hen til ham. Han talte til deg før du talte til ham. Han sa: «Lev!», og du ble levende. Før var du død ved dine overtredelser og synder (Ef 2,1).

Da vasket, kledde og smykket han deg. Han gjorde et stakkars hittebarn til sin medarving. Å, kjærlighet! Makeløse kjærlighet! Vi skylder kjærligheten vårt åndelige liv, og derfor vil vi prise vår sjels elskede så lenge sjelen lever.

Tiden ville ikke strekke til om jeg skulle regne opp alle fruktene av Kristi kjærlighet til dere. Av kjærlighet har han benådet dere! Har dere noen gang glemt at han strøk ut alle overtredelsene deres med sin kjærlighets hånd? Av kjærlighet har han mettet dere dag etter dag med sin beste åndelige mat. «I ham er dere blitt fylt» (Kol 2,10).

Hans kjærlighet har rådet bot på all deres mangel. Her er sko for pilegrimsferden, rustning for kampen, styrke for arbeidet, hvile for trettheten og trøst for sorgen. Hans kjærlighet nekter dere ikke noe godt. I Kristus har dere en indre tilfredshet som hele verden ikke kan gi.

Og helt til i dag har han ført dere trygt gjennom dette livets ørken. På mørke og ville veier har han vært deg nær, og hans kjepp og hans stav har trøstet deg (Sal 23,4). Har du ikke gått deg vill, var det ikke fordi du selv var så forsiktig, men fordi din store hyrde har ledet deg på veien. Hvor ofte har han ikke stått deg bi og bevart deg! Hvor nådig har han ikke styrket deg, opplyst deg, trøstet deg og gitt deg nytt håp – og fremfor alt bevart deg fra synden!

Når jeg ser tilbake på mitt eget liv, fylles sjelen min av tilbedende takknemlighet. Jeg vet at dere vil kjenne det samme når dere ser tilbake på deres vei. Ja,

godhet og miskunnhet har fulgt oss gjennom hele livet (Sal 23,6). Hver dag har vært så underfull at om vi bare hadde levd denne ene dagen, ville vi ha grunn nok til å prise Herren i all evighet.

Å, for en kjærlighet! La oss aldri tvile på den. Mens vi sitter i ro og stillhet og tenker over den, la hjertene våre feste seg ved denne ene setningen: Han elsker – han elsker meg. Jesus elsker sine egne troende, som han har kjøpt med sitt blod, sikrere enn foreldre elsker barna sine, mannen sin hustru og de beste venner hverandre. Å, min sjel, han elsker deg! La hans kjærlighet alltid fylle deg med fryd.

Jeg må likevel også minne dere om at dere er blitt bevart i fellesskapet med ham til denne stund. Dere hviler på ham og er festet til ham som steinen på grunnvollen. Dere er også levende forent med ham som greinen med stammen og som lemmet med legemet. Ja, dere er forent med ham i en levende, inderlig og evig forening, slik bruden er forent med brudgommen. Etter Guds rådslutning er dere i dag ett med deres paktshode.

Gud behandlet ham som om han hadde begått din synd, og nå behandler han deg som om du hadde fullført hans rettferdighet. Dere er ett med Herren Jesus Kristus etter Guds vilje. Her er kjærlighet! Kristi framtid vil bli din framtid. Du skal få være hos ham der han er.

Da Luther en gang var i stor nød, kom en venn for å se til ham. Vennen la merke til at det sto skrevet med store bokstaver på veggen: «Vivit!» Han spurte hva Luther mente med «vivit» – «han lever». Luther svarte: «Jesus lever. Og levde han ikke, brydde jeg meg ikke om å leve en eneste time.»

Ja, vårt liv er knyttet til hans. Vi er ikke kalt til å leve ved oss selv – det ville bli døden. Nei, vi har liv og alt i forening med ham. Dette er sannelig en kjærlighet som ikke hviler før den er blitt ett med dem den elsker. Å, dere uomvendte, hvordan kan dere leve uten fellesskap med Kristus? Å leve én time skilt fra ham er å leve i en evig pine, for i samme stund kan du dø og miste håpets rike.

II.

Men nå må jeg se teksten min fra en annen side. La oss stadig grunne på Kristi kjærlighet. Noen få vink kan kanskje hjelpe deg med det. Forestill deg at du sitter alene på kammerset ditt, og at jeg taler til deg gjennom en telefon og ikke preker. La meg forsvinne, og la Kristus stå foran deg.

Tenk da på hvor helt fri Kristi kjærlighet til deg er. Den var ikke kjøpt og ikke fortjent. Hos Hosea står det skrevet: «Jeg vil elske dem av et villig hjerte» (Hos 14,5).[1] Og sannelig, om et vers med rette kan brukes om noen, så er det om meg. Var det ikke slik med deg også? Hva var det vel hos deg som kunne vinne hans kjærlighet? Kunne han se noen skjønnhet i meg, måtte den først ha vært i hans eget øye.

Det sies at kjærligheten er blind. Vår himmelske brudgom er ikke blind, men han er likevel enda mer kjærlig: Han så vår stygghet og dårskap, og likevel elsket han oss trass i alt. Han så våre overtredelser, men han kastet dem i havets dyp. Jesus, du min sjels elskede, du elsker meg, og du elsker meg helt fritt! Å, hvordan kunne du bli så glad i en som meg? Det kunne bare skje fordi du elsker

[1] NB: «Jeg vil elske dem av hjertet».

dem som trenger din kjærlighet mest og minst kan gjengjelde den. Og når det er slik, hva annet kan jeg gjøre enn å undre meg og tilbe?

Brødre, la oss grunne og fordype oss, be og lovprise, undre oss og tilbe ham som vi elsker uten å ha sett ham. La oss elske ham fordi han elsket oss først (1 Joh 4,19). Se på opphavet til en kjærlighet som vi verken kunne fortjene eller søke, og la oss frivillig elske ham igjen.

Denne kjærligheten fra vår Frelser – så fri, så hel, så mektig – var og er helt forbløffende. Vi kommer aldri til å høre en bedre og mer overraskende nyhet enn denne: at Jesus elsker oss. Jeg har aldri lært noe mer forbløffende enn at han «elsket meg og ga seg selv for meg» (Gal 2,20). Andre ser kanskje mer på hva Herrens nåde har utrettet i oss, og derfor undrer de seg mindre over Herrens kjærlighet til oss. Men vi kjenner oss selv og ser våre mangler like godt som våre dyder. Derfor vet vi at det ikke er noe elskverdig i oss av naturen.

Når vi ser på vår Herres skjønnhet, finner vi ikke annet enn stygghet i oss selv. Jo mer vi ser hans kjærlighet, desto mer avskyr vi oss selv fordi vi elsker ham så lite og er falt så dypt. Vi må forbløffes over vår synd, men enda mer over hans kjærlighet. Vi skal lese videre i Kristi kjærlighets gylne bok i all evighet. Og jo lenger vi studerer den, desto mer skal vi undre oss over at den Hellige og Herlige, han som er velsignet i evighet, noen gang i kjærlighet kunne ta seg av en så ubetydelig, besmittet og ustadig skapning som oss.

Kristi kjærlighet er en kjærlighet i handling. Han elsker ikke bare med ord, men i gjerning og sannhet. Det han gjorde av kjærlighet, har større makt over sjelen min enn alle de ord han noen gang kunne ha talt. Det var gjerningene hans som ga ordene hans tyngde. Ord kan ikke fullt ut uttrykke hva kjærlighet er: Ord flyter fra leppene, mens følelsen strømmer fra hjertet. Jesus har skrevet sin kjærlighet med levende bokstaver.

Å Mester! Aldri har noe menneske talt slik som du. Og likevel holdt du din mest veltalende preken da du sa lite, men rakte ut hendene for at de skulle bli naglet til korset. Da øste du ut ditt hjerte, ikke i tale, men i blod og vann. Jesus har gitt oss sin krone, sine klær, sitt legeme, sin sjel, sitt liv, seg selv. Sa jeg ikke med rette at dette er en kjærlighet i handling? Den er full av inderlighet, rik på gavmildhet, sterk som døden og mektigere enn graven.

Tenk videre på at det er en personlig kjærlighet. Herren Jesus Kristus elsker hver enkelt i sitt folk så inderlig som om han ikke hadde noen andre enn den ene. Hele Kristi hjerte omfatter hver enkelt av oss. Den store solen skinner i dag på denne runde jorden. Den sender sin grenseløse lysflom ut til alle, og likevel kan den lille tusenfryden som bader seg i strålene, si: «Solen er helt og holdent min.»

Det finnes myriader av blomster på marken og i hagene. Likevel får denne ene blomsten fritt nyte alt solen kan gi – eller rettere alt den lille blomsten kan ta imot – som om den var den eneste som fantes. Slik er Jesus alt for meg, for deg og for hver enkelt av oss. Og vi mister ikke noe ved at han tilhører så mange millioner helt og fullt. Nei, vi vinner på at han tilhører så mange brødre. For vår lykke blir mangedoblet i alle dem Jesus elsker slik han elsker oss.

Vi leser i teksten: «… så har jeg elsket dere.» Legg merke til at de to ordene «jeg» og «dere» står med bare «elsket» mellom seg. Jesus selv har sin lyst i oss – ja, i oss, som ikke er verdige til å bli nevnt sammen med ham. Ære være hans hellige navn i all evighet!

Selve kjernen i teksten vår ligger i at vår Herre sammenligner sin kjærlighet til oss med Faderens kjærlighet til ham. Og hva slags kjærlighet var nå det? Her kommer vi ut på dypt vann. Hver tanke er en avgrunn. Vi vet at Faderen har elsket Sønnen uten begynnelse, fra evighet av. Det er utenkelig at det noen gang var en tid da Faderen ikke elsket sin Sønn. Og for dem som leser Herrens bok rett, er det like utenkelig at det skulle ha vært noen tid da Jesus ikke elsket sitt folk.

Denne kjærligheten drev ham til å bli paktens borgen i den evige rådslutningens kammer, for alle dem hans Far ga ham. Før tiden begynte, strømmet Herrens kjærlighet ut, for hans utgang var fra evighet av. Vår frelsende Herres kjærlighet begynte ikke sin guddommelige historie da vi begynte å elske ham, ikke en gang da vi ble til. Den begynte i fordums tid, før verden ble til. Noen av dere er begeistret for antikviteter. Men for meg er dette den herligste av alle gamle ting: Jesu evige kjærlighet.

Vi er også fullt forvisset om at Faderen elsker Sønnen uten ende. Det kommer aldri en tid da Faderen forviser Sønnen fra sitt hjerte. Og før det skjer, vil Jesus aldri støte bort sitt folk. Guds uforanderlige Kristus vil aldri holde opp med å elske sine frelste, for Faderen vil aldri holde opp med å elske ham. Har han ikke sagt: «Se, i begge mine hender har jeg tegnet deg» (Jes 49,16), og: «For fjellene kan vel vike, og haugene rokkes, men min miskunnhet skal ikke vike fra deg, og min fredspakt skal ikke rokkes, sier Herren, han som forbarmer seg over deg» (Jes 54,10)?

Mine kjære, vi må heller ikke glemme å legge merke til hvor fortrolig denne kjærligheten er. For Jesus sier: «Jeg og Faderen er ett» (Joh 10,30). Slik er også hans kjærlighet til oss fortrolig og inderlig. For Jesus sa: «… jeg i dem og du i meg, for at de fullkomment skal være gjort til ett» (Joh 17,23). Jesus har gjort seg til ett med sitt folk. Han elsker dem med en makeløs fortrolighet: Når han elsker dem, elsker han seg selv. For han har gjort dem til «lemmer på hans legeme» (Ef 5,30), av hans kjød og av hans ben.

Ja, jeg går lenger: Vår Herre elsker oss mer enn han elsket seg selv. For det ble sagt med sannhet om ham: «Andre har han frelst, seg selv kan han ikke frelse!» (Matt 27,42). Hans mektige kjærlighet fikk ham til å bli et soningsoffer for sitt folk, for å frelse dem fra lovens forbannelse.

Det er virkelig en kjærlighet som ikke kan måles. Den har ingen bunn. Faderen må elske Sønnen uendelig.

Like ubegripelig som Gud selv er, like ubegripelig er de guddommelige personenes kjærlighet til hverandre. Også Jesus elsker sine utvalgte uten grense. Han elsker til det siste med en kjærlighet som er uten ende. Vi kan bare fatte en begrenset del av denne kjærligheten, men i seg selv er den grenseløs. Dette havet har verken bunn eller strand. Jesu kjærlighet er allmektig, evig og uendelig.

Hans kjærlighet er også uforanderlig. Jesu hjerte kjenner ingen forandring. Han kan ikke elske oss mindre. Jeg talte nettopp om havet, men det var et mangelfullt bilde. For havet har flo og fjære, mens vår Herres kjærlighet alltid er den samme.

Gud gi oss nåde til å tenke mye på denne Jesu Kristi kjærlighet til oss, som bare kan sammenlignes med Faderens kjærlighet til ham. Og måtte vi, mens vi betrakter den, med glede finne oss i å ha fellesskap med ham i hans lidelser, så vi også kan få del med ham i hans herlighet!

III.

Bær over med meg mens jeg for det tredje sier: La oss beundre og prøve den makten denne kjærligheten har over oss. For en stund siden ba jeg dere glemme at jeg er her, og bare se på meg som en telefon. Men nå vil jeg tre helt fram igjen, for at Jesus alene kan styre sinnene og hjertene deres ved sin krafts fylde. Hva kan vel være mektigere enn denne kjærligheten? Hva kan ha innflytelse i så mange retninger og på så mange måter som den? Lykkelig er den mann som står under dens fortryllende makt!

Når Kristi kjærlighet kommer inn i hjertet, virker den som et universalmiddel. De gamle legene lette lenge etter et slikt, men forgjeves. Men her har vi det! Kristus er medisin for all sykdom og smerte, men han er langt mer enn det. Han helbreder og metter, han metter og gjør skjønn, han gjør skjønn og gjør fast, han gjør fast og fullkommen. Så underfullt virker hans kjærlighet på menneskene.

Tro Kristi kjærlighet og kjenn den i hjertet ditt, så vil den gjøre deg ydmyk. Det stolte jeget må ut når den yndige kjærligheten kommer inn. Kjødet dør under kraften av den kjærligheten som Ånden lever ved. Kan jeg vel bli hovmodig når min elskede viser meg en kjærlighet som overgår all kunnskap (Ef 3,19)? Umulig! «Min sjel var ute av seg selv over hans ord» (Høys 5,6). Brødre, Kristi kjærlighet er en så mektig strøm at sjelen blir revet med når den kommer brusende.

Kjærligheten gjør også hjertet mykt. Lovens hammer knuser. Men det hjertet som er knust av den, er som en knust flintstein: Hvert stykke er fremdeles flint. Men når Kristi kjærlighet gjør sitt verk, smelter den oss og gjør flintsteinen til kjøtt. En gammel teolog sier at når loven fører til omvendelse, er synderens tårer harde som haglkorn. Og jeg tror det er sant. Men når evangeliet fører oss til omvendelse, er gråten vår som morgendugg. For en velsignet mykhet nåden skaper! Hvor ømt er ikke det hjertet som Jesus rører ved med sin gjennomborede hånd!

Hvor trøstende er ikke denne Kristi kjærlighet for sørgende hjerter! Den er det beste lyset for en som ligger syk i mørket. Å, dere engstelige og håpløse, som har vanskelig for å glede dere over emnet mitt i dag: Jeg ville så gjerne løfte dere opp og glede dere med denne søte kjærligheten. For den er sannelig en balsam for dere. Vend dere ikke bort fra denne himmelske hjertestyrkningen.

Prøv ikke å tvile! Kan du vel det når du tenker på din Frelsers kjærlighet? Hva! Fortvile, når din elskede kysser deg med sin munn og sier: «Med evig kjærlighet har jeg elsket deg» (Jer 31,3)? Kan ikke hans nærvær glede deg, ville ikke selve

himmelen kunne gjøre deg glad. For hva er himmelen uten den fulle gleden over hans kjærlighet?

Jesu kjærlighet har en rensende og helliggjørende makt. Et liv i Kristi kjærlighet dreper kjærligheten til synden. Den som Kristus elsker, hater synden. Vi begynner å si til oss selv: Hva kan jeg utrette for Kristus? Hva kan jeg gjøre for ham? Når Jesu kjærlighet er utøst i hjertet, fører den med seg en helliggjørende vellukt. Den fyller hjertet med hellighet. Hans kjærlighet er som en ild av velluktende tre: Den fortærer synden og sprer en behagelig duft av dyd og fromhet.

Kjærlighetens sti er veien til fullkommenhet. Jonatan vil ikke synde mot David, som han elsker. Et hjerte som er grepet av kjærlighet til den hellige Jesus, vil være svært redd for å bedrøve ham med noen synd.

En søt følelse av Kristi kjærlighet styrker oss også. Kjærligheten er sterkere enn døden, og den styrker oss til livets plikter. Tenk på de kvinnene i Skottland som ble bundet til peler for å bli slukt av tidevannet når det kom tilbake. Hva gjorde dem så sterke og frimodige i sin bekjennelse av Jesus? Hva annet enn følelsen av hans kjærlighet til dem?

Svake menn og kvinner ble kastet for løvene i det romerske amfiteatret. Men har du noen gang hørt at de krøp sammen for de ville dyrene, eller at de ba om nåde fra den grusomme mengden som satt rundt og så på pinslene deres? Å nei, Kristi soldater blir aldri motløse. Den skjulte årsaken er at han elsker dem, og de kan ikke annet enn bli modige for hans skyld.

Den gjør oss også ømme mot andre og ivrige for at de uomvendte skal bli frelst. Vil dere bli fylt av kjærlighet til menneskenes frelse, så lær hvordan Kristus elsket dere. Da vil du elske selv den verste for hans skyld. Vil du ha øyne som kan gråte over denne syndige byen, så se hvordan Jesus gråt for dere. Ønsker du alltid å være beredt til å hjelpe den nødlidende og trøste den bedrøvede, så hold deg tett inntil den vennlige, milde og medlidende Herren. Når du slik kjenner hans kjærlighet til deg, vil du få medlidenhet med andre.

Denne kjærligheten fyller den troende med fryd. Vil du alltid være lykkelig, så styrk gleden din med den krydrede vinen av hans granatepler. Han elsker meg, han elsker meg – å, for en gledelig tanke! En slik visshet gjør et fengsel til et paradis og selve tungsinnet til en himmel.

Og når du først har senket deg ned i denne kjærligheten, så bli i den. Kristus elsker deg ikke i dag for å forkaste deg i morgen. Skal troen din fortsatt vakle når hans trofasthet er så uforanderlig? Hvordan kan det ha seg at du i dag er så lykkelig i Herren og i morgen kanskje så nedstemt igjen? Er du oppløftet på søndag og motløs igjen på mandag? Er din Gud bare en sabbatsgud og ikke en Gud for hele uken? Min kjære, slik burde det ikke være. Han er deg nær alle dager. Bli i hans kjærlighet.

Jesus Kristus vil at hans folk skal forbli i en oppløftet, lykkelig, hellig og himmelsk tilstand. Tror du kanskje at dette er umulig? Det kan jeg ikke være enig i. Enok vandret med Gud i mange år, til han til slutt vandret bort med Gud. Strev etter å leve i stadig fellesskap med ham. Altfor ofte hender det at vi kommer opp på en høyde, men glir ned igjen som barn på kjelke. Men det må ikke skje. La oss sørge for å holde oss på den høyden vi har nådd.

Klatrer jeg opp på toppen av en høyde, har jeg ikke noe å rose meg av. For nå ser jeg en annen høyde lenger borte som jeg ikke har sett før. Og jeg tviler ikke på at når jeg har nådd den, stiger en enda høyere fram for blikket, og slik videre. Vi kan aldri skrive ordet «fullkommen»

eller «endelig». «Høyere og høyere!» er fremdeles vårt feltrop. Men hvorfor skal vi stige ned i sumpene igjen? Hvorfor skal vi styrte oss fra solskinnet i Kristi kjærlighet ned i mistillitens tåke? La oss sørge for å holde oss på den høyden vi har nådd, og heller søke nåde til å gå videre. Er det ikke dette Herren mener når han sier: «Bli i min kjærlighet»?

«Å,» sier noen, «du pålegger oss et hardt arbeid.» Nei, bror, jeg har vist deg et herlig privilegium. Men jeg innrømmer at du ikke kan nå det ved din egen kraft og slik du er i deg selv. Jeg taler til deg slik du er i Kristus, og når du er i Kristus, er jo all makt gitt deg. Prøv denne makten! I stedet for å synge en sang som stadig avbrytes av vers fulle av sukk og klage, la oss stemme i en gledessang uten slike avbrytelser, med omkvedet: «Hans miskunnhet varer til evig tid» (Sal 136,1).

«Min elskede er min, og jeg er hans» (Høys 2,16). Og innen dagen blir sval og skyggene flyr, skal sjelen min næres av hans kjærlighet og glede og fryde seg i ham. Gud hjelpe dere til å gjøre dette, for hans navns skyld! Og dere uomvendte tilhørere, ønsker dere ikke å få del i vår glede? Kom som dere er, og sett deres lit til Jesus, så skal gleden bli deres. Amen.

2. pinsedag: Sannelig, sannelig

> «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv. Han kommer ikke til dom, men er gått over fra døden til livet» (Joh 5,24).
>
> «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som tror, har evig liv!» (Joh 6,47).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 12,12–20 og Joh 6,44–51.

Når vår guddommelige Herre så høytidelig sier «sannelig, sannelig», varsler det noe av særlig stor betydning. Da kommer det noe som vi bør gi akt på av hele vårt hjerte. Her innleder han på denne måten det viktige spørsmålet om hvordan vi ved troen på ham selv kan få det evige liv og unngå fordømmelsen. Kan noe emne være viktigere?

Det kan være mange viktige spørsmål, men de kan godt vente til vi har fått svar på dette: «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» (Apg 16,30). Hva kan det gagne et menneske om han kjenner hele verden, men ikke livets vei? Om han vinner en verden i dette livet, hva gagner det ham hvis han mister det evige livet? Vår Frelser har det sterkt på hjertet å be oss tenke med største alvor på vår sjels frelse og søke det evige liv.

La oss lytte til oppfordringen hans. Kom hit, min kjære tilhører, og bøy øret ditt til disse ordene. Jesus legger deg dem på hjertet med et dobbelt «nota bene» – «merk vel» – når han sier: «Sannelig, sannelig.»

Vår Herre brukte dette «sannelig, sannelig» for å vise at det gjaldt en klar og sikker åpenbaring. All tvil må ta slutt når Jesus sier: «Sannelig, sannelig.» Ordet hans er alltid sant, for ingenting annet enn sannhet kan komme fra ham som er «sannheten» (Joh 14,6). Men når han bruker sin sterkeste bekreftelse, «sannelig, sannelig», må vi ta imot ordet hans med den største ærbødighet hvis vi er hans undersåtter. Det han erklærer, må tas imot som uomtvistelig, uforanderlig og ufeilbar sannhet. Må du ikke innrømme det?

Vår Frelser taler her om en stor velsignelse. Vi vil først se på hvem som får del i denne velsignelsen, så se litt på selve velsignelsen og til slutt minne oss selv om hvor sikker den er.

I.

Først altså: Hvem får del i denne velsignelsen? Les skriftstedene ovenfor, og du vil finne at det er den som hører og tror: «Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv.» Teksten vår ser ikke ut til å si at evig liv blir

gitt ved noen ytre seremoni. Han sier: «Hør! Så skal deres sjel leve» (Jes 55,3). En kan ikke vente at folk skal tro det de ikke har hørt. Det er med den frelsende sannheten som med annen lærdom: Vi må høre den med oppmerksomhet før vi kan ta imot den.

De som får det evige livet, må først høre om Jesus – om hans oppdrag, hans person, hans verk, hans lidelse, hans embete, hans makt og den velsignelsen han kom for å gi. Mens de lytter til alt dette, er de takknemlige fordi de har fått høre det som konger og profeter har ønsket å høre, men ikke fikk høre (Luk 10,24).

Vent ikke å bli frelst hvis du lukker øret for evangeliet. Regn ikke med at din sjel skal få den samme velsignelsen når du vandrer sorgløst opp og ned gatene om søndagen, som når du lytter ivrig og oppmerksomt til ordet om Frelseren. Nei, hør hva Herren sier, og åpne hele ditt hjerte for sannheten.

Disse menneskene begynner som tilhørere, men de blir ikke stående der. De blir troende. De tror at Jesus er den lovede Frelseren, og de tar imot ham som sin egen Frelser. De tror at hans blod renser fra synd. Derfor setter de sin lit til at hans blod renser også dem fra deres synder, og de blir renset. Og fordi han rettferdiggjør den ugudelige som tror på ham, er det deres fryd å ta imot hans rettferdighet.

De hører ikke på en drømmende, likegyldig måte. Nei, når de får høre sannheten, gjør de det de hører. Det er ikke nok for dem å vite at kobberslangen helbreder. Nei, de ser opp på den og blir helbredet. Jeg taler til noen av de beste tilhørerne i verden. Likevel frykter jeg at mange av dere kommer til kort fordi dere bare er tilhørere og ikke gjør det ordet sier: «Tro og lev!»

De som er reist opp med Kristus, blir i teksten vår beskrevet som de som tror på Herren Jesus: «Den som tror på meg, har evig liv.»[1] De har en personlig tro på en personlig Frelser. De tror at Gud måtte straffe synden, at Gud har straffet den i Jesu person, og at han derfor har stilt fram sin Sønn Jesus Kristus som en nådestol, så «hver den som tror på ham, ikke skal fortapes, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Dette tror de, og på dette hviler de med hele sin sjel. Jesus sier: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28). Og de kommer til ham for å få hvile, og de finner den. Dette er kjennetegnet på dem som har evig liv: Det står ikke her at de gjør eller oppnår noe, men at de tror på Jesus Kristus.

Det blir også sagt om de frelste at de tror på Jesus fordi Faderen har vitnet om ham: «Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg …» Hvorfor tror jeg at Jesus Kristus er min Frelser? Fordi Faderen har sendt ham og vitnet om ham. Jeg er forvisset om at han kan frelse meg. For han er utsett og innsatt av Gud, og derfor må Herrens vilje ha framgang ved hans hånd.

Jeg tror at han som kom til Jordans vann for å bli døpt, var Guds Sønn. For Faderen sa: «Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag» (Matt 3,17). Jeg tror at han som ble forklaret på fjellet mens tre av disiplene var til stede, var

[1] NB: «Den som tror, har evig liv!» Ordene «på meg» mangler i mange gamle håndskrifter.

Guds Sønn. For enda en gang sa Faderen med høy røst: «Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag: Hør ham!» (Matt 17,5).

Jeg tror at Jesus Kristus kan frelse meg. For da han ba, vitnet en røst fra himmelen om at Faderen hørte bønnen hans (Joh 12,28). Folket som sto omkring, forsto ikke meningen, men trodde at det hadde tordnet. Likevel var det noen som hørte røsten og forsto Faderens vitnesbyrd.

De som har evig liv, tror på Jesus som Guds Kristus, fordi Faderen har vitnet om ham på mange måter: ved en røst som kunne høres, ved under, ved at Den Hellige Ånd ble gitt, og ved stadig å oppfylle i Kristi gjerning det han har lovet om den. Denne troen på Gud, vår Far, og på Herren Jesus Kristus frelser sjelen.

Og legg merke til at vår Herre har sagt disse ordene om hver slik troende: «Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv.» Hva han ellers har eller ikke har – dette er hovedsaken. «Men, Herre, han er jo full av mangler og ufullkommenheter.» Det er ikke gjort noe unntak av den grunn. For «i ham rettferdiggjøres enhver som tror» (Apg 13,39).

«Men den troende tar ofte feil i teologiske spørsmål.» Teksten sier ingenting om det. Den holder bare fram: «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som hører mitt ord og tror ham som har sendt meg, han har evig liv.» Er troen på Jesus sann, følger det også et inderlig ønske om å forstå all hans undervisning og tro den. Men uvitenhet og feiltakelser er dekket til, sammen med alle våre andre synder, ved forsoningen vi har tatt imot i troen.

«Men, Herre, han er jo selv redd for at han ikke har fått det evige livet. Han skjelver av frykt for at han skal bli funnet for lett når han blir veid på vekten.» Det er ikke gjort noe unntak for engstelighet og mistillit til seg selv. Tror noen på Kristus Jesus, står det fast og urokkelig at han og hver den som gjør som han, «har evig liv». Gammel eller ung, rik eller fattig, lærd eller ulærd, begavet eller ubegavet – det er ingen forskjell: Alle som tror, har evig liv.

Nå vet vi hvem som har fått del i frelsens velsignelse. Jeg håper at mange av oss blir funnet blant dem.

II.

La oss nå kort dvele ved den velsignelsen som følger av troen.

For det første finner vi at vår Herre forsikrer at den som tror, «har evig liv». Han var dømt til å dø og regnet som en død mann. Men nå er han frikjent, og livet hans er spart. Han var åndelig død, men det at han tror på Jesus, er bevis nok på at han har fått åndelig liv. Om dette sier Johannes i sitt første brev: «Dette har jeg skrevet til dere for at dere skal vite at dere har evig liv, dere som tror på Guds Sønns navn» (1 Joh 5,13).

Dette åndelige livet er ikke bare for denne tiden. Nei, det blir uttrykkelig kalt «evig liv». De som i våre dager finner ut at «evig» ikke betyr uten ende, presser selve livsblodet ut av teksten vår. Men de fleste av oss tar ordet for det det betyr, nemlig liv som ikke tar slutt. Har jeg fått liv i Kristus Jesus, har jeg fått et liv som skal vare så lenge som den evige pakt, så lenge som den evige kjærlighet, så lenge som den evige Gud.

Den som har dette livet, kan nok dø legemlig, men ikke åndelig. For den troende har i seg et liv som Kristus har gitt ham: «… jeg i dem» (Joh 17,23). Og

dette livet er avhengig av Kristus, slik han selv sier: «… jeg lever, og dere skal leve» (Joh 14,19). Den troende eier dette evige livet nå. Det står ikke «skal ha», men «har evig liv». For et gode! Tenk å være født etter Guds bilde, å ha del i hans natur, å være satt utenfor rekkevidden av den annen død. Å, hvor stort! Ære være Gud for dette!

Legg dernest merke til at den troende ikke lenger står under fordømmelse: «Han kommer ikke til dom.» Det vil si: Så snart en har trodd på Kristus, kommer Kristi forsoning ham til gode, og han er ikke lenger under dommen, langt mindre under fordømmelsen. I Kristus er den troende blitt dømt og straffet, og derfor slipper han unna lovens dom og straff. Har vi gjennom vår borgen fylt rettferdighetens krav, hva har da loven med oss å gjøre? Hvordan kan den dra oss for retten? Hvordan kan den bringe fordømmelse over oss?

Men må ikke den rettferdige fram for dommen på den ytterste dag? Uten tvil må vi alle stilles fram for Kristi domstol. Men den dagen blir det ingen dom i ordets egentlige, fryktelige betydning. Når en har alt i orden og blir kalt fram for skranken bare for å bli frikjent, er det ingen dom for ham.

«Vår Gud kommer og skal ikke tie.» «Han kaller på himmelen der oppe, og på jorden, for å dømme sitt folk» (Sal 50,3–4). Det blir ingen straff, men en stor glede å stilles fram for den store kongen og høre ham si: «Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det riket som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt» (Matt 25,34).

Teksten nevner enda et privilegium: «… er gått over fra døden til livet.» Legg merke til hvor dommen har funnet sted. Se, her er døden! Der borte er liv og oppstandelse! Dommen står, ser det ut til, midt imellom de to. Vi er gått over fra døden til livet, og slik er vi kommet forbi dommen.

At oppstandelsen alt har funnet sted, er en vranglære som vi ikke kan avvise sterkt nok (2 Tim 2,18). Men at de troende alt er oppstandelsens barn fordi de har fått et nytt åndelig liv, er en velsignet åndelig sannhet som vi ikke kan holde for sterkt fast. Gjenfødelsen er den fremste og største delen av oppstandelsen.

Vi er alt gått over fra dødens rike til livets herredømme. Slik er vi kommet forbi dommen, for Jesus ble dømt og straffet for oss og døde i vårt sted. Vi er fridd ut av mørkets makt og satt over i Guds elskede Sønns rike (Kol 1,13). Kristus, vårt påskelam, er slaktet for oss (1 Kor 5,7), og i ham har vi funnet livet. Har Kristus lidt i vårt sted, slipper vi å lide for synden. Rettferdigheten krever at vi går fri.

For et under av barmhjertighet dette er! Hver den som tror på Jesus, har lagt døden bak seg og skal aldri vende tilbake til den. Han er kommet inn i livets kongerike og skal aldri bli forvist derfra. Og på veien dit har han passert dommens stav og rettferdighetens sverd, så de ikke lenger kan ramme ham, verken i tid eller evighet.

Jeg synes jeg hører noen innvende: «Du gjør altfor mye vesen av en så ubetydelig sak som troen. Du sier at det skjer en svært betydningsfull forandring bare ved at en setter sin lit til Jesus Kristus – og det med én gang.» Ja, det sier jeg virkelig. Og for min del bryr jeg meg ikke om hvor mye du er mot denne læren.

Jeg skal ikke tie med å forkynne: «Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt» (Mark 16,16).

Og jeg hører noen mumle: «Jeg synes du er svært ukjærlig i din dom.» Ja, si det gjerne om du vil. Men jeg skal vise min kjærlighet ved å tåle det. Se, her står en mann helt sorgløs like ved jernbaneskinnene. Jeg roper til ham: «Kjære kamerat, flytter du deg ikke øyeblikkelig, blir du knust til atomer om fem minutter, for et hurtigtog kommer brusende langs linjen!» Men han bare ler og svarer: «Tror du et par skritt kan ha så avgjørende betydning? Tror du virkelig at jeg er i sikkerhet om jeg flytter kroppen noen fot, men at jeg blir knust om jeg blir stående her?»

«Ja, det tror jeg virkelig. Og jeg sier det med tårer og ber deg tro meg og skynde deg bort fra jernbanelinjen.» Men han svarer bare: «Du er svært ukjærlig.» «Ja,» svarer jeg, «og du er svært tåpelig.» Hva annet kan jeg si? Det kan aldri være ukjærlig å si sannheten til noen for hans egen skyld. En liten ting kan være nok til å avgjøre en udødelig sjels skjebne for evig. Forandringen kan synes så liten og likevel bety så uendelig mye! Undre deg ikke over at troen er så betydningsfull.

Noen vil kanskje si: «Vi trenger ikke denne læren. Det vi trenger, er mer moral og anstendighet.» Nettopp. Du minner meg om en liten gutt. Faren hans satte ned blomsterløker for at de skulle spire om våren og smykke hagen med gylne blomster. Men gutten sa: «Vi trenger ikke sette ned løker. Vi kan bare sette ned tørre blomsterhoder.» Barnet glemte at blomster aldri vokser uten røtter.

Du også, min gode venn, glemmer at et hellig liv må ha en grunn å vokse av, og troen er dydens rot. Blomster satt ned i jorden uten røtter er barnelek, og gode gjerninger uten tro er barnslig tåpelighet. Vi forkynner troen for at gode gjerninger skal følge. Og de følger, og de er en frukt av det evige livet som en får ved troen. Vil du ikke heller få blomstene gjennom røttene? Gå da bort, ditt tåpelige barn, og bli klokere.

III.

Mitt siste punkt er hvor sikkert teksten min holder fram denne læren. Det var nettopp dette som fikk meg til å legge merke til teksten.

For det første blir læren i teksten gjort enda sikrere ved de uttrykkene vår Herre bruker. Vår Herre Jesus, han som heter den Sannferdige, setter her sin ære som Gud og sin sannferdighet som menneske i pant på at læren hans er pålitelig. Han sier: «Sannelig, sannelig.» Disse to ordene lyder i mine ører som kanonskudd rettet mot vantroen. Som de to kobbersøylene Jakin og Boas (1 Kong 7,21) står disse to «sannelig» ved nådens tempelport. De viser oss hvor fast og sterkt Menneskesønnens ord står.

Vår Herre legger til: «… sier jeg dere.» Da må det være slik. Ellers tok Frelseren feil, og det kan ingen tro et øyeblikk, for han er selve visdommen. Er han ikke den eneste vise Gud, vår Frelser? Kan du tenke deg at disse ordene betyr mindre enn det de sier? Det ville være å beskylde Herren for uoppriktighet – som om han spottet stakkars sjeler med store ord uten mening og verdi. Nei, en slik tanke vil du se på som vanhellig. «Den som tror på meg, har evig liv» må altså bety det ordene sier.

Kristus vet hva evig liv er, og hvem som eier det. For ingen har et øye som hans til å oppdage liv der det virkelig finnes, og til å skjelne mellom det falske og det sanne. Andre kan ta feil og bli narret, men Kristus vet hva virkelig liv er, for han er selv den sanne og levende Gud.

Jesus vet også om vi skal bli fordømt eller ikke, for han er selv dommeren. Faderen har overgitt hele dommen til Sønnen (Joh 5,22). Og når dommeren selv sier at vi ikke skal bli fordømt, har vi ingen grunn til frykt. «Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, … som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8,34).

Vår Herre Jesus kjenner også framtiden. Den står for ham som om den var her nå. Han ser på forhånd alt som kan hende. Og når han da erklærer om den troende at han «kommer ikke til dom», kan du være trygg på at det står fast. Tror dere når en profet taler – skulle dere ikke da mye mer tro Guds Sønn? Den troende har evig liv. Det er helt sikkert og fast.

Er du en troende, er det altså helt sikkert at du ikke skal bli fordømt, men er gått over fra døden til livet. Herren bekrefter dette så bestemt at også vi må bli fast forvisset om det. Hvorfor er du som troende ikke helt sikker på at du eier det evige livet? Mesteren kjente vår vantro, og han har stilt saken fram så enkelt og klart at ingen kan komme utenom den uten å forkaste hans ord.

Det er sikkert at den som tror på ham, har evig liv. Altså er det sikkert at vi er frelst hvis vi er troende. Vi trenger ikke være redde for å tro dette med den største visshet og fryde oss over det.

Noen sier: «Å, men det kunne være formastelig.» Hva? Formastelig å tro at Jesus taler sant? Jeg skal si dere hva som er formastelig: å tvile på det vår Herre har sagt. Er han din Mester og Herre? Er han ikke det, så si det. Men er han det, hvordan kan du da våge å sette deg på tronen, dømme din egen Herres utsagn og si: «Dette må være sant, men det andre er usant»?

Men noen innvender: «Jeg tror en kan være altfor sikker også.» Ja, hvis sikkerheten bare bygger på slutninger. Men bygger den på Herren Jesu eget vitnesbyrd, kan vi ikke bli for sikre. Indisier kan ofte være sterke, ja for noen urokkelige, og likevel kan slutningene være feil. Men vitnesbyrdet fra en person som ikke kan ta feil, er mer verdt enn alle verdens indisier. Vi kan ikke tenke oss at Jesus Kristus skulle ta feil eller fare vill, verken som Gud eller menneske. Derfor kan ikke grunnlaget for vår tillit vakle eller rokkes.

Vi må finne vår beste hvile og trygghet i disse herlige ordene: «… sier jeg dere.» Tviler dere, må tvilen i bunn og grunn gjelde hans person, og nettopp på ham må troen deres feste seg. Taler Jesus sant, har den troende evig liv. Er den troende i tvil om han har liv eller ikke, tviler han altså på at Kristus er sannferdig. Som hans disipler er vi forpliktet til å hvile i ham. Å være lykkelige blir en plikt, og trygghet og ro en skyldighet. Lykkelige folk, som har plikt til å være glade!

Vi har del i det evige livet, vi kommer ikke til dom. For en glede og salighet som strømmer inn i vår ånd! Er det virkelig slik at vi har begynt det samme livet som skal åpenbares i evig herlighet, hvilken takknemlighet burde ikke da fylle

vår sjel! Og hvordan skulle ikke denne takknemligheten drive oss til hellighet og lydighet mot ham som har gitt oss denne uvurderlige velsignelsen!

Kom, la oss ikke leke med disse tingene, men handle slik vi bør, for de er virkelige. Var de bare sagn og drømmer, kunne vi behandle dem likegyldig. Men har vi tatt imot dem som sanne, så la oss kjenne kraften i sannheten deres og fryde oss i ham som har kalt oss med et høyt kall.

Én ting må jeg nevne: Vår Herre vil ikke at vi skal stille denne læren i bakgrunnen. Læren om at «den som tror på ham, har evig liv», er ikke bare til trøst for oss selv. Nei, den skal forkynnes fra hustakene. Disse jødene på Kristi tid var en flokk egensindige kritikere, som alltid prøvde å finne feil hos Frelseren i alt han gjorde. De hadde nettopp klandret ham fordi han helbredet en mann på sabbaten. Men han svarte dem raskt og rett fram. Og mens han nå hadde oppmerksomheten deres, holdt han fram for dem en sannhet som var egnet til å vekke dem.

Han kastet ikke lettsindig perler for svin. Likevel var ikke disse menneskene verdige til å høre en så guddommelig sannhet. Jesus holdt den fram for at vi skal forkynne den for alle. La oss aldri skjule det Jesus slik åpenbarte.

Der står den kjære Mester og sier: «Sannelig, sannelig sier jeg dere, dere knurrende jøder, som med deres lave tankegang ikke kan forstå meg: Den som tror på meg, har evig liv. Selv nå, mens hendene deres strekker seg etter steiner for å kaste på meg, og dere skjærer tenner mot mine ord, sier jeg dere likevel – som noe jeg mener fullt og fast – at den som tror på meg, har evig liv.»

Å, brødre, la dette være vårt svar i vår egen tid! La oss rope igjen og igjen: «Tro på Jesus, og lev!» Folk vil svare dere med filosofiske slutninger og lærde spissfindigheter og prøve å lokke dere i fellen. Men bry dere ikke om fallgrubene, spissfindighetene og slutningene deres. Fortsett å forkynne den sannheten at «den som tror på Jesus, har evig liv».

Men hvorfor si dette til disse jødene, som var så sinte på ham? Kanskje noen av dem ville bli omvendt ved det. Forkynn det for alle mennesker i håp om at de skal bli frelst. Evangeliet har ofte seiret over selv de største motstanderne. Og om de ikke ble omvendt, ville de i alle fall stå uten unnskyldning, og det er også noe. Hva som enn kommer ut av det: Meningen er at denne sannheten skal skrives tvers over himmelen og forkynnes for alle nasjoner, så alle kan kjenne den.

For noen år siden kom en av våre pastorer til å kjøre sammen med en annen pastor som farer vill i læren. Han spurte ham hvordan en synder blir rettferdiggjort for Gud. Men den andre svarte: «Å, jeg kjenner deg. Lot jeg deg få vite hva jeg mener, ville du ta det med i prekenen din og spre det over hele England.»

«Å, er det slik?» utbrøt vår venn. «Du skammer deg altså over dine meninger, ikke sant? Vel, så skal jeg selv svare på spørsmålet mitt. Og det ville glede meg om du ville ta det med i alle dine forelesninger og spre det over hele verden: En synder blir rettferdiggjort for Gud ved troen på Kristi blod og rettferdighet.»

Vår lære er ikke en særlig sannhet som de få utsøkte og opplyste skal forkynne med tvil i en sal for en håndfull studenter. Nei, det er det evige evangeliet. Vi vil at det skal forkynnes på torget og i gatene, for lærde brahminer og uvitende

hottentotter. Vi vil ha det forkynt for Londons utskudd like mye som for byens lorder og ladyer, ja, for selve kongehuset. Det er det samme hvor det er: Frelsen ved troen er alltid på sin rette plass. Dette er en lære som aldri må skjules, tilsløres eller forandres. «Den som tror på ham, har evig liv» – rop det ut, og frykt ikke!

Min kjære tilhører, har du erfart denne sannheten i ditt eget hjerte? Tror du på Jesus eller ikke? Prøver noen av dere å bygge opp en egen rettferdighet? Søker du fred der det ikke finnes noen? Å, kom ut fra dine ytre seremonier og dine egne følelser! Riv deg løs også fra dine bønner og almisser og alt du stoler på, og sett hele din lit til Jesus, den Frelseren Gud har utsett. Ja, slipp også din egen tro, for du kan ikke stole på den. Kom og tro på Jesus alene.

Han var sann Gud av sann Gud, men fornedret seg selv og tok en tjeners skikkelse på seg. Og som tjener blødde han til døden, ja, døden på korset, i synderens sted, for at hver den som vil tro på ham, skal bli rettferdiggjort for Gud. Hvil der, alle og enhver av dere! Å, måtte Gud hjelpe dere til å gjøre det i denne stund. Da skal vi alle få møtes i himmelen. Er det ikke gjort unntak når det gjelder troen, er det heller ikke gjort unntak når det gjelder saligheten. For «den som tror på ham, har evig liv».

Treenighetssøndag: Kjærlighetens største gjerning

> «Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine» (Joh 15,13).

Dagens tekster i 1899: 1 Joh 3,1–10 og Joh 15,12–17.

I den siste tiden har jeg ofte søkt å oppholde meg i de traktene der Kristi døende kjærlighet hører hjemme. Kanskje har jeg gjentatt meg selv og tatt opp de samme emnene gang på gang. Men jeg kunne ikke la være. Min egen sjel var løftet opp, og munnen har talt av hjertets overflod.

Jeg har likevel neppe grunn til å be om unnskyldning. For Kristi kjærlighet er den kristnes fødested. Det var gjennom hans kjærlighet vi først lærte å kjenne ham og hvile i ham, og der, i varmen fra hans ømhet, ble vi født av Gud. Det var ikke rettferdighetens ris eller straffens trussel som forsonet oss med Herren. Nei, det var nåden som dro oss med kjærlighetens bånd.

Vi har hørt at leger noen ganger har rådet sykelige mennesker til å prøve luften på fødestedet sitt, i håp om å finne legedom der. På samme måte vil vi råde enhver som har falt fra, til å prøve igjen luften fra Kristi kjærlighet, den luften han først pustet inn. Og hver frisk troende råder vi til å bli der. La hver sløv troende vende om til korset igjen! Der ble hans håp født første gang, og der må han finne det på ny.

Der ble kjærligheten hans til Jesus tent – «vi elsker fordi han elsket oss først» (1 Joh 4,19) – og der må den på ny få flamme opp. Luften rundt Kristi kors styrker sjelen. Tenk mye på hans kjærlighet, så blir du sterk og levende i nåden.

De som bor i de lave alpedalene, der luften er tung og innestengt, blir svake og sykelige. Men flytter de opp i høyden og bor der, henter de helse og styrke. Slik er det også med den troende. Han blir svak og sykelig som verdens barn i denne egenkjærlige verden, der hver kjemper for sitt eget, og der den lave ånden som bare tenker på seg selv, rår over alt. Men oppe i høyden lærer vi å kjenne Kristi selvfornektende og uegennyttige sinnelag mot menneskenes barn, og der blir vi løftet opp til et høyere og edlere liv.

Skal mennesker bli virkelig store, må de fostres og varmes under vingene til den frie nåde og den døende kjærlighet. Frelserens eget opphøyde eksempel skal løfte og foredle disiplenes liv, både ved å virke på viljen og ved å gi kraft til handling.

Vårt emne i dag blir altså den guddommelige kjærlighet. Vi vil føre dere opp på den høyeste toppen i hele det gode landet. Vi vil føre dere til kjærlighetens helligste alter, til Jerusalem i kjærlighetens hellige land, til kjærlighetens Tabor. Der ble den forklaret og kledde seg i sin mest skinnende kledning, og glansen ble så sterk at intet dødelig øye kunne tåle den. La oss gå til Golgata! Der finner vi kjærligheten sterkere enn døden, og der seiret den over graven for vår skyld.

Først vil vi tale om kjærlighetens høyeste handling: «Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine.» Teksten er så høy og herlig at vi ikke kan nå til bunns i den. Likevel ser det ikke ut til at den fører det store beviset helt til ende. Derfor skal vi deretter vise at Kristi kjærlighet er sju ganger større. Til slutt vil vi si noen kongelige ting som passer for det stedet der vi står, når vi er samlet ved korsets fot.

I.

Først altså kjærlighetens høyeste handling. Alt har sitt toppunkt, og høydepunktet for all kjærlighet er å dø for den en elsker. «Fri nåde og døende kjærlighet» er det edleste som finnes blant mennesker, og der de møtes, er de selve edelmodigheten.

Kjærligheten kan gjøre mye og utrette uendelig mange ting. Men større kjærlighet har intet menneske hatt enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine. Dette er kjærlighetens ultima Thule – det ytterste landet. Lenger kan den ikke seile, og lenger kan dens selvfornektelse ikke strekke seg. Å sette livet til er det høyeste kjærligheten kan gjøre.

Dette blir klart når vi for det første tenker på at den som dør for vennene sine, viser hvor oppriktig han er. Kjærlighet som bare sitter på leppene, er det ofte grunn til å tvile på; altfor ofte er den bare forstillelse. Kjærlighet i ord kan bruke sterke uttrykk om hva den vil gjøre. Men når du har hørt alt kjærligheten har å si, er du likevel ikke sikker på at det er kjærlighet. For ikke alle som blåser i horn, er jegere, og ikke alle som roper på vennskap, er venner.

Mye blant menneskene ligner den kostelige tingen som kalles kjærlighet, og som er mer dyrebar enn gull fra Ofir. Men ikke alt som glimrer, er gull, og ikke alt som har en vakker glans og tar seg ut som ekte følelse, er kjærlighet. Den som er villig til å vise sin kjærlighet ved å dø, kan derimot ikke være en hykler og en løgner. Da må all mistanke om uoppriktighet forsvinne. Vi kan være fullt forvisset om at han elsker, når han setter livet til av kjærlighet.

Ja, i et slikt tilfelle ser vi ikke bare oppriktigheten, men også hvor dyp følelsen er. En mann kan få oss til å tro at han er svært ivrig, når han taler med brennende ord. Han kan gjøre mange ting som alle ser ut til å vise hvor dype følelsene hans er. Og likevel kan han være en flink skuespiller som mesterlig forstår kunsten å vise fram det han ikke føler. Men når en mann dør for den saken han har tatt seg av, skjønner du at følelsen ikke er overfladisk.

Da vet du at hjertet hans må brenne av kjærlighet, når den fortærer livet hans. Vil han gi sitt blod for den han elsker, må det være blod i kjærlighetens årer – da er det en levende kjærlighet. Hvem kan tvile på at kjærligheten er ekte, når en går gjennom død og grav for den han elsker? Derfor er det slik at «ingen

har større kjærlighet enn denne». Han kan ikke gi noe større bevis på hvor oppriktig og dyp følelsen er, enn å sette livet til for vennene sine.

Det er dessuten et bevis på den største selvfornektelse når en våger selve livet av kjærlighet. Selvfornektelse og kjærlighet går hånd i hånd. Sier jeg at jeg elsker et menneske, men ikke vil hjelpe ham når han er i nød og ikke vil nekte meg selv den minste bekvemmelighet for hans skyld, da er en slik kjærlighet bare en hån. Den har navnet, men mangler kjærlighetens sanne vesen. Virkelig kjærlighet kjennes på hvor mye offer og lidelse, selvfornektelse og tap den som elsker, er villig til å ta på seg for den han elsker.

Når alt kommer til alt, blir en vare vurdert etter hva folk vil gi for den på markedet. Og du kan måle hvor mye en manns kjærlighet er verdt, etter hva han vil ofre for den. Større kjærlighet til vennene sine har ingen enn den at han setter livet til for dem.

Selv Satan innrømmet at den dyden er ekte som får en mann til å gå i døden. Da han talte med Gud om Job, brydde han seg ikke stort om at Job holdt ut tålmodig, selv om han mistet sauene, buskapen og barna sine. Men han sa: «Hud for hud! Men alt det en mann har, gir han for sitt liv. Rekk bare din hånd ut og rør ved hans ben og kjøtt! Da skal han for visst si deg farvel like opp i ansiktet» (Job 2,4–5).

Om kjærligheten kunne ofre buskapen og jorda, de timelige skattene og eiendelene, ville det være forholdsvis stort. Men den ville svikte om den ikke kunne gå lenger og tåle personlig lidelse, ja, endog sette selve livet til. Frelserens kjærlighet sviktet ikke slik. Han ga avkall på all sin herlighet og viste sin kjærlighet ved tusen forsakelser. Men det mest avgjørende beviset på hans kjærlighet var likevel at han ga sitt liv for oss.

«På dette har vi lært kjærligheten å kjenne,» sier apostelen Johannes, «at han satte livet til for oss» (1 Joh 3,16). Det var som om han ville gå forbi alt annet Guds Sønn har gjort for oss, sette fingeren på hans død og si: «Ved dette ble Guds kjærlighet åpenbart» (1 Joh 4,9).

Det var en majestetisk kjærlighet som fikk Herren Jesus til å legge av seg sin herlighets drakt og stige ned til jorden. Her tok han på seg den fattige kledningen av kjøtt og blod som vi har, og i den arbeidet han som vi. Men kjærlighetens mesterstykke utførte han da han la av seg kjødets kledning og led korsfestelsens forferdelige dødsangst. Lenger kunne han ikke gå. Selvfornektelsen hadde nådd sitt høydepunkt. Mer kunne han ikke nekte seg enn da han nektet seg selv livet.

Og, mine kjære, å dø for en annen er kjærlighetens største gjerning fordi den overgår alle andre gjerninger. Jesus Kristus hadde vist sin kjærlighet ved å bo blant sitt folk som deres bror. Han hadde delt fattigdommen med dem som deres venn, så langt at han kunne si: «Revene har huler, og himmelens fugler har reder, men Menneskesønnen har ikke det han kan helle sitt hode til» (Matt 8,20).

Han hadde åpenbart sin kjærlighet ved å fortelle dem alt han visste om sin Far, ja, ved å åpenbare evighetens hemmeligheter for enkle fiskere. Han viste sin kjærlighet ved at han tålmodig bar over med deres feil og mangler. Aldri behandlet han dem hardt. Han irettesatte dem med den største mildhet, og det

bare sjelden. Han viste sin kjærlighet til dem ved undrene han gjorde til beste for dem, og ved den æren han ga dem da han brukte dem i sin tjeneste.

Sannelig, ti tusen vakre kjærlighetsgjerninger gjorde Herren Jesus mot sine egne. Men ikke en eneste av dem kan et øyeblikk stilles ved siden av hans død for dem. Dødsangsten på korset overgår alle de andre. Gjerningene som hans kjærlighet utførte i livet, stråler som stjerner. De blir større enn du drømte om, hvis du ser lenge og grundig på dem. Men de er likevel bare stjerner sammenlignet med kjærlighetens uendelige, klare og lysende sol, som trer fram i Herrens død for sitt folk på det blodige treet.

Jeg må også legge til at hans død i virkeligheten rommer alt annet. For når en mann setter livet til for vennen sin, har han satt alt annet til også. Gi avkall på livet, og du har gitt avkall på rikdom – hvor er en død manns rikdom? Det samme gjelder rang og stilling – hvor er de når en ligger i graven? Sett livet til, og du har gitt avkall på fornøyelser – hvilken fornøyelse kan det være i likhuset? Gi avkall på livet, og du har gitt avkall på alt.

Det er dette som gir kraft til beviset i disse ordene: «Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?» (Rom 8,32). Å gi sin Sønns liv var å gi alt som var Sønnens. Og siden Kristus er uendelig og alt i alle, ble alt i alle gitt oss da han ga sitt liv. Mer kunne det ikke bli.

Mine kjære, jeg taler med altfor lite varme om dette emnet, som burde sette først min sjel og så deres i brann. Du den levende Guds Ånd, kom som en forfriskende vind fra himmelen, og la gnistene av vår kjærlighet blusse opp til en mektig flamme nettopp nå, ja nå, om det behager deg!

Før jeg forlater dette punktet om kjærlighetens største handling, vil jeg legge til: Når en mann har satt livet til for en annen, kan ingen tvile på hans kjærlighet. Vantroen måtte være vanvittig om den våget å trenge inn på korsets hellige grunn. Men akk, den har vært der og vist hvor ytterst urimelig den er. Dør en mann for vennen sin, må han elske ham; det kan ingen tvile på. Og når Jesus dør for sitt folk, kan det ikke være tvil om at han elsker dem. Det må være en stor skam for et Guds barn å nære tvil om en sak som er så avgjørende bevist!

Og likevel – som om Herren Jesus visste at vantroen ville angripe selv dette mesterstykket av kjærlighet – sto han opp fra de døde med kjærligheten i hjertet like frisk og varm som før. Da han for opp til himmelen og førte fanger med seg (Ef 4,8), lyste øynene hans av den evige kjærligheten som hadde ført ham ned til jorden. Han gikk inn gjennom perleportene og fram i triumf til sin Fars trone. Og selv om han så på sin Far med usigelig og evig kjærlighet, så han også ned på sitt folk. For hjertet hans var fremdeles hos dem.

Selv i denne stund ser han fra tronen, der han sitter i sin herlighet blant serafer, ned på sitt folk med medfølende kjærlighet og barmhjertig miskunn. Han er bare kjærlighet. «Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine.»

II.

For det andre vil jeg nå vise i sju punkter at Jesu døende kjærlighet er langt større. Jeg håper dere vil gi meg hele deres oppmerksomhet mens jeg viser dere

dette. Over den høyeste handling menneskelig kjærlighet kan gjøre, er det noe i Kristi død av kjærlighet til oss som er enda mer opphøyet. At mennesker dør for vennene sine, er det største de kan gjøre. Men Kristi død for oss er så mye større som den hever seg over det vanlige. La meg vise dette i sju punkter.

Det første er dette: Jesus var udødelig, og det er det særegne ved hans død. Damon er villig til å dø for Pythias. Den klassiske fortellingen om disse to viser at begge var villige til å dø, den ene for den andre. Men sett at Damon dør for Pythias. Da framskynder han bare det som uansett ville skje før eller senere. Når en mann setter livet til for vennen sin, gir han altså ikke bort noe han kunne ha eid helt og holdent. Han kunne bare ha beholdt det en tid, selv om han hadde levd så lenge som noen dødelig kan.

Men slik var det ikke med Jesus. Han trengte slett ikke å dø. Det var ikke nødvendig at han døde – bortsett fra at han satte livet til for vennene sine og døde i deres sted. Der oppe i herligheten var han Guds Kristus hos sin Far, evig og alltid. Ingen alder satte spor i pannen hans. Han kom til jorden og tok på seg vår natur, for at det skulle bli mulig for ham å dø.

Men husk at selv om døden dermed var blitt mulig for ham, trengte ikke legemet hans å dø av den grunn. Slik det var, kunne det ikke se forråtnelse, fordi det ikke fantes noen synd i det som gjorde død og forråtnelse nødvendig. Vår Herre Jesus, og ingen annen, kunne stå ved gravens rand og si: «Ingen tar det fra meg, men jeg setter det til av meg selv. Jeg har makt til å sette det til, og jeg har makt til å ta det igjen» (Joh 10,18). Vi stakkars dødelige mennesker har bare makt til å dø, men Kristus hadde makt til å leve.

Bekrans ham da! Legg en ny ærens krans om hans elskede tinning! La andre som elsket og døde for vennene sine, bli kronet med sølv. Men bær fram det gylne diademet til Jesus, og legg det om hodet til den udødelige som aldri trengte å dø, og som likevel ble dødelig og frivillig gikk inn under dødens smerter, drevet av sin mektige kjærlighet.

Legg dernest merke til dette: Når mennesker har gitt sitt liv for andre, kan de ha hatt – og har antakelig virkelig hatt – et håp om at den største straffen likevel ikke ville ramme dem. De håpet at de kanskje til sist kunne slippe fra det med livet. Damon sto foran tyrannen Dionysius, villig til å dø i stedet for Pythias. Men du husker at tyrannen ble så grepet av den hengivenheten de to vennene viste hverandre, at han sparte begge fra døden. Dermed ble det ikke noe av den stedfortredelsen som var tilbudt.

Det finnes en gammel fortelling om en from gruvearbeider som arbeidet sammen med en uomvendt mann nede i en gruve. De hadde tent lunten for å sprenge ut en klippeblokk, og nå måtte de komme seg bort før kruttet eksploderte. Begge steg derfor opp i en kurv. Men det viste seg at han som skulle heise dem opp, ikke var sterk nok til å trekke begge.

Da hoppet den fromme mannen ut av kurven og sa til vennen sin: «Du er uomvendt, og dør du slik, går du fortapt. Fortsett opp med kurven, så fort du kan! Jeg for min del overgir min sjel i Guds hånd, og dør jeg, er jeg frelst.»

Denne gode mannen ble likevel reddet. Han ble funnet helt uskadd under en hvelving av blokker fra den sprengte klippen. Men husk at noe slikt ikke kunne

skje med vår dyre Frelser. Han visste godt at skulle han bli en soning for våre synder, fantes det ikke noe tilfluktssted for ham. Han måtte dø. Enten måtte han dø, eller hans folk måtte dø; det fantes ikke noe annet valg. Skulle vi slippe unna avgrunnen, måtte han selv gå til grunne. Det fantes ikke noe håp for ham, ingen mulighet for at begeret kunne tas fra ham.

Mennesker har ofte modig satt livet på spill for vennene sine. Men hadde de visst på forhånd at det ville ende med døden, hadde de kanskje veket tilbake. Jesus visste derimot godt at vår frelse ville føre til hans død. Begeret måtte tømmes til bunns, og han måtte tåle dødsangsten uten den minste lindring. Og likevel valgte han frivillig døden for vår skyld, for at han kunne velge oss.

Jeg sier igjen: Bær fram et nytt diadem! Sett en ny krone på det hodet som en gang bar tornekronen! Vær hilset, Immanuel, lidelsenes fyrste og kjærlighetens Herre! Aldri har det vært en kjærlighet som din! Stem i med hans pris, alle dere sangens sønner! Opphøy ham, alle dere himmelske vesener! Å, sett hans trone høyere enn stjernene, og la ham bli lovprist over englene fordi han frivillig bøyde sitt hode i døden! Han visste at han måtte lide og bli et offer for synden. Og i stedet for den gleden han hadde hos Gud, led han korsets vanærende død.

Legg videre merke til at Jesus, da han døde av kjærlighet, ikke kunne ha hatt noen annen drivkraft enn ren og uforfalsket kjærlighet og medlidenhet. Du har hørt om den russiske adelsmannen som en kald vinternatt kjørte over de nordlige steppene i dette store landet, forfulgt av en flokk grådige ulver. Hestene ble pisket, enda det var overflødig, for de flyktet selv for livet. Alt som et øyeblikk kunne holde de sultne ulvene tilbake, ble kastet til dem, men forgjeves.

En av hestene ble spent fra sleden. Ulvene rev den straks i stykker og fortsatte jakten, like grusomme som døden selv. Til slutt sa en hengiven tjener som lenge hadde vært i huset hans: «Det finnes bare ett håp for Dem. Jeg vil selv kaste meg mot ulvene, så får De tid til å komme unna.»

Det lå stor kjærlighet i dette. Men den var uten tvil blandet med lydighet av gammel vane, med ærbødighet for familiens overhode og antakelig også med takknemlighet for velgjerninger han hadde fått i årene som var gått. Jeg vil ikke gjøre hans offer mindre – langt ifra! Jeg skulle bare ønske det fantes mer av en så edel oppofrelse blant menneskenes barn.

Likevel vil du finne en stor forskjell mellom denne høysinnede oppofrelsen og den langt mer opphøyde handlingen da Jesus ga sitt liv. Han ga det for dem som aldri hadde tjent ham eller adlydt ham, som sto uendelig langt under ham, og som ikke kunne kreve noen takknemlighet. Hadde adelsmannen kastet seg selv til ulvene for å redde tjeneren sin, og hadde denne tjeneren tidligere prøvd å snikmyrde ham, men herren likevel hadde gitt sitt liv for den utakknemlige tjeneren – da kunne jeg ha sett en viss likhet. Men slik det faktisk var, er forskjellen himmelvid.

Jesus hadde ingen annen drivkraft i hjertet enn at han elsket oss. Han elsket oss med all styrke i sin herlige natur. Han elsket oss, og derfor ga han seg selv til å blø og dø – av kjærlighet, ren kjærlighet og bare kjærlighet. Sett den tredje kronen på hans herlige hode! Å, dere engler, bær fram den udødelige adelskro-

nen som gjennom tidsaldre har vært gjemt for ham alene, og la den stråle på den evig velsignede pannen!

Og husk for det fjerde det jeg alt har antydet: Når det gjelder vår Frelser, var det strengt tatt ikke en død for vennene hans, selv om det i en viss forstand var det. Ingen har større kjærlighet til vennene sine enn at han setter livet til for dem. Leser du teksten slik, uttrykker den en stor sannhet. Men en kan ha enda større kjærlighet – nemlig hvis han setter livet til for fiendene sine.

Og her ligger storheten i Jesu kjærlighet: Selv om han kalte oss «venner», var vennskapet til å begynne med helt og holdent på hans side. Han kalte oss venner, men hjertene våre kalte ham fiende, for vi sto ham imot. Vi gjengjeldte ikke all hans kjærlighet. Han var «som en som folk skjuler sitt åsyn for, foraktet, og vi aktet ham for intet» (Jes 53,3).

Å, for et fiendskap mot Kristus! Ingenting kan sammenlignes med det. Av alt fiendskap som noen gang har steget opp fra avgrunnen, er hjertets hat mot Kristus det underligste og det bitreste. Og for urene og besmittede mennesker, med hjerter harde som kvernsteiner, som ikke ville gjengjelde Kristi kjærlighet – for slike ga han sitt liv. «For knapt nok vil noen gå i døden for en rettferdig – skjønt for en som er god, kunne kanskje noen ta på seg å dø. Men Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere» (Rom 5,7–8).

Bær fram det kongelige diademet igjen, sier jeg, og bekrans vår elskende Herre, kjærlighetens Herre! For slik han er kongers konge på alle andre områder, er han også kongers konge i følelsenes rike.

Nå skal jeg gå over til et annet herlig punkt ved Kristi død for oss: Det var vi selv som hadde brakt oss inn i de omstendighetene som krevde en død. En gang var to brødre blant dem som satt på en flåte. De hadde reddet seg dit fra et synkende skip. Det var ikke nok mat, og noen foreslo å gjøre de levende færre, så i det minste noen kunne bli reddet. Flere måtte altså dø.

De kastet lodd, og den ene av brødrene kom med blant dem som skulle kastes i dypet. Da sa broren hans: «Du har hustru og barn hjemme, mens jeg er enslig. La derfor meg gå i ditt sted.» «Nei,» svarte broren, «ikke slik! Hvorfor skulle du det? Loddet har falt på meg.» Slik holdt de på en stund, til stedfortrederen til slutt kastet seg i havet.

Men det var ingen forskjell på stillingen til de to brødrene. De var venner og mer enn det. Ingen av dem var selv skyld i de omstendighetene som krevde at en av dem måtte ofres. De kunne ikke bebreide hverandre for å ha brakt dem i den stillingen. Men i vårt tilfelle ville ingen av partene ha trengt å dø, hvis ikke vi hadde vært overtrederne, og det med full vilje.

Og hvem var den krenkede, han hvis forurettede ære krevde døden? Jeg taler ikke usant om jeg sier at det var Kristus som døde, han som selv var den krenkede. Det var mot Gud synden var begått, mot den guddommelige majestets herskermakt. For å viske bort flekken fra den guddommelige rettferdighet var det nødvendig å kreve straff, og den skyldige måtte dø. Men her tok dommeren overtrederens plass og døde, for at rettferdigheten skulle skje fyllest.

Jeg sier igjen – men hvor er de leppene som kan si det rett? –: Bær fram et nytt diadem med mer enn kongelig glans, og legg det om Frelserens velsignede hode! Og la alle himmelens harper stemme i den skjønneste musikk til pris for hans kjærlighet.

Og legg merke til at det nok har vært mennesker som har gått i døden for andre, men de har aldri båret andres synder. De var villige til å ta straffen, men ikke skylden. Eksemplene jeg har nevnt, rørte ikke ved karakteren deres. Pythias har krenket Dionysius, og Damon er rede til å dø for ham, men han bærer ikke den andres overtredelse. En bror kaster seg i sjøen for sin bror, men han tar ingen synd på seg. Tjeneren i Russland dør for sin herre, men karakteren hans står urørt; ja, den blir til og med opphøyet.

Men her er det annerledes. Før Kristus døde, måtte det skrives: «Han ble regnet blant overtredere – han som bar manges synd» (Jes 53,12). «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21). «Han ble en forbannelse for oss. For det står skrevet: Forbannet er hver den som henger på et tre» (Gal 3,13).

La det være langt fra hjertene våre å si at Kristus var noe mindre enn fullkommen hellig og plettfri. Og likevel måtte han på grunn av soningen tre inn i en slik forbindelse med synderen at det må ha vært tungt for hans fullkomne natur å bære.

Å bli hengt opp mellom to røvere, å bli dømt for gudsbespottelse, å bli regnet blant overtredere og lide som en rettferdig for urettferdige, mens han bar sin Fars vrede som om han hadde vært skyldig – dette er underfullt og ufattelig! Bær fram den mest strålende kronen og sett den på hans hode, mens vi fletter en sjuende krans for den pannen som skal tilbes.

For legg merke til én ting til: Kristi død var et bevis på den høyeste kjærlighet fordi han i dette tilfellet ble nektet all den hjelp og lindring som ellers gjør døden til noe mindre enn død.

Det undrer meg ikke at en troende kan dø med fryd. Han har god grunn til å ha en rolig panne og strålende øyne. For han ser sin himmelske Far se ned på ham, og en evig herlighet venter ham. Hans ånd kan godt fryde seg, selv mens dødssvetten fukter pannen hans. For englene er kommet for å møte ham, han ser det landet som ligger langt borte, og perleportene kommer nærmere for hver time.

Men akk – å dø på et kors uten at et eneste medlidende øye hviler på deg, omgitt av en spottende mengde, å dø der mens du ber til Gud, som vender ansiktet bort, å dø med dette som ditt rekviem: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Matt 27,46) – det er forferdelig.

Seieren Kristi kjærlighet vant i døden, hever seg høyt over alle andre selvoppofrende heltedåder! Hans død var forferdelig og bitter over alle grenser. Ingen har større kjærlighet enn denne at han setter livet til på en slik måte og for så ytterst uverdige fiender. Å, jeg vil ikke igjen si: Kron ham! For hva er vel kroner for ham? Velsignede Guds Lam, våre hjerter elsker deg! Vi faller ned for dine føtter i ærbødig tilbedelse og opphøyer deg i vår sjels stillhet.

III.

Og nå til slutt – og her må jeg fatte meg i korthet, for tiden har løpt fra meg. Denne kongelige kjærligheten burde prege mange kongelige ting inn i oss. For det første: Hvor sterkt burde ikke tanken på at Kristus viste sin kjærlighet ved å dø, kalle oss til selvfornektelse! Jeg vet ikke hva du føler, men jeg føler meg ytterst uverdig når jeg tenker på hva Kristus har gjort for meg. Jeg skammer meg over å leve et forholdsvis rolig og behagelig liv. Hardt arbeid synes som ingenting. Hva gjør vi egentlig, sammenlignet med det han har gjort?

De som får lide, som kan sette livet til på misjonsmarken og lider ondt for Kristi skyld – mine brødre, dem kunne vi misunne. De har et fortrinn framfor sine brødre. Vi skammer oss over å sitte hjemme og ha det bekvemt, når Jesus kunne fornekte seg selv slik. Jeg sier at tanken på Herrens blødende kjærlighet får oss til å se hvor små og uverdige vi selv er. Samtidig må vi ære Gud for den selvfornektelsen vi ser hos andre, og ønske at også vi kunne gi oss selv på samme måte.

Å, hvordan hans kjærlighet må drive oss til heltemot! Når du kommer til korset, er du utenfor de små sjelers rike. Du har nådd planteskolen for den sanne ridderånd. Dør Kristus? Da føler vi at vi også kunne dø. Hvilke edle gjerninger har ikke mennesker gjort når de levde i Kristi kjærlighet!

Her kommer jeg til å tenke på beretningen om de to herrnhutiske brødrene i Sør-Afrika. For en tid tilbake fantes det der et stykke land omgitt av en høy mur. Dit inn sendte de mennesker som var angrepet av spedalskhet. Det fantes bare én port, og de som gikk inn gjennom den, kom aldri ut igjen. En dag kikket de to brødrene over muren og fikk se to menn. Den ene hadde mistet en arm som var råtnet bort, og han bar på ryggen en annen som hadde mistet begge beina. Andre stakkarer holdt på å grave hull i jorden og plante.

De to brødrene tenkte: «Innenfor disse murene dør hundrevis av en forferdelig sykdom. Vi vil gå inn og forkynne evangeliet for dem.» «Men,» sa folk til dem, «dere kommer aldri ut igjen. Dere dør av spedalskhet, dere også.» De gikk inn, og de kom ikke ut igjen før de gikk hjem til himmelen. De døde for andre av kjærlighet til Jesus.

To andre av disse hellige mennene reiste til De vestindiske øyer. Der var det en plantasje der ingen fikk forkynne evangeliet uten å være slave selv. Da solgte de to seg selv som slaver og arbeidet som de andre, for at de på den måten kunne få anledning til å forkynne evangeliet for sine medslaver.

Å, om vi hadde denne selvoppofrende Kristi ånd blant oss, da skulle vi kunne gjøre store ting! Vi ønsker den tilbake, og vi må ha den. Kirken har mistet alt når den har mistet sitt heltemot. Den har mistet sin makt til å seire over verden når Kristi kjærlighet ikke lenger driver den.

Og til slutt synes jeg å høre en mild røst fra korset si: «Synder, synder, skyldbetynget synder, alt dette gjorde jeg for deg – hva har du gjort for meg?» Og samtidig en annen røst som sier: «Vend dere til meg og bli frelst, alle jordens ender!» (Jes 45,22). Jeg skulle ønske jeg visste hvordan jeg best kunne forkynne den korsfestede Kristus for deg. Jeg skammer meg over at jeg ikke kan gjøre det bedre enn jeg har gjort. Jeg ber Herren stille det fram for dere langt bedre enn mine ord kan.

Men å, skyldbetynget synder, det er liv i et blikk på Frelseren! Vend øynene dine mot ham nå, og sett din lit til ham! Ganske enkelt ved å stole på ham skal du finne tilgivelse, fred, evig liv og himmelen. Tro er et blikk på den store stedfortrederen. Gud hjelpe deg til dette blikket for Jesu skyld! Amen.

1. søndag etter trefoldighet: Paulus den villige

«… er jeg for min del rede …» (Rom 1,15).

Dagens tekster i 1899: Rom 1,1–17 og Luk 12,13–21.

Jeg tror Paulus må ha brukt disse ordene – «Jeg er rede» – som sitt valgspråk. Vi hadde en gang en sakserkonge som het Ethelred den uvillige. Men her har vi en apostel som kunne kalles Paulus den villige.

Knapt hadde Herren kalt på ham fra himmelen og sagt: «Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg?», før han svarte: «Hvem er du, Herre?» (Apg 9,4–5). Og nesten straks etter spurte han: «Hva skal jeg gjøre, Herre?» (Apg 22,10). Så snart han var omvendt, var han villig til hellig tjeneste: «Straks forkynte han Jesus i synagogene» (Apg 9,20) i Damaskus. Og hva som enn hendte ham siden, var han villig hele livet igjennom.

Enten han talte til mengden på gaten eller til filosofene på Areopagos, var han alltid villig og hadde de rette ordene på rede hånd. Sto han foran fariseerne, visste han hvordan han skulle tale til dem. Og da han ble ført fram for Rådet, som besto av både fariseere og saddukeere, forsto han å bruke uenigheten mellom dem slik at han selv gikk fri.

Se ham foran Feliks, foran Festus, foran Agrippa – han er alltid villig. Og da han ble stilt fram for Nero, var Gud med ham og fridde ham ut av løvens gap. Finner du ham om bord på et skip, er han villig til å trøste og berolige folk i stormen. Og når han kommer i land som en skipbrudden fange, er han villig til å sanke kvister for å få fyr på bålet. Ved alle anledninger sto han rede til å gå dit Mesteren sendte ham, og gjøre det Herren pekte ut for ham.

Når jeg nå taler om Paulus' villighet, vil jeg først dvele en liten stund ved det sinnelaget som ordene i teksten uttrykker. Deretter vil jeg vise hvor det kom fra, og til slutt hvilke følger det fikk.

I.

La oss da først se på det sinnelaget som gjorde at apostelen kunne si: «Jeg er rede.»

Jeg vil vise dere fire skriftsteder der han uttrykker sin villighet eller beredskap. Det første er teksten vår. Her taler Paulus om at han er villig til å virke: «Derfor er jeg for min del rede til å forkynne evangeliet også for dere i Roma» (Rom 1,15). Han hadde forkynt evangeliet i en stor del av Asia, han hadde

satt over til Europa, og han hadde ropt ut det glade budskapet i Hellas. Og om det ble anledning til å komme til verdens hovedstad, var han villig til å forkynne der også, hvilke farer som enn truet ham.

Han var villig til å gå hvor som helst for Jesus – hvor som helst for å forkynne evangeliet, vinne en sjel og trøste Guds folk. «Jeg er rede.» Det fantes ikke et sted Paulus ikke var villig til å dra til. Han var villig til å reise til Spania. Og om han ikke kom til våre øyer – det vet vi ikke sikkert – var han i alle fall villig til å dra til de fjerneste øyene i havet, til ukjente land og elver, for å forkynne sin Mesters mektige ord.

Er vi like villige som Paulus til å gå hvor som helst for Jesus? Eller føler vi at vi bare kan virke for Herren hjemme, uten å reise til Amerika, Australia eller et hedningeland? Å, måtte Gud alltid holde oss villige til å bryte opp når skystøtten løfter seg – men like villige til å bli der vi er, når den står stille!

Går vi nå til Apg 21,13, finner vi at Paulus også var villig til å lide. Han sier: «Jeg er beredt, ikke bare til å bli bundet, men også til å dø i Jerusalem for Herren Jesu navns skyld.» Dette er kanskje enda større enn det første. Å være villig til å lide er mer enn å være villig til å tjene. For noen av oss er det blitt en vane å forkynne evangeliet. Men her er en mann som var villig til å lide for Herren Jesu navns skyld – ja, så villig at ingen klarte å holde ham tilbake.

Han måtte forkynne evangeliet, men hvorfor skulle han til Jerusalem? Hele verden sto åpen for ham. Hvorfor skulle han gå til denne forfølgelsens by? Alle sa at bånd og lenker ventet ham, ja, kanskje døden. Men han brydde seg ikke om noe av dette. Han sa bare: «Jeg er beredt, jeg er beredt.»

Det tredje skriftstedet jeg vil nevne, har samme mening, selv om ordlyden ikke er helt den samme. Det forteller oss at Paulus var villig til å gjøre et ubehagelig arbeid. Jeg er redd mange av Guds tjenere kommer til kort her. Skriftstedet er 2 Kor 10,6: «Vi er rede til å straffe all ulydighet, når bare deres egen lydighet er blitt fullkommen.»

Menigheten i Korint var i en svært dårlig forfatning. Den hadde ingen fast pastor, men sto åpen for hvem som helst. Og ingen kan fullt ut forstå hvilken uorden som følger av en slik tilstand. Paulus rådet dem til å prøve hva en hyrde kunne gjøre for dem. For han sier: «Jeg formaner dere, brødre: Dere kjenner Stefanas' hus, at de er førstegrøden i Akaia, og at de har stilt seg til tjeneste for de hellige – også dere må underordne dere slike som dem» (1 Kor 16,15–16).

Men de var altfor rike på gaver til det, og alle ville tale. Når hele menigheten er munn, hva blir det da av legemet? Er hele menigheten munn, blir den rett og slett et tomrom, ingenting annet. Og slik var det i stor grad med menigheten i Korint. Det var ingens oppgave å holde orden, for det var alles. Og det som er alles oppgave, blir ingens oppgave, som vi alle vet. Menigheten kom til å ligge «hulter til bulter», som man sier. Den står i Skriften for alltid som en advarsel mot denne formen for kirkestyre – eller rettere sagt mot slett ikke noe styre.

Da Paulus gikk til disse menneskene, var han fast bestemt på å holde orden og prøve å få tingene på rett kjøl.

Han dro ikke til Korint med sverd eller kjødelige våpen, heller ikke med noen form for ukjærlighet eller vrede, men med Guds ord. Han skrev: «For

våre våpen er ikke kjødelige, men de er mektige for Gud til å bryte ned festningsverker» (2 Kor 10,4). Han hadde til hensikt å gå omkring blant de kristne bekjennerne i Korint og bryte ned de hedenske lastene som hadde trengt seg inn i menigheten. Det hadde gått så langt at noen endog var beruset ved Herrens bord (1 Kor 11,21). Paulus ville handle ærlig mot alle som vanæret Kristi navn.

Å, kjære venner, jeg taler særlig til de brødrene som Gud har satt til pastorer eller til en annen tjeneste i menigheten: Er dere villige til dette ubehagelige arbeidet? Akk, det koster noen av oss mye å si et menneske en ubehagelig sannhet. Kanskje kan vi slett ikke si den uten å bli hissige – og da gjorde vi bedre i aldri å si den. Det er ikke så lett å forene et fast og bestemt språk med en mild og vennlig tone.

Det er lett nok å lykkønske vennene våre. Det går også an å irettesette dem alle under ett. Men det er en helt annen sak å tale personlig og rett ut til hver enkelt som feiler. Og det er noe annet å vite i sin egen sjel at vi, så langt det står til oss, ikke vil tåle noen Akan i leiren eller åpenbar ugudelighet i Guds hus. Siden Gud har satt oss til hyrder, burde vi vokte oss for å se gjennom fingrene med det onde. Vi skal ta vare på dem som er betrodd oss, og søke å rette på det som er galt.

Og nå vil dere følge meg til et velkjent skriftsted, 2 Tim 4,6: «For jeg blir alt ofret, og tiden for min bortgang forestår.» I den engelske bibelen står det: «Jeg er nå rede til å bli ofret.»

Paulus var villig til å dø. Han var rede til å lette anker og seile inn i den himmelske havn – og det med god grunn. For han kunne legge til: «Jeg har stridd den gode strid, fullendt løpet, bevart troen. Så ligger nå rettferdighetens krans rede for meg, den som Herren, den rettferdige dommer, skal gi meg på den dagen – ja, ikke bare meg, men alle som har elsket hans komme» (2 Tim 4,7–8).

Kjære venner, vi kan ikke være rede til å dø hvis vi ikke har lært hvordan vi skal leve. Vi som er i arbeid, som har evner å bruke og helse og krefter til å bruke dem, må fortsette «den største strid i verden» til vi kan si: «Jeg har stridd den gode strid.» Vi må fortsette løpet på den kristne løpebanen til vi kan si: «Jeg har fullendt løpet.» Vi må forsvare Guds ord og holde fast på sannheten til vi kan si: «Jeg har bevart troen.»

Det blir tungt å ligge for døden hvis vi har vært utro. Guds uendelige barmhjertighet kan nok gripe inn, hjelpe og tilgi, så vi blir frelst – men da «som gjennom ild» (1 Kor 3,15). Vil vi se fram mot døden helt rede til å fare herfra, uten frykt eller redsel, like rolige som når vi går til sengs om kvelden, da må vi være tro mot Herren ved hans allmektige nåde. Troen må holde oss fast, og vi må holde fast på troen.

Du ser altså at Paulus var villig til å tjene, villig til å lide, villig til å gjøre ubehagelige plikter og villig til å dø. Om jeg gikk rundt her i Tabernaklet og spurte hver enkelt av dere: «Min venn, er du villig til disse fire tingene?» – hvor mange av dere ville kunne svare: «Vi er villige»? Jeg er redd mange ville riste på hodet og si: «Jeg vet ikke hva jeg skal si. Jeg prøver å gjøre mitt beste på visse områder, men jeg kan ikke si at jeg har den villigheten apostelen krever.»

La meg nå for det andre vise dere at Paulus' villighet sprang ut av opphøyde grunnsetninger.

Villigheten til å forkynne kom, tror jeg, av hans faste overbevisning om at evangeliet er urokkelig sant. Tror en bare at det kan være sant, bryr en seg ikke stort om en forkynner det eller ikke. Men vet en at det er sant, må en forkynne det. Jeg tror ikke vi behøver å klage over at folk i vår tid er altfor dogmatiske og slavisk bundet til Guds sannhet. Nei, tidens strøm går nok i en annen retning. En vaklende tro, som nesten kunne tas for vantro, er det vanlige blant folk. Derfor er heller ikke villigheten til å tale stor.

Paulus skrev til korinterne: «Slik det står skrevet: Jeg trodde, derfor talte jeg! – så tror også vi, og derfor taler vi» (2 Kor 4,13). Har jeg fått tak i noe og vet at det er sant, må jeg fortelle det til andre. Drivkraften i forkynnelsen av evangeliet er en fast overbevisning om sannheten i Kristus.

Paulus var villig til å forkynne evangeliet i Roma fordi han hadde løst seg fra alt som bandt ham. Dere vet hvordan han framstiller saken i brevet til sin sønn Timoteus: «Ingen som gjør krigstjeneste, blander seg inn i dagliglivets sysler, for han vil gjøre sin hærfører til lags» (2 Tim 2,4). Noen av oss er så bundet at vi ikke står rede til Herrens tjeneste, fordi vi er altfor innviklet i jordiske forretninger.

Kjære venner, dere som er Kristi tjenere: Prøv å holde dere så fri som mulig fra alt jordisk som binder. Du må sørge for ditt utkomme, men søk å virke for Herren mens du skaffer deg brødet ditt. Ser du en mulighet til å tjene mer penger, men på en måte som gjør at du må slutte å arbeide i Kristi verk og gi avkall på ukemøtene og annet – da må du ikke vikle deg inn i verdens ting på den måten. Hold deg så fri du kan.

Kongen liker ikke at soldatene hans slår seg på jordbruk og sender bud når de blir kommandert ut: De må bli hjemme for å få inn høyet og skjære havren. Nei, soldaten må dra av sted når han blir kommandert ut. Og salig er den Jesu Kristi soldat som står rede når hans Konge og høvding kaller ham.

Da de ønsket at Sir Colin Campbell skulle dra til India, ble han spurt: «Hvor lang tid trenger De for å bli ferdig, Sir Colin?» Han svarte: «Tjuefire timer.» Og innen den tid sto han ferdig.

En av de herrnhutiske brødrene skulle sendes som misjonær til Grønland. Han hadde aldri hørt om dette landet før. Men da lederen hans, grev Zinzendorf, kalte på ham og sa: «Bror, vil du dra til Grønland?», svarte han straks: «Ja, herre.» «Når kan du være ferdig?» spurte greven videre. «Så snart jeg får støvlene mine tilbake fra skomakeren.» Og han reiste straks han fikk støvlene. Han ventet bare på dette paret støvler, så sto han rede til å dra.

Paulus ventet ikke engang på støvlene fra skomakeren, men sa: «Jeg er rede.» Å, det er stort å finne en mann som er så lite innviklet at han kan gå dit Gud vil sende ham, og dra av sted med en gang!

Men hva var det som hjalp Paulus til å være villig til å lide? Mange må lide for Jesu skyld, selv om de ikke er kalt til å forkynne. Først vil jeg si at Paulus var helt overgitt til sin Herre. Han tilhørte ikke seg selv; han var dyrt kjøpt (1 Kor 6,19–20). Derfor følte han at Mesteren måtte få gjøre med ham hva han ville. Han

tilhørte Kristus. Han var Jesu Kristi brennmerkede trell (Gal 6,17), og han sto helt til hans rådighet.

Dessuten hadde han en slik tillit til sin Herre at han var forvisset om dette: «Hva han enn gjør med meg, vil det være godt og kjærlig. Derfor vil jeg ikke stille noen betingelser eller ta noe forbehold. Han er Herren; la ham gjøre det han finner godt.» Han hadde bestemt seg for å tjene sin Herre, og derfor ville han ikke vike tilbake, selv om han skulle bli bundet, ja, endog miste livet. En helhjertet overgivelse, en barnlig tillit og en dyp undergivenhet gjør oss rede til å lide, hva det enn skal være.

Men hvordan kunne Paulus bli villig til å holde orden i menigheten? Dette synes jeg er det mest ubehagelige punktet av alle. Hvordan kunne han få seg selv til å gjøre det? Jeg tror det var fordi han ikke hadde mottatt evangeliet sitt av mennesker eller ved noe menneske (Gal 1,12). Han hadde lært ikke å stole på mennesker eller se hen til deres bifall og gunst som vern for livet sitt. Han kunne stole på sin Frelser og vandre alene med sin Herre. Så lenge han hadde Kristus med seg, savnet han ingen andre.

Paulus hadde lært å frykte Gud, og det jaget menneskefrykten på dør. «Hvem er du, at du frykter for et menneske som skal dø, for et menneskebarn som skal bli lik gress, og at du glemmer Herren, din skaper?» (Jes 51,12–13). Frykt for mennesker fører til at en glemmer Gud.

Hvor mye bedre ville det ikke se ut rundt oss om vi lærte å tale rett fram og ærlig, men kjærlig, både til troende og vantro, uten å la menneskefrykten forlede oss til å holde sannheten tilbake! Måtte Den Hellige Ånd gi oss en hellig frykt for Gud og ta menneskefrykten bort fra hjertene våre! Da vil hver enkelt av oss kunne si med Paulus, selv når det gjelder den mest ubehagelige plikt: «Jeg er rede.»

Men hvordan ble han i stand til å si at han var villig til å dø? Det skal jeg ikke dvele lenge ved. Jeg har alt sagt at han følte seg rede til å dø fordi han kunne si at han, så langt han var kommet, hadde fullført det verket Gud hadde gitt ham å gjøre, og at han hadde bevart troen.

Å, kjære venner, det er ingenting annet enn troskap mot Gud som kan gjøre deg i stand til å se på døden som en venn! Én forsømt plikt er nok til å røve trøsten fra deg. En liten stein i vandrerens sko er nok til å lamme foten hans. Og en liten synd mot den ærligheten Gud krever av sine tjenere, kan gjøre oss stor skade.

Har du aldri lagt merke til at Gideon hadde sytti sønner, hans egne ektefødte sønner, men bare én sønn med en medhustru? Og at denne ene, Abimelek, slo i hjel sin fars sytti sønner? På samme måte kan det godt hende at en god mann har sytti dyder. Men finner han seg i én eneste gal ting, kan det være nok til å røve fra ham trøsten og gleden ved alt det gode i livet hans ellers. Når han så kommer til døden, går han halt og lam. Ja, hele livet igjennom må han gå slik David gjorde, haltende til graven.

Måtte Herren i sin barmhjertighet og kjærlighet holde oss og bevare oss på den rette vei! Får han lære oss hvordan vi skal leve, vil vi vite hvordan vi skal dø.

Det er ikke døden som er den store vanskeligheten – det er livet. Får vi nåde til å stride troens gode strid, fullende løpet og bevare troen, da vil vi dø salig nok.

En god kvinne spurte en gang John Wesley om han ikke av og til var engstelig ved tanken på døden. «Nei,» svarte han.

«Visste jeg med sikkerhet at jeg skulle dø i morgen kveld, ville jeg gjøre akkurat det samme som jeg nå har tenkt å gjøre. Jeg skal forkynne i Gloucester i ettermiddag og i kveld, og siden skal jeg bo hos den og den vennen. Jeg skal være sammen med ham til klokken ti, og da går jeg til sengs. Klokken fem skal jeg være oppe og ri over til Tewkesbury. Der skal jeg forkynne og overnatte hos den og den vennen og gå til ro klokken ti.

«Og om jeg lever eller ikke, er det det samme for meg. For dør jeg, våkner jeg opp i herligheten. Det er det jeg skal gjøre, enten jeg lever eller dør.»

Det fortelles om Whitefield at han aldri gikk til sengs uten at selv den minste ting var på plass. Han pleide å si at han ville ha alt i orden i tilfelle han skulle bli kalt bort. Jeg synes jeg ser den gode mannen stå der på trappen den siste kvelden han levde, og forkynne Kristus for folket som satt rundt ham. Siden gikk han inn på rommet sitt, overga seg til Gud og gikk rett til himmelen. Slik skal en dø.

Men lever du ikke slik Wesley og Whitefield levde, kan du ikke dø slik Wesley og Whitefield døde. Måtte Gud gi oss nåde til å være helt rede til å dø når vår avskjedstime er inne!

Jeg slutter nå med å si at denne villigheten har herlige følger.

Den hindrer at noe som helst kommer overraskende på oss. Det er alltid ille å bli funnet uforberedt. Den som lever for Herren, «skal ikke frykte for onde nyheter, hans hjerte er fast, det setter sin lit til Herren» (Sal 112,7).

Er du helt underlagt Herrens vilje, og får du høre i kveld når du kommer hjem, at barnet ditt er dødt, eller at en av dine kjæreste venner plutselig er blitt syk, da vil du si: «Vel, jeg bøyer meg for det Gud har skikket. Da jeg fikk barna mine, trodde jeg ikke – jeg innbilte meg ikke – at de var udødelige. Jeg visste at de en gang skulle dø, og jeg har vært forberedt, hva som enn skulle hende dem.»

Å, brødre, det er fordi vi ikke er helt underordnet Herrens vilje at vi nå og da farer opp, uten egentlig å vite hvor vi er! Måtte Herren gi oss nåde til å være forberedt på alt som plutselig kunne hende!

Den som er villig og rede, lar heller ikke tiden og den gunstige anledningen gå tapt. Mang en jeger har mistet fuglen sin fordi han ikke var rede til å sikte. Mang en fisker har mistet fisken sin fordi han ikke rykket til i rette øyeblikk. Og mang en forkynner har uten tvil bommet på målet fordi han ikke var rede til å tale et ord for Kristus da han fikk anledning.

Har du ikke gått hjem og sagt til deg selv: «Nå kommer jeg på hva jeg burde ha sagt, men der og da kunne jeg ikke komme på det»? Det er svært lett å være klok etterpå, når det er altfor sent. Det ville være mye bedre om vi ventet på Herren og lot ham gjøre oss rede – alltid rede til å vitne om ham på ethvert sted og til enhver tid, når anledningen byr seg.

Villighet er dessuten lydighetens smykke, og den gjør lydigheten så mye mer velbehagelig for Gud. Barna i en søndagsskole ble en gang spurt hva det vil si at Guds vilje skjer på jorden som i himmelen, og de ga mange fine svar. Et barn sa:

«I himmelen gjør de alltid Guds vilje.» Et annet svarte: «Der gjør de Guds vilje med glede.» Men en liten gutt la fort til: «I himmelen gjør de Guds vilje med en gang.»

Ja, slik er det. I himmelen står de tjenende ånder alltid rede på det minste vink. Måtte vi alltid ha et slikt sinnelag at vi er rede til å gjøre Guds vilje med en gang!

Å være rede, særlig til å dø, tar bort all frykt for døden. Jeg skulle ønske vi alle kunne synge som den kvinnen som døde mens hun lå og sov. Hun etterlot seg et papir der dette verset sto skrevet:

«Jeg frykter ei døden, da Jesus er min,
med glede jeg legger ned vandringsstaven.
Ved lidelse og død til himmelen sin
han banet en vei gjennom graven.»

Er vi rede, slik Paulus var, vil all frykt for døden være borte.

Og jeg tror vi blir fri for tusen besværligheter når vi er rede til å arbeide, rede til å lide og rede til å dø. Jeg vil si deg én ting, kjære søster der borte: Du ville ikke være så rede til å halte til begge sider som du er, hvis du var rede til Herrens verk og rede til å gjøre hans vilje. Og du som er nær ved å gå fortapt: Du ville snart komme ut av denne sørgelige stillingen hvis du overga deg til Kristus og ble villig til å lide og villig til å gjøre din Mesters vilje.

Herren står rede til å tilgi. Måtte vi være rede til å tro! Måtte vi gå til ham med en gang og ta imot frelsen i Jesus Kristus! Og måtte vi siden, hele livet igjennom, si til vår store frelses høvding det gode sjøfolk pleier å svare når kapteinen roper til dem: «Rede? Ja vel, kaptein! Rede til storm og rede til stille, rede til hva som helst du befaler, rede til alt du krever!» Herren velsigne dere, kjære venner, og gi dere alle denne villigheten for Kristi skyld! Amen.

2. søndag etter trefoldighet: Regn etter hva det koster

> «For hvem av dere som vil bygge et tårn, setter seg ikke først ned og regner etter hva det vil koste, om han har nok til å fullføre det med? Ellers kan det hende at han får bygd grunnmuren, men ikke er i stand til å fullføre. Da vil alle som ser det, begynne å spotte ham og si: Denne mannen begynte å bygge, men var ikke i stand til å fullføre!» (Luk 14,28–30).

Dagens tekster i 1899: Rom 1,18–25 og Luk 14,25–35.

Disse ordene finnes bare hos Lukas. Han forteller at det på den tiden da vår Herre sa dem, var mye folk som fulgte med ham. Det er verdt å legge merke til at vår Herre verken ble motløs når den store mengden forlot ham, eller oppblåst når store skarer trengte seg om ham. Dette skriftstedet er bevis nok for det.

Denne gangen talte vår Herre for å sikte den store skaren som i det ytre så ut til å ville slutte seg til ham som disipler. Agnene skulle blåse bort, og bare det ekte kornet bli igjen. Talen minner oss om hvordan Gideon måtte gjøre sin store, men broket sammensatte hær mindre. Herren sa til ham: «Du har for mye folk med deg» (Dom 7,2).

Først lot Gideon de redde gå hjem. Siden lot han resten gå ned til vannet og drikke, og bare de som «førte vannet opp til munnen med hånden og lepjet» (Dom 7,6), fikk bli. Det viste deres iver, fart, kraft og erfaring. På samme måte satte vår Herre tilhørerne sine på prøve. Han ville bare beholde dem som var i stand til å overvinne verden. For å bære og ta vare på sin herlige skatt ville han velge seg slike kar som nåden hadde gjort skikket til det. De andre kunne han unnvære.

For at det skal bli lettere å følge med og huske, vil vi samle tankene våre om tre punkter. Først: Sann gudsfrykt er en kostbar eiendom. For det andre: Visdommen krever at vi regner etter hva den koster, før vi tar den til oss. Og til sist: Koste hva den vil, så er den likevel verdt det.

I.

Teksten viser klart at sann gudsfrykt er kostbar. Men vi må ikke blande begrepene sammen her. Guds nåde koster oss ingenting. Den kan ikke kjøpes for penger, og den kan heller ikke fortjenes ved botsøvelser, gode forsetter og gjerninger. «Om noen ville gi alt han har i sitt hus for kjærligheten, ville han bare bli foraktet» (Høys 8,7). Evangeliets valgspråk er: «uten penger og uten be-

taling» (Jes 55,1). Vi «blir rettferdiggjort for intet av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus» (Rom 3,24). Og trass i alt dette koster det likevel mye å bli en sann kristen.

Tenk over det et øyeblikk. Her sitter en blind mann ved veikanten og tigger. Han ber om å få øynene sine åpnet. Koster det ham noe? Nei, Frelseren ville ikke ta imot betaling for å gi ham synet, om det så var alt gullet i verden. Han ville åpne øynene hans fritt og for ingenting.

Men når de først er åpnet, vil det likevel koste den blinde noe. Nå må han gjøre de pliktene som hviler på en som kan se. Han får ikke lenger sitte der og tigge, og om han prøver, får han ikke lenger den medfølelsen som en blind kan regne med. Nei, nå som øynene hans er åpnet, må han bruke dem og tjene sitt eget brød.

Det vil også koste ham noe fordi han nå merker nattens mørke, som han før ikke kjente til. Og det finnes stygge ting han må se, som slett ikke plaget ham før. For det øyet ikke ser, har hjertet ofte ikke vondt av. Ingen kan få noe uten på en eller annen måte å betale for det. Den som samler kunnskap eller midler, pådrar seg nye plikter og nye bekymringer.

Må pilegrimen som legger ut på veien til himmelen, betale noe når han går inn gjennom den trange porten? Det tror jeg ikke. Den frie nåden gir ham fri adgang til den hellige veien. Men når han har begynt på den himmelske løpebanen, vil det likevel koste ham noe. Det krever iver å banke på den trange porten, og anstrengelse å klatre opp på Vanskelighetens fjell. Det koster ham tårer å finne igjen rullen sin når han har mistet den i Makelighetens løvhytte. Det vil koste ham stor varsomhet å gå ned i Ydmykelsens dal, og han må stå imot like til blodet for å vinne over Apollyon.

Det koster ham mye frykt å vandre gjennom Dødsskyggens dal. Og kommer han til Forfengelighetens marked og er kalt til å besegle troen sin med sitt blod, som Trofast, vil det koste ham livet. Sann gudsfrykt er Guds gave, og vi kan ikke gjøre noe for å kjøpe den. Men visse ting følger uunngåelig med når vi tar imot den, og vi bør regne etter om vi er i stand til å bære dem.

Du kan være sikker på at det ikke koster så lite, siden vår Herre sammenligner det med å bygge et tårn. Ordet som her er oversatt med «tårn», brukes ofte om et tårnformet hus, en villa eller et landsted. «Hvem av dere», sier han, «som vil bygge et landsted der han kan bo i ro, ville ikke først regne etter hva det koster?» Bygningen vil bli kostbar.

Doddridge tar feil når han tror at det her menes et midlertidig tårn. At det er tale om en betydelig sum, går klart fram av Frelserens ord om at den forstandige først vil sette seg ned og regne etter hva det koster. Han vil ikke bare reise seg, stryke seg over pannen og si: «Det tårnet vil koste meg så og så mye.» Nei, det er en nøye gjennomarbeidet plan og en nesten palassaktig bygning. Derfor setter han seg ned som en kjøpmann ved disken sin og overveier foretaket nøye.

Han rådspør arkitekt og murer og regner ut hva murene, taket, innredningen og alt det andre vil koste. Han gjetter seg ikke fram til en rund sum, men regner som en mann regner sitt gull. Det er tydelig en sak med store følger, og slik er det også med sann gudsfrykt. Den er ingen småting, men en svært viktig sak.

Den som tror at noe så viktig som sjelens evige frelse kan behandles tankeløst og uoverlagt, er alt annet enn vis.

Sann gudsfrykt består i å bygge opp en karakter som skal holde i dommen. Den dype grunnvollen legges ved tro, kjærlighet og et hjerte som er født på ny. Og den bygges opp ved at vi tålmodig, nøye og ofte med strev legger stein på stein i denne vakre bygningen, slik at vi legger all vinn på «at deres tro viser seg i rett liv, og i det rette liv kunnskap, og i kunnskapen selvbeherskelse, og i selvbeherskelsen utholdenhet, og i utholdenheten gudsfrykt, og i gudsfrykten broderkjærlighet, og i broderkjærligheten kjærlighet til alle» (2 Pet 1,5–7).

Vårt livsverk er dette: «Oppbygg dere på deres høyhellige tro» (Jud 20). Ser dere ikke at den kristne karakteren sammenlignes med et herlig palass? Men for at vi ikke skal tro at det koster lite, bruker vår Herre også bildet av en krig. Og han taler ikke om en ubetydelig skjærmyssel mellom et par stammer, men om hærer på ti og tjue tusen mann. Krig fører alltid med seg store utgifter. Foruten utrustning og ammunisjon koster den menneskeliv og arbeidsinntekter hjemme, og en risikerer fangenskap, herjing og ødeleggelse.

Slik sammenligner vår Herre gudsfrykten i det ytre med en krig mellom den gudfryktige og det ondes makt i verden. En Jesu disippel har en forferdelig fiende å forsvare seg mot, og i seg selv er han ikke sterk nok til å ta opp kampen. Forskjellen mellom partene er enorm – ti tusen mot tjue tusen. Med god grunn sier Frelseren at den som har en så underlegen styrke, gjør vel i å sette seg ned og rådslå. Kongen med den minste hæren spør sine viseste ministrer til råds, lærer av vunnet erfaring, kaller inn forstandige rådgivere og drøfter hva som bør gjøres og ikke gjøres.

På samme måte burde vi se på saken om vår frelse. For gudsfrykten er en svært viktig sak. En må ikke kaste seg ut i den «med lett hjerte», som franskmannen sa. Det lette hjertet kom nasjonen hans dyrt å stå, og det samme vil skje med oss om vi gir etter for det.

Dette kan vi også slutte av visse andre ting, tror jeg. For det første av at sann gudsfrykt er en varig eiendom. Den varer livet ut. Den falske gudsfrykten kommer og går. Men den sanne gjenfødelsen skjer ikke om igjen. Den er begynnelsen på et evig liv. Og alt som varer, er kostbart.

Du kan få glasset ditt farget ganske billig, men solen vil snart ta skjønnheten fra det. Vil du ha et glass som beholder fargen i hundrevis av år, blir det kostbart. Slik er det også med sann gudsfrykt. Du kan få den billig om du vil. Den ser like bra ut som den ekte og kan en liten stund gi deg nesten all den trøst og aktelse som den ekte gir.

Men det varer bare kort. Snart blekner glansen, og det fine er borte. Du må ha – kjære venn, det er jeg overbevist om – du må ha en gudsfrykt som kan vare til du dør. Og den vil koste deg noe, det kan du være sikker på.

Og husk, kjære venner – og på dette punktet legger jeg stor vekt – at vi må ha en gudsfrykt som kan holde i dommen på den siste store dagen. Det finnes mange ting i verden som kan holde en stund. Men ser en nøye på dem, og særlig om en legger dem under mikroskop, kommer det for dagen at de har feil og ska-

vanker. Likevel kan ingen undersøkelse i mikroskop et øyeblikk sammenlignes med glansen fra Jehovas øye. Han vil se tvers igjennom oss.

Å, hvor mange fine kristne bekjennere skal ikke visne for hans øyne, som er «som en ildslue» (Åp 1,14)! Han vil se på det folk kaller kristendom, og nesten alt sammen vil visne. For «når Menneskesønnen kommer, mon han da vil finne troen på jorden?» (Luk 18,8). Vil det ikke da vise seg å være sant at «mange er kalt, men få er utvalgt» (Matt 22,14)?

«Strid for å komme inn gjennom den trange døren!» – det er fremdeles Kristi rop til oss alle. «For mange, sier jeg dere, skal søke å komme inn og ikke være i stand til det» (Luk 13,24). Skal gudsfrykten vår legges på vektskålen og kanskje bli funnet for lett, gjør vi vel i å undersøke saken. Vi må se til at den er alvorlig, ekte og verdifull, slik at den kan holde i den harde prøven.

Hva består så kostnaden i? Hva koster det å bygge dette tårnet og føre denne krigen? Frelseren gir svaret – det kan ikke jeg. Jeg ville ikke ha våget å sette opp en slik prøve som den han har fastsatt. Jeg er bare et ekko av hans røst, ikke noe annet. Og hva sier han så? Jo, vil du være hans og ha hans frelse, må du elske ham høyere enn alle andre i denne verden. Er ikke det meningen med hans ord: «Om noen kommer til meg, og ikke hater sin far og mor …» (Luk 14,26)?

Dyrebare navn! Dyrebare navn! «Far og mor!» Finnes det et menneske med en sjel så død at han kan si et av disse navnene uten å bli rørt, og særlig det siste – «mor»? Menn og brødre, dette er et dyrebart og ømt navn for oss. Det rører ved en streng som setter hele vårt vesen i bevegelse. Men langt mektigere er navnet Frelser, navnet Jesus. Far og mor må være mindre elsket enn Jesus Kristus.

Herren krever å gå foran selv den kjæreste hustru. Her rører han ved enda flere strenger i hjertet. Dyrebart er ordet «hustru» – vår livsledsager, vår trøst i sorgen, våre øynes fryd. «Hustru»! Men hustru, du får ikke innta den første plassen. Du må sitte ved Jesu føtter, ellers er du en avgud, og Jesus vil ikke tåle deg som medbeiler.

Og «barn», de dyrebare små som søker ly i fanget vårt, klamrer seg til knærne våre og sier foreldrenes navn med de spede, bløte stemmene sine – de får ikke eie vår høyeste kjærlighet. De får ikke komme mellom oss og Frelseren. Vi må heller ikke bedrøve vår Herre for deres skyld, for å gjøre dem til lags eller hjelpe dem fram i verden. Mang et barn er herre over sin far, og mang en datter har vært sin mors herskerinne. Men er det til det onde, må det ta slutt med en gang.

Frister de oss til det onde, må vi behandle dem som om vi hatet dem. Ja, det onde i dem må vi hate for Kristi skyld. Er dere Kristi sanne disipler, må deres Herre gå først. Da vil mor, far, hustru, barn, brødre og søstre komme på sin rette plass.

Ja, vi må overgi alt til Jesus uten forbehold. Hør disse ordene: «Slik kan ingen av dere være min disippel uten at han oppgir alt han eier» (Luk 14,33). Det kan komme forfølgelse, så du bokstavelig talt må gi avkall på alt. Du må være forberedt på det. Kanskje blir det ikke krevd at du gir avkall på noe. Men viljen til det må finnes i hjertet ditt, som om det virkelig skjedde.

Ingen har virkelig overgitt seg helt til Jesus uten å si: «Min Herre, i dag overgir jeg til deg mitt legeme, min sjel, min kraft, mine evner, mitt gods, mitt hus,

mine barn og alt jeg har. Heretter vil jeg forvalte alt mitt som din husholder. Det er ditt – jeg har ingenting, jeg har overgitt alt sammen til deg.» Du kan ikke bli Kristi disippel på noen billigere måte enn dette. Eier du så mye som en skilling som din egen og ikke som din Mesters, er ikke Kristus din Mester. Alt må være hans, til den minste tøddel, og livet ditt også. Ellers kan du ikke være hans.

Dette er Kristi ransakende ord, men jeg vil minne deg om igjen at de ikke er mine. Har jeg tolket dem galt, har jeg feilet, og det ville bedrøve meg om det var slik. Men jeg er overbevist om at jeg ikke har feilet ved å være altfor streng. Tvert imot må jeg innrømme at jeg har talt altfor mildt. Ordene i teksten legger øksen ved roten og rekker svært langt. Å, regn da etter hva det koster! Og har noen av dere tatt til dere en gudsfrykt som ikke har kostet dere noe, så flykt fra den. For den vil bli deres forbannelse og ødeleggelse.

Kan en komme til himmelen uten å betale denne prisen? Nei. Men kan vi da ikke bli kristne uten slike oppofrelser? Dere kan bli etteraperer, dere kan bli hyklere, dere kan bli Judas' brødre. Men sanne kristne kan dere ikke bli. Denne kostnaden er uunngåelig, og den kan ikke settes ned med en eneste skilling. Gud gi dere nåde til å ta den på dere.

II.

Vårt andre punkt er at klokskapen byr oss å regne etter hva det koster. Du kjenner at du gjerne vil bli en kristen. Kjære venn, gi meg hånden din. Det gleder meg at du har et slikt ønske. Men mens jeg griper hånden din og så gjerne ville dra deg til Kristus, ser jeg deg inn i ansiktet og sier: «Vet du hva du ønsker? Og er du sikker på at du virkelig ønsker det?»

Det finnes folk som roper om hjelp når de ligger på sykesengen. Men når de kommer seg og skal ut i livets kamp igjen, kan det nok komme en tid da de sier: «Jeg kunne like gjerne ligget på sykesengen igjen.» Jeg vil ikke at noen av dere en dag skal si: «Jeg sluttet meg til menigheten, men det var et feilgrep. Jeg tenkte ikke nøye nok over saken. Nå kan jeg ikke komme meg ut av det, og det er svært leit. Jeg burde ikke være her.»

Er det slik, burde du som en ærlig mann stå åpent fram. Har du ingen nåde, så kast fra deg din kristne bekjennelse. Det ville bedrøve meg om noe slikt skulle skje, og derfor ber jeg dere i dag om å regne etter hva det koster. For merk deg: Regner du ikke etter hva det koster, vil du ikke kunne fullføre det du har bestemt deg for. Det er en stor bygning og en alvorlig krig.

Ingen feiltakelse kan være større enn å tro at noen få dagers følelser og tro er nok til frelse. Om jeg forkynte en slik lære, ville jeg bedra sjelene deres. Tro og omvendelse er ikke et verk for et par uker, men for hele livet. Så lenge en kristen er på jorden, må han omvende seg. Og troen er ikke bare å si: «Jeg tror på Jesus, og derfor er jeg frelst.» Den er en daglig nådegave, en tillit gjennom hele livet. En kristen fortsetter å tro og omvende seg til han triumferer i den evige herlighet.

Troen fortsetter dessuten å virke helliggjørende i den kristnes liv. For gjør den ikke det, har han ikke den rette troen. Den som tror på Kristus, er frelst. Men fantes det noe slikt som en forbigående tro, ville det også finnes en forbigående frelse. Den som virkelig vender om fra synden, er et menneske som er

født på ny. Men var omvendelsen fra synden bare noe forbigående som snart var over, ville også det livet den fører med seg, snart være over.

Du må ikke slå deg til ro med en falsk og flyktig gudsfrykt. Du har begynt å bygge et tårn der sluttsteinen først blir lagt når du blir løftet opp til himmelen. Og du har begynt en krig som aldri tar slutt før du bytter ut sverdet med palmegrenene.

Husk også: Mislykkes et så stort foretak, blir tilbakeslaget forferdelig. For hva sier vår Herre? Jo, han sier at en blir til spott og latter. Legg merke til hvilken form spotten får: «Da vil alle som ser det, begynne å spotte ham og si» – til hverandre, og det er tyngdepunktet i uttrykket – «Denne mannen begynte å bygge, men var ikke i stand til å fullføre!» Vår Herre lar dem ikke si til den tåpelige byggherren: «Du begynte å bygge og kunne ikke fullføre.» Nei, de sier det om ham, altså til andre: «Denne mannen.»

Halvhjertede kristne og lunkne fromme folk blir nok ikke spottet rett i ansiktet på gaten. Men de er likevel en vanlig skyteskive for spott bak ryggen. Dere falske bekjennere er foraktet overalt. Verdslige mennesker sier leende: «Å ja, det er noen fine menighetsmedlemmer!» Verden ser på en verdslig menighet med den dypeste ringeakt, og for min del er jeg lite lei meg for at noe som så fullt ut fortjener forakt, får den. Å være bare en hykler er å gjøre seg til spott i tid og evighet, og det blir den falske bekjennerens lodd.

Min venn, tenker du på å bli en kristen, så bestem deg for å bli en sann, alvorlig og virkelig kristen. For selv om folk da ikke vil rose deg opp i ansiktet, vil de likevel ha aktelse for deg, og selv de som hater deg, vil innrømme at du er verdt noe.

Men er du bare en halvkristen, vil de kanskje ikke vise deg forakten sin rett i ansiktet. Men når de går forbi deg, vil de spotte deg. De vil ha mer aktelse for en likefram verdensmann, fordi han er det han gir seg ut for å være, og ikke gjør krav på å være noe annet. Men du begynte å bygge og kunne ikke fullføre. Hvor ynkelig er ikke en kristen som fører skam over sin bekjennelse!

Vi har iblant sett store byggeprosjekter som er blitt forlatt halvferdige av folk som har spekulert seg over evne. Og folk har kalt dem «Smiths dårskap», «Browns dårskap», «Robinsons dårskap» og lignende. Men slik forakt varer bare en tid. Den som bekjente at han gikk på kristendommens vei, men siden forlot den, vil bli pekt på selv av de fordømte i helvete.

Drankeren vil si: «Og du? Er du også kommet hit, du som var så edruelig og alltid klar til å irettesette drankeren?» «Aha», roper en annen, «du er jo mannen som bodde lenger nede i gaten vår og gjorde så mye vesen av gudsfrykten din! Du sa til meg at jeg var svært ugudelig, men hvor mye bedre har du det nå?»

Jeg synes jeg ser den åpenbart verdslige reise seg fra samvittighetens pinebenk og rope: «Er du blitt som en av oss? Du som gikk i kirken, er du i helvete? Sitter smaken av nattverdsvinen fremdeles på leppene dine? Hvordan kan du da be om en dråpe vann til å svale tungen din? Nattverdsbrødet som du svelget så lett – står det deg kanskje i halsen nå, du hykler? Det er bare rett og rimelig at du, som løy for Gud og mennesker, er blitt kastet ut sammen med oss.»

Å, skal du gå fortapt, så la det i det minste ikke skje som en hykler. Gå heller fortapt utenfor menigheten enn i den. Ikke ap etter herlighetens Herre! Hvilken verre forbrytelse kan du vel begå mot Frelserens majestetiske dyd enn å lage en latterlig etteraping av hans hellighet og fullkommenhet?

III.

Det siste ordet skal være dette: Koste hva det vil, så er sann gudsfrykt verdt det den koster. Vi ligner en mann som er rammet av svartedauden og vet at han må dø. Men der borte står en drikk som kan helbrede ham. «Lege», sier han, «du forlanger så mye at hver dråpe koster meg en diamant. Du vil ha mer enn vekten i de mest utsøkte perler. Men det er det samme, jeg må ha den. Ellers dør jeg, og hva kan da gullet mitt hjelpe meg?»

Slik er det med hver og en av oss som er her. Vi må ha Kristus, ellers går vi fortapt. Og det er bedre for oss å hugge av vår høyre arm og rive ut vårt høyre øye enn å bli kastet i helvetes ild.

Merk dere, brødre, at den velsignelsen sann gudsfrykt gir alt nå, er verdt alt den koster. Hva om det skulle koste noen kjære bånd? Jesus, du er dyrebarere enn mann, hustru og barn. Om så hun som hviler ved mitt bryst, skulle bli min fiende, skal du likevel bli i mitt hjerte, min Frelser, kjærere enn en Rakel og en Rebekka.

Ja, om det så skulle hende at faren sa: «Du får aldri sette din fot over min dørterskel mer om du følger Kristus», så står det fast: «Min far og min mor har forlatt meg, men Herren vil ta meg opp» (Sal 27,10). Gleden her og nå vil oppveie alt tapet her og nå. Ja, du vil uten tvil akte alt for tap fordi kunnskapen om Jesus Kristus er så mye mer verd (Fil 3,8) – og likevel vinne på det.

Og for en erstatning for alt det koster, er ikke den trøst og fred en får i døden! Det gjør ikke vondt, når en ligger for døden, å si: «Jeg ble støtt ut av familien min for Jesu skyld.» Det er ingen sorg å huske: «Jeg ble spottet for Jesu skyld.» Det volder ingen lidelse å si: «Folk syntes jeg var altfor nøye og for mye av en helgen.»

Nei, mine venner, slike ting legger ingen torner i dødens hodepute. Å nei, da skal vi nettopp kjenne hvor salig det er å ha båret en del av Kristi kors. En flis av hans kors vil være verdt en konges løsepenge på dødens dag.

Og på dommens dag, når basunen lyder og de døde blir kalt fram, skal vi ikke si: «Jeg led altfor mye for Kristus.» Når hans utvalgte blir stilt på høyre side, og vi med dem, vil vi ikke se tilbake med sorg på at vi ble satt til side i selskapslivet for Jesu skyld. Vi skal ikke sørge over at vi av kjærlighet til Jesus og troskap mot hans evangelium gikk til en foraktet forsamling og tilba Gud blant de fattige og ringe i denne verden. Å nei!

Jeg forsikrer deg at den som ble mest tilsølt for sin Herres skyld, skal skinne klarest på den dagen. Midt blant de skinnende skal uten tvil martyrskaren stråle dobbelt så klart – de som verden ikke var verd (Hebr 11,38), og som ble regnet for «avskum for alle» (1 Kor 4,13). Hver Jesu disippel skal få hundrefold igjen for alt han ga avkall på for sin Herres skyld. Men disse skal få den herligste lodd og del.

La meg også minne dere om, mine kjære, at Kristus ikke krever at du skal gi avkall på noe annet enn det som vil skade deg. Må du gi avkall på far og mor, er det bare fordi du ikke vil gi etter for urette krav fra dem eller forlate Kristus for deres skyld. Må du gi avkall på en eller annen fornøyelse, er det fordi den ikke er en passende fornøyelse for deg. Den er giftig blysukker og ikke virkelig sødme. Kristus vil gi deg langt større gleder i stedet.

Du vil si at dette er en hard tale. Men Frelseren mente alt jeg har sagt. Det var en ransakende tale, men det er sannheter vi gjør vel i å ta vare på. Det er sant at du ikke kan bygge tårnet. Josva sa til folket i sin tid: «Dere vil ikke makte å tjene Herren» (Jos 24,19). Har du regnet etter hva det koster, vet du allerede at du ikke kan våge krigen. Ti tusen kan ikke klare seg mot tjue tusen.

Og likevel må det skje. Den uunngåelige nødvendigheten driver oss av sted. Hva som enn ligger foran oss, så våger vi ikke å vende om. «Husk Lots kone!» (Luk 17,32). Hva skal vi så gjøre? Hør Herrens ord: «For mennesker er dette umulig, men for Gud er alt mulig» (Matt 19,26).

Er du villig? Å, da vil Guds Ånd hjelpe deg. Da vil du kunne gi avkall på verden uten et sukk. Du vil kjempe mot lystene dine og seire over dem ved Lammets blod. Tårnet skal bli bygd, og Herren skal bo i det. Overgi deg til Jesus i en enfoldig tro. Stol på hans makt og hvil i ham fra dag til dag, så skal han bære deg trygt gjennom alle vansker og farer.

Har du lagt merke til verset som kommer like etter dette avsnittet? Jeg lurer på om noe lignende vil følge etter min tale. Det er overraskende: Selv om Jesus tordnet som fra toppen av Sinai, og ordene hans syntes harde, står det likevel: «Alle tollere og syndere holdt seg nær til ham for å høre ham» (Luk 15,1). Det var som om de sa til seg selv: «Denne mannen sier oss sannheten, derfor vil vi høre ham.» Og så begynte han å fortelle dem den herlige sannheten om sin frie nåde. Han gjorde som bonden, som sår den gylne sæden først når jorden er pløyd og bearbeidet.

Å, kom, hver den som vil ta imot Kristus, og tro på ham! Dere som ønsker å bli frelst, ta imot frelsen som Guds frie og ufortjente gave. Men ta ikke imot den med et galt syn på hva den er. Forstå hva som menes med den. Frelsen er ikke bare befrielse fra helvete, den er befrielse fra synden. Den er ikke bare befrielse fra evig pine, men fra verdens forfengelige og ugudelige vesen.

Den kan ikke deles. Den er en kjortel «uten søm, vevd i ett stykke ovenfra og helt ned» (Joh 19,23). Vil du ha rettferdiggjørelsen, må du også ta helliggjørelsen. Vil du ha tilgivelse, må du også ha hellighet. Vil du være ett med Kristus, må du skille deg fra de ugudelige. Vil du vandre på gullgatene der oppe, må du vandre på hellighetens vei her nede. Gud gi deg sin Hellige Ånd til å styrke deg til dette, og ham skal æren og prisen tilhøre i all evighet. Amen.

3. søndag etter trefoldighet: Vendepunktet

«Da kom han til seg selv …» (Luk 15,17).

Dagens tekster i 1899: Rom 2,1–16 og Luk 15,11–24.

Det er flere stadier i synderens liv, og vi kan se dem belyst i historien om den bortkomne sønnen. Her har vi først det tidspunktet da han prøvde å bli uavhengig av faren sin. Den yngste sønnen sa: «Far, gi meg den delen av boet som faller på meg!» (Luk 15,12). Vi kjenner litt til denne tilstanden, og den er dessverre svært vanlig.

Ennå er det ikke noe åpenlyst utsvevende liv, ikke noe åpent brudd med Gud. Han går på de kristne møtene og viser farens Gud ærefrykt. Men i sitt hjerte ønsker den unge mannen å bli fri og kaste av seg alle bånd. Kameratene lar ham høre at han henger altfor mye i morens forkle. Selv har han en følelse av at det må finnes visse underlige gleder og fornøyelser som han aldri har smakt.

Mor Evas nysgjerrighet hadde grepet den unge mannens sinn. Hun ville smake frukten av treet som var «godt å ete av», «en lyst for øynene» og kunne «gi forstand» (1 Mos 3,6). Slik ville også han rekke ut hånden, ta av frukten på treet til kunnskap om godt og ondt og ete av den. Han tenker ikke på å sløse bort det han eier i et utsvevende liv. Men han ønsker å få bruke det slik han selv finner for godt.

Det er ikke hans mening å bli et utsvevende menneske. Men han vil gjerne ha æren av selv å velge hva som er rett og rimelig for ham. Han er jo blitt en voksen mann nå. Han må få frihet til å gå sine egne veier og kjenne at han er sin egen herre. «Hvem skulle vel nå ha rett til å herske over meg?» spør han.

Kanskje taler jeg til noen som nå er i den samme tilstanden. Er det slik, så må Guds nåde gripe deg før du går lenger bort fra ham! Måtte du forstå hvor farlig det er å rive deg løs fra Gud og bryte all forbindelse med din Skaper – ja, at det kan få de verste følger! Å, om du nå, allerede på dette første stadiet, kunne komme til å elske Gud og glede deg i ham, slik den bortkomne sønnen gjorde da han hadde vendt hjem til faren sin!

Men den unge mannen i lignelsen kom svært tidlig over i et nytt stadium. Han hadde fått sin del av boet.

Alt han skulle ha fått ved farens død, hadde han fått utbetalt i rede penger, og der ligger de nå. De er hans egne, og han kan gjøre med dem hva han vil. Nå som

han har fått alt sitt skilt ut, kjenner han at han kunne sette planene sine ut i livet med større frihet – om han bare ikke bodde så nær faren. Der ville han alltid kjenne seg bundet og aldri helt kunne frigjøre seg fra innflytelsen hjemmefra.

Kom han til et land langt borte, ville han få anledning til å utfolde seg fritt og nyte alt det livet der kunne by ham. Og så samler han sammen alt sitt og drar langt bort (Luk 15,13).

Kanskje taler jeg til noen som har nådd dette stadiet. Nå er det selvtilfredsstillelsens rus. Alt er moro og glede, og for et kort livs fornøyelse glemmer en den lange evigheten, full av ve. Begeret er fylt til randen, og den røde vinen funkler i bollen. Ennå har den ikke bitt deg «som en slange» og hogd deg «som en hoggorm» (Ordsp 23,32). Det vil den snart nok gjøre. Men allerede nå er det dødens sødme du smaker på. Du drikker av lystighetens giftige beger, som bedrar og skuffer deg.

Du jager etter fornøyelser. Synden er en farlig glede, og den blir ettertraktet desto mer nettopp fordi den er så farlig. For der risikoen er fryktelig, er det noe spennende for dristige hjerter. Og kanskje er du en av den dumdristige flokken som tilbringer dagene i dårskap og nettene i utsvevelser.

Det varer ikke lenge før det kommer et tredje stadium for synderen, likesom for den bortkomne sønnen: Han har satt «alt over styr» (Luk 15,14). Vi har bare en begrenset sum å sette til, når alt kommer til alt. Den som har ubegrensede penger, har likevel ikke ubegrenset helse. Og om helsen ikke svikter ham i syndelivet, vil lysten svikte og overmettelsen komme. Slik gikk det med Salomo da han søkte lykke og tilfredsstillelse på denne veien.

Til sist er det ikke noe honning igjen, bare biens stikk. Til sist er det ikke mer sødme i begeret, bare den drankergalskapen som følger etter rusen. Til sist er kjøttet gnagd av beinet, og det er ikke mer å få av det. Det er ingen marg i det. En brekker bare tennene på det og ønsker til slutt at en aldri hadde satt seg ned ved dette skrekkelige bordet.

Han har kommet til det stadiet den bortkomne sønnen var på da han hadde satt alt over styr. Å, det finnes noen som setter over styr både sitt gode navn, helsen og kreftene sine, hele håpet sitt, sin redelighet og alt annet som er verdt å eie! De har satt alt over styr. Dette er et nytt stadium i synderens historie. Det kan lett føre til håpløshet og dypere ned i synden, ja, stundom til den verste synd: den som driver et menneske fram for Skaperens domstol med blod på hendene, for å svare for sitt eget blod.

Dette er en skrekkelig tilstand å være i. For den fører med seg en forferdelig sult. Det er vanskelig å finne noe som kan holde ånden oppe når en er sunket så dypt at en gjeter svin og er villig til å ete svinemat, selv om en ikke riktig klarer det. Mange har kjent denne trangen som ikke kan stilles.

Men for min egen del er jeg glad når den bortkomnes vandring har nådd dette punktet. For ved Guds store nåde blir dette ofte veien hjem. Det er en omvei, men det blir veien hjem for ham. Når et menneske har ødelagt alt, når fattigdom og nød er kommet som følge av hans likegyldighet, og sykdom følger etter synd og utsvevelser – da er det den allmektige nåden griper inn. Da kommer et nytt

stadium i synderens historie, og det vil vi nå ved Guds nåde prøve å tale om. Det er punktet der det står: «Da kom han til seg selv.»

I.

Vi legger da først merke til at en synder er *fra seg selv*. Så lenge han lever i syndene sine, er han ikke ved sine fulle fem, han er fra seg selv. Jeg er sikker på at det er slik.

Ingenting ligner mer på sinnssykdom enn synden. Blant dem som studerer dype emner, er det et omstridt spørsmål hvor langt sinnssykdom og tilbøyelighet til synd går side om side, og hvor stor synd og virkelig tap av ansvar møtes. Det er slett ikke min mening å behandle dette emnet. Men jeg må si at hver synder er sinnssyk når det gjelder moral og ansvar. Slik er han ille stilt, verre enn om han var åndssvak eller sinnssyk.

Han er fra seg selv, først fordi *dømmekraften hans er i uorden*. Han tar grundig feil i de aller viktigste tingene. Han mener at en kort stund av dette forgjengelige livet fortjener alle hans tanker, mens han skyver evigheten i bakgrunnen. Han tror at en skapning kan være fiende av Skaperen eller likegyldig mot ham og likevel bli lykkelig. Han innbiller seg at han forstår bedre enn Guds egen lov hva som er rett for ham.

Han drømmer om at det evige evangeliet, som kostet Gud hans Sønns liv, knapt fortjener hans oppmerksomhet, og han går forbi det med ringeakt. Han har kastet fra seg dømmekraftens ror og styrer med skrekkelig selvsikkerhet mot klippene, som om han bare ønsket å komme dit han mest sikkert ville lide evig skibbrudd. Dømmekraften hans er i uorden.

Også *handlingene hans* bærer preg av galskap. Den bortkomne sønnen har først og fremst interesser som er helt forskjellige fra farens. Han må ha vært gal når han kunne finne på noe slikt. At jeg skulle ha helt andre interesser enn han som skapte meg og holder meg i live – at jeg, en stakkars skapning, kan tenke meg å ha en vilje som går mot Guds vilje, og at jeg kan leve og trives med det – å, da måtte jeg være en dåre! Jeg måtte være gal for å kunne ønske noe slikt.

For den sunneste forstand sier at den som overgir seg til den allmektige godheten, må være på den lykkelige veien. Men den som setter seg opp mot Guds allmektige nåde, må «stampe mot brodden» (Apg 26,14) og påføre seg sår og skade. Men denne synderen ser ikke det, og derfor må han være fra seg selv.

Dernest forlot den unge mannen hjemmet sitt, selv om det var det beste hjemmet i verden. Det kan vi slutte av husfarens inderlige ømhet og gavmildhet og av hvor hengivne tjenerne var mot ham. Det var et lykkelig hjem, utstyrt med alt sønnen kunne trenge. Likevel forlater han det for å dra ut blant fremmede. De brydde seg ikke det minste om ham, og etter at de hadde tømt pungen hans, ville de ikke engang gi ham et øre til brød for å berge ham fra sulten.

Den bortkomne må ha vært gal når han kunne handle slik. Og må ikke det samme gjelde oss om vi forlater ham som har vært en bolig for de hellige «fra slekt til slekt» (Sal 90,1)? Om vi forlater den varme og trøst som finnes i Guds menighet, gledens og fredens hjem? Den som gjør det, forstår ikke sitt eget beste. Han går på sorgens og vanærens veier og forsmår det sanne lyset. Han må være gal.

Den bortkomne sønnen viser også galskapen sin ved å sløse bort det han eide i et utsvevende liv i det fremmede landet, og det til siste øre. Han stanset ikke engang halvveis på veien mot fattigdommen, men fortsatte til alt var satt over styr. De som kaster seg ut i synden, kjenner ingen grense. Den som viker tilbake for synden, vil ved Guds nåde bli bevart. Det er med synden som med berusende drikk. Her om dagen sa en mann til meg: «Jeg må enten drikke mye eller ingenting. Jeg greier ikke å drikke bare litt. For begynner jeg først, kan jeg ikke slutte.»

Slik er det også med synden. Guds nåde kan holde deg borte fra den. Men begynner du først å synde – å, hvordan drar ikke den ene synden den andre med seg! Én synd er en magnet som drar andre etter seg. Ingen kan si hvor fort og hvor dypt et menneske kan synke når han først er kommet inn på syndens glatte bane. Slik satte den bortkomne alt over styr i den ytterste likegyldighet.

Og å, hvilken lettsindighet viser ikke noen unge mennesker jeg kjenner! Og hvilken skrekkelig likegyldighet viser ikke også noen gamle syndere, som synes oppsatt på å gå fortapt! For selv om de bare har en liten rest av livet igjen, kaster de den bort ved å utsette omvendelsen – en utsettelse som kan få de verste følger.

Og etter at den bortkomne hadde satt alt over styr, viste han fremdeles at han var fra seg selv. Nå var det på tide å dra hjem til faren, men den tanken ser slett ikke ut til å ha streifet ham. «Da gikk han bort og holdt seg til en av borgerne der i landet» (Luk 15,15). Han var fremdeles som forhekset og holdt seg borte fra det eneste stedet der han kunne bli lykkelig.

Og det er et av de verste bevisene på dårskapen hos noen av dere som stadig går i forsamlingshusene: Dere kjenner den store Gud og hans uendelige barmhjertighet, og dere vet også til en viss grad hvor høyt dere trenger ham og hans nåde. Likevel prøver dere fremdeles å finne det dere trenger, et annet sted, og går ikke til ham.

Tiden tillater meg ikke å si mye mer om dette punktet. Men jeg må minne dere om at den bortkomne, likesom synderen, oppførte seg slik sinnssyke pleier å gjøre. Jeg har til tider hatt en del å gjøre med folk som har mistet forstanden. Og jeg har lagt merke til at noen av dem har vært helt ved sans og samling, ja, kloke og skarpsindige, i alt unntatt ett enkelt punkt. Slik er det også med synderen.

Han kan være en fremragende politiker – hør ham bare tale. Han er en dyktig forretningsmann – se hvor nøye han passer på hvert øre. Han er svært forstandig i alt unntatt i dette ene punktet: det som gjelder sjelen hans.

Den gale vil ofte skjule sinnssykdommen sin for dem som er rundt ham. På samme måte vil en synder skjule synden sin. Du kan tale med ham om moral og følge nøye med på ham. Men det kan gå lang tid før du skjønner hvordan det står til med ham, og kan si til ham: «Ett mangler du» (Luk 18,22). Men så en dag, kanskje plutselig, oppdager du det syke stedet. Da står han helt avslørt for deg, langt framskreden i sin sinnssykdom. Ellers er han forstandig nok, men når det gjelder sjelen, er forstanden hans borte.

Gale folk vet ikke at det har manglet dem noe, før de er blitt helbredet. De tror at bare de selv er kloke, og at alle andre er dårer. Her ligner synderen dem igjen. For også han tror at alle andre tar feil, og at han selv har rett.

Hør hvordan han håner en from hustru som «en dåre»! Hvilke harde ord slike folk kan bruke mot en gudfryktig datter! Hvordan de kan spotte evangeliets forkynner og rakke ned på Bibelen! Stakkars sinnssyke sjeler, de tror at alle er gale unntatt dem selv! Vi roper til Gud under tårer at han må frelse dem fra selvbedraget og føre dem dit at de sitter ved Jesu føtter, «påkledd og ved sans og samling» (Luk 8,35). Jeg skal ikke dvele lenger ved dette sørgelige faktum. Jeg vil heller bli en stund ved den andre og lysere siden av emnet.

II.

Det er velsignet *når synderen kommer til seg selv*. «Da kom han til seg selv.» Dette er det første kjennetegnet på at nåden virker i synderens hjerte, likesom det var det første glimtet av håp for den bortkomne. Stundom kan dette skje *plutselig*. Jeg ble svært oppmuntret denne uken da jeg traff en som det hadde gått slik med. Det var en omvendelse som minnet om hvordan det gikk til i gamle dager, og nå fikk jeg glede meg over den. For omkring tre måneder siden kom en mann inn i denne bygningen. Han hadde ikke vært i noe forsamlingshus på lang tid.

Han foraktet å gå til de stedene der Guds ord ble forkynt. Han kunne banne og drikke og gjøre enda verre ting. Han var likegyldig og gudløs. Men han hadde en mor som ofte hadde bedt for ham, og en bror – jeg tror han er her i dag – som aldri hadde holdt opp å be for ham.

Han kom ikke hit for å høre Ordet, men for å se den predikanten som broren hadde gått og hørt i så mange år. Men så snart han var kommet inn, kjente han at han ikke hørte hjemme her. Derfor gikk han opp på det øverste galleriet og stilte seg så langt bak som han kunne komme. Noen ba ham sette seg, men han kjente seg ikke verdig til det. Han kunne lene seg mot muren.

Så leste predikanten opp teksten sin: «Men tolleren sto langt borte. Han ville ikke engang løfte øynene mot himmelen, men slo seg for sitt bryst og sa: Gud, vær meg synder nådig!» (Luk 18,13). Og han sa omtrent dette: «Du som står lengst bak i Tabernaklet og ikke kan sette deg ned fordi du kjenner at skylden din er så stor – du er den mannen Gud har sendt meg til i dag. Han innbyr deg til å komme til Kristus og ta imot syndenes forlatelse.»

Og nå skjedde et nådens under. I samme øyeblikk «kom han til seg selv». Det vil han snart fortelle oss selv, når han kommer til menighetsmøtet for å bekjenne sin tro.

Jeg gledet meg veldig da jeg hørte dette. For det har skjedd en forandring med ham som alle som kjenner ham, tydelig kan se. Han er full av iver for alt godt, mens han før var med på alt ondt. Dette er altså noe som stundom hender. Og hvorfor skulle ikke det samme kunne skje også i dag? Hvorfor skulle ikke en annen mann eller kvinne kunne komme til seg selv i dag? Dette er veien hjem til farshuset: først å komme til deg selv og dernest til din Gud. «Da kom han til seg selv.»

Men til andre tider kan denne forandringen skje *litt etter litt*. Det trenger jeg ikke å dvele ved. Mange har fått øynene åpnet gradvis. Først så de mennesker gå omkring som trær (Mark 8,24), siden så de alt klart. Bare du kommer til deg selv og til Frelseren, bryr jeg meg ikke om hvordan det går til. Noen omvendelser skjer plutselig, andre langsomt. Men er det bare Den Hellige Ånds verk, og en kommer til seg selv, er alt vel.

Men *hvordan skjedde så denne forandringen* med den bortkomne sønnen? Spør du om de ytre omstendighetene, må jeg si at det skulle en hel del til for å få ham til å komme til seg selv. «Han burde da sannelig ha kommet til seg selv da han hadde satt alt over styr», sier noen. «Han måtte ha kommet til seg selv da han begynte å lide nød.» Nei, det skulle mye mer til for å føre ham til seg selv og til faren. Og det skal mye til før synderen besinner seg og søker Herren.

Noen av dere vil bli såret av mange torner før dere vil la dere frelse. Jeg hørte nylig om en mann som var blitt klemt nesten i hjel i en ulykke. Han sa: «Var jeg ikke nesten omkommet, ville jeg ha omkommet helt.» Slik er det også med mange syndere. Hadde ikke noen av dem mistet alt de eide, ville de ha mistet alt. Men harde, kalde vinder har drevet dem inn i fredens havn.

Vet du hva som førte til denne forandringen hos den bortkomne sønnen? Jeg tror det var faren som virket i det skjulte for ham hele tiden. Faren kjente til hvordan han hadde det, det er jeg sikker på. For den eldste broren visste god beskjed om det, og da hadde nok faren også fått vite det.

Lignelsen sier det riktignok ikke – ingen lignelse har til hensikt å fortelle oss alt. Men faren var allmektig. I det skjulte rørte han ved den unge mannens hjerterøtter, og han brukte sulten og nøden på underfullt vis til endelig å få ham til å komme til seg selv.

III.

Jeg hadde mye mer å si, men tiden er gått. Derfor må jeg nå slutte med noen få ord om det siste punktet: *Da han kom til seg selv, kom han til sin far.* Når en synder først kommer til seg selv, kommer han snart til sin Gud. Så snart den stakkars bortkomne sønnen kom til seg selv, sa han: «Jeg vil stå opp og gå til min far» (Luk 15,18). Hva var det så som førte ham hjem til faren? La meg svare på dette spørsmålet så kort som mulig.

For det første drev *minnet* ham på. Han husket farens hus, han husket det som hadde vært, sitt eget utsvevende liv. Prøv ikke å glemme det som har hendt. Det skrekkelige minnet om en fortid du har kastet bort, kan bli midlet som fører deg inn i en bedre framtid. Sett hukommelsen i arbeid.

Dernest drev *elendigheten* ham av sted. Sultens pine, synet av fillene hans, hans fornedrede stilling blant svinene – alt dette drev ham tilbake til faren. Å, mine venner, la nøden deres, trangen deres og den elendige tilstanden deres drive dere til deres Gud!

Og samtidig pisket *frykten* ham tilbake. Han sa: «Jeg setter livet til her av sult» (Luk 15,17). Han var ikke død ennå, men han fryktet at det skulle skje. Han var redd han virkelig skulle komme til å dø, for han kjente seg så svak. Å, venner, tenk på hva som vil bli av dere om dere dør i syndene deres! Hva annet venter dere enn en endeløs evighet av grenseløs elendighet? Jo dypere dere

synker i fordervelsen, desto skrekkeligere blir straffen som følger på syndene deres i den kommende verden. La derfor frykten drive dere hjem, slik den gjorde med den stakkars bortkomne sønnen.

Dessuten dro *håpet* ham hjemover. Dette ømme båndet var sterkere enn den tunge pisken. «Hos min far har de overflod av brød. Jeg trenger ikke å lide sult om jeg kommer hjem.» Å, tenk på hva dere kan bli! Stakkars synder, tenk på hva Gud kan gjøre og er rede til å gjøre for deg, ja, i denne samme stund. Hvor lykkelig du kan bli! Hvilken fred og velsignelse han vil gi deg! La så håpet ditt dra deg til ham.

Og så var det *beslutningen* hans som fikk ham i bevegelse. Han sa: «Jeg vil stå opp og gå til min far.» Nå bestemte han seg for å gå hjem. Han reiste seg fra jorden, der han hadde sittet i sin urenhet, og sa: «Jeg vil.» Da ble mannen en mann. Han hadde kommet til seg selv, mannsmotet kom tilbake, og han sa: «Jeg vil.»

Og til slutt kom *handlingen* selv. Det var den som førte ham hjem. Men la meg rette meg selv. Det står: «Han sto opp og kom til sin far» (Luk 15,20). Men bak dette ligger en dypere sannhet: Faren kom til ham.

Når du slik bestemmer deg for å vende hjem, og beslutningen blir til handling, og du står opp og går til Gud, da er frelsen din – nesten før du kunne ha ventet det. Har du først vendt ansiktet mot hjemmet, vil Faderen løpe deg i møte mens du ennå er langt borte. Han vil falle deg om halsen og kysse deg med forsoningens kyss. Dette skal bli din lodd om du bare vil sette din lit til Herren Jesus Kristus. Herren velsigne dere alle, mine kjære, uten unntak, for Kristi skyld! Amen.

4. søndag etter trefoldighet: Skapningens og Guds barns sukk

> «For vi vet at hele skapningen til denne stund sukker sammen og stønner sammen som i veer. Ja, ikke bare det, men også vi som har fått Ånden som førstegrøde, også vi sukker med oss selv, mens vi lengter etter vårt barnekår, vårt legemes forløsning» (Rom 8,22–23).

Dagens tekster i 1899: Rom 2,17–29 og Matt 5,38–42. Prekenen er hentet fra epistelen i de eldre tekstene, fordi det ikke fantes noen preken over evangeliet for denne søndagen.

Hele skapningen er fager og vakker, også slik den er nå. Jeg kan ikke forstå dem som ikke finner noen glede i naturens skjønnhet. Når vi har besteget de høye Alpene eller vandret gjennom smilende daler, når vi har seilt over det blå havet eller gått omkring i den grønne skogen, har vi kjent at denne jorden – enda den er forbannet for syndens skyld – tydelig er bygd for å være et Guds tempel. Dens høyhet og herlighet forkynner at «jorden hører Herren til – og alt det som fyller den» (Sal 24,1).

Skapningen stråler av skjønnhet også i sin nåværende, falne tilstand. Likevel er det klart at den ikke er slik den var da den gikk ut fra Skaperens hånd. Slangens slim henger ved den verden som Gud sa var «overmåte godt» (1 Mos 1,31). Vi hører om virvelstormer, jordskjelv, orkaner, vulkanutbrudd, ras og tusener som blir slukt av havet. Det er sorg på sjøen, og det er sorg og jammer på landjorden.

Døden – den umettelige døden – sender sine piler inn i de rikeste palasser så vel som i de fattigste hytter, og koggeret er fortsatt fullt av gift for nye ofre. Det er en sørgelig verden. Forbannelsen har hvilt over den siden syndefallets dag, og den bærer torner og tistler, ikke bare i bokstavelig forstand, men i alt den frembringer. Som Kain bærer jorden overtredelsens brennemerke i pannen.

Det ville være en sørgelig tanke om det alltid skulle bli slik. Hvis det ikke fantes noe håp for fremtiden, verken for denne verden eller for oss selv, måtte vi ønske å flykte bort fra den. For da ville den være lite bedre enn en uhyre straffekoloni, og det ville være en tusenfold nåde både for legeme og sjel å bli befridd fra den.

Det sukket og de veene som nå går gjennom skapningen, merkes dypt blant menneskenes barn. Det mest uhyggelige du leser, er avisene. Jeg hørte om en

som satt oppe forrige nyttårsnatt for å gråte ut året. Det var en sørgelig måte å gjøre det på, men det hadde jo også på flere måter vært et dårlig år, og det nye grydde under mye nød og motgang.

Og nå – for en strid det er mellom arbeidere og arbeidsgivere! For en politisk uro, som gjør alt usikkert, så statsskipet truer med å drive på grunn! Må Gud i sin barmhjertighet holde roret og styre det trygt. Blant folk og nasjoner høres en allmenn klage. Visste vi ikke at Herren fremdeles regjerer, måtte vi sørge bittert.

Her i teksten vår forteller apostelen oss at det ikke bare går et alminnelig sukk gjennom skapningen, men at også Guds barn har del i det. Med teksten som utgangspunkt skal vi nå først legge merke til hva de hellige allerede har fått, dernest hva vi mangler, og til slutt hvordan de hellige har det midt i alt dette.

I.

Hva de hellige har fått. Vi minnes en tid da vi var ett med resten av skapningen og lå under den samme forbannelsen som den. For vi «var av naturen vredens barn likesom de andre» (Ef 2,3). Men den frelsende nåden har skapt en forskjell der naturen ikke hadde noen. Nå blir vi ikke lenger behandlet som dødsdømte forbrytere, men som Guds barn og arvinger.

Vi har fått et guddommelig liv. Ved det har vi fått «del i guddommelig natur», etter at vi «har flyktet bort fra fordervelsen i verden som kommer av lysten» (2 Pet 1,4). Guds Ånd har tatt bolig i oss, så vårt legeme er «et tempel for Den Hellige Ånd» (1 Kor 6,19). Gud bor i oss, og vi er ett med Kristus. Allerede nå har vi noe i oss som skiller oss som troende fra resten av Guds skapning.

«Vi har», sier teksten. Den sier ikke: «Vi håper av og til at vi har», heller ikke: «Kanskje vi har», men: «Vi vet at vi har, vi er sikre på at vi har.» Som troende på Jesus taler vi med full visshet. Åndenes Far har gitt oss en usigelig velsignelse. Det står ikke at vi skal få, men at vi har.

Riktignok er mange ting lagt til side for fremtiden. Men allerede nå har vi fått en guddommelig arv, og den er begynnelsen på vår evige arvedel. Dette kalles Åndens førstegrøde, og med det forstår jeg Åndens første verk i vår sjel. Brødre, vi har omvendelsen, denne første perlen på veien. Vi har troen, den dyrebare, velsignede juvelen. Vi har håpet, et håp som funkler, et sikkert og fast håp. Vi har kjærligheten, som gjør alt søtt.

I vår sjel har vi det verk av Ånden som alltid går forut for inngangen til herligheten. Ved Den Hellige Ånds mektige virke i oss er vi allerede blitt «en ny skapning» i Kristus Jesus (2 Kor 5,17). Og dette kalles førstegrøden fordi det kommer først. Kornbåndet som ble svinget for Herren, var det første av høsten (3 Mos 23,10–11). Slik er også det åndelige livet vi har, med alle nådegavene som smykker det: Det er den første gaven, Åndens første gjerning i vår sjel. Dette har vi.

Det kalles også «førstegrøden» fordi de første kornene alltid var pantet på høsten. Så snart israelitten hadde høstet den første håndfullen korn, var hvert aks et bevis for ham på at høsten allerede var kommet. Han så med glad forventning fram mot den tiden da kornvognen skulle knake under de modne nekene, og låven skulle fylles.

På samme måte, brødre: Når Gud gir oss «tro, håp og kjærlighet – disse tre» (1 Kor 13,13), når han gir oss det som er «rent», det som er «verd å elske», og det «som folk taler vel om» (Fil 4,8), som Den Hellige Ånds verk, da er det et tegn på den kommende herligheten. Har du Guds Ånd i din sjel, bør du fryde deg over det som et pant og et tegn på den fylde av velsignelse og fullkommenhet som Gud «har beredt for dem som elsker ham» (1 Kor 2,9).

Videre kalles det «førstegrøden» fordi den alltid var helliget Herren. De første kornaksene ble ofret til Den Høyeste, og vi bør se på vår nye natur med alle dens evner som helliget Gud. Det nye livet han har gitt oss, er ikke vårt, og vi kan ikke regne det som vår egen fortjeneste at det er så godt. Den nye naturen er Kristi egen eiendom. For slik den er Kristi bilde og Kristi skapning, slik skal den også forherlige Kristus alene.

Den er en helligdom som vi må holde atskilt fra alt jordisk. Den er en betrodd skatt som han har gitt oss å forvalte. Dag og natt må vi være på vakt mot de fremmede gjestene som vil trenge seg inn og besmitte den hellige grunnen. Vi vil stå i vårt utkikkstårn og rope høyt til Den Sterke om styrke, så fienden kan bli slått tilbake, og vårt hjertes borg kan forbli en bolig for Jesus og for ham alene. Vi har en innviet helligdom som tilhører Jesus alene, slik førstegrøden tilhørte Jehova.

Brødre, Åndens verk er også blitt kalt «førstegrøden» fordi den ikke var høsten. Ingen jøde var fornøyd med bare førstegrøden. Han var glad for den, for det den var, men førstegrøden gjorde bare lengselen hans etter høsten større. Hvis han hadde båret førstegrøden hjem og sagt: «Jeg har alt jeg ønsker meg», og så slått seg til ro med den måned etter måned, ville han ha stemplet seg selv som en gal mann. For førstegrøden skjerper bare appetitten. Den gjør bare det ustilte begjæret enda sterkere.

Slik er det også når vi har erfart Åndens første verk i vår sjel. Vi kan ikke si: «Jeg er tilfreds, jeg er allerede fullkommen, det er ikke noe mer for meg å gjøre eller ønske meg.» Nei, mine brødre! Alt det som selv de mest modne av Guds barn har erfart, burde bare vekke en brennende tørst etter mer hos dem.

Min bror med din ringe erfaring, min søster med ditt inderlige samfunn med Gud – du vet ennå ikke hva selve høsten er. Du har bare høstet en håndfull korn. «Lukk din munn vidt opp», og Gud vil «fylle den» (Sal 81,11)! Løft blikket – søk større ting hos himmelens Gud, og han vil gi deg dem. Men legg for all del ikke hendene i fanget for å strekke deg ut på den kjødelige trygghetens leie. Glem «det som ligger bak», og strekk deg «ut etter det som er foran» (Fil 3,13), mens du ser opp til Jesus.

Det den troende allerede har fått, lar oss altså forstå hvorfor han sukker. Sa jeg ikke at vi ennå ikke har fått hele vår del? Og at det vi har fått, i forhold til det hele bare er som en håndfull hvete mot hele høsten – et svært herlig pant, men ikke mer? Det er derfor vi sukker. Fordi vi har fått noe, ønsker vi mer. Når vi har høstet en håndfull, lengter vi etter nekene. Nettopp fordi vi er frelst, sukker vi etter noe som ennå ikke er kommet.

Hørte du det sukket nå nettopp? Det er en reisende som har gått seg vill i den dype snøen oppe i Alpene. Ingen er kommet for å redde ham, og han ligger på

et sted han ikke kan komme seg bort fra. Snøen gjør leppene hans stive, og han dør under tunge sukk. Hold dette sukket fast i øret, for jeg vil at du skal høre et annet.

Vandreren er kommet fram til et hus i fjellet. Han er tatt kjærlig imot, har fått mat og varme klær og sitter ved ilden. Han frykter ikke stormen – det gamle fjellhuset har stått imot mang en orkan. Mannen er helt trygg og vel fornøyd, så langt det gjelder ham selv. Han er svært takknemlig når han tenker på at han er blitt frelst fra den sikre undergangen som syntes å vente ham.

Likevel hører jeg ham sukke. For han har hustru og barn der nede på sletten, og snøen ligger så dyp og stormen raser så forferdelig at han ikke kan fortsette reisen. Spør ham om han er lykkelig og tilfreds. Han svarer: «Ja, jeg er lykkelig og takknemlig. Jeg er blitt frelst fra snøstormen. Jeg kunne ikke ønske meg det bedre enn jeg har det her, og så langt er jeg fornøyd. Men jeg lengter etter familien min og mitt kjære hjem, og før jeg når dit, kan jeg ikke holde opp med å sukke!»

Det første sukket du hørte, var skrekkelig og grufullt, som om det kom fra helvetes dyp. Det er den ugudeliges sukk når han holder på å gå til grunne og må forlate alle sine gleder. Men det andre sukket er så mildt og inderlig at det heller er et uttrykk for lengsel enn for nød.

Dette er den troendes sukk. Han er frelst og brakt inn i den guddommelige nådens trygge redningshus, men likevel lengter han etter å se sin Fars ansikt – ikke lenger bare som i et speil (1 Kor 13,12) – og bli forent med den lykkelige familien på den andre siden av Jordan, der den gleder seg for evig.

Det fortelles at da Gottfried av Bouillons soldater i det fjerne skimtet Jerusalems murer, kastet de seg ned, kysset den hellige jorden og gråt av glede. Og hvorfor? Jo, fordi de lengtet etter å trå byens gater, rive ned halvmånen og reise korset i stedet. Den som ikke har sett det nye Jerusalem, har aldri klappet i hendene i hellig henrykkelse. Han har aldri sukket med usigelig lengsel etter å se det herlige hjemmet der oppe, der alle hans besværligheter skal være slutt, og bare glede og fred skal herske for evig.

II.

Nå kommer vi til vårt andre punkt: Hva mangler den troende? Vi mangler ennå de tingene vi sukker og lengter etter, og det ser ut til å være minst fire.

Det første er at legemet vårt ennå ikke er frigjort.

Brødre, så snart et menneske tror på Kristus, er det ikke lenger under lovens forbannelse. Når det gjelder hans ånd, har synden ikke lenger makt over ham, og loven har ikke lenger noe krav på ham. Sjelen hans er «gått over fra døden til livet» (Joh 5,24). Men hans legeme, hans fattige kjøtt og blod – er ikke det i samme stilling som før?

I én forstand ikke. For lemmene våre, som en gang var våpen for urettferdighet, er ved helliggjørelsen gjort til «rettferdighetens våpen» (Rom 6,13), til ære for Herren. Og det legemet som en gang var Satans verksted, er blitt et tempel for Den Hellige Ånd, og der bor han nå. Men vi merker tydelig at Guds nåde ikke forandrer legemet i andre henseender.

Det er utsatt for sykdom som før. Smerter river i den troendes hjerte like mye som i den vantros. Den som lever nær Herren, er ikke mindre utsatt for sykdom enn den som lever langt borte fra ham. Selv den største fromhet kan ikke hindre at et menneske blir gammelt. Selv om han i nåden forblir «frodig og grønn» (Sal 92,15), får legemet likevel grå hår, og selv den sterkeste mann blir brakt til å stavre seg fram på stokken sin. Legemet lider fremdeles under de onde tingene Paulus nevner: Det er underlagt forgjengeligheten og svekkes, til døden gjør slutt på alle plagene.

Derfor sukker vi etter at hele vårt menneske – i sin tredeling som ånd, sjel og legeme – må bli befridd fra det siste sporet av syndefallet. Vi lengter etter å kle av oss det forgjengelige, vanærede og skrøpelige legemet og bli kledd i det uforgjengelige, herlige, kraftige og åndelige legemet som Herren Jesus Kristus vil gi hele sitt folk (1 Kor 15,42–44).

Du forstår altså hvorfor vi sukker. Dette legemet er frelst, men i virkeligheten er det en fange. Likevel skal det en dag bli helt forløst og stå opp til en ubeskrivelig herlighet. Når det er slik, må de som tror denne dyrebare læren, sukke etter det de venter på.

Det er også noe annet den hellige mangler, nemlig at barnekåret hans blir åpenbart. Legg merke til at teksten taler om vårt barnekår, og lenger oppe i kapitlet blir dette forklart som at «Guds barn skal åpenbares» (Rom 8,19). Allerede i denne verden er de hellige Guds barn, men det kan bare ses på visse moralske kjennetegn.

Denne mannen her er en prins av kongelig blod, men drakten hans er bare en arbeidsmanns. Der borte sitter en av kongens døtre. Men se så blek hun er, og hvilke rynker hun har i pannen! Mange av den lystige verdens døtre er langt vakrere enn hun! Hvordan kan det ha seg? Barnekåret er ennå ikke åpenbart. Barna er ennå ikke offisielt framstilt.

Hos romerne kunne en mann ta til seg et barn, og det kunne bli behandlet som hans eget i lang tid. Men det fantes også en annen, offisiell adopsjon. Da ble barnet ført fram for de borgerlige myndighetene, og i vitners nærvær ble det kledd av de klærne det hadde båret før. Faren som hadde tatt det til seg som sitt eget, kledde det så i en drakt som passet for dets nye stand i livet.

«Mine kjære, nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli!» (1 Joh 3,2). Vi bærer ennå ikke den kongelige drakten som hører prinser av blodet til. I dette kjøtt og blod bærer vi nettopp det vi bar som Adams sønner. Men vi vet at når han som er «den førstefødte blant mange brødre» (Rom 8,29), blir åpenbart, da skal vi bli ham like. Det vil si: Gud vil kle oss i den samme drakten som sin eldste Sønn. «Vi skal bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2).

Kan du ikke tenke deg at et barn som en romersk senator hadde adoptert fra samfunnets laveste klasse, ville si til seg selv: «Jeg ønsker at den dagen må komme da jeg offisielt blir erklært for å være barn av min nye far. Da skal jeg få legge av meg disse simple klærne og bli utstyrt slik det passer seg for en som hører til senatorstanden»? Det er lykkelig over det det har fått, men det sukker og lengter etter det som i tillegg er lovet det.

Slik er det også med oss. Vi lengter etter å bli kledd i vår herlighets drakt og bli åpenbart som Guds barn. Dere er unge prinser, men dere er ennå ikke kronet. Dere er unge bruder, men bryllupsdagen er ennå ikke kommet. Nettopp lykken deres får dere til å sukke. Gleden deres stiger opp mot himmelen som en mektig kilde, og den lengter og sukker etter å få åpenbare seg for menneskene.

Det tredje vi mangler, er frihet – «Guds barns frihet i herligheten» (Rom 8,21). Det sies at hele skapningen lengter og sukker fordi den skal få del i denne frigjøringen. Du og jeg lengter også etter den. Brødre, vi er fri! «Får da Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri» (Joh 8,36). Men friheten vår er ufullstendig.

Da Napoleon var på øya St. Helena, ble han nøye bevoktet. Etter mange klager fikk han litt mer frihet, og han fikk lov til å gå alene. Men hva slags frihet var det? Frihet til å vandre omkring blant klippene på St. Helena, ikke noe mer. Du og jeg er fri, men hva er friheten vår? Når det gjelder vår ånd, har vi frihet til å svinge oss opp til den tredje himmel og sitte med Kristus Jesus «i himmelen» (Ef 2,6). Men når det gjelder legemet, kan vi bare gå omkring i denne verdens trange celle med en følelse av at det ikke finnes noe sted for oss her.

Napoleon hadde levd i gylne saler og vært omgitt av all mulig kongelig prakt, og det måtte være hardt å bli overlatt til en håndfull tjenere. Nettopp slik er det med oss. Vi er konger – vi er av fyrstelig blod. Men her har vi ennå ikke fått den høyheten og verdigheten som hører oss til – vi har ikke vår kongeverdighet her.

Vi går til vårt ringe hjem og samles med våre brødre og søstre her i deres jordiske templer, og med dette er vi tilfreds. Men hvordan kan konger være tilfreds før de får stige opp på sine troner? Hvordan kan en som er himmelsk sinnet, bli tilfreds før han farer opp til himmelen? Hvordan kan en Guds arving bli tilfreds før han hviler ved sin Fars bryst og er fylt «til hele Guds fylde» (Ef 3,19)?

Jeg skal ikke si mer om dette, men bare legge til at herligheten vår ennå ikke er åpenbart, og det er en annen grunn til at vi sukker. Det står jo: «Guds barns frihet i herligheten.» Vi er som krigere som kjemper for seieren. Vi er ennå ikke med i de seirendes jubel. Selv oppe i himmelen har de ennå ikke fått sin fulle lønn.

Når en romersk general kom hjem fra krigen, kom han ubemerket inn i byen og holdt seg flere dager, iblant en hel uke, i stillhet hos vennene sine. Han kunne gå gjennom gatene, og folk hvisket: «Det er generalen, den tapre mannen.» Men han var ennå ikke offentlig hedret.

På en bestemt dag ble så portene slått vidt opp. Generalen, som var kommet hjem med seier fra den siste krigen i Afrika eller Asia, red da på sin snøhvite hest med sine mange seierstrofeer gjennom gatene. De var strødd med roser, musikken lød, og mengden fulgte ham til Kapitol med glade bifallsrop. Dette var hans offisielle inntog.

De hellige i himmelen ser ut til å ha holdt sitt inntog der i stillhet. De er salige, men de har ennå ikke holdt sitt offisielle inntog. De venter til deres Herre kommer ned fra himmelen «med et bydende rop, med overengels røst og med Guds basun» (1 Tess 4,16). Da skal de rettferdige skilles fra de ugudelige.

Og da – med sin frelses fyrste i spissen, og med befridde fanger fra den siste tid – skal hele den blodtvettede skaren i lange, hvite klær og med palmegreiner

i hendene marsjere fram i et vidunderlig opptog. De skal ta imot sine kroner og troner for siden å regjere i all evighet. Etter denne fullendelsen lengter, sukker og stunder den troendes hjerte.

Nå synes jeg å høre noen si: «Der ser du! Disse gudfryktige folkene som bekjenner at de er så lykkelige og trygge, sukker og klager likevel – det må de selv innrømme.» Ja, det er helt sant. Og det ville være en stor nåde om du hadde lært å sukke på samme måte. Var du bare halvt så lykkelig som en sukkende troende, ville du være tilfreds med å sukke for evig.

Jeg viste nettopp forskjellen mellom sukk og sukk. Jeg vil vise dere den en gang til. Gå inn i huset der borte. Lytt ved døren til venstre: Der er et dypt, hult, grufullt sukk. Gå til neste hus og hør et annet sukk. Så langt vi kan bedømme, synes det å være langt mer pinefullt enn det første, og det har i seg en angst av det verste slaget. Hvordan kan vi skille mellom disse to?

Vi kommer tilbake om noen få dager. Når vi går inn i det første huset, ser vi et forgrått ansikt, en likkiste og en likvogn. Å, det var dødens sukk! Vi går til det neste. Å, hva er dette? Her er en smilende kjerub og en far med et strålende ansikt. Og ser du på moren, finner du at ansiktet hennes er bare smil og glede over at et menneske er født til verden (Joh 16,21).

Der ser vi hele forskjellen mellom dødens sukk og livets. Apostelen legger saken fram for oss slik: «Hele skapningen sukker», og du vet hva som kommer etter: «som i veer». Utfallet er av det beste slaget. Vi venter på noe større, bedre og edlere, og det vil komme. Det er ikke dødens smerte vi kjenner, men livets. Vi er takknemlige for å ha et slikt sukk.

III.

Til slutt skal jeg tale om hvordan vi har det nå, og hvilken sinnstilstand vi er i.

En kristens erfaring ligner en regnbue. Den blir til av regndråper fra jordens sorg og solstråler fra himmelens velsignelse. Det er et broket syn, en kjortel i mange farger. Noen ganger er det lyst for ham, andre ganger mørkt. Teksten sier at «vi sukker». Jeg har fortalt dere hva dette sukket er, og jeg trenger ikke å forklare det nærmere.

Men så legges det til: «Vi sukker med oss selv.» Det er ikke hyklerens sukk. Han bærer sukket på leppene og klynker og klager over verdens ondskap, så folk skal tro at han er så hellig. Vi sukker med oss selv. Vårt sukk er en hellig sak. Vår sorg og vårt sukk er altfor hellige til at vi kan snakke om dem på gater og streder. Vi går til Herren med vår lengsel, og til ham alene.

Vi sukker med oss selv. Teksten viser at dette sukket er felles for de hellige. Ingen er unntatt. Vi kjenner det alle i større eller mindre grad, både den som eier jordisk gods, og den som ingenting har, både den friske og den syke. Vi deler alle dette indre sukket etter vårt legemes forløsning.

Apostelen sier at vi «lengter etter» – venter på – dette. Det viser at vi ikke blir sure og utålmodige som Jona og Elia da de ønsket seg døden. Vi setter oss heller ikke ned og lurer på om dagen ikke snart er slutt, fordi vi er trette. Vi ønsker oss heller ikke i utålmodighet bort fra våre lidelser og trengsler før Herrens vilje er fullført.

Vi sukker etter fullkommenhet, men vi venter tålmodig på den. Vi vet godt at det Herren bestemmer, er det beste. Å vente innebærer å være rede. Vi står ved døren og venter på at den elskede skal åpne den og hente oss hjem til seg.

I neste vers sies det at vi håper: «I håpet er vi frelst» (Rom 8,24). Den troende fortsetter å håpe på den tiden da død og synd ikke lenger skal plage legemet hans. For slik sjelen hans er blitt renset, skal også legemet hans bli det. Og hans bønn om at Herren må hellige ham helt igjennom, til legeme, sjel og ånd (1 Tess 5,23), skal bli hørt.

Nå, mine kjære, her er noe hver og en av oss kan prøve seg selv på. Hva et menneske sukker etter, viser hvordan det står til med det åndelig. Noen sukker etter rikdom – de tilber Mammon. Andre sukker stadig under livets bekymringer – de er rett og slett utålmodige, og det er ingen dyd i det. Atter andre sukker over sine store tap og lidelser. Vel, det kan være bare svie etter riset, og er det slik, kan ingen velsignelse komme ut av det.

Men den som higer etter mer hellighet, den som lengter etter Gud, den som sukker etter fullkommenhet, den som er bedrøvet over sitt syndige jeg, den som kjenner at han ikke kan slå seg til ro før han er blitt lik Kristus – det er den mannen som sannelig er velsignet. Må Gud hjelpe dere, og hjelpe meg, til å sukke på denne måten alle våre dager. Jeg har allerede sagt at det ligger en hel himmel i dette. Og selv om ordet minner om sorg, ligger det skjult et dyp av glede i det.

Jeg vet ikke noe vakrere syn på jorden enn en mann som har tjent Herren i mange år. Nå er han blitt grå i Herrens tjeneste, og han kjenner at han etter naturens orden snart vil bli kalt hjem. Han fryder seg over Åndens førstegrøde, som han har fått, men han lengter etter Åndens fulle høst, som er lovet ham.

Jeg synes jeg ser ham sitte på en utstikkende klippe ved Jordan. Han lytter til harpetonene fra den andre siden og venter til «krukken brytes i stykker ved kilden, og hjulet knuses og faller ned i brønnen» og «ånden vender tilbake til Gud, som ga den» (Fork 12,6–7). En hustru som lytter etter sin manns fottrinn, et barn som venter i mørket på at moren skal komme og gi det godnattkysset – det er bilder på vår venting. Det er herlig og dyrebart å vente og håpe på denne måten.

Og dere som ennå ikke har satt deres lit til Kristus: Slå armene om hans kors og gi Herren hjertene deres! Kom da hva som komme vil, så kan dere si: «Jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,38–39). Mens du en tid sukker etter mer av himmelen, skal du snart komme til de velsignede boligene der sukk og sorg skal være langt borte for evig.

Herren velsigne denne forsamlingen for Jesu skyld. Amen.

5. søndag etter trefoldighet: Enda større ting

> «Jesus svarte og sa til ham: Tror du fordi jeg sa til deg at jeg så deg under fikentreet? Du skal få se større ting enn dette! Og han sa til ham: Sannelig, sannelig sier jeg dere: Dere skal se himmelen åpnet og Guds engler stige opp og stige ned over Menneskesønnen» (Joh 1,50–51).

Dagens tekster i 1899: Rom 3,1–20 og Joh 1,35–52.

Før vi går over til det egentlige emnet for prekenen, må vi komme med noen få merknader til denne beretningen. Da Natanael tvilte på om Messias kunne komme fra Nasaret, sa Filip til ham: «Kom og se!» (Joh 1,46). Dette var de samme ordene som Herren Jesus selv hadde brukt til sine første disipler da de begynte å følge ham. Også han sa: «Kom og se!» (Joh 1,39).

Det ligger alltid en trygghet i å bruke ord som Gud særlig har velsignet. Har Mesteren sagt: «Kom og se!», kan vi ikke finne bedre ord enn dem Jesus selv har brukt. Har den korte setningen «Kom og se!» vært til velsignelse for andre sjeler, kan de som ønsker å vinne sjeler for Herren, ikke gjøre noe bedre enn å bruke den. Det er et av evangeliets garn, prøvd og funnet godt – det har fanget dem selv.

La ingen av oss si at vi ikke kan tale til andre om deres sjels frelse. Det finnes et skriftord som var midlet til vår omvendelse. Vi kan ikke gjøre noe bedre enn å gjenta det med varm stemme for andre, i håp om at det Gud har velsignet for vårt eget hjerte, også skal bli velsignet av ham for andre.

Denne innbydelsen, «Kom og se!», er kort, men den er likevel full av visdom. Vår Herre kjente menneskehjertet svært godt og forstod hvordan troen kan plantes i et tvilende hjerte. «Kom og se!» er en sikker kur mot vantroen.

Noen sier til tvilerne at de skal sette seg ned og gruble, og at de skal få tro ved å tenke over hvordan tingene er av naturen. Men vi kan nok betrakte menneskenes stilling og vår egen naturlige tilstand lenge uten at vi på den måten blir opplyst om frelsens vei. Vil vi danne oss en mening om Kristus, må vi se på Kristus selv. Han er sitt eget beste bevis.

Spindelvevet som innbilske hjerner spinner, blir lett revet i stykker. Men virkeligheten – den uimotsigelige virkeligheten av vår Frelsers liv og død – holder forstanden og hjertet fast som med lenker av jern. Det vår Frelser sa, og det hans tjener Filip sa, sier også vi til alle som vil lære Kristus å kjenne: «Kom og se!»

La deg ikke forblinde av fordommer eller forutfattede meninger, men les hans historie selv. Søk hans ansikt for din egen del, og «smak og se at Herren er god» (Sal 34,9). Personlig omgang med Jesus vil best bekrefte hvor fullkommen han er i seg selv, og hvilken makt han har til å frelse.

Bror, har du noen tvil om Mesteren? «Kom og se!» Sier du ved deg selv: «Kan han virkelig frelse en slik som meg?» «Kom og se!» Tynger synden deg og driver deg til fortvilelse, fordi du frykter at Frelserens blod ikke er mektig til å frelse deg? «Kom og se!»

Å, se ham som Guds Sønn og som Menneskesønnen, i hans hellige liv og i hans stedfortredende død! Eller se ham, om du vil, der oppe ved Guds høyre hånd, der han går i forbønn for syndere. Mens du ser på ham slik, vil troen liste seg inn i deg ved Den Hellige Ånds kraft.

Det er sjelens øye som må se, og når det ser, vil omvendelse og tro finne vei inn i hjertet. «Kom og se!» For ingenting annet vil frelse et menneske enn at det selv ser en personlig Frelser. Derfor: «Se der Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29). Herren selv har sagt: «Vend dere til meg og bli frelst, alle jordens ender!» (Jes 45,22).

Vår Herre ser ut til å ha likt denne måten å si det på så godt at han bruker den selv. Filip sa: «Kom og se!» Og Jesus sier til Natanael: «Før Filip kalte på deg, mens du var under fikentreet, så jeg deg» (Joh 1,48). Det er som om han ville si: «Du er kommet for å se meg, men jeg har allerede sett deg. Jeg har sett deg først. Jeg så deg før du visste noe om meg, eller hadde hørt om meg av Filip.»

Vår Herre holder fast ved denne måten å tale på helt til samtalen er slutt, og han avslutter den med å si: «Tror du fordi jeg sa til deg at jeg så deg under fikentreet? Du skal få se større ting enn dette!» Der ser du frelsens vei tegnet opp. Frelseren ser oss først, mens vi ennå er langt borte. Siden kommer vi og ser, og hjertet vårt finner hvile hos ham. Og siden lar han oss få herligere og større syn av ham og hans rike.

Å, hvem skulle ikke ville komme og se om dette er slik? Hvis vi finner liv og hvile første gang vi kommer og ser, hva må da ikke disse større tingene være, de som ennå skal åpenbares for oss? Alt troen hittil har åpnet for oss, er bare en forsmak på det som skal rulles ut for våre undrende øyne. For Jesus selv sier: «Du skal få se større ting enn dette!»

Andre deler av denne samtalen fortjener like mye oppmerksomhet. Den viser hvor helt den barnlige Natanael og det hellige barnet Jesus smeltet sammen. Slik går det alltid med oppriktige og barnlige sjeler. Så snart vår Herre så Natanael, kalte han ham «en ekte israelitt, en som det ikke er svik i» (Joh 1,47). Jesus kjente Natanaels likefremme, åpne og oppriktige karakter, og den kom straks til syne.

For Natanael ble ikke rød og prøvde ikke med falsk beskjedenhet å avvise rosen. På den mest enkle og likefremme måten godtok han i stillhet at beskrivelsen var sann, og sa: «Hvor kjenner du meg fra?» (Joh 1,48). Han kjente i sin egen samvittighet at han var en sann sønn av den kjempende Jakob, han som ble den seirende Israel. Han tok tittelen til seg og svarte i samklang med den. For han sa omtrent dette: «Visst er jeg en israelitt, men du er Israels konge.»

Til dette syntes Jesus å svare: «Du er en israelitt, og du har gjenkjent Israels konge. Nå skal du få Israels fortrinn. For som han skal du se himmelen åpnet og Guds engler stige opp og stige ned over Menneskesønnen» (jf. 1 Mos 28,12). «Likesom ansikt speiler seg mot ansikt i vannet» (Ordsp 27,19), slik svarte disse to oppriktige mennenes ånd til hverandre.

Tankene deres var så sanne at de smeltet sammen som harmonisk musikk. Ordene deres var så oppriktige at de gav gjenklang i hverandres hjerter, som ekko av én og samme stemme. Slik er vår Mesters samfunn med sine hellige. Han sier: «Jeg er den gode hyrde» (Joh 10,11), og hjertet deres svarer: «Herren er min hyrde, det mangler meg ingen ting» (Sal 23,1).

Men for at det skal kunne bli en slik gjensidig samklang, må det være likhet i karakter. Det må være den samme åpenheten og oppriktigheten, for det er betingelsen for samfunn med Jesus. Når hans barn åpner sitt hjerte for ham, åpner han sitt for dem. Er de sanne israelitter, gir han dem sanne israelitters rettigheter. Når de hyller ham som en stor og herlig konge, lar han dem se de store tingene i sitt rike. Måtte vi ved Guds nåde strebe etter å bli som barn, lik Natanael. Da skal vi få se Guds rike.

Etter disse innledende merknadene kommer vi endelig til vår Herre Jesu løfte til Natanael. Må Den Hellige Ånd undervise oss ved det. Jeg tror jeg kan si at dette er det første løftet Frelseren selv uttalte med ord. Og det er verdt å legge merke til at det ikke ble gitt til den mest begavede av disiplene hans, men til den mest trohjertede.

Det var heller ikke et lite løfte, men et løfte av den største betydning: «Du skal få se større ting enn dette!» Det måtte i sannhet være store ting, når de var større enn det Natanael allerede hadde sett. Disse ordene gir grunn til de største forventninger. Løftet trakk et annet etter seg, som var lenket fast til det.

Hvor ofte er ikke en guddommelig velsignelse som et ledd i en gullkjede, med et nytt ledd festet til seg! «Du skal få se større ting enn dette!» blir fulgt av: «Dere skal se himmelen åpnet.» Det herlige her er dette: Natanael fikk til å begynne med et løfte for sin egen del – «Du skal få se» – men det førte med seg et løfte for alle brødrene hans. For i neste vers heter det ikke lenger «du», men «dere». Det står ikke: «Du skal se himmelen åpnet», men: «Dere skal se himmelen åpnet.»

Det er stort å få en personlig velsignelse, men det er enda større å få et løfte for hele vår Mesters familie. Lykkelige Natanael, som ble anledningen til at Herren erklærte at himmelen var åpnet! Da kunngjorde Herren at himmel og jord er forbundet, og at de hellige har samfunn med det himmelske gjennom sin mellommann og Herre. Den største velsignelsen er ikke bare å bli begunstiget selv, men å få være årsak til at andre også blir det. Var ikke dette Abrahams særlige arv: «Jeg vil velsigne deg … og du skal bli en velsignelse» (1 Mos 12,2)?

Når vi nå skal se på Frelserens ord til Natanael, vil jeg gjerne at dere først legger merke til den benådede mannen de ble sagt til, dernest den nåderike lønnen de taler om, og til slutt det særlige synet som ligger i denne lønnen. Måtte vi selv få del i alt dette og ikke bare være tilskuere til det!

I.

La oss gi akt på den benådede mannen. Natanael var «en ekte israelitt, en som det ikke er svik i». Han var av den utvalgte ætt, ikke bare etter kjødet, men etter Ånden. Han var et likefremt og oppriktig menneske, åpen som dagen. Han var en trohjertet mann, som ikke visste noe om slughet, list eller falskhet. Nei, han var kjernesann og gjennomsiktig som klart glass!

Han var ingen «jakobitt», ingen sønn av den listige fortrengeren (1 Mos 27,36). Han var en israelitt, en ekte israelitt, fri fra Jakobs ånd – ren, enfoldig og forstandig, ikke barnaktig, men likevel helt igjennom barnlig. Det var til en slik mann disse ordene ble sagt: «Du skal få se større ting enn dette!»

Legg da først merke til at han var en mann som ærlig spurte der det fantes noe å spørre om. Før han ble troende, tvilte han ikke og spurte ikke bare for å spørre, slik så mange gjør. Han stilte ikke Filip spørsmål som han kunne ha svart på selv, og han prøvde ikke å forvirre ham med uklare talemåter. Nei, ikke noe slikt. Han søkte sannheten, ikke lærde stridsemner og ordkløveri.

De to spørsmålene han stilte, kom fra hjertet og sjelen og så ut til å være en livssak for ham. Han gikk ikke omkring og lette etter vanskeligheter. Men nå og da stilte de seg i veien for ham, og da talte han om dem med ærlig likefremhet.

Han fikk høre at Messias var funnet, og at han var Jesus fra Nasaret. Jeg tviler ikke på at han kjente Den hellige skrift godt, men han kunne ikke huske noe skriftsted som sa at Messias skulle komme fra Nasaret. Derfor tenkte han ved seg selv: «Jeg har lest om Betlehem Efrata, og at Israels hersker skal komme derfra (Mika 5,1), men jeg kan ikke huske et ord om Nasaret.» Og uten å nøle et øyeblikk spurte han: «Kan det komme noe godt fra Nasaret?»

Det var et lite, fattig og usselt sted uten noe godt ry. Det var en vanskelighet for ham, en virkelig og håndfast vanskelighet. Han sa det rett ut, og han var villig til å «komme og se». Og da Frelseren møtte ham med disse ordene: «Se, det er en ekte israelitt, en som det ikke er svik i», spurte han: «Hvor kjenner du meg fra?»

Det var et helt naturlig spørsmål, for svaret ville avgjøre hva ordene betydde. Kunne det ikke tenkes at denne treffende beskrivelsen av ham kom av noe Jesus hadde hørt om ham gjennom andre? I så fall betydde den ingenting. Men kjente Jesus ham av egen innsikt og kunne lese en fremmed manns karakter, da visste Natanael hva han skulle slutte av det. Han stilte altså spørsmålet fordi det burde stilles, ikke bare for å ha noe å henge seg opp i.

Å, så glad jeg er når jeg møter søkende sjeler som er villige til å bli ledet ut av vanskelighetene sine, og som ikke grubler for å finne nye innvendinger! Noen av dere kan ikke finne fred i Kristus fordi dere med vilje formørker luften omkring dere. Dere blir ikke angrepet av tvil, men dere innbyr tvilen til å angripe dere. Dere tror en god del mer enn dere vil innrømme. Men søk ikke etter unnskyldninger for vantroen deres samtidig som dere ønsker å tro.

Det er et dårlig arbeid å lete etter grunner til at en ikke skulle kunne bli frelst, men mange gjør nettopp det. Det er sørgelig å gjøre de enkleste ting innviklet fordi en ikke vil ta dem slik de er, i all sin enkelhet. Noen er altfor opplyste til å tro den fattige manns evangelium, det rettlinjede evangeliet: «Tro og lev.» De må ha noe hemmelighetsfullt. De må bli rystet i sitt innerste eller drevet til

fortvilelse, ellers vil de ikke tro. Noen mennesker vil ha noe som kan forferde dem og gjøre dem fortvilet.

Men er ikke slikt dårskap? Jag ikke etter slike rystelser, for da går du glipp av velsignelsen. Men lager du ikke vanskeligheter selv så lenge du ennå ikke har fått troens fulle visshet, og går du heller til Herren med dem som stiller seg i veien for deg, da skal han bli priset ved det.

Dernest var denne Natanael uten svik en mann som ærlig bøyde seg for sannhetens makt. Med det han sa til Natanael, viste Kristus at han var allvitende. Hva gjorde Natanael under fikentreet? «Det vet jeg», sier en, «jeg har hørt noen si at han ba.» Vel, jeg vil ikke nekte for at han ba, men jeg vil gjerne se den som kan bevise at det var slik.

Hva gjorde Natanael under fikentreet? Vi leser ofte hos gamle jødiske forfattere at lærde rabbinere pleide å studere loven under fikentreet. Holdt Natanael på med det? Jeg sier ikke at han ikke gjorde det, men jeg vil gjerne se den som kan bevise det. Hva gjorde han da under fikentreet? Det er bare to personer som kunne ha fortalt oss det, og begge tier om det. Både Jesus og Natanael visste det, men ingen andre.

Vi bør ikke prøve å gjette hva han gjorde under fikentreet, for det er mer lærerikt å la det forbli skjult. Vår Herres ord var et slags hemmelig kjenningstegn for Natanael, og det traff ham desto sterkere fordi det var helt ukjent og uforklarlig for alle de andre.

Kanskje hadde han tenkt å gå til døperen Johannes for å bli døpt og satt der for å tenke nærmere over saken. Eller kanskje var han blitt døpt, og på hjemveien kjente han plutselig en tilskyndelse til å gå til et eller annet sted og sette seg alene, uten at han helt visste hvorfor. Det skal jeg ikke påstå å vite. Men det var et betydningsfullt øyeblikk i hans liv, og han husket det godt.

Så snart Jesus så på ham og sa: «Mens du var under fikentreet», ble Natanael overbevist om at Jesus kjente den mest skjulte tanken i hjertet hans. Under dette treet hadde han gjort, sagt eller tenkt noe som bare han selv kjente til. Hvordan kunne mannen som stod foran ham, vite om dette? Riktignok var det han hadde gjort, sagt eller tenkt under fikentreet, rent, oppriktig og ærlig. Men hvordan kjente Jesus til det?

«Hvis han vet at jeg var under fikentreet, og vet hva jeg gjorde der, og kan lese mine ærlige og oppriktige tanker mens jeg var der, så må han være Guds Sønn, Israels konge.» Slik sluttet Natanael, og slutningen hans var klar og riktig.

Kort etter at Natanael ble omvendt, trakk andre lignende slutninger, og med samme resultat. Vår Herre sa til den samaritanske kvinnen: «Gå og rop på mannen din, og kom så hit.» Hun svarte: «Jeg har ingen mann.» Da sa han til henne: «Med rette sa du: Jeg har ingen mann! For du har hatt fem menn, og den du nå har, er ikke din mann. Der talte du sant» (Joh 4,16–18). Kvinnen gikk da av sted og forkynte: «Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort! Han skulle vel ikke være Messias?» (Joh 4,29).

Dette var en god bevisføring, for allvitenhet er et bevis på guddommelighet. En som er allvitende, og som er her i menneskeskikkelse, må være Guds salvede. Han må være Herren Kristus.

Jeg vet ikke om Natanael husket det skriftstedet der den store Gud selv bruker dette argumentet når han vil bevise at han er Gud: «Én skal si: Jeg hører Herren til! En annen skal kalle seg ved Jakobs navn. En tredje skal skrive med sin hånd: Jeg hører Herren til! – og Israel skal han bruke som hedersnavn. Så sier Herren, Israels konge og gjenløser, Herren, hærskarenes Gud: Jeg er den første, og jeg er den siste, og uten meg er det ingen Gud.»

Og så kommer bevisføringen: «Hvem er som jeg? La ham kunngjøre det, la ham legge fram for meg det som har hendt helt siden jeg skapte oldtidens ætt. Og det som skal komme i fremtiden – la dem kunngjøre det!» (Jes 44,5–7).

Han utfordrer de falske gudene til å fortelle hva som har skjedd på de skjulte stedene, og hva som skal skje i fremtiden, og dette stiller han fram som bevis for at han er Gud. De hedenske orakelene prøvde å spå, for de så at ingenting kunne vise klarere at gudene deres var til. Vår Herre ransaker hjertene og leser dem som en bok, og vi vet at han er Gud.

Natanaels sjel hadde drukket dypt av Salme 139. Det kan ikke gis noe sterkere bevis for guddommelighet enn at alle ting ligger nakne og bare for Gud: «Herre, du ransaker meg og kjenner meg. Enten jeg sitter eller står opp, så vet du det. Langt bortefra forstår du min tanke.»

Da jeg satt under fikentreet, leste du mitt hjerte. «Enten jeg går eller ligger, ser du det, du kjenner nøye alle mine veier. For det er ikke et ord på min tunge – se, Herre, du vet det alt sammen. Bakfra og forfra omgir du meg, du legger din hånd på meg» (Sal 139,1–5). «Hvor skal jeg gå fra din Ånd, og hvor skal jeg flykte fra ditt åsyn?» (Sal 139,7).

Natanael sluttet derfor slik: «Han så meg da ingen andre gjorde det. Han leste hjertet mitt i en enkel handling som andre ville ha misforstått – de ville ha holdt meg for en dåre. Men han så at hjertet mitt var oppriktig, og nå vet jeg for visst at han er Gud.»

Legg videre merke til at velsignelsen i teksten ble gitt til en mann som trodde i enfoldig ærlighet, særlig på grunn av beviset i én enkelt hendelse. Det hadde vist seg at Kristus kan se det skjulte og lese menneskenes hjerter. Ut fra dette, sammen med hans guddommelighet, slutter Natanael at han er en stor lærer, og han avlegger sin første trosbekjennelse ved å kalle ham «Rabbi». Han er overbevist om at den som vet alle ting, er verdig til å være lærer, og han gir ham lærertittelen.

Og som vi allerede har sett: Når han innser at Jesus er allvitende, forstår han at Jesus også er Gud, og han avlegger denne bekjennelsen: «Du er Guds Sønn.» Og ikke nok med det. Han må innrømme at hvis Jesus virkelig er Guds Sønn, må han også være Herre og hersker, og derfor kaller han ham Israels konge.

Se her hvordan sjelen hans suger til seg ånden i Salme 2, der Sønn og konge er de to mektige tonene i harmonien: «Det er jo jeg som har innsatt min konge på Sion, mitt hellige berg. Jeg vil kunngjøre det som er fastsatt. Herren sa til meg: Du er min Sønn, jeg har født deg i dag!» «Kyss Sønnen, for at han ikke skal bli vred og dere gå til grunne på veien! For snart kunne hans vrede bli opptent. Salige er alle som tar sin tilflukt til ham» (Sal 2,6–7.12). Med glede overgir Natanael seg til Sønnen og erklærer ham for Israels konge.

Var ikke dette første gang Jesus virkelig ble erklært for konge etter at han hadde trådt fram offentlig? Var ikke dette svaret på det spørsmålet vismennene fra Østen stilte (Matt 2,2)? Her var jødenes konge som var født. Denne oppriktige mannen, som så ut til å stå tilbake for de andre i kløkt og skarpsindighet, hadde sett mer enn kameratene sine. Hans øye var ikke formørket av falskhet eller overtro, og det hadde sett kongen, enda han i sin fornedrelse hadde lagt av seg den kongelige kappen og tatt av seg kronen.

Kjernen i vårt første punkt er altså dette: Det er de rene av hjertet som skal se Gud (Matt 5,8). Vi må være ærlige og oppriktige. Vi må komme bort fra all svik og list. Vi må være gjennomsiktige som glass for ham, ellers vil ikke Herren åpenbare seg for oss eller gjennom oss. Han elsker de sanne og oppriktige, og når han har fått gjøre øynene våre rene, vil han fylle oss med lys, men ikke før.

II.

La oss nå et øyeblikk se på den herlige lønnen. Denne oppriktige ånden trodde på grunn av det ene beviset at Herren kjente hans hjerte. Derfor ble han benådet med løftet om å få se de større tingene.

Med disse ordene mente vår Herre at Natanael skulle få en mer levende forståelse. Tror du? Du skal få se. Hvis vi krever å se først, vil vi aldri tro. Men er vi villige til å tro, skal vi litt etter litt få se. Troen vokser. Den blir ikke mindre tro av det, men den kommer stadig nærmere en følelse.

Jeg mener her «følelse» i ordets beste betydning: Det vi først trodde bare fordi Gud vitnet om det, kommer vi litt etter litt til å tro også ut fra personlig erfaring. Vi tror til det troen gjelder, blir så virkelig at vi ser det som ennå ikke er kommet til syne, og ser ham som er usynlig (Hebr 11,27).

Derfra går vi videre, til vi kan tale om det «som vi har sett med våre øyne, det som vi betraktet og våre hender rørte ved, om livets Ord» (1 Joh 1,1). Og troen blir «full visshet om det en håper» (Hebr 11,1). Fra å se opp til Kristus går vi videre til å leve, røre oss og være til i ham (Apg 17,28).

Troens øye samler styrke. I begynnelsen ser det Kristus gjennom tårer, og det blikket frelser sjelen, selv om det ser ganske lite av ham. Men etter hvert blir troens øye så kraftig at det kappes med ørnens, som kan stirre rett inn i middagssolen. Troen blir slik et annet syn. Husk vår Frelsers ord til Marta: «Sa jeg deg ikke at dersom du tror, skal du se Guds herlighet?» (Joh 11,40). «Tror du? Du skal få se.»

Men dette var ikke alt vår Herre mente. Han lovet virkelig at Natanael skulle oppdage flere sannheter enn dem han nå kjente. «Du skal få se større ting enn dette!» Hva kan vel være større enn å se Kristi allvitenhet? Finnes det noe større enn dette? Ja, sier Frelseren.

Jeg tror han for det første mente dette: «Slik du har sett min allvitenhet når det gjelder deg selv, skal du gå videre og se den når det gjelder hele menneskeslekten. For ved mitt kors skal mange hjerters tanker bli åpenbart (Luk 2,35), og ved mitt evangelium skal mennesker bli åpenbart for seg selv.»

Guds ord er levende og virksomt og dømmer «hjertets tanker og råd» (Hebr 4,12). Da Natanael senere forkynte det, fant han at det var slik, og så klart at Kristus leste hvert menneskes hjerte. Hvor underfullt erfarer vi ikke sannheten

i dette i vår tid og på dette stedet! For her treffer Ordet oss og avslører oss for vår egen samvittighet.

Iblant har du sittet på stolen din og blitt slått av forundring. Du har undret deg over hvordan det kunne ha seg at du ikke bare i det store og hele, men selv i de minste enkeltheter, erfarte at Gud kjente deg, og at Ordet traff deg. Vår Herre sa ikke: «Jeg så deg under treet», for det kunne like gjerne gjelde en eik eller et oliventre. Han talte bestemt om «fikentreet».

På samme måte lar han sine tjenere gå inn i enkelthetene i ditt liv, så du undrer deg over hvor de har kunnskapen om deg fra. Når dette skjer på en mer inngående måte – og det skjer alltid der Kristus blir forkynt – går det i oppfyllelse at vi skal se større ting enn da vi første gang oppdaget at han kjente vår karakter.

Dernest skulle han se «større ting» fordi han skulle få se mer av guddommen. «Så du allvitenhet? Du skal få se allmakt. Oppdaget du at jeg kunne lese ditt hjerte? Du skal få erfare at jeg kan forandre ditt hjerte. Fant du ut at mitt øye kunne se inn i din sjels hemmeligheter? Du skal finne at mitt ord kan drive ut djevler, helbrede syke og stille stormen. Du skal få se klarere segl på min guddom enn denne ene erfaringen av at jeg kan lese ditt hjerte.»

Vår Herre åpner Natanaels øyne for en av disse større tingene når han kaller seg selv Menneskesønnen. Natanael hadde funnet ut at Jesus var Guds Sønn, fordi han kunne lese hjertet hans. Det var stort å finne ut at han var Gud, men det var et større under å se guddommen forent med menneskeheten. Jesus som Guds Sønn er herlig, men når han samtidig er Menneskesønnen, er han dobbelt herlig.

Vår Herre synes å si til Natanael: «Du har trodd at jeg er Guds Sønn. Du skal få se Menneskesønnen.» Men er dette en større ting? I én forstand er det en fornedrelse for Jesus å bli Menneskesønnen. Men dere som kan løse gåten på rett måte, vet at guddommen i seg selv ikke er halvt så underfull som når den er forent med vår menneskenatur.

I inkarnasjonen – at Gud ble menneske – ligger det en hemmelighet som ikke engang finnes i guddommens mysterium. At det fantes en Gud, kunne selv hedningene stave seg fram til. Men at denne Gud skulle komme til oss i menneskeskikkelse – det er den store hemmeligheten (1 Tim 3,16), «dette som englene trakter etter å skue inn i» (1 Pet 1,12).

Vi må heller ikke glemme at tanken på Herren som Israels konge ikke er så opphøyd som å se ham knyttet til alle folkeslag, slik tittelen «Menneskesønnen» viser. Hans nåde er ikke begrenset til Israel, slik Natanael trolig tenkte. Nei, han er bror til hele menneskeheten. Her får vi en annen av de større tingene.

Legg videre merke til at Natanael bare hadde sett et åpnet hjerte, men nå skulle han se en åpnet himmel. Han hadde sett Kristi øye trenge inn i hans hemmeligheter, men nå skulle han få se at det ringe menneskehjertet ble forbundet med himmelens hemmeligheter. Han så hvordan Kristus som Guds Sønn bodde blant menneskene. Nå skal han få se Guds og menneskets bolig bli til én, og forbindelse opprettet mellom jord og himmel.

III.

Vi har bare et par minutter igjen til å se på det særlige synet som var lovet Natanael. Han skulle få se en åpnet himmel. For de troende står herlighetens porter ikke bare åpne nå – de er tatt bort, og himmelen er lagt åpen for alle dens borgere, også for dem som bor her nede. Dette er en stor fryd for det troende hjertet, for fri adgang til himmelen er en stor glede for vår ånd.

Jeg kan ikke gå nærmere inn på dette – det fortjener en egen preken. Men så mye må jeg likevel si: I Kristus er de hellige brakt nær til Gud. For allerede nå er de kommet til «det himmelske Jerusalem» (Hebr 12,22). Byens rettigheter gjelder også her nede, der vi oppholder oss.

Forhenget er revet, og vi har adgang til Det aller helligste (Hebr 10,19–20). Det gjerdet som skilte, er brutt ned (Ef 2,14), og nå er menighetens bolig her nede som et tilbygg til himmelen, som en forstad til det nye Jerusalem, hovedstaden. Heretter skal porten ikke lukkes, ingen skillemur skal reises, og forbindelsen skal aldri brytes. Er det ikke en «stor ting» at himmelen i Kristi person er lagt åpen for jorden, og jorden for samfunnet med himmelen?

Vet du hva dette vil si, min kjære? Det er lett å tale om det, men vet du hva det er? Har du tatt borgerretten din i besittelse, så du kan si: «Vi har vårt hjemland i himmelen» (Fil 3,20)? Mens du ennå sitter under dette fikentreet, vet du hva det vil si at Gud har satt oss «med ham i himmelen, i Kristus Jesus» (Ef 2,6)? Er du reist opp, og hersker du med ham nå?

Dette er en herlig stilling, og den burde gi oss stor trygghet. Vi bor nå i vår Guds hus, eller sitter i hvert fall ved selve himmelens port. Herren kjenner vår stilling, og han er nær oss for å hjelpe oss. Vi lider ikke usett, og vi arbeider ikke upåaktet. Ingenting hindrer Gud i å hjelpe, og ingenting hindrer oss i å få hans støtte.

Herren gikk videre og lovet at Natanael skulle få se at denne forbindelsen mellom himmel og jord ikke bare er mulig, men virkeliggjort i Mellommannens person. Stigen er reist, og engler stiger opp og stiger ned på den. Gud hører og hjelper og taler med troende mennesker som er rene av hjertet.

Legg merke til at englene etter teksten stiger opp først. Det står: «stige opp og stige ned». For da Jesus var på jorden, var englene allerede her og steg opp med hans budskap. Mens Jesus vandret omkring her nede, hadde han alltid en livvakt av engler, og de var hans sendebud til det himmelske hoff.

Mine kjære, vi er omgitt av Den Eviges tropper. De kommer ikke til oss for første gang. Nei, i alle disse årene har de holdt vakt rundt de frelstes fold. Og når en ny fare truer, er de rede til å gjøre tjeneste som vaktpost og bringe bud til himmelens skiltvakt.

La oss be! For når vi ber, stiger bønnene våre opp til himmelen, og lovprisningen vår også. Hvis vi lever et rent liv, vil tankene våre alltid stige opp mot himmelen eller vende tilbake derfra. Min kjære, er det gått opp for deg at du har fri adgang til den evige trone til alle tider, siden du tror på Kristus på grunn av det hans ord vitner? Du trenger bare å tale til Herren, og han vil høre deg.

Noen av Guds folk vet ikke mye om dette. De ber som en from øvelse, og det svært regelmessig. Men det er ikke å tale med Gud. Det er ikke å utrette noe hos

Gud og få gode ting av hans hånd. Det er en stige uten engler – eller, om du vil, med engler som bare stiger opp, men ikke kommer ned med himmelske gaver.

Min kjære, jeg håper ikke det er slik med deg. Hva, er ikke bønnen en virkelighet for deg? Venter du deg ikke noe av den? Vil du sende en engel av sted på narreærend? Farer englene opp til himmelen bare for å røre på seg, og stiger de opp og ned for ingenting? Nei, la oss mene noe med bønnene våre, ellers spotter vi bare den guddommelige majestet.

Altfor mange trer fram for Gud og ber om alt i alminnelighet, men ingenting bestemt, og de får bare sparsomme svar på de ubestemte bønnene sine. Enda flere er svært sløve i bønnen, og derfor sulter sjelen deres. Mange engler må stige opp hvis mange skal komme ned. Bønnen vår må være utholdende og virkelig.

Vi burde leve slik at vi virkelig hadde makt hos Gud, som Elia. Da kunne vi stige opp på toppen av Karmel og be, så en lukket himmel åpnet seg og vannet jorden med velsignelsens strømmer (Jak 5,17–18). Hvis du ikke kan leve slik, ligger feilen hos deg selv.

Og hva var det neste? Natanael skulle se engler stige ned over Menneskesønnen. Det vil si at han skulle få se himmelske ånder og velsignelser komme ned til menneskene ved Jesus Kristus. Den som i sannhet tror på Kristus og er uten svik, skal stadig få hjelp fra det høye. Hele himmelen skal åpnes for ham. Gud vil hjelpe ham ved sitt forsyn, ved sin nåde og ved engler som griper inn. Og han vil hjelpe ham åndelig ved all den makt han har gitt Kristus i himmelen og på jorden.

Å, hvor jeg ønsker at denne menigheten i dag selv må se det mine øyne har sett! For min tro ser himmelen åpnet for alt Kristi verk trenger, og hele Guds makt er i virksomhet for å fremme hans hensikt. Se hvor full stigen er av engler som kommer og går! Himmelen omgir dem som arbeider med himmelens arbeid.

Gud selv er med oss. For vår anfører og hans hær, som er svært stor, omgir oss, slik hester og vogner av ild omgav profeten (2 Kong 6,17). Vi skal få alt vi trenger, og «som dine dager er, skal din styrke være» (5 Mos 33,25). Vær mandige, brødre, til nye anstrengelser! «Bli sterke i Herren» (Ef 6,10), og dere skal se større ting enn dette.

Dere er svake i dere selv, men i hans kraft skal dere stå faste som menn. Si: «Alt makter jeg i ham som gjør meg sterk» (Fil 4,13)! Allmakten venter på å bli spent om lendene deres som et belte. Bind den om dere, og bli mektige ved Gud. Vårt hode, Kristus Jesus, har «all makt i himmel og på jord» (Matt 28,18), og den makten gir han alle sine lemmer.

I troen overgir jeg meg selv – og jeg håper også min elskede menighet og alle mine venner – til fortsatt arbeid for å fremme vår Herres sak. Vi stoler på hans ord: «Du skal få se større ting enn dette!» Og vi er fullt forvisset om at gjennom Jesus Kristus er hele himmelens makt på vår side, og Herrens vilje skal sikkert bli fullført. Amen.

6. søndag etter trefoldighet: Guds lov står fast

> «For sannelig sier jeg dere: Før himmel og jord forgår, skal ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i loven forgå, før det er skjedd alt sammen» (Matt 5,18).

Dagens tekster i 1899: Rom 3,21–31 og Matt 5,17–19.

Det er blitt sagt at den som kjenner de to paktene, er en teolog, og det er uten tvil sant. Jeg vil også si at den som forstår forholdet mellom lov og evangelium, har nøkkelen til hvordan lærestykkene henger sammen. Hvordan står loven til meg, og hvordan dømmer den meg? Hvordan står evangeliet til meg, og hvordan rettferdiggjør det meg som troende? Disse to punktene burde stå klart for enhver kristen.

Det er ikke nok at han i denne saken ser «mennesker … likesom trær gå omkring» (Mark 8,24). Da faller han lett i villfarelser som kan bli farlige for hans hjerte og liv. Å røre lov og evangelium sammen er verken å forkynne lov eller evangelium, men det motsatte av begge. Må Guds Ånd bli vår lærer og Guds ord vår lærebok, så skal vi ikke fare vill.

Mange har misforstått loven. For ikke lenge siden fantes det folk rundt oss som påsto at loven var helt opphevet og avskaffet. De lærte åpent at troende ikke var forpliktet til å gjøre den moralske loven til rettesnor for livet sitt. Det som ville ha vært synd hos andre mennesker, regnet de ikke for synd hos seg selv. Må Gud bevare oss fra en slik forkastelse av loven! Vi er ikke under loven som veien til frelse, men det gleder oss å se loven i Kristi hånd, og vi ønsker å lyde Herren i alle ting.

Andre igjen har lært at Jesus gjorde loven mildere og rimeligere. I virkeligheten har de sagt at Guds fullkomne lov var altfor streng for ufullkomne skapninger, og at Gud derfor har gitt oss en rimeligere og lettere regel å leve etter. Slike folk slår inn på en farlig villfarelse, selv om de nok ikke merker det selv. Ja, vi har møtt forfattere som har gått langt videre enn dette og til og med rakket ned på loven. Å, hvilke harde ord mot Guds hellige lov har jeg ikke iblant lest!

Hvor annerledes lyder ikke apostelens ord: «Så er da loven hellig, og budet hellig og rettferdig og godt» (Rom 7,12). Og hvor annerledes er ikke den ærbødige ånden som fikk ham til å si: «For etter mitt indre menneske slutter jeg meg

med glede til Guds lov» (Rom 7,22). Dere vet hvordan David elsket Guds lov og sang dens pris gjennom hele den lengste salmen han har skrevet. Enhver sann kristen har et hjerte fylt av ærbødighet for Herrens lov. Den er fullkommen, ja, den er fullkommenheten selv.

Vi tror ikke at vi har nådd fullkommenhet før vi er kommet i fullkommen samklang med den. En helliggjørelse som kommer til kort overfor loven, kan ikke kalles fullkommen, for ethvert avvik fra den fullkomne loven er synd. Må Guds Ånd hjelpe oss mens vi, slik vår Herre Jesus gjorde, prøver å opphøye loven. Med utgangspunkt i teksten vil jeg først vise at Guds lov står fast, og deretter at den må oppfylles.

I.

Guds lov må stå fast. Den er verken opphevet eller endret. Kravene dens kan ikke settes ned eller tilpasses vår falne tilstand. Nei, Herrens rettferdige dommer står fast for evig. Jeg vil legge fram tre grunner som stadfester dette.

For det første sier vår Herre Jesus selv at han ikke er kommet for å oppheve loven. Ordene hans er svært bestemte: «Dere må ikke tro at jeg er kommet for å oppheve loven eller profetene! Jeg er ikke kommet for å oppheve, men for å oppfylle» (Matt 5,17). Og Paulus sier om evangeliet: «Opphever vi så loven ved troen? Langt derifra! Vi stadfester loven» (Rom 3,31). Evangeliet stadfester og hevder Guds lov.

Jesus kom ikke for å endre loven, men han forklarte den. Nettopp det viser at den blir stående, for det er ingen grunn til å utlegge noe som er opphevet. Han dvelte ved ett bestemt punkt som har noe seremonielt ved seg, nemlig helligholdelsen av sabbaten, og viste at jødenes forestilling om den ikke var den rette. Fariseerne forbød til og med det som var nødvendig og det som kjærligheten krevde – som å plukke aks for å stille sulten og å helbrede syke. Vår Herre Jesus viste at det slett ikke stemte med Guds vilje og hensikt å forby slikt.

Ved å henge seg opp i bokstaven hadde de mistet ånden i sabbatsbudet. Det budet er på ingen måte mot å gjøre godt; tvert imot er det å gjøre godt en rett helligholdelse av dagen. Han viste at sabbatshvilen ikke bare var å la være å gjøre noe, og sa: «Min Far arbeider inntil nå, også jeg arbeider» (Joh 5,17). Han viste til prestene, som arbeidet hardt med ofringene, og sa om dem: «Eller har dere ikke lest i loven at prestene på sabbaten vanhelliger sabbaten i templet, og likevel er de uten skyld?» (Matt 12,5).

For å motarbeide den utbredte villfarelsen gjorde han med vilje noen av sine herligste undergjerninger på sabbaten. Han pådro seg vreden deres som en lovbryter, men han lot seg ikke skremme. Han holdt fram, for at det skulle gå opp for folket at «sabbaten ble til for menneskets skyld, og ikke mennesket for sabbatens skyld» (Mark 2,27). Den er en dag da vi skal gjøre det som er til ære for Gud og til velsignelse for menneskene.

Å, om folk forsto hvordan de skulle holde den åndelige sabbaten – ved å hvile fra alt eget arbeid og slit! Troens hvile er den sanne sabbaten, og å tjene Herren er den helligholdelsen av dagen som behager ham mest. Å, om den dagen ble brukt helt i Herrens tjeneste og til å gjøre godt! Hovedsummen av vår Frelsers

undervisning var at det som er nødvendig, det som kjærligheten krever, og alt som er godt, er tillatt på sabbaten.

Han forklarte og utla loven på dette og andre punkter, men utleggingen forandret ikke budet. Han feide bare bort den rusten av menneskelige tradisjoner som hadde lagt seg på det. Ved å utlegge loven slik stadfestet han den. Det kunne ikke være hans mening å oppheve den, for da hadde det ikke vært noen grunn til å utlegge den.

Og Mesteren gikk enda videre: Han holdt fram lovens åndelige mening. Den hadde jødene ikke fattet. De trodde for eksempel at det femte bud, «Du skal ikke slå i hjel», bare forbød mord og drap. Men Frelseren viste dem at urettferdig vrede er en overtredelse av loven, og at harde ord, onde ønsker og all slags fiendskap er forbudt i dette budet. De visste at de ikke skulle bryte ekteskapet. Men at et urent begjær var en overtredelse av Herrens bud, forsto de ikke før Frelseren sa: «Hver den som ser på en kvinne for å begjære henne, har allerede brutt ekteskapet med henne i sitt hjerte» (Matt 5,28).

Han viste dem at onde tanker er synd, og at urene begjær smitter hjertet. Dette var sannelig ingen opphevelse av loven. Det var en underfull framstilling av hvor vidt lovens herredømme rekker, og hvor dypt den trenger inn. Fariseerne innbilte seg at alt var i orden bare de passet på hånd, fot og tunge. Men Jesus viste dem at tanker, ønsker og begjær – hele mennesket – må bøyes inn under Guds vilje, ellers er loven ikke oppfylt. For en gjennomgripende og ydmykende lære!

Når Herrens lov slik når inn i vår innerste sjel, hvem av oss kan da av naturen bestå for dens dom? «Hvem merker vel alle sine feiltrinn? Tilgi meg hver ubevisst synd!» (Sal 19,13).

De ti bud har en svært dyp mening – en mening mange later til å forakte og glemme. Det er for eksempel mange som forsømmer å følge de nødvendige reglene for sunnhet i og omkring huset sitt. Det faller dem ikke inn at de med det tråkker på budet «Du skal ikke slå i hjel». For det budet forbyr å gjøre noe som helst som kan skade naboens helse og slik ta livet av ham.

Mange giftige stoffer, mang en dårlig luftet butikk og mang en forretning med altfor lang arbeidstid er en stadig overtredelse av dette budet. Og skal jeg si noe mildere om drukkenskapen, som så lett fører sykdom og død med seg og fyller kirkegårdene våre med for tidlige graver? Det samme gjelder de andre budene. Noen har urene viser og historier på leppene. Vet de ikke at ukyske ord, slibrig tale og skitne hentydninger kommer inn under budet «Du skal ikke bryte ekteskapet»? Slik er det etter vår Frelsers lære.

Å, fortell ikke meg at vår Herre har mildnet lovens krav og satt dem ned fordi menneskene ikke kunne holde de ti bud! Det har han sannelig ikke gjort. «Han har sin kasteskovl i hånden og skal rense sin treskeplass» (Matt 3,12). La oss ikke våge å drømme om at Gud har gitt oss en fullkommen lov som vi skrøpelige skapninger ikke kunne holde, og at han derfor har rettet på lovgivningen sin og sendt sin Sønn for å stille oss under en slappere ordning. Ingenting av dette!

Herren Jesus Kristus har tvert imot vist oss hvor fullt loven omgir oss, og hvordan den trenger inn i vår innerste sjel for å overbevise oss om indre synd,

selv om vi ser rene ut i det ytre. Å, denne loven er opphøyet! Den omgir meg overalt. Den følger meg til sengen og til bordet. Den følger skrittene mine og merker seg veien min, hvor jeg enn går. Ikke et øyeblikk hører den opp med å herske og kreve lydighet.

Å Gud, jeg er dømt overalt! For overalt lar din lov meg se hvor langt jeg har veket av fra rettferdighetens vei, og hvor langt jeg står tilbake for din herlighet. Vær barmhjertig mot din tjener! For jeg tar min tilflukt til evangeliet, som har gjort for meg det loven ikke maktet å gjøre.

For å vise at han aldri mente å oppheve loven, har vår Herre Jesus gitt alle dens bud skikkelse i sitt eget liv. Han hadde en natur som var helt formet etter Guds lov, og slik naturen hans var, slik var livet hans. Han kunne si: «Hvem av dere kan overbevise meg om synd?» (Joh 8,46). Og: «Jeg har holdt fast på min Fars bud og blir i hans kjærlighet» (Joh 15,10).

Jeg vil ikke si at han var omhyggelig med å holde loven. Det uttrykket passer ikke, for han hadde ingen tilbøyelighet til å gjøre noe annet. Han var så fullkommen og ren, så uendelig god og så helt ett med Faderen at han i alt gjorde sin Fars vilje. Faderen sa om ham: «Dette er min Sønn, den elskede! I ham har jeg velbehag: Hør ham!» (Matt 17,5). Vis, om du kan, at Kristus på noe punkt har krenket Guds lov eller latt den være uoppfylt!

Aldri var det en uren tanke eller et syndig begjær i hans sjel. Han hadde ingenting å ta tilbake; han kunne ikke feile. Han ble fristet tre ganger i ørkenen, og fienden var til og med så frekk at han fristet ham til avgudsdyrkelse. Men han seiret straks over fristeren. «Denne verdens fyrste kommer, og han har ikke noe i meg» (Joh 14,30).

Hvis nå loven hadde vært altfor høy og streng, ville ikke Kristus ha stadfestet den i sitt liv. Da ville han heller ha vist oss, som vårt forbilde, den mildere formen for lov som visse teologer mener han kom for å innføre. Men vår leder og vårt forbilde har i sitt liv vist fullkommen lydighet mot de hellige budene i deres uforminskede skjønnhet. Derfor slutter jeg at han vil at dette skal være forbildet for vår vandel. Vår Herre har ikke tatt bort den minste prikk eller tind av fullkommenhetens skyhøye fjell.

Han sa på forhånd: «Se, jeg kommer, i bokrullen er det skrevet om meg. Å gjøre din vilje, min Gud, er min lyst, og din lov er i mitt hjerte» (Sal 40,8–9). Og han har sannelig svart til det som sto om ham i bokrullen, for Gud «utsendte … sin Sønn, født av en kvinne, født under loven» (Gal 4,4). Og da han for vår skyld var under loven, var han helt lydig. Derfor er han nå «lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror» (Rom 10,4).

At Mesteren ikke kom for å forandre loven, går dessuten klart fram av dette: Først ga han den skikkelse i sitt liv, og så var han villig til å bære dens straff for oss, enda han aldri hadde overtrådt den. Det står jo skrevet: «Kristus kjøpte oss fri fra lovens forbannelse ved at han ble en forbannelse for oss» (Gal 3,13). «Vi for alle vill som får, vi vendte oss hver til sin vei. Men Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6).

Hvis loven hadde krevd mer av oss enn den burde, ville vel Herren Jesus da ha båret den straffen som kom av dens altfor strenge bud? Jeg er viss på at han ikke

ville ha gjort det. Men loven krevde bare det den burde kreve, nemlig fullkommen lydighet. Og av overtrederen krevde den bare det den burde kreve, nemlig døden som syndens straff – døden under Guds vrede. Derfor bar Frelseren våre synder opp på treet og led for dem én gang for alle.

Han ble knust under vekten av dem og ropte: «Min sjel er bedrøvet inntil døden!» (Matt 26,38). Til sist bøyde han hodet og ropte: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). Ved sin død ga vår Herre Jesus Kristus den brutte loven en langt større oppreisning enn alle de fordømte i helvete kan gi den ved sin lidelse. For deres lidelse blir aldri fullendt, og gjelden deres kan aldri bli betalt på den måten. Men Kristus bar alt det hans folk skyldte, så loven ikke blir snytt for det minste.

Ved sin død har han hevdet Guds moralske herredømme og gjort det rettferdig for Gud å være barmhjertig. Når lovgiveren selv bøyer seg under loven, og når lovens Herre selv bærer dens ytterste straff, da er Guds rettferdighet satt på en så herlig og opphøyet trone at en forbauset verden må undre seg over det.

Når det slik er klart bevist at Jesus var lydig mot loven helt til døden, kom han helt sikkert ikke for å oppheve eller avskaffe den. Og når han ikke tok den bort, hvem kan da gjøre det? Når han sier at han kom for å stadfeste den, hvem våger da å velte den over ende?

For det andre må Guds lov stå fast på grunn av sitt eget vesen. Slår det deg ikke straks du tenker over det, at rett alltid må ha vært rett, sannhet alltid sannhet og renhet alltid renhet? Før de ti bud ble kunngjort på Sinai, var den samme regelen for rett og urett med nødvendighet gitt menneskene fordi de er Guds skapninger. Rett var alltid rett, allerede før et eneste bud var gitt i ord.

Da Adam var i Eden, var det alltid riktig at han elsket sin Skaper, og det ville alltid ha vært galt å stå sin Gud imot. Uansett hva som hender i verden, og uansett hvilke forandringer som skjer i universet: Det kan aldri bli riktig å lyve, bryte ekteskapet, myrde, stjele eller tilbe avguder.

Jeg mener ikke akkurat at reglene for rett og urett eksisterer like absolutt i seg selv som Gud. Men jeg kan ikke tenke meg Gud skilt fra sin hellighet og sannhet. Derfor synes jeg rett og urett er varige begreper som ikke kan byttes om.

Du kan ikke bringe retten ned på et lavere trinn. Den må bli der den alltid har vært: Rett er evig rett og kan ikke bli urett. Du kan ikke heve uretten opp til å bli delvis rett. Den må bli urett så lenge verden står. Himmel og jord skal forgå, men ikke den minste bokstav eller en eneste tøddel i den moralske loven kan noen gang forandres. I sin ånd er loven evig.

Jeg ville gjerne spørre en bror som tror at Gud har stilt oss under en forandret regel: «Hvilken del av loven er det Gud har slått av på?» Hvilket bud mener du at du har fått lov til å bryte? Er du løst fra budet som forbyr å stjele? Eller tror du at det er budet som forbyr å bryte ekteskapet, som er tatt bort? Da kunne jeg ikke anbefale deg i anstendig selskap. Er budet om at du ikke skal slå i hjel, blitt mildnet? Da vil jeg helst slippe selskapet ditt.

Hvilket bud er det Gud har fritatt deg fra å holde? Budet om at du skal tilbe ham alene, kanskje? Vil du ha en annen gud? Har du tenkt å lage deg et utskåret

bilde? Når vi kommer til enkelthetene, ser vi at vi ikke kan løse et eneste ledd i denne gylne kjeden. Den er fullkommen i hver enkelt del så vel som i sin helhet. Loven er fullstendig, og du kan verken legge noe til eller ta noe fra.

«For den som holder hele loven, men snubler i ett bud, han er blitt skyldig i dem alle. For han som sa: Du skal ikke bryte ekteskapet! – han sa også: Du skal ikke slå i hjel! Dersom du da ikke bryter ekteskapet, men slår i hjel, da er du blitt en lovbryter» (Jak 2,10–11). Når altså ingen del kan tas bort, må loven bli stående uforandret, og det for evig.

Dessuten er det svært farlig å tro at loven er blitt forandret. Det er min tredje grunn til å tro at den må stå fast. Tar du fra loven at den står fast, gjør du den først og fremst maktesløs til å overbevise om synd. Kan ingen vente av meg, et ufullkomment vesen, at jeg skal holde en fullkommen lov? Da følger det av seg selv at jeg ikke synder når jeg overtrer en slik lov.

Og hvis alt som kreves av meg, er at jeg gjør så godt jeg forstår og evner, da har jeg sannelig fått en svært bekvem regel å gå etter. De fleste vil nok legge den til rette slik at de får så stor frihet som mulig.

Ved å ta bort loven har du gjort det av med synden. For synd er overtredelse av loven, og der det ikke er lov, er det heller ikke overtredelse. Og har du gjort det av med synden, kan du like godt gjøre det av med forsoneren og frelsen, for da trengs de slett ikke. Har du gjort synden til ingenting, hva skal vi da med den store og herlige frelsen som Jesus Kristus kom for å bringe verden? Brødre, ikke noe av dette for oss! Det er tydelig en farlig vei å slå inn på.

Når du svekker lovens krav, svekker du også dens kraft i Guds hånd til å overbevise om synd. «For ved loven kommer erkjennelse av synd» (Rom 3,20). Den er speilet som viser oss vår urenhet, og det er av den største betydning, selv om ingenting unntatt evangeliet kan vaske urenheten bort. Bare en ren og fullkommen lov kan Den Hellige Ånd bruke til å vise oss vår syndighet og fordervelse. Dra loven ned, og du demper det lyset som et menneske ser sin skyld i. Det er til skade og ikke til gagn for synderen, for da blir det mindre utsikt til at han blir overbevist og omvender seg.

Du har også tatt fra loven dens makt til å drive oss til Kristus. Hva er egentlig hensikten med Guds lov? At vi skal holde den og slik bli salige? Slett ikke! Den er gitt for å vise oss at vi ikke kan bli frelst ved gjerninger, men må ta vår tilflukt til nåden. Men hvis du hevder at loven er blitt endret slik at mennesket kan holde den, da har du gitt mennesket håp om å kunne bli frelst på lovens vei. Og det vil han ganske sikkert klamre seg til.

Du trenger en fullkommen lov som tar fra et menneske alt håp om frelse utenom Jesus, så han begynner å rope: «Herre, frels meg av nåde! For jeg ser at jeg ikke kan bli frelst ved mine gjerninger.»

Det er dette Paulus holder fram i brevet til galaterne: «Men Skriften har innesluttet alt under synd, for at det som var lovt, ved tro på Jesus Kristus skulle bli gitt til dem som tror. Men før troen kom, ble vi holdt i varetekt under loven, innestengt inntil den tro som skulle komme, ble åpenbart. Slik er loven blitt vår tuktemester til Kristus, for at vi skulle bli rettferdiggjort av tro» (Gal 3,22–24).

Jeg sier: Du tar fra evangeliet dets beste hjelper når du setter loven til side. Du tar bort tuktemesteren som skal drive menneskene til Kristus. Nei, loven må bli stående, og det i all sin forferdelighet, for å drive menneskene bort fra deres egenrettferdighet og få dem til å flykte til Kristus. De vil aldri ta imot nåde før de skjelver for en rettferdig og hellig lov. Og fordi loven slik har en svært nødvendig og velsignet oppgave, kan den ikke rykkes bort fra sin plass.

II.

Jeg vil nå for det andre vise at loven må oppfylles. Jeg håper det er noen her som sier: «Vi kan ikke oppfylle den.» Det er nettopp dit jeg ønsket å føre deg. Det må komme dit at enhver som vil bli salig, kjenner og finner at det er umulig å bli frelst ved lovgjerninger. Vi må lære at frelsen er av nåde ved troen på Jesus Kristus, vår Herre, og ikke ved våre gjerninger eller følelser. Men den læren vil ingen ta imot før han har lært den sannheten at ingen mann eller kvinne kan bli frelst ved lovgjerninger.

Likevel må loven oppfylles. Mange vil si med Nikodemus: «Hvordan kan dette skje?» (Joh 3,9). Jeg svarer at loven er oppfylt i Kristus, og ved troen tar vi imot frukten av det.

For det første er loven, som jeg har sagt, blitt oppfylt ved Jesu Kristi offer. Når noen har overtrådt en lov, hva gjør så loven med ham? Den sier: «Jeg må holdes oppe. Du har ikke holdt mine bud, og overtredelsen av dem er belagt med dødsstraff. Du har ikke holdt meg oppe ved lydighet, men dratt meg ned ved overtredelse. Derfor må du dø.»

Vår Herre Jesus Kristus er sitt folks representant i den store pakten, deres annen Adam. Han sto fram på vegne av alle dem som er i ham, og ga seg selv som et offer for Guds rettferdighet. Da hans folk var skyldig til døden, gikk han som deres paktshode inn under døden i deres sted. Det var en herlig ting at en slik død på andres vegne ble mulig. Og det kunne bare skje fordi menneskeslekten stammer fra én felles far, som var dens hode.

Fordi vårt fall skjedde gjennom én Adam, ble det mulig for oss å bli reist opp ved en annen Adam. «For likesom alle dør i Adam, slik skal også alle bli gjort levende i Kristus» (1 Kor 15,22). Fordi én kan stå for mange, var det mulig for Gud å godta at en annen trådte i vårt sted. Vårt første fall skjedde ikke ved vår egen overtredelse, men ved at vår representant falt fra. Og nå kommer vår andre og langt herligere representant, Guds Sønn, og setter oss fri – ikke ved at vi ærer loven, men ved at han gjør det.

Han kom inn under loven ved sin fødsel. Og da han ble funnet med hele sitt folks syndegjeld på seg, ble han rammet av straffen for den. Loven løfter sin blodige øks, og den rammer vårt herlige hode, så vi skal gå fri. Det er Guds Sønn som holder loven ved å dø, «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18).

«Den som synder, skal dø» (Esek 18,20) – der kreves døden, og i Kristus blir dette kravet oppfylt. Liv for liv lyder dommen, og her er et uendelig dyrebart liv i stedet for menneskenes ringe liv. Jesus døde, og slik er loven blitt oppfylt ved at straffen er sonet. Med det har den mistet sin makt til å dømme og straffe den troende.

For det andre er loven blitt oppfylt for oss av Kristus i hans liv. Jeg har allerede talt om dette, men jeg vil gjerne grunnfeste dere enda mer i det. Jesus Kristus kom til jorden som vårt hode og vår representant med en dobbel hensikt: å bære vår straff og å holde loven. En av hovedhensiktene med at han kom til verden, var å «føre fram en evig rettferdighet» (Dan 9,24). «For likesom de mange ble stilt fram som syndere ved det ene menneskets ulydighet, så skal også de mange stilles fram som rettferdige ved den enes lydighet» (Rom 5,19).

Loven krever et fullkomment liv, og den som tror på Jesus Kristus, kan by loven et fullkomment liv, som er blitt hans eget ved troen. Det er ikke hans eget liv, men Kristi liv. For Kristus «er blitt visdom fra Gud, rettferdighet» (1 Kor 1,30) for alle som er ett med ham. «For Kristus er lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror» (Rom 10,4). Det Jesus gjorde, regnes som om vi hadde gjort det. Og fordi han var rettferdig, ser Gud oss i ham og regner oss som rettferdige – på grunn av ordningen med en stedfortreder og representant.

Å, hvor velsignet det er å få kle seg i hans kjortel og bære den! Da kan vi tre fram for Den Høyeste i en bedre rettferdighet enn den loven selv krever. For loven krever bare en fullkommen rettferdighet av en skapning, men vi kler oss i Skaperens grenseløse rettferdighet. Hva mer kan da loven kreve av oss? «I hans dager skal Juda bli frelst, og Israel bo trygt. Dette er det navnet som han skal kalles med: Herren, vår rettferdighet» (Jer 23,6).

Men dette er ikke alt. Loven må oppfylles i oss personlig, i åndelig og evangelisk forstand. «Ja vel», svarer du, «men hvordan skal det gå til?» Jeg svarer med apostelen: «Det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet» (Rom 8,3), det har Kristus gjort og gjør ved sin Ånd, «for at lovens krav om rettferdighet skulle bli oppfylt i oss, vi som ikke vandrer etter kjødet, men etter Ånden» (Rom 8,4).

Gjenfødelsen er et verk som oppfyller loven. For når et menneske blir født på ny, blir det plantet en ny natur i ham. Den elsker Guds lov og er i full samklang med den. Den nye naturen som Gud gir enhver troende ved gjenfødelsen, kan ikke synde, for den er født av Gud (1 Joh 3,9). Den nye naturen er kommet fra den evige Far, og Guds Ånd bor i den, virker ved den og styrker den.

Den er lys, den er renhet. Den er etter Skriften en «uforgjengelig sæd», født «ved Guds ord, som lever og blir» (1 Pet 1,23). Er den uforgjengelig, så er den uten synd. For synden er forgjengelighet og ødelegger alt den rører ved. Når apostelen Paulus beskriver sin indre kamp, viser han at han selv – hans virkelige og bedre jeg – holdt loven. Han sier: «Jeg, som jeg er, tjener da Guds lov med mitt sinn» (Rom 7,25).

Han ga loven rett i at den var god, og det viser at han holdt med loven. Synden i lemmene hans holdt ham riktignok fanget, men det var ikke den nye naturens vilje. For den nye naturen hatet og avskydde synden og jamret seg som en som sitter i fengsel. Den gjenfødte sjelen gleder seg i Herrens lov. Den har fått et liv som strekker seg mot fullkommenheten og aldri vil hvile før den lyder Herren helt og blir ham lik.

Det som er begynt i gjenfødelsen, fortsetter og vokser til det til sist når fullkommenheten. Dette vil komme til syne i den andre verden. Å, for en opp-

fyllelse av loven det vil bli der! Loven vil ikke slippe noen inn i himmelen før han er i fullkommen samklang med den, men hver eneste troende vil være i denne fullkomne tilstanden. Vår natur skal bli renset for alt slagg og bli som rent gull. Det vil være vår fryd i himmelen å være hellige.

Da skal det ikke finnes noe i oss som reiser seg mot et eneste bud. Der skal vi i våre egne hjerter kjenne hvor herlig og fortreffelig Guds vilje er, og vår vilje skal gå i samme retning. Vi skal ikke tenke at Herrens forskrifter er strenge. De vil stemme like mye med vår vilje som med Guds. Da vil ingenting av det Gud har befalt, koste oss selvfornektelse, hvor mye det enn koster oss nå. Hellighet vil bli vårt livselement og vår fryd.

Vår natur vil bli lik Guds natur i hellighet og godhet. Da vil lovens krav bli oppfylt i oss. På samme tid som vi står for Gud med kappene våre vasket og gjort hvite i Lammets blod (Åp 7,14), skal vi også selv være «uten flekk eller rynke eller noe slikt» (Ef 5,27). Da skal vår udødelige sjel ære Herrens lov i evighet. Å, hvor vi skal fryde oss i den!

Vi har lyst til den etter vårt indre menneske, men da skal også våre oppstandne legemer bli rettferdighetens redskaper i all evighet. Ingen tilbøyelighet, intet ønske og ingen svakhet ved disse oppstandne legemene skal lede sjelen på avveier. Nei, legeme, sjel og ånd skal bli fullkomment formet etter den guddommelige naturen. La oss lengte og stunde etter dette!

Vi vil aldri nå det unntatt ved troen på Jesus. Fullkommen hellighet kan aldri nås ved lovgjerninger, for gjerninger kan aldri skape vår natur om. Men ved troen på Jesus og ved Den Hellige Ånds velsignede verk skal vi nå den. Og da tror jeg at dette også skal komme med i vår sang i herligheten: Himmel og jord skal forgå, men Guds ord og hans lov skal bestå i all evighet. Halleluja! Halleluja! Amen.

7. søndag etter trefoldighet: Dødsskyggens dal

> «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg» (Sal 23,4).

Dagens tekster i 1899: Rom 4,1–8 og Matt 16,5–12. Prekenteksten er hentet fra annen tekstrekke, fordi det ikke finnes noen preken over evangelieteksten i første rekke denne søndagen.

Dette verset stemmer uten tvil svært godt med det den troende opplever når han skal dø. Men det gjelder også i de friske dagene. Er det noen her nå som er i en særlig prøvelse og derfor er kastet ned i dødsskyggens dal, så ber jeg deg gjenta ordene i teksten. Og må Herren hjelpe deg til å kjenne at de er sanne: «Om jeg enn (nå) skulle vandre i dødsskyggens dal, frykter jeg ikke for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg.»

Disse ordene står ikke i framtidsform og er ikke gjemt bort til en fjern framtid. Gjem ikke bort til framtiden det du sårt trenger nå. «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal nå i denne stund, så er du, Herre, med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg.» David lå ikke for døden. Salmen er full av håp, fred og liv. Han ligger i grønne enger og følger sin Herre til hvilens vann (Sal 23,2).

Men om en mørk sky skulle komme og hylle ham inn i dødsskyggens dal, venter han likevel at godhet og miskunnhet skal etterjage ham alle hans livs dager (Sal 23,6). Denne sangen må ikke legges på hylla til vår siste dag. Den skal synges til strengespill alle dager gjennom hele livet. La oss derfor synge den i dag i Herrens forgårder sammen med dem som elsker ham.

I.

Først vil jeg vise dere det trange passet og redselen ved det: «dødsskyggens dal». Tenk deg en smal hulvei, som Gondo-kløften eller et annet smalt pass mellom de skyhøye Alpene. Fjellene synes å strekke seg opp mot himmelen, og solen stikker fram her og der mellom tindene. Vanskelighet hoper seg på vanskelighet for vandreren. Den ene tinden etter den andre reiser seg, og han må gjennom de mørke, trange passene.

Her har du et bilde av veien som den himmelske pilegrimen må tilbakelegge, og som den evige Far har staket ut for ham i sitt vise råd. Gjennom et slikt trangt pass vandrer mang et Guds barn nå, og til dem vil jeg tale.

Vi merker først at det er en svært mørk sti. Det er det som springer mest i øynene. Det er skyggens dal – dødsskyggens dal. Døden er så forferdelig at selv skyggen av den er kald og klam og får en til å fryse helt inn i sjelen. Jeg har stått under klipper som ikke bare fikk meg til å fryse, men som spredte en så forferdelig rå kulde omkring seg at det var som om døden selv ville omfavne meg, og som om kulden dens allerede var trengt inn i meg. En skynder seg bort fra en slik dødelig skygge, som kan gi feber.

Slik tenker jeg meg den skyggen som dødens vinge kaster over en som er i så dyp sjelenød at han synes han ikke kan leve. Han ønsker det heller ikke – om han bare kunne slippe! Gleden over livet er som solen under en formørkelse. Han er hyllet inn i sorgens kalde, mørke, rå skygge, og tvilens iskalde hånd griper ham. Han skjelver og rister, kastes hit og dit og er knapt ved sine fulle fem.

Jeg taler i dag til noen unge hjerter her som jeg håper ikke vet noe om dette mørket. Ønsk ikke å kjenne det! Vær glad og frimodig mens du kan. Syng så lenge du kan. Vær en lerke, stig mot himmelens skyer og syng mens du løfter vingene! Men det er andre som ikke har det slik. De ligner langt mer på uglen enn på lerken. De sitter alene og sturer, og skal de en gang åpne munnen, blir det et klagehyl. Slike nedtrykte og bedrøvede sjeler trenger all den medfølelse vi kan gi dem.

Selv de som har et lyst og håpefullt sinn, må iblant vandre gjennom grufulle fjelldaler der alt er mørkt og trist. Da synker ånden deres dypt ned i motløshetens myr. Jeg vet godt at visse brødre sier: «Du skulle ikke gi etter for slike nedslående følelser.» Helt riktig, det skulle vi ikke. Men vi gjør det likevel. Og hvis din hjerne var like trett og tynget som vår, kunne det nok hende at du ikke var noe modigere enn vi.

«Men motløse folk fortjener mye klander», sier du. Det innrømmer jeg, men de fortjener også i høy grad vår medfølelse. Og hvis de som klandrer så hardt, en gang virkelig fikk kjenne hva dyp nedtrykthet i ånden er, ville de nok synes det var svært hjerteløst å klandre der hvor trøst og medfølelse hører hjemme.

Guds barn får iblant oppleve et dypt åndelig mørke. Jeg er nesten overbevist om at de av Herrens tjenere som har fått mest nåde, også har opplevd det dypeste åndelige mørket. Abraham fikk aldri sterkere stadfestelse på nådepakten enn da et tykt mørke kom over ham, og da fikk han også se en flammende ild mellom offerstykkene (1 Mos 15,12.17). En som er større enn Abraham, ble tidlig ført av Ånden ut i ørkenen. Og kort før han endte sitt liv her på jorden, var hans sjel «bedrøvet inntil døden» (Matt 26,38) i Getsemane hage.

Men denne mørke bakgrunnen av dyp nedtrykthet får forgrunnen til å stråle desto klarere: den evige kjærligheten og trofastheten. Gud være lovet for gledens fjell og fredens daler og frydefulle hager! Men det finnes også dødsskyggens daler, og de fleste av oss har vandret gjennom det forferdelige mørket der.

Videre er det tider i menneskelivet som ikke bare er mørke, men også farefulle. Når en reiser gjennom trange fjellpass i Østen, kan en lett bli overfalt av røvere. De styrter seg over den reisende og sperrer veien hans med sverd og spyd. Og det er visse tider i menneskelivet som er særlig farlige.

Dere som er nybegynnere, jeg vil ikke skremme dere. Jeg har ikke tenkt å fortelle dere at visdommens vei er skremmende, for det er den ikke. Nei: «Dens veier er fagre veier, og alle dens stier er fred» (Ordsp 3,17). Men likevel finnes det fiender som lurer langs veien til himmelen, og det finnes trange stier der røvere holder til. Når de finner deg nedtrykt i ånden, faller de over deg uten forvarsel, og før du vet ordet av det, kan du lett få dype sår og stor skade.

Det finnes steder i dødsskyggens dal der hver busk skjuler en fiende. Der stiger fristelsene liksom opp av selve jorden, slik som de brennende slangene blant Israel i ørkenen. Der er sjelen blant løver som vil sluke den. Er du ikke kommet til dette stedet på din pilegrimsvei, gleder det meg. Og jeg håper du blir spart for det som svar på den svært nødvendige bønnen: «Led oss ikke inn i fristelse» (Matt 6,13).

Men skal du vandre gjennom den farefulle hulveien, hva vil du da gjøre? Å, si: «Skal jeg enn vandre gjennom dette farefulle passet som jeg har hørt om, vil jeg likevel ikke frykte for ondt. For du er med meg, din kjepp og din stav, de trøster meg.» Husk at ditt eget kjødelige hjertes falske trygghet er en større fare for en kristen enn overveldende ytre fristelser. Vi er ofte i størst fare når vi slett ikke blir fristet. Og den verste djevelen i verden er kanskje når det slett ikke er noen djevel.

«Bevar meg», sa en mann med dyp åndelig erfaring, «fra en sovende djevel! For når han brøler mot meg, holder han meg våken. Men når han lar meg være i fred, tror hjertet mitt at alt er vel, og så er jeg forrådt.» Dere unge og dere eldre som ved Guds forsyn er satt i en stilling som fører store prøvelser og fristelser med seg: Dere trenger ikke ønske dere en lettere sti.

For det kan nok hende at dere, som er på vakt, er tryggere enn de som ikke er så hardt prøvet. De sitter i god ro og er i fare for å bli sløve og likegyldige. Det er bedre å fortæres av ild enn å visne bort i tørr jord. Prøvelsens kalde fjell er langt tryggere enn fornøyelsens lune sletter. Derfor skremmes jeg ikke av en åpenbar fare, og jeg har heller ikke tenkt å skremme dere fordi det er et mørkt pass mellom dere og himmelen.

I teksten vår ligger dessuten tanken om ensomhet. Det står: «Om jeg enn skulle vandre», som om han vandret alene, uten at noen var med ham på den mørke stien. Ensomhet er en stor prøvelse for noen, og noen av oss vet ganske godt hva det vil si, for vi bor alene i åndelig forstand. Men du vil si: «Hvorfor holder du deg da borte fra mengden?» Å, det finnes ingen ensomhet som denne! Når arbeidet og stillingen din gjør deg til en ensom tind, vil du forstå hva jeg mener.

Sauene har mange kamerater, men hyrden få. De som skal vokte Guds hjord, kommer i stillinger som skjærer dem av fra all menneskelig hjelp. Ingen kjenner bekymringene dine eller kan sette seg inn i hvilke byrder sjelen din må bære. Og de som prøver å vise deg medfølelse, kommer til kort i sine edle forsøk. Noen av dere er kanskje i en slik stilling at dere klager: «Ingen ble noen gang satt på slike prøver som jeg. Det føles som om Gud har gjort meg til en skive for pilene sine.»

Eller kanskje du sukker: «Det kan nok være mange andre enn meg som blir prøvet, men ikke på en så helt særegen måte. Jeg har en ganske spesiell prøvelse.» Nettopp. Og en vesentlig del av bitterheten i begeret ditt er at du klager som om du var alene. Men vil du ikke si med din guddommelige Mester: «Dere skal … la meg være alene. Men jeg er ikke alene, for Faderen er med meg» (Joh 16,32)?

Nå er troens tid kommet. Så lenge du stoler på Gud og en venn, kan det være et stort spørsmål hvem du stoler mest på, Gud eller vennen. Men når vennen har forlatt deg og bare Gud er nær, kan det ikke være noen tvil om saken. Hvis du og jeg går sammen på en vei og en hund følger oss, hvem kan da vite hvem som eier hunden? Men når vi skilles, og du går til venstre og jeg til høyre, vil alle se hvem hunden hører til, for den følger sin herre.

Kan du stole på Gud alene, da setter du virkelig din lit til ham. Og kan du stanse ved Skaperens rike kilde og slukke tørsten der når alle jordiske kilder tørker ut, da er du en virkelig troende; det er det ingen tvil om. Det kan være nyttig å bli satt alene, for da får vi vite om vi stoler på Gud alene eller ikke.

Det er ille å bli stående med den ene foten på sjøen og den andre på land. En engel kan nok stå slik, men det vil ikke være trygt for så tunge skapninger som menn og kvinner. Vi må sette begge føttene på den evige klippen. Ellers vil den foten som står på vårt eget jegs ustadige sjø, få oss til å falle. Min sjel, vent på Herren alene!

Når troens eneste grunnvoll er Guds makt og trofasthet, kan den stå fast selv når all synlig hjelp er langt borte. Da kan den synge med frydefullt hjerte: «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal uten noe menneskelig selskap, frykter jeg ikke for ondt. For min Gud er med meg.»

La meg videre peke på at denne dalen, så mørk, farefull og ensom den er, likevel er en vei som ofte blir gått. Langt flere går gjennom den enn noen drømmer om. Blant dem som viser et frimodig ansikt for menneskene, er det mange som kjenner denne triste, trange dalen godt. De har gått gjennom den ofte og er kanskje i den også nå.

Når jeg er kledd i sorgens sekk, prøver jeg å binde den om lendene under ytterklærne, og ikke der alle kan se den. For har ikke min Mester sagt: «Men du, når du faster, da salv ditt hode og vask ditt ansikt, så ikke menneskene ser at du faster» (Matt 6,17–18)? Hvorfor skulle vi gjøre andre motløse? Det er nok sorg i verden fra før, så vi trenger ikke spre smitten ved å gjøre våre vanskeligheter kjent.

Jeg får iblant tilsendt fortellinger for å anmelde dem. Men når jeg ser at de inneholder pinlige skildringer av fattigdom og elendighet, blir jeg snart ferdig med dem. Jeg ser mer enn nok av nød og jammer i det virkelige liv og trenger ikke ty til oppdiktede fortellinger for å pine hjertet mitt. Skal menn og kvinner først skrive fortellinger, så la dem skrive noe som kan varme og oppmuntre, og ikke plage og pine folks hjerter med sine påfunn. Skal jeg gråte, så la det være over virkelig nød og ikke over noe oppdiktet.

Men slik er det: Visse folk må endelig fortelle om sorgene sine uten å bry seg om hvordan det virker på andre. De burde likevel tenke litt mer på sine medmennesker. Om mitt hjerte blør, hvorfor skulle jeg såre andres? Iblant kan

det være godt å følge sangerens råd og «begrave sine sorger og gjemme dem i hjertet vel».

Det er helt sikkert at svært mange av Guds beste tjenere er blitt ført ned i dypet av skyggens dal, og det burde berolige noen av dere. De helliges fotspor finnes i tåredalen. Kan du ikke se dem? Legg fremfor alt merke til de fotsporene som tilhører Én! Ser du dem ikke? Stans og se godt etter! Fall på kne og se nøye på bakken. Stirrer du ufravendt, vil du snart finne merkene etter de blødende naglesårene.

Så sikkert som dette Guds ord er sant, har Herren kjent kulden i dødsskyggen. Det finnes ingen nedslåttthet i ånden – bortsett fra det syndige i den – som Jesus ikke har kjent. Det finnes ingen syndfri sjelesmerte og ingen syndfri hjertekval som han ikke har kjent. Han sier: «Spott har brutt mitt hjerte, så jeg er syk» (Sal 69,21). Frelserens fotspor viser seg i klippen for alltid, også i dødsskyggens dal! Skal vi ikke frimodig vandre fram mot korset og døden i Jerusalem når Jesus går foran?

Jeg vil avslutte det jeg har å si om denne skrekkens dal, med å vise at den ikke er en vanhellig sti, så mørk og trist den enn er. Synd hører ikke nødvendigvis med til hjertesorg. For Jesus Kristus, vår Herre, sa en gang: «Min sjel er bedrøvet inntil døden!» Det var ingen synd i ham, og derfor heller ingen i hans dype bedrøvelse. Vi har aldri sett verken en stor glede eller en stor sorg som var helt uberørt av synd. Men det behøver ikke nødvendigvis være noen synd i selve sorgen.

En kan være så glad og lykkelig som fuglen i luften uten at det behøver å være noen synd i lykken hans. Og en kan være svært nedbøyd uten at det er noen synd i nedtryktheten hans. Jeg sier ikke at det ikke er synd i noen av følelsene våre, men selve følelsen behøver ikke være syndig. Derfor vil jeg prøve å oppmuntre en og annen bror som er nedbøyd, for beklemtheten hans er ikke nødvendigvis å laste.

Hvis hans dype nedslåttthet i ånden kommer av vantro, så la ham tukte seg selv og rope til Gud om å bli fridd fra den. Men hvis sjelen hans sukker: «Selv om han slår meg, vil jeg stole på ham» (Job 13,15), da er nedslåttheten hans ingen synd. Hvis noen bryter ut: «Min Gud! Min sjel er nedbøyd i meg. Derfor kommer jeg deg i hu» (Sal 42,7), kan han ikke lastes for at han er nedtrykt. Apostelen Peter sier at «dere nå en liten stund, nødvendigvis har sorg i mange slags prøvelser» (1 Pet 1,6).

Nedslåttthet i ånden er derfor ikke under alle omstendigheter en grunn til å fordømme oss selv, selv om vi alltid gjør vel i å ta oss selv strengt. Selv om vi bør refse oss selv for nedslåttthet, er det best å være mild i dommen over andre. For sorgens vei er ikke nødvendigvis syndens vei. Den er en helliget vei, innviet ved utallige bønner fra mylder av pilegrimer som nå er hjemme hos Gud.

Da de vandret gjennom tåredalen, gjorde de den til en kildevang, og den hyllet dem inn i velsignelse. Og slik står det om dem: «De går fram fra kraft til kraft, de trer fram for Gud på Sion» (Sal 84,7–8).

II.

Det andre punktet vi skal tale om en kort stund, er pilegrimen og vandringen hans: «Om jeg enn skulle vandre i dødsskyggens dal.»

Du vil legge merke til at pilegrimen for det første er rolig og fattet når han ser den grufulle stien. Jeg tror ikke det er halvt så tungt å gå gjennom en vanskelighet som å tenke på den på forhånd. Med god grunn sier dikteren at «mange av oss dør tusen ganger mens vi frykter den ene døden». Vanskelighetenes forridere har ofte et mer skremmende ansikt enn vanskeligheten selv. Vi lider mer under frykten for prøvelsene enn under prøvelsene selv.

Men her har vi en mann som ser på dem med ro i sinnet: «Når jeg vandrer i dødsskyggens dal», sier han – «jeg vet at det skal skje – frykter jeg likevel ikke for ondt.» Er det en vanskelighet du klart ser er på vei, min venn? Er det tegn til at en storm vil bryte løs over deg? Se framtiden i møte med håp! La ikke motet svikte mens du venter på tordenen og orkanen.

David sa: «Om en hær leirer seg imot meg, frykter ikke mitt hjerte. Om krig reiser seg imot meg, enda er jeg trygg» (Sal 27,3). Fiender som ligger i leir, volder oss som regel mer bekymring enn motstandere som virkelig kjemper.

Når fienden først løfter krigsropet og rykker fram, blir motet vårt vekket, og vi møter ham ansikt til ansikt. Men så lenge han nøler og holder oss i uvisshet, står hjertene våre i fare for å bli vaklende. Vi kan se vår dødsfiende ligge i leir, men vi vet ikke om han vil angripe oss ved midnatt eller ved daggry, eller når stormløpet hans vil komme. Det skaper engstelse.

Derfor stråler den troen så herlig som kan si: «Selv om jeg vet at jeg snart skal lide, er jeg rolig når jeg tenker på det. Jeg frykter ikke for ondt.» Min kjære, be om at du må få være rolig og trygg mens du venter på prøvelsene dine, for det er halve seieren. Står det ikke skrevet om den troende: «Han skal ikke frykte for onde nyheter, hans hjerte er fast, det setter sin lit til Herren» (Sal 112,7)?

Pilegrimen går dessuten fram med faste skritt. «Om jeg enn skulle vandre», sier han. Det er ikke noe hastverk; han vandrer rolig framover. Som regel har vi det så travelt med å komme over prøvelsene våre, omtrent som han som sier: «Skal medisinen tas, så la det gå så fort som mulig.» Det er en tid for alle ting. La oss vente til trengselen kommer fra Herrens hånd. Han vet best hva som er rett tid.

«Jeg er i en så forferdelig angst», roper en, «jeg må se til å få slutt på saken i en fart på en eller annen måte.» Men, min kjære venn, troen har ikke et slikt forferdelig hastverk. «Den som tror, haster ikke» (Jes 28,16). Troen er rask når det gjelder å tjene Gud, men tålmodig når den skal vente på ham. Det er ingen rastløshet over salmisten: «Om jeg enn skulle vandre», sier han – rolig, uforstyrret, med sikre skritt.

Den erfarne Guds manns gang er en vandring. Unge mennesker løper: «Gutter blir trette og utmattet, og unge menn snubler. Men de som venter på Herren, får ny kraft … de går og blir ikke trette» (Jes 40,30–31). Når en Guds mann blir en far i menigheten og får overflod av styrke, vandrer han uten å bli trett og kraftløs. Å vandre er den jevne gangen for Kristi prøvede soldater.

David sier i virkeligheten: «Jeg skal vandre gjennom dødsskyggens dal like rolig som når jeg går en tur i hagen min om kvelden, eller går gjennom gaten i

mine gjøremål. Prøvelsen gjør meg ikke uskikket til å gjøre min plikt. Jeg gjør arbeidet mitt med den vanlige roen og fastheten.» Må Herren gi dere, mine kjære brødre og søstre, denne tillitsfulle og trygge troen!

For min del ber jeg om at han må gi meg den, for jeg trenger den sårt. Jeg har ofte måttet bekjenne at jeg mangler den, og gjør det fremdeles med skam og blygsel. For jeg tjener en velsignet Mester, og derfor burde jeg aldri engste meg eller la legemlige smerter få hjertet mitt til å skjelve og frykte. Å, hellige Trøster, fyll mitt hjerte med Guds fred!

Men hovedvekten i denne skildringen av pilegrimens vandring ligger på at han er helt uten frykt. Han sier: «Jeg frykter ikke for ondt.» Det er et vakkert syn å se et barn helt rolig midt i en fare som skremmer alle andre. Jeg har lest om en liten gutt som var om bord i et skip som ble overfalt av en orkan. Alle ble grepet av den største skrekk, unntatt denne lille gutten. Han var helt rolig mens skipet ble kastet hit og dit av de opprørte bølgene.

Da noen spurte ham hvordan han kunne være så rolig og glad under slike forhold, svarte han: «Jo, fordi kapteinen er faren min, og han står ved roret.» Han kunne ikke tenke seg at skipet kunne gå under så lenge faren hans sto ved roret. En slik tillit var tåpelig. Men det er ingenting tåpelig i en grenseløs tillit til deres Far i himmelen. Han både vil og kan føre trygt i havn hvert livsskip som blir overgitt i hans hender. Hvil i Gud og frykt ikke for noe ondt!

«Jeg frykter ikke for ondt. For du er med meg.» Her er noe enda mer enn å bli fri for frykt fordi Herren hjelper. For den sanne troende kan fryde seg i et opphøyet selskap. «Du er med meg.» Du – du – du, kongenes Konge, du som alle serafer skjuler ansiktet for i hellig ærefrykt for sin Skapers majestet! «Du er med meg» – du som selv den største av de store synker ned i den ytterste ubetydelighet for – du er med meg!

Hvor modig burde ikke den mannen være som vandrer med løven av Juda stamme som livvakt! Hvor faste skritt burde ikke den ta som går på en klippe og vet det: «Du er med meg.» Skjelvende bror, du ville føle deg helt trygg om du bare fikk øynene åpnet, så du kunne se det selskapet av engler som omgir deg. Du ville fryde deg over hvor trygg du er, om du så hester og vogner av ild rundt deg som vakt (2 Kong 6,17).

Men et slikt vern er som ingenting mot det som alltid er omkring deg. Gud er bedre enn titusener av vogner. «Guds vogner er to ganger ti tusen, tusen og atter tusen» (Sal 68,18). Men det herligste av alt er at Herren er blant dem; Gud er med hvert eneste av sine barn.

Vi bor i ham, og han bor i oss. «Dere i meg, og jeg i dere», sier Kristus (Joh 14,20). Det er en levende, evig forening mellom hver troende sjel og Gud. Hvilken grunn kan det da være til frykt? «Du er med meg.» Å, for en nåde å være modige pilegrimer og gå med sikre skritt, med et himmelsk følge som vår ære og vårt vern!

III.

Nå vil jeg avslutte med mitt tredje punkt, som er det som trer tydeligst fram i teksten: sjelen og hyrden. For David sier: «Din kjepp og din stav, de trøster meg.» Du vil se at salmen i sin helhet handler om en hyrde og en sjel som føler

seg som en sau. Kjeppen og staven, hyrdens kjennetegn, er de helliges trøst. For hva brukes kjeppen og staven til?

Legg først merke til at staven ble brukt når en talte sauene. Hyrden holder opp kjeppen sin, og sauene blir talt mens de går forbi under den. Det er salig når sjelen kan si: «Herren regner meg for en av sine. Jeg er i dødsskyggens dal, men jeg er en av Herrens egne, kjøpte sauer. Jeg er i stor bedrøvelse, men jeg er regnet med blant hans forløste.»

Den gode hyrde vokter alle sine sauer, og han vil bevare dem i denne grufulle dalen. «Herren kjenner sine!» (2 Tim 2,19), og han vil blotte sin arm til vern for dem. Han sier om sine sauer: «Og jeg gir dem evig liv, de skal aldri i evighet gå fortapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd» (Joh 10,28). Hvis han regner meg blant sine egne, vil han ganske sikkert verne og bevare meg, selv om jeg skulle være den ringeste og den svakeste i troen av dem alle.

Når jeg kan si: «Min elskede er min, og jeg er hans» (Høys 2,16), er jeg viss på at han vil gi meg alt godt. Vi trenger ingen bedre trøst. For da disiplene frydet seg over at åndene var dem lydige, sa Mesteren deres til dem: «Men gled dere ikke over dette at åndene er dere lydige! Gled dere heller over at navnene deres er innskrevet i himmelen!» (Luk 10,20). Har Israels hyrde pekt deg ut som en av sine egne, kan du med god grunn være ved godt mot. For Herren vil ikke miste noen av sine eller la fienden sluke noen av sauene hans.

Dernest brukes kjeppen til å herske med. Hyrdestaven, som nå legges i en biskops hånd for å vise at han burde være en hyrde, er et symbol på makt og herredømme. Hyrden er ikke bare sauenes vokter, men også deres herre. Husk at din Frelser er din hersker. «Dere kaller meg Mester og Herre. Og med rette sier dere det» (Joh 13,13). Men kjenner dere også lydighetens ånd?

Jeg håper at jeg gjør det, for jeg lengter etter å tjene ham. Jeg er ikke det jeg burde være, eller det jeg ønsker å være, men hjertet mitt lengter etter å lyde hans vilje. Jeg erkjenner hans lov som min lov, og jeg ønsker alltid å være en av hans mest hengivne undersåtter.

Jeg fryder meg ved tanken på at Herren regjerer. «Herren regjerer!» (Sal 97,1) er en del av sangen min. Hjertet mitt roper det ut. Jeg skulle ønske jeg kunne rope det ut på torget i alle byer. La Jesus Kristus regjere, og regjere i all evighet! Det herlige er at han regjerer. Hans kjepp og hans stav er hyrdekongens symboler. Og når vi bøyer oss for hans herredømme, finner vi trøst i hans kongelige makt og høyhet.

En tredje betydning – for ordene er fulle av lærdommer – er denne: Kjeppen og staven betegner veiledning. Det er med kjeppen at hyrden leder flokken sin. Det er svært godt og trøstefullt å vite at hyrden leder oss. «Du leder meg ved ditt råd, og deretter tar du meg opp i herlighet» (Sal 73,24). Vi er ikke våkne nok som Kristi sauer. Men om vi ga riktig akt på vår Herre, ville vi se ham lede oss ømt på en rett vei.

Når vi ikke er egenrådige, men venter på ham, leder han oss på en vei som vi ikke ville ha valgt selv, men det er den trygge og rette veien. Når vi ikke vet hvilken vei vi skal velge, overlater han det ikke til oss å gjøre et dårlig valg. Vi hører en stemme bak oss si: «Dette er veien, gå på den!» (Jes 30,21).

Når vi er i nød og vanskeligheter, er det salig å vite at Herren selv har ført oss dit. For da kan vi være visse på at veien skal bli rett og få en god utgang, siden vår hyrde ikke kan lede hjorden sin vill. Går vi dit Jesus fører oss, er det lederen som står ansvarlig for veien.

Den neste betydningen av kjeppen og staven er at de driver framover. Sauene er iblant late og vil ikke røre på seg. Da gir hyrden dem et støt med kjeppen og staven. Har du aldri kjent Guds vekkende støt? Kanskje du har fått et svært skarpt støt under en preken? Jeg vet at jeg til sine tider i Mesterens navn har måttet bruke kjeppen på visse sauer som ikke er fullt så raske som de burde være. Men de har så tykk ull at jeg knapt kan få dem til å kjenne det.

Men den store hyrden vet hvordan han skal røre ved dem. Han kan gi sauer som sakker akterut, et slikt støt at du plutselig ser dem løpe framover. Og du undrer deg over hvordan det kan ha seg at de går så ivrig i fremste rekke. Hvis jeg kjenner at trengselen leder meg fram på den rette veien og driver meg til å ære Gud mer, da er det sikkert at kjeppen og staven trøster meg.

Det er velsignet å bli bedrøvet etter himmelen. Det er ille å være fornøyd med å ikke gjøre noe. Det er forferdelig å synke ned i likegyldighet uten å bry seg om en kommer ut av den eller ikke. Men det er godt å bli prøvet så en blir ivrig etter å få mer nåde. Det er en trøst for en vis mann å se at kjeppen virker til det gode.

Men sist av alt bruker hyrden kjeppen og staven til å verne hjorden sin. Med dem verner han lammene mot markens ville dyr, så de ikke skal bli revet i stykker. Å, hvor herlig er ikke Kristus når han trer fram med sin evige makts våpen for å kjempe mot løven som vil sluke sjelen vår! Tenk på ham i himmelen, der han trer fram for sitt folk og lar sitt blod tale. Dette at han trer fram, er som en kjepp og en stav som han slår ulven med og driver løven og bjørnen bort med, så ingen av oss skal gå til grunne.

Han må og han vil verne sine utvalgte. Vi kan ikke godt tenke oss at Kristus vil miste sitt folk, som han har kjøpt med sitt eget blod.

Når noe har kostet deg mye, passer du gjerne godt på det. «Hud for hud! Men alt det en mann har, gir han for sitt liv» (Job 2,4). Og har han først gitt sitt liv, vil det han har kjøpt med det, bli ham dyrebarere enn hele verden. Kristus ville heller miste sitt liv enn miste sitt folk. Har han ikke selv sagt: «For jeg lever, og dere skal leve» (Joh 14,19)? Han sier om sine sauer: «Og jeg gir dem evig liv» (Joh 10,28). Og hva kan vel det være, om ikke et liv som skal vare evig?

Å, må Gud gi hver eneste som er samlet her, den troen jeg har talt om! Kanskje noen av dere ennå ikke har overgitt sjelen sin til Kristus. Du vet at troen er frelsens vei. Hvorfor følger du den da ikke? Sett din lit til ham, rett og slett, bare til ham, nå! Troen har en underfull makt til å skape hjertet om. Når du setter din lit til noen, elsker du ham. Du kan ikke være fiende av en du stoler på.

Troens virkning på følelsene er underfull. Den forandrer hele mennesket, både natur og tilbøyelighet. Gud gi at du må lære Kristus å kjenne! For de som lærer hans navn å kjenne, vil sette sin lit til ham. Og når du kjenner ham og stoler på ham, skal du få grunn til å bekjenne med oss: «Salig er det mennesket som setter sin lit til deg» (Sal 84,13). Gud velsigne dere, kjære venner, for Jesu skyld! Amen.

8. søndag etter trefoldighet: Å ta imot frelsen

> «Derfor fikk han løftet ved tro, for at det kunne være av nåde, slik at løftet kunne stå fast for hele ætten, ikke bare for dem som har loven, men også for dem som har Abrahams tro. Han er jo far til oss alle» (Rom 4,16).

Dagens tekster i 1899: *Rom* 4,9–25 *og Matt* 7,12–14.

Mer og mer kjenner jeg at det er viktig å holde fram kristendommens grunnsannheter, for mange steder blir de skjøvet langt inn i skyggen. En dag nylig sa noen til meg at selv den evangeliske prekestolen trengte å bli evangelisert. Jeg er redd det er altfor sant. Derfor vil vi gi evangeliet og dets hovedlære, rettferdiggjørelsen ved tro, en så framtredende plass at en slik bemerkning ikke rammer oss.

Vi har hørt det sagt at om noen kunne finne opp et instrument som prøvde prekener slik en melkeprøver prøver melk, ville det være vanskelig å finne spor av Ordets uforfalskede melk i mange moderne prekener. Jeg vil ikke være hard, men jeg er redd anklagen er altfor velbegrunnet. I mange prekener betyr en fin stil mer enn læren, og «visdoms overtalende ord» (1 Kor 2,4) får langt større plass enn Kristi kors.

Dessuten er det alltid behov for evangeliet. Noen mennesker må alltid ha det, ellers går de fortapt. Det er en tvingende nødvendighet. Det finnes finere og mer kunstferdige ting å tale om enn enfoldigheten i Kristus, men det finnes sannelig ikke noe som er mer nyttig og nødvendig.

Veiskiltene ved korsveiene har bare enkle innskrifter, som regel bare navnet på byen eller bygda som veien fører til. Tenk om de ble visket ut og erstattet med utvalgte vers av diktere som Byron og Milton, eller med dype tankesprog av en Cowper eller en Young. Da er jeg redd det ville komme høylytte klager fra folk som hadde gått seg vill. De ville si at hvor fin diktningen enn var, var det en frekkhet å håne dem med et vers i stedet for et klart og greit svar på hvor hovedveien fører.

La dem som vil, drive med poesi og høytflyvende talemåter. Vi for vår del vil sette opp veiskiltene til frelsens vei og la innskriften bli malt med så store bokstaver at alle som vil gå den, kan se den.

Kom da, så går vi til teksten vår og til troens evangelium. Spørsmålet i dag er: Hvordan blir evangeliet tatt imot? Svaret er: ved tro. Vårt første punkt er

grunnregelen: «Arven er av tro.»[1] Vårt andre punkt er den første grunnen til det: «for at det kunne være av nåde». Og vårt tredje punkt er enda en grunn: «slik at løftet kunne stå fast for hele ætten».

I.

Først altså grunnregelen: Det er av tro. Med arven menes her all den velsignelse som strømmer til oss gjennom Kristus. Den velsignelsen som er lovet i nådepakten, får vi ved tro. Med ett ord: Her menes frelsen ved tro.

Hva er så tro? Det er å holde fast på Herrens løfter – å ta Gud på ordet og stole på ham. Noen av de gamle puritanerne pleide å dele troen i tre deler. Det var ikke helt treffende, men det var anskuelig. Den første delen var selvoppgivelse. Den er nok snarere en forberedelse til troen enn selve troen, for her bekjenner et menneske at det ikke kan stole på seg selv og sitt eget verk, og derfor gir det avkall på det.

Den andre delen, sa de, var tillit. Ved den setter et menneske sin lit til Herrens løfter, hviler på Jesus og overgir sin sjel i hans hender. Den tredje delen av troen, sa de, var tilegnelse. Ved den tilegner et menneske seg det Gud i sine løfter gir den troende. Han tar alt dette som sitt eget, lever av det og gleder seg i det.

Det kan sannelig ikke være noen sann tro uten selvoppgivelse, tillit og en viss grad av tilegnelse. Der disse tre tingene finnes, eier sjelen troen. Men vi skal forstå bedre hva tro er etter hvert som vi utvikler emnet vårt, om det behager Gud å opplyse oss ved sin Hellige Ånd. Kjære venner, dere ser lett at velsignelsen kom ved tro for Abraham, og det samme gjelder alle som ved troen er barn av den troende Abraham.

For det første gjaldt dette Abraham. Løftet ble gitt ham ved tro, ikke ved lovgjerninger eller egne anstrengelser. Han hvilte utelukkende på Guds løfte. I neste vers leser vi: «Til far for mange folkeslag har jeg satt deg. Han er vår far i Guds øyne – den Gud som han trodde på, han som gjør de døde levende og kaller på det som ikke er til, som om det var til» (Rom 4,17).

Abrahams tro besto i at han holdt fast på Guds løfter, og det gjorde han helt og fullt. Han bodde langt borte i Kaldea da Herren kalte ham og lovet å gi ham et land og en ætt. Og han dro ut, selv om han ikke visste hvor han skulle komme. Han bodde i telt i løftets land, som i et fremmed land, men likevel trodde han at landet skulle bli hans eget.

Gud lovet å gi ham en tallrik ætt, og likevel hadde han ingen barn. År etter år gikk, og både han og hans hustru ble gamle, men fremdeles hadde de ingen barn. Endelig ble Ismael født, men Abraham måtte snart gi opp det håpet han hadde knyttet til ham, for løftet gjaldt ikke Ismael. Nå måtte han vente fjorten år til, men han slapp ikke troen på Herrens løfte.

Da Isak var født og vokst opp, trodde Abraham at pakten skulle bli stadfestet i ham. Likevel tvilte han ikke i vantro da Herren befalte ham å ofre sønnen. Han regnet med at Gud var mektig til å reise opp fra de døde eller til å oppfylle sitt ord på en annen måte.

Legg nå merke til at vi har mange flere løfter, og de står skrevet i det inspirerte Ordet, som vi kan gå til når vi vil. Abraham fikk bare et muntlig løfte nå og da,

[1] NB: «Derfor fikk han løftet ved tro».

og likevel klynget han seg til det og hvilte på det. Han hadde ikke noe annet å stole på, og han så ikke noe tegn til en ætt som kunne oppfylle løftet om at han skulle bli verdens arving og far til mange folk. Likevel trengte han ingen annen grunn for sin tro enn denne: Gud hadde sagt det, og Gud ville holde sitt ord.

Abraham hadde også øye for selve kjernen i løftet: Messias, Jesus, vår Herre. Jeg vet ikke om Abraham forsto hele den åndelige betydningen av pakten som ble opprettet med ham – antakelig ikke. Men han forsto at Kristus skulle fødes av ham, han som alle slekter på jorden skulle velsignes i. Da Herren sa til ham at han ville gjøre ham til en velsignelse, og at alle slekter på jorden skulle velsignes i ham, er det godt mulig at Abraham ikke så hele fylden i dette underfulle ordet. Men han så at han skulle bli stamfar til Messias.

Vår Herre selv er min hjemmel for denne tanken: «Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg» (Joh 8,56). Det var ingen sannsynlighet for at denne mannen, gammel og grå og med en hustru på nitti år, noen gang skulle bli far. Likevel trodde han fullt og fast at han skulle bli far til mange folk – og det av ingen annen grunn enn at den levende Gud hadde lovet ham det. Å, for en herlig tro, en slik tro som Gud vil ha! Det var dette som rettferdiggjorde Abraham og gjorde ham til de troendes far.

Abrahams tro ga Gud ære. Det står i det tjuende verset: «Men på Guds løfte tvilte han ikke i vantro, men han ble sterk i sin tro, idet han ga Gud ære» (Rom 4,20). Gud hadde gitt et løfte, og Abraham så på Herrens løfte med vedvarende ærefrykt. Han mistenkte ikke Herren for falskhet. Han trodde ikke at Herren ville spotte sin tjener eller love i dag det han ville ta tilbake i morgen. Han visste at Jehova ikke kan lyve, og at han ikke er et menneske så han skulle angre (4 Mos 23,19).

Abraham ga ære til Guds sannhet og samtidig også til hans makt. Han var helt sikker på at Herren ikke hadde lovet for mye, men var mektig til å holde det han hadde lovet. Vi begrensede mennesker sier ofte mer enn vi kan gjøre. Tungen er ofte lengre enn armen. Men slik er det aldri med Herren. Skulle han si noe og ikke gjøre det? Er noe umulig for Gud? Abraham trodde i tilbedelse på den levende Guds uforanderlighet, sannhet og makt, og han ventet at ordet hans skulle bli oppfylt.

Og nå må hver den som er frelst, ha en tro av samme slag. Alle som har tatt imot frelsen, har fått den ved en tro som ligner Abrahams. For er vi frelst, mine brødre, så tilegner også vi oss Guds løfter og hviler på dem. Den ene troende tar særlig ett ord til seg, en annen et annet. Vi finner et særlig dyrebart ord, sikkert og pålitelig, og på det bygger vi vårt håp og finner ankerfeste for vår ånd.

Og mens vi fortsetter å granske Herrens ord i tro, tar vi hvert løfte slik det står, og sier: «Dette er sant», og: «Dette er sant.» Slik hviler vi på dem alle. Er det ikke slik med dere alle, dere som har fred med Gud? Fikk du ikke freden ved å hvile på Guds løfter, som du fant i hans ord, og som Den Hellige Ånd gjorde levende for deg? Hadde du noen annen grunn for din tillit enn Guds løfter? Jeg vet at dere ikke har noen annen, mine brødre, og at dere heller ikke ønsker eller begjærer noen annen.

Også vi tror på Gud under store vanskeligheter. Var det tungt for Abraham å tro at han skulle få en sønn, så tror jeg ikke det er lettere for en stakkars nedtrykt synder å tro de rike løftene som evangeliet forkynner ham. Han er overbevist om sin store skyld og overbevist om at Gud må straffe ham for den.

Kan jeg tro at den rettferdige Gud ser på meg, en synder, med kjærlige øyne? Kan jeg tro at han likevel bare ønsker å benåde meg, enda jeg har syndet mot ham og overtrådt alle hans bud?

Hjertet mitt er hardt, alt er mørkt omkring meg, og jeg ser ikke annet enn et forferdelig helvete som åpner gapet mot meg og skal bli min evige lodd. Kan jeg midt i alt dette tro at Gud har planlagt min frelse og gitt sin Sønn i døden for meg? Kan jeg tro at han nå innbyr meg til å komme og ta imot en full, fri og øyeblikkelig tilgivelse av hans hånd? Kan evangeliets budskap virkelig gjelde en så uverdig opprører som meg?

Loven og Guds rettferdighet ser ut til å vitne mot at en så underfull barmhjertighet som den evangeliet forkynner, kan være sann. Det er vanskelig for et knust hjerte å tilegne seg dette. Men den troen som frelser sjelen, holder fast på løftene midt i all larmen og tross lovens forferdelige torden. Den vakte sjelen skjelver, men Den Hellige Ånd gir den likevel kraft og nåde til å ta imot den store Faderens ord. Den får hvile på den soningen han har skaffet til veie, og finne trøst og ro i den faste vissheten at Gud for Jesu skyld tar syndene bort.

Samtidig holder troen fast på et annet stort under, nemlig gjenfødelsen. Det synes jeg er en like stor troshandling som da Abraham trodde at to gamle mennesker noen gang skulle få et barn. Saken står slik: Her er jeg, død av naturen, død i overtredelser og synder. Abraham og Sara var ikke mer døde og ufruktbare av naturen enn min sjel er overfor alt godt.

Er det da mulig at jeg skal leve for Gud? Kan det komme liv i dette steinharde hjertet ved Guds kjærlighet, så jeg kan fryde meg i Gud? Er det mulig at jeg med et så fordervet og forvendt hjerte som mitt kan stå opp og vandre i samfunn med den hellige Gud, kalle ham min Far og kjenne barnekårets Ånd i hjertet? Kan jeg, som nå er redd for Herren, virkelig komme til å glede meg i ham?

«Å», sier den stakkars nedtrykte synderen, «kan jeg, som har gjort opprør mot Guds trone, ja, som til og med prøvde å tvile på at han finnes – kan jeg noen gang få full fred med ham, så han vil kalle meg sin venn, åpenbare sine hemmeligheter for meg og lytte til min røst i bønnen? Er det mulig?» Den troen som frelser sjelen, holder fast på at gjenfødelse og helliggjørelse er mulig. Ja, mer enn det: Den hviler på Jesus og gir rett til å bli Guds barn og til å overvinne synden. Dette er sannelig å tro Gud.

Ved slutten av kapitlet blir det sagt at denne frelsende troen hviler på Guds makt, slik den er åpenbart i Jesus. Vi er de som tror «på ham som reiste Jesus, vår Herre, opp fra de døde, han som ble gitt for våre overtredelser og reist opp til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,24–25). Mine kjære, vi tror at Jesus døde – at han døde like sikkert som noen annen som er død – men at han likevel sto opp fra de døde om morgenen den tredje dagen ved Guds makt.

Det er ikke utrolig for oss at Gud kan reise opp fra de døde. Vi tror derfor at Gud, som reiste opp den døde, også har reist oss opp fra vår død i synden, og at

han vil reise våre legemer opp av graven når de har sovet en tid i jordens fang. Vi tror også at vår Herre Jesus døde for våre overtredelser og tok dem bort. Vår tro bygger på at Herren Jesus sto i vårt sted, og den hviler der med fast tillit.

Vi tror også at han sto opp igjen fordi stedfortredelsen hans ble godtatt og vår overtredelse var sonet for evig. Han sto opp igjen for å vise at vi er rettferdiggjort i ham. Dette er grunnen vi står på. Jeg tror at jeg skal bli frelst, ikke på grunn av det jeg er i meg selv eller kan gjøre, eller blir i stand til å gjøre senere. Jeg tror det bare fordi Gud har lovet å frelse dem som tror på Jesus Kristus, som led i deres sted.

Jesus har stått opp for å vise at hans lidelse og soning ble godtatt for de troende. Derfor har vi trøst og frimodighet. Dette er veien som hver troende blir frelst på – den og ingen annen. Som Abraham trodde, slik tror også vi. Her er grunnregelen: Det er ved tro.

II.

Nå kommer vi til vårt andre punkt. Vi skal se på den første grunnen til at Gud har valgt å la frelsen skje ved tro: «for at det kunne være av nåde».

Mine kjære venner, Herren kunne ha latt frelsen skje ved en mildere form for gjerningshellighet. Men da ville den ikke vært av nåde. Det er en grunnregel som jeg ikke trenger å forklare nå. For er frelsen «av nåde, da er det ikke mer av gjerninger. Ellers blir nåden ikke lenger nåde. Men er det av gjerninger, da er det ikke mer av nåde. Ellers er gjerningen ikke lenger gjerning» (Rom 11,6).[2]

Vann og olje lar seg ikke blande, og ild og vann kan ikke forlikes. Slik er det også med de to grunnsetningene: fortjeneste og fri nåde. Du kan ikke gjøre en lovgjerning til vilkår for en nådevelsignelse uten samtidig å blande inn noe fremmed. Da fører du i virkeligheten sjelen inn under gjerningenes ordning og ødelegger hele nådens plan.

Nåde og tro passer sammen og drar sammen som et spann. Men nåde og fortjeneste er motsetninger og drar hver sin vei. Derfor har Gud ikke funnet det godt å spenne dem sammen. Han vil ikke bygge med materialer som ikke passer sammen, eller bruke kalk som ikke er blandet riktig. Han vil ikke lage et bilde som er delvis av gull og delvis av leire, eller et klesplagg av lin og ull. Nei, hans verk er fullendt og helstøpt: Det er bare nåde.

Når vi ser på Abraham, er det klart at velsignelsen Gud hadde lovet, måtte være av nåde, siden han fikk den ved tro. Du har vel aldri hørt noen si at Abraham ble frelst ved egen fortjeneste. Og likevel var Abraham en svært hellig mann. Det er nok flekker i livet hans – og hvem har vel ikke ufullkommenheter i sitt liv? Men han er og blir en av de prektigste skikkelsene i historien.

Likevel tenker ingen på Abraham som selvrettferdig eller på noen måte i slekt med fariseeren som sa: «Gud, jeg takker deg fordi jeg ikke er som andre mennesker» (Luk 18,11). Jeg har aldri hørt noen antyde at den store patriarken hadde noe å rose seg av for Gud. Han kalles ikke «de uskyldiges far», men «de troendes far».

[2]NB har bare første halvdel av verset: «Men er det av nåde, da er det ikke mer av gjerninger. Ellers blir nåden ikke lenger nåde.»

Når vi leser om Abrahams liv, finner vi at Gud kalte ham ved sin suverene nåde. Gud sluttet pakt med ham som en gjerning av fri nåde, og barnet han fikk, var ikke en frukt av kjødets kraft, men alene av løftet. I patriarkens liv hersket nåden ved rettferdighet til evig liv. Det viser seg på tusen måter, hver gang troen hans griper løftet. Siden Abrahams hellighet var en frukt av hans tro, kan ikke velsignelsen hans tilskrives noe annet enn Guds nåde.

Og når vi nå er frelst ved tro, vil hver den som er omvendt, selv erfare at det er av nåde. Troen er en så selvoppgivende handling at den som håper på evig liv ved den, aldri kaller sin egen fortjeneste annet enn skrap og tap. Nei, brødre, løftets barn kan ikke bo i hus sammen med trellkvinnens sønn. Når Isak vokser opp, må Ismael ut. Troens grunnsetning tåler ikke det minste krav om menneskelig fortjeneste. De som holder fast på rettferdiggjørelsen ved tro, er de eneste som kan tro på frelse av nåde.

Den troende kan vokse i nåden til han blir fullt viss på sin egen frelse. Ja, han kan bli hellig for Herren i svært høy grad og helt innviet til ham med legeme, sjel og ånd. Men du vil aldri høre den troende tale om sin erfaring, sin framgang eller sine anstrengelser som grunn til å opphøye seg selv, eller som grunn til å føle seg tryggere. Han våger ikke å stole på sine gjerninger eller følelser, for det er ved troen han står.

Han kan ikke slippe den enfoldige troen. I samme øyeblikk som han gjør det, kjenner han at grunnen svikter under ham, og han synker ned i åndelig forvirring. Derfor vender han tilbake til sin hvile og bestemmer seg for å bli i troen på sin oppstandne Frelser. For der lever og ånder han i Guds nåde.

Troen kommer dessuten aldri i strid med nåden. Når synderen kommer og stoler på Kristus, og Kristus sier til ham: «Jeg tilgir deg fritt av min nåde», svarer troen: «Å, Herre, det er det jeg trenger og det jeg tror på. Jeg ber deg handle med meg nettopp slik.» – «Men om jeg gir deg evig liv, er det ikke fordi du fortjener det, men for mitt eget navns skyld.» Og troen svarer: «Å, Herre, også det er nøyaktig det jeg ønsker og begjærer. Det er summen av min bønn.»

Når troen så vokser seg sterk og får makt hos Gud i bønnen – og å, hvordan den kan bøye hans allmakt til sitt beste! – da bygger alle dens bønner på nåden alene og ikke en eneste av dem på menneskelig fortjeneste. Aldri låner troens bønn våpen fra Sinai eller ber om noe som en velfortjent gunst. Den holder seg alltid til den nådige Guds løfte og venter alt av Guds trofasthet.

Troen er dessuten godt skikket til å vise Guds nåde, fordi den er nådens barn. «Å», sier troen, «jeg har grepet pakten, jeg har tilegnet meg løftene, jeg har sett Kristus, jeg har kikket inn i himmelen og fått en forsmak på den evige gleden. Men jeg er Guds verk. Jeg ville aldri ha vært til om ikke Guds Ånd hadde skapt meg.»

Den troende vet at troen hans ikke er noe som vokser av seg selv i hjertets jordsmonn. Den er en sjelden og fremmed plante som Guds visdom må plante der. Han vet også at om ikke Herren gir den næring, vil troen hans dø bort som en visnet blomst. Han vet at troen hans er et stadig under. For den blir født, holdt oppe og bevart ved en makt som er like stor som den som reiste vår Herre Jesus Kristus opp fra de døde.

Om jeg møtte en engel i et skur, ville jeg skjønne at han ikke var født der, men var kommet ned ovenfra. Slik er det også med troen: Dens himmelske opphav er åpenbart for alle. Siden troen har sitt opphav i nåden, kan den aldri bli annet enn venn, forsvarer, talsmann og opphøyer av Guds nåde. Derfor er arven av tro, for at den kunne være av nåde.

III.

For det tredje er det enda en grunn til at tro og nåde er den frelsesveien Herren har valgt: «slik at løftet kunne stå fast for hele ætten». Se nøye på dette, mine kjære venner. Frelsen er ved tro og ikke ved gjerninger, for at løftet kunne stå fast for hele ætten.

For det første kunne løftet ikke ha stått fast for oss hedninger ved loven, for i en viss forstand sto vi slett ikke under Moseloven. Les videre, så vil du se at det står: «… stå fast for hele ætten, ikke bare for dem som har loven, men også for dem som har Abrahams tro. Han er jo far til oss alle.» Det vil si: Jødene, som tok imot omskjærelsens tegn og kom inn under den seremonielle loven med påskelammet og offerdyrene, kunne kanskje ha nådd fram ad lovens vei, men vi hedninger ville vært utestengt.

Overfor lovens husholdning er vi fremmede. Vi har aldri hørt til den eller hatt del i dens forrettigheter. Derfor har nåden funnet det godt å velsigne oss ved troen, for at hedningene skulle få del i paktens velsignelser like så vel som jødene.

Men det er en dypere grunn også: Frelsen er ved tro fordi den andre frelsesveien allerede har slått feil på alle måter. Vi har alle overtrådt loven og dermed stengt oss ute fra enhver mulighet til å bli frelst ved egen fortjeneste. At vi sviktet straks fra begynnelsen, har gjort ende på ethvert håp for framtiden. Derfor kan intet kjød bli rettferdiggjort ved lovgjerninger. Hvilket håp er det da igjen for oss, om vi noen gang skal bli frelst, unntatt ved troen alene? Bare denne døren står åpen for oss. La oss prise Herren for at ingen kan lukke den.

Dernest er frelsen av tro for at den skal stå fast. Under gjerningenes ordning kan ingenting bli fast og sikkert. Tenk dere, mine brødre, at dere sto under en frelsespakt av gjerninger og hadde oppfylt den punktlig til nå. Likevel kunne dere ikke være trygge. Er du sytti år og har holdt alle buddene til i dag? Vel, da er du en god del bedre enn far Abraham. Menneskelig talt var han en fullkommen mann uten ytre synder, men jeg tror likevel ikke at han sto plettfri for Gud og hans lov en eneste dag.

Etter alt dere har gjort i alle disse årene, kunne dere lett miste alt før dere hadde spist neste måltid. Hvis tryggheten deres hviler på deres egne gjerninger, er dere ikke trygge, og dere kan aldri bli det så lenge dere lever i dette livet. For dere kunne lett synde, og den ene overtredelsen ville gjøre frelsen umulig etter denne pakten. «Når en rettferdig vender seg bort fra sin rettferdighet og gjør urett, … skal han dø» (Esek 3,20).

Men se her det herlige ved frelsen av nåde! Når du ved løftet kommer over på troens grunn, står du støtt, og sjelen din er ikke lenger i fare. Her er en sikker grunnvoll, for Guds løfte kan ikke slå feil. Hviler min frelse på Herren, og tar jeg imot den fordi han har bestemt den, lovet den i sin pakt og sikret meg den

ved Jesu Kristi blod, da er den min så sikkert og fast at verken liv eller død eller Satan kan rive den fra meg.

Om jeg så skulle leve like lenge som Metusalah, ville troen min likevel ha det samme løftet å hvile på. Og mens den klynger seg fast til det, kan ikke de mange årene rokke ved dens trygghet og visshet. Løftet kunne ikke ha stått fast for en eneste av oss på noen annen måte enn ved tro. Men nå står det fast for alle.

Hvis løftet hadde vært knyttet til lovgjerninger, ville det dessuten vært noen av selve ætten som det aldri ville nå fram til. En av Abrahams ætt hang døende på et kors, og om et par timer skulle bena hans bli knust, for at han skulle dø fortere og bli begravet. Hvis frelsen hadde vært av gjerninger, hvordan skulle da den stakkars døende røveren bli frelst? Hendene og føttene hans er naglet fast, og han er i selve dødens gap. Hva kan han gjøre?

Løftet ville ikke ha stått fast for ham, mine brødre, hvis det hadde vært noe gjerningsvilkår. Men han trodde. Han festet et troende øye på Kristus og sa: «Jesus, husk meg» – og løftet sto fullkomment fast for ham. For svaret var: «I dag skal du være med meg i Paradis!» (Luk 23,42–43).

Mange av Guds utvalgte er kommet i en slik stilling at det ikke finnes noen annen utvei enn troen. Men nåden har gjort troshandlingen til en guddommelig mulighet. Det var godt for dem som ble bitt av de brennende slangene i ørkenen, at alt som ble krevd av dem, var et blikk. For et blikk var mulig selv når den rasende giften fikk blodet til å koke og hele kroppen til å brenne av feber.

Troen er mulig for den blinde, den lamme, den døve og den stumme. Troen er mulig selv for den mest enfoldige, for den fortvilte og for den som er tynget av skyld. Troen er mulig for barn så vel som for de aller eldste, for den ulærde så vel som for den lærde. Den er sannelig utvalgt som beger for det levende vannet. For det begeret er ikke for tungt for den svake, ikke for stort for den lille og heller ikke for lite for den voksne.

Jeg vil bare legge til et par ord, brødre, så er jeg ferdig. Jeg vil spørre dere som tror på Kristus – dere som hviler på Guds løfter, dere som hviler på det fullbrakte verket til ham som ble gitt for deres overtredelser: Hvordan har dere det? Gleder dere dere over den urokkelige tryggheten dere har? Mens jeg har arbeidet med dette emnet og tenkt over det, har sjelen min hatt fullkommen fred.

Jeg kan ikke se at Gud selv kunne gi den troende noe som gjorde ham tryggere enn Jesu Kristi verk. Gud kan ikke lyve, det vet du jo. Han må holde sine løfter – er du ikke sikker på det? Hva mer kan du begjære? Som et lite barn tror sin fars ord uten innvendinger, slik skulle vi hvile på Jehovas rene og bare løfte. Gjør vi det, skal vi få erfare den freden «som overgår all forstand», og som skal «bevare deres hjerter og deres tanker i Kristus Jesus» (Fil 4,7).

Jeg våger ikke å si noe annet eller å tie. For jeg er overbevist om at jeg i sannhet kan si: «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud» (Rom 5,1). Og av denne sjelefreden spirer det fram mye kjærlighet og et inderlig samfunn med Kristus. Troen stoler på sin Gud for tid og evighet, i smått og stort, i det legemlige så vel som i det åndelige, og det bærer enda edlere frukter.

Å, velsignede Gud, for en samklang det er i ønske, hjerte og mål mellom deg og den sjelen som stoler på deg! Hvordan er ikke hjertet vårt blitt bøyd etter din

vilje! Hvordan har ikke hjertene våre lært å fryde seg i deg! I alle ting vokser vi opp til ham som er vårt hode, vårt liv, vårt alt.

Og til slutt, dere som ikke er frelst, som har vært her i dag og hørt om denne frelsen ved tro: Jeg bønnfaller dere: Gi dere ikke til ro før dere har satt deres lit til Herren Jesus Kristus og hviler på Guds mektige løfter. Her er ett: «Deres synder og deres lovovertredelser vil jeg ikke lenger minnes» (Hebr 10,17). Her er et annet, som er svært oppmuntrende: «For hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Rom 10,13).

Påkall ham i bønn, og si: «Herre, jeg har påkalt deg, og du har sagt at jeg skal bli frelst.» Tro løftet om at hver den som tar imot Jesus Kristus, skal bli frelst.

«Men om jeg så ikke skulle kjenne noen glede og fred?» Tro løftet likevel, så skal gleden og freden komme. «Men om jeg ikke skulle få se noe tegn?» Be ikke om noe tegn. Vær tilfreds med å sette din lit til Guds ord uten noe annet tegn enn Guds trofaste vesen, og gi ham slik ære. «Salige er de som ikke ser, og likevel tror» (Joh 20,29).

Vær viss på at Jehova ikke kan lyve. Og når han nå har lovet å benåde alle som tror på Jesus, så klyng deg til dette ordet, og du skal bli frelst. Synder, jeg har lagt fram frelsens vei for deg så enkelt jeg kan. Vil du ta imot Jesus eller ikke? Må Guds Ånd mildt bøye deg til å si: «Ta imot ham? Ja, det vil jeg sannelig!» Gå da i fred, og fryd deg fra nå av og for evig. Gud velsigne deg. Amen.

9. søndag etter trefoldighet: Kjærligheten utøst i hjertet

«Og håpet gjør ikke til skamme, for Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som er oss gitt» (Rom 5,5).

Dagens tekster i 1899: Rom 5,1–11 og Luk 12,42–48.

Apostelen stiller fram for oss en stige som den Jakob så, der den ene enden sto på jorden og den andre nådde til himmelen. Trengselen er det nederste trinnet. Men vi stiger høyere når vi ser at den virker tålmodighet. Så kommer vi enda et trinn opp, for tålmodigheten virker et prøvet sinn. Og vi stiger enda høyere, for det prøvede sinnet virker håp. Og håpet, som ikke gjør til skamme, når helt opp til Guds egen trone, og hans kjærlighet blir utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd som er oss gitt.

Jeg kunne sammenligne disse versene med trappesangene som Israels stammer sang når de gikk opp til templet. Hver gang de hvilte underveis, sang de en ny salme, og David sa: «De går fram fra kraft til kraft, de trer fram for Gud på Sion» (Sal 84,8). Pilegrimen bryter opp fra trengselens øde og triste daler og går videre til tålmodigheten. Der synger han salmene sine i skyggen av klippen. Så tar han ned teltet og går videre til erfaringen, og ved dens kilder og under dens palmetrær blir han vederkveget.

Snart går han videre igjen, fra erfaring til håp. Og han stanser ikke før Guds kjærlighet er utøst i hjertet hans og han har nådd det nye Jerusalem. Der tilber han den evig velsignede Gud og drikker i fulle drag av hans evige kjærlighet.

Det er for meg som om vår store Melkisedek, Herren Jesus, kom sitt stridende og vandrende folk i møte med brød og vin. Du leser om trengslene. De er den troendes kriger, men han skal seire, slik Abraham overvant kongene og drev dem bort med sin bue. Herrens stridsmenn er ofte trette og utmattet, men Guds kjærlighet blir ofte i nåde utøst i hjertene deres.

Det er det hellige brødet som holder Herrens folk oppe i hungerstider og styrker dem på vandringen. Slik gjør det helt til de får spise himmelens brød og drikke den nye vinen, klar og funklende, ved Lammets bryllupsbord. Der skal de være sammen med den herlige brudgommen for evig.

Med Den Hellige Ånds hjelp skal vi i dag først si litt om Guds kjærlighet. Dernest skal vi tale om denne kjærligheten som blir utøst i hjertet ved Den Hellige Ånd. Og til sist skal vi tale om hvordan dette stadfester vårt håp. Apostelen

forteller oss jo at håpet ikke gjør til skamme, fordi Guds kjærlighet styrker og holder oss oppe når den er utøst i våre hjerter ved Den Hellige Ånd.

I.

Først altså litt om Guds kjærlighet. Det er et emne så bredt og dypt at det ligner det store Atlanterhavet, der min lille båt blir borte som en prikk på den store flaten. Hvordan skulle jeg makte å tale om sannheter så store og dype at selv de største teologer ville gå seg vill og de mest veltalende predikanter komme til kort? Guds kjærlighet – hvordan skal jeg prøve å tale om den? Jeg kan bare røre ved overflaten. Å dukke ned i dypet er umulig for meg.

Tenk først et øyeblikk over hva det er tale om her: Guds kjærlighet. Guds medfølelse med den som lider, kan jeg forstå ut fra hans milde natur. Guds godhet mot den som er i nød, kan jeg også fatte ut fra hans gavmilde vesen. At han kan ha medlidenhet med de uvitende og villfarne, og at han kan se med ømhet på dem som lider og holder på å gå til grunne, kan jeg lett tro. Men det er ikke dette teksten taler om. Det er ikke medlidenhet, ikke ømhet, ikke medfølelse, men kjærlighet, og den er mye mer enn alt dette.

Du synes synd på tiggeren, men du kan likevel ikke elske ham. Du kan ha medlidenhet med forbryteren, men du kan likevel ikke ha behag i ham. Du ser med deltakelse på den som lider, selv om det ikke er noe i hans karakter eller person som drar følelsene dine mot ham. Folk tror som regel at de har gjort nok når de har vist godhet, selv om hjertet ikke gløder av noen følelse. Og de tar gjerne denne godheten for kjærlighet til nesten. Når medlidenheten og deltakelsen har vist seg i en velgjerning, tror de at de har gjort alt som kan kreves av dem.

Men teksten vår taler ikke om dette. Den taler om kjærlighet – om virkelig hengivenhet og følelse hos Gud. Jeg bønnfaller dere som sitter her: Løft sjelene deres, sett forstanden i arbeid, og strev for alvor etter å fatte Guds kjærlighet. Er du i Kristus Jesus, så elsker Gud deg i dag. Men hva skal jeg sammenligne den kjærligheten med som strømmer fra Jehovas hjerte? Vi prøver å forstå Guds kjærlighet til sitt folk ut fra vår egen kjærlighet til barna våre, til ektefellen og til vennene våre.

Men Gud elsker sitt utvalgte folk i langt større grad og i en høyere mening, og hans kjærlighet er av et edlere og renere slag. Tenk over dette, du som tror, og undre deg over at Gud kunne elske en slik som deg. Herren elsker deg. Han har sin lyst og glede i deg. Du gir ham virkelig behag. Han våker over deg, du hører til hans familie, og navnet ditt er skrevet på hans hjerte.

Han elsker deg – kan du fatte den tanken? Kan du det, kan ingen lovsang fullt ut uttrykke takknemligheten din. Kanskje er høytidelig stillhet det eneste som passer for sjelens tilbedelse. Tenk over dette igjen og igjen! Han som skapte himmelen og jorden, elsker meg! Han som har engler som farer av sted som lynet for å utføre hans befalinger, han som får både himmel og jord til å skjelve når han setter foten ned, han som har et smil som er en himmel og et truende blikk som er et helvete – han elsker meg!

Den uendelige, allmektige, allvitende og evige, en Ånd som ikke kan fattes – han, ja, han har vendt sin kjærlighet mot menneskenes barn og mot meg. La

hver troende si i sitt hjerte: «Nettopp meg, blant den store mengden.» Å, det er forbløffende, det er underfullt!

Han har sagt til oss det han aldri sa til englene. For til hvem av englene har han noen gang sagt: «Du er min sønn» (Hebr 1,5)? Til hvem av alle de herliggjorte åndene sa han vel: «Med evig kjærlighet har jeg elsket deg. Derfor har jeg latt min miskunn mot deg vare ved» (Jer 31,3)? Hvor har du lest at han ga sitt blod for englene eller tømte ut sitt hjerte for serafer og keruber?

Ønsker du at Guds kjærlighet skal bli utøst i hjertet ditt i dag, må jeg be deg tenke nøye over hvem det er som elsker deg, nemlig den opphøyde Gud. Å bli elsket er en oppløftende tanke, men å bli elsket av ham er kongelig. Det er en tanke så høy som himmelen er over jorden. En hoffmann syntes ofte det var nok å ha fyrstens gunst. Og hva betyr det å ha gunst? Rikdom, fornøyelser, ære. Alt en hoffmann kan ønske seg, ligger i kongens smil.

Og du som tror, hva vil det ikke si at kongenes konge elsker deg? Verdsetter du det rett, så ligger alt du trenger nå og noen gang kommer til å trenge, i dette ene: Herren elsker deg. Ja, alt som fantasien kan fly etter og tanken kan finne på, ligger i det. For når Jehova elsker, må allmakten tjene hans kjærlighet. Og hans uendelige visdom og alle de andre egenskapene i hans opphøyde natur må virke sammen med hans kjærlighet til beste for hans utvalgte. Du har alt når du eier din Fars kjærlighet.

Da blir både ærgjerrigheten og alle ønskene dine tilfredsstilt. En keisers rike er ringe mot Herrens favn. En keisers septer er en tung byrde mot den ringen av Guds kjærlighet som sitter på fingeren vår. Gi oss bare Faderens kjærlighet, så får hvem som vil, beholde denne verdens riker. Ja, la verden bli gitt til hvem Gud vil, slik en gir svinene skyller. Har vi bare hans kjærlighet, er det nok. Da er sjelen vår fylt til randen og flyter over av tilfredshet.

Legg merke til hvem det er som elsker deg, sier jeg. Da vil hjertet ditt sannelig hoppe av fryd ved den minste lyd av hans navn. Du vil kjenne at det største av alt er å bli elsket av Jehova, den eneste levende Gud.

For å feste oppmerksomheten deres enda mer ved Guds kjærlighet vil jeg minne dere om hva slags kjærlighet det er. Guds kjærlighet til sitt folk er en følelse født i himmelen. Den sprang ikke fram fra noen annen kilde enn seg selv. Gud elsker sitt folk fordi han vil elske dem, og av ingen annen grunn som vi kjenner til. Guds kjærlighet har ikke sin grunn i noe fortrinn ved skapningen, verken ved det den er, eller ved det den skal bli. Den har sitt utspring i seg selv.

Vi tror ikke at materien er evig eller er til i kraft av seg selv. Men vi tror at Guds kjærlighet er evig og er til i kraft av seg selv. Gud søker ingen grunn til å elske det falne mennesket utenom sin egen frie beslutning. Herren utvalgte sitt folk i Kristus etter sin egen guddommelige vilje. Han elsket dem fordi han har sagt: «Jeg vil være nådig mot den som jeg er nådig mot» (2 Mos 33,19).

Han forente dem med Kristus og ser dem som Kristi brud og som lemmer på Jesu legeme. Han elsker dem med guddommelig velbehag, for hans kjærlighet kommer ikke av noe i dem selv, men av det som er i ham selv og i hans egen kjære Sønn. Å, for en ufortjent kjærlighet! Så langt vi kan se, har den ingen grunn utenfor seg selv. Dens eneste grunn er at Gud i sitt innerste vesen er kjærlighet.

Slik denne kjærligheten er uten begynnelse, holder den seg også oppe av seg selv. Den er lik Gud selv. Den låner ingenting utenfra, men har sitt liv og sin styrke i seg selv. Herren elsker deg ikke i dag, min kristne venn, på grunn av noe du selv gjør eller er eller sier eller tenker. Han elsker deg fordi hans store hjerte er så fullt av kjærlighet at det flyter over mot deg. Det fryder meg å tenke på at denne kjærligheten ikke sitter på en vaklende trone eller må søke om lov til å få være til.

Nei, den lever, og den skal fortsette å leve så lenge Gud er til. Intet skal «kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,39). Så lenge Gud er til, skal hans kjærlighet til den utvalgte ætt fortsette å flamme. Den får næring av sitt eget brensel og trenger ingen støtte fra noen menneskehånd.

Det er salig å huske at denne kjærligheten også er grenseløs og helt uten sidestykke. Det er umulig å finne et tidspunkt da den ikke var til, for Guds kjærlighet til sitt folk har ingen grenser av noe slag. Han elsker oss mye mer enn vi elsker barna våre. For vi elsker dem ofte så dårlig at vi oppdrar dem slett og ser gjennom fingrene med det onde. Han elsker oss mer enn vi elsker oss selv. For egenkjærligheten ødelegger oss, mens Guds kjærlighet frelser oss og løfter oss mot himmelen og fullkommenheten. All annen kjærlighet er i sammenligning med Guds bare som et lite talglys mot solens brennende middagsstråler.

Han elsker sitt folk så høyt at han gir dem alt han har. Jorden og alt som skjer i hans forsyn, vier han til dem, for at alle ting skal tjene dem til gode. Selve himmelen gir han dem. Og fordi det er hans vilje, skal de også sitte med Jesus på hans trone og regjere med ham. Og om hans Sønn, hans største og dyreste eie, som ingenting i himmelen eller på jorden kan sammenlignes med, står det: «Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?» (Rom 8,32).

Havet av Guds kjærlighet har ingen strender. Den ivrigste sjømann kan sette seil og la det stå til med Den Hellige Ånds gunstigste vind over evighetens endeløse hav og stadig gjøre nye oppdagelser. Men han vil aldri finne noen grense for den uendelige Gud eller for hans uendelige kjærlighet, for de er ett. Som Faderen har elsket Kristus, slik har han elsket sitt folk. Det er en kjærlighet uten sidestykke! Lovet være Gud for det.

Og til sist tror vi at denne Guds kjærlighet aldri kan dø eller ta slutt. Gud vil aldri slutte å elske sine utvalgte. De blir grå med årene, men det gjør ikke hans kjærlighet.

De skal leve videre etter at denne forgjengelige jorden er smeltet og elementene oppløst, og hans kjærlighet skal leve med dem. Den skal ikke gå til grunne i den store verdensbrannen, og hans nådepakt skal heller ikke bli til intet. Den skal bestå selv om verdensaltet skulle vende tilbake til sitt opprinnelige intet, om Herren finner det godt. I den evigheten som da skal gry, skal Guds kjærlighet fremdeles være like frisk og ny.

For mitt hjerte er dette alltid den aller saligste siden ved evangeliet: Når Guds kjærlighet først er blitt utøst i et menneskes sjel, og han virkelig har kjent og erfart det, og Den Hellige Ånd vitner med hans ånd at Gud har velbehag i ham, da trenger han ikke å frykte for at han skal bli drevet bort fra Herrens ansikt. For

Jesus elsker sine egne «til det siste» (Joh 13,1). Han bevarer sine helliges føtter. Ingen som stoler på ham, skal bli forlatt.

Han gir sine får evig liv, og «ingen skal rive dem ut av min hånd» (Joh 10,28). «Jeg lever, og dere skal leve», sier han (Joh 14,19). Å, herlige sannhet, selve margen i Guds ord! Måtte dere få nåde til både å føle og tro dette, til både å glede dere over det og forstå det. Og måtte Guds kjærlighet slik bli utøst i hjertene deres ved Den Hellige Ånd som han har gitt dere.

II.

Guds kjærlighet utøst i våre hjerter. Skal vi prøve å belyse disse ordene med hverdagslige ting? Her er en alabastkrukke med et overmåte herlig innhold: røkelsen av Guds kjærlighet. Men vi vet ingenting om innholdet. Det er et mysterium, en hemmelighet. Så åpner Den Hellige Ånd krukken, og nå fylles rommet der de titusener ganger titusener av de utvalgte sitter. For nå er kjærligheten utøst. Hver åndelig sans merker det, og himmel og jord blir fylt av den.

Ved de romerske festlekene hendte det ofte at keiseren, for å gjøre folket til lags, lot duftende vann sildre ned over dem gjennom solseilet som var spent ut over amfiteatret. Se på disse store beholderne med parfyme! De kan nok glede øyet mens de er lukket. Men la dem bli åpnet og innholdet tømt ut. La parfymen regne ned over forsamlingen, så blir alle oppkvikket og forfrisket av den.

Slik er det med Guds kjærlighet. Det er en rikdom og en fylde i den, men den merkes ikke før Guds Hellige Ånd øser den ut som et regn av duftende vann over hodet og hjertet til alle den levende Guds barn. Slik ser vi at det er nødvendig å få Guds kjærlighet utøst i hjertet ved Den Hellige Ånd.

Legg merke til at ingen annen enn Den Hellige Ånd kan øse Guds kjærlighet ut i hjertet. Det er han som først bringer den inn der. Folk lever som fremmede for den inntil han gir dem en følelse av hvor mye den er verd. Og de leter forgjeves etter den inntil han åpner døren og fører dem inn i de lønnlige kamrene der dens hemmeligheter er. Det er Den Hellige Ånd som oppdrar oss i den guddommelige kjærlighetens kunst. Vi kan ikke lese en eneste bokstav i Guds kjærlighets bok før Den Hellige Ånd har lært oss det.

Han er den store husholderen, den store forvalteren, som setter Guds herlige retter fram for sjelen vår. Ingen kan si «Jesus er Herre» uten i Den Hellige Ånd (1 Kor 12,3). Langt mindre kan noen bli viss på at han er gjenstand for evig kjærlighet, uten at Den Hellige Ånd åpenbarer det for ham og gjør denne fryderike sannheten klar og levende for hjertet hans.

Spør du hvordan Guds kjærlighet blir utøst, må jeg svare så godt jeg vet og har erfart. Denne nådige virkningen skjer omtrent slik: For det første gjør Den Hellige Ånd et menneske i stand til å tro at han er gjenstand for Guds kjærlighet.

Han kommer til korset som en skyldtynget synder. Han ser opp til de fem sårene, disse dyrebare kildene for den tilgivende nåden, og overgir seg i den levende Frelserens hender. Og så bryter han ut: «Jeg er frelst, for jeg har Guds løfte på det. Og når jeg nå er frelst, må jeg ha vært gjenstand for Herrens kjærlighet. Det må ha vært en underfull kjærlighet som ga Guds velsignede Sønn til å blø og dø for meg.»

Dette kan han ikke tvile på. Han er viss på det i sin egen ånd, og Guds Ånd, som virker langt mer enn vi kan fatte, stadfester hans egen samvittighets vitnesbyrd. Det er ikke mulig å fatte hvor langt Den Hellige Ånds verk rekker. Vi vet ikke hvor vinden kommer fra eller hvor den farer hen (Joh 3,8), og like lite vet vi hvordan Talsmannen virker. Men dette vet vi: Han stadfester vårt eget hjertes vitnesbyrd. Han vitner sammen med vår ånd at vi er født av Gud (Rom 8,16). Slik blir vi fullt visse på at Guds kjærlighet er vår, og at vi har del og lodd i den.

Men så kommer kjernen, det viktigste i hele saken: Den Hellige Ånd gjør sjelen i stand til å dvele ved denne kjærligheten. Sjelen blir fri fra verdens bekymringer og hever seg over tvil og frykt og fristelser. Den finner en velsignet ro og en guddommelig sabbatshvile i hjertet. Og mens et menneske er opptatt av dette, begynner en ild å brenne i sjelen hans. Jo mer han tenker over det, desto mer blir han liksom løftet opp over denne verdens ting.

Han dveler videre ved emnet i betraktning og ettertanke. Han undrer seg, blir slått av forundring og står forbløffet, og da fylles han av en inderlig følelse. Han er takknemlig og tilber. «Lovet være Herren», sier han, «som har sett til min ringhet og elsket meg, enda jeg er uverdig.» Med Maria bryter han ut i lovsang og sier: «Min sjel opphøyer Herren, og min ånd fryder seg i Gud, min Frelser» (Luk 1,46–47).

Og når takknemligheten slik fyller sjelen hans, vil han med glede bøye seg under Mesterens vilje. Jehova elsker meg – hva gjør det så om hvert ben i kroppen verker, og om både hjerte og hode har smerte? Hva gjør det om veggene i hytta mi er nakne og rettene på bordet magre? Min Far, styr du det som du vil.

Siden fyller en himmelsk glede hjertet, så han ikke vet om han er i legemet eller utenfor legemet – Gud vet det. Er han alene, flyr kanskje timene, og han får smake evigheten på forhånd og glemmer at tiden går. Er han sammen med andre, strømmer det belæring fra leppene hans. Ordene hans er mer verd enn perler, og setningene hans er mer yndige enn strengespill.

Mesterens kjærlighet kaster en glans over ansiktet og karakteren hans. De som har erfart det samme, forstår det. Men de verdslige tror det kommer av galskap eller av søt vin, slik som på den minneverdige pinsedagen.

Ja, brødre og søstre, kjenner dere hva det er å ha Guds kjærlighet utøst i hjertene ved Den Hellige Ånd, undrer dere dere kanskje over at jeg ikke kan male det bedre. Men jeg skulle ønske at noen av dere ville prøve! Du ville finne det langt lettere å erfare det enn å beskrive det. For jeg tror dette er noe av det som intet menneske får lov til å uttrykke i hele sin høyde og dybde.

Denne tanken på Jehovas kjærlighet til oss løfter oss som på ørnevinger høyt over røyken og tåken i denne usle verden. Den setter oss i himmelen ved Kristi høyre side på hans trone. Den legger en krans om hodet vårt og kler oss i skinnende hvite linklær som vi skal bære for evig. Og mens vi ennå er så fattige, lar den oss bli som Guds engler midt blant menneskenes barn.

Herren gi oss mer og mer av denne innflytelsen som løfter sjelen! Måtte denne forvandlende erfaringen bli vår daglige og stadige glede. Da skal vi modnes for

himmelen, og det skal ikke vare lenge før perleportene åpnes og vi får tre fram for Guds ansikt. Denne erfaringen er den beste forberedelsen til det.

III.

Og til slutt: Denne usigelige saligheten som vi har talt om, blir en stadfestelse av vårt håp.

Håpet hviler av natur på det som ikke sees. Det bygger på Guds løfter om det som øyet ennå ikke har sett. Mens vi er her i legemet, er det overmåte salig for oss å få noen beviser og tegn på Guds kjærlighet som vi kan glede oss over allerede nå.

Du husker samtalen mellom Kristen og Ateist i John Bunyans «Pilegrimsvandringen». Ateist lo av pilegrimene og sa: «Det finnes ikke noe slikt sted i hele verden som det dere drømmer om.» Men Håpefull svarte: «Så vi ikke himmelens port fra de herlige fjellene?»

Ja, slik er det. Det vi nå kjenner av Guds kjærlighet i sjelen, blir for oss et bevis på at det vi håper på, er virkelig. Og vårt håp gjør ikke til skamme. For Gud gir oss allerede her en slik åndelig fryd at vi får smake på forhånd det som en gang skal komme. Så vandrer vi videre i fast visshet for å nå den hvilen som er lovet.

Ja, lovet være Gud, det er noen av oss som ikke trenger menneskelige beviser og sammenligninger for å styrke troen. Vi har våre egne beviser i vår egen sjel. De er skrevet med Den Hellige Ånds finger den dagen da vi smakte at Herren er god. Å nei, Herre Jesus Kristus! Hvem har vi da talt med alle disse årene, og hvis bryst har vi hvilt mot? Å nei, Hellige Ånd! Hvilken hemmelighetsfull kraft er det da som stemmer harpen i sjelen vår og får fram en overmenneskelig musikk på strengene, så vi får erfare en himmelsk fryd og glede som vi ikke kjente før?

Hvilken makt er det da som kaster oss til jorden i høytidelig ærefrykt for den store Usynlige og siden henrykker oss inn i den sjuende himmel? Å nei, vår Gud og Far! Kom ikke med en så naken løgn til dine barn!

For ikke så lenge siden fikk jeg høre om en fritenker som holdt et foredrag mot kristendommen. Etterpå oppfordret han hvem som ville, til å komme fram på podiet og gjendrive ham. Han så seg om og ventet at en eller annen ung mann skulle stå fram, så han kunne gjøre ham latterlig for forsamlingen. Men i stedet gikk en gammeldags kledd, eldre kvinne fram. Hun satte fra seg en kurv hun bar på, tok av seg brillene og begynte:

«Jeg betalte tjuefem øre for å komme inn og høre noe bedre enn Jesus Kristus, men jeg har ikke hørt det. La meg nå fortelle Dem hva troen har gjort for meg, og fortell så De meg noe bedre. Hvis ikke, har De lurt meg for de tjuefem ørene jeg betalte for å komme inn. Jeg ble enke for førti år siden og satt igjen med ti barn. Midt i min store fattigdom satte jeg min lit til Herren Jesus. Han åpenbarte seg for meg, trøstet meg og hjalp meg å oppdra barna mine, så de har blitt skikkelige folk, har klart seg godt og er aktet.

Jeg var ofte i stor nød, men jeg gikk i bønn til min Far i himmelen, og han hørte meg alltid og hjalp meg. Nå skal De altså fortelle meg noe som er bedre enn dette – bedre for en fattig kvinne som meg! Jeg har gått til Herren når vi av og til har lidd nød og nesten ikke hatt noe å spise, og jeg har alltid funnet at han ga oss det vi trengte.

Og da jeg lå syk og trodde jeg skulle dø fra de små farløse barna mine, var det ingenting annet som holdt meg oppe enn tanken på Jesus og hans trofaste kjærlighet til min fattige sjel. Og nå forteller De meg at alt sammen bare har vært en feiltakelse. Si meg da noe bedre, ellers har De bedratt oss for tjuefemøringene våre. Fortell oss noe bedre!»

Foredragsholderen hadde rustet seg godt med argumenter, men et slikt motsvar var nytt for ham. Han hadde ikke noe svar på rede hånd. Han ga opp kampen og sa bare at siden den gamle kvinnen var så lykkelig i sitt selvbedrag, ville han ikke ta det fra henne.

«Nei», svarte hun, «det kan De ikke. Fakta er fakta. Jesus Kristus har vært alt dette for meg. Jeg kunne ikke bli sittende nede i salen og høre Dem tale mot ham uten å komme fram og si dette og be Dem fortelle meg noe som er bedre enn det han har gjort for meg. Jeg har prøvd ham og satt ham på prøve, og det er mer enn De har gjort.»

Ja, det er saken. Det gjelder å prøve Gud og sette ham på prøve. Når kjærligheten er utøst i hjertene ved Den Hellige Ånd, får vi et argument som ikke kan gjendrives. Erfaringene er det stålet som slangen forgjeves knekker tennene på. Gud gir oss allerede her en forsmak av himmelens overnaturlige glede: fred, ro, velsignelse, oppløftelse og fryd.

For noen lyder dette som sværmeri, og for andre ligner det mer på en drøm. Men, kjære venner, vi er like aktverdige menn som dere, og vi har like stor rett til å bli trodd når vi forsikrer at vi har erfart disse tingene, som dere har når dere kommer med deres forsikringer. Og selv om dette ikke overbeviser dere som fremdeles tviler, så kan dere være trygge på at det overbeviser oss, og det er nok. Guds kjærlighet utøst i hjertet virker et håp som ikke skal gjøre til skamme.

Se, brødre, Guds kjærlighet er ofte blitt utøst i våre hjerter når vi har vært syke. Når smertene har vært som hardest, har gleden ofte vært som høyest. Denne gleden er kommet til dem som bor på fattighuset, og den har gjort arbeidshuset til et palass. Den er kommet til de døende på sykehusene og har fått salene der til å gjenlyde av himmelsk musikk. Den er kommet til noen av oss i den svarteste natten av nedtrykthet som kan kaste sine skygger over menneskehjertet. Og den har ført oss ut av mørket og tåken og satt oss i Guds sollys.

Dette får Guds barn til å kjenne at håpet hans er like sikkert i de mørke dagene som i de lyse. Han kan stole på sin Gud, selv om alt synes å motsi løftene. Denne kjærligheten er av et så oppløftende slag at den styrker og holder oppe håpet.

Hvis trøsten din var av et ytre og grovere slag og kom fra det du sanser med kroppen, hvilken hjelp ville den da være for det opphøyde og hellige håpet som kommer fra Gud selv? Men det jeg har talt om, er at hjertet tar imot Guds kjærlighet. Den er så oppløftende at den svarer helt til håpets vesen, og slik blir håpet stadfestet.

For, mine kjære, når vi kjenner Guds kjærlighet, stadfester det alt vi håper på. Hvis Herren elsker meg, er jeg sannelig benådet. Elsker Gud meg, er jeg trygg. Elsker Gud meg, er alt i orden. Elsker Gud meg, vil han hjelpe meg i alle mine prøvelser. Elsker Gud meg, vil han bevare meg fra synden. Elsker Gud meg, vil han ikke la fristelsene overvinne meg, men bevare meg hellig og ren til enden.

Elsker Gud meg, da må den himmelen han har gjort i stand for sitt folk, bli min. Da skal jeg sammen med dem som har gått foran meg, se hans ansikt, nyte hans kjærlighet i fulle drag og være hos ham for evig.

Som en hovednøkkel åpner hver dør i huset, slik åpner Guds kjærlighet alle skattkamrene i hans nådes husholdning for oss. Har vi den utøst i hjertene, gir den oss adgang til alle velsignelser vi kan nyte. Derfor kan vi fryde oss i Gud.

Å, hvor jeg skulle ønske at alle som har vært her i dag, hadde dette salige håpet og kunne glede seg i en slik kjærlighet! Og skulle du lengte etter det, så se: Her er den åpne døren. Inngangen til et godt håp går gjennom døren til Guds kjærlighet. Vil du se Guds kjærlighet, så skinner den i sin glans der borte på korset. Der rakte Guds Sønn, som var blitt kjød, ut hendene for naglene og lot føttene bli festet til treet.

Der er hver nerve som en landevei for smertens glødende føtter. Der lider hele hans legeme den mest forferdelige pine, og hans sjel blir presset som under Guds føtter i den evige vredes vinpresse. Der, synder, der er ditt håp. Ikke dine tårer, men hans blod. Ikke din lidelse, men hans ve. Ikke din straff, men hans angst. Ikke ditt liv eller din død, men hans liv og død.

Å, se opp til ham! «Det er liv i et blikk på den korsfestede.» Du skyldige, fornedrede og fordømte, se gjennom fristelsens tåke og tårenes dugg! Se opp til den døende Jesus på Golgata, og du skal leve. Gud hjelpe deg ved sin velsignede Ånd til å se. Da skal frelsen bli din og æren hans. Amen. Amen.

10. søndag etter trefoldighet: Synderes venn

«… tolleres og synderes venn!» (Matt 11,19).

Dagens tekster i 1899: *Rom* 5,12–21 og *Matt* 11,16–24.

Mang et sant ord er blitt sagt i spøk, og mang en ond leppe har opphøyet det gode uten å ville det og uten å vite det. Kristi fiender ville brennemerke ham som en skammelig person. De ville stille ham fram til spott og trekke navnet hans ned i sølen, til evig skam, som «tolleres og synderes venn». Kortsynte dødelige! Spotten deres spredte bare ryktet hans. Den dag i dag blir Frelseren tilbedt under det navnet som var ment som en vanære.

Meningen var at det skulle være en skamplett som enhver god mann ristet på hodet av. Men det har vist seg å ha en fortryllende makt som vinner hjertet til alle gode. Hellige i himmelen og hellige på jorden fryder seg ved å synge om ham som synderes venn og frelser. Det de hatefulle jødene sa i bitter harme, har Den Hellige Ånd vendt til den største ære. Der de tømte ut skåler av hat, stiger tilbedelsens hellige røkoffer opp.

Sårede samvittigheter har funnet legende balsam i selve klangen av disse ordene. Jesus, «tolleres og synderes venn», har vist seg vennlig mot dem, og de er blitt hans venner. Slik har han til fulle gjort ære på det navnet som fienden i nedrig ondskap ga ham.

I denne stunden vil vi ta navnet som et hedersmerke som viser hvor herlig han er. Ved Guds nåde vil vi prøve å opphøye navnet hans og forkynne hans pris. Det gjør vi ved å vise hvordan han var synderes venn, og hvordan han ennå er den samme.

I.

Vår Herre viste seg som synderes venn den tiden han var på jorden.

Hvilket bedre bevis kunne han vel gi på det enn at han kom ned fra sin Fars herlige hus til krybben i Betlehem? Hvilket bedre bevis kunne han gi enn at han forlot selskapet med kjeruber og serafer for å bli lagt i en krybbe der kveget ble fôret, og siden for å omgås falne mennesker?

Frelseren ble menneske. Han tok på seg syndig kjøds lignelse og ble født av en synder. Han lot en synder bli regnet som sin far. Selv var han et virkelig menneske, og det betyr å være underlagt de samme kår som syndere. Sannelig, dette var nok til å vise at han er synderes venn.

Når du tar fram slektsregisteret hans og begynner å lese det, vil du legge merke til hvor få kvinner som er nevnt der. Likevel er tre av disse få skjøger. Selv i slektsregisteret hans fins altså syndens flekker.

En synders blod ville ha strømmet i årene hans om han hadde vært en virkelig sønn av Josef. Men han ble unnfanget av Den Hellige Ånd, som overskygget jomfruen, og derfor var det ingen synd i ham. Likevel gikk den stamtavlen han tok på seg, gjennom synderes årer. Tamar, Rahab og Batseba er tre navn som minner om vanærende handlinger, og likevel står de blant forfedrene til Marias sønn, synderes venn.

Jesus Kristus var født i syndig kjøds lignelse. Så snart han var blitt voksen og hadde begynt sitt egentlige livsverk, viste han straks sitt vennskap med syndere ved å være sammen med dem. Du finner ham ikke på avstand, der han deler ut befalinger til syndere om at de må se til å bli bedre. Nei, han står midt iblant dem som en god arbeider ved sitt verk og tar personlig del i nøden deres.

Han skriver ikke ut en resept og sender sin medisin med en annen for å helbrede syndens sykdom. Han går rett inn i sykehuset, kjenner på sårene og ser på den syke – og det er legedom i selve berøringen, det er liv i selve blikket. Den store lege tok våre sykdommer på seg og bar våre skrøpeligheter, og slik viste han seg virkelig som synderes venn.

Noen kunne nok tenke seg å gjøre noe for de falne. Men de ville ikke komme så nær at de så mye som rørte ved dem med en tang. De ville gjerne løfte dem opp om de kunne, men det måtte skje ved et slags maskineri – en innretning der de slapp å fornedre seg selv eller skitne til sine egne hender. Slik var det ikke med Frelseren. Det er som om han søler til sine nådefulle armer helt opp til albuene når han vil trekke de fortapte opp av sølen og skitten.

Han tar hakke og spade i hånden og arbeider i steinbruddet. Der bryter han ut de grove og kantete steinene. Siden vil han polere dem med sine egne bitre tårer og sin blodsvette, så de kan bli skikket til å skinne for evig i templet til Herren hans Gud. Han kommer i direkte, personlig berøring med synden uten å bli smittet av den. Han kommer den så nær som noen kan.

Han eter og drikker med syndere. En dag sitter han ved fariseerens bord. Der er det en flokk folk som er for dårlige til å komme ham nær, men han reiser seg ikke og går av den grunn. En annen dag går han til tollerens hus. Denne mannen hadde i sin tid vært en stor utsuger, men Jesus sitter der, og den dagen blir frelse dette huset til del. Mine kjære, dette er et salig trekk ved Kristi karakter. Det viser hvor virkelig og sann kjærligheten hans var: Han var sammen med syndere og skydde ikke engang de største blant dem.

Ja, han var ikke bare iblant dem. Hele tiden han virket, søkte han det beste for dem. Fantes det noe sted en synder, et bortkommet får av Israels hus, så lette Kristus etter den synderen. Aldri har det vært en så utrettelig hyrde. Han lette etter det bortkomne til han fant det.

Vi vil kort beskrive en av hans første kjærlighetsgjerninger. Han var en gang på reise, og Samaria lå litt utenfor ruten hans. Men i en av byene i denne landsdelen bodde det en kvinne – å, jo mindre en sier om henne, desto bedre. Hun

hadde hatt fem menn, og den hun nå hadde, var ikke hennes mann. Det hadde heller ikke de andre vært. Hun var en skam for denne byen i Samaria.

Men Jesus har et åpent øye for syndere og et hjerte som banker varmt for dem. Han tenker å frelse denne kvinnen, og han må og vil ha henne. Trett etter vandringen setter han seg ved en brønn for å hvile. Ved et særlig forsyn kommer kvinnen bort til brønnen. Skikk og bruk forbød ham å tale til henne, men han brøt med det trangsynte kastevesenet. Han brydde seg ikke om at hun var samaritan av fødsel.

Men vil virkelig den Hellige la seg ned til en fortrolig samtale med henne, en kvinne som er en vanære for sitt kjønn? Ja. Disiplene hans vil undre seg når de kommer tilbake og finner ham i samtale med henne, men han vil gjøre det likevel. Han begynner å åpne hjertet hennes for livets ord. Og denne kvinnen ble den første kristne misjonær vi noen gang hører om.

For hun lot vannkrukken stå, løp tilbake til byen og sa: «Kom og se en mann som har sagt meg alt det jeg har gjort! Han skulle vel ikke være Messias?» (Joh 4,29). Og de kom og trodde, og det ble stor glede i denne byen i Samaria.

Dere vet også at det var en annen synder. Han var nok en slett kar, er jeg redd. Han hadde stadig undertrykt de fattige og krevd mer skatt av dem enn han skulle. Men den lille mannen var nysgjerrig, og han måtte se predikanten.

Og predikanten måtte nødvendigvis elske ham, for han følte seg underlig dratt mot syndere. Denne synderens hjerte var som et stykke jern, og Kristi hjerte var som en magnet. Hvor det enn var en synder, begynte magneten å kjenne det, og snart begynte også synderen å kjenne magneten. «Sakkeus, skynd deg og kom ned! For i dag må jeg bli i ditt hus» (Luk 19,5), sa Kristus. Og synderen kom ned, og samme time ble frelse huset hans til del.

Å, Kristus forkynte visst aldri herligere enn når han talte til syndere. Jeg skulle ønske jeg hadde sett hans dyrebare ansikt da han sa: «Kom til meg, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!» (Matt 11,28). Eller enda mer da øynene hans var fulle av tårer og han sa: «Jerusalem, Jerusalem! … Hvor ofte jeg ville samle dine barn, som en høne samler kyllingene sine under vingene. Men dere ville ikke» (Matt 23,37).

Eller jeg skulle ønske jeg hadde hørt ham holde de tre store talene. Der beskrev han kvinnen som feide huset og lette etter den tapte mynten, den gode hyrde som lette etter det bortkomne fåret, og faren som løp mot den fillete sønnen som kom hjem. Faren ga ham kjærlighetens kyss, kledde ham i den beste kjortelen og innbød til fest, der de var glade og fornøyde fordi den fortapte var funnet, og han som var død, var blitt levende.

Ja, han var uten tvil den mektigste forkynner for syndere, og å, hvor han elsket dem! For fariseerne var han som et lynnedslag: «Ve dere, skriftlærde og fariseere» (Matt 23,13). Men når tollere og skjøger kom, sto nådens dør alltid åpen for dem. Han hadde alltid et ømt ord, en kjærlig setning til dem, som denne: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,37), og: «All synd og spott skal menneskene få forlatelse for» (Matt 12,31), og liknende. Slik ble selv de største syndere dratt inn i disippelkretsen hans.

Og dere vet, kjære venner, at han ikke bare viste kjærligheten sin ved å forkynne for dem og leve iblant dem. Han tålte og bar også over med motsigelsene deres og de onde ordene og gjerningene de rettet mot ham. Og han viste den ved sine bønner. Han brukte sin mektige innflytelse hos Faderen til det beste for dem. Han tok de urene navnene deres på sine lepper, og han skammet seg ikke ved å kalle dem brødre (Hebr 2,11). Deres sak gjorde han til sin sak, og hjertet hans banket for deres vel.

Hvor mange ganger holdt han ikke hjertet sitt varmt av kjærlighet til dem ute i de kalde fjellsidene! Jeg kan ikke si hvor ofte svetten perlet nedover ansiktet hans når han var engstet i sin ånd for deres skyld. Men så mye vet jeg: Samme natt som svetten hans falt som store bloddråper til jorden, ba han denne bønnen: «Jeg ber ikke bare for disse, men også for dem som ved deres ord kommer til tro på meg» (Joh 17,20).

Her fløt Frelserens hjerte sannelig over av kjærlighet til syndere. Og du kan vel ikke glemme at nesten de siste ordene hans var: «Far, forlat dem, for de vet ikke hva de gjør» (Luk 23,34). Å, mine venner, har noen gang et menneske levd som var andres venn, så var det Jesus – synderes venn hele livet igjennom.

Men dette er bare lite. Jeg har bare ført dere til bredden av elven – Frelserens kjærlighet til syndere. Dere har bare stått ved kanten og dyppet føttene i elven. Gjør dere nå klare til å svømme!

Så høyt elsket han syndere at de ga ham hans grav blant ugudelige (Jes 53,9). Han ble regnet blant overtredere (Jes 53,12). Guds brennende sverd var trukket for å styrte en verden av syndere i helvete. Det måtte ramme disse synderne, men Kristus elsket dem. Bønnen hans holdt Guds arm tilbake en liten stund, men sverdet måtte likevel falle når tiden var inne. Hva kan gjøres? Hvordan kan de reddes?

Jeg ser sverdet falle raskere enn lynet. Men hva er det jeg ser? Det faller – men hvor? Ikke på synderens hals. Det er ikke deres hjerte som blør under den forferdelige tyngden. Nei, «synderes venn» har stilt seg selv i synderes sted. Selv om han ikke var noen synder i seg selv, led han, blødde han og døde han likevel som en synder.

Det var ingen vanlig lidelse, ingen vanlig blødning, ingen død slik dødelige kjenner den. Det var en død der den annen død var med, en blødning der selve Guds årer ble tømt. Gudmennesket led guddommelig. Jeg vet ikke hvordan jeg ellers skal uttrykke lidelsen. Det var mer enn en dødelig angst. For guddommen styrket menneskenaturen, og slik ble mennesket i stand til å bære det uendelige, fordi han var Gud.

Som Gud og menneske i én person kunne han utholde mer enn ti tusen millioner mennesker til sammen kunne lide. Han led sannelig helvetes kval for dem han døde i stedet for – eller en kval som svarte til det de alle burde ha lidt. Guds evige vrede, samlet og hellet i et beger altfor bittert for dødelige tunger å smake, ble tømt til bunns av Jesu kjærlige lepper.

Mine kjære, dette var kjærlighet! «Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere» (Rom 5,8). «Ingen har større

kjærlighet enn denne at han setter sitt liv til for vennene sine» (Joh 15,13). Dette har Kristus gjort, og slik har han vist at han er synderes venn.

II.

Vi holder oss fortsatt til teksten vår, og for det andre skal vi se hva Kristus gjør for syndere nå. Jeg vil be deg bruke dette personlig på deg selv. Du er en synder. Skulle jeg ikke kunne overbevise deg om at han er din venn?

Du var syk her en dag. Legen så svært alvorlig ut og hvisket noe til hustruen din. Hun fortalte deg ikke hva det var, men livet ditt hang i en tråd, og det er et under at du er her i dag. Skal jeg si deg hvorfor du er her?

Ser du treet der borte? Det har stått på sin plass i mange år, men det har ikke båret frukt, og vingårdsmannen har flere ganger sagt: «Hugg det ned!»

Her en dag kom skogvokteren med øksen. Han kjente på eggen – den var skarp nok – og begynte å hugge, så sponene føk, og han gjorde et dypt hakk. Men vingårdsmannen kom forbi, han som hadde våket over treet og ennå håpet det beste. Han sa: «Spar det! La det stå en stund til. Såret du har laget, må gro, og jeg vil grave omkring det og gjødsle det. Kanskje det da vil bære frukt. La det stå ett år til. Men bærer det ikke frukt da, så hugg det ned.»

Dette treet er deg selv. Skogvokteren er døden. Hakket i stammen var sykdommen din. Det er Jesus som sparer livet ditt. Du hadde ikke vært her i dag – du hadde vært i helvete blant de fordømte ånder og jamret deg i usigelig ve – om ikke han som er synderes venn, hadde spart livet ditt.

Og hvor er du i dag? Kanskje du er på et sted som ikke passer for deg. Du tilbringer ikke ofte søndagene dine i Guds hus. Det fins andre steder som kjenner deg, men plassen din der står tom i dag. Det har krevd mye overtalelse å få deg hit, og det kan hende du er kommet hit mot din vilje. En venn har bedt deg bli med ham hit, og her er du nå.

Vet du hvorfor du er her? Det er synderes venn som i sitt kjærlige forsyn har ført deg hit. Du skal få høre barmhjertighetens stemme og få en øm og kjærlig innbydelse. Vær takknemlig mot Frelseren for at han har ført deg til evangeliets dam. Måtte du – å, måtte du – i dag bli ført til å stige ned i den og bli vasket ren fra syndene dine! Men det er kjærlig av ham at han har ført deg hit, og det viser hvilken sann venn han er av syndere.

Nå vil jeg la deg bli der du er, og fortelle deg hvordan han handler med andre syndere. Kanskje kan det lede deg til å be ham gjøre det samme med deg.

Jeg kjenner en synder – og så lenge jeg lever, må jeg kjenne ham. Jeg husker ham svært godt fra den tiden han var hard i hjertet og en fiende av Gud ved mange onde gjerninger. Men denne synderes venn elsket ham. En dag han gikk forbi, så han rett inn i sjelen hans med et slikt blikk at det harde hjertet begynte å bli mykt. Det kom harde veer, som om en fødsel av guddommelig art fant sted. Det var en angst og en sorg som ikke kan beskrives.

Den stakkars sjelen kunne ikke forstå at det var kjærlig gjort av Jesus. Men det var sannelig en kjærlighet så stor at den ikke kan fattes fullt ut. For sjelen kan ikke få noen frelse om den ikke blir ført til å kjenne at den trenger frelse. Nådens verk må først tømme oss for alt vårt eget og slå oss ned, før vi kan bli fylt og reist opp.

Denne sjelen hadde ingen fred på mange år og ikke noe sted der den kunne hvile sin trette fot. Men en dag hørte jeg Jesu stemme si: «Kom til meg, jeg gir deg hvile og fred.» Ja, svarte jeg, Kristus er synderes venn! Det sier jeg ennå, og det vil jeg si så lenge denne stakkars stammende tungen kan få fram en lyd. Han hadde sannelig en svært nådig hensikt da han frelste sjelen min. Jeg kunne ikke ha trodd det den gangen, om så en mors inderlige stemme hadde hvisket det i øret mitt.

Men han synes å minne meg om det igjen og igjen, inntil kjærlighet og frykt blander seg slik i hjertet mitt at jeg må bryte ut: «Ve meg om jeg ikke forkynner evangeliet!» (1 Kor 9,16). Å, min velsignede Mester, du setter lit til leppene mine når du vitner i hjertet mitt, og din kjærlighet tvinger meg til å vitne om ditt navn for syndere. Som et fullt kar renner over, slik kan jeg ikke holde vitnesbyrdet mitt tilbake.

Å, synder, om du setter din lit til ham, vil han bli en slik venn for deg. Og har du et sønderbrutt hjerte og en nedbøyd ånd, så er det hans verk. Har han ført deg til å hungre og tørste etter rettferdighet, er det et bevis på hans store kjærlighet til deg.

La meg forsikre deg om at Jesus er de venneløses venn. Kvinnen som hadde brukt hele formuen sin på leger uten å bli bedre, ble helbredet gratis da hun kom til ham. Den som ikke har noe å betale med, får hele gjelden sin ettergitt av denne vennen. Og den som er i ferd med å omkomme av sult, finner hos ham ikke bare et tilfeldig måltid, men fast plass ved hans bord.

Vi kjenner et sted i England der enhver veifarende fremdeles får et stykke brød om han ber om det. Hvem han enn er, trenger han bare å banke på døren til St. Kors hospital, så får han sitt stykke brød. Jesus Kristus elsket syndere så høyt at han har bygd et åndelig St. Kors hospital. Hvor det enn fins en synder, trenger han bare å banke på hos ham, og all hans mangel blir avhjulpet.

Ja, han har gjort mer: Han har bygd et bad til dette korsets hospital. Hvor det enn fins en svart og uren sjel, trenger den bare å gå til dette badet og bli vasket. Denne kilden for Davids hus mot synd og urenhet (Sak 13,1) renner alltid like full og fritt. Ingen synder har noen gang gått til den uten å få flekkene sine tatt bort. Synder røde som purpur og skarlagen er blitt hvitere enn snø.

Og som om ikke dette var nok, hører det et klesforråd til dette hospitalet. En synder som kommer uten noe i hånden unntatt sin egen tomhet, kan fritt forsyne seg med klær fra hode til fot. Og vil han bli soldat, kan han i tillegg få en rustning som dekker ham fra fotsålen til issen. Det fins ikke noe godt hjertet hans kan begjære, uten at det skal bli gitt ham. Han skal få nok av lommepenger så lenge han lever, og han skal ha en herlig arv i forvaring når han går inn til sin Herres glede.

Mine kjære, jeg kan ikke fortelle dere alt det Jesus har gjort for syndere. Men dette vet jeg: Får han møte deg i dag og bli din venn, vil han stå trofast ved din side til det siste. Han vil følge deg hjem i dag. Det spiller ingen rolle hvor mange trapper du må gå opp til rommet ditt – Jesus går med. Det gjør ingenting om det ikke fins en stol å sitte på; han vil ikke forakte deg.

Du må arbeide hardt i morgen, men når du tørker svetten av pannen, vil han stå deg bi. Kanskje blir du spottet for hans navn, men han vil ikke forlate deg. Kanskje blir du prøvd med sykdom, men han vil besøke deg og re opp sykesengen din. Kanskje blir du fattig, men brødet ditt skal bli gitt deg, og vannet ditt skal ikke mangle, for han skal sørge for deg.

Du vil nok komme til å bedrøve hans Ånd. Du vil ofte møte ham med tvil, og du vil løpe etter andre elskere. Du vil vekke hans nidkjærhet, men han vil aldri holde opp med å elske deg. Kanskje blir du kald og glemmer navnet hans for en tid, men han vil aldri glemme deg. Kanskje vanærer du korset hans og skitner til hans herlige navn blant menneskene. Men han vil aldri holde opp med å elske deg. Nei, han vil aldri elske deg mindre – like lite som det er mulig å elske deg mer enn han gjør.

I dag vil han trolove seg med deg. Troen skal være forlovelsesringen han setter på fingeren din. Hjertet hans er så trofast at han aldri vil slippe deg eller forlate deg. Snart skal du dø, men han som elsket deg og tok imot deg da du kom til ham som en synder, vil ikke forlate deg i den siste kampen.

Jeg ser deg gå ned mot Jordans bredd, men synderes venn går ved din side. Ja, kjære hjerte, han vil legge armen om deg og be deg ikke frykte. I den mørke skyggen av den uhyggelige natten frykter du for et skrekkelig syn – dødens fæle ansikt. Men i stedet skal du se hans smilende ansikt hos deg, strålende som en aftenstjerne. Og du skal høre ham si: «Frykt ikke, for jeg er med deg! Se deg ikke engstelig om, for jeg er din Gud!» (Jes 41,10).

Snart skal du lande i åndenes verden. Vil synderes venn forlate deg da? Nei, det skal være hans glede å møte deg på den andre siden av Jordan. Han vil si: «Kom, min kjære! Jeg har elsket deg med evig kjærlighet og har kjøpt deg, enda du var en avskyelig synder. Nå skammer jeg meg ikke over å kjennes ved deg for min Far og for mine hellige engler. Nei, kom med meg, så vil jeg stille deg fram for min Fars ansikt og kjennes ved deg her.»

Og når den dagen kommer da verden skal dømmes, vil han være din venn også da. Du skal få sitte på dommersetet med ham. Du skal stå ved Dommerens høyre side, tatt imot i ham som var din forsvarer, og som nå er din dommer og frikjenner deg.

Og når herligheten i tusenårsriket bryter fram, skal du få være med der. Og når enden kommer, og verden skal rulles sammen som et klesplagg, og skyene blir borte som en drøm, når evighetens tunge bølger slår mot tidens klipper og feier dem bort for evig – da skal du stå ved glasshavet med Kristus ved din side. Han er fremdeles din venn, han elsker deg ennå, og han vil elske deg så lenge evigheten varer. Å, for en venn Kristus er av syndere!

Og nå bønnfaller jeg deg ved kjærligheten som lyser fram av disse øynene hans, ved kjærligheten som strømmer ut av disse sårene hans, ved den trofaste, sterke, rene, uegennyttige og evige kjærligheten, ja, ved Frelserens kjærlige og ømme hjerte: Vend deg ikke bort, som om dette ikke hadde noe med deg å gjøre. Tro på ham, så skal du bli frelst! Overgi sjelen din til ham, så skal han føre deg til sin Fars høyre hånd i evig herlighet.

Måtte Gud gi oss en rik velsignelse for Jesu skyld. Amen.

11. søndag etter trefoldighet: Arbeid for Jesus

«Sønn, gå i dag og arbeid i vingården!» (Matt 21,28).

Dagens tekster i 1899: Rom 6,1–23 og Matt 21,28–31.

Jeg har ikke tenkt å holde meg til den bokstavelige betydningen ordene hadde da de først ble sagt. Jeg tar meg den frihet å løsrive dem fra sammenhengen med det som går foran, og bare bruke dem som en røst. Den lyder, tror jeg, ofte – om enn forgjeves – i ørene på Guds folk: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!»[1]

Det er sikkert at Gud vil tale til oss i sitt ord. Der har vi hans forskrifter og løfter, hans bud og befalinger. Den som har ører, han høre disse hellige sannhetene! Men i tillegg til denne nedskrevne åpenbaringen taler Herren også mer personlig og direkte til samvittigheten – noen ganger stille som en hvisken, andre ganger med kraft som tordenen fra Sinai.

Gud har en egen måte å tale på når han «åpner deres ører og trykker sitt segl» på dem, som Elihu sa (Job 33,16). Slik taler han når han ved sin nåde kaller mennesker virksomt til omvendelse. Slik kalte han en gang på Samuel, helt til gutten svarte. På samme måte sa han til Matteus: «Følg meg!» (Matt 9,9). Og slik kalte han også Sakkeus: «Sakkeus, skynd deg og kom ned!» (Luk 19,5). På samme måte ropte han: «Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg?» (Apg 9,4).

Og slik kalte han også på noen av oss, helt til den guddommelige stemmen lød klar og uimotståelig. På samme måte har mange av oss hørt ham si: «Min sønn! Gi meg ditt hjerte» (Ordsp 23,26). Og vi har gitt ham hjertet vårt – vi kunne ikke annet. Denne stemmen rørte ved oss med en slik guddommelig makt at vi ikke kunne stå imot, og vi overga hjertene våre til kjærlighetens Gud.

Siden har du som kjenner Herren, ofte hørt en stemme som ba deg søke hans ansikt i bønn. Kanskje var du svært opptatt av verden, men det kom en uforklarlig tilskyndelse over deg, og du måtte trekke deg tilbake noen få minutter til lønnkammeret ditt for å tale med Gud. Du vet hvordan det har vært når du var alene i stille ettertanke, og likevel ikke alene. En var hos deg – du kjente at han var nær, men du så ikke ansiktet hans.

Du kjente at du måtte be. Det har ikke kostet deg noen kraftanstrengelse. Det har gått like lett som å puste og vært like godt som det daglige brød. Du kjente

[1] NB: «Sønn, gå i dag og arbeid i vingården!».

at Herren dro deg til nådestolen og sa i hjertet ditt: «Min sønn, be om hva du vil, så skal du få det.»

Jeg håper at teksten vår ved Guds nåde må bli en slik stemme. Lytt til den mens vi gir akt på fire ting: først hva den kaller oss, så det arbeidet den kaller oss til, deretter tiden for arbeidet, og til sist stedet for det.

I.

Først altså hva den kaller oss. Jeg synes det er et svært sterkt uttrykk: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!» Arbeidet må bli oss svært kjært når vi blir bedt om å arbeide for Herren, ikke som slaver, ikke engang som tjenere, men som sønner.

Moses talte til oss og sa: «Tjener, gå og arbeid for lønnen din!» Men vår Far i Kristus taler til oss og sier: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!» Ikke lenger som en tjener, men som en sønn skal du tjene Herren. Den bortkomne sønnen ba da han vendte hjem: «La meg få være som en av leiefolkene dine» (Luk 15,19). Det var ikke en evangelisk bønn, og den ble heller ikke hørt. Faren sa: «Denne sønnen min var død og er blitt levende» (Luk 15,24). Han tar slett ikke imot ham som en leiekar, men som en sønn.

Å, kjære Guds folk, jeg håper dere alltid må kunne skille klart mellom gjerningenes og nådens pakt. Når dere arbeider for Gud, arbeider dere ikke for å få liv, men fordi dere har liv. Dere tjener ikke Kristus for å bli frelst, men fordi dere er frelst. Dere lyder ikke hans bud for at dere skal bli hans barn. Dere lyder fordi dere er hans barn og ligner ham, slik gode barn gjør. Dere sier: «Abba, Far!» fordi dere kjenner barnekårets Ånd i dere, og av samme grunn strever dere etter å lyde deres Fars bud.

Derfor sier jeg ikke til noen her: «Gå og arbeid for Gud, så du kan bli frelst.» Jeg ville ikke våge å legge saken fram på den måten. Nei: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31). Men til dem som er frelst, lyder evangeliets oppfordring slik: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!»

Og oppfordringen blir så mye sterkere fordi vi blir kalt sønner. Det minner oss om den store kjærligheten som har gjort oss til det vi er. Vi var av naturen vredens barn likesom de andre (Ef 2,3). Men, mine kjære: «Se, hvor stor kjærlighet Faderen har vist oss, at vi skal kalles Guds barn» (1 Joh 3,1). Tenk på den kjærligheten som utvalgte oss og frelste oss da vi var fremmede for Gud og hans fiender. Tenk på den kjærligheten som tok oss til seg som barn og gjorde oss til Guds husfolk.

Og denne kjærligheten stanset ikke der. Nei, da den hadde gitt oss rett til å bli Guds barn, ga den oss også barnets natur ved at vi ble født på ny: «gjenfødt, ikke av forgjengelig, men av uforgjengelig sæd, ved Guds ord, som lever og blir» (1 Pet 1,23).

Tenk nå på utvelgelsen i Kristus, på at du er tatt til barn, og på gjenfødelsen. Når Herren kaller deg sønn, så tenk på alt dette og si: «Jeg står i en uendelig takknemlighetsgjeld til Gud fordi han har gjort meg til sin sønn og gitt meg makt og rett til å bli Guds barn. Jeg kjenner at takknemlighetens krav hviler på meg. Jeg vil strebe etter å arbeide i vingården fordi jeg er hans barn, hans sønn, hans datter – og det bare av hans frie nåde og miskunn.»

Dere ser altså, kjære venner, hvorfor vi må arbeide i vingården med så mye større flid: Vi tenker ikke bare på nåden som har gjort oss til sønner, men også på de fortrinnene nåden ga oss da den gjorde oss til sønner. For er vi Guds barn, vil Herren sørge for oss. Han vil kle oss, helbrede oss, fostre oss og gjøre oss skikket til å få del i de helliges arv i lyset (Kol 1,12).

Husk også det vakre skriftordet: «Er vi barn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sant vi lider med ham, for at vi også skal herliggjøres med ham» (Rom 8,17). Er vi Guds arvinger, hvor stor er da ikke arven vår! Og som Kristi medarvinger, hvor sikker er ikke den arven!

Mine kjære, vi er nå satt i en slik stilling at selve englene kunne misunne oss. Jeg våger å bruke et skriftord i den retningen – jeg håper uten å forvrenge det: «Til hvem av englene har han noen gang sagt: Du er min sønn?» (Hebr 1,5). Men til oss, stakkars ormer av støv, taler han slik. Når han ber oss tjene ham, kommer han til oss på denne måten og taler til oss ut fra dette slektskapet.

Han sier: «Sønn, datter, gå i dag og arbeid i min vingård! Jeg har gitt deg uendelige fortrinn ved å gjøre deg til mitt barn. Jeg har gitt deg denne verden og den kommende. Jorden er ditt losji og himmelen ditt hjem. Og fordi jeg har gjort alt dette for deg – og hva mer kunne jeg ha gjort for deg enn å ta deg til mitt barn? – derfor sier jeg: Gå i dag og arbeid i min vingård!»

Når han på denne måten kaller oss sønn, regner han med at vi selv også har et sinn som svarer til den stillingen vår himmelske Far har kalt oss til. Han sier: «Sønn.» Om du hadde en far som ønsket at du skulle gjøre noe for ham, og han kalte deg «min sønn», ville du straks føle deg forpliktet til å gjøre det du kunne, fordi du var hans sønn. Det ville vekke følelsene dine som sønn, og de ville straks vise seg i lydighet og kjærlighet.

Og når Herren ser på deg, min bror, og sier «sønn» til deg, så regner han med at det fins et barnesinn i hjertet ditt, gitt deg av nåde.

Og dette sønnlige instinktet svarer: «Min Far, hva sier du til meg? Tal, Herre, tal, Far, din sønn hører. Jeg vil gjøre din vilje. Den er min fryd, for min største glede er at du er min Far og min Gud. Derfor, Herre, er hjertet mitt rede til å lytte til det du har å si, og hånden min er rede til å gjøre det din nåde gir meg kraft til. Bare styrk meg i din tjeneste.» Sønn, datter, gå i dag og arbeid i min vingård!

Slik har jeg kort prøvd å vise hvem det er Herren taler til. Men jeg har ikke kunnet gjøre det slik at det vekker interesse hos den som ikke hører til hans folk. Det er til dere jeg sier dette, dere som står ham så nær, og som han er en Far for: Dette legger et sterkt krav på dere. «Er nå jeg far, hvor er da min ære?» (Mal 1,6). Er dere mine barn, hvor er da frykten for meg?

Har Herren virkelig tatt deg inn i sin familie, skylder du ham ikke da et barns lydighet og kjærlighet? Og hva kunne være mer naturlig? Er det noe å gjøre for familien – et arbeid i vingården – så venter din Far at du skal gjøre det. Han vender seg til deg, som han har elsket så lenge og så inderlig, og sier: «Sønn, datter, gå i dag og arbeid i min vingård!»

II.

La oss nå for det andre gå over til neste punkt: den tjenesten Herren kaller oss til: «Gå og arbeid!»

Jeg kjenner noen kristne som ikke liker dette ordet «arbeid». De blir svært lange i ansiktet hvis du sier noe til dem om plikter. Men den som taler mot Herrens bud, taler mot Herren selv. La ham huske det! Og den som ikke vil vite av den praktiske delen av kristendommen, kan like godt la den læremessige delen fare også. For han har verken lodd eller del i denne læren. Det sanne Guds barn sier: «Jeg har min lyst i dine bud» (Sal 119,47). Eller som David sier det: «Dine forskrifter er blitt mine lovsanger i min utlendighets hus» (Sal 119,54). Han ville også synge om evangeliets forskrifter.

Og nå sier teksten: «Gå og arbeid!» Det ligger noe praktisk, noe virkelig i dette. Gå og arbeid! Han sier ikke: «Min sønn, gå og tenk, spekuler, grubl og eksperimenter, og finn på noe nytt du kan forbløffe medmenneskene dine med, dine egne innfall og særheter.» Nei: «Sønn, gå og arbeid!»

Og han sier ikke her: «Sønn, gå og overvær konferanser, den ene etter den andre året rundt. Lev i stadig forvirring ved å høre på alle mulige meninger, gå fra det ene kristelige møtet til det andre og forsyn deg av det fete.» Alt dette kan være bra nok i sin tid og med måte, men her lyder det: «Gå og arbeid!»

Hvor mange kristne er det ikke som synes å lese: «Gå og planlegg!» De går alltid svanger med noen vidunderlige planer om hele verdens omvendelse. Men du finner dem aldri opptatt med å omvende så mye som et barn – de har aldri et godt ord å si til det minste barnet i en søndagsskole. De legger stadig planer, men gjør aldri noe i virkeligheten. Men teksten sier: «Sønn, gå og arbeid!»

Å ja, men de som ikke liker å gjøre noe selv, viser gjerne store evner til å finne feil hos dem som prøver å utrette noe. De har et svært skarpt blikk for feilgrep og mangler hos de beste arbeiderne, som virker i Herrens tjeneste med iver og flid. Men teksten sier ikke: «Sønn, gå og kritiser!» Det den sier klart og tydelig, er: «Gå og arbeid!»

Jeg husker at Andrew Fuller en gang ble skarpt irettesatt av noen skotske baptister for kirketukten sin. Da svarte han: «Dere sier at tukten deres er så mye bedre enn vår. Nåvel, hensikten med tukten er å skape gode soldater. Nå slåss mine soldater bedre enn deres, og derfor synes jeg ikke dere bør si så mye om min tukt.»

Hovedsaken er ikke å rådslå i det uendelige om former og kirkestyre, om faste regler og vedtekter som det skal være en stor forbrytelse å bryte. Alt er godt på sin rette plass, og orden er en god ting også i dette stykket. Men kom nå, la oss gå til handling! La oss få noe å gjøre! Jeg tror at selv det beste arbeidet for Gud er blitt utført utenom fastsatte former.

Jeg kommer mer og mer til å tenke som en gammel soldat fra slaget ved Waterloo. Han ble spurt hvilken drakt han mente var best for en soldat. Hertugen av Wellington sa til ham: «Om du skulle kjempe i et nytt slag ved Waterloo, hvordan ville du da helst være kledd?» Han svarte: «Unnskyld, min herre, men helst ville jeg være i skjorteermene.» Jeg tror det omtrent ville være det beste. Kast alt overflødig og hugg løs!

Gud gi at noen kristne ville gjøre nettopp dette: kaste bort alt stivt formvesen og alt annet som hindrer dem i å føre de stakkars bortkomne sjelene tilbake til Herren. Der går de i skarer mot evig fortapelse, mens vi diskuterer den beste

måten å ikke gjøre det på, velger komiteer, utsetter og lar saken falle bort. Nei, den beste måten er å stå opp og gjøre det og la komiteen bli sittende. Gud gi at vi måtte gå til handling! Sønn, gå i dag og arbeid! La det bli noe praktisk, noe virkelig, noe som blir gjort og utført.

Og husk at det arbeidet Herren kaller oss til, er svært mangeartet, så hver og en kan få noe som passer for hans legning, tilbøyelighet, sinnelag og evne. Herren sier: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!» Men han gir ikke deg mitt arbeid, og han ber ikke meg utføre ditt arbeid.

Min kjære søster, du kunne tenke deg å gjøre det samme verket som den kjente kristne kvinnen, ikke sant? Jo, men det er galt av deg. Vær fornøyd med å gjøre ditt eget arbeid. Tenk om stuepiken din alltid ville gjøre kokkepikens arbeid – hele huset ville komme i uorden. Det er best at du holder deg til din egen plass, min søster.

Å, her er en bror som sier: «Jeg tror jeg kunne preke, om jeg bare hadde en slik og slik menighet.» Svært mulig, bror, men du gjør bedre i å preke for din egen menighet og gjøre det du kan der. Det er svært sannsynlig at jeg gjør best i å bli i min menighet, og at du gjør det bedre enn meg i din. Enhver gjør best i å holde fast ved sitt eget arbeid på sitt eget sted.

Og hvor takknemlige bør vi ikke være! Én kan holde en preken, en annen kan be en bønn. Én kan gå og preke for flere tusen, en annen kan tale til én eller to. Det er arbeid i skolen, det er arbeid i familien, det er arbeid ute på gatene, det er arbeid på verkstedet. Det er nok å gjøre for Jesus overalt, om du bare vil strekke ut armen for å finne det og følge Salomos gode råd: «Alt det din hånd er i stand til å gjøre, gjør det med all din kraft!» (Fork 9,10).

III.

Det neste er tiden: «Sønn, gå i dag og arbeid!» Det betyr rett og slett: nå.

Bror, søster, jeg vil ikke si et ord om hva som er din plikt å gjøre i morgen. La morgendagen bekymre seg for seg selv (Matt 6,34). Jeg har ikke noe å si om hva som er rett for deg å gjøre om ti år. Får du leve, vil nåden lære deg det. Men dette har jeg å si deg i Guds navn: «Gå i dag og arbeid!» Og når solen er gått ned, så la det være: «Gå i natt og arbeid i min vingård!» – om det er anledning til det om natten, eller når solen har stått opp over jorden en ny dag.

Og hvorfor i dag? Fordi din Far, min bror, vil at du skal begynne med én gang. «Hvorfor står dere her ledige hele dagen?» (Matt 20,6). Har du ikke gjort noe for Kristus, har du allerede kastet bort nok av tiden din. Nøl ikke i dag, men begynn nå!

Han vil at du skal begynne nå, fordi vinrankene trenger arbeid nettopp nå. Det fins mennesker som er mottakelige, så du med hell kan tale til dem om frelsens vei. Her er en nedtrykt sjel som trenger trøst i dag. Her er en annen som kjemper mot samvittigheten sin. Han trenger en tilskyndelse i dag til å overgi seg til Herren.

Det er som med å skjære bort vintreets overflødige greiner: Det må gjøres i rett tid. Forsømmer du anledningen i dag, er den borte. Nå kan du gjøre det, men ikke en annen dag. Gå derfor i dag og arbeid!

«I dag» – fordi de du skal være til velsignelse for, nettopp nå er utsatt for særlige farer. Djevelen frister dem. Det er nødvendig at du går og hjelper dem mot fristelsen. De er nettopp nå helt fortvilet. Det er nødvendig at du går inn til dem med trøstens ord fra din Mesters munn. Kanskje står de i fare for å gjøre en stor synd denne samme kvelden, før de går til ro. Kanskje mener Herren at nettopp du skal tre imellom før denne synden blir gjort.

Sønn, gå i dag og arbeid! Du trengs. Det er svært få arbeidere nettopp nå, for mange av dem har vandret bort. Sønn, gå du ut i dag mens de andre søker hvile – mens andre har sovnet og er blitt late. Det er en tom plass nå, en åpning som må fylles nettopp i denne stunden.

Mang en modig handling har hatt hell med seg fordi den ble utført med én gang. Hadde ikke Horatius forsvart broen nettopp i det øyeblikket fienden skulle over den, ville vi aldri ha hørt om ham og den modige dåden hans i oldtiden. Det er en tid full av mangel, av krav og trengende behov.

Sønn, Gud sier til deg: «Skynd deg nå, nettopp nå, og gå av sted til min vingård!» «I dag» – merk deg det!

Det er tale om arbeid hele dagen, arbeid så lenge du lever. Sønn, er du først kommet inn i vingården, så gå ikke hjem igjen før dagen er slutt. Det bedrøver meg alltid når jeg hører at kristne legger ned arbeidet sitt før alderdommens svakhet melder seg. Riktignok tror jeg at mang en pastor gjør best i å gi fra seg et arbeid han ikke lenger makter når han blir gammel, og ta over et mindre som kreftene strekker til for. Men jeg vet at noen gir opp både det ene og det andre arbeidet og sier: «La de unge komme og ta sin del.»

Nåvel, tenk om solen holdt opp å skinne og sa: «Der oppe er det en stjerne. La den nå komme og ta sin del og skinne for meg.» Eller tenk om månen for alltid holdt opp å skinne i nattevaktene og sa at nå hadde den vært nok ute om natten. Og tenk videre om jorden sa at den ikke lenger ville gi noen høst: «Hvorfor skulle jeg tjene dere lenger? La havet nå ta sin del og gi dere korn.» Nei, kjære kristne venner, hold ut så lenge dere kan!

Her ligger enda en tanke: Det er bare én dag. «Sønn, gå i dag og arbeid!» Det blir bare én dag. Det lengste liv er ikke mer enn det, og så faller dødens skygge. Men det blir ingen natt, for i stedet skal dagen bryte fram og skyggene flykte. Da er arbeidet i dette livet slutt.

Da er det ingen vanskelige barn å undervise, ingen forherdede syndere å advare, ingen bedragere å møte, ingen tvilere å svare med sannhetens urokkelige vitnesbyrd og ingen spottere å være tålmodig med. Alt dette er over da. Og da skal de som har tjent sin Mester, få se ham binde opp om seg og tjene dem (Luk 12,37). De skal få sitte ved hans bord og gå inn til evig glede.

«Sønn, gå i dag og arbeid!» For du skal hvile i morgen. Bare stå på! Det er hvile nok i himmelen. Stå på, for evigheten skal lønne deg rikelig for strevet ditt i tiden.

IV.

Og så til slutt har vi det stedet Herren kaller oss til å arbeide på: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!»

Jeg liker å tenke på nettopp denne arbeidsmarken, for det må være en lyst å arbeide i vår Fars vingård: Alt vi utretter der, blir gjort for ham. Jeg skjærer til dette vintreet – det er min Fars vintre. Jeg graver denne grøften, men det er min Fars land jeg skjærer gjennom. Jeg rydder bort disse steinene, men det er min Fars vingård jeg rydder.

Jeg setter i stand dette gjerdet, men det er min Fars jord jeg gjerder inn. Alt blir gjort for ham. Hvem ville ikke gjøre alt han kan for den dyrebare Frelser, det døende Lam, og for vår velsignede Fader over åndene? «Gå i dag og arbeid i min vingård!»

Og for et kjært arbeid er ikke dette! For det er vår egen vingård, fordi det er vår Fars vingård. Alt som hører ham til, hører oss til. Vi er sønner som arbeider i vår Fars vingård. Derfor kan vi si: «Jeg har del i dette vintreet, for jeg er arving til min Fars eiendommer. Denne marken jeg prøver å dyrke og grøfte, er min, fordi den er min Fars. Og disse murene jeg prøver å sette i stand, er mine, for de er min Fars.»

Det er alltid godt å kunne arbeide for oss selv, vet dere. Og det er en velsignet følelse at når vi arbeider for Gud, arbeider vi samtidig for oss selv. Dere er medarbeidere, dere er Guds åker, dere er Guds folk. Når dere arbeider for Herren, har dere virkelig del med ham.

Og for et arbeid det er! «Gå i dag og arbeid i min vingård!» En liker å arbeide i en vingård fordi det lønner seg. Å arbeide i en ørken ville være utakknemlig slit. Men å arbeide i en vingård, der det vil vokse drueklaser, er noe helt annet. En kan allerede tenke på de saftige druene som er klare for vinpressen og for festdagen – når den røde saften renner fram og bringer glede og feststemning i vinhøsten. All glede venter den som trofast tjener Herren.

«Gå og arbeid i min vingård!» Betyr ikke dette at det er nok av arbeid? Det er alltid noe å gjøre i en vingård. Spør du dem som driver med vindyrking, vil de si at den krever mye arbeid. Det er alltid nok å gjøre, min bror. Gå og arbeid i vingården – der får du hendene fulle av arbeid.

Og arbeidet er like for hånden. For den himmelske Far sa ikke: «Sønn, ta et skip og seil til Ofir!» Nei, han sa: «Sønn, gå og arbeid i min vingård!» Og vingården lå like utenfor bakdøren. Din himmelske Fars vingård er tett ved deg. Gatene der du bor – selve huset du bor i – kanskje selve kammeret du sover i – er Guds vingård, der du skal arbeide for ham. Det er din himmelske Fars eget arbeid, som du skal utføre i din himmelske Fars egen kraft.

Å, om jeg i dag kunne se en ung mann bli tent av kjærlighet til Kristus, hvor det skulle glede meg! Om jeg bare kunne bli et ringe redskap til å tilskynde en kristen kvinne til det høye kallet å være til nytte for sin tid og sin slekt – å, hvor glad sjelen min ville bli!

En kveld kom det en ung herre inn i dette tabernaklet. Han var kjent som en dyktig cricketspiller. Han var en kristen og ivret for å holde fast ved kristendommens sannheter, men han hadde aldri virket for Gud. Fritiden sin brukte han på idrett, og der søkte han hvile og atspredelse.

Men mens jeg talte, ble hjertet hans tent av en hellig ild. Han reiste hjem og begynte å forkynne evangeliet på gaten i byen der han bodde. Nå er han pastor

for en stor og innflytelsesrik menighet som han selv har samlet. Siden har han mer enn én gang forkynt Kristi evangelium på dette stedet.

Å, om flere troende i samme stilling måtte høre en stemme! Jeg tenker på en ung mann med evner som bruker kraften sin for verden. Han gjør seg ikke skyldig i noe grovt avvik, men han sløser rett og slett bort evnene sine. Måtte han høre en stemme si til ham mens han går ut gjennom midtgangen: «Sønn, gå i dag og arbeid i min vingård!»

Hittil har jeg ikke talt til de uomvendte, men jeg må si et ord også til dem før jeg slutter. Jeg skal ikke be dere arbeide for Kristus. Jeg kan ikke oppfordre dere til å gjøre noe for ham. Dere er ikke i det rette sinnelaget for det. Dere må først tro på ham. Å, la det bli deres sorg i dag at dere er uskikket til å tjene Kristus! Før dere har fått et nytt hjerte og en rett ånd, kan dere ikke tjene ham.

Dere må først tro på Kristus og erfare i deres eget hjerte at dette evangeliet er en Guds kraft til frelse for dere (Rom 1,16). Øynene deres må bli åpnet. Dere må vende dere fra mørke til lys og fra Satans makt til den levende Gud, så dere kan få syndenes forlatelse og arvedel blant dem som er helliget ved troen på Jesus (Apg 26,18). Før det kan dere ikke gjøre noe for ham. Først da kan dere vitne om det dere har sett og senere skal få se.

Du må selv bli født på ny før du kan føde andre med smerte, inntil Kristus vinner skikkelse i dem (Gal 4,19). Du kan ikke gå til et så hellig arbeid før hendene dine er vasket rene av Jesus Kristus. Kom da til ham, stol på ham, tro på ham! Og når han har frelst deg, vil han si: «Sønn, gå og arbeid i min vingård!» Amen.

12. søndag etter trefoldighet: Helbredelsen av en blindfødt

> «Aldri fra verden ble til, har en hørt at noen har åpnet øynene på en blindfødt» (Joh 9,32).

Dagens tekster i 1899: Rom 7,1–6 og Matt 12,33–37. Prekenteksten er hentet fra evangeliet i den andre tekstrekken.

Dette var helt sant. Da ordene ble sagt, fantes det ingen beretning, verken i Den hellige skrift eller i den verdslige historien, om at en blindfødt hadde fått synet. Jeg tror det var i 1728 at den berømte dr. Cheselden ved St. Thomas' sykehus for første gang i verdenshistorien gjorde det under å gi synet til en mann som hadde vært blind fra han var liten. Siden den gangen er starroperasjoner på blindfødte blitt utført med hell fra tid til annen.

Men mannen her hadde helt rett, for fram til den dagen hadde ingen hørt at noen blindfødt hadde fått synet, verken ved hjelp av dyktige leger eller ved mirakler. Han kjente utvilsomt godt til de blindes historie, for den gjaldt ham selv. Han måtte slepe seg gjennom livet i dens mørke skygge. Han var den eneste mannen i byen som virkelig forsto seg på denne saken – men akk, all hans gransking ga ham ingen grunn til håp.

Han hadde studert hele de blindes historie og hvordan de var blitt helbredet, og han var kommet til den faste overbevisningen at ingen i hans tilstand noen gang var blitt helbredet. For ham var det en trist slutning. Men vår Herre Jesus gjorde for ham det som aldri hadde vært gjort for noen. Jeg synes denne oppmuntrende kjensgjerningen må være full av trøst for dem her i forsamlingen som tynges av tanken på at de er i en særlig håpløs tilstand.

Den er nok ikke så særegen og enestående som du tror. Men selv om den skulle være det, er det likevel ingen grunn til å fortvile, for Jesu nåde liker å bane nye veier. Vår Herre er oppfinnsom i kjærlighet, og miskunnen hans viser seg i nye former. Det er hans glede å finne og redde nettopp dem som er så ille stilt at all annen hjelp har kommet til kort. Barmhjertigheten hans er ikke bundet av tidligere tilfeller. Kjærligheten hans er opprinnelig, frisk og original.

Kanskje finner du ikke et eneste tilfelle der noen er blitt frelst under de samme omstendighetene som du er i. Likevel skal du ikke trekke den slutningen at du nødvendigvis må gå fortapt. Tvert imot skal du tro på ham som gjør større mirakler, ja, ufattelige nådens under. Han gjør det han vil, og hans vilje er

kjærlighet. Vær viss på dette: Ser han i deg en særlig synder, vil han gjøre deg til et særlig bevis på sin makt til å frelse og velsigne.

Slik var det med denne mannens øyne. Hadde ingen blindfødts øyne vært åpnet før, så ville Jesus gjøre det, og så mye større ære ville navnet hans få. Jesus trenger ingen veiviser. Han liker å gå sine egne veier, og jo mer rom det er for hans barmhjertighet, desto bedre liker han veien.

I dag har jeg tenkt å hente fram noen lærdommer av de ordene den helbredede mannen brukte. Måtte Den Hellige Ånd la denne betraktningen bli til sann velsignelse for oss! Vi vil først se litt på enkelthetene ved helbredelsen, og deretter gjøre noen få bemerkninger om den helbredede mannens særlige stilling etter at øynene hans var blitt åpnet.

I.

Først altså litt om enkelthetene ved helbredelsen – ikke bare denne mannens, men mange andres som jeg har sett. Det første vi legger merke til, er at den vanligvis skjer ved svært ringe midler. Mannens øyne ble åpnet ved at det ble smurt litt søle på dem, og ved at han vasket dem i Siloa-dammen. Gud velsigner de ringeste ting til sjelers frelse.

Noen ganger er det svært ydmykende for en forkynner å oppdage at en vakker og godt gjennomarbeidet preken ikke utrettet noe, mens en løs bemerkning ute på gaten var det middelet Gud velsignet. Da han trodde han gjorde sitt beste, hadde han ikke utrettet noe, og da han trodde han ikke hadde utrettet noe, velsignet Gud ham. Mang en sjel har fått øynene åpnet ved et redskap som aldri drømte om å bli til så stor velsignelse.

Hele frelsens vei er dessuten i seg selv så enkel at den godt kan sammenlignes med den sølen og det spyttet som Frelseren brukte. Jeg ser ikke at mange sjeler blir omvendt ved dyp teologi. Vi har tatt opp ganske mange i menigheten, men jeg har ikke hørt om én eneste som er blitt omvendt ved en lærd teologisk diskusjon. Vi hører bare sjelden om mange omvendelser ved spesielt veltalende forkynnere – svært sjelden.

Vi setter pris på veltalenhet og har ikke et ord å si mot den i seg selv. Men det er tydelig at den ikke har noen kraft til å gi forstanden åndelig lys, og at det ikke behager Gud å bruke vakre ord og veltalenhet som middel til å omvende folk. Da Paulus la menneskelig visdom til side og sa at han ikke ville bruke «visdoms overtalende ord» (1 Kor 2,4), ga han bare avkall på det som ville vært til liten nytte for ham.

Da David tok av seg Sauls rustning og grep slyngen og steinene, overvant han kjempen. Og heller ikke i dag blir kjempene beseiret av krigere i Sauls rustning. Vi må holde oss til det enfoldige, enkle evangeliet, forkynt enfoldig og forståelig. Sølen og spyttet var ingen kunstig blanding som vitnet om smak og kultur. Likevel ble den blindfødtes øyne åpnet ved dem og ved en vask i Siloa-dammen. På samme måte har Gud funnet for godt «å frelse dem som tror, ved forkynnelsens dårskap» (1 Kor 1,21).

Men det er i alle fall et guddommelig verk. I dette tilfellet var det tydelig Herren Jesus som bokstavelig åpnet mannens øyne, og det er alltid han som gjør det samme åndelig ved Den Hellige Ånd. Han gir nåde til å forstå åndelige ting

og gripe dem i tro. Ikke noe øye kan se Jesus uten at Jesus har åpnet det. Alt godt i oss blir virket av Den Hellige Ånd. La ingenting rokke oss bort fra denne grunnen!

Noen har et teologisk system som gjør at de må tillegge synderen en viss grad av naturlig styrke og dyktighet. Men vi vet at han er død i synder og i seg selv er uten all åndelig kraft. Kjære venner, forandre heller det teologiske systemet deres, men bortforklar ikke den sannheten vi nå har for oss! Den blir bekreftet av vår egen daglige erfaring og er klart åpenbart i Guds ord. Det er Guds Ånd som opplyser og gir liv. Sjelens blindhet viker bare for den stemmen som en gang sa: «Bli lys!» (1 Mos 1,3).

Denne åpningen av øynene skjer ofte på et øyeblikk. Og når øyet er blitt åpnet, ser det ofte like godt som om det alltid hadde vært seende. For noen timer siden så jeg, tror jeg, en søkende sjel virkelig få synet. To søkende sjeler kom inn til meg i sakristiet. De hadde bare gått her en kort tid og hørt evangeliet, og det hadde gjort inntrykk på dem. De var lei seg for at de nå skulle reise langt bort herfra, men samtidig var de glade for at de hadde vært her.

Jeg følte meg oppmuntret på den ene siden, men på den andre siden var jeg engstelig for at Guds verk i sjelene deres ikke var kommet helt til gjennombrudd. Derfor spurte jeg dem: «Tror dere virkelig på Herren Jesus Kristus? Er dere nå frelst?» Den ene svarte: «Jeg har prøvd for alvor å tro.» «Men,» svarte jeg, «det hjelper deg ikke. Har du noen gang sagt til faren din at du prøvde å tro ham?» De innrømmet at det ville være en fornærmelse å si noe slikt.

Så la jeg fram evangeliet for dem så enkelt og tydelig som jeg kunne. Men den ene av dem svarte: «Jeg kan ikke ta det til meg. Jeg kan ikke tro at jeg er frelst.» Jeg fortsatte: «Gud har sagt om sin Sønn at hver den som tror på ham, skal bli frelst. Vil du nå gjøre ham til en løgner, eller vil du tro hans ord?» Mens jeg talte slik, sprang den ene opp og sa overrasket: «Å, nå ser jeg det! Jeg er frelst! Å, lov Jesus sammen med meg fordi han har frelst meg og vist meg dette! Nå ser jeg det klart, alt sammen!»

Den aktede søsteren som hadde fulgt disse to inn til meg, falt på kne sammen med dem, og av hele vårt hjerte priste og opphøyet vi Herrens navn. Den andre av de to kunne likevel ennå ikke se i evangeliet det den første så. Men jeg følte meg viss på at det nok ville skje. Er det ikke underlig at den ene kommer til klart lys, mens den andre ennå må vente i mørket, enda begge har hørt det samme ordet?

Den forandringen som skjer i hjertet når en fatter og tar imot evangeliets løfter, speiler seg ofte til og med i ansiktet, som stråler av en himmelsk glans. Slike nyfrelste sjeler bryter ofte ut: «Å, det er så enkelt! Så underlig at jeg ikke kunne se det før! Det kom alt sammen på et øyeblikk, og nå ser jeg det jeg ikke kunne fatte før.» Jeg nevner bare dette ene eksemplet fordi det ligner tusener jeg har sett. Det viser at en kan få det åndelige synet på et øyeblikk.

Jeg kan sammenligne den nyfrelste synderen med en som har vært sperret inne i et mørkt fengsel der han aldri har sett lyset. Plutselig åpner befrieren et vindu for ham, og han ser seg forbløffet omkring. Det himmelske synet er en så

opphøyd gave for den troende, og det han nå ser i et nytt lys, er så overraskende, at han knapt vet hvor han er.

Når Kristus åpner noens øyne, skjer det svært ofte på et øyeblikk og fullstendig. I andre tilfeller kan det derimot gå langsommere. Først ser en mennesker gå omkring som om de var trær (Mark 8,24), men hinne etter hinne blir tatt bort fra det åndelige øyet, til en ser klart.

Du må ikke undre deg om lyset kommer så plutselig at det blir en helt ny opplevelse som forbløffer den det gjelder. Husker du ikke det åndelige livets første åndedrag? Jeg tror jeg kan huske det ennå. Husker du ikke ditt første blikk på Kristus? Å, det må du huske! Noen av oss husker godt første gang vi så det store havet og de skyhøye Alpene. Men det er likevel ingenting. Vi følte at de hørte til denne gamle verden, og at vi bare hadde sett litt mer av den enn før.

Omvendelsen derimot åpner en helt ny verden for oss. Den lærer oss å stirre inn i det usynlige og se de tingene som det dødelige øyet ikke kan oppdage. Når vi får et nytt syn, ser vi tusen ting som forbløffer oss og samtidig gleder oss. Er det rart at nyomvendte blir begeistret? Jeg verken undrer meg over dem eller klandrer dem. Jeg skulle bare ønske at vi hadde litt mer liv i gudstjenesten vår.

Hvem hører nå for tiden ropet: «Hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» (Apg 16,30)? Eller hvem hører en sjel si: «Ham som Moses har skrevet om i loven, og som profetene har skrevet om, ham har vi funnet» (Joh 1,45)? La oss gi Guds Ånd frihet til å virke! Og la oss tro at når han kommer, vil folk ikke alltid følge de vanlige reglene for hva som anses passende. De vil bryte med dem og kanskje til og med bli sett på som drukne (Apg 2,13), fordi de ikke snakker helt som folk er vant til.

Det er en underfull og merkverdig hendelse når Guds Ånd åpner folks øyne. Vi må ikke undre oss om de knapt vet hva de sier, eller hvor de er.

Én ting er sikkert: Når noen får øynene åpnet, er saken klar for ham selv. Andre kan tvile på at øynene hans er blitt åpnet, men han vet selv at han har fått synet, og det har han ingen tvil om. «Ett vet jeg: at jeg som var blind, nå ser!» (Joh 9,25). Når Herren i sin uendelige barmhjertighet besøker en sjel som lenge har vært stengt inne i mørket, blir forandringen så stor at han ikke trenger å spørre: «Har det skjedd en forandring med meg eller ikke?» Han er selv overbevist om det i sin samvittighet.

Når en først har fått synet, har en fått en evne som er uendelig mye verd. Denne mannen, som kunne se fariseerne, kunne snart også se Jesus. Den som har fått øynene åpnet, kan ikke bare se trær og fjell rundt seg. Han kan også se himmelen og den herlige solen.

Og den som først har fått det åndelige synet, er med én gang blitt i stand til å skue inn i guddommelige hemmeligheter. Han skal se den kommende verden og den herligheten som ennå ikke er åpenbart. Det er disse nyskapte øynene som skal få se Kongen i hans herlighet, i et land langt borte (Jes 33,17). Han har fått evnen til å se i Ånden det som skal bli klart på den dagen da vår Gud og Frelser Jesus Kristus åpenbarer seg.

Å, for et underfullt verk dette er! Måtte hver og en av oss lære å kjenne det personlig! Jeg spør: Kjenner vi det? Har vi fått øynene åpnet på denne måten?

II.

Nå skal vi se på den helbredede mannens stilling.

Da øynene hans først ble åpnet, fikk han et mektig inntrykk av hvor god den mannen var som hadde helbredet ham. Han visste ikke hvem Jesus var, men han forsto at han måtte være svært god, og han trodde han var en profet (Joh 9,17). Og da han lærte ham bedre å kjenne, følte han at han var Gud, og han falt ned og tilba ham (Joh 9,38).

Ingen har fått øynene åpnet uten å ha følt en inderlig kjærlighet til Jesus – ja, og jeg vil legge til: uten å tro på hans guddom og uten å tilbe ham som Guds Sønn. Vi ønsker ikke å være ukjærlige. Men vi kan aldri skjønne hvordan noen som ikke tror på Jesus, kan være en kristen. Heller ikke skjønner vi hvordan noen kan sies å tro på Kristus når han bare tror på den minste delen av ham – godtar hans menneskenatur, men forkaster hans guddom.

Det må være en virkelig tro på Guds Sønn. Den som ikke faller ned og tilber den levende Gud slik den blindfødte i teksten vår gjorde, er ennå blind og i mørket. Den seende ser Guds herlighet i Kristi åsyn (2 Kor 4,6) og velsigner Gud fordi han i Herren Jesu Kristi person har funnet både «høvding og frelser» (Apg 5,31), en som satte livet til for sitt folk.

Å, jeg er viss på at hvis øynene deres er blitt åpnet, så elsker dere Jesus i dag, og hjertene deres hopper av glede ved tanken på ham. Og dere føler at har han åpnet øynene deres, så tilhører de ham – ja, dere selv tilhører ham, med legeme og sjel.

Denne mannen ble både en forsvarer av Kristus og en som bekjente ham – og en kraftig forsvarer også. For argumentene hans var kjensgjerninger, og de gjorde motstanderne til latter. De sa både det ene og det andre, men han svarte: «Om det nå forholder seg slik eller slik, skal jeg ikke si. Men Gud har hørt dette mennesket, og derfor kan han ikke være en synder, slik dere sier. Han har åpnet øynene mine, og derfor vet jeg hvor han må være kommet fra. Han er kommet fra Gud» (jf. Joh 9,25–33).

Lenge har vi argumentert mot fritenkeriet med bevis som ikke har utrettet noe. Jeg tror fritenkerne samler opp de butte pilene og slynger dem tilbake mot sannhetens skjold. Jeg frykter at den kristne prekestolen har vært den store læremesteren i fritenkeri. For vi har gjort folk kjent med innvendinger mot kristendommen som de aldri ville ha kjent til om vi ikke hadde gjentatt dem for å imøtegå dem.

Kjære venner, dere vil aldri bekjempe fritenkeriet med noe annet enn kjensgjerninger. Fortell hva Gud har gjort for dere, og legg vekt på å vise det i et gudfryktig liv. Mot de kristnes hellige liv har vantroen ingen kraft. Stå tett sammen, hver med et hellig liv som sitt sverd, fullt rustet i Den Hellige Ånds kraft, så skal alle fiendens stormløp være forgjeves. Gud gi oss nåde til å lære den kunsten denne mannen kunne: å forsvare Kristi sak med vårt personlige vitnesbyrd.

Så hendte det at denne mannen som hadde fått øynene åpnet, ble støtt ut av synagogen. Spraglete fugler blir alltid jaget av de andre. Noe av det verste som kan hende en her i verden, er å vite for mye. Er du akkurat så klok at du holder

følge med din egen tid, blir du nok tålt. Men er du en smule foran den, kan du vente deg hard medfart. Vær blind blant de blinde – det er klokskapens regel hvis du vil redde skinnet.

Det er svært utrygt å ha åpne øyne blant blinde. De vil ikke tro det du forsikrer dem om, og siden de ikke kan se, vil grunnene og bevisene dine ikke utrette noe. Derfor blir det straks strid. Og er de blinde i flertall, må du sannsynligvis redde deg ut gjennom dører og vinduer så godt du kan, og søke deg selskap et annet sted.

Når Gud åpner noens øyne så han kan se og fatte åndelige ting, sier andre straks: «Hva er det denne karen snakker om? Vi kan ikke se det han ser.» Og er mannen svært troskyldig, går han rundt til disse blinde og sier: «Nå skal jeg forklare saken for dere.» Kjære venn, det er bortkastet strev, for de kan ikke se. Er en født blind, nytter det ikke å snakke med ham om de forskjellige fargene. Han kan jo ikke forstå deg, for han vet ingenting om slikt.

Det nytter ikke å diskutere med ham. Det eneste du kan gjøre, er å sørge for at han får øynene åpnet. Å argumentere med ham er helt fruktesløst, for han har ikke forutsetningene for det. Treffer du en som mangler smakssansen, vil du vel ikke begynne å krangle med ham fordi han sier at sukker smaker som salt. Han vet jo verken hva «søtt» eller «salt» vil si. Han bruker bare ord uten å forstå hva de betyr.

På samme måte kan den som ikke har nåde i hjertet, ikke vite noe om sann gudsfrykt. Han kjenner en hel del uttrykk, men om selve sannheten vet han ikke mer enn en døv vet om musikk, eller en botaniker som aldri har sett en blomst, vet om botanikk. Forsøk ikke å overbevise slike folk ved å diskutere med dem. Gå heller til Den Hellige Ånd med dette ropet: «Herre, åpne øynene deres! Herre, åpne øynene deres!»

Vær svært overbærende med dem. Du kan ikke vente at blinde skal kunne se, og bli ikke utålmodig fordi de ikke kan det. Men be mye for dem, og bring dem evangeliet i Den Hellige Ånds kraft. Hvem vet om ikke øynene deres skal bli åpnet? Men ikke bli forundret om noen kaller deg «fanatiker», «pietist», «leser», «hykler» eller «et overspent menneske». Slike ord slynger de åndelig blinde mot dem som ser.

Du sier at du har en åndelig evne som de ikke har. De derimot benekter at denne evnen fins, fordi de ikke vil innrømme at du har noe forut for dem. Og så utelukker de deg fra synagogen.

Men legg merke til at da denne mannen var blitt støtt ut, fant Jesus Kristus ham. Det var et velsignet tap for ham å miste fariseerne og finne sin Frelser. Å, brødre, for en barmhjertighet det er at verden støter oss ut! Jeg husker en fornem dame som nå er i himmelen. Da hun sluttet seg til denne menigheten, ville ingen av de fornemme menneskene hun tidligere hadde vært sammen med, vite av henne lenger.

Jeg sa til henne, og det var hun enig i: «For en nåde at De er fri for dem! De kunne lett ha blitt en snare for Dem, men nå vil De ikke ha noe bry med dem.» «Helt riktig,» svarte hun, og hun la til: «For Kristi skyld ville jeg være fornøyd med å bli regnet som avskum for alle» (jf. 1 Kor 4,13).

Denne verdens selskap har aldri vært til noen nytte for oss, og det kommer aldri til å bli det heller. Tvert imot er det en snare for mange troende. Verdsett folk etter hva de virkelig er verd, og ikke etter glansen rundt dem. Tro at den største mannen er den helligste mannen, og regn dem som har samfunn med Kristus, for det beste selskapet. Det er en stor velsignelse for kirken når den blir forfulgt. For den saks skyld ville vi ikke tape noe om vi fikk Diokletians tid tilbake. Kirken er aldri renere og mer ivrig, og den vokser aldri raskere, enn når den møter motstand.

Men når vi blir regnet for svært respektable folk og kirken vår får stor ære og anseelse, vil fordervelsen snike seg inn. Da vil vi vike bort fra Kristus, og det vil igjen vise seg at «vennskap med verden er fiendskap mot Gud» (Jak 4,4). Herren gi at vi må få øynene åpnet slik at folk beskylder oss for å være særegne! Og blir vi utelukket fra selskapet til dem som ikke kan se Herren Jesus, så la oss leve desto nærmere ham. Det skal bli til stor nytte for oss.

Herren velsigne dere, mine kjære, for Jesu Kristi skyld. Amen.

13. søndag etter trefoldighet: Ingen forskjell

> «Han lar sin sol gå opp over onde og gode, og lar det regne over rettferdige og urettferdige» (Matt 5,45).

Dagens tekster i 1899: Rom 7,7–25 og Matt 5,43–48.

Her kan du se hvordan vår Herre Jesus Kristus forsto naturen. Han trodde at Gud selv er direkte til stede og griper inn. Som Guds store Sønn hadde han en svært fin sans for at hans Far var nærværende i alt omkring ham. Derfor kalte han solen Guds sol: «Han lar sin sol gå opp.» Han taler ikke om daggryet som noe som skjer av seg selv, som en selvfølge. Nei, han fører morgenlyset tilbake til sin Far og sier: «Han lar sin sol gå opp.»

Og når det gjelder regnet, taler ikke vår store Herre og Mester om naturlovene for nedbøren, om hvordan skyene slipper innholdet sitt ned i fruktbare regnskurer. Han sier om sin Far: «Han lar det regne over rettferdige og urettferdige.» Jesus kjenner langt bedre enn noen av oss de lovene som den store Skaperen styrer etter. Likevel taler han aldri om at disse lovene virker uten at den guddommelige makten står bak og gjør dem virksomme.

Kristus lærte at Herren Gud selv er til stede overalt og virker alle ting. Ja, han sier at Gud til og med teller hårene på hodet til sine utvalgte, og at ikke engang en spurv faller til jorden uten hans vilje (Matt 10,29–30). La det samme bli din visdomslære og min, for den er den sanne og rette.

Og hva vil så Frelseren si oss med dette bildet? Jo, jeg tror han sier dette: «I dag blir den frie nåden tilbudt. Nå er det barmhjertighetens tid.» Dommens dag er ennå ikke kommet, da han skal skille de onde fra de gode, sette seg på dommertronen og la både den rettferdige og den ugudelige få hver sin del. Sauer og bukker går ennå om hverandre, og han gir dem alle føde. Hvete og ugress vokser ennå sammen og modnes for den samme høsten.

Det er ennå ikke dommens tid, men nådens. Nå blir fri, ufortjent nåde tilbudt den uverdige, kjærlighetens solskinn den onde og velsignelsens regn den urettferdige. Dette vil den store Far lære oss i dag. Når jeg nå forsøker å få fram denne lærdommen, vil jeg først vise hvor sterkt den blir framstilt ved dette eksemplet. Deretter vil jeg dvele ved selve saken og trekke slutninger av at solskinnet og regnet ikke gjør forskjell. Det skal være til oppmuntring for alle som lengter etter nåde fra den store Fars hånd.

I.

Vi merker oss altså først at det som her blir sagt om at Gud lar sin sol gå opp over onde og gode, blir brukt som et bilde. Og nettopp i det ligger den store betydningen. Ifølge versene foran teksten vår skal vi elske våre fiender, velsigne dem som forbanner oss, gjøre godt mot dem som hater oss, og be for dem som skader og forfølger oss. Slik skal vi ligne vår Far i himmelen, som med sin sol og sitt regn velsigner både de onde og de gode.

Meningen må altså være at når han lar sin sol skinne over de onde, gjengjelder han ondt med godt. Han ønsker godt for dem som oppfører seg ille mot ham og forfølger hans sak. Dette må være meningen med teksten. Gud vil ikke befale oss å gjøre noe som han selv ikke ville gjøre hvis han var i samme stilling.

Han pålegger oss å tilgi, fordi hans sol og hans regn lærer oss at han er rede til å tilgi. Han byr oss å gjøre godt mot dem som hater og forfølger oss, fordi han selv med sitt solskinn og sine regnskurer gjør godt mot dem som hater og forakter ham.

Tenk nå, mine brødre, at vi fikk nåde til å følge denne anvisningen. Ville ikke folk se på oppførselen vår som svært uvanlig? For de fleste sier: «Ja vel, jeg vil vise godhet mot en som har en verdig karakter, men du kan ikke vente at jeg skal hjelpe en som er dårlig og uverdig. Jeg vil gjerne hjelpe en som er snill og takknemlig, men du kan da ikke forlange at jeg skal være god og kjærlig mot den utakknemlige og onde?

Selvsagt vil jeg være god og vennlig mot naboen min. Men den mannen som her om dagen behandlet meg verre og mer foraktelig enn en hund, og som så ut til å ville tråkke meg ned som støv og skitt – du mener vel ikke at jeg skal behandle ham med godhet?»

Men tenk deg nå at du er i stand til å heve deg opp til det eksemplet som her blir stilt fram for deg. Tenk at du stadig gjør godt og bare godt, også mot det verste menneske. Og når du møter ondt, viser du bare enda mer godhet og samler på den måten glødende kull på overtrederens hode (Rom 12,20) ved å være mer gavmild mot ham enn noen gang før.

Ville ikke det være en svært uvanlig måte å handle på? Jeg vet du synes det, for du føler at det vil falle tungt for kjøtt og blod. Og det gjør det sannelig. Men kan du heve deg opp til denne store høyden, vil du forbløffe alle omkring deg og bli et under for mange.

Må du ikke da av hele ditt hjerte beundre hvor underfullt din Gud handler? Han står rede til å ta bort og utslette alle overtredelser som er begått. Han er rede til å tilgi og gjøre godt mot dem som har gjort ondt alle sine dager. Han vil trykke til sitt kjærlige hjerte og gjøre til sine barn selv mennesker som har hatet ham og talt ondt mot ham. Er det ikke merkverdig at han gjør slik mot deg, min kjære venn, hvis du har vært en av dem?

Forstå da at Herren liker å gjøre merkverdige ting. Han «forlater misgjerning og overtredelser og synd» (2 Mos 34,7). «For som himmelen er høyere enn jorden, slik er mine veier høyere enn deres veier, og mine tanker høyere enn deres tanker» (Jes 55,9). Gud er villig til å frelse uvanlige syndere ved en uvanlig kjærlighet. Han vil glemme og utslette det som har vært, og gi synderen nåde

til å begynne et nytt liv. I det livet skal synderen få glede seg i Guds velbehag og nyte hans kjærlighet.

Videre: Hvis noen gjorde det jeg har forsøkt å beskrive, og stadig gjorde godt mot den uverdige, ville alle tenkende mennesker med dømmekraft regne ham som svært edel. Tenk deg en mann som blir hånet, misforstått og baktalt, og som bare smiler av det og sier: «Hvis du kjente meg bedre, ville du ikke behandle meg slik.» Ved første anledning hjelper han den mannen som har gjort ham urett. Han fortsetter å vise ham godhet, selv om han bare møter enda mer ondskap og utakknemlighet enn før.

Da ville de fleste av dere si: «For en edel karakter han er!» Selv den som ikke roser ham, må innerst inne innrømme at han er stor.

Hør nå, dere som er overbevist om stor synd mot Gud! Tenk om Herren i dag kastet alle dine synder bak sin rygg (Jes 38,17) og tok deg inn blant sitt husfolk, slik han gjorde med den stakkars bortkomne sønnen som vendte hjem. Tenk om han holdt en stor fest for deg, som for sønnen som var tapt og ble funnet. Ville ikke det være edelt av ham? Ville du ikke føle at hans tanker er langt høyere enn dine tanker? Jo visst!

Min Gud handler så opphøyd at han får de himmelske harpene til å klinge av den mest henrivende musikk når serafer og kjeruber ser hans nåde. Å, du tre ganger opphøyde Gud, det er ingen som du, så villig til å tilgi og ta imot hver botferdig som vender hjem, og gi ham din gunst! Å tilgi deg, min syndige bror, ville være noe helt uvanlig og stort. Men Gud vil handle nettopp slik. Vil du ikke ta imot en så bunnløs kjærlighet og få fred med en slik Herre?

Føler du ikke at hvis du kunne handle så opphøyd, ville du ha det godt med det? Det ligger utvilsomt en slags behagelig tilfredsstillelse i å kunne slå ned og knuse en som har fornærmet deg. Men den kan ikke vare lenge. Når lidenskapens ild har brent ut, begynner en å lure på om det egentlig var en god gjerning.

Men det motsatte – å vende det andre kinnet til når du blir slått (Matt 5,39), og gjengjelde ondt med godt – har du noen gang prøvd det? Har du det, så har du hørt musikk i midnattens mørke når du har tenkt tilbake på din overbærenhet.

Når du har ligget våken, har du tenkt over saken og sagt til deg selv: «Jeg er glad når jeg tenker på at jeg ikke svarte den sinte mannen i en vred tone. Det er godt å vite at jeg ikke ga ham et stikk tilbake da han såret meg, men viste tålmodighet og ro og tålte den dårlige behandlingen for Kristi skyld.» Denne bevisstheten er like behagelig som den er opphøyd. Å ligne Kristus er en himmel i vårt bryst.

På samme måte er det en stor tilfredsstillelse for Herren å vise synderen miskunn: «Han har lyst til miskunnhet» (Mika 7,18). Det fins ingen større fryd for Herren enn å frelse dem som har syndet mot ham. Han er alltid rede til å vise nåde og løpe med glede i møte dem som søker hans ansikt. Han trenger ikke tårene dine for å bli rørt til medlidenhet. Han krever ikke at du skal plage og pine legemet ditt, eller gå lenge i dødsangst og fortvilelse, før han gir deg full tilgivelse.

Nei, det er hans glede å benåde. Han møter den hjemvendte synderen mens han ennå er langt borte, og kysser ham (Luk 15,20). Ja, han fryder seg så over å

ta imot syndere at han er langt gladere enn de selv. Den store Fars hjerte fryder seg når han trykker sin Efraim til sitt bryst (jf. Jer 31,20).

Jeg synes jeg hører noen si: «Men det du her snakker om, er ikke rettferdig.» Hør her: Det er ikke urettferdig! Tenk over den handlemåten vår Herre anbefaler oss, og se om den er urettferdig. Er jeg urettferdig hvis jeg tilgir en mann som har fornærmet meg? Er jeg urettferdig hvis den eneste hevnen jeg tar for en urett, er å gjøre godt mot den som gjorde den? Jeg handler riktignok ikke etter rettferdighetens lover, men jeg er jo ingen dommer. Og når jeg ikke er det, hvorfor skulle jeg da ta på meg et verv jeg ikke er kalt til?

Gud er av natur dommer over alle ting. Men han vil ikke helt vise seg fra den siden før på den dagen da han i sin Sønns person skal komme med alle de hellige og stille alle mennesker fram for sin domstol. For nå handler han ikke med dem etter rettferdighetens regel, men etter sin nåde. Hvis noen spør hvorfor han vil vise nåde mot uverdige, har vi et tilfredsstillende svar: «Har jeg ikke lov til å gjøre med mitt hva jeg vil? Eller er ditt øye ondt fordi jeg er god?» (Matt 20,15).

Hvis du vil vise godhet mot folk som ikke fortjener det, hvem kan si nei til det? Kan ikke en mann være så gavmild og overbærende som han selv vil? Hvilken lov, guddommelig eller menneskelig, forbyr ham det? Og vil Gud, i sin uendelige og suverene barmhjertighet, vise sin godhet også mot dem som ikke fortjener noe fra hans hånd, så la ham bli opphøyd og priset for evig, og ikke klandret fordi han handler slik. Det tar seg i alle fall ille ut når de uverdige selv klandrer ham. De burde heller ivrig ta imot Guds tilgivende nåde.

Og legg merke til dette: Når alt kommer til alt, blir rettferdigheten fremmet ved at en gjør godt mot den onde. Å gjøre godt mot den urettferdige er å hjelpe rettferdighetens sak fram. For godhet mot den onde er en av de mektigste maktene i verden – mektig, mener jeg, til å vinne ham, få ham til å omvende seg og selv vise godhet tilbake.

La meg her komme med en liten fortelling. Det var en farmer som bodde i et av nybyggerstrøkene i Amerika. Vi kan kalle ham Wrath – det vil si «vrede» – for han hadde et forferdelig sinne, og alle som kom i nærheten av ham, fikk kjenne det. En fortreffelig kristen mann bodde like ved, og en gang hendte det at grisene hans brøt seg inn i den onde mannens hveteåker og gjorde en del skade.

Mr. Wrath kom over til naboen i det forferdeligste raseri og sa hva han ville gjøre og hva han ikke ville gjøre. Naboen tilbød seg å betale skaden og lovte å gjøre sitt beste for at det ikke skulle skje igjen. Men det skjedde likevel igjen, og eieren av hveteåkeren ble rasende. Han tok alle grisene, slaktet dem, la dem på en kjerre og kjørte dem til naboen. «Grisene dine,» sa han, «kom inn på åkeren min, og her er de!» Og ganske riktig, der var de – men alle sammen døde.

Eieren av grisene kunne godt ha trukket naboen for retten og med noe utgifter og bry fått tapet sitt erstattet. Men han sa bare at han var svært lei seg for at grisene hans hadde gjort skade igjen, og med det var saken slutt. En tid etter brøt likevel Mr. Wraths egne griser seg ut og gjorde en hel del skade på den gode mannens hveteåker.

Og hva gjorde han nå? Han hadde jo ikke gått rettens vei for å få oppreisning. Ville det da ikke vært det mest passende om han slaktet Mr. Wraths griser etter

ordtaket «Like for like»? Jo visst! Men en kristen handler ikke etter dette slitte lovprinsippet.

I stedet for å slå dyrene i hjel fanget han dem alle, bandt dem med et tau, fikk dem opp på en kjerre og kjørte alle sammen til Mr. Wraths dør. Der sa han: «Grisene Deres kom inn på åkeren min, og her er de!» – nøyaktig de samme ordene som Wrath hadde brukt til ham. Wrath gikk ut til kjerren og ventet å finne alle grisene sine døde. Men der sto de alle i beste velgående og gryntet mot ham, som bevis på at de fremdeles var i live.

«Griser er alltid besværlige skapninger,» sa naboen. «Jeg er sikker på at De ikke kunne noe for at de kom inn på åkeren min. Her er de nå.» Fra den dagen ble Mr. Wraths sinnelag forandret. Hvordan kunne han fortsette å behandle en nabo ille, når naboen hadde beseiret ham på den måten – ved å tilgi ham den uretten han hadde gjort?

På samme måte som mennesker kan vinne mennesker ved sin godhet, beseirer Gud menneskehjertet ved sin kjærlighet, når Den Hellige Ånd får føre folk til å se og føle at han handler nådig mot dem. Ingen makt er sterkere enn kjærlighetens. Er du blitt omvendt, min venn, så tror jeg du vil innrømme at det var den grenseløse kjærlighetens makt som overvant motstanden din og fikk deg til å overgi deg i armene til din trofaste Frelser.

Guds tordenkiler kunne nok ha skremt deg, men de maktet ikke å bringe kjærlighet inn i den skremte sjelen din. Men da Jesus møtte deg med sin kjærlighet og barmhjertighet, måtte du overgi deg – og det med den største glede og villighet. Slik blir rettferdighetens sak fremmet og styrket når Gud er god mot den urettferdige. Hvem kan da si et ord mot den?

«Men,» svarer noen, «den står i stor fare for å bli misbrukt. Hjelper du den slette og gjør vel mot den urettferdige, vil du snart erfare at de misbruker godheten din og kanskje til og med vender seg mot deg og river deg i stykker.» Det er helt sant. Men likevel sier Mesteren: «Elsk deres fiender … og be for dem som forfølger dere» (Matt 5,44). Han gjør ikke unntak for tilfeller der en må frykte at godheten vår vil bli misbrukt. Nei, regelen hans står der uten unntak. Blir den misbrukt, er ikke det din sak.

Din himmelske Far vet at gjerrigknarken bare vil bruke det jorden gir, til seg selv. Likevel lar han sin sol gå opp over markene hans, og regnet hans gjør dem fruktbare. Det samme gjør han for dem som ikke gjør annet enn å suge ut de fattige.

Men, mine kjære venner, dette er det særegne ved den guddommelige nåden: Gir Gud deg den, kan du ikke misbruke den. For nåden skaper hjertet ditt om og fornyer naturen din. Er han så rede til å gi menneskene disse velgjerningene, som de både kan og vil misbruke, hvor mye mer vil han da ikke gi nåde til den som trolig ikke vil misbruke den slik?

La meg legge til at når noen misbruker Guds nåde, slik noen misbruker din praktiske godhet, pådrar han seg stor skyld. Folk kan ikke trosse noens godhet uten å bli svært onde. Det vil du lett forstå hvis jeg belyser det med en fortelling. Den gangen baptistene i Holland ble forfulgt, hendte det en gang at en stakkars

forfulgt mann satte over en tilfrossen kanal for å flykte fra en som ville dra ham fram for øvrigheten og få blodpengene som var satt på hodet hans.

Han løp lett over den islagte kanalen og nådde trygt den andre bredden. Men forfølgeren var tyngre og gikk gjennom isen da han satte etter ham. Og hva gjorde nå den forfulgte? Han gikk tilbake, og med fare for sitt eget liv reddet han den druknende og fikk ham i land. Men ga forfølgeren nå opp det han hadde tenkt å gjøre? Nei, han grep offeret sitt og dro ham fram for øvrigheten, og den forfulgte ble brent levende som følge av sin egen godhet.

Men alle føler at denne mannen fortjener å bli foraktet av alle. På samme måte vil jeg overlate dem som fortsetter å synde mot Gud til tross for hans godhet og langmodighet, til den offentlige samvittighets dom.

Her om dagen hørte jeg at til og med en hund gjengjeldte ondt med godt. En mann hadde tatt med seg en stor newfoundlandshund ut på sjøen for å drukne den. Han hadde med seg en stor stein i båten, som han tenkte å binde om halsen på hunden før han kastet den i sjøen. Men på en eller annen måte ble det et basketak mellom dem før steinen var godt nok festet om halsen på hunden, og begge falt i vannet.

Mannen sank og holdt på å drukne. Men det edle dyret dukket ned, dro ham opp og svømte i land med ham. Tenk om han hadde druknet hunden etter alt dette! Jeg synes jeg hører noen si: «Da får han selv bli druknet!» Han ville sannelig ikke fortjene å leve. Jeg ville ta en slik hund med meg hjem og si: «Så lenge jeg har en brødsmule, skal jeg dele den med deg, gode hund, som reddet livet mitt da jeg holdt på å drukne deg.»

Og når selv en hund har krav på oss fordi den gjengjelder ondt med godt, hva skal jeg da si om den store Gud? Med gavmild hånd fortsetter han å føde og holde oppe de uverdige menneskebarna. Og enda mer: Han har gitt sin Sønn i døden og sendt menneskeheten et budskap fullt av den mest forbløffende kjærlighet. Han sier: «Kom til meg! Jeg er rede til å tilgi deg. Kom og ta imot min kjærlighet og nåde. La oss bli forsont, for det er min lyst å vise miskunn og tilgi synden.»

Er det ikke klart at det må være den svarteste utakknemlighet og ondskap å forakte en slik kjærlighet? Jeg bønnfaller dere om ikke å gjøre dere skyldige i det.

II.

Og nå vil vi for det andre hente nytt håp og mot av nettopp denne kjensgjerningen. Når solen skinner på en ugudelig manns mark og regnet vanner jordene til en spottende gudsfornekter, så har ikke disse mennene gjort noe som fortjener solskinnet eller regnskurene. Og, lovet være Gud, han gir sin nåde til dem som ikke har gjort noe for å fortjene den.

Om du aldri i ditt liv kan huske en eneste god gjerning du har gjort, står likevel Guds nåde fritt åpen for deg, om du vil ha den. «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst» (Apg 16,31) – det blir forkynt for deg. Her er det ikke tale om fortjeneste eller verdighet. Gud gir fritt, selv til onde og urettferdige.

Solskinn og regn kommer også til dem som ikke har bedt Herren om det. Han gir dem til de utakknemlige som aldri ber og aldri takker – som ikke engang tror at Gud hører bønn. Han gir dem til den gjerrigknarken der borte som vi snakket

om. Han ber aldri Gud om å sende regn, men sier at regnet er en selvfølge, og at han ikke ser noen nytte i å be. Likevel kommer regnet i rette tid, og solen lyser og varmer markene hans.

For et under at Gud ofte blir funnet av dem som slett ikke søkte ham! Det er kommet folk inn i dette Tabernaklet som aldri hadde tenkt at de skulle bli frelst den kvelden – og likevel ble de det. Guds uendelige barmhjertighet når noen ganger fram til dem som slett ikke spør etter den, slik dette ordet sier: «Jeg ble funnet av dem som ikke søkte meg» (Rom 10,20).

Å, forkynn for den vide verden at regnet ikke blir holdt tilbake og ikke venter på menneskebarna! Det kommer etter Guds egen gode vilje. Og på samme måte hender det ofte at hans nåde besøker dem som ikke kjenner Gud og ikke søkte ham. Han være evig priset og opphøyd for dette!

Og når nåden noen ganger kommer til dem som aldri har bedt, tror du da ikke at den vil bli gitt til deg som ber om den? Å, du som gråter, sukker, ber og lengter etter den – tror du den skal bli nektet deg? Gud forby en slik tanke! Han vil helt sikkert velsigne deg. Tro på Herren Jesus, så er den din med én gang.

Regnet kommer også til dem som ikke engang erkjenner at Gud er til. Det vanner gudsfornekterens marker og gjør jorden fruktbar for dåren, han som «sier i sitt hjerte: Det er ingen Gud» (Sal 14,1). På samme måte har jeg sett Guds nåde senke seg over mennesker som høylytt har benektet at Gud er til.

I menigheten vår er det minst én som for ikke lenge siden talte åpent mot Gud. Men da han tilfeldigvis kom inn i dette huset, trengte Ordet med makt inn i sjelen hans og beskrev hans indre tilstand igjen og igjen. Til slutt sa han: «Det er en Gud, for han har oppsøkt meg. Forkynneren ser ut til å kjenne min tilstand og min karakter.» Og hver gang han kom hit, ble det sagt noe som beskrev ham så nøyaktig at han ikke kunne forklare det på noen annen måte enn at Gud hadde talt til sjelen hans.

Når Gud ved sin virksomme nåde kaller til og med dem som tviler på at han er til, hvor mye mer vil han da ikke ta seg av deg, som skjelver for ham og ønsker å bli forsont med ham? Sannelig, han vil høre ropet fra de ringe og ydmyke og den botferdiges bønn.

Herren sender sitt regn til noen som aldri takker ham for det. Og gir Gud timelige velsignelser til dem som ikke takker ham, mine kjære venner, skulle han da ikke gi nåde til deg som føler at du ville takke ham evig og alltid, om han bare ville frelse deg? En god kvinne sa da hun søkte Herren: «Hvis han frelser meg, skal han aldri høre takken min for siste gang. For jeg vil prise ham så lenge jeg lever, og siden i all evighet.»

Du kan være fullt overbevist om at Herren ikke vil nekte en sjel med et slikt sinn sin kjærlighets sol eller sin nådes regn. Han lar det regne over de utakknemlige. Skulle han da ikke gi sin Ånd til dem som vil bli hans takknemlige barn?

Husk også, kjære venner, at Gud gir dette regnet og dette solskinnet år etter år. Hvis jeg var svært god mot en mann, men han behandlet meg svært dårlig og utakknemlig, ville jeg kanskje synes det var stort om jeg kunne fortsette å vise ham godhet i tolv måneder. Og tenk om jeg holdt ut i sju år – ville jeg ikke

da synes at jeg hadde tålt nok av ham, og at jeg nå var trett? Men se, Gud har sendt solskinn og regn over de ugudeliges marker hele deres lange liv. Han har fortsatt å vise dem godhet uten noen gang å bli trett.

Kanskje noen av dere her er femti år gamle, og likevel er dere aldri blitt rørt av Guds kjærlighet. Dere har hørt Guds ord bli forkynt i alle disse årene. Dere har hørt gripende taler om Guds kjærlighet, men ennå strir dere mot Gud.

Å, for en tålmodighet Gud har vist når han har båret over med dere dag etter dag! Og når han nå har båret over med deg så lenge, skulle han da ikke forbarme seg over deg hvis du nå vendte om til ham og ba: «Herre, jeg ønsker å få fred med deg»? Skulle han avslå en slik bønn? Aldri! «Hans miskunnhet varer til evig tid» (Sal 136,1).

Til slutt vil vi si: Har vi ikke på denne vakre sommerdagen erfart at solen ennå ikke er brent ut, og at himmelens regn ennå ikke er tømt? Slik er det også med de åndelige tingene, for i dem bor den evige fylde. Gud har fremdeles like mye kjærlighet som noen gang før. Og slik han for tusen år siden øste ut sin nåde for å omvende den onde og urettferdige, viser han fremdeles den samme nåden mot de mest syndige og uverdige.

Hans nåde i omvendelsen, i syndenes forlatelse og i bevarelsen er like stor som den noen gang har vært. Ære være hans navn! Han lar ennå sine velgjerninger regne over den urettferdige. Den samme Kristus som døde for oss og viste oss kjærlighet da vi var døde ved overtredelser og synder (Ef 2,1), mens vi ennå var langt borte fra ham – denne Kristus som «kom til verden for å frelse syndere» (1 Tim 1,15) – hans makt til å frelse og velsigne er fremdeles uten grenser.

Og vil du gå til ham – måtte hans kjærlighet tvinge deg! – så skal du selv få finne og erfare at det er slik. Kom da til ham! Han vil ta imot deg med den største glede. Kom og tro på Guds Sønn! Kom og hvil på fortjenesten i Jesu blod, så skal du finne evig liv. Gud velsigne dere alle for Jesu skyld. Amen.

14. søndag etter trefoldighet: Et underlig, men nødvendig spørsmål

«Vil du bli frisk?» (Joh 5,6).

Dagens tekster i 1899: Rom 8,1–17 og Joh 5,1–14.

Jesus henvendte seg til mannen som hadde ligget syk i trettiåtte år, og spurte ham: «Vil du bli frisk?» Det kan virke svært underlig å stille en syk et slikt spørsmål. Hvem vil vel ikke bli frisk? Ville den stakkars mannen ha ligget der ved dammen hvis han ikke ivrig ønsket å bli helbredet? Sto ikke svaret skrevet i selve ansiktet hans da han så opp på Jesus – et svar som gjorde spørsmålet overflødig?

Likevel: Vår Herre sa aldri et overflødig ord. Det er derfor godt mulig at han merket at lammelsen i mannens legeme på en sørgelig måte hadde svekket ånden hans og lammet viljen hans. Han hadde håpet til hjertet ble sykt av det. Han hadde ventet så lenge at motløsheten hadde lagt seg over sinnet hans, og nå var det nesten kommet dit at han knapt brydde seg om han ble frisk eller ikke. Buen hadde vært spent så ofte at den hadde mistet spensten. Han hadde sultet til selve matlysten var borte. Skuffelsene hadde gjort ham likegyldig, og han hadde mistet alt håp for framtiden.

Derfor slo Frelseren an en streng som trengte å klinge, da han spurte ham om hans vilje. Med dette spørsmålet vekket han en slumrende evne til live – og at den var til stede, var kanskje en av de første betingelsene for helbredelse. «Vil du bli frisk?» Det var et prøvende spørsmål fra en stor lege, og det kalte fram igjen en mektig kraft i mennesket.

Når evangeliet blir forkynt i dag, kan det virke helt overflødig, for ikke å si hånlig, å spørre hver enkelt her som ikke er frelst: «Vil du bli frisk?» «Selvsagt,» svarer du, «alle ønsker å bli salige.» Men tro meg, jeg er ikke så sikker som du på at det stemmer. «Men at vi er her,» sier en, «at vi stadig kommer hit og lytter oppmerksomt til forkynnelsen, må da være bevis nok for at vi ønsker å bli friske – om vi bare visste hvor vi skal finne helbredelse, og hva denne balsamen i Gilead som vi har hørt så mye om, egentlig er.»

Og likevel skulle det ikke undre meg om det her fins mange som har ventet så lenge at det en gang så ivrige ønsket deres er blitt lammet. Andre har kommet hit lenge uten noen særlig lengsel etter frelse, og til slutt er de blitt så vant til det at de bare kommer av gammel vane. De har ikke noe inderlig ønske om å få

den helbredelsen for sjelen som den gode hyrde alltid vil gi dem som søker hans hjelp. Dette spørsmålet er altså langt fra overflødig. Det er tvert imot et av de første som bør legges tilhørerne på hjertet i enhver forsamling.

Jeg vil prøve å få hver enkelt av dere til å svare på dette spørsmålet i sitt innerste. Jeg tror det vil være til stor nytte for dere, selv om ærligheten skulle tvinge deg til å svare nei. Da blir i det minste hjertet ditt lagt åpent for deg selv, og det kan bli en god begynnelse på noe bedre. Med Herrens hjelp vil jeg i dag legge dette spørsmålet alvorlig på hjertet til hver uomvendt mann og kvinne: «Vil du bli frisk?»

I.

Først legger vi merke til at dette spørsmålet kan besvares på mange måter. Desto mer nødvendig er det at det blir stilt og besvart.

For det første er det noen som egentlig ikke svarer noe på dette spørsmålet; de vil rett og slett ikke befatte seg med saken. «Vil du bli frisk?» «Ja visst – nei – vi vet ikke riktig hva vi skal si. Vi vil ikke plages med slike spørsmål. Vi er unge, og det er god tid til å tenke på slikt. Vi er forretningsfolk og har annet å tenke på enn å tynge sinnet med åndelige grublerier. Vi er rike folk, og dere kan ikke vente at vi skal gi oss av med slikt, slik fattige og ulærde folk gjør.»

Eller: «Vi er sykelige, og helsen tar så mye av tiden vår at vi ikke kan bry oss med teologiske vanskeligheter.»

På en eller annen måte vil de skyve fra seg tanken på det ene nødvendige. Sjelen er det dyreste de har, og likevel bryr de seg minst om den. Å, hvor mange av dere leker med sjelen deres og med det evige som står på spill! Jeg gjorde det samme selv en gang. Kunne tårer av blod uttrykke sorgen min over det, ville jeg gjerne felle dem. For den tiden som går tapt mens en lenge er sorgløs for sin sjel, er et svært alvorlig tap – et tap som ikke engang nåden kan erstatte for oss, og som ikke engang Guds miskunn kan gi oss tilbake.

Unge mennesker, jeg skulle ønske dere tok dette til hjerte! Å, hvor inderlig jeg ønsker at dere tok disse spørsmålene alvorlig og ikke støtte fra dere Den Hellige Ånds kjærlige påminnelser om å søke sjelens frelse! Gud gi at dere var kloke nok til å ønske dere det rikeste åndelige liv. Å, tenk over det første og viktigste av alle spørsmål! Ikke slå det fra deg. Dødstimen kan være nærmere enn dere tror. Den morgendagen da du har tenkt å se nærmere på disse tingene og overveie dem, kommer kanskje aldri.

La meg si det en gang til: Skal noe utsettes, så la det være slikt som kan vente uten skade. Skal noe skyves til side, så la det ikke være de evige, åndelige tingene. Nei: «Søk da først Guds rike og hans rettferdighet» (Matt 6,33).

Så er det noen som har tenkt en hel del over troen, men som likevel ikke har noen iver etter å svare på spørsmålet: «Vil du bli frisk?» For flere år siden var de ivrige. Når de hørte en preken, tok de vare på hvert eneste ord. Bønnene deres var varme, og de søkte alvorlig. Men de har ikke adlydt oppfordringen: «Tro på Kristus og lev!» De har vent seg til å gå nedtrykt under syndebyrden, enda det fins en Frelser som vil ta byrden fra dem. Nå er svaret deres på spørsmålet verken det ene eller det andre.

Nedstemt sukker de: «Jeg skulle ønske jeg hadde et alvorlig ønske. Jeg ville gjerne ville, men hjertet mitt er hardt, jeg kan ikke føle noe. Jeg våger knapt å si: Jeg vil.» Se hvor du har brakt deg selv!

Måtte Gud nå hjelpe deg å sette viljen din i gang. Måtte hans livgivende Ånd velsigne dette vekkende spørsmålet til hjertet ditt, så du kan si: «Å, ja! Ut av min dype fortvilelse, fra hulen der det ikke er vann, roper jeg likevel til deg, min Gud. Fra dødsrikets dyp skriker jeg til deg om redning. Jeg vil, jeg vil bli frelst! Å, gi meg nåde så jeg kan bli helbredet!» Måtte ingen av dere lenger høre til dem som egentlig ikke svarer på spørsmålet.

For det andre vil vi nevne at altfor mange gir svært unnvikende svar på spørsmålet. Til dem må jeg si et ord. Vil du bli frisk? Mine kjære tilhørere, jeg vil stille dette spørsmålet til hver eneste uomvendt her, men jeg ser på forhånd at noen ikke vil gi meg noe klart svar. Én vil si: «Hvordan kan jeg vite om jeg er en av Guds utvalgte eller ikke?» Min kjære, det er ikke det som er spørsmålet. Det kan du ikke få svar på der du står nå; svaret vil vise seg litt etter litt.

Men hvorfor drar du fram dette, om ikke for å slippe å se det alvorlige spørsmålet som teksten reiser? Vil du eller vil du ikke bli frisk? Kom fram, min venn! Ikke skyv spørsmålet fra deg, men se det rett i øynene som en mann. Er du villig til å bli forsonet med Gud og lyde ham, eller er du det ikke? Si ja eller nei, og si det rett ut.

Vil du være Guds fiende og elske synd og urettferdighet, så si det. Det ærligste du kan gjøre, er å se deg selv i det rette lyset. Men vil du bli renset fra synden og gjort hellig, så si det. Når alt kommer til alt, er det ikke vanskelig å si. Det er ingenting å skryte av eller opphøye seg for; det gjelder bare viljen.

«Vel,» sier en annen, «jeg har ingen kraft til å holde meg borte fra synden.» Igjen må jeg svare: Det er ikke saken. Vi må alltid skille mellom viljen og kraften. Gud vil gi kraft – det kan du være viss på – i samme mål som han gir vilje. Kraften mangler fordi viljen er borte. Når det kommer litt vilje, kommer det også litt kraft, og når viljen blir sterk, blir også kraften mektig. De står og faller sammen.

Men dette er ikke saken. Jeg spør ikke: «Hva kan du gjøre?» men: «Hva vil du være?» Vil du være hellig? Ønsker du ærlig og inderlig i dag å bli fri fra syndens makt? Det er saken. Jeg ber deg for din sjels skyld: Se inn i hjertet ditt, og svar på dette spørsmålet som for Guds ansikt.

«Men jeg har vært en så stor synder,» svarer en, «og de gamle syndene mine gjør meg urolig.» Det gleder meg at du kjenner på synden din, men jeg må minne deg om at det ikke er dette spørsmålet gjelder. Det er ikke snakk om hvor syk du er, men om du er villig til å bli helbredet. Jeg vet at du er en synder, og en mye verre en enn du selv tror. Hvor svarte syndene dine enn er i dine egne øyne, er de likevel ti ganger svartere i Guds øyne, og av naturen er du en fortapt og fordømt synder.

Men spørsmålet her er: «Vil du bli frisk?» Spørsmålet er ikke: «Vil du ha det som har vært, tilgitt, og slippe straffen for det?» Det vil du nok. Men vil du bli fridd fra lystene som har bundet deg, og fra syndene du har hatt kjær? Vil du bli fri fra de kjødelige gledene og alle de sanselige tingene som hjertet ditt hungrer

etter? Ønsker du virkelig å bli formet lik de fromme, ja, lik Gud selv – å bli hellig og fridd fra synden? Er dette det ånden din lengter og trakter etter, eller er det ikke?

For det tredje vil jeg peke på at en hel mengde mennesker i virkeligheten svarer nei på spørsmålet. De prøver ikke å gå utenom det, men svarer ærlig nei. Men det ordet må jeg ta tilbake. Det er tvilsomt om de svarer nei av ærlighet; det er med handlingene sine de sier nei. «Jeg vil bli frisk,» sier en, og likevel går han tilbake til synden straks gudstjenesten er over. En sier han vil bli frisk, og likevel holder han på med det som forårsaket sykdommen. Lyver han, eller er han gal?

Legen sier at han ikke må spise det eller det hvis han vil bli kvitt sykdommen, men han spiser nettopp det legen har forbudt ham. Er han ikke en løgner når han likevel sier at han vil bli frisk? Og den som sier han vil bli helbredet, men likevel kjæler for sin gamle synd – lyver ikke han for seg selv og for sin Gud?

Den som vil bli frisk, oppsøker de stedene der helbredelse blir gitt. Likevel er det noen som svært sjelden kommer til Guds hus. Kanskje går de dit en søndag en gang iblant og hører evangeliet. De oppsøker steder der det heter seg at det er gudstjeneste, men der Kristi sanne evangelium ikke blir forkynt, der samvittigheten ikke blir urolig, og der ingen holder fast ved Guds bud og løfter som hans ord, som ikke kan svikte. Med dette er de fornøyde og tror de har gjort nok.

De ligner en som går til en kvaksalver for å finne trøst, i stedet for å få sannheten å vite hos en virkelig lege. Et slikt menneske kan ikke virkelig ønske å bli helbredet, for da ville han ikke handle slik han gjør.

Og hvor mange er det ikke som hører evangeliet, men aldri lytter oppmerksomt til det! Et telegram fra børsen, derimot, leser de med begge øyne – stiger eller synker aksjene? Og med hvilken iver sluker de ikke en artikkel om forretningslivet og handler etter opplysningene de har fått! Men hører de en preken, snakker de om hvordan presten framførte den. Det er som om en mann som leser et telegram, begynte å henge seg opp i håndskriften og formen på bokstavene. Eller som om en ga seg til å kritisere språket i en opplysende forretningsartikkel i stedet for å dra nytte av de gylne lærdommene den inneholdt.

Å, at folk kan mene at det høyeste av alt er å si at de likte eller ikke likte prekenen! Som om forkynneren som Gud har sendt, brydde seg det minste om du likte talen hans eller ikke! Hans oppgave er ikke å behage smaken deres, men å frelse sjelene deres – ikke å vinne bifallet deres, men å vinne hjertene deres for Jesus og få dere forsonet med Gud. Om han blir likt, er det knapt grunn til å tenke på i en slik sak. Pasienten liker sjelden legens lansett.

Når legen samvittighetsfullt må skjære bort dødt kjøtt eller hindre et sår i å gro for fort, kan en ikke vente at den syke skal like kniven mens han kjenner den skarpe eggen. Like lite kan den forkynneren som trofast skal forkynne sannheten, vente at folk skal rose ham fordi han faller i smak. Gir samvittigheten deres ham medhold, er det nok.

Å, mine tilhørere, dere hører forkynnelsen vår uten å følge med og uten å gjøre det Ordet viser dere. Alt dette viser til syvende og sist at selv om dere fyller kirkene våre til trengsel, vil dere likevel ikke bli helbredet. Altfor mange leser i

evangeliets bok slik en leselysten person blar i en legebok for å bli underholdt – ikke for å bli kjent med sin egen sykdom og hvordan den kan leges.

Hvor lite kjenner dere ikke til en dyp og inderlig hjertelengsel etter Jesus, etter å bli forsonet med Gud og frelst fra den kommende vrede! Både når de hører, og når de lar være, sier mange: «Vi vil ikke bli friske.» Men Gud være takk, det fins likevel noen som kan si: «Ja, ja, jeg vil bli frisk!» Om dem vil jeg tale i neste punkt.

II.

Der noen svarer ærlig ja på dette spørsmålet, kan vi slutte at nåden har begynt sitt verk i sjelen. Kanskje kan noen av mine tilhørere si av hjertet: «Ja, det er virkelig min store lengsel å bli kvitt synden.» Å, min kjære venn, da er jeg tre ganger lykkelig over å få forkynne evangeliet for deg i dag.

Kanskje sier du: «Det er ikke frykt for straffen. Synden er straff nok for meg. Om jeg så kom inn i himmelen, men fortsatt var en synder slik jeg er nå, ville det ikke være noen himmel for meg. Jeg ønsker å bli fri fra all synd i tanke, ord og gjerning. Kunne jeg bare bli fullkommen, ville jeg bli fullkomment lykkelig, selv om jeg var syk og fattig.»

Har Herren vakt lengsel etter hellighet i sjelen din, så er nådens foster, det evige livs sæd, allerede i hjertet ditt. Om ikke lenge skal du få fryde deg over at du er født på ny og gått over fra døden til livet. «Å,» sier du, «jeg skulle ønske jeg kunne se det, jeg skulle ønske jeg kunne kjenne det!» Jeg kan ikke tro at et menneske som er uten nåde, noen gang kan ha en hjertelig, sterk og inderlig lengsel etter hellighet for dens egen skyld.

Vil du nå eie den gleden og freden som følger med å bli helbredet, må jeg langt på vei si det samme til deg som Jesus sa til den stakkars mannen ved Betesda: «Ta båren din og gå!» (Joh 5,8). Du hører Frelserens ord i dag på samme måte som denne mannen. Sett med en gang din lit til Frelserens fullbrakte verk: at han bar straffen for synden din i ditt sted. Hvil i ham, så skal du bli både frelst og glad.

«Men har jeg makt til å tro på Kristus?» sier en. Jeg svarer: Ja, du har makt. Jeg kunne ikke si til hvert menneske: «Du har makt til å tro.» For der viljen mangler, er den moralske kraften død.

Men er du villig, så har du rett, du har forrett, du har makt til å tro at Jesus døde for deg. Gud, som har fått deg til å lengte etter hellighet, har gjort hellighet klar for deg, og midlet som frambringer den i deg nå, er troen din. Den samme Ånd som virker i deg å ville, virker også i deg å fullføre, etter hans gode behag. Se da opp til Jesus og bli frelst!

Jeg ber om at noen av dere i dag må komme til full fred ved å se på Jesus. «Jeg lengter etter hellighet,» sier du. Ja, og det kan virke underlig, men det er sant: Så lenge du ser etter hellighet i deg selv, vil du aldri finne den. Men ser du bort fra deg selv til Kristus, vil helligheten komme til deg. Selve ønsket du nå har, er kommet fra ham og er begynnelsen på det nye livet i sjelen din.

Se bort – å, jeg bønnfaller deg – se bort fra deg selv, ja, også fra dine beste ønsker, til Kristus på korset, så skal denne dagen bli din frelses dag.

Det kan se ut som en svært liten ting å ha et ønske. Men et slikt ønske som jeg har talt om, er ingen liten ting. Det er mer enn menneskenaturen noen gang kan frambringe av seg selv; bare Gud, den evige Far, kan plante det der. Jeg er overbevist om at en levende, frelsende tro alltid følger med et slikt ønske, og at den før eller senere vil komme til full bevissthet og bringe fred og glede med seg.

III.

Men til slutt må jeg minne dere om at der dette spørsmålet blir besvart med nei, ligger det en stor synd. Jeg skulle ønske jeg slapp å tale om dette siste punktet, men jeg må, hvor pinlig det enn er. Det fins mange her – og de er tallrike overalt – som ikke vil bli helbredet. Dere, mine uomvendte brødre, er blant dem som ikke vil. Se på saken nå slik dere en gang må se den.

Slik er det: Dere foretrekker dere selv framfor Gud. Dere vil heller behage dere selv enn ham. Dere foretrekker synd framfor hellighet. Se på dette med alvor og oppriktighet. Synden er deres eget valg – et fritt valg dere gjør nå. Dere gjør den, dere har gjort den, og dere vil – frykter jeg – fortsette med det, om ikke Guds nåde får hindre det.

Se saken rett i øynene! For snart, på dødsleiet, vil du få se hele saken i evighetens lys. Da vil det gå opp for deg at du har foretrukket dette livets behagelighet framfor himmelen. Du valgte sanselige gleder og fornøyelser, egenrettferdighet og hovmod og noen få flyktige år framfor den herligheten og velsignelsen som følger med lydighet mot Kristus, og framfor å få være hos ham for evig. Å, når du skal dø, og enda mer på den andre siden, vil du forbanne deg selv for at du gjorde et slikt valg.

Når du ligger for døden uten å være frelst, vil det stå slik for deg: «Jeg ligger ikke her ufrelst fordi det nødvendigvis måtte skje, men fordi jeg ikke ville bli helbredet. Jeg ville ikke bli en troende, jeg ville ikke bli en botferdig. Jeg hørte evangeliet, men med fullt forsett avslo jeg å følge innbydelsen og valgte å bli som jeg var. Og nå ligger jeg her for døden ufrelst, vanhellig og uten syndenes forlatelse – og det fordi jeg selv valgte det.»

Husk at ingen åndelig syk mann kan komme inn i himmelen. Han må bli helbredet, ellers blir han stengt ute fra herligheten. Vi kan ikke stå på det helligste stedet før vi er gjort fullkomne. Derfor kan du, du sjel som ikke er helbredet, aldri få se Guds ansikt og være hos ham, fordi du med fullt forsett valgte å bli stengt ute fra Guds paradis.

Dessuten – å, hvor forferdelig! – vil det ikke være noen adgang til himmelen for deg, fordi du har valgt ikke å komme dit. Da står det ikke noe annet igjen for deg enn å bli drevet bort i hans vredes evige ild. Tanken på at fortapelsen er selvforskyldt, vil være en del av helvetes orm, som ikke dør. Å, hvor du vil rope: «Jeg valgte dette, jeg valgte dette! For en dåre jeg var som ville dette!»

For hva er helvete? Det er synden fullmoden. Synden er det onde når det blir unnfanget; helvete er synden når den har foldet seg helt ut. Hva vil du tenke i helvete? Jo: «Jeg valgte selv det som har ført meg ut i en elendighet jeg ikke kan unnslippe, inn i en død der det ikke fins noen redning. Jeg er død for Gud, for hellighet og for lykke, men lever for evig død og evig pine. Og alt dette fordi jeg selv ville ha det slik, som følge av min egen frie vilje.»

Se denne saken klart for deg, det bønnfaller jeg deg om. Det synes jeg er det aller mest fryktelige ved hele den fortapte synderens tilstand. Kunne jeg si i helvete: «Jeg er her på grunn av Guds beslutning og ikke av noen annen grunn,» så hadde jeg i det minste noe som kunne stålsette ånden min til å holde ut elendigheten som fortapt. Men må jeg i helvete kjenne at fortapelsen skyldes meg selv alene, og at jeg går til grunne for min egen synd, fordi jeg selv forkastet Kristus, da er helvete virkelig et helvete.

Disse flammene – har jeg tent dem? Dette fangehullet – har jeg selv bygd det? Denne døren som aldri kan åpnes – har jeg selv stengt den? Da er den siste resten av trøst tatt fra sjelen min for evig.

Men, min kjære tilhører, jeg håper du sier: «Jeg ønsker å bli helbredet.» La meg da igjen minne deg om at stedet der du kan få dette ønsket oppfylt, er ved foten av korset. Still deg der, og sett ditt håp til din store redningsmann. Det er allerede en livsgnist i deg, og den døende Frelseren vil få den til å vokse.

Bli stående ved korsets fot, der de dyrebare bloddråpene falt. Se på hans blodstrøm som frelser sjeler, og håp – nei, tro – at han utøste dette blodet for deg, så er du frelst. Gå da din vei i fred, du som vil bli helbredet! For Jesus sier: «Jeg vil, bli ren!» (Matt 8,3). Amen.

15. søndag etter trefoldighet: Marta og Maria

> «Mens de var på vandring, kom han inn i en landsby, og en kvinne ved navn Marta tok imot ham i sitt hus. Hun hadde en søster som hette Maria. Hun satte seg ved Jesu føtter og lyttet til hans ord. Men Marta var travelt opptatt med alt som skulle stelles i stand. Hun gikk da bort til dem og sa: Herre, bryr du deg ikke om at søsteren min har latt meg bli alene med å tjene deg? Si da til henne at hun skal hjelpe meg! Men Herren svarte og sa til henne: Marta, Marta! Du gjør deg strev og uro med mange ting. Men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, som ikke skal bli tatt fra henne» (Luk 10,38–42).

Dagens tekster i 1899: Rom 8,18–39 og Luk 10,38–42.

Det er ikke lett å holde likevekten i vårt åndelige liv. Ingen kan bevare den åndelige helsen uten det indre, stille og skjulte samfunnet med Herren. Men på den andre siden kan heller ingen bevare den uten å ta del i hellig arbeid i det ytre og praktiske liv. David sang så yndig: «Han lar meg ligge i grønne enger» – her har vi det indre livet. «Han leder meg til hvilens vann» (Sal 23,2) – der har vi det ytre og virksomme. Vanskeligheten er å holde disse to sidene av livet i det rette forholdet til hverandre.

Vi må ikke bli så travle at vi forsømmer å pleie det indre, skjulte samfunnet med Gud. Men vi må heller ikke bli så vendt innover at vi blir upraktiske. Kapitlet som teksten vår er hentet fra, gir flere lærdommer om dette. De sytti disiplene vendte tilbake fra forkynnerferden sin, oppglødd av glede over framgangen. Men Frelseren ville hellige denne gleden og hindre den i å slå over i hovmod. Derfor minner han dem om at de heller bør glede seg over at navnene deres er innskrevet i himmelen (Luk 10,20).

Han ville få dem til å tenke stille over Guds frie nåde, som hadde utvalgt dem i Kristus. Tanken på denne nåden skulle gjøre dem edrue etter all framgangen. Han ville at de skulle se seg selv som skyldnere overfor den nåden som åpenbarer Guds hemmeligheter for de umyndige. For han ville ikke at den nye stillingen deres som misjonærer skulle få dem til å glemme at de tilhørte Gud av hans frie nåde og utvelgelse, og at de derfor sto i skyld.

Deretter går vår vise Mester over til å tale om barmhjertighet. Hvor viktig den er, skjerper han inn med den minneverdige lignelsen om den barmhjertige

samaritan. Men disiplene skulle ikke tro at kjærlighet til nesten er den eneste tjenesten for Kristus som er verdt å ofre seg for.

Derfor kommer han til de to søstrene i Betania. Med dette vil Den Hellige Ånd lære oss at vi bør bli stadig mer virksomme i hans tjeneste og i å gjøre godt mot våre medmennesker, men at vi likevel ikke må forsømme å pleie det indre, skjulte livet. Da kan Kristi sinnelag bli mer og mer rådende i vårt vesen og i all vår ferd.

Mens vi er virksomme som de sytti, barmhjertige som samaritanen og driftige som Marta, må vi også glede oss i Ånden som Frelseren og si: «Jeg priser deg, Far» (Luk 10,21). Og som Maria må vi sette oss i fred ved hans føtter og la sjelen vår næres av hans guddommelige sannhet.

Denne korte beretningen belyser på sitt vis nettopp dette. Marta og Maria var to utmerkede søstre. Begge var omvendt, begge elsket Jesus, og begge var elsket av ham. Det står jo uttrykkelig: «Jesus elsket Marta og hennes søster og Lasarus» (Joh 11,5). Begge var kvinner med en opphøyd ånd. Og at Frelseren valgte hjemmet deres som et hvilested han ofte søkte til, viser at det var en uvanlig rikt benådet familie.

Hver for seg representerer de ulike sider av en utmerket karakter. Jeg tror det er helt feil, slik noen har gjort, å beskylde Marta for at hun ikke hadde noen kjærlighet til det gode og bare var et verdens barn. Slik var det ikke. Marta var en aktverdig og ivrig kvinne, en sann troende og en varm etterfølger av Kristus. Det var hennes glede å ta imot Jesus i huset der hun var husfrue.

Da Jesus denne gangen kom til Betania, var Martas første tanke: «Her er vår edleste gjest, og vi må lage et prektig måltid til ham.» Kanskje la hun merke til hvor trett Frelseren vår var. Strevet og omsorgen for andres vel og frelse hadde fått ham til å se eldre ut enn han var. Derfor satte hun i gang med å lage et styrkende måltid til ham.

Hun var omhyggelig med alt. Mens hun holdt på med forberedelsene, støtte hun på mye som ikke var i orden, og til slutt ble hun trett og utålmodig. Hun ble ergerlig over at Maria ikke brydde seg om å hjelpe henne, og ba Mesteren minne søsteren om det.

Men Maria så annerledes på anledningen. Straks hun så Jesus komme inn i huset, tenkte hun: «For en herlig anledning jeg nå har til å lytte til den store lærerens ord! Han er Guds Sønn. Jeg vil tilbe, jeg vil samle opp hvert eneste ord og bevare det i minnet.» Hun glemte både Mesterens og disiplenes behov. For troen hennes så den indre herligheten som bodde i ham, og hun var så overveldet av ærefrykt og fylt av tilbedende beundring at hun glemte alt annet.

Hun så ingen feil ved Martas rastløshet, hun tenkte ikke engang på Marta, for hun var helt opptatt av sin Herre og de dyrebare ordene han talte. Hun tenkte ikke engang på seg selv. Alt var borte for henne unntatt Herren og det han sa. Dere ser altså at Marta tjente Kristus, og det samme gjorde Maria. Marta ville ære Kristus, og det ville Maria også. De hadde begge den samme hensikten, men gikk fram hver på sin måte.

Martas strev blir ikke klandret; det er bare bekymringen og uroen hennes som blir klandret. Likevel får Maria uttrykkelig ros som den som har valgt den

gode del. Derfor gjør vi ikke Marta urett om vi viser hvor hun kom til kort, og hvor Maria hadde forrangen.

I.

Vi vil da først se litt på Marta-ånden.

En kan tjene Herren riktig, og likevel kan det være noe som forringer tjenesten. Tenk mindre på hva jeg sier, og mer på å bruke det på deres egne hjerter. Det kan godt hende at du finner deg skyldig i de tingene vi taler om. Marta-ånden gir Kristus den minste velkomstgaven. Den byr ham velkommen, men det er ikke den beste velkomsten.

Da vår Herre Jesus vandret her på jorden, fant han større vederkvegelse i en samtale med en stakkars samaritansk kvinne enn i den beste mat og drikke. Da han utførte sitt åndelige verk, hadde han mat å ete som disiplene ikke kjente til (Joh 4,32). Overalt satte han de åndelige behovene høyere enn de legemlige. De som ga ham åndelige gaver, ga ham derfor det beste.

Her står Martas bord med de vellagede rettene, men der er Marias gave: et ydmykt og lydig hjerte. Her er Martas vakkert dekkede bord, men der er Marias hengivne sinn. Hun ser opp til ham med undrende øyne mens hun lytter til hans enestående tale. Maria ga Jesus den beste gaven. I sin fornedrelse var han fornøyd med Marta, men i Maria fant han det som virkelig gledet ham. Martas tjeneste tok han vennlig imot, men Marias tok han imot med velbehag.

Brødre og søstre, ingenting av alt dere kan gi Herren Jesus, uansett hvilken form det har, vil være så dyrebart for ham som deres inderlige kjærlighet, hjertets faste tro og sjelens ærbødige tilbedelse. Å, jeg bønnfaller dere: Forsøm ikke det åndelige for det ytre! For gjør dere det, kaster dere bort gull for jern og bygger leirhytter i stedet for marmorpalasser.

Marta-ånden har også den feilen at den får en til å tenke altfor mye på seg selv. Vi vil ikke dømme Marta hardt, men det er nærliggende å tro at hun tenkte at festen skulle gi ære til henne som husfrue. I hvert fall kom jeg-et fram da hun begynte å bli trett og klaget over at hun var latt alene. Også vi ønsker gjerne at arbeidet vårt skal ta seg godt ut som vårt arbeid. Vi liker at de som ser det, taler vel om det, og hvis de ikke gjør det, føles det tungt å arbeide alene.

Men jo mer jeg tenker på meg selv i arbeidet, desto mer mister det sin verdi. Jeg-et må vike, og Kristus må bli alt i alle. Døperen Johannes' ord må bli vårt valgspråk: «Han skal vokse, jeg skal avta» (Joh 3,30). For vi er ikke verdige til å løse skoremmen til Frelseren. Mye virksomhet og altfor lite av det skjulte samfunnet med Herren vil alltid skyve jeg-et fram. Vårt eget jeg må holdes nede ved at vi stadig ber og er sammen med Jesus.

Marta så ut til å mene at det hun gjorde, var nødvendig for Kristus. Hun bekymret seg for mye fordi hun trodde det var nødvendig å gi Herren en fin mottakelse. Vi er alle altfor tilbøyelige til å tro at Kristus trenger arbeidet vårt og ikke kan klare seg uten oss. Predikanten lurer på hva som skulle bli av menigheten om han ble tatt bort. Diakonen er engstelig for hvordan det skal gå med menighetens økonomi om han faller fra. Læreren i en søndagsskoleklasse føler at barna aldri vil bli omvendt uten ham, og at Kristus da ville gå glipp av lønnen for sin smerte.

Å, en flue på St. Paul's-katedralen i London kunne like gjerne innbille seg at hele den veldige trafikken i gatene nedenfor var avhengig av at den var der, og at alt ville stanse om den ble tatt bort! Det er bra at du tror Kristus vil bruke deg, og at du føler ansvaret ditt. Men at Jesus skulle trenge oss – det er en tåpelig tanke.

Maria er mye klokere når hun tenker: «Han vil at jeg skal ta imot ordet hans og gi ham min kjærlighet. Jeg ville med glede gi ham mat, men det vil han nok sørge for. Han er Mester over alle ting og kan klare seg uten både meg og Marta. Jeg trenger ham langt mer enn han trenger meg.» Vi skjemmer arbeidet vårt når vi gjør det viktigere enn det er, for det gjør oss innbilske og hovmodige.

I et slikt sinnelag kom Marta og bebreidet søsteren sin – og på en måte også Herren, som om han unnskyldte søsterens likegyldighet: «Bryr du deg ikke om at søsteren min har latt meg bli alene med å tjene deg?»

Å, hvor det skjemmer det vi gjør for Kristus, når vi går omkring i en overlegen ånd og tenker: «Jeg kan gjøre dette, og det er storartet. Er jeg ikke adskillig bedre enn andre? Må ikke Mesteren min synes godt om meg?» Det er den ydmyke arbeideren som vinner prisen. Gud ser med velbehag til den som kjenner sin egen intethet og roper til ham fra dypet. Men de store støter han ned fra tronene deres, og de rike sender han tomhendte bort (Luk 1,52–53). Når virksomheten vår ikke går hånd i hånd med tilbedelse, blåser den oss opp og tar Guds velbehag fra oss.

Vi har altså så vidt berørt flere svakheter ved Marta-ånden.

II.

La oss nå se litt på Maria-ånden. Jeg skal prøve å vise at den bærer med seg den mest opphøyde formen for overgivelse til Kristus. Men de edleste fruktene viser seg ikke straks. Martas frukter modnes svært fort; Marias trenger tid. Da Lasarus var død, løp Marta av sted for å møte Kristus, men Maria ble sittende stille i huset. Marta valgte sin egen tid; Maria ventet på Kristi tid.

En tid senere, kort før Herrens død, gjorde Maria en vakker gjerning som Marta slett ikke hadde tenkt på: Hun salvet ham med en kostbar salve. Mens hun satt ved Jesu føtter, samlet hun krefter til handling. Den tiden du bruker til å gi din egen sjel næring, er ikke bortkastet. I stille ettertanke blir forsettene dine styrket og motivene dine helliget. Derfor er den tiden du bruker til dette, godt brukt.

Den som blir fylt av styrke, iver og energi og tilegner seg gode, levedyktige grunnsetninger, vil kunne arbeide når tiden er inne, med en kraft som tomme mennesker ikke kan vise, hvor rastløse de enn er. Flommer bekken av sted så snart det kommer en regnskur, blir den lite annet enn et sildrende sig. Men demmer du den opp så ingenting renner ut på en stund, vil du etter en tid, når vannet har samlet krefter, se en voldsom kraft som ingenting kan stå imot.

Maria fylte hjertets kar. Hun lyttet og lærte og hentet oppbyggelse, føde og styrke. Sjelens maskineri hadde fått opp dampen, og da alt var rede, ble handlingen hennes resolutt og kraftfull. Samtidig ble handlingen hennes foredlet. Martas gjerninger var gode, men – om jeg får bruke det ordet – de var av det alminnelige slaget. Hun laget et godt måltid for Herren Jesus slik hun ville gjort for enhver annen jordisk venn.

Hun hadde glemt å tenke på Kristi åndelige natur og gjorde ingen forberedelser for den. Men Marias syn på Kristus gikk dypere. Hun så opp til ham som prest, hun holdt ham for profet, og hun tilba ham som konge. Hun hadde hørt ham tale om døden og vitne om lidelsen som ventet ham. Og fordi hun hadde en dunkel anelse om hva det ville si, skaffet hun seg den kostbare salven, så hun kunne salve ham før han døde.

Kvinnens handling var full av betydning og lærdom; den var sannelig et dikt i handling. Duften som fylte huset, var kjærlighetens og den opphøyde tankens vellukt. Gjerningene hennes ble foredlet ved at hun tok imot undervisning og grunnet i stillhet for seg selv. De som ikke tenker, ikke grunner og ikke ferdes med Jesus, kan nok gjøre ganske gode, alminnelige gjerninger. Men de vil aldri kunne løfte seg til en høyere og mer majestetisk erkjennelse, eller gjøre et verk for Kristus som er inspirert av et varmt hjerte.

At Maria satt ved Jesu føtter, gjorde henne også selvstendig i måten hun handlet på. Vi bør tjene Herren på vår egen måte, det vil si etter de evnene og anledningene hver enkelt har. Og det gjorde denne velsignede kvinnen. Marta har det så travelt med å få gjort noe. Hun gjør det enhver annen som beundret Jesus, ville ha gjort: Hun lager mat og holder gjestebud. Men Maria gjør noe som bare én eller to andre ville komme på: Hun salver ham og blir hedret for denne gjerningen.

En lysgnist tennes i hennes egne tanker, og hun nærer den til den blir en lysende gjerning. Jeg skulle ønske vi hadde mange søstre i menigheten som satt ved Jesu føtter, og som kunne reise seg, drevet av en hellig tilskyndelse, og si: «Jeg har tenkt på noe som kanskje kunne gi Herren ære, noe menigheten ikke har hørt om før. Dette vil jeg prøve å sette i verk, så det kan komme en ny perle i min Frelsers krone.»

At hun satt ved Mesterens føtter, var en borgen for at handlingen hennes var virkelig åndelig. Har du lagt merke til det som står et annet sted: «Hun har gjemt den til dagen for gravferden min!» (Joh 12,7)? Han roste henne like mye for at hun hadde tatt vare på salven, som for at hun hadde helt den ut over legemet hans. Jeg antar at hun i flere måneder hadde lagt denne salven til side og hatt den i forvaring. Mye av den søte duften ved hellig arbeid ligger i at det er nøye gjennomtenkt og gjort med overlegg.

Noe arbeid blir gjort straks, uten videre, mens annet blir veid og overveid før det blir satt i verk. Hva skal jeg gjøre for å opphøye Frelseren min? En plan blir lagt og utarbeidet i detalj. Den blir overveid, det blir bedt over den, og sjelen venter til den kjære beslutningen kan settes i verk.

Det er godt å kunne vente og si med håp: «Ja, den beleilige tiden vil komme en gang. Ennå er ikke det rette øyeblikket inne, og jeg er heller ikke helt ferdig selv. Men jeg vil legge nåde til nåde og dyd til dyd, og jeg vil legge selvfornektelse til selvfornektelse, til jeg blir skikket til å utføre akkurat dette ene verket.»

Slik roste Frelseren Maria for at hun hadde tatt vare på salven – spart den til den rette tiden før gravferden hans. Først da – ikke før – helte hun den ut og viste sin kjærlighet. Å, det Jesus tar imot, er ikke den tankeløse tjenesten du gjør med en halvsovende sjel, men den du gjør for ham med øyne som flyter over av tårer

og et hjerte som svulmer av følelse. Måtte vi få mer av en slik tjeneste! Det vil vi få hvis vi sitter mer ved hans føtter.

Kristus ga Maria sitt bifall. Han sa at hun hadde valgt den gode del, som ikke skulle bli tatt fra henne. Hvis arbeidet vårt er åndelig, standhaftig, varmt og gjennomtenkt, hvis det springer ut av et indre livsfellesskap med Herren og har sin rot i faste grunnsetninger, i hjertets tro og dyp takknemlighet, da skal vår fromhet aldri bli tatt fra oss. Den vil vare og holde ut alt, og ikke komme og gå som Martas mer rastløse verk.

La meg til slutt si dette: Ønsker dere å tjene Gud – og det håper jeg dere gjør – så ta først og fremst vare på deres egne sjeler. Begynn ikke med å lære hvordan dere skal preke eller undervise, eller hvordan dere skal gjøre både det ene og det andre. Nei, min kjære venn, sørg først for å hente styrke til din egen sjel. Da vil du kunne utrette mye, selv om du ikke kan gjøre det etter kunstens regler.

Sørg først for at hjertet ditt blir varmt og motet ditt styrket. La Kristus få rom i hjertet ditt. Be den evige Gud komme over deg med sin Ånds kraft og inspirere deg. Om du da går fram på samme måte som andre eller ikke, betyr ingenting. Har du bare Guds kraft i deg, vil du kunne utføre ditt verk. Men prøver du å fullføre det uten kraft fra det høye, vil du komme til kort. Nei, vi venter bedre ting av deg. Gud sende dem! Amen.

16. søndag etter trefoldighet: Mesteren

> «… gikk hun og kalte i stillhet på sin søster Maria, og sa: Mesteren er her og kaller på deg» (Joh 11,28).

Dagens tekster i 1899: Rom 9,1–13 og Joh 11,19–29.

Marta hvisket ordet «Mesteren» i stillhet i Marias øre. Av det slutter jeg at dette var det vanlige navnet søstrene brukte seg imellom når de talte om ham mens han var borte. Kanskje var det hans vanlige navn blant alle disiplene, for Jesus sa: «Dere kaller meg Mester og Herre. Og med rette sier dere det, for jeg er det» (Joh 13,13).

Når vi taler fortrolig om mennesker vi setter høyt, i en liten krets av folk som deler aktelsen vår for dem, gir vi dem ofte et eget navn. I stedet for alltid å bruke titlene eller de virkelige navnene deres gir vi dem et navn som minner oss om kjære opplevelser vi har hatt sammen med dem, eller om visse trekk i karakteren deres. Derfor klinger det så godt i vår munn.

Slik antar jeg at de fleste av disiplene kalte Jesus «Mesteren», mens mange la til ordet «Herre». Og jeg antar at Maria var særlig glad i dette uttrykket – det var hennes navn på Herren. Jeg tenker meg at hun kalte ham «min Mester». Men Marta kunne vel ikke godt si til henne: «Din Mester er kommet.» Det ville kaste skygge over hennes egen aktelse for Jesus.

Samtidig var hun ikke helt i den stemning at hun kunne si: «Vår Mester er kommet.» Hun tenkte på at han var Mester for så mange andre enn dem to, og hun hadde også et svakt håp om at han var Mester over selve døden. Derfor sa hun: «Mesteren.» Det var en uttrykksfull tittel: «Mesteren er her.»

Og det er verdt å legge merke til at troende som har hatt Marias ømme, inderlige ånd, alltid har elsket navnet «Mesteren». Jesus har mange navn, og alle er fulle av musikk. Likevel må dette navnet, som de han elsker høyest, helst bruker, være særlig dyrebart.

Mange av oss pleier selv å kalle Herren «Mesteren» når vi er blant våre egne. Det finnes mange andre titler, som «Den elskelige», «Den gode hyrde», «Vennen», «Brudgommen», «Forløseren» og «Frelseren». Likevel har vi en særlig forkjærlighet for dette ene navnet. Det sprer omkring seg «en østerlandsk vellukt» som alltid gleder vårt hjerte.

Dere vil se at ordet også kunne oversettes med «Lærer» – den autoriserte læreren – for det er kjernen i betydningen. Jeg elsker å bruke ordet Mester fordi vi er blitt vant til det og dyrebare minner knytter seg til det. Men hadde det stått «Læreren er her» i vår oversettelse, ville det ha vært nærmere sannheten.

I.

La oss nå først se på hvordan Maria på sin særlige måte anerkjente Kristus som Mesteren.

Hvordan viste hun det? Jo, hun ble hans elev: Hun satt med den største ærbødighet ved føttene hans. Mine kjære, er han vår Mester, så la oss gjøre det samme. La oss ta imot hvert ord fra vår Frelser, tenke over det, lese det, merke oss det, lære det og leve av det. Jeg er redd for at vi ikke leser Bibelen vår som vi skulle, og at vi ikke gir hvert ord vår Mester har sagt, den oppmerksomheten vi burde.

Jeg skulle gjerne se et bilde av Maria der hun sitter ved Mesterens føtter. Store kunstnere har så ofte malt jomfru Maria at de gjerne kunne male denne Maria til en forandring. Hun ser opp på Mesteren med et dypt, uavvendt blikk og suger alt til seg, samler alt. Av og til slår en ny tanke og lærdom henne. Da får ansiktet et uttrykk av spørrende forventning, til det stråler av en uutsigelig glans fordi et nytt lys strømmer inn i hjertet hennes. Slik hun satt der som en oppmerksom elev, viste hun at Jesus virkelig var hennes Mester.

Og merk deg videre at hun var hans elev, og bare hans. Hun hadde ingen annen læremester. Jeg vet ikke om Gamaliel var på moten den gangen, men ved hans føtter satt hun ikke. Det fantes nok en eller annen rabbi Ben Simon eller andre berømte lærde på den tiden, men Maria tilbrakte aldri en time hos dem. Hvert øyeblikk hun kunne avse, tilbrakte hun med glede hos ham, som var en langt større rabbi.

Jeg undres på om hun var litt tunghørt og derfor satt helt inntil Læreren av frykt for å miste et eneste ord! Eller kanskje var hun redd for at hjertet hennes skulle være tregt til å høre, og derfor satte hun seg like nær predikanten som de som hører dårlig. Nok om det – yndlingsplassen hennes var like ved føttene hans. Dette viser oss at det alltid er godt å holde seg svært nær Jesus når vi hører hans ord, og å ha et inderlig samfunn med ham mens vi lytter til ham.

Hun gikk ikke til en annen for å få litt avveksling. Nei, Mesteren – hennes Mester, hennes eneste Mester – var nasareeren, han som andre foraktet, men som hun kalte sin Herre.

Hun var dessuten en lærevillig disippel, for «Maria har valgt den gode del», sa Jesus (Luk 10,42). Ingen sendte henne til Jesus for at hun skulle sitte ved føttene hans. Det var Jesus som dro henne. Hun kunne ha latt være å komme til ham, men det var hennes lyst å sitte der. Hun var en lærevillig og interessert elev. Aldri var hun så lykkelig som når hun fikk velge selv, og hun valgte å lære av ham.

Barna på skolen lærer alltid godt når de bare har lyst til å lære. Må de tvinges til å gå på skolen, lærer de forholdsvis lite. Men når de har lyst til å gå der og er glad i læreren, lærer de fort og lett. Og lykkelig er den lærer som har elever som

selv har valgt ham. Maria kunne med god grunn kalle ham «Mesteren», for hun gav ham hele sin oppmerksomhet, kjærlighet og ærefrykt.

Og merk at da hun hadde valgt Kristus til Mester, holdt hun fast ved ham. Hennes utvalgte del skulle ikke tas fra henne, og hun gav ikke slipp på ham. Marta var i dårlig humør en dag. Hvordan skulle hun passe både den kokende gryten og steken på samme tid? Hvordan skulle hun kunne dekke bordet og samtidig passe ilden på kjøkkenet? Hvorfor kunne ikke Maria komme og hjelpe henne? Jeg tviler ikke på at Marta så skjevt på søsteren. Men Maria satt der ennå.

Det er godt mulig at Maria ikke engang la merke til Martas ansikt. Det heller jeg mest til å tro, for de hellige merker ikke andre ansikter når de kan se Kristi skjønnhet. Det er noe så dragende ved ham. Og slik satt hun der ennå og lyttet til ham. Barn som henger over bøkene sine, og ikke bare titter i dem nå og da, lærer alltid noe. Maria anerkjente Herren Jesus Kristus som den store Læremesteren ved å gi ham den udelte oppmerksomheten en slik Mester hadde rett til å kreve.

Hun gikk ydmyk og ærbødig til ham. Hun satt ved føttene hans for å være ham nær, men hun satt der også fordi hun var dypt ydmyk i ånden. Hun regnet det som sin høyeste ære å sitte på den laveste plassen, for hun var ringe i egne øyne. De som har de ringeste tankene om seg selv, vil lære best og mest av Kristus.

Når vi synes en plass ved hans føtter er for god for oss, eller i det minste er mer enn tilfreds med den, da vil hans tale falle som et fruktbart regn og en forfriskende dugg over hjertene våre. Og vårt åndelige liv vil vokse og trives av det.

Salig var du, Maria! Og salig er hver av dere som kan kalle Kristus sin Mester og vise det i handling slik hun gjorde. Dere skal få den gode del, som ikke skal tas fra dere.

II.

Vi kommer nå til mitt andre punkt, nemlig den særlige ynde dette navnet har for oss. Jeg har prøvd å vise dere at Maria på en særlig måte anerkjente det. Nå vil jeg minne om at det har en særlig ynde også for oss: «Mesteren», eller «min Mester», eller «min Lærer».

For egen del elsker jeg dette navnet fordi det er som Lærer at Jesus Kristus er min Frelser. La meg vise det med et bilde. Tenk på en av disse hjemløse gateguttene som er uten far og mor, eller som har foreldre som er verre enn ingen. Det stakkars barnet er kledd i filler og dekket av skitt. Han er godt kjent av politiet og har mer enn én gang sett et fengsel fra innsiden. Men en lærer på en fattigskole har tatt seg av ham og undervist ham, og nå er han ren og velkledd og lykkelig.

Denne stakkars gutten kjenner ikke den yndige klangen i ordene «min far» eller «min mor». Han har kanskje aldri kjent foreldrene sine, eller bare på en måte som fyller ham med avsky. Men med hvilken glede sier han ikke «min lærer»! Slike barn sier «min lærer» med fullt så mye følelse som andre når de taler om moren sin. Når en lærer har ført et barn til en stor moralsk forandring, er navnet «min lærer» blitt dyrebart for barnet.

Hør nå lignelsen om det fillete barnet og læreren hans! Jeg var dette fillete barnet. Jeg trodde sannelig ikke selv at jeg var fillete, for jeg var tåpelig nok til å

innbille meg at fillene mine var fine klær, og at urenheten min var min skjønnhet. Jeg kjente ikke min sanne tilstand. Men min Lærer så meg. Han visste hvor skitten og fillete jeg var. Han viste meg hvordan jeg så ut, og lærte meg å tro at han kunne vaske meg så jeg ble hvitere enn snø.

Ja, han gikk videre og vasket meg virkelig, til jeg kunne stå ren for Herren. Min Lærer viste meg et klesskap med snøhvite linklær og kledde meg i dem. Min Lærer har lært meg tusen ting og vist meg utallige velgjerninger. Jeg skylder min Lærer, min Mester, min Herre hele min frelse og salighet. Kan ikke du si det samme?

Jeg vet du kan, hvis du i sannhet er en Jesu disippel. «Min Lærer» betyr for deg «min Frelser». For han frelste deg ved å vise deg både sykdommen og legemidlet og ved å føre deg ut av villfarelsen med sin undervisning. Ordet Mester eller Lærer har en dyrebar betydning for oss, for det er ved hans undervisning vi blir frelst.

La meg fortelle dere hvorfor jeg som predikant elsker navnet «min Mester». Det er godt å vite at det jeg sa til folket på søndag, ikke var mine egne ord. Jeg forkynner min Mester, og jeg forkynner det han har sagt meg. Noen finner feil ved læren, men det bryr jeg meg ikke om, for den var ikke min, men min Mesters.

Hvis jeg var en tjener som brakte et bud til en herre, og han ble opprørt fordi han ikke likte det, ville jeg si: «Vær ikke sint på meg, min herre. Jeg har bare brakt min Mesters budskap så godt jeg kunne, og jeg er ikke ansvarlig for innholdet. Det er min Mesters ord, ikke mine.» Når ingen sjeler blir omvendt, er det tungt å arbeide, og hjertet blir nedslått. Men det er salig å kunne gå til sin Mester og fortelle ham det. Og når sjeler blir omvendt og hjertet ditt er glad, da er det velsignet å gi din Mester all ære.

Det må være vanskelig å være regjeringens sendemann i et fjernt land uten telegrafforbindelse. Der må han handle på eget ansvar, og det må kjennes som en tung byrde. Men lovet være Gud: Mellom hver trofast pastor og hans Mester er det telegrafforbindelse. Han trenger ikke gjøre noe på eget ansvar. Han kan gjøre som Johannes' disipler da de hadde båret bort det lemlestede legemet til døperen: «Så gikk de og fortalte det til Jesus» (Matt 14,12). Det er det vi skal gjøre.

Det er vansker i alle menigheter, vanskeligheter i alle familier og bekymringer i alle forretninger. Men det er godt å ha en Mester vi kan gå til som tjenere, med denne følelsen: «Han har ansvaret for hele saken – ikke jeg, som bare har gjort det han har pålagt meg.» Går vi utenfor vår Herres befalinger, kommer ansvaret til å hvile på oss. Men følger vi bare ham, kan vi ikke fare vill.

Og er ikke dette et herlig navn for dere når dere har vansker, kjære venner? Kanskje noen av dere er bekymret nettopp nå. Å, hvor det tar bort frykten å huske at han som sender trengselen, er den Lærer som underviser dere gjennom prøvelser – den Mester som har rett til å bruke den undervisningsmåten han vil.

På skolene våre blir mye av undervisningen gitt på den svarte tavlen, og i Kristi skole lærer vi mye av prøvelsene. Dere har hørt den lille fortellingen om gartnergutten som med særlig omhu stelte en utsøkt rose. Men da han en morgen kom ned i hagen, var den borte. Han skjelte ut de andre tjenerne og var

svært bedrøvet, helt til noen sa: «Jeg så Mesteren gå gjennom hagen i morges, og jeg tror han tok den.» «Ja, da», sa han, «er jeg tilfreds, hvis Mesteren tok den.»

Har du mistet et kjært barn, en elsket hustru eller en trofast venn? Det var han som tok blomsten din. Den var hans. Vil du holde fast på det Jesus ønsker å ha? Av og til blir vi bedt om å be for at en eller annen kjær troende må få leve lenger. Det tror jeg nok vi kan. Men jeg har ikke alltid kjent troens visshet når jeg ba, for jeg fornemmet at Kristus dro i én retning og jeg i en annen.

Jeg sa: «Far, la dem bli her», mens Jesus sa: «Far, jeg vil at de som du har gitt meg, skal være hos meg der jeg er» (Joh 17,24). Da kan en ikke dra med stor kraft. Du vil straks slutte å dra når du merker at Kristus drar i den andre retningen. Du sier: «La Mesteren få ham. Tjeneren kan ikke sette seg opp mot Mesteren.» Han er Herren – han gjøre det han finner godt. «Jeg tier og åpner ikke min munn, for det er du som har gjort det» (Sal 39,10).

Vår Mester lærte selv det han lærer oss. Dette er et slående uttrykk: «Jeg priser deg, Far, himmelens og jordens herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige, men åpenbart det for umyndige. Ja, Far, for slik skjedde det som var deg til behag» (Matt 11,25–26). Det behaget Gud å gå forbi de vise og forstandige, og derfor behaget det også Kristus.

Det ville være godt om vi hadde et hjerte som den fattige gjeteren. En fornem herre hilste ham med: «Jeg ønsker deg en god dag.» Gjeteren svarte: «Jeg har aldri visst av en ond dag.» «Hvordan kan det ha seg, min venn?» spurte herren. «Dagene er slik Gud gjør dem for meg, og derfor er de alle gode», svarte gjeteren. «Vel», sa den andre, «men noen dager liker du vel bedre enn andre?» «Nei», svarte han, «det som behager Gud, behager meg.»

«Men har du da ingen ønsker?» spurte den fremmede videre. «Jo», svarte han, «jeg har ett ønske, og det er at Gud skal ønske for meg.» «Men har du da ikke noe ønske om å leve eller ikke?» «Nei», svarte han, «for er jeg her, vil Kristus være hos meg, og er jeg i himmelen, får jeg være hos ham.» «Men om du skulle velge?» «Da ville jeg be Gud velge for meg», svarte han. Å, salige enfold, som overlater alt til Gud! Dette er i sannhet å kalle Jesus Mester.

Å, elskede brødre i Kristus, hvor jeg ønsker at dere kunne gå gjennom livet med dette søte ordet på tungen: «Min Mester, min Mester.» Du kan aldri høre bedre musikk enn denne: «Min Mester, min Mester.» Gå og lev slik tjenere bør leve. Husk å gjøre ham til din virkelige Mester, for han sier: «Er nå jeg far, hvor er da min ære?» (Mal 1,6). Tal vel om ham, for tjenere bør tale vel om en god mester, og ingen tjener har noen gang hatt en så god Mester som han.

Men her er noen til stede som ikke kan si dette. Jeg skulle ønske dere kunne. Jesus er ikke deres Mester. Hvem er det da? Dere har en mester et sted, for «når dere byr dere fram for å lyde noen som tjenere, så er dere dermed tjenere under den som dere lyder» (Rom 6,16). Følger dere kjødets lyster, er kjødet deres mester, og lønnen vil bli fordervelse, ikke noe annet. Eller også er djevelen deres mester, og hans lønn må bli døden. Løp bort fra en slik mester!

Når tjenere forlater sin herre, har de som regel plikt til å si opp med varsel. Men her er et tilfelle der en ikke bør gi noe varsel. Da den bortkomne sønnen løp fra arbeidet sitt som svinegjeter, stanset han ikke for å melde at han forlot

svinene. Han styrtet rett av sted uten videre. Jeg råder hver synder: Gå ved Guds nåde rett bort fra svinene dine! Mange er gått til grunne fordi de ble stående for å melde fra.

De tenker de skal bli edru, men først må de ha et par glass før de setter den gode beslutningen ut i livet. De har bestemt seg for å tenke på de guddommelige ting, men først må de gå på teatret én gang til. De ville med glede tjene Kristus – men først i morgen, ikke i dag. Hvis jeg hadde en slik mester som dere har, dere som lever i synden, ville jeg ved Guds nåde løpe fra ham med én gang og si: «Kristus skal være min Herre.»

Se på deres svarte mester. Se de listige øynene hans! Kan dere ikke se at han er en bedrager? Han har til hensikt å ødelegge dere. Han vil forderve dere, slik han allerede har fordervet myriader. Tjen ikke en herre som under vakre påskudd arbeider for å ødelegge dere. Stå opp og skynd dere av sted, dere syndens slaver! Du evige Ånd, kom og løs lenkene deres! Du frigjørelsens milde stjerne, led dem til frihetens land, og la dem finne sin frihet i Jesus!

Min Mester tar med glede imot flyktninger. Hans dør står åpen for landstrykere og omstreifere, for verdens avskum og bunnfall, for dem som er misfornøyd med seg selv, for stakkarer som ikke har noen glede av livet og helst ville legge seg ned og dø. «Denne mannen tar imot syndere» (Luk 15,2). Han er som David, som gikk til hulen Adullam. Alle som var trykket av gjeld eller var misfornøyde, kom til ham, og han ble deres høvding (1 Sam 22,1–2).

I begynnelsen befolket Romulus og Remus det nye Roma ved å ta imot og beskytte bortløpne slaver og røvere, som de oppdro til gode borgere og modige soldater. På samme måte har min Mester lagt grunnvollen til det nye Jerusalem, og han speider etter sine borgere.

Ja, han ser dem der synden og Satan ennå holder dem fanget. Han byr oss å blåse i sølvbasunen og rope ut at hvis syndens slaver vil flykte til ham, vil han aldri utlevere dem til deres gamle mester. Han vil ta seg av dem, gjøre dem til borgere i sin store stad og gi dem del i sine rikdommer og seire. Og de skal være hans den dagen han gjør dem til sin egen eiendom.

Jeg husker at en gammel sjøkaptein en gang etter en slik preken sa til meg at han hadde seilt under det svarte flagget i førti år. Men ved Guds nåde ville han nå rive ned den gamle fillen og heise korsets blodrøde fane til topps. Jeg rådet ham ikke bare til å skifte flagg, men også til å sørge for at skipet ble reparert. Men han svarte klokt at det ikke nyttet å reparere et så gammelt og utett skrog. Det beste var å senke det gamle skipet og få et nytt.

Og det beste er visselig å bli helt død for synden og gjort levende med Kristus Jesus. For hva du enn gjør med vraket av den falne naturen, vil du aldri kunne holde det flytende. Det gamle mennesket må korsfestes med Kristus. Det må drepes og begraves og senkes femti tusen favner dypt, så det aldri mer kommer opp igjen. Med det nye skipet som Jesus lar gå av stabelen når vi blir født på ny, og med det forsonende blodets velsignede flagg over oss, skal vi seile til himmelen, bevart av den uforanderlige nåde, mens vi gir Gud æren i all evighet. Amen.

17. søndag etter trefoldighet: Hvordan synderen blir frelst

> «Hva skal vi da si? Jo, at hedningene, som ikke jaget etter rettferdighet, de har funnet rettferdighet, men det er rettferdigheten av tro. Israel derimot, som søkte rettferdighetens lov, kom ikke fram til denne lov. Hvorfor? Fordi de ikke søkte den ved tro, men ved gjerninger. De støtte mot snublesteinen, som det står skrevet: Se, jeg legger i Sion en snublestein og en anstøtsklippe. Den som tror på ham, skal ikke bli til skamme» (Rom 9,30–33).

Dagens tekster i 1899: Rom 9,14–33 og Mark 2,18–28.

Paulus har her to kjensgjerninger for øye. Den første er at hvor han enn forkynte Jesus Kristus, var det visse hedninger som trodde og slik straks ble rettferdiggjort: De fikk syndenes forlatelse og et nytt hjerte. Han hadde vært i Efesus og Tessalonika, i Korint og i Roma. Når han forkynte livets ord der, hadde hedninger som sto utenfor den sanne gudsdyrkelsen, trodd på Herren Jesus og slik fått rettferdighet. Med sitt rettferdige, rene og gudfryktige liv hadde de vist at det virkelig var slik.

På den andre siden hadde han erfart den sørgelige kjensgjerning at Israel nesten overalt hadde forkastet Messias og foraktet evangeliets nåde. Og det enda han som regel begynte i synagogene og vendte seg først til Abrahams ætt, som løftene tilhørte. Samtidig var det klart at de hadde mistet den rettferdighet de mente å ha vunnet. For som nasjon lå de bundet i religiøse fordommer og var dypt sunket både moralsk og åndelig. Profetens ord passet nøyaktig på dem: «Hadde ikke Herren, hærskarenes Gud, latt det bli tilbake en liten rest av oss, da var vi som Sodoma, da lignet vi Gomorra» (Jes 1,9).

To kjensgjerninger sto altså fram for apostelens øye: Hedningene, som hadde vært langt borte, fikk rettferdighet. Men Israel, som levde like ved grensen til den, kom likevel ikke fram til rettferdighetens lov. Det er dette han vil at vi skal legge merke til. Jeg vil først av alt be dere legge merke til et nådens under: at «hedningene, som ikke jaget etter rettferdighet, de har funnet rettferdighet». Dernest et dårskapens under: at Israel, «som søkte rettferdighetens lov, kom ikke fram til denne lov». Og til slutt vil jeg tale et alvorsord til hjertet hos dem som ikke har tatt imot rettferdigheten av tro.

Å, måtte du få se din sanne tilstand, og deretter få øynene åpnet for frelsen i Jesus ved Den Hellige Ånds lys! Måtte det kunne sies om hver og en av oss det

som står om den bortkomne sønnen: at «han kom til seg selv», og siden at «han sto opp og kom til sin far» (Luk 15,17.20).

I.

Jeg vil altså først be dere legge merke til et nådens under. Det var noen som hadde fått rettferdighet. De hadde så å si grepet fatt i rettferdigheten. De hadde tatt imot rettferdigheten av tro, som er Guds rettferdighet. De kunne si: «Da vi nå er rettferdiggjort av tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus» (Rom 5,1). De kunne uten selvros si at Jesus Kristus var blitt dem «visdom fra Gud, rettferdighet» (1 Kor 1,30). I dem var rettferdighetens lov blitt oppfylt.

De hadde fred, for rettferdighetens frukt er fred. De var takknemlige, gudfryktige, ivrige og fromme, og de bød lemmene sine fram som rettferdighetens våpen for Gud (Rom 6,13). Herren hadde kledd dem i Kristi rettferdighet og plantet sin rettferdighet i hjertene deres ved sin Ånd, som bodde i dem. Folk som hadde drevet med forbudte kunster og trolldom, var blitt hellige menn og kvinner. Der synden var blitt stor, var rettferdigheten kommet til å herske til evig liv ved Jesus Kristus (Rom 5,20–21).

Det finnes mennesker i verden som Gud, alles dommer, har godtatt som rettferdige. Det alene er et stort under. For vi er alle syndere både av natur og i gjerning. Og det er et under like stort som skapelsen av en verden at et eneste menneske av vår slekt skulle få rettferdighet. Sett deg ned, du kristne, og gled deg over den rettferdighet du har tatt imot ved tro, og du vil bli slått av forundring. Jo mer du betrakter den rettferdighet du har fått av Jesus Kristus ved troen på ham, desto mer må du rope ut: «Å dyp av rikdom!» (Rom 11,33).

Det er sannelig et kjærlighetens mirakel at vi som av natur var under forbannelsen, nå har fått rettferdighetens velsignelse. Som det står skrevet: «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Dette underet blir enda større når vi tenker på at disse menneskene som hadde fått rettferdighet, levde under særlig ugunstige kår. De var jo hedninger. Jødene så på dem som utskudd og avskum, fremmede for løftets pakter. De hadde gitt seg over til avgudsdyrkelse, og de mest vanærende laster rådet blant dem. De var kommet svært langt bort fra å ha noen rettferdighet i seg selv.

Et tro bilde av hedningeverdenen på apostelen Paulus' tid ville bli fryktelig mørkt. Det ville være usømmelig å beskrive offentlig og i enkeltheter hvordan selv de beste hedningene levde. Skulle vi tale om sedene til folk flest, ville du få høre om laster som fikk bluferdigheten til å rødme. Det fantes dyder hedningene ikke engang hadde navn på, og de levde i laster som du – Gud være takk – ikke har navn på. Hedningene var fylt med all urettferdighet, og de kjente heller ikke lovens krav og Guds hellighet. Det lyset som skinte for Israels ætt, hadde ennå ikke gått opp for dem.

Riktignok fantes det her og der en og annen som i likhet med høvedsmannen Kornelius og andre fulgte det lys som er i naturen og samvittigheten, og tok imot det de kunne lære av Israel. Men alt i alt beskriver Johannes hedningene treffende når han sier: «Hele verden ligger i det onde» (1 Joh 5,19). Det forunderlige er at det var slike mennesker som fikk rettferdighet.

Evangeliet kom til gatene deres. Til å begynne med hørte de det med motstand og sa: «Hva er det vel denne ordgyteren har å si?» (Apg 17,18). Så ble oppmerksomheten vakt, og de ville høre predikanten igjen om dette.

Samvittigheten ble vekket, og snart begynte de å spørre: «Hva skal vi gjøre for å bli frelst?» De hadde ingen rettferdighet selv og var overbevist om at de trengte en. Derfor tok de sin tilflukt til den rettferdighet Gud hadde skaffet til veie ved sin kjære Sønn for alle som tror på ham. Og store skarer trodde og vendte om til Gud. Slik ble de som ikke kjente Herren, hans lydige tilbedere, og de som var langt borte, kom nær ved troen.

Finnes det ikke mennesker her som på mange måter er i samme stilling som disse hedningene? Dere har ikke noe gudsliv, dere hører ikke til gudfryktige familier, og dere kommer heller ikke ofte i våre gudshus. Men hvorfor skulle ikke også dere få rettferdighet ved tro? Gud liker å gjøre nådens mirakler, og hvorfor skulle han ikke gjøre et slikt mirakel med deg? Når jeg forkynner evangeliet, er i alle fall målet mitt at troen skal bli til i hjertet ditt, så du med én gang kan få frelse og evig liv.

Dette nådens under med hedningene var desto større fordi de, som apostelen sier, «ikke jaget etter rettferdighet». De hadde fra først av ikke hatt noe ønske om å bli rettferdige for Gud.

Noen av dem var tenksomme, ordentlige og gavmilde mot sine medmennesker, men hellighet og rettferdighet for Gud var ikke noe de strevde etter. Hedningen var mer opptatt av «Hva skal vi spise? Hva skal vi drikke?» enn av «Hva er rettferdighet for Gud?» Gull og ære, makt og fornøyelser var det de jaget etter, ikke rettferdighet og hellighet. De visste ingenting om frelse, forsoning med Gud, det indre liv, helliggjørelse og alle de andre hemmelighetene og velsignelsene som flyter av nådepakten. Derfor jaget de heller ikke etter dem.

De fleste var fornøyd med å leve som kveget som beitet på markene deres, eller som hundene som løp gjennom gatene deres. De fulgte sitt eget hjertes lyst og ønske. Men da evangeliet brøt inn i sjelenes midnattsmørke, møtte de lyset med glede og tok villig imot det gode budskapet fra himmelen. De hadde ikke søkt Hyrden, men han hadde søkt dem. Han la dem på skuldrene sine og bar dem hjem til sin fold.

Det var forunderlig at de fant rettferdigheten enda de ikke jaget etter den. De ligner indianeren som var på jakt. Han grep tak i en busk for ikke å gli i en fjellside. Da ble busken revet opp med røttene sammen med det tynne jordlaget som dekket fjellet, og fram kom store mengder av det reneste sølv. Slik ble den rikeste sølvgruven oppdaget, uten at han hadde lett etter den.

Disse hedningene fant i Kristus den rettferdighet de trengte, men som de aldri hadde drømt om å finne. Dette minner oss om vår Frelsers egen lignelse om mannen som fant en stor skatt skjult i en åker, solgte alt han eide og kjøpte åkeren.

Nåden finner folk som ellers aldri ville ha funnet nåden. Å, Guds herlige nåde, som så ofte bringer Kristi rettferdighet til dem som aldri søkte etter den eller hadde noe gudsliv! Saul, Kis' sønn, gikk ut for å lete etter farens eselhopper, og han fant kongedømmet. På samme måte har sorgløse og verdslige

mennesker lært Herren å kjenne der en minst kunne ha ventet det. Dette er et stort under, og for det gjenlyder alle himler av halleluja til Gud.

Legg merke til at disse håpløse menneskene virkelig trodde og slik fikk rettferdighet. Da evangeliet kom til dem, hørte de det med dyp oppmerksomhet. Det var noe i det som dro dem sterkt. Du vet hvem som har sagt: «Når jeg blir opphøyet fra jorden, skal jeg dra alle til meg» (Joh 12,32). Denne guddommelige tiltrekningen drev dem til å granske læren.

Da de forsto læren, fant de at den passet til deres behov som skoen til foten. Den avslørte den skjulte nøden og trangen deres, men den kunne også avhjelpe den. Og da de hadde tenkt saken over, tok de med glede imot den velsignelsen evangeliet brakte dem. De trodde med én gang på Herren Jesus. Det skjedde plutselig, men likevel virkelig. Første gang de hørte evangeliet, ble de frelst.

Vi leser om en av dem at han hadde satt predikanten i fengsel og gått til ro. Men ved midnatt kom et jordskjelv som rystet fengselet, og samme natt ble han ikke bare en troende, men ble også døpt sammen med hele sitt hus (Apg 16,23–34). Forkynnerne trengte ikke å hamre så lenge på disse hedningene som på noen av dere. De slapp å bry hjernen med å finne nye bilder og bevis og å arbeide forgjeves år etter år. De overgav seg ved den første lyden fra evangeliets basun.

Så snart de så lyset, tok de imot det. De ble løftet fra syndens dypeste dyp til rettferdighetens høyder. De som hadde vært anførere i djevelens tjeneste, ble de mest ivrige i Jesu Kristi tjeneste. Forandringen var like virkelig som den var rask. «De fikk rettferdighet»: Gud så på dem som rettferdige i Kristus.

Apostelen spør: «Hva skal vi da si?» Vi må svare: Her ser vi Guds suverene ordning og beslutning. Han forbarmer seg over den han vil forbarme seg over (Rom 9,15). Han vil oppfylle sitt løfte til sin Sønn: «Se, folk du ikke kjenner, skal du kalle. Hedningefolk som ikke kjenner deg, skal løpe til deg, for Herrens, din Guds skyld og for Israels Helliges skyld. For han herliggjør deg» (Jes 55,5).

Her ser jeg den allmektige Herre tale til mørket og si: «Bli lys!» – og det blir lys. Her ser jeg Herrens ord gå ut av hans munn, og det gjør det han har sendt det til (Jes 55,11). Evangeliet er fullt av kraft og virker etter Guds evige hensikt. Hedningenes kall på Paulus' tid er bare ett eksempel på hvordan den suverene nåden ofte handler.

II.

For det andre ser vi et dårskapens under: «Israel derimot, som søkte rettferdighetens lov, kom ikke fram til denne lov.» Store skarer har ennå ikke funnet rettferdighet. Jeg frykter at mange i denne forsamlingen er blant dem. De er ikke rettferdige, selv om de kanskje tror det selv. De har ikke fred i samvittigheten, de vet at det skorter, og de har ennå ikke funnet en sikker ankergrunn. Jeg råder dem til å se på Israels tilstand.

Disse israelittene hadde mange naturlige fortrinn, og de jaget dessuten ivrig etter rettferdighetens lov. Ak, mange som med stor nøyaktighet holder alle kirkens ytre regler og seremonier, og som ivrig tar imot sakramentet og regelmessig går i Guds hus, er likevel åndelig døde. Noen kan til og med knele hver morgen og kveld og si fram en bønn. De betaler enhver det han har krav på, de er

snille mot naboene sine, og de sier ikke nei til å støtte veldedige innsamlinger. Og likevel står det ikke rett til med dem.

Noen av dere vet selv at det er slik. Dere tør ikke dø i den tilstanden dere er i. I virkeligheten kan dere knapt nok fortsette å leve slik dere nå har det.

Ingen kan peke på en åpenbar feil i livet deres, og likevel ligner dere et rosenrødt eple som er markstukket i midten. Dere vet at det er slik. I alle fall aner dere at forholdet mellom dere og Gud ikke er som det burde være. Dere har ingen fred, ingen glede. Når dere hører andre fryde seg i Gud, må dere enten tro at det er formastelse, eller misunne dem – og det siste har dere jo god grunn til.

Tusener i dette landet går fortapt i lyset, slik hedningene går fortapt i mørket. Mange kler seg i sin egen rettferdighet, men de vil gå like sikkert fortapt som om alle mennesker så hvor nakne de står i sine synder. Ak, ta dere i vare, dere som jager etter rettferdighetens lov! Det er for slike som dere at apostelen hadde «en stor sorg og en stadig nød» i sitt hjerte (Rom 9,2). Husk at dere godt kan høre til den synlige kirke og likevel være fremmede for Guds nåde. Dere kan jage ivrig etter rettferdighet på feil måte, og det er forferdelig.

Legg merke til at disse israelittene gjorde en feil helt fra begynnelsen. Den virker kanskje liten, men i virkeligheten var den stor. Israel jaget ikke etter rettferdighet, men «etter rettferdighetens lov». De mistet ånden, som er rettferdighet, og jaget etter lovens bokstav alene. Målet deres var ikke å bli virkelig rettferdige, men å gjøre rettferdighet. De ga akt på «Du skal ikke slå i hjel», «Du skal ikke bryte ekteskapet», «Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig» og så videre. Men å elske Gud av hele sitt hjerte tenkte de ikke på, og nettopp det er selve kjernen i rettferdigheten.

De holdt seg til lovens bokstav og var svært nøye med å gi tiende av mynte og dill og karve og med å gi akt på alle slags ytre småting. Men å rense hjertet og hellige sine motiver brydde de seg ikke om.

De tenkte på hva en gjør, men ikke på hva en er. De holdt slavisk fast på lovens bokstav og glemte å elske Gud og bli lik ham. Og ser vi ikke nok av folk som henger seg opp i alle slags ytre former og seremonier også i dag? Men hva nytter alt dette? Å stå i et rett hjerteforhold til Gud, å stole på hans Sønn og bli fornyet etter hans bilde, er bedre enn alle ytre seremonier.

Også blant våre egne finnes det visse mennesker som ikke bryr seg om noe annet enn ren lære, og de er aldri så lykkelige som når de får diskutere. I alle fall fester de seg mer ved det ytre og ved bokstaven enn ved det indre og åndelige. Å, mine kjære tilhørere, flykt fra denne villfarelsen! Vær ikke så opptatt av skallet at dere glemmer kjernen, og ikke så ivrige etter skinnet av gudsfrykt at dere fornekter dens kraft (2 Tim 3,5)!

Hva var årsaken til at disse ivrige israelittene ikke fikk rettferdighet? De bygde på en feil grunnvoll. De holdt seg til gjerninger. De sa ved seg selv: «Vi må holde loven, og på den måten skal vi bli frelst.» Men på denne veien er ingen noen gang blitt frelst, og ingen vil heller noen gang bli det. Hør nøye etter hva jeg nå sier. Frelse ved våre egne gjerninger opphøyer mennesket, og bare av den grunn kan du være viss på at den er falsk.

På den måten ville du bli din egen frelser. Alt ville avhenge av hva du gjør og hva du føler, mens Jesus Kristus ble satt til side. Hvis du kom til himmelen på den veien, ville du synge din egen pris og ære. Dette systemet ville gjøre deg hovmodig. Du ville føle deg som en betydningsfull person som gjør seg så fortjent hos Gud. Det lukter av det hovmod som er en vederstyggelighet for Gud.

Men, mine kjære venner, det er umulig for dere å bli frelst ved gjerninger. Dere kan ikke holde Guds lov fullkomment, for dere er solgt under synden (Rom 7,14). Jeg husker godt da jeg bestemte meg for aldri å synde igjen. Jeg syndet før jeg hadde spist frokost. Så var det forbi for den dagen. Men da bestemte jeg meg for å begynne forfra neste dag, og det gjorde jeg – men kom til kort igjen.

Hvem kan få rent vann fra en uren kilde? Du vil aldri kunne holde Guds bud fullkomment. De er så rene, mens du er så uren. De er så åndelige, mens du er kjødelig. «Det finnes ikke et rettferdig menneske på jorden som bare gjør godt og aldri synder» (Fork 7,20).

Men hvor urettferdige disse ivrige israelittene var, kom fullt til syne da de støtte mot Kristus. «De støtte mot snublesteinen.» Jesus Kristus sto fram blant dem og ble en anstøtsklippe for dem. Til da syntes de å holde seg oppe. Men da han sto fram, sank de ned i åpent opprør mot Herren og hans salvede. Ja, slike moralister er korsets erklærte fiender. De vil ikke vite av noen forsoning; de holder knapt ut å høre den læren. «Vasket i blodet» er et uttrykk de ikke tåler å høre, for de trenger ingen vask. De har holdt loven – hva mangler de da?

Jesus kom for å forkynne frelse av nåde, men disse folkene forakter tanken på nåde. Lignelser som den Jesus fortalte om skyldnerne som ikke hadde noe å betale med og derfor fikk hele gjelden ettergitt, hadde ingen verdi for dem, for de sto ikke i gjeld til Gud. At han tok imot bortkomne sønner, gjorde ikke noe inntrykk på dem. De var ikke syndere som tollerne, og derfor trengte de ikke å gå til Jesus for å få det levende vannet, slik den samaritanske kvinnen gjorde. «Den som tror på meg, har evig liv» var ikke en lære de brydde seg om å høre.

De kunne se og trengte derfor ikke å få øynene åpnet. De var frie og hadde aldri vært treller under noen. De var i virkeligheten de friske, som ikke trenger lege. De så på Kristi misjon som en fornærmelse mot deres dyder, og derfor korsfestet de ham. Selvrettferdigheten er korsets fiende. Den forakter Kristi blod, den setter seg selv på høyde med det guddommelige offeret og forkaster derfor evangeliet og taler mot en tilregnet rettferdighet. «De jaget etter rettferdighetens lov», men med Kristus, som var rettferdigheten selv, ville de ikke ha noe å gjøre. For i sin stolte innbilskhet trengte de ham ikke.

III.

La meg nå til slutt tale et ord til hjertene deres. Fordi jeg elsker dere, vil jeg så gjerne se dere frelst med én gang. I gamle dager pleide londonerne å dra ut på landet den første mai og vaske ansiktet i duggen. Å, måtte Gud la sin himmelske nådedugg vaske hjertene deres i dag! Noen hedninger har fått rettferdighet ved tro – hvorfor skulle ikke også du? Tro på Jesus, og hans rettferdighet er din. Gud tilregner deg rettferdighet uten gjerninger (Rom 4,6).

Hvorfor vil du ikke sette din lit til min Herre, min blødende Herre, min oppstandne Herre, som står fram for oss? Det er ingen rimelig grunn til at du

skulle tvile på ham. Kom og sett din lit til ham, og hans rettferdighet er din. Hørte jeg ikke noen svare: «Men …»?

Bort med dine men! Andre har stått akkurat der du står nå, og de har trodd på Jesus og fått rettferdighet. Hvorfor skulle ikke også du? Prøv! Tro, jeg bønnfaller deg, tro, og Guds rettferdighet er din. Hvorfor skulle du ikke tro? Men hørte jeg ikke noen si: «Jeg kan ikke føle noe»? Har jeg sagt noe om følelser? Frelse ved følelser er bare en annen form for frelse ved gjerninger, og det er ikke til å tenke på.

Frelsen er ved Jesus Kristus, og en får den bare ved tro. Den er gitt som en gratis gave og må tas imot som en slik gave, ellers slett ikke. Overlat til Jesus å frelse deg, og du er frelst. Tro på ham og vær glad. Ta til deg det som er gitt deg fritt i evangeliet. Kan du bare tro, så er du frelst. Tar du imot Kristus som din, skal han aldri tas fra deg. Pust inn luften, og den er din. Ta imot Kristus, og han er din, og du har fått rettferdighet.

Kan du ikke se, min venn, at med all din tillit til deg selv strider du i virkeligheten bare mot Gud? Jesus sier: «Tro på meg, jeg vil frelse deg.» Men du svarer: «Jeg foretrekker mine egne gjerninger.» Er ikke dette en stor fornærmelse mot Jesus? Har du ikke såret den store Far på et ømt punkt? Skal ikke han selv få bestemme frelsens vei for deg? Han har valgt å frelse deg av nåde ved tro. For en anmasselse å forkaste denne veien!

Gud gir fritt, uten penger og uten betaling. Hvorfor vil du da fornærme ham ved å komme med dine innbilte fortjenester? Dine såkalte gode gjerninger er onde gjerninger, fordi du gjør dem for å skyve Guds gave i Jesus Kristus til side. Herren har utpekt Jesus til å være din rettferdighet, mens du prøver å grunnlegge din egen rettferdighet. Du forkaster offeret på Golgata, som du blir bedt om å sette din lit til. I virkeligheten sier du at det er overflødig for deg, siden du kan komme til himmelen ved dine egne gjerninger og følelser.

Ak, mine venner, hvis dere kunne bli frelst ved egne gjerninger, og det stolte håpet deres slik kunne gå i oppfyllelse, da ville Kristi død være en stor feiltakelse. Hva skulle en da med det store offeret, hvis dere kunne frelse dere selv? Korset er overflødig hvis menneskelig fortjeneste strekker til.

Da var det ingen grunn for Faderen til å gi sin Sønn til å lide, hvis menneskene selv kan frembringe en gyldig rettferdighet. Hvis gjerninger kan frelse dere, hvorfor skulle da Jesus dø? Ser dere ikke hvor dette bærer hen? Vil dere trampe Kristi blod under føttene? Jeg bønnfaller dere om å avsky enhver tanke på en egen rettferdighet. Styrt den avguden som vil fortrenge deres Herre!

Og nå, min tilhører: Det vil bli forferdelig å forstå denne nådens vei og likevel forakte den. Hvor lenge skal jeg forkynne for noen av dere? Hvor lenge skal jeg øse ut mitt hjerte i dette ropet: «Kom til Jesus, tro på Jesus»? Hvis noen for tjue år siden hadde sagt at mannen i kirkebenken der borte ennå i dag ville være uomvendt, ville mannen selv ha svart: «Umulig! Jeg står nær Guds rike. Jeg er nesten overtalt, og jeg skal snart ta en avgjørende beslutning.» Ja, du er overtalt om søndagene, men du glemmer alt om mandagene – og alt sammen fordi du ikke tror.

Du er overbevist om troen, men du tror ikke på Jesus. Du vet at Jesus kunne frelse deg om du overgav deg til ham, men det gjør du ikke. Å, at du i denne stund ville slutte å utsette! I Skriften blir det å stole på Jesus framstilt som å se. De som var bitt av de brennende slangene i ørkenen, ble helbredet ved å se på kobberslangen. Slik vil også du bli frelst nå hvis du ser på Jesus.

Jeg ser Guds enbårne Sønn, som steg ned og ble menneske for vår skyld og døde i vårt sted, og jeg ber ham tale fra korset til dere. Tal, å min Mester! Han taler, og slik lyder hans ord: «Vend dere til meg og bli frelst, alle jordens ender! For jeg er Gud, og ingen annen» (Jes 45,22). Jeg ber deg: Vend deg til ham! Se og lev! Amen.

18. søndag etter trefoldighet: Hyrdens får

«Mine får hører min røst, jeg kjenner dem, og de følger meg» (Joh 10,27).

Dagens tekster i 1899: Rom 10,1–13 og Joh 10,23–38.

De kristne blir her lignet med får. Du vil kanskje si at det ikke er noen smigrende sammenligning. Men vi ønsker jo ikke å bli smigret, og Jesus har heller ikke ment at det ville gagne oss. Selv om den ikke er smigrende, er den desto mer trøsterik. For av alle skapninger finnes det vel ingen som har flere svakheter enn fårene. Slik sett er de et treffende bilde på oss selv – i det minste på så mange av oss som har trodd på Jesus og er blitt hans disipler.

La andre rose seg av sin styrke – vi er i sannhet svake. Vi har fått erfare vår svakhet, og vi må klage over den hver dag. Vi bekjenner vår svakhet, men vi bør likevel ikke gremme oss over den. For som Paulus sier, finner vi at når vi er skrøpelige, da er vi sterke (2 Kor 12,10).

Fårene har mange behov, men de er helt hjelpeløse og ute av stand til å sørge for seg selv. Uten hyrdens omsorg ville de snart gå til grunne. Også her er de et bilde på vår tilstand. Våre åndelige behov er mange og påtrengende, men vi kan ikke selv avhjelpe dem. Vi vandrer gjennom en ørken som verken kan gi oss mat eller vann. Kommer ikke brødet vårt ned fra himmelen, og strømmer ikke vannet vårt ut av den levende klippen, må vi dø.

Vi kjenner nok vår svakhet og våre behov, men vi har likevel ingen grunn til å klage. For Herren vet hvor fattige vi er, og sørger for oss med den inderligste omsorg.

Fårene er dessuten enfoldige skapninger, og også i dette ligner vi dem. Derfor overgir vi oss til ham som er villig til å lede oss. Vi sier med David: «Gud, du kjenner min dårskap» (Sal 69,6). Og han sier til oss, som han sa til ham: «Jeg vil lære deg og vise deg den veien du skal vandre» (Sal 32,8). Var ikke Kristus vår visdom, ville vi snart bli et offer for ødeleggeren.

Hvert gran av sann visdom vi eier, har vi fått fra ham. I oss selv er vi dumme og tåpelige. Men jo klarere dere ser deres egen svakhet, mine brødre, og hvor lite dere har av kraft, klokskap, skarpsindighet og evne til å verne dere selv, desto mer vil dere glede dere over at Herren tar seg av dere nettopp slik dere er. Han kaller dere «det folk han før, den hjord hans hånd leder» (Sal 95,7).

Han kjenner deg som du er og regner deg som sin egen. Han ser på forhånd alt det onde du er utsatt for. Han gir din sjel føde og næring og leder deg med sine mektige armer. «Jeg vil selv være hyrde for min hjord og selv la den hvile, sier Herren Herren» (Esek 34,15).

Å, for en salig musikk det er i navnet «Hyrde», som er gitt vår Herre Jesus Kristus! Det betegner ikke bare hans embete, men også hans medfølelse, hans dyktighet og det ansvaret han føler for vårt vel. Er fårene svake, er han sterk nok til å verne dem mot de tusen ulvene og brølende løvene. Lider fårene nød fordi jorden er tørr og ufruktbar, er hyrden mektig til å lede dem til beitemarker som passer for dem. Er de tåpelige, går han foran dem, oppmuntrer dem med sin røst og styrer dem med sin stav og sine befalinger.

Det kan ikke være noen hjord uten hyrde, og heller ingen virkelig hyrde uten en hjord. De to hører sammen og utfyller hverandre. Likesom menigheten er hans fylde, han som fyller alt i alle (Ef 1,23), slik gleder det oss å minnes at «av hans fylde har vi alle fått, og det nåde over nåde» (Joh 1,16).

At jeg er lik et får, er en nedslående tanke. Men at jeg har en hyrde, tar motløsheten bort og gir meg en ny glede. Jeg trenger heller ikke klage over at jeg er svak, for da kan jeg stole på hans styrke; eller over at jeg mangler så mye, for da kan jeg hente av hans fylde; eller over at jeg er enfoldig, for da kan han alltid lede meg med sin visdom. På denne måten vil min skam tjene til hans pris.

Ikke for dere, dere store og mektige, som bærer hodet høyt og vil ha æren selv – ikke for dere er det fred, ikke for dere er det hvile. Men for dere ydmyke, som gleder dere i ydmykhetens dal og er små i egne øyne – for dere er hyrden dyrebar. Dere vil han la ligge i grønne enger og lede til hvilens vann (Sal 23,2).

Denne gangen skal vi likevel bare tale om fårene. Vi legger først merke til deres kjennetegn og dernest til deres forrettigheter.

I.

La oss da først dvele en stund ved fårenes kjennetegn. Siden det er så mange flokker av får her, er det nødvendig å merke dem. Vår Frelser merker oss. Noen har sagt svært treffende at Kristi får har to kjennetegn. Det ene sitter på øret, det andre på føttene. Disse to kjennetegnene finnes ikke hos noen andre, men de finnes hos alle hans egne. Merket på øret: «Mine får hører min røst.» Merket på foten: «Jeg kjenner dem, og de følger meg.»

Tenk på merket på øret: «Mine får hører min røst.» De hører åndelig. På Kristi tid var det mange som ikke hørte hans røst på den måten og i den betydningen som her er ment. De ville ikke høre. De ville ikke lytte til ham eller lyde hans kall og komme til ham for å få livet.

Det var ikke alltid de verste i folket. Tvert imot fantes det noen av de beste blant dem som ikke ville høre Kristus. Om dem sa han: «Dere gransker Skriftene, fordi dere mener at dere har evig liv i dem – og disse er det som vitner om meg. Men dere vil ikke komme til meg for å få liv» (Joh 5,39–40). De gikk så langt som nysgjerrigheten eller lysten til å kritisere drev dem, men ikke lenger. De ville ikke tro på Jesus.

Men det åndelige øret lytter til Gud. Å åpne det er Den Hellige Ånds verk. Og det er et kjennetegn på Kristi utvalgte, blodkjøpte folk at de ikke bare hører den

ytre lyden, men den indre, skjulte betydningen. De hører ikke bare bokstaven, men den åndelige læren. Og de hører ikke bare med det ytre øret, men med hjertet. Selve kjernen er at de hører hans røst.

Å, om alle som hørte min røst, hørte Kristi røst! Da skulle jeg gjerne gå gjennom gatene i denne byen og rope ut Jesu Kristi evangelium. Men akk, vi predikanter er helt maktesløse til å frelse en eneste sjel, hvis ikke Kristi røst når fram til samvittigheten og vekker dens slumrende kraft.

«Mine får hører min røst» – Jesu røst, hans råd, hans befaling, med den fullmakt som ligger i hans eget hellige, suverene ord. Når evangeliet kommer til deg som Kristi eget evangelium, og Den Hellige Ånd overbeviser deg, trenger hans innbydelse inn i hjertet ditt. Da må du gripe den og ta imot den.

Når han lar sin kongelige makt følge ordet, mektig til å frelse, legger han en frelsende kraft i det. Da hører du Kristi røst som en ordre du må adlyde, en oppfordring du må lytte til, et kall du må følge.

Å, min kjære, la det ikke være nok for deg bare å høre predikantens røst. Vi er bare Kristi talerør. Det er ingenting i oss. Det er bare hans tale gjennom oss som kan utrette noe godt.

Å, dere Guds barn, noen av dere lytter ikke alltid etter Kristi røst i prekenen. Mens vi ser på Ordet, ser dere på oss. Vårt språk, vår stemme eller til og med våre bevegelser er nok til å dra tankene deres til seg – eller jeg kunne heller si: dra dem bort. «Hvorfor stirrer dere på oss?» (Apg 3,12).

Jeg ber dere inntrengende: Legg mindre merke til tjenerens drakt, og gi mer akt på Mesterens budskap. Lytt prøvende, om du vil, men døm med visdom, hvis du kan. Se etter hvor mye ekte korn og hvor mye av Kristus det er i talen. Bruk sålden din, få bort agnene og ta bare den gode hveten. Hør Kristi røst!

Det ville være godt om vi kunne stille oss selv i skyggen og ham i lyset. Jeg skulle ønske å preke slik at dere ikke engang kunne se lillefingeren min. Måtte jeg bare få preke slik at dere fikk et helt bilde av Jesus alene! Å, om dere kunne høre hans røst overdøve våre stemmer!

Dette er kjennetegnet – det særskilte kjennetegnet på dem som hører til Kristi særskilte folk: De hører hans røst. Noen ganger lyder den riktignok gjennom predikanten. Andre ganger toner den fram fra bøkenes bok, som ofte blir sørgelig forsømt. Og til sine tider kommer den i nattevaktene.

Hans røst kan nå oss på gaten. Den kan komme stille til sjelen som en hvisken i en drøm, og likevel tydelig og klar for hjertet som Kristi røst. Den kan lyde både mildt og bittert gjennom Guds førelser. Ja, en kan til og med høre Jesu stemme i løvets rasling, i vindens klage og bølgenes skvulp.

Og noen har hvilt så lenge ved Kristi bryst at de ser på hele verden som et muslingskall som ligger i havet av Kristi kjærlighet. Der lytter de for alltid til melodien fra det dype, umålelige, hemmelighetsfulle verdenshavet. Bølgene av hans kjærlighet slutter aldri å rulle. Det bølgende koret lyder fremdeles med høytidelig storhet i den kristnes øre.

Å, måtte hver og en av oss høre Kristi røst for egen del! Jeg merker at ordene svikter meg, og bildene er for svake til å male dens endeløse fortryllelse.

Én ting må vi likevel legge merke til. Jeg tror at vår Herre her mente at fårene hans kjenner hans røst så godt at de straks kan skille den fra en fremmeds når de hører den. Det virkelige Guds barn kan skille evangeliet fra loven. Det er ikke ved å lære katekismen, lese teologiske verker eller lytte til endeløse diskusjoner at han blir i stand til det. Nei, i hans nye natur finnes en sans som er langt mer pålitelig enn noen lærdom han har tilegnet seg.

Kristi røst! Å, det finnes ingen musikk som den. Har du en gang hørt den, kan du ikke forveksle den med noen annen, og heller ikke noen annen med den. Noen er barn i nåden, andre er kommet til full mo denhet, men én sans er utviklet hos dem alle: hørselen.

Det er lett å skille evangeliets glade klokketoner fra lovens dødsringing. For «bokstaven slår i hjel, men Ånden gjør levende» (2 Kor 3,6). «Gjør dette, eller dø», sier Moses. «Tro og lev», sier Kristus. Du må kunne si hvilken av de to det er.

Ja, og jeg tror at de like lett og raskt kan skille mellom kjødet og Ånden. La noen av de aller svakeste i Guds folk sette seg ned og høre på den mest veltalende predikant med all hans vakre talekunst. La ham preke om hvor fortreffelig menneskenaturen er, og om fornuftens evne til selv å finne rettferdighetens vei. Da vil du høre dem si: «Det er svært vakkert, men det er ingen føde for meg.»

Ta på den andre siden den beste, mest opplyste og lærde kristne mann. La ham høre på en predikant som snakker klønete og bryter grammatikken, men som har hjertet og munnen full av Jesus Kristus. Da vet jeg hva han vil si: «Å, mannen var ikke det viktige, og heller ikke fatet han bar maten fram på. Det var føde for min sjel, og hjertet mitt kunne nyte den med velbehag. Det var marg og fett, for jeg kunne høre Kristi røst.»

Jeg skal ikke gå nærmere inn på hvordan denne prøvingen foregår. Men det er sikkert at fårene kjenner Kristi røst og lett kan skille den fra alle andre. Her om dagen så jeg flere hundre lam gå sammen med mødrene sine. Hadde jeg skullet finne moren til hvert lam, er jeg sikker på at jeg ville hatt nok å gjøre den dag i dag. Men hvert lam kjente sin mor, og moren kjente lammet sitt, og alle sammen var tilfreds i hverandres selskap.

Hver eneste av de hellige kjenner Kristus, og Kristus kjenner ham, midt blant alle partier og bekjennelser i vår tid. Dette er kjennetegnet på øret.

Du har kanskje sett to fåreflokker ute på landet gå sammen på veien, og du tenkte: «Jeg lurer på hvordan gjeterne skal klare å skille dem fra hverandre. De kommer til å blande seg.» Men nei, det gjør de ikke. De går sammen en stund, men snart skilles de igjen. For de kjenner sin herres røst, og «en fremmed vil de ikke følge» (Joh 10,5).

Mange av dere må ut i livet igjen i morgen, noen til børsen, andre til torget og atter andre til verkstedet. Dere er alle blandet om hverandre med den store mengden. Ja, men denne tilsynelatende sammenblandingen er bare tilfeldig og ikke varig. Dere kommer tilbake til hjemmet og deres eget selskap.

Og til sist, når vår pilegrimsvandring er til ende, skal den ene gå til det herlige landet der oppe, mens den andre blir feid bort til avgrunnens ve. Det vil ikke skje noen feil. Du vil høre Mesterens kall og følge det. Det finnes et merke på øret som hver troende blir kjent igjen på.

Kristus har merket fårene sine på føttene så vel som på ørene. De følger ham. De blir ledet med mildhet, ikke drevet med hardhet. De følger ham som sin frelses fyrste og lar hans sterke arm lede og føre dem. De setter all sin lit til ham, og alt deres håp står til ham.

De følger ham som sin lærer. De kaller ingen annen under himmelen «rabbi» enn Kristus alene (Matt 23,8). Han er den ufeilbare autoritet for deres trosbekjennelse. De vil ikke la hjertet styres av noe råd, noe kirkemøte eller noen menneskelig forordning. Har Kristus sagt det? Da er det nok for dem. Hvis ikke, betyr det ikke mer for meg enn vindens piping. De følger Kristus som sin lærer.

Kristi får følger ham også som sitt eksempel. De ønsker å være i denne verden slik han var i verden (1 Joh 4,17). Det er et av kjennetegnene deres at de i større eller mindre grad er besjelet av Kristi ånd. Om de kunne, ville de gjerne bli helt lik sin Herre.

De følger ham også som sin fører, lovgiver og fyrste. «Hva han sier til dere, det skal dere gjøre» (Joh 2,5), var hans mors vise ord. Og det er barnas vise regel: «Hva han sier til dere, det skal dere gjøre.»

Å, velsignet framfor mange er de som det kan sies om: Det er de som «ikke har sølt til klærne sine» (Åp 3,4). «Det er de som følger Lammet hvor det går» (Åp 14,4). Noen av etterfølgerne er ikke særlig nøye. De elsker ham nok. Vi skal ikke dømme dem. Vi må heller regne oss selv blant dem og dele deres dom.

Men lykkeligst av alle lykkelige er den som ser fotsporene – merkene etter den foten som en gang ble gjennomboret av naglen. Han setter sin fot der hans fot har stått, og følger slik videre i hans fotspor, til de til slutt får stige opp på tronen.

Hold deg nær til Kristus. Ta nøye vare på hans bud, også de minste, helt til enden. Husk: «Den som da bryter et eneste av disse minste budene, og lærer menneskene dette, han skal kalles den minste i himlenes rike» (Matt 5,19). Sett deg ikke i fare for å bli den minste i himlenes rike – selv om det nok er bedre enn å være den største i mørkets rike. Å, søk å leve svært nær ham, å være et utmerket får i hans fold og å ha kjennetegnet klart og utvetydig på foten din.

Jeg skal ikke stanse her for å anvende disse sannhetene. Jeg overlater til hver og en av dere å prøve sitt eget hjerte med disse kjennetegnene, etter hva hver enkelt trenger. Har jeg merket på øret? Har jeg merket på foten? «Mine får hører min røst», og «de følger meg». Jeg håper jeg er blant dem.

II.

Vi skal slutte med vårt andre punkt: forretten Kristi får har. Den ser ikke så stor ut, men ser vi litt nærmere på den, vil vi finne at den er overmåte rik på velsignelse. «Jeg kjenner dem», «jeg kjenner dem». Hva vil det si?

Tiden tillater meg ikke å si dere alt nå. «Jeg kjenner dem.» Det motsatte av dette er jo nettopp det mest forferdelige som skal lyde på dommens dag. Noen kommer til å si: «Herre, Herre! har vi ikke profetert i ditt navn, drevet ut onde ånder i ditt navn?» Men han vil svare dem: «Jeg har aldri kjent dere» (Matt 7,22–23). «Gå bort fra meg, dere som er forbannet» (Matt 25,41).

Mål nå høyden av denne forretten med dybden av denne elendigheten. «Jeg har aldri kjent dere.» For en forferdelig ringeakt det rommer! For en fryktelig

vanære det åpenbarer! Snu så bildet. Frelseren sier: «Jeg kjenner dem.» Hvordan stråler ikke øynene hans av kjærlighet, og hvordan gløder ikke kinnene deres av takknemlighet når han sier: «Jeg kjenner dem!»

Tenk deg at en mann etter noen år møtte igjen en venn og bekjent, og at vennen nå var fornedret, vanæret, lastefull og brennemerket. Da er jeg temmelig sikker på at han ikke ville snakke mye om at han kjente en slik mann. Men selv om vår Herre Jesus Kristus vet hvor ringe og uverdige skapninger vi er, skammer han seg likevel ikke over å vedkjenne seg at han kjenner oss, når vi skal stilles fram for den store, hvite tronen.

Han kjenner oss. Vi har vært kjent med ham lenge, og han har kjent oss fra før verdens grunnvoll ble lagt. «For dem som han forut kjente, dem har han også forut bestemt til å bli likedannet med hans Sønns bilde, for at han skulle være den førstefødte blant mange brødre» (Rom 8,29). Her ligger det en rikdom av nåde.

Men vi skal se på saken fra en annen side. Vår Frelser kjenner oss, vår hyrde kjenner oss. Min kjære, han kjenner deg som person og alt som angår deg. Du med det svake legemet og det verkende hodet – han kjenner deg. Og han kjenner din sjel med alle dens svakheter. Han kjenner din frykt, din engstelse og ditt nedtrykte sinn. Han kjenner alt sammen.

En lege som kommer for å se til deg, er kanskje ikke i stand til å finne ut hva som feiler deg, eller hvor sykdommen og motløsheten din kommer fra. Men Kristus kjenner deg helt igjennom. Han forstår deg ut og inn. «Jeg kjenner dem», sier han, og derfor kan han foreskrive deg de rette legemidlene.

Han kjenner dine synder. La ikke det gjøre deg motløs, for han har jo utslettet dem alle sammen. Og han kjenner dem bare for å tilgi dem og skjule dem med sin rettferdighet. Han kjenner din fordervelse, og han vil hjelpe deg ut av den. Han vil handle med deg i nåde og miskunn, så du skal få makt over den.

Han kjenner dine fristelser. Kanskje bor du langt fra foreldrene dine og dine kristne venner. Du har hatt en særskilt fristelse, og du skulle ønske du kunne gå hjem og søke hjelp hos moren din. Men å, han kjenner den, han kjenner den! Han kan hjelpe deg bedre enn moren din.

Du sier: «Jeg skulle ønske predikanten kjente de fristelsene jeg har gått gjennom.» Fortell det ikke – Gud kjenner dem. Daniel trengte ikke at Nebukadnesar fortalte ham drømmen sin, men kunne si ham både drømmen og tydningen. Slik kan Gud sende deg trøst. Det vil komme et ord som passer så godt til ditt særskilte tilfelle at det er som om det var trykt for deg, og som om predikanten visste alt sammen. Slik må det være. Stol på det: Herren kjenner din fristelse og har oversikt over dine prøvelser.

Er det kanskje et sykt barn, et uhell i forretningen eller baktalelse som volder deg smerte? Å, det finnes ingenting som Herren ikke kjenner og ser, slik veveren ser skyttelen han har i hånden. Han kjenner dine prøvelser, og han forstår hva sukkene dine betyr. Han kan lese det skjulte ønsket i hjertet ditt. Du trenger ikke skrive det ned eller si det – han forstår det allerede.

Du sukket: «Å, om barnet mitt var omvendt! Å, om jeg vokste i nåden!» Han vet det, han vet det i de minste enkeltheter. Det finnes ikke et ord på tungen din eller et ønske i hjertet ditt uten at han vet alt sammen.

Å, kjære hjerte, han kjenner din oppriktighet! Kanskje ønsker du å slutte deg til menigheten, men søknaden din er blitt avslått fordi du ikke kunne avlegge en tilfredsstillende bekjennelse. Er du oppriktig, vet han det. Han vet også hva som engster og plager deg. Du kan ikke fortelle noe menneske hva det er som plager og piner deg – men han vet det. Likesom hans hemmelighet er hos deg, slik er din hemmelighet hos ham.

Han kjenner deg. Han vet hva du har prøvd å gjøre. Din usette gave – den falt så stille ned der ingen kunne se den – han kjenner den. Og han vet at du elsker ham. «Ja», sier du i hjertet ditt, «har jeg noen gang elsket deg, min Jesus, så er det nå.» Du kan ikke fortelle alt, verken til andre eller til ham, men han kjenner det.

La meg til slutt si at teksten antyder at kjennskapet er gjensidig. «Jeg kjenner dem, men de kjenner også meg, for de hører min røst og følger meg.» Her er gjensidig forståelse. Kristus taler, ellers ville det ikke være noen røst. De hører, ellers ville røsten være til ingen nytte. «Jeg kjenner dem» – det viser at han tenker på dem. «De følger meg» – det vil si at tankene deres er vendt mot ham. Han går foran, ellers kunne de ikke følge etter. De følger fordi han går foran.

Kristus og hans menighet er et ekko av hverandre. Røsten er hans, og deres er bare en svak gjenlyd av den. Men det er en tro gjenlyd, og på den kan en kjenne hvem som hører Kristus til.

Å, hvor jeg ønsker at vi alle var hans får! Hvor min sjel lengter etter at mange som ikke er hans får, må bli ført inn i folden! Måtte Herren få føre dere inn, mine kjære tilhørere. Herren gi dere sin nåde og gjøre dere til sine egne, trøste dere og få dere til å følge ham.

Og er dere hans, så vis det. Kjenner dere ham, så bekjenn hans navn. «Derfor, hver den som bekjenner meg for menneskene, ham skal også jeg kjennes ved for min Far i himmelen. Men den som fornekter meg for menneskene, ham skal også jeg fornekte for min Far i himmelen» (Matt 10,32–33). Gud velsigne dere for Jesu skyld. Amen.

19. søndag etter trefoldighet: Guds gjerninger åpenbart

«Jesus svarte: Verken han eller foreldrene hans har syndet. Men det er skjedd for at Guds gjerninger skulle åpenbares på ham» (Joh 9,3).

Dagens tekster i 1899: Rom 10,14–21 og Joh 9,1–11.

Tro aldri at en bestemt ulykke som rammer et menneske, skyldes en bestemt synd. Vi er svært tilbøyelige til å tro at de som tårnet i Siloa falt over, må ha vært syndere framfor alle andre i Jerusalem (Luk 13,4). Og blir noen revet bort av en brå død, tenker vi gjerne at han må ha vært en særlig stor overtreder. Men slik er det ikke.

Svært gode og gudfryktige menn har gått med i flammene ved jernbaneulykker. Jeg husker særlig én som det hendte med. Og mange hellige menn er omkommet på havet mens de var på reise i Mesterens tjeneste. Noen av de fromeste menn jeg har kjent, falt døde om uten et øyeblikks varsel.

Du kan ikke dømme om et menneskes stilling for Gud ut fra det Gud i sin styrelse lar ham møte. Det er svært ukjærlig, lavt, ja, nesten umenneskelig å sette seg ned som Jobs venner og slutte at Job må være en større synder enn andre fordi han er hardt prøvd. Slik er det ikke.

Ikke all motgang er straff for synd. Noen prøvelser blir sendt av helt andre grunner og i en helt annen hensikt. De blir sendt for å rense, lutre, hellige og oppdra oss, så det kan bli mer rom for Kristus og hans kjærlighet i hjertet. Dere husker sikkert hva som står skrevet: «For den Herren elsker, den tukter han, og han hudstryker hver sønn som han tar seg av» (Hebr 12,6).

Det var derfor høyst urimelig å tro at mannen var født blind som straff – enten for synder foreldrene hans hadde gjort, eller på forhånd for synder han selv kom til å gjøre. Vår Frelser ber oss se saken fra et helt annet synspunkt. Vi skal se på sykdom og legemlige plager som et middel Gud vil bruke til å åpenbare sin makt og nåde. Slik var det særlig i dette tilfellet.

Og jeg skal gå videre i samme retning og si dette: Selv det verste onde, synden, som hersker overalt, men særlig hos noen, må gi det vi kaller «albuerom» for Guds nåde. Den må bli et utgangspunkt der den guddommelige nådes underfulle makt, tålmodighet og suverene herredømme blir gjort kjent.

Emnet vårt i dag blir derfor hvordan Gud griper anledningen og lar menneskenes synd og elendighet bli et middel til å åpenbare hans eget verk, til ære for

hans navn. Denne mannen var født blind for at Guds makt til å gi ham synet skulle åpenbares på ham. Slik tror jeg også at Guds makt kan ses svært tydelig på mange mennesker, og at hans verk blir klart åpenbart på dem.

I.

La oss da først spørre hvilke gjerninger dette er. Hvilke Guds gjerninger kommer til syne når mennesker blir frelst?

Der borte er en mann som det står dårlig til med. Alt er i ulage. Hjertet hans elsker det som vil ødelegge ham, og hater det som ville bli ham til velsignelse. Forstanden hans er formørket. Han tar bittert for søtt og søtt for bittert. Han går etter sin egen vilje, som har tatt seg en makt den ikke burde ha.

Ser du nøye på ham, vil du finne at det ikke er mye å gjøre med ham. Han er helt ute av sporet, som et maskineri der hjulene ikke griper inn i hverandre. Med ett ord: Alt er i oppløsning, forvirring og uorden. «Akk», sier en, «slik står det til med meg i dag. Jeg er som denne mannen.»

Den første av Herrens gjerninger vi leser om i Bibelen, er skapelsesverket: «I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden» (1 Mos 1,1). Da tidens fylde kom og Gud ville ordne verden – det vi vanligvis kaller skapelsen, selv om det egentlig bare var ordningen av det stoffet som allerede var skapt – trådte Herren fram. Guds Ånd svevet med utbredte vinger over det store tomrommet og brakte orden i de uordnede massene.

Å, måtte Guds Ånd i dag komme og sveve over denne mannens forstyrrede sinn og sjel, der alt er forvirring! Han forstår ikke hvorfor han ble født, eller hvorfor han lever. Han har ikke noe mål i livet, men blir dratt fram og tilbake som en loggline i sjøen. Lystene hans drar ham fra den ene forfengeligheten til den andre, og du kan ikke få ham til å finne ro og fasthet.

Moren hans prøvde det, men han ville ikke la seg binde av forklesnorene hennes. Mange venner har siden prøvd det samme, men nå har han tatt bittet mellom tennene og løpt av sted uten å la seg styre av tømmene. Å Gud, om du vil komme i dag og gjøre ham til en ny skapning i Kristus Jesus (2 Kor 5,17), da vil ditt skaperverk bli åpenbart på ham. Å, måtte det skje!

Noen her kan vitne om at Gud er en stor skaper, for han har gjort alle ting nye i oss. Han har forvandlet det som før var forvirring og uorden, til en verden av skjønnhet og lys, der han har sin glede i å bo.

Etter at verden var skapt, var lyset det neste Gud frambrakte. Jorden var skapt, men den lå innhyllet i mørke. «Det var mørke over det store dyp» (1 Mos 1,2). Ingen sol, ingen måne og ingen stjerner var ennå kommet til syne. Ikke noe lys var ennå falt på jorden, kanskje på grunn av tette damper som stengte lyset ute. Gud gjorde ikke annet enn å si: «Bli lys! Og det ble lys» (1 Mos 1,3).

Her er det i dag kommet en som ikke bare har et øde og tomt hjerte som kastes hit og dit uten mål i livet. Han er også selv mørk og befinner seg i mørket. Han trenger lys, men har ikke noe. Han kjenner ikke frelsens vei og har ikke noe håp om å finne den. Han ser ut til å være omgitt av et tykt egyptisk mørke.

Og det verste av alt er kanskje at han ikke kjenner sin sanne stilling. Han tar mørket for lys og innbiller seg at han kan se, mens han i virkeligheten slett ikke kan se. Herre, tal og si: «Bli lys!» Så skal han få se lyset, og det straks.

Jeg er fullt overbevist om at Gud kan tale med kraft, enten jeg selv kan det eller ikke. Mens jeg står her, er det en salig trøst for meg å vite at han i dette øyeblikk kan oppsøke selv den mest formørkede synder som står eller sitter et sted i denne bygningen. Han kan la sitt lys trenge inn i hjertet hans fortere enn jeg kan si ordene. Og til hans egen overraskelse skal mørket rundt ham forvandles til lys. Egyptens midnattsmørke skal bli til middagslyset fra den uendelige kjærlighet og barmhjertighet.

Be Gud om at det må skje, brødre! Send en stille bønn opp til himmelen. For det er Guds eget verk å gi lys og drive bort mørket. Og han kan åpenbare sine gjerninger på mange som nå sitter i mørket.

Selv når Gud har skapt stoffet og lyset, hersker døden fremdeles, og Gud må utføre et guddommelig oppstandelsesverk. Hva nytte er en vakker form hvis det ikke er liv i den? Og hva gagn gjør selv det klareste lys når det bare skinner på et lik?

Akk, i dette bedehuset sitter det i dag noen som er døde ved sine overtredelser og synder (Ef 2,1). De kjenner ikke syndens tunge vekt, selv om den er en uutholdelig byrde for et levende menneske. De blir ikke såret av det tveeggede sverdet i Herrens ord, selv om en levende lett merker kraften i det. De kan ikke engang høre de fryderike tonene om den frie nåde og den døende kjærlighet. Selv om de lyder som klangen av sølvklokker, kan ikke den døde synderen høre den yndige musikken.

Det er Guds verk å gi menneskene liv. Det kommer en dag – og den er kanskje nærmere enn vi tror – da alle de myriader av legemer som ligger på kirkegårdene våre, skal stå opp av gravene sine. Det blir en åpenbaring av den guddommelige makt. Men den blir ikke større enn når en åndelig død – en død samvittighet, en død vilje – blir vakt opp til å leve et guddommelig liv.

Å, om Gud ville utføre dette mektige barmhjertighetens under i dag! Be om at det må skje, mine kjære brødre og søstre i Kristus. De døde kan ikke be om å bli vakt opp. La oss derfor gjøre det for dem. Men er det noen som ber om det – noen som roper: «Herre, gjør meg levende!» – da er det et bevis på at et livspust allerede går gjennom ham. Ellers ville han ikke hatt dette levende ønsket.

Brødre, jeg kunne ha fortsatt på denne måten og talt om skapelsesverket, men det overlater jeg til dere selv å tenke videre over. Nå vil jeg tale til dere om det guddommelige renselsesverket.

Det er en mann her i Guds hus i dag som er svart av urenhet. Han har gjort alt han kunne, som en opprører mot Gud. Han er kanskje lik John Newton, som beskriver seg selv omtrent slik: «Jeg var på mange måter lik apostelen Paulus. Jeg var en spotter, en forfølger og en voldsmann. Men på ett punkt var jeg verre enn han. For han gjorde det uvitende (1 Tim 1,13), mens jeg syndet mot lys og kunnskap.»

Taler jeg til noen her hvis overtredelser er svært store fordi du har gjort det du visste var galt? Har du holdt fast ved det tross samvittighetens påminnelser, som du ikke har klart å kvele?

Jeg er av og til blitt forbauset når jeg har talt med slike som var kommet helt ut på kanten av overtredelsen. Hele tiden hadde de likevel kjent en indre stemme som ikke tillot dem å gå det lille stykket lenger som ville ha stilt dem utenfor alt håp. Det var alltid noe de ennå måtte ha respekt for, selv da de tilsynelatende spottet alt og ikke trodde på noe.

Noe dro dem fremdeles mot det gode, som om Gud hadde en krok i Leviatans kjeve. Selv om en slik mann rente så langt ut på syndens dype vann at du ikke kunne si hvor han var, kom han likevel tilbake igjen til slutt. Gud vil gjøre under av barmhjertighet og nåde.

Tenk deg nå at denne svarte synderen, med alle de mange årenes synder på seg, ble tilgitt på stedet. Tenk deg at disse femti eller seksti årenes synder forsvant én gang for alle. Tenk deg at Gud ville tilgi dem, ja, enda bedre, glemme dem. Tenk deg at han med en veldig bevegelse av sin allmektige arm tok hele massen av denne synderens overtredelser og kastet dem i havets dyp (Mika 7,19). For et under av nåde det ville være!

Men nettopp dette vil Gud gjøre for hver den som tror på Jesus. Kom og kast deg ned for hans dyrebare føtter, og se opp til Jesus, korsfestet og blødende i ditt sted. Tro disse ordene fra profetens munn: «Herren lot den skyld som lå på oss alle, ramme ham» (Jes 53,6). Eller disse ordene fra apostelen Peter: «Han som bar våre synder på sitt legeme opp på treet» (1 Pet 2,24).

Setter du din lit til Kristus, den store syndebæreren, vil han gjøre deg hvitere enn snø (Jes 1,18), og Guds gjerninger skal åpenbares på deg. For ingen unntatt den allmektige Gud kan gjøre skarlagensrøde sjeler hvite, og han gjør det på et øyeblikk. Herre, gjør det nå!

Jeg skal nevne bare én ting til under dette punktet. Jeg tror at Guds gjerninger noen ganger åpenbares på mennesker ved at han gir dem stor glede. Her er en i dag som er overbevist om sin synd. Samvittigheten har stått fram mot ham, og den er et hardt vitne. Lenge kan en få den til å tie og holde stemmen dens nede. Men når den til sist slår ned alle hindringer og ikke lenger lar seg kue, er makten dens forferdelig.

Selv lærte jeg den å kjenne allerede som barn. Verken dag eller natt kunne jeg unnfly de tunge piskeslagene dens. Samvittigheten hudflettet meg, og jeg kunne ikke finne noe tilfluktssted. Så hørte jeg en dag den guddommelige stemme si: «Vend dere til meg og bli frelst, alle jordens ender!» (Jes 45,22). Da la samvittigheten bort svøpen sin, og sårene mine ble legt med himmelsk balsam. Jeg kjente ingen smerte mer, og jeg ble glad!

Å, hvordan hjertet mitt ropte «Halleluja!» da jeg så Jesus på korset! Da forsto jeg at Gud hadde lagt hele straffen for mine synder på sin elskede. Han hadde blottet ryggen for piskeslagene og båret straffen for mine synder. Da hoppet hjertet mitt av fryd.

Dere har lagt merke til at jeg alltid forkynner læren om stedfortredelsen. Jeg kan ikke noe for det, for det er den eneste sannheten som ga hjertet mitt trøst.

Jeg ville aldri ha kommet ut av fortvilelsens hule om det ikke hadde vært for den herlige læren om stedfortredelsen.

Har du først en gang lært å kjenne kraften i denne velsignede sannheten, vil du finne at det er Guds gjerning å feie bort sorgens aske og gi oss gledens olje i stedet (Jes 61,3). Han tar bort sørgeklærne våre og kler oss i høytidsdrakt, legger en ny sang i munnen vår og gjør skrittene våre faste. Måtte denne velsignede Guds gjerning bli åpenbart på dere alle, til pris for hans herlige nåde!

II.

Mitt andre punkt er: Hvordan blir disse gjerningene særlig åpenbart på noen mennesker?

Jeg vil ta for meg denne blinde mannen og helt kort gå gjennom livet hans. For det første var han fullstendig blind. Det var ingen påtatt blindhet. Nei, han kunne ikke se en lysstråle. Han var helt blind og visste ingenting om lyset.

Er det noen her som er fullstendig blind i åndelig forstand? Du kan ikke se noe, min stakkars venn. Du har ikke engang et godt ønske eller en god tanke. Akk, dere vet ikke hva slags folk vi kan ha her i London! Vi har truffet folk som i årevis ser ut til å ha vært fremmede for enhver god tanke. Talte noen til dem om noe godt, eller bare om noe sømmelig, var det gresk for dem. De forsto det ikke. Vi har skarer av slike i de mørke avkrokene i byen, men de finnes også i de fineste strøkene.

Når Herren i sin uendelige miskunn besøker disse fullstendig blinde menneskene og gjør dem seende, får han vist sin mektige makt til å frelse. For alle vil si: «For et under at et slikt menneske kunne bli omvendt!»

Jeg husker en mann som jeg ofte har bedt sammen med i salig fellesskap. Han var en underlig fyr da jeg først traff ham, men siden ble han en svært god mann. Han var en åndelig død verdensmann. Søndagene hans – ja, han kjente ingen forskjell på søndag og mandag, bortsett fra at han ikke kunne bli fullt så lenge på ølstuen om søndagen.

Han fortalte: «Jeg hadde vært ute en søndag morgen og kjøpt et par ender, og jeg stakk én i hver frakkelomme. Men mens jeg slentret bortover gaten, så jeg folk strømme inn i et gudshus. Da fikk jeg den tanken at det kunne være artig å se hvordan det så ut der inne. Jeg hadde hørt at det skulle ta seg godt ut.»

Han gikk inn, og Herren møtte ham. Endene hans ble ikke kokt den dagen – de fikk vente til mandag. Men selv ble han grepet og fanget av Kristus den dagen. Det skjedde en fullstendig forandring med ham, og han ble straks en ivrig kristen. Før hadde han vært fullstendig uten tanker om Gud, uten verken frykt eller håp. Her var et tilfelle der Guds gjerninger ble særlig åpenbart. Denne mannen er nå gått hjem til himmelen. Hvor godt jeg husker ham, og hvordan jeg priste Gud for hans omvendelse!

Men mannen som teksten vår taler om, var født blind. Mange er lik ham, ja, alle mennesker er født blinde. Vi er alle syndere av naturen. Syndens gift er i blodet. Vi er født blinde.

Om noen kan en i særlig forstand si dette: De er født og oppdratt i familier helt uten gudsfrykt. De er opplært til å forakte den, eller de er vokst opp midt i overtro og har lært å fremsi unyttige bønner til et krusifiks av tre eller stein.

Kan folk som er oppfostret slik, finne Kristus? Ja, de finner virkelig Kristus – eller rettere sagt: Kristus finner dem. De hører evangeliet, og det griper hjertene deres.

Ingen kunne vel være mer fordomsfull enn Martin Luther var. Jeg har sett den trappen i Rom som han krøp opp på knærne for å få syndenes forlatelse. Det sies at det er den samme trappen som vår Herre gikk ned da han kom ut fra Pilatus. Jeg har sett folk gå opp og ned den på knærne.

Tenk deg nå Luther gjøre dette. Og nettopp der, mens han krøp opp trappen på knærne, kom disse ordene til hjertet hans: «Den rettferdige av tro, skal leve» (Rom 1,17). Han reiste seg straks og gikk ikke lenger på knærne. Å, måtte Gud åpenbare seg slik for dere!

Dernest ble den blinde mannen helbredet ved særskilte midler. Det var en annen åpenbaring av Guds gjerninger. Frelseren spyttet på jorden, laget en deig av spyttet og smurte den på øynene til den blinde. Jeg tror at Gud blir storlig æret ved at mennesker blir frelst ved den enfoldige forkynnelsen av evangeliet, det enkleste middel som kan tenkes.

Når sjeler blir frelst her – og det skjer jevnlig – sier folk ofte: «Jeg kan ikke finne noe merkverdig ved predikanten.» Nei, ganske riktig. Og ser du på ham enda lenger, vil du finne enda mindre enn nå. For det er ikke noe ved ham, men mye i evangeliet.

Å brødre, om bare noen prester ville forkynne evangeliet, ville de snart finne ut hvor langt det overgår deres fine avhandlinger! De tilbereder talene sine altfor godt. Å ja, jeg vet det svært godt. Men har dere hørt om mannen som pleide å tilberede potetene før han satte dem i jorden? Han kokte dem alltid, men de spirte aldri. For han hadde tatt alt livet ut av dem ved tilberedningen. Slik blir mange kokte prekener brakt ut blant folket, men de spirer ikke. De er så godt utarbeidet og tilberedt at det ikke kommer noe ut av dem.

Herren finner det godt å velsigne levende ord som strømmer fra et varmt hjerte i et enkelt språk. Den som taler slik, får ikke æren selv. Nei, den går til Gud, og slik får Guds gjerning anledning til å bli åpenbart.

Fordi den blinde mannen var kjent som en offentlig tigger, kunne Gud åpenbare sine gjerninger på ham med særlig virkning. Jeg tenker meg at folk pleide å lede ham til tempelporten om morgenen, og der satt han. Jeg skulle nesten tro at han hadde en rapp tunge og nok ofte drev gjøn med dem som gikk forbi, og at de husket hva slags mann han var. Han var nok alltid spydig, tenker jeg. Når de talte til ham uten å gi ham noe, visste han nok å gi dem noe tilbake.

Alle i Jerusalem kjente den blinde mannen. Derfor valgte Frelseren nettopp ham da han ville åpne øynene på en blind. Slik er også du kommet hit i dag, min venn, ikke sant? Du er godt kjent, men jeg vil ikke peke deg ut. Jeg liker ikke å gjøre det.

For ikke lenge siden kom det en soldat hit som en gang hadde bekjent seg som kristen, men siden var falt fra og gått tilbake til verden. Likevel ønsket han å høre evangeliet igjen. Der oppe på galleriet, bak to søyler, hadde han lurt seg til å sitte, så jeg ikke skulle se ham.

Men den søndagskvelden hendte det – og han kan selv vitne om det – at jeg kom til å si: «Nå, Wilhelm, det ville være godt for deg om du kom tilbake til Herren igjen, vet du, og jo før jo bedre.» Og Wilhelm vendte om til Herren igjen. Han sendte meg en hilsen og lot si at Wilhelm hadde vendt om til Gud med et sønderknust hjerte for å finne sin Herre.

Jeg er helt sikker på at jeg ikke visste at han het Wilhelm, eller hvorfor han hadde gjemt seg bak søylene der oppe. Men Gud visste det, og han lot ordet treffe mannen og førte Wilhelm tilbake igjen.

Er det noen Wilhelm eller Jakob eller Maria eller andre her som har vandret langt borte fra Gud? Å, du suverene nåde, før dem tilbake igjen, enten de er soldater eller sivile, så de kan søke og finne Frelseren nå! Denne Wilhelm var godt kjent, og jeg håper at hans gjenoppreisning vil åpenbare Guds gjerninger på ham, nettopp fordi han var så allment kjent. Å, om Herren fikk lede noen av de mest kjente inn i sin menighet, enten de er prinser eller tiggere, for at Guds gjerninger kan åpenbares på dem!

Da denne mannen var omvendt, ble han en offentlig bekjenner i stedet for en tigger. Jeg liker dette svaret hans: «Om han er en synder, vet jeg ikke. Ett vet jeg: at jeg som var blind, nå ser!» (Joh 9,25).

Det er mange som kan si: «Jeg vet ikke mye om teologi, men jeg vet at jeg som var en drukkenbolt, nå er edru. Jeg vet at jeg som pleide å slå min hustru, nå elsker henne. Før kunne jeg være med i alle slags ugudelige lag, men nå, Gud være takk, er hans hellige mitt eneste selskap. En gang kunne jeg rose meg av min egen rettferdighet, men nå akter jeg den for skrap og tap, for at jeg kan vinne Kristus og bli funnet i ham (Fil 3,8–9). En stor forandring er skjedd med meg. Det kan ingen nekte, og jeg priser Gud for det.»

Herren sende ut en stor skare som ikke skammer seg over Kristus Jesus! Vi ønsker at mange må komme helt ut fra verden og si: «Kristus er mitt alt. Han har rørt slik ved hjertet mitt at jeg må bekjenne hans navn. Og selv om ingen andre skulle ville gjøre det, må jeg bekjenne ham. For han er min beste venn, min Herre, min Frelser, mitt alt.» I slike tilfeller blir Guds gjerninger åpenbart.

III.

Jeg er ferdig når jeg har fått sagt noen få ord om vårt siste punkt: Hvordan kan Guds gjerninger bli åpenbart på oss?

Noen av dere er svært fattige. Andre er svært svake og sykelige og har tæring, astma, verk, smerter og lidelser. Kanskje har Gud tillatt alle disse lidelsene for at Guds gjerning skulle bli åpenbart gjennom din trengsel: ved din hellige tålmodighet, din underkastelse under Herrens vilje og din vedvarende gudsfrykt midt i all fattigdom og nød.

Alt dette er sendt for at Guds nåde skal åpenbares på deg. Vil du se på trengslene dine i dette lyset og tro at de ikke er sendt som en straff, men som et utgangspunkt for Guds frie nåde mot deg? Finn deg med glede i det Herren lar komme over deg. For prøvelsene dine har til hensikt at Guds gjerninger skal åpenbares på deg.

Det samme gjelder svakhetene dine. Ingen av oss er fullkommen, og vi må i tillegg bære på legemlige svakheter. Men tro nå dette: Er du sendt for å forkynne

evangeliet, undervise barn eller på noen måte fremme Guds rike, ville du ikke bli det minste bedre skikket for din gjerning om du hadde en Ciceros veltalenhet og en Newtons lærdom.

Slik du er, kan du tjene Herren og fylle en bestemt plass bedre med alle dine skavanker enn du kunne uten dem. En varm kristen vil finne ut hvordan han kan fremme Herrens ære ved sine svakheter.

Det finnes en underlig historie om den hellige Bernhard. Noen holder den for å være sann, men jeg ser heller på den som en allegori enn som noe som virkelig har hendt. Han reiste i et visst ærend over Alpene til Rom. Men djevelen visste at den hellige mannen skulle utføre noe som ville skade hans rike stort. Derfor kom han og brøt i stykker et hjul på helgenens vogn.

Men Bernhard tiltalte ham og sa: «Du tenker å hindre reisen min, Satan, gjør du ikke? Vel, det skal du selv få lide for.» Så tok han og vred ham rundt og gjorde ham til et hjul. Det festet han til vognen og kjørte av sted.

Meningen med denne allegorien er at når svakheter truer med å hindre deg i å komme fram, skal du bruke nettopp disse svakhetene i Guds tjeneste. Gjør djevelen om til et hjul, og dra desto bedre framover fordi han prøvde å hindre deg. Alle våre svakheter, hva de enn er, kan Gud bruke til å åpenbare sine gjerninger på oss.

Det samme gjelder den motstanden vi møter. Tjener vi Herren, vil vi i sannhet møte vanskeligheter og motstand. Men Gud vil bruke dem til å legge sin gjerning i oss for dagen.

Snart skal vi dø, og også i vår død vil Guds gjerning bli åpenbart. Jeg lurer på hva slags død vi skal ære Gud med. Var det ikke et vakkert uttrykk Johannes brukte da Frelseren talte om Peter? Jesus fortalte Peter hvordan han kom til å dø. Men Johannes sier det ikke slik. Han sier: «hva slags død han skulle ære Gud med» (Joh 21,19).

Kanskje blir det ved en langvarig, smertefull sykdom. Noen vil tæres bort gradvis. Nå vel, du vil ære Gud ved det. Disse bleke kinnene og disse tynne hendene som en nesten kan se gjennom, vil holde mang en preken på sykeleiet.

Eller kanskje vil dere ære Gud på en annen måte. Kanskje vil du dø under store smerter og lidelser. Men holder Herren deg oppe og gir deg tålmodighet, vil du ære Gud ved din død. Du vil se døden rolig i øynene uten frykt eller angst.

Får du ikke oppleve Herrens gjenkomst, vil du dø på en eller annen måte. Men lovet være Herrens navn: Hvordan det enn skjer, vil han ta deg hjem slik at det bringer hans navn ære. Så la oss allerede nå glede oss over det.

Måtte Herren velsigne disse ordene, og måtte mange av dere bli evige minnesmerker over Guds uendelige, suverene nåde! Ham være ære nå og i all evighet! Amen.

20. søndag etter trefoldighet: En stor handel

> «Igjen er himlenes rike likt en kjøpmann som søkte etter vakre perler. Da han så fant en meget verdifull perle, gikk han bort og solgte alt han eide, og kjøpte den» (Matt 13,45–46).

Dagens tekster i 1899: Rom 11,1–12 og Matt 13,44–50.

En kjøpmanns oppgave er å tjene penger på forretningen sin. Enten han handler med perler eller korn, er det ikke ved hendenes arbeid han håper å bli rik. Nei, det overlater han til dem som spiser sitt brød i sitt ansikts svette. Selv prøver han å tjene sitt ved hodets svette. Han er ikke så avhengig av arbeid som av kunnskap, dyktighet og et nøyaktig kjennskap til fine varer.

Til å begynne med er denne kjøpmannen på en måte et bilde på en som søker Kristus. Jesus og hans frelse kan ikke fortjenes eller skaffes ved arbeid. Nei, Kristus må vinnes ved kunnskap. For hva sier Skriften? «Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange» (Jes 53,11). Det er ved å kjenne Kristus at et menneske blir rettferdiggjort.

Dette er en annen måte å framstille frelsens vei på, den veien som blir beskrevet slik: «Hvordan kan de høre uten at det er noen som forkynner?» (Rom 10,14). Herrens verk begynner med at vi hører forkynneren. Det fortsetter ved at vi blir ledet til å tro det vi hører, og ved troen blir vi frelst. Dette er en virksom kunnskap – den kunnskapen som blir gitt ved Guds budbærer eller ved Guds ord, en hørende og troende kunnskap.

Slik kommer vi til å kjenne ham som det er evig liv å kjenne (Joh 17,3). For den som kjenner og forstår Kristus slik at han gir ham hjertet sitt, er frelst. Kjøpmannens hell og framgang avhenger av at han vet mer enn andre. I så måte blir han et bilde på den som blir frelst ved å få «kunnskapen om Guds herlighet i Jesu Kristi åsyn» (2 Kor 4,6).

Jeg skal likevel ikke dvele ved denne likheten, men straks gå over til kjøpmannen i denne lignelsen. For her har vi et treffende bilde på mange som søker Kristus og finner ham som alt i alle for seg. La oss legge merke til denne kjøpmannen mens han gjør fire ting: Han søker, han finner, han selger ut, og så kjøper han.

I.

Først skal vi se på ham mens han søker. «Igjen er himlenes rike likt en kjøpmann som søkte etter vakre perler.» I verset foran hører vi om et menneske som helt tilfeldig fant en skatt ute på åkeren mens han lette etter noe annet (Matt 13,44). Han står for den mannen som Gud i sin uinnskrenkede makt frelser, enda han før har vært likegyldig og sorgløs.

Men her er et annet tilfelle. Personen i teksten vår står høyere. Sjelen hans er i en helt annen tilstand. Han søker etter vakre perler – etter noe godt, ikke bare etter én perle av stor verdi. Til å begynne med vet han nemlig ikke om den. Men han søker etter perler, og fordi han søker, støter han på en perle.

Legg nå merke til at sjelen hans er våken og i bevegelse når han søker. Han tenker på noe – han tenker på perler. Hjertet hans er med i forretningen, og han er full av energi. Alle tankene hans dreier seg om kostbare steiner. Å, om vi kunne få folk til å tenke, og så til å styre, ordne og holde tømme på tankene sine!

Men mange liker slett ikke å tenke. De er altfor tomme. Du kan ikke få dem til å tenke på noe nyttig. Hvordan kan det ha seg at folk leser romaner med en slik lidenskap, men så sjelden virkelig historie? Den er da fullt så spennende og gir langt mer glede og nytte. Jo, det er fordi hodene til folk er tomme.

Tomt snakk – en dum historie om en forelsket pike – kan holde dem opptatt i timevis. Men noe som er solid og verdt å vite, synes å trekke lite i de overflatiske hodene deres. Mange har ikke en gang begynt å løfte tankenes vinger. Ikke så få må arbeide hardt med hendene og er så trette av kroppslig slit at de knapt orker å tenke stort.

Andre igjen tilbringer tiden og livet i lediggang, til de ikke lenger er i stand til å tenke livlig. De er late og sløve. Sjelene deres er tørket inn. Hjernen kan ikke arbeide, og de synes å leve i en stadig døs og drøm. Å, om folk var vise og ville tenke!

Lykkelig den forkynneren som visste at han talte til en forsamling som var opplyst og tenkende helt igjennom! Da kunne vi vente at den håndfullen god såkorn som blir sådd ut, falt i pløyd jord og ga en rik høst. Tankene til denne kjøpmannen var våkne. Hjertet hans var opptatt av noe.

Nesten like sikkert er det at han hadde et fast mål. Han hadde viet seg til å søke etter perler, og det var det eneste målet han levde for. Hvis du hadde møtt ham og spurt: «Hva er det du leter etter?» ville han straks ha svart: «Jeg leter etter vakre perler. Har du noen å selge meg?» Han ville helt sikkert hatt svaret på rede hånd.

Men spør du mange av dem du treffer, hva de lever for, så forteller de deg kanskje hva de driver med, eller hva slags yrke de har. Går du dem nærmere inn på livet og spør: «Hva er målet for livet ditt?» vil de nødig si at de bare lever for seg selv og bare søker sin egen fornøyelse. De vil knapt innrømme at de bare lever for å grabbe til seg og skaffe seg en posisjon. De ville neppe vite hva de skulle svare.

Mange unge mennesker er i samme situasjon: De har ikke noe bestemt mål. Men du kan ikke være en god kaptein hvis du ikke kjenner havnen du skal anløpe. Går du i lære uten noe bestemt mål i livet, kommer du ikke langt. Si til

deg selv: «Jeg kan bare leve for én av to: for Gud eller for djevelen. Hvem av dem skal jeg nå velge?» Ta en alvorlig og bestemt beslutning om hva det skal bli.

Jeg vil stille saken like avgjørende fram for dere som Elia gjorde da han sa: «Dersom Herren er Gud, så følg ham! Og dersom Ba'al er det, så følg ham!» (1 Kong 18,21). Er verden, kjødet og djevelen verdt å tjene, så lev som et sanselig menneske, og vedgå det. Gjør det klart for deg selv hva du er.

Men er Gud verdt å tjene og sjelen din verdt å frelse, så la det bli ditt mål. Gå ikke gjennom verden og søk ditt eget, uten å ha mot til å si til deg selv: «Du lever for deg selv.» Ha et klart og bestemt mål for livet ditt. Ellers går den virkelige kraften din tapt, og de beste dagene dine går til spille.

Vi legger videre merke til at denne kjøpmannens mål ikke var av det vanlige slaget. Andre handlet med bord og stein, korn og tømmer, men han søkte etter perler, og det de beste som fantes. Det var ikke den vanlige sorten, men sjeldne perler. Slik satte han seg et høyt mål som forretningsmann.

Gud gi at mange som ikke har funnet Kristus, hadde nok sunn sans til å si: «Jeg vil bli god og nyttig. Livet mitt skal ikke bli lavt og usselt. Jeg vil leve et opphøyd og edelt liv. Det skal ikke gå med til å tilfredsstille de lavere driftene, men til noe jeg kan stå for overfor samvittigheten. Det skal være noe jeg kan se tilbake på med glede når jeg skal dø – noe som tåler å bli sett i evighetens lys.»

Kjøpmannen søkte altså etter vakre perler, og han søkte etter dem med flid. Han åpnet ikke en butikk og kunngjorde: «Her kjøpes perler, om noen har lyst til å komme med dem.» Nei, han gikk selv ut og spurte etter dem. Hvor langt han reiste, vet jeg ikke. Men kjøpmennene i Østen kan reise svært lange strekninger. Avstander synes å bety lite for dem.

Å, når en har satt seg et edelt mål og sier: «Jeg vil gjøre noe edelt, sant, godt og nyttig for mine medmennesker før jeg dør» – da vil han kjempe mot vanskeligheter som andre viker tilbake for.

Jeg ber Gud om at et slikt menneske må få utholdenhet til å gjennomføre det og si: «Er det noe rett å lære, så vil jeg lære det, koste det hva det koster av omsorg og møye, av hodepine og hjertepine, av dyrekjøpte erfaringer og våkenetter. Er det noe godt og sant å gjøre, så vil jeg gjøre det, hva jeg enn måtte utsette meg for. For jeg søker etter vakre perler.»

Denne kjøpmannen begynte tydeligvis å søke med forholdsvis små forventninger. Han søkte etter perler. De måtte være temmelig store og ekte, og han håpet å kunne kjøpe en god del av dem. Det var dette han søkte: vakre «perler» – i flertall. Han hadde ikke regnet med at han skulle være så heldig å finne en umåtelig kostbar perle som var verdt en keiserkrone.

Det hadde han ikke en gang kunnet drømme om, selv om han nok bar på et slikt ønske. Hvis noen hadde spurt: «Ville du like å finne en stor perle?» ville han helt sikkert ha svart: «Det ville jeg mye heller enn å få mange små.» Han håpet det knapt, og derfor søkte han heller ikke etter den. Men like fullt ville han gjerne ha en slik perle om han kom over den.

Jeg taler til en del mennesker – og jeg håper det er mange av dem her – som på samme måte har en lengsel etter alt som er godt og sant. Du ønsker å være

måteholden i alt og bevare karakteren din ren. Jeg husker at dette var mitt eget ønske da jeg begynte å tenke over det livet som lå foran meg.

Før jeg lærte Herren å kjenne, pleide jeg å tenke: «Å, om jeg måtte bli bevart fra uanstendighet, falskhet og alt som er ondt, og bli god og sann!» Det var de perlene jeg ønsket meg. Den gangen visste jeg ikke at jeg kunne finne noe som rommet alle disse perlene og enda mye mer. Likevel er det godt at et slikt ønske finnes, særlig i den unge mannens hjerte. Ja, det var godt om det fantes også i hjertene til de gamle, hvis de ennå ikke har funnet den kostbare perlen.

Jeg har altså stilt fram for dere mannen mens han søker. Jeg lurer på om han er kommet inn her i dag og sitter i denne forsamlingen. Kanskje er det slett ikke en mann, men en kvinne, en handelskvinne. Også kvinner kan være gode forretningsfolk. Lydia, purpurkremmeren (Apg 16,14), var uten tvil en dyktig forretningskvinne. Og i den guddommelige handelen vi nå taler om, er det ingen forskjell på mann og kvinne. Dere kjenner ennå ikke Herren, mine kjære venner, men dere ønsker å strebe etter alt som er hederlig. Så langt er alt godt og vel.

II.

La oss nå gå et skritt videre og se at denne mannen finner. Han kjøpte perler overalt. Hvor han gikk, spurte han folk om de hadde perler. Han gikk ned gjennom bakgatene og oppsøkte de kvartalene der jødene i de dager bodde, i de mørkeste strøkene av de store byene. Han ville vite om de hadde noen perler.

Det var perler om morgenen, perler midt på dagen og perler om kvelden. Jeg lurer på om han ikke ville ha tatt trappene i tre skritt ned på gaten, om noen hadde ropt «Perler!» utenfor vinduet hans midt på natten. Han jaget etter perler, og slik hendte det at han fant en perle han aldri hadde håpet å få se. Det var mer enn han hadde ventet.

Å, jeg ber Gud om at noen her som ærlig og av hjertet søker det som er rett, må finne Kristus! I ham finnes mer oppriktighet, sannhet, godhet og avholdenhet enn noe annet sted. Å, om de måtte finne ham som er sannheten, og hvis lære er fullkommen hellighet og evig liv! Det blir mer enn de ventet å finne. Men når de finner det, hvor glade vil de ikke bli!

Og denne mannen fant sannelig en kostbar perle, om noen gang en slik er funnet. Han søkte etter vakre perler, ikke etter den ene perlen. Men han hadde viet seg til perlejakt, og derfor var det sannsynlig at nettopp han, om noen, ville komme over den beste perlen. «Mens han var på veien, møtte Herren ham», sier en av de gamle.

Å, har du lengsel etter det som er rett og sant og godt, så er jeg sikker på at Herren vil åpenbare seg for deg. Da skal du si: «Dette er virkelig det jeg har søkt etter. Jeg har lengtet og higet etter det, og nå har jeg det.»

Det han fant, var bemerkelsesverdig. Han fant ikke vakre perler. Han fant noe som var mye bedre: én perle. Og denne ene perlen rommet alle de små perlene han før hadde søkt etter. Rop det ut, og la alle mennesker vite det!

Alt som er godt under solen – alt som er sant, alt som er rett, alt som er verd å elske, alt som folk taler vel om, og alt som er godt for Gud og ros verd blant

mennesker (Fil 4,8) – finnes i Kristi lære. Og det blir gitt oss og virket i oss når vi overgir oss til ham og lar ham bli vårt alt i alle.

Er en kristen en virkelig og sann kristen, har han alle gode ting samlet i én. Alt som filosofer og vismenn priser og opphøyer, finner du i Mesterens eksempel. Og han vil gi oss nåde til å vise det fram i oss selv.

Lignelsen sier det ikke med så mange ord, men det er likevel klart at den han hadde å gjøre med, var villig til å selge. Da han hadde funnet en meget verdifull perle, kjøpte han den. Det kunne han ikke ha gjort om ikke den andre hadde vært villig til å selge den. Herren i sin barmhjertighet selger ikke sin nåde, men gir den fritt. Likevel blir måten han deler den ut på, her beskrevet under bildet av et salg.

Vil du ha Kristus, så må du ha ham på de vilkårene Gud setter. Om det skal jeg snart tale. Ønsker du denne kostbare perlen, finnes det ingen grunn i verden til at den ikke skulle bli din i dag. Har du nå funnet ham som er «den fagreste av alle menneskenes barn» (Sal 45,3), og setter du så høy pris på ham at du ikke kan bli lykkelig uten ham, da blir han med én gang din del.

Lengter du etter Kristus som den som kan dekke alt sjelen din trenger, og er du villig til å si: «Jeg vil ikke gå ut av dette huset før Kristus er min» – da er det ingenting i veien for at denne herlige gaven skal bli din eiendom. Ja, Gud, den himmelske Far, vil så gjerne at du skal ha hans egen enbårne Sønn som din perle, nå og for evig.

III.

Vi har nå beskrevet ham som søker og finner. Nå må vi gå over til å beskrive ham som selger ut. Han solgte alt han eide. Det hadde tatt ham lang tid å samle det, og jeg tviler ikke på at han var svært glad i alt det han hadde hopet opp. Men nå er han ivrig etter å selge.

«Kjøp gården min», sier han til en. «Kom og kjøp den.» «Jeg vet ikke riktig om jeg skal kjøpe noen gård», svarer den andre. «Men den er jo ikke å forakte.» «Nei, slett ikke. La oss bare bli enige. Jeg trenger penger, og jeg må ha penger.» Så går møblene i huset og alt innboet. Alt blir solgt. Det går i en fart. Han må ha penger. Alt må gå for denne perlen.

Han fortalte ingen hvorfor han handlet slik. Men perlen sto ham stadig i tankene og lå ham på hjertet, og alt måtte gjøres om i penger. Han er gladere for å bli kvitt eiendelene sine enn han var for å skaffe seg dem. De blir solgt for den beste prisen han kan få, men selges må de. For han må ha perlen.

Nåvel, Jesus Kristus er å få. Men det er en del en må gi avkall på om han noen gang skal kunne kalle Kristus sin egen. Du må for det første gi avkall på din egen rettferdighet. Den vil sannelig ikke innbringe deg stort. Men jeg tør si at du regner den for temmelig verdifull.

Hittil har den vært svært god. Når det gjelder budene, måler du deg selv slik: «Alt dette har jeg holdt fra jeg var ung» (Luk 18,21). Og med kirkegangen, altergangen og besøkene i bedehuset føler du at du står deg ganske bra. Men, min venn, denne gamle, møllspiste egenrettferdigheten som du er så fornøyd med, må du selge og skille deg av med. For ingen kan bli frelst ved Kristi rettferdighet så lenge han setter sin lit til sin egen.

Selg hver eneste fille av den! Og selv om ingen vil kjøpe den, må du i hvert fall skille deg av med den. Den er nok ikke engang verdt å legge blant de skitneste fillene, for den er verre enn dem.

Noen mennesker må også gi avkall på en god del av det de kaller fornøyelser – syndige fornøyelser. Ingen fornøyelse som er hederlig og virkelig til gagn for oss, trenger noen gang å bli nektet oss. Det var aldri gudsfryktens hensikt å gjøre gledene våre færre. Tvert imot øker den dem. Men hver fornøyelse som smaker av synd, må bort.

Kom, kan du selge alt slikt? Det dårlige selskapet som grenser til utsvevelse, å tilfredsstille kjødets lyster – kom, for Kristi skyld, kom og gi avkall på det! Ellers er det umulig å få perlen. Må du ha verden, kan du ikke få Kristus. Finner du glede i å jage etter synden, gjør du djevelens gjerninger og viser at du er hans barn. Men slipp alt slikt, kast det bak deg. Alt dette må selges om vi skal få perlen.

Mannen i teksten solgte alt han eide. Og jeg kan si dere at han var glad for å gjøre det. Han syntes at mannen som hadde kjøpt gården hans, gjorde ham en virkelig tjeneste. «Ta den», sa han. «Du får den under prisen, bare du kan skaffe meg pengene.» Det er så om å gjøre for ham å få perlen at han ville være takknemlig mot hvem som helst som hjalp ham av med eiendelene hans.

Ønsker du virkelig å ha Kristus, skal ikke han behøve å drive på deg for å få deg til å skille deg av med de usle tingene jeg har beskrevet. Da blir du selv ivrig etter å skille deg av med dem, for at Kristus kan bli din. Måtte Guds Ånd virke en så høy og hellig beslutning i deg!

IV.

Det siste er kjøpet. Han hadde solgt alt han eide, og nå betaler han perlen til siste sekel og får den. Det var et vel overveid kjøp – en forsiktig handel. Han hadde nok bare sett perlen et kort øyeblikk før han straks gikk og gjorde all sin eiendom om i penger. Men han hadde sett nøye på den, og som en som søkte etter perler, forsto han straks hva den var verdt.

Han fortalte neppe eieren alt han så i den. Han sa ved seg selv: «Dette er en vidunderlig perle. Kan jeg bare skaffe pengene, skal jeg med glede kjøpe den, om den så koster meg alt jeg har.» Og han behøvde ikke å grunne lenge på saken.

Å, om folk bare kjente Kristus, behøvde de ikke å tenke seg om to ganger før de bestemte seg for å ta imot ham! Var ikke folk slike dårer som de er – hadde de bare lys fra himmelen, så de kunne se og fatte hva min Herre og Mester er verd – da ville de ikke la oss stå her og be og overtale og lete etter nye ord for å bevege dem.

I stedet ville de bare si: «Fortell oss om ham. Vi vil ha ham. Hva vil han ha av oss? Hva kan vi gjøre for ham? Hva ville vi ikke ofre for ham som tilgir alle våre synder og gir alle som tror, en full og fri frelse? Bare vi får ha Kristus, han som det står skrevet om: ‹Den som tror på Sønnen, har evig liv› (Joh 3,36), så er vi fornøyd.» Det var et vel overveid kjøp.

Det var også et kjøp uten opphold. Han gikk ikke hjem og sa: «Jeg skal tenke over dette.» Nei, han kjente perlen og sa: «Lar jeg denne gå fra meg, får jeg aldri

se maken til den. Får en annen tak i den, har jeg mistet den ene store anledningen i livet mitt.» Derfor tok han seg bare tid til å selge gården og det lille innboet.

Han var snart tilbake igjen med pengene, bare redd for at noen skulle ha kommet i mellomtiden og budt et par tusen mer enn han kunne skaffe, slik at han gikk glipp av perlen. Den som kommer til Kristus, må gjerne tenke over saken, men han burde snart være ferdig med å tenke.

«Er han verdt å eie, så la meg få ham. Kan jeg få syndene mine tilgitt, så la meg få vite det! Å, kan jeg på noen måte få fred med Gud – kan jeg bli en arving til himmelen – kan min evige lykke bli sikret – å, la det skje! Hvordan kan det gå til? Kom og si meg det med én gang. Jeg kan ikke gå fra plassen min før jeg har funnet ham som du taler om.»

Det var en rask handel, en handel på stedet. Og den skjedde med glede. Jeg er sikker på at øynene hans strålte da han la fram pengene. Jeg skulle ønske jeg hadde et bilde av ham i det øyeblikket han tok imot perlen sin. Det han hadde søkt etter over hele verden, hadde han nå funnet – og mye mer.

Han hadde fått perlen sin, og jeg tør si at han var nær ved å hoppe av glede over at han hadde klart å skaffe pengene. Å, det er lykkelige dager når en sjel finner Kristus og kan si: «Jesus er min, jeg har funnet ham. Det er nåden som har hjulpet meg til å gripe ham.»

Og å, for en god handel han gjorde! Da han hadde fått perlen, tenkte han ved seg selv: «Jeg er jo hundre ganger rikere enn jeg var. Jeg måtte skille meg av med det lille jordstykket jeg hadde, men nå kunne jeg kjøpe en hel provins for den perlen jeg har fått, om jeg ville.»

Har dere gitt avkall på noe for Kristus, mine brødre og søstre, så er jeg sikker på at han har gitt dere rikelig erstatning. For noen år siden rykket en mann inn en annonse i et av våre kristelige blader. Hadde noen lidd tap ved å lyde et bud fra Gud – hadde noen mistet noe fordi han elsket Jesus – så ville han erstatte det, om de bare henvendte seg til ham.

Denne underlige annonsen sto der i flere måneder, men det mest påfallende var at ingen meldte seg. Du skulle tro at noen ville komme fram med et tilfelle, men nei, ingen kom. Det går nemlig ikke an. Noe slikt finnes ikke. En taper ingenting på å vinne Kristus.

«Men», svarer en, «martyrene, tapte ikke de noe?» Vel, de er nå oppe i herligheten. Spør dem! Mens du ser på dem med de rubinrøde kronene som funkler i Guds lys, vil de svare at de regner det for en ære at de fikk gi livet sitt for Jesu skyld. Å, det er ikke noe tap når du har med ham å gjøre. Du skal få hundrefold igjen. «Hver den som har forlatt hus … eller åkrer for mitt navns skyld», sier han, «skal få hundrefoll igjen, og arve evig liv!» (Matt 19,29).

Og det var et siste kjøp. Etter lignelsen gikk ikke denne kjøpmannen ut igjen for å kjøpe perler. «Nei», sa han, «nei, jeg har kjøpt en perle av stor verdi, og nå vil jeg trekke meg tilbake fra forretningslivet.» Ja, når en finner Kristus, søker han ikke noe mer. Er Jesus Kristus min, finner jeg mer enn alt i ham.

Den som har funnet ham, lengter ikke etter det som er ringere. Hjertets ønske blir oppfylt i den fylden som er i Kristus Jesus. Kjøpmannen gikk ut av perlehandelen, for han hadde funnet alle de perlene han kunne ønske seg.

Og det var en handel han aldri angret. Lignelsen forteller ikke at han kom tilbake og sa: «Se her, behold perlen Deres, og la meg få igjen huset mitt og jorden min.» Nei, handelen var gjort, og han ønsket aldri å gjøre den om igjen. Med perlen sin av uendelig verdi var han en rik mann som kunne måle seg med fyrster, og det kjente og forsto han fullt ut. Å, salig er den som kan si: «Jeg har nok og er evig rik», og som kan prise og opphøye Herren for frelsens usigelige gave! Amen.

21. søndag etter trefoldighet: Alltid bedende

«Han sa en lignelse til dem om at de alltid burde be og ikke bli trette» (Luk 18,1).

Dagens tekster i 1899: Rom 11,13–24 og Matt 16,1–4. Prekenteksten er hentet fra evangeliet i den andre tekstrekken, fordi det ikke finnes noen preken over teksten i den første rekken for denne søndagen.

Husk at vår Herre ikke bare innprentet med stor iver at vi skulle be. Han var selv et levende eksempel på det. Lærerens ord får alltid ettertrykk når tilhørerne vet at han selv gjør det han lærer. Jesus var en profet, «mektig i gjerning og ord» (Luk 24,19), og det står om ham at han «begynte med både å gjøre og å lære» (Apg 1,1).

Når det gjelder bønnen hans, kunne «de kalde fjellene og midnattens fuktige luft» vitne om at han var like stor til å gjøre som til å lære. Når han da formante disiplene til å holde ut i bønn og «be uten opphold» (1 Tess 5,17), ba han dem bare om å gå i hans fotspor.

Om noen i hele den store familien kunne tenkes å klare seg uten bønn, måtte det sannelig være paktens hode. Men når vårt hode stadig lå i bønn og påkallelse, hvor mye mer burde ikke vi, de lavere lemmene, be! Han var aldri smittet av den synden som drar oss ned og gjør oss åndelig svake. Han hadde ingen medfødt syndelyst å kjempe mot. Men når den fullkomment rene så ofte gikk til Gud i bønn, hvor mye mer burde ikke vi da be!

Så mektig, så stor var han, og likevel så bedende! Å, dere svake i flokken, hvor kraftig taler ikke denne lærdommen til dere! Tenk dere derfor at denne prekenen i dag ikke kommer fra meg. Den kommer rett fra ham som var den store mesteren i bønn i det skjulte, det største forbildet og eksemplet på bønn i enerom. La hvert ord få den kraften det bør ha, når det kommer fra slike lepper som hans.

En liten stund skal vi nå se på hva Herren ville med å fortelle denne lignelsen om den urettferdige dommeren, nemlig «at de alltid burde be og ikke bli trette».

I.

Men kan vi da be alltid? I den første kristne tiden var det en sekt som var tåpelig nok til å ta ordene bokstavelig. De prøvde å be uten opphør ved å gjenta bønner hele tiden. Da måtte de selvfølgelig holde seg borte fra alt verdslig

arbeid og forsømme alle andre plikter for denne ene øvelsen. Slike dårer kunne med god grunn vente å høste den velfortjente lønnen for sin tåpelighet.

Heldigvis trenger vi ikke å tale mot en slik villfarelse nå. Det er langt mer nødvendig å advare dem som påstår at de ber alltid, men som ikke har noen bestemt tid til bønn. De står i fare for å havne i den motsatte ytterligheten.

Da vår Herre sa at vi alltid burde be, mente han at vi alltid skulle ha en bedende ånd og alltid være rede til å be. Vi skulle være som riddere i gamle dager. De stormet stadig fram på hestene sine med senket lanse for å kaste en mulig motstander av hesten. De bar alltid våpnene sine og var rede til å våge liv og blod for sin sak. Disse ville krigerne sov ofte i rustningen. Slik er også vi i en bedende ånd selv når vi sover, så vi fremdeles er hos Gud om vi skulle våkne om natten.

Sjelen vår har fått den guddommelige tiltrekningskraften som får den til å søke det himmelske midtpunktet. Derfor burde den alltid løfte seg mot Gud. Hjertene våre skulle ligne vardene og vakttårnene langs kysten av England, den gangen da en hvert øyeblikk ventet at den store spanske armadaen skulle angripe. De lyste ikke alltid. Men det lå alltid fyrstikker og store stabler med tørr ved klar, så de kunne blusse opp i det rette øyeblikket.

Sjelen vår skulle være slik at bønnesukk ofte steg opp fra hjertet vårt. Vi trenger ikke å stanse arbeidet og forlate disken for å falle på kne. Ånden skulle sende opp sine stille, korte, raske sukk og bønner til nådens trone.

Dere husker at Nehemja ville be kongen om en tjeneste. Han fikk anledning til det da kongen spurte: «Hvorfor ser du så bedrøvet ut?» Og da kongen siden sa til ham: «Hva er det da du ønsker?» – da ba han først til himmelens Gud før han svarte (Neh 2,2–4). Han kjente hvor mye som sto på spill i det øyeblikket. Derfor ville han ikke legge fram bønnen sin før han hadde sukket til Gud om nåde til å gjøre det med visdom og forstand.

Slik skulle også du og jeg ofte kjenne det: «Jeg kan ikke gjøre dette før jeg har bedt om Guds velsignelse over det.» Kanskje ser det ut som om jeg kan vinne en fordel ved å fare av sted med én gang. Likevel bør min ånd, under påvirkning av Guds nåde, holde seg tilbake til den har sukket: «Dersom ditt åsyn ikke går med, da la oss ikke dra opp herfra!» (2 Mos 33,15).

En kristen skulle bære bønnens våpen med seg som et dratt sverd i hånden. Vi skulle aldri stikke bønnene våre i sliren. Hjertene våre må heller aldri bli som et uladd gevær foran fienden. De skal tvert imot ligne en ladd kanon, alltid klar til å gå av så snart den blir tent. Sjelen kan ikke alltid være i en bedende stilling, men den kan være i en bedende ånd. Den kan ikke alltid be i handling, men den kan ha en bedende lengsel.

II.

Da vår Herre sa at vi alltid burde be, må han ha ment at hele den kristnes liv skulle være viet til Gud. Vi skal prise Gud i ord og handling for den nåden vi har fått. Vi skal be ham om de tingene vi trenger, og oppriktig erkjenne at alt godt kommer fra ham. Disse to tingene skulle i en eller annen form være summen av menneskelivet.

Salmen vår gjennom livet burde bestå av vers som veksler mellom bønn og lovprisning. Slik skal det være til vi går over i den andre verden. Der hører bønnen opp, og lovprisningen fyller hele vår udødelighet.

«Men», sier en, «vi har jo vårt daglige arbeid å passe.» Jeg vet at dere har det. Men vi kan også gjøre arbeidet til en del av lovprisningen og bønnen vår. Du sier: «Gi oss i dag vårt daglige brød» (Matt 6,11). Det er en bønn i ord. Men så går du av sted til arbeidet ditt. Gjør du det i en from ånd, ber du den samme bønnen i handling ved ditt ærlige arbeid.

Du priser Gud i morgensangen for den miskunnen du har fått. Og når du gjør livets plikter og viser den nåden som gir Herrens navn ære, da priser du Herren på den aller beste måten. Husk at når en kristen arbeider, så ber han. Det er mye sant i Coleridges vers:

«Den ber best som elsker mest.»

Å ønske mine medmennesker godt og strebe etter det, å ønske at Gud må bli æret og søke å fremme hans ære i livet mitt – det er den mest virkelige gudsdyrkelsen. Klosterbeboerens tilbedelse kan på ingen måte måle seg med tilbedelsen til den mannen som kjemper livets kamp. Munkens og nonnens tilbedelse er i beste fall som heltemotet hos den soldaten som holder seg borte fra slaget. Men den gudfryktige tilber Gud ved å gjøre livets plikter. Den tilbedelsen er som motet hos den som søker dit kampen er hardest, og løfter fanen høyt der.

Du trenger ikke å frykte at noe lovlig arbeid nødvendigvis må hindre deg i virkelig bønn. Men akk, er kallet ditt slik at du ikke kan be mens du gjør pliktene i det, da gjør du best i å forlate en slik stilling. Er det et syndig kall, et vanhellig kall, kan du sannelig ikke legge det fram for Gud. Men er det et av de vanlige kallene du ikke kan hellige til Gud, så kommer det av mangel på helliggjørelse hos deg selv. Da ligger feilen hos deg.

Vi bør alltid be. Det betyr at når vi bruker hammeren eller meiselen, når hånden styrer plogen eller bruker spaden, når vi selger eller steller med varelageret, eller hva vi enn gjør – da skal vi ha for øye å gjøre det til Guds ære. Hverdagsklærne våre skal bli høytidsdrakter. Måltidene våre skal bli sakramenter og de vanlige gjøremålene offer. Og de troende selv skal bli «et kongelig presteskap, et hellig folk» (1 Pet 2,9), et folk «som med iver gjør gode gjerninger» (Tit 2,14).

III.

Det tredje jeg tror vår Herre ville legge oss på hjertet, var dette: Vi bør alltid be, det vil si, vi bør holde ut i bønn. Dette er nok det ordene først og fremst betyr. Når vi har bedt Gud om en gave, bør vi ikke tenke at nå er alt gjort, og at vi ikke har noe mer å bekymre oss for i den saken. Nei, vi skal gå til ham igjen og igjen. Har vi bedt og bønnfalt sju ganger, burde vi fortsette til sytti ganger sju (Matt 18,22).

Når det gjelder timelige ting, finnes det en grense. Da kan Den Hellige Ånd by oss å holde opp med å be om dem. Vi må da si: «Herrens vilje skje.» Gjelder det noe som angår vår egen personlige fordel, må vi la en ånd av overgivelse styre og råde over oss. Når vi har bedt Herren tre ganger, nøyer vi oss da med dette løftet: «Min nåde er nok for deg» (2 Kor 12,9). Vi ber ikke lenger om at tornen i kjødet må bli tatt bort.

Men når det gjelder åndelige ting, og særlig menighetens felles bønner, er det ikke noe avslag. Her må vi holde ut om vi skal vinne fram. Vi må fortsette uavlatelig og ikke holde opp før vi har fått så mye nåde som mulig. «Vi bør alltid be.»

Uke etter uke, måned etter måned, år etter år ber faren stadig om at det kjære barnet hans må bli omvendt. Mannens frelse ligger den troende hustruen på hjertet dag og natt, til hun får se bønnen sin oppfylt. Verken ti eller tjue års fruktløs bønn er grunn nok for henne til å slutte å be. Det er ikke hennes sak å fastsette «tider eller timer» som Herren har satt i sin egen makt (Apg 1,7). Men så lenge det er liv i henne og liv i den hun ber for, må hun fortsette å kjempe med Jakobs mektige Gud.

Det er ikke nok at pastoren ber Gud om en strøm av velsignelse over folket sitt nå og da, for så å holde opp med ropet sitt når han har fått noe av den. Nei, han må fortsette uten opphold og med uforminsket iver rope av strupen og ikke spare seg (Jes 58,1), til himmelens luker blir åpnet og velsignelsen strømmer ned i så rikt mål at han ikke har plass til mer (Mal 3,10).

Men hvor ofte ber vi ikke uten å få, brødre, fordi vi ikke venter lenge nok ved døren! Vi banker et par ganger på barmhjertighetens port, og når ingen kjærlig budbærer lukker opp, går vi vår vei. Altfor mange som ber, ligner gutter som banker på en dør for moro skyld og er borte før den kan bli åpnet.

Å, om vi fikk nåde til å stå ansikt til ansikt med Guds engel og aldri, nei aldri, slippe taket! Måtte vi kjenne at vi må vinne fram i bønnen og påkallelsen vår, når det gjelder sjelers frelse, Guds ære og våre medmenneskers vel. Gjelder det bare det legemlige livet til oss selv og våre kjære, kan vi kanskje slutte. Men gjelder det menneskers sjeler, må vi be igjen og igjen til vi får svar.

IV.

Jeg må legge til at vår Herre med disse ordene ville lære oss å be oftere. Vi skal ha en bedende ånd, la hele livet vårt være en bønn og holde ut i bønn når det gjelder en enkelt sak som angår sjelers frelse. Men de hellige bør også be oftere. Det slutter jeg av disse ordene i lignelsen: «for at hun ikke stadig skal komme og plage meg» (Luk 18,5).[1]

Den som ikke har faste bønnetider, blir neppe lenge ved å be. Skriften fastsetter ingen bestemte tider, bortsett fra det eksemplet hellige menn har gitt. For Herren setter stor lit til sitt folks kjærlighet og til det indre livets trang og behov. Han sier ikke: «Be hver dag klokken sju om morgenen», eller: «Be om kvelden klokken åtte, ni, ti eller elleve.» Men han sier: «Be uten opphold!»

Likevel vil hver kristen finne at det er til stor nytte å trekke seg tilbake til bønn på en bestemt tid. Jeg tviler på at noen virkelig framtredende gudsfrykt kan bevares og vokse uten at disse faste bønnetidene blir holdt nøye og samvittighets fullt.

I de gamle overleveringene leser vi om apostelen Jakob at han knelte så mye i bønn at huden på knærne hans ble tykk og hard. Og Foxe forteller om Latimer at han lå så mye på kne i den tiden han satt i fengsel, at den stakkars gamle mannen ofte var så stiv at han ikke kunne reise seg til måltidene, men måtte løftes opp av

[1] NB: «Ellers kommer hun vel til slutt og slår til meg.»

tjenerne. Da han ikke lenger kunne preke og satt innestengt bak tykke murer, steg bønnene hans opp til himmelen for landet hans. Den velsignelsen høster vi i vår tid.

Daniel ba hver dag til faste tider (Dan 6,11). David sier: «Kveld og morgen og midt på dagen vil jeg klage og sukke, så hører han min røst» (Sal 55,18). Å, om det ikke var så lange mellomrom mellom bønnene våre! Herren gi at kildene vi drikker av på pilegrimsveien, kom tettere. I denne forstand bør vi holde ut i bønn.

For å samle alt i ett: Vår Herre mener at den troende skal be under alle forhold. Det finnes ingen særskilt hellig time i den kristnes dag eller uke. Vi skulle be fra det første hanegal til midnatt, når som helst Ånden driver og minner oss. Vi skulle be i alle kår: i fattigdom og i rikdom, i sunnhet og i sykdom, på lyse festdager og i sorgens mørke natt.

Vi skulle be ved fødsler og ved begravelser. Vi skulle be når sjelen vår er glad fordi Herren har vist oss mye miskunn. Og vi skulle be når vi i motløshet kommer «nær til dødens porter» (Sal 107,18). Vi skal be i alle saker, både timelige og åndelige. Bønnen skulle hellige alt og gå inn i alle forhold i dagliglivet.

Be over en handel. Be når du går til butikken din, og be når du forlater den igjen. Husk hvordan gibeonittene bedro Israel på Josvas tid fordi Israel ikke hadde spurt Herren til råds (Jos 9,14). Se til at ikke du blir bedratt av en fristelse som ser forlokkende ut. Det kan lett skje hvis du ikke daglig går til Herren og sier: «Led meg du! Herre, la meg kjenne dine veier! Lær meg dine stier!» (Sal 25,4).

Du skal aldri fare vill fordi du ba for ofte. Du vil aldri ta feil fordi du altfor ofte ba Gud om veiledning. Du skal finne at bønnen er det beste middelet til å åpne øynene dine når du står rådvill ved et veiskille og ikke vet hvilken av de to veiene du skal velge, for de ser like ut. Stans da et øyeblikk og rop til Gud: «Led meg, du store Jehova!»

«Vi bør alltid be.» Jeg har nå prøvd å legge ut disse ordene her fra prekestolen. La oss nå gå ut og tolke dem i vårt daglige liv. Amen.

Allehelgensdag: Verdens lys

«Dere er verdens lys!» (Matt 5,14).

Dagens tekster i 1899: Åp 7,13–17 og Matt 5,13–16.

Denne tittelen hadde jødene gitt noen av sine mest fremtredende rabbinere. De skrøt stort av rabbi Juda og rabbi Johanan og kalte dem «hele verdens lampe» – verdens lys. Det må ha lydt underlig i fariseernes og de skriftlærdes ører å høre den samme tittelen brukt i fullt alvor om noen få bønder og fiskere med solbrente ansikter og harde arbeidshender, som var blitt Jesu disipler.

Kristus sa i virkeligheten: Ikke rabbinerne, ikke de skriftlærde, ikke hele Rådet samlet, men dere, mine ringe etterfølgere, dere er verdens lys. Han ga dem denne tittelen nesten med en gang hans gjerning begynte, ikke etter at han hadde lært dem opp i tre år. Av det slutter jeg at de fikk tittelen mindre på grunn av det de visste enn på grunn av det de var. Det var ikke kunnskapen, men karakteren deres som gjorde dem til verdens lys.

De var ennå ikke ferdig opplært i hans åndelige skole. Likevel sier han til dem: «Dere er verdens lys!» Det bygger på at der det er tro på Kristus, er det lys. For vår Herre har sagt: «Jeg er kommet som et lys til verden, for at hver den som tror på meg, ikke skal bli i mørket» (Joh 12,46). En levende tro på Kristus fører et menneske fra mørket over til Guds underfulle lys (1 Pet 2,9) og gjør det til «lys i Herren» (Ef 5,8).

Det han vil og strever etter, det han ønsker, sier og gjør, blir fylt av guddommelig lys. Det lyser opp hver krok i hjertet og stråler ut gjennom hjertets vinduer til menneskene. Den troende er bestemt til å være et fyrtårn for andre, et lys som viser vei, en stjerne som vinker.

Det er sant at lyset hans vil vokse etter hvert som han lærer mer av Kristus. Når han selv har fått mer kunnskap, blir han dyktigere til å undervise andre. Men selv mens han bare er en nybegynner, er troen hans på Kristus i seg selv et lys. Folk ser de gode gjerningene hans før de ser kunnskapen hans. En troende mann som jager etter hellighet, er et lys for verden, selv om kunnskapen hans er svært begrenset og erfaringene hans bare er som et barns.

Dette nevner jeg helt i begynnelsen av betraktningen vår, slik at hver kristen kan se at teksten gjelder ham selv. Den er ikke sagt bare til apostlene eller til pastorene, men til alle troende: «Dere er verdens lys!» Dere ukjente menn og kvinner, som bare er til nytte i hyttene eller verkstedene deres! Dere som aldri

vil bli hørt på gatene, og som bare har en kjær stemme for dem som samles med dere rundt ildstedet! Ja, dere stille og usette – dere er verdens sanne lys.

Det er ikke bare de mennene som har fylt bokhyllene våre med lærde verk, eller de som setter nasjonene i bevegelse med tordenrøsten sin. Det er heller ikke bare de som i iver for Guds ære reiser over hav og land for å vinne undersåtter til Jesu rike. Nei, det er dere, hver og en av dere som ydmykt hviler i Frelseren og trofast søker å vandre verdig etter det høye kallet deres som Guds barn og som hans Sønns etterfølgere.

Mange emner ligger åpne for oss når vi betrakter en slik tekst. Men jeg vil ikke våge meg ut på åpent hav. Et smalt sund ligger foran meg, og gjennom det vil jeg styre tankene deres, med et praktisk mål for øye. Kanalen tankene deres skal følge, er dette spørsmålet: Hvorfor har det behaget Gud å gjøre sitt folk til verdens lys?

Han kunne jo selv ha vært verdens lys uten noen redskaper. Eller om han måtte bruke redskaper, hvorfor kunne ikke flammende serafer ha vært majestetiske gylne lamper til å lyse opp nasjonene? Med hvilken hensikt har det behaget Kristus å gjøre disiplene sine til verdens lys? Hvorfor har han knyttet sin ære til menigheten og til hver enkelt av sine etterfølgere?

Dette er spørsmålet vi skal se på. Men også det er et altfor vidt emne, og derfor må vi holde oss til én eneste tankegang. Gud har også grunner for sin egen del til å bruke mennesker som redskaper, og han har glede av det. Men det vil vi ikke komme inn på. Vi vil bare tenke på de grunnene som gjelder oss: Hvorfor lar Gud mennesker være lys for andre mennesker? Det er to svar på det: Det er til gagn og velsignelse for dem som gir lyset, og det er til oppmuntring for dem som tar imot det.

I.

Det er til velsignelse for dem som gir lyset. Det er lett å se. For det første renser det den sanne gudsfrykten for egenkjærlighetens smitte. Det første vi ønsker at et menneske skal kjenne, er en alvorlig uro for sin egen sjels frelse. Vi vil få ham til å tenke på sine egne synder og vende om fra dem, vende seg til Jesus og selv tro på ham. Folk vil gjerne gjemme seg i mengden, men nåden får dem til å kjenne sitt personlige ansvar. Folk nøyer seg med å fordømme synden i alminnelighet, men sann omvendelse får hver enkelt til å fordømme synden hos seg selv.

Guds tjenere ønsker å trenge inn i samvittigheten med Natans ord: «Du er mannen!» (2 Sam 12,7). Vi ønsker mer og mer å se de sorgløse tilhørerne våre ivrige etter selv å bli frelst. For hva hjelper det dem å høre evangeliet hvis de bare er hørere? Hva hjelper det dem at naboene er omvendt, når de selv ikke er født på ny? Hva gagner en nasjonal religion hvis vi ikke har en personlig tro? Det er nødvendig at folk tenker på sin egen sjel.

Men denne nødvendige iveren kan synke ned til egenkjærlighet, så en spør med Kain: «Er jeg min brors vokter?» (1 Mos 4,9). Legg da merke til hvordan sannheten i teksten vår demmer opp for en slik egenkjærlighet. Den lærer oss at vår personlige frelse straks får betydning for andre. Lyset som tennes, skinner for alle som kommer inn i huset.

Du får lys, og det er nødvendig for deg selv. Men du kan slett ikke ha dette lyset uten at det straks blir til nytte for dem som er rundt deg. For lyset er slik at det sprer seg, og det kan ikke skinne bare for seg selv. Kunne lyset holdes for seg selv, ville det slutte å være lys. Den nåden som kan settes under et kar (Matt 5,15), er ikke et lys som Herren har tent.

«Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst, du og ditt hus!» (Apg 16,31) – det er et helt evangelium. Den frelsen som kommer til et menneske personlig, rører også ved huset hans. Han ser på den som et betrodd pund, gitt ham for at det skal bli til velsignelse for dem som er rundt ham.

Når en troende vokser i nåden, betyr det at han både tar imot mer lys og gir mer lys. Når månen skinner som klarest, er det mer til vårt beste enn til dens eget. Lyser en lampe bare litt sterkere, har alle som bruker lyset fra den, gagn av det. Det kan ikke være annerledes. Om noen nådde den høyeste grad av hellighet, ville framgangen hans uunngåelig gi lys til andre.

Et hellig eksempel i verden hever det moralske nivået, og et hellig eksempel i kirken hever det åndelige nivået. Gode menn gjør, selv uten å vite det, mye for å løfte og opplyse andre, slik fyrvokterens lampe lyser selv når han sover. Men fremfor alt: Jo bedre et menneske er, desto mer lengter han etter å arbeide for sine medmenneskers vel. Derfor er det ingen egenkjærlighet i å ønske å bli hellig.

For personlig hellighet hører uløselig sammen med strevet etter å være til nytte for dem en lever blant. For å kunne gjøre godt må vi selv være gode. Renning og innslag kan ikke skilles her. For å kunne gi det gode videre må du selv eie det. At de hellige er satt til å være verdens lys, er det mest virksomme middelet mot egenkjærlighet.

Tanken på at vi er verdens lys, vil også gjøre oss tilfreds med å bli her, selv om det for vår egen del ville være langt bedre å bryte opp herfra og være med Kristus (Fil 1,23). En hellig i gamle dager så på hvert år av livet sitt som en utlendighet borte fra Kristus. Også vi har sett på hver ekstra time her nede som en time tatt fra den himmelske hvilen. Noen ganger har vi sagt: «Ve meg, som må leve som fremmed blant Mesjek, og må bo ved Kedars telt» (Sal 120,5).

Men når vi har hørt Mesteren si: «Dere er verdens lys!», ja, da har vi forstått alt sammen. Da har vi kunnet forsone oss med tanken på å bli her, fordi det finnes mørke som vi skal lyse opp. Vi vil bli her, gode Mester. Vi vil ikke dra bort hvis du har bruk for oss her. For dette er en så opphøyd stilling at vi ikke misunner englene deres himmelske sete, så lenge vi får lyse for menneskenes barn her nede.

Herre, hvis du kan utrette noe godt gjennom oss, så forleng utlendigheten vår, og gjør våre sytti år til sytti århundrer, om det behager deg. Vår himmel er der vi best kan ære Gud. Jeg tror at håpet om å være til nytte på jorden ofte vil hjelpe den troende til å bære sin landflyktighet i dette dødens land med tålmodighet og underkastelse.

Å være et lys for andre vil dessuten stadig minne oss om de velgjerningene vi selv har fått. Vi ser syndere i mørket, og vi blir minnet om at også vi var i mørket. Vi hører de botferdige ropene deres, og vi blir minnet om den tiden da også vi

lå gråtende og sørgende for Herren. Vi ser kampen deres og merker tvilen og frykten, angsten og mistilliten deres. Da ser vi som i et speil vår egen begynnelse gjenta seg.

Og når vi så til slutt får vise dem til Frelseren, og de kan si: «Kristus er min», da føler vi at vi blir unge igjen i dem. Vi lever de første dagene våre om igjen, og kjærligheten fra trolovelsens tid kommer tilbake. Besteforeldre blir unge igjen når barnebarna rir på knærne deres. Slik minnes vi ungdomsgleden vår sammen med disse kjære, som er født av Gud ved hans nåde gjennom vårt kjærlighetsarbeid.

Vi får se oss selv i dem og minnes de herlige kjærlighetsfestene som preget begynnelsen av livet vårt i Kristus. Synet av nyfødte barn varmer vårt kalde blod. «Velsignet være den kjærligheten som frelste meg! Velsignet være den kjærligheten som vasket meg! Velsignet være den kjærligheten som fødte meg på ny!» Slik bryter vi ut når vi ser andre bli frelst og født på ny.

Arbeid for andre vil få oss til å holde ivrig fast ved evangeliet. Jeg har ofte lagt merke til at de som finner opp falske lærdommer, for det meste er redaktører, forfattere og andre teoretikere. De har lite eller ikke noe praktisk arbeid blant de falne og forkomne i samfunnet. Det er svært sjelden å treffe indremisjonærer, evangelister eller prester i tjeneste som er helt oppslukt av arbeidet blant de fattige og forfalne, og som samtidig sympatiserer med den moderne fornuftstroen og rasjonalismen.

Ta en mann som har med syndere å gjøre, en som er opptatt med å arbeide for synderes frelse og føre sjeler til Kristus, og jeg skal gå god for at han er renlærig. Han tror på læren om menneskets fordervelse, for han har håndgripelige beviser på den. Han tror på Den Hellige Ånds verk, for han ser ofte at hans eget verk ikke duger til noe. Han tror på den uinnskrenkede nåden, for han ser ofte at noen av de mest håpløse blir frelst, mens andre som så mer lovende ut, går tapt.

Det finnes ikke noe bedre middel til å gjøre en mann sunt evangelisk enn arbeid. Når en mann ikke har noe å gjøre, frister djevelen ham til å skrive en avhandling mot den rene læren. Mannen kjenner ikke det praktiske livet, og derfor tror han seg klokere enn sju som kan føre bevis. Hånden hans er uvirksom, og derfor vandrer han omkring i Kristi saler, hveser mot sannhetens lærdommer og finner på nye meninger for å more fantasien sin.

Nei, gå til arbeidet, så blir du sunn! Gjør Gud deg til et lys for andre, vil du selv skinne. Og mens du lyser for andre, vil skinnet ditt ta bort flekkene. Når jernet er glohett, ser ingen at det er svart. Vannet som flyter i strie strømmer, renser seg selv. Slik vil den kristne som arbeider flittig for Herrens sak, ved Guds nåde holde seg fri for falske lærdommer. Han gjør Guds vilje, og derfor kjenner han hans lære (Joh 7,17).

Å arbeide for Jesus vil også kalle fram evnene våre. Ingen vet hva som bor i ham, før han blir grepet av en høyere ærgjerrighet og drevet av en herlig indre trang. Mange av Herrens tjenere tror at de bare har ett talent, mens de snart ville oppdage at de har ti, om de bare ville ta seg sammen. Ingen vet hva han duger til som forretningsmann, håndverker eller kunstner, før han setter i gang med arbeidet sitt.

Begynner han først for alvor, finner han snart at det som virket vanskelig, er lett, og at det som syntes umulig, bare er en liten vanskelighet som snart blir overvunnet. Slik vil flittig arbeid for Herren kalle til live alle evnene hans, både sjelelige og åndelige. Det er forunderlig hvordan folks evner kan utvikle seg når de blir grepet av kjærlighet til sjelers frelse!

Når en stor følelse griper oss, blir vi nesten som ute av oss selv. Se hvilke veldige sprang og hopp jakthunden der borte gjør når den setter etter hjorten! Den løp ikke slik før, men nå ser det ikke ut til at den kjenner noen tretthet lenger. Hver sene og muskel er spent, og iveren gir den en kraft og utholdenhet du aldri ville ha drømt om.

På samme måte blir den troende ivrig og full av kraft når han begynner å arbeide for å vinne sjeler for himmelen. De som virker trege i en vanlig samtale, kan tale med en varme du ikke skulle tro. Hvem kunne drømme om at det var en slik ild i denne flintesteinen? De taler for Jesus, og det gjør de med overbevisning.

Forstanden deres er våken. De kan gi de rette svarene på innvendinger og virker mye skarpere enn de var før. Det kommer av at Den Hellige Ånd gjør oss alle til noe vi ikke ville ha vært uten hans guddommelige innflytelse. Når vi tjener andre, vokser vi altså selv fram til full manndom.

Å gi andre lys utvikler og modner også alle nådegavene våre. Hvis noen av dere skulle preke hver søndag formiddag, ville det øve troen deres. Om lørdagen ville dere si noe slikt som: «Hva skal emnet mitt være? Hvordan skal jeg igjen kunne stå fram for denne skaren av mennesker? Hvordan skal jeg enda en gang fange oppmerksomheten deres?»

Dere ville merke at dere allerede hadde preket over de letteste tekstene. Og hvis prekenene deres ble trykt etter hvert, slik det er med mine, ville dere si: «Hvor skal de nye emnene komme fra?» Da ville dere se opp og si: «Min Gud, du har gitt meg det jeg skulle si før, og jeg stoler på deg også nå. Hjelp meg! Å, jeg ber deg inntrengende om det.»

Alle slags arbeid for Jesus øver og styrker troen. Jeg har bare nevnt forkynnelsen som et eksempel blant de mange arbeidsområdene. Men kristent arbeid prøver også tålmodigheten, kjærligheten, håpet, iveren og alle nådegavene våre, og når de blir prøvd, blir de fullkomne. Jeg kan ikke tenke meg noe verre for en kristen enn å ikke ha noe å gjøre. Å bli dømt til uvirksomhet er nok til å ta livet av en.

Mange som har trukket seg tilbake fra forretningen, har styrtet seg ut i kjedsomhet og lede. De hadde hatt bedre av å gå til butikken igjen, selv om de ikke fikk ett øre av fortjenesten. Jeg har hørt om folk som overlot forretningen sin til andre og siden gjerne tok tjeneste hos etterfølgeren sin for å ha noe å gjøre.

Et menneske kan ikke gjøre noe bedre enn å trekke seg tilbake fra forretningslivet, hvis han kan, når hensikten er å vie seg helt til åndelig arbeid. Men har han slett ikke noe å gjøre, vil Satan lede ham inn i ulykke, og han vil også selv gjøre seg stor skade. Evnene ruster, og nådegavene visner når de ikke blir brukt.

Gud har skapt oss for at vi skal være i arbeid. Lyset brenner riktignok ned når det skinner, men det er likevel i å skinne at det virkelig lever. Bare slik kommer det til syne, blir åpenbart og gjør sin tjeneste.

Følelsen av ansvaret vårt som verdens lys driver oss dessuten til Jesus for å søke hjelp og styrke. Og alt som driver oss til ham, er en stor velsignelse for oss. Den tunge nøden som følger med den kristnes stilling, driver ham til å rope til Den sterke om styrke og si: «Hvem er vel dugelig til dette?» (2 Kor 2,16). Og ved selve dette ropet strømmer det velsignelse til sjelen hans.

Ønsket om å vinne sjeler for Kristus driver også menneskene til selvfornektelse. For de kjenner at om verden kan bli velsignet gjennom dem, så kan de tåle og lide hva det skal være. De kan finne seg i rå behandling, i å bli misforstått, i baktalelse, utakknemlighet og ondskap. Ja, de kan holde ut fengsel og til og med lide døden, bare de kan oppfylle sin bestemmelse og være verdens lys. Ved en slik selvfornektelse og oppofrende kjærlighet blir de formet etter Kristi bilde.

De kalles verdens lys, og det navnet er hans eget. Dere har antakelig sett Holman Hunts vidunderlige maleri og lagt merke til hva det vil lære oss. Han kaller det «Verdens lys». Det er Mesteren han har malt der. Den samme sorgfulle kongen med den hemmelighetsfulle lykten i hånden taler nå til oss og sier: «Dere er denne lykten, dere er verdens lys!»

Siden Herren har vist dere denne æren, mine kjære, så legg vinn på å utføre oppdraget deres rett. Og hvis dere lever for dette store målet, vil det skape i dere alle de egenskapene som gjør at dere kommer til å ligne den store lysenes Far. Hos ham er ingen forandring eller skiftende skygge (Jak 1,17).

II.

Jeg hadde mye mer å si om dette, men tiden er snart ute, og jeg må slutte med det andre punktet mitt: Det ligger en stor oppmuntring for syndere i at Gud gir mennesker lys ved hjelp av mennesker. Mine kjære tilhørere som ikke kjenner Kristus, det burde oppmuntre dere at Gud sender medmennesker for å si til dere: «Tro på Herren Jesus, så skal du bli frelst!» (Apg 16,31).

Det er ikke vanlig å hente sendemenn fra overtredernes leir. En stor konge vil som regel sende en av sine egne venner for å forhandle om fred, ikke en fra opprørernes leir. Men Gud har valgt oss, vi som selv var opprørere, til å si: «Vend om til Herren og lev!» Vitner ikke dette om kjærlighet og godhet og ømhet mot deg?

Legg også merke til at hver kristen som taler til deg om Jesus, selv er et levende bevis på Guds makt så vel som på hans kjærlighet. Gud kan frelse deg fra synden, for han har frelst disse mennene og kvinnene. De som taler til deg om Frelseren, er selv et talende vitnesbyrd.

De var bundet i synden og like maktesløse til selv å riste av seg syndens lenker som du er. Likevel er de blitt satt fri og ført over fra mørket til lyset. Og han som har gjort dette for dem, vil gjøre det samme for deg. For når han gjør det for én, hvorfor skulle han ikke gjøre det samme for en annen?

Det viser hans inderlige ømhet mot deg. Han tenkte at hvis han sendte en engel til deg, ville du kanskje bli redd. Kanskje ville du ha veket skjelvende tilbake ved synet av det skinnende ansiktet hans. Da Moses' ansikt skinte, kunne

ikke Israel tåle å se på det (2 Mos 34,30). Derfor skinner ikke pastorenes ansikter nå. De som taler til deg om din sjels frelse, er mennesker som du selv, for at de kan vekke tillit hos deg og vinne hjertet ditt.

Vi roper til deg: «Gå med oss til korset, gå med oss til den store Far, gå med oss og si: Far, jeg har syndet» (Luk 15,18). Det var en øm tanke hos Gud: For at ikke noe skulle skremme bort sauene, lot han hyrdene komme til dem i en ringe og medfølende skikkelse.

Ofte er de lysbærerne Herren sender til menneskene, særlig godt skikket til oppgaven. Slik har moren din talt til deg, og faren din har bedt deg vende om til Gud. Kan du forakte slike budbærere? Hvis min Gud velger ut min far til å be meg vende om og bli forsonet med ham, vil jeg gi akt på budskapet for min fars skyld så vel som for min Guds skyld.

Noen av dere har i det siste fått brev med formaninger fra søstrene deres. Dere er blitt alvorlig advart av omvendte brødre, og andre venner som ikke er i slekt med dere, er sterkt opptatt av at dere skal bli omvendt. Burde det ikke gjøre inntrykk på hjertet deres at andre har en så uegennyttig omsorg for dere? Om dere går fortapt, tar det ikke himmelen fra dem. Jeg kan ikke se at omvendelsen deres vil spare dem for en eneste prøvelse i livet, og likevel elsker de sjelene deres.

Å, gi akt på det de har å si dere! Møt dem ikke med forakt. En god mann kunne ikke være ukjærlig mot en som ville ham vel, selv om vennen tok feil. Husk at hvis rådgiverne deres hører til Guds folk og tror på Jesus, så hviler det en hellig myndighet selv over de ringeste og enfoldigste av dem. Når du forakter og forkaster formaningen deres, forkaster du Kristus.

Jeg gjør ikke krav på noe annet presteskap enn det som finnes hos hver sann kristen, som er en prest for Gud. Lytt til Guds prester når de taler til deg. Gud vil gjennom dem dra deg til seg med kjærlighetens rep (Hos 11,4).

Og husk til slutt: Hvis du forkaster det frelsesbudskapet som blir sendt deg gjennom ærlige, oppriktige og varme hjerter som brenner av kjærlighet til din sjels frelse – hvordan skal du da kunne unnskylde deg, nå så vel som på dommens dag? Blant de vitnene som vil stå fram mot deg i dommen, vil de verste være de mennene og kvinnene som ivrigst søkte ditt beste.

Jeg synes jeg ser moren din tre fram. Hvis hun blir spurt: «Kjente sønnen din evangeliet? Syndet han mot bedre vitende?» – hva kan hun da svare annet enn ja og amen til din fordømmelse? Ak, jeg frykter at jeg selv til slutt kommer til å være snar til å vitne mot mange av dere (Mal 3,5).

Jeg har lagt fram evangeliet for dere med så enkle ord som jeg kunne finne. Jeg har ofte latt være å bruke bilder og vendinger som ville ha klinget godt og vakkert, bare fordi jeg tenkte at de ikke ville bli forstått eller ikke ville ramme samvittigheten. Jeg har strevd for å tale helt enkelt, slik at alle kunne forstå meg. Jeg har ikke holdt tilbake noen ubehagelig sannhet, og jeg har ikke veket tilbake for å tale rett ut.

Jeg har sagt til dere at hvis dere tror på Jesus Kristus, skal dere leve. Men hvis dere ikke tror på ham, går dere fortapt. Hvis dere ikke vil tro på min Herre Jesus Kristus, skal blodet deres komme over deres eget hode. Jeg vil være fri for skyld.

På den siste store dag vil det være forferdelig for dere å tenke at ikke bare Gud og Kristus er rene for blodet deres. Også de av medmenneskene deres som elsket dere mest, må innrømme at dommen over dere er rettferdig og selvforskyldt. Gud gi at det aldri må bli slik, for Kristi skyld. Amen.

22. søndag etter trefoldighet: Herren med to eller tre

«For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem» (Matt 18,20).

Dagens tekster i 1899: Rom 11,25–36 og Matt 18,15–22.

Her har vi et løfte som gjelder hvert møte, hva slags møte det enn er, bare det har Herrens ære som mål. Så snart gudfryktige menn og kvinner kommer sammen til oppbyggelse – for å tilbe, holde gudstjeneste eller hva som ellers passer best for anledningen – gjelder dette løftet: «For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.»

Dette gir menighetsmøtet sitt stempel, og dette bringer velsignelse over bønnemøtet. Fårenes store hyrde overskygger hvert oppbyggelig møte med sin velsignelse, og her hører vi ham si: «For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.»

Om disse møtene vil vi først nevne det som ikke er det vesentlige. Deretter vil vi dvele ved en sak av den største betydning, og til slutt vil vi legge merke til en oppmuntrende forsikring.

I.

La oss først se litt på det som ikke er det vesentlige. Vi merker da straks at antallet ikke er det vesentlige. For «hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg». I en stor menighet er det svært viktig at mange samles til bønn. Hvis en stor del av medlemmene ikke kom sammen til denne hellige øvelsen, ville det være et sørgelig bevis på åndelig sløvhet og manglende interesse for felles bønn.

Men der det ikke er slik – der menigheten selv er liten, eller der bare få kan samles av forskjellige grunner som vi ikke behøver å regne opp her – er det svært oppmuntrende at antallet ikke er det vesentlige for å bli bønnhørt. «Hvor to eller tre er samlet.» Dette tallet blir nevnt, antar jeg, fordi det er omtrent det minste antallet som kan utgjøre en forsamling.

Men bare to eller tre i en stor menighet ville være et sørgelig tegn på tilbakegang. Kom bare to eller tre sammen av en stor menighet, ville det sannelig være en liten flokk, og velsignelsen ville nok synes å utebli. To eller tre blir nevnt, ikke for å oppmuntre noen til å bli borte, men for å trøste de få trofaste som kommer sammen når mange av de andre glemmer det.

Likevel har dette antallet sin fordel, for det er den letteste forsamlingen å få i stand. Det er ikke vanskelig å få sammen to eller tre. En mann og hustruen hans er to. En mann, hustruen hans og et barn, det er tre. Eller det kan være to ugifte søstre eller en enke og barnet hennes. To kan en lett få sammen. Der det ikke er noe barn, kan det være en mann med hustruen sin og en tjener. Det er tre.

Der det ikke er noen hustru, kan det kanskje være to brødre, eller en bror og en søster, eller kanskje tre søstre. Og der det ikke er noe slektskap, men en mann bor alene, er det sikkert ingen vanskelighet å finne én eller to andre som han kan samles med, selv på de mest ensomme steder.

En slik forsamling er svært enkel. Fordi den er så liten, kan den komme sammen på et soverom, et kjøkken, et kammer, ja, hvor som helst. Den kan lett holde seg skjult. I forfølgelsens tider kunne to eller tre lett samles i en krok, i en hule, i en kjeller eller på et kvistrom. Ja, to eller tre kan til og med be sammen i en trang fengselscelle.

Eller de kan gjøre som Latimer og Ridley. De sto rygg mot rygg ved pælen og løftet hjertene sine i bønn som én mann. Det var en god bønn da de to biskopene sto der, brennende i tilbedelse, og skulle brennes med ild for Kristi skyld. Jeg er sikker på at Jesus var midt iblant dem da de steg opp på bålet. To kan samles på gaten, på marken, i et hjørne av en trikk eller i en togkupé og forene seg i bønn.

To eller tre utgjør en forsamling som nok må regnes blant de små ting. Men hvem tør forakte det Gud velsigner? (Sak 4,10). Jeg anbefaler dere å be to og to og tre og tre. Det var en gang en pastor som hadde en liten forening som han kalte «Aron og Hur». Den besto av to: en som holdt hans høyre hånd oppe, og en som holdt den venstre, slik de gjorde for Moses da han ba for Israel oppe på haugen (2 Mos 17,12).

Vi ønsker at denne ordningen må spre seg. Vi trenger både bønnen til de to og de tre og bønnen til den enkelte for seg selv, og da vil velsignelsen komme. Men antallet er slett ikke det avgjørende.

Mer behøver vi ikke si om det, bortsett fra dette: Det gleder meg å legge merke til at det står «to eller tre». For som en har bemerket, er det bedre enn om det hadde stått «tre eller to». Om «tre eller to» samles, betyr det en tilbakegang, mens «to eller tre» tydelig er en stigning, en økning. Har de bare vokst fra to til tre, har de gått fram med femti prosent, og det er noe.

Hvis denne menigheten gjorde det, hvor skulle vi da få plass på søndagen? «To eller tre» – det er en forsamling i vekst. Men antallet er likevel ikke det vesentlige for at bønnen skal lykkes.

Dernest kommer det heller ikke an på hvilken rang folk har. Står det: «Hvor to eller tre pastorer er samlet i mitt navn»? På ingen måte. Pastorer kan vente at Herren er midt iblant dem, men de har ikke noe særskilt løfte om det fordi de er pastorer. De må tre fram for Herren som vanlige troende.

Disse «to eller tre» er kanskje ikke i stand til å si et ord som lærere for en stor forsamling, men det sier løftet ikke noe om. Står det kanskje: «Hvor to eller tre svært opplyste og erfarne kristne er samlet»? Nei, det er ingen slik begrensning. Når det gjelder bønnen, er det ingen egen gave forbeholdt dem som er særlig fremtredende i nåden.

Vi leser ikke: «Hvor to eller tre fullmodne troende er samlet», langt mindre: «Hvor to eller tre rike folk er samlet». Det blir ikke gjort noen forskjell. Hører de til Guds folk og er blant Herrens små og fattige i ånden, er det sikkert at når to eller tre av dem er samlet i Frelserens navn, «der», sier Jesus, «er jeg midt iblant dem».

En ringe mann og hustruen hans ber sammen før de går til ro om kvelden. Herren er der. Et par tjenere forener seg i bønn på kjøkkenet. Herren er der. To eller tre små gutter kommer fra skolen. De elsker Herren Jesus, og de ber sammen i en krok. Herren er der.

Husker du hvordan Luther og Melanchthon ble oppmuntret da de var i stor bekymring for Herrens sak? De var svært nedtrykte. Men da Luther gikk forbi et rom, hørte han barnestemmer, og han stanset. Noen gudfryktige menns hustruer var samlet med noen troende barn for å be Herren velsigne sin tjener og la evangeliet ha framgang tross motstanden fra paven og alle hans venner.

Luther vendte hjem og sa: «Det er ingen fare. Barna ber til Gud. Herren vil høre dem. Av småbarns og spedbarns munn har du reist et vern for dine motstanderes skyld, for å stoppe munnen på fienden og den hevngjerrige» (Sal 8,3). Slik ser du at løftet om Guds nærvær ikke sier noe om antall eller rang.

Det står heller ikke et ord om stedet, bortsett fra «hvor», og «hvor» betyr hvor som helst. På hvilket som helst sted der to eller tre er samlet i Kristi navn, der er han. Ikke bare i domkirken, men også i låven. Ikke bare i Tabernaklet, men også ute på marken. «Hvor» betyr hvor som helst: det mest ensomme sted, den fjerneste skogen, et kvistrom, om bord på et skip så vel som på et sykehus. På hvilket som helst sted der dere er med Jesus i bønn, vil han være hos dere.

Og har du lagt merke til at det samme som gjelder antall, stilling og sted, også gjelder tiden? Det bør være en fast bønnetime, nærmest som en hellig vedtekt. Det er rett og riktig å ha en fast tid for bønn. For den som ikke har en fast tid for bønn, vil antakelig glemme å be.

Men denne fromme skikken må ikke synke ned til en slags overtro, som om himmelens port skulle stå åpen et bestemt kvarter, men være lukket resten av dagen. Tre fram for Herren når du vil. Ingen tid er ubeleilig. Hver time er god, fra klokken tolv den ene natten til klokken tolv den neste, og så videre. Bønnens time er når du er i nød, når du har anledning, kjenner trang og kan komme sammen. La hver time bli bønnens time, så langt anledningen tillater det.

Jeg har hørt folk på landet si noen ganger: «Vi kan ikke få folk sammen til bønnemøte nå, for det er midt i onna.» Men kan ikke folk samles klokken seks om kvelden, så la det bli klokken sju, åtte, ni eller ti. De unge bør kanskje heller ligge i sengen på en så sen time, og slik kan det være en begrunnet innvending mot offentlige møter til visse tider.

Men to eller tre kan likevel sitte oppe så lenge de vil, uten at noen politikonstabel går rundt og befaler dem å legge seg. Våre vektere ringer ikke kveldsklokken nå. Heller ikke sover eller slumrer Herren vår Gud (Sal 121,4). Det er hans lyst å være nådig mot oss (Jes 30,18).

Dette være sagt om det som ikke er vesentlig.

II.

Men for det andre er det én sak som er av den aller største betydning, og det er at vi samles i Kristi navn. Betyr ikke dette at kristne samles som kristne for å ha samfunn med Jesus Kristus og slik med hverandre? Betyr det ikke at de kommer sammen i lydighet mot hans vilje slik de forstår den, og gjør hans vilje slik de finner den i Det nye testamente, og slik Guds Ånd åpner den for dem?

Og betyr det ikke også at de må komme sammen nettopp for Herrens sak – for å ære Kristus, for å prise hans navn, for å tilbe ham? De må ikke komme sammen om en hemmelighetsfull, usynlig, ukjent Kristus, men i hans navn. For Kristus har et navn. Han er en bestemt person, med en karakter. Han må bli kjent, elsket og æret, ellers er vi ikke kommet sammen i hans navn.

Skal vi ikke samles fordi han har befalt oss det, og fordi vi har hans fullmakt til å samles? Vi har hans fullmakt til å holde nattverd, hans fullmakt til dåp, til bønn, til lovsang, til å forkynne Ordet, til å lese Skriften, til å oppbygge hverandre og til enhver form for tilbedelse som passer. Vi samles ikke for å gjennomføre våre egne påfunn, men det vår Herre selv har innstiftet for oss.

Og betyr ikke det å samles i hans navn først og fremst å kjenne hans navn, og dernest å komme i nærmere samfunn med hverandre ved å bli mer inderlig forent med ham? Det gjelder å bli samlet av ham og til ham. Hvis alle trekkes mot det midtpunktet, trekkes de alle mot hverandre.

Hvis hver enkelts mål er personlig samfunn med Kristus, personlig kunnskap om Kristus, personlig tillit til Kristus, personlig tilbedelse av Kristus, personlig hengivenhet til Kristus og personlig å bli lik Kristus – da samles vi alle. Mens vårt samfunn er med Faderen og med hans Sønn, Jesus Kristus (1 Joh 1,3), har vi også samfunn med alle de hellige.

Det store målet med å samles skulle være å komme i et fyldigere samfunn med Kristus. Og i mellomtiden må hver av oss tro at Jesus er midt iblant oss, og vi må komme sammen om ham. Dere er ikke kommet sammen her i dag for å høre en bestemt forkynner. Dere er kommet for at forkynneren skal hjelpe dere til nærmere forening med Herren Jesus Kristus. Derfor hører dere stemmen hans med glede, og dere gleder dere over å få tilbe Gud sammen med de vennene som dere har samfunn med i Kristus.

Dere gjør vel i å gå dit der dere har funnet Kristus før. Og dere gjør vel i å holde dere borte fra et samlingssted der dere ikke har funnet Kristus. Noen må klagende utbryte når de går ut fra sitt vanlige forsamlingssted: «De har tatt min Herre bort, og jeg vet ikke hvor de har lagt ham!» (Joh 20,13). Gå ikke dit der Jesus ikke er til stede.

Må du si: «Jeg har hørt den ene prekenen etter den andre der Kristi navn knapt er blitt nevnt. I flere måneder har jeg gått der uten å ha fått en eneste himmelsk og oppløftende tanke eller følelse ut av gudstjenesten» – så gå ikke dit. Gå ikke til en kirke eller et forsamlingshus bare av gammel vane. Hvis faren din bodde i en by, men nå har flyttet derfra, ville du vel ikke gå til det forlatte huset hans der og banke på?

Gå dit der Herren har møtt deg, og der du kan vente at han vil møte deg igjen. Hviledagen er altfor kostbar til å kastes bort på å sitte og sulte. En ku vil ikke gjerne bli bundet i en tom bås, og en hest løper ikke til en tom krybbe.

Søk Herren Jesus, og hvil ikke før du finner ham. Vi må samles i hans navn og komme i stadig inderligere samfunn med ham. Ellers vil Herrens dag gå til spille, og tørke vil fortære sjelene våre.

III.

Og nå har vi for det tredje en svært oppmuntrende forsikring: «Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.»

Hvordan er da, for det første, Herren Jesus der? Legg nøye merke til ordene. Grip den nådefulle vendingen. Han sier ikke: «Der vil jeg være.» Nei, han sier: «Der er jeg.» Han er den første blant de forsamlede. «Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg.» Ikke «der vil jeg være», selv om det er sant. Nei, han sier det på en mer guddommelig måte: «Der er jeg.»

Jesus er der allerede før noen andre kommer. Han er den første i forsamlingen, den første som kommer til møtet, og de andre samles med ham. Han er midtpunktet, og de kommer til ham. «Der er jeg.»

Og hvordan er han der? Når vi, hans folk, samles, er han der fordi han er i hver enkelt av oss. Det er salig å se Kristus i hans folk. Har du noen gang prøvd å gjøre det? Jeg kjenner noen som prøver å se det gamle mennesket i Kristi folk. Det tar dem ikke lang tid å se syndens og dødens legeme i hans folk, men det er ikke noe oppløftende syn for dem. Men å se Kristus i hans folk – å, for et forfriskende syn det er!

I hvert Guds barn jeg kjenner, tror jeg at jeg kan se litt mer av Kristus enn i meg selv. Jeg øver meg i å se min Herre i alt hans folk. For han er der, og det er uærbødig ikke å ære ham. Han er med dem og i dem. Hvorfor skulle jeg tvile på det? Det er verdt å huske.

Når så mange Guds templer kommer sammen, må sikkert Den Hellige Ånd selv være der, og stedet de står på, er hellig jord. Jesus er i tankene deres, i målet deres, i ønskene deres. Ja, han er også i sukkene deres, i sorgene deres, i ånden deres, i deres innerste sjel. Hvor to eller tre er samlet i hans navn, der er han midt iblant dem.

Dernest er han med oss i sitt ord. Når hans bok blir åpnet, er det ikke bare ord. Nei, det er den levende og «uforgjengelige sæd», Guds ord, «som lever og blir» (1 Pet 1,23). Og Kristus er der som det udødelige livet, den skjulte livsspiren i sæden vi sår. Kristus er veien når vi lærer menneskene hvordan de skal komme til himmelen. Kristus er sannheten når vi forkynner nådens lærdommer. Kristus er livet når vi lever av og blir næret ved hans hellige navn (Joh 14,6).

Der hans ord blir forkynt, der er han. For det skal ikke vende tomt tilbake, men gjøre det han sender det til (Jes 55,11).

Kristus er i sine forordninger. Han har ikke utelukket seg selv fra dåpen, som er et salig uttrykk for hans død, begravelse og oppstandelse, og som framstiller dem klart. Han er ikke skilt fra nattverden. I den ser vi hans lidelse, og hvordan vi får del i frukten av den, nemlig ved å ete hans kjød og drikke hans blod (Joh 6,53). I disse guddommelige minnetegnene om hans inkarnasjon og forsoning, hans liv og død, har han lovet å være med oss alle dager inntil verdens ende (Matt 28,20).

Og Herren Jesus Kristus er med forsamlingen ved sin Ånd. Den Hellige Ånd er hans stedfortreder, som han har sendt som Talsmann for at han skal være hos oss for evig (Joh 14,16). Du har sikkert noen ganger kjent at han overbeviste deg om synd og gjorde deg ydmyk og nedbøyd. Andre ganger har han oppmuntret deg, trøstet deg, hjulpet deg, holdt deg oppe og helliget deg.

Å, for et lys han gir! For et liv han deler ut! For en kjærlighet han øser ut! For en glede han bringer! For noen gledesdager Guds folk har når Guds Ånd er midt iblant dem! For noen himmelske dager på jorden!

Og dernest: Hvor i forsamlingen er Herren? Han har lovet å være med sitt folk, men hvor er han? «Der er jeg midt iblant dem.» Ikke borte i et hjørne, men her midt iblant dem er Herren. Han er midtpunktet som alle de hellige samler seg om. Han er himmelens sol, som lyser opp alle. Han er hjertet midt i legemet, som gir alle lemmene liv.

«Midt iblant dem.» Er ikke dette herlig? Herren kommer ikke inn i sitt folks forsamling for å velsigne bare pastoren. Nei, dere er alle like nær ham, etter hvor mye av nærhetens nåde dere har fått. Han er midt iblant dere, midtpunktet for alle hjerter.

Slik en konge eller en høytstående general har plassen sin midt i hæren, der han kommanderer og blir æret, slik er vår Konge i midten mens hæren vår rykker fram til kamp. Kongen er i all sin herlighet midt blant de hellige, og hans nærvær er deres styrke og deres pant på seier. Ære være vår Herre, som er til stede! Han er midt iblant oss nå.

Og hva vil han gjøre hvis han er midt iblant sitt folk? Å, han er der for å stadfeste hver liten sammenkomst av sitt folk. Han er der for å si til de to og tre: «Dere er ikke dissentere, for dere er kommet sammen med meg. Dere er den lovlige kirke – dere to eller tre. Jeg har gitt dere fullmakt ved min evige kjærlighet.

De som samles i mitt navn, er min kirke. Jeg har gitt den fullmakt og grunnlagt den, og dødsrikets porter skal ikke få makt over den (Matt 16,18). Jeg godkjenner sammenkomstene deres, hvis dere er mitt folk.» Han er der for å velsigne dem som ber inderlig og tilber.

Men legg merke til at teksten ikke sier det med så mange ord. Og si det ikke du heller, bror, neste gang du ber. Har jeg ikke hørt deg si: «Herre, du har sagt: Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem for å velsigne dem og gjøre vel mot dem»? Men dette lille tillegget til slutt har du laget selv. Det finnes ikke i Bibelen. For det er ikke Herrens skikk å si det som ikke trenger å sies.

Hvilken annen velsignelse trenger vi vel enn Kristus midt iblant oss? Er han det, så består ikke velsignelsen i det han gir. Nei, han er selv velsignelsen. Den består ikke i det han gjør; den er ham selv. Å, velsignet være hans navn for det han gir! Velsignet være hans navn for det han gjør, og velsignet være hans navn for det han sier! Men enda mer velsignet være hans navn fordi han selv elsket oss og ga seg selv for oss (Gal 2,20), og nå selv er til stede midt iblant sitt folk.

Og nå, kjære venner: Er Kristus selv midt iblant sitt folk, vil han gi oss fred, slik han gjorde da han kom til de elleve som var samlet bak lukkede dører. Han

sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere!» Og da han hadde sagt dette, viste han dem sine hender og sin side. Det var han selv, hans egen fred og hans egen person som gjorde disiplene hans glade.

Og så sa han: «Likesom Faderen har utsendt meg, sender også jeg dere.» Dette var hans eget oppdrag, fra hans egne lepper til hans egne tjenere. Og da han hadde sagt dette, åndet han på dem og sa: «Ta imot Den Hellige Ånd!» (Joh 20,19–22). Ved å ånde på dem og gi dem sin egen Ånd rustet han dem med kraft til å tjene ham. Og det er dette han mener når han sier: «Jeg er midt iblant dem.»

Må ikke dette gjøre møtene våre til en fryd – at Kristus er midt iblant oss? Og gjør ikke dette også møtene våre betydningsfulle? Å, hvor hver og en burde søke dette! Har vi vært sammen med Jesus før, kan vi ikke holde ut å bli borte. Vi vil lengte etter å samles med ham igjen og regne det for et stort tap hvis vi ikke skulle være til stede.

Og gir ikke dette møtene våre kraft til å påvirke andre? Guds folks forsamlinger er midtpunkter som det stråler innflytelse ut fra. Er Kristus til stede der to eller tre er samlet, så er den evige kraft og guddom til stede og gir sin herlighet til kjenne. Der bare to eller tre er samlet og han er midt iblant dem, «der brøt han i stykker buens lyn, skjold og sverd og krig» (Sal 76,4). Han vil gi sin kraft til kjenne, og hans nådes herlighet skal gå ut fra disse små forsamlingene til jordens ender.

Å, for en velsignelse det er å lære Herren Jesus å kjenne personlig! Her om dagen hørte jeg om en fremtredende fritenker, en agnostiker – en som mener at han ikke kan vite noe sikkert, særlig om det finnes en Gud og et liv etter dette. Denne mannen besøkte en eldre dame som hadde navn som forfatter. Han hadde hørt at hun trodde Guds ord og var en ivrig etterfølger av Herren Jesus. Derfor ville han snakke med henne om dette før de skiltes.

«Frue,» sa han, «det har forbauset meg å høre én ting om Dem. Jeg har nemlig hørt at De tror på Bibelen.» «Ja, min herre,» svarte hun, «jeg tror hvert ord i den.» «Med Deres tillatelse, frue,» spurte han, «hvordan kom De til å tro på denne boken?» Hun svarte: «En av de viktigste grunnene til at jeg tror på denne boken, er at jeg kjenner forfatteren personlig.»

Det var et dyrebart svar. Troen lærer oss å kjenne Kristus. Når den kjenner ham og møter ham midt iblant hans folk, blir den fullt utrustet mot all vantro og går fram i full rustning, med seier og for å seire (Åp 6,2). Slik skal det også bli med deg, min kjære, hvis du ofte er alene sammen med Guds Sønn og ofte er til stede i de helliges forsamlinger.

Jeg ber dere inntrengende: La oss ikke få grunn til å klage over at noen av dere er borte. Kom alltid! Mitt hjerte vil fryde seg når møtene våre blir overfylt av menn og kvinner som søker samfunn med Jesus. Kom, for Jesus er med oss! Kom, for det ville være helt upassende om han var her og du borte. Jeg ber deg: Kom! Og la dette huset slik bli som himmelen, som er full av skinnende skikkelser som fryder seg over at Jesus er midt iblant dem. Amen.

23. søndag etter trefoldighet: Frelse ved sannhets erkjennelse

> «Dette er godt og til behag for Gud, vår frelser, han som vil at alle mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse» (1 Tim 2,3–4).

Dagens tekster i 1899: 1 Tim 2,1–6 og Mark 12,41–44.

Når vi leser at Gud vil at alle mennesker skal bli frelst, er det helt sikkert at det ikke skjer i kraft av en fast forordning eller en guddommelig beslutning. For da måtte alle mennesker nødvendigvis bli frelst. Gud ville skape verden, og den ble til – men det er ikke på denne måten han vil alle menneskers frelse.

Hvor fryktelig denne sannheten enn er, går det klart fram av Den hellige skrift at det finnes mennesker som må gå bort til den evige pine, der det er gråt og tenners gnissel – som en følge av sin synd og fordi de har forkastet Frelseren. På den siste store dagen vil det være bukker på venstre side og sauer på høyre side. Det vil være klinte som blir brent opp, og hvete som blir samlet i låven, agner som blåser bort, og hvete som blir tatt vare på. Det vil være et forferdelig helvete så vel som en herlig himmel. Ingen dom er fastsatt som sier det motsatte.

Hva så? Skal vi prøve å legge en annen mening i teksten enn den som klart står der? Jeg tror ikke det. Mange av dere vet sikkert godt hvordan de eldre kalvinistene pleide å forklare denne teksten. «Alle», sa de, «betyr noen» – som om Den Hellige Ånd ikke kunne ha sagt «noen» hvis han bare mente noen. «Alle», sier de, «det er noen av alle slags mennesker» – som om Herren ikke kunne si «alle slags mennesker» hvis han mente det.

Den Hellige Ånd har latt apostelen skrive «alle», og han mener uten tvil alle. Jeg vet godt hvordan en tolkning som for en tid siden var svært vanlig, kvittet seg med dette «alle». Men jeg kan ikke se hvordan den kan stemme med sannheten. Jeg har nettopp lest en utleggelse av en svært dyktig doktor som forklarer teksten slik at han bortforklarer den. Han bruker grammatisk kanonkrutt på den og sprenger den med sin utleggelse.

Da jeg leste denne utleggelsen, tenkte jeg at etter hans forklaring hadde det stort sett vært riktig om det hadde stått: «som ikke vil at alle mennesker skal bli frelst eller komme til sannhets erkjennelse».

Hadde det stått slik i den inspirerte teksten, ville den lærde doktorens bemerkninger vært riktige. Men når det nå står: «som vil at alle mennesker skal bli frelst», er de helt malplasserte.

Jeg vil gjerne stemme med mine egne teologiske syn, men den iveren må aldri forlede meg til bevisst å forandre meningen i et eneste skriftsted. Jeg har stor aktelse for den rene lære, men min aktelse for inspirasjonen er likevel langt større. Jeg vil hundre ganger heller se ut til å være uenig med meg selv enn med Guds ord.

Jeg ville ikke regne det som en så forferdelig forbrytelse om jeg kom i strid med meg selv. For hvem er jeg, at jeg alltid skulle stemme med meg selv? Men jeg regner det som en stor forbrytelse å komme så i strid med Guds ord at jeg ville bøye eller brekke så mye som en gren, ja, en kvist på et eneste tre i Skriftens skog. Gud forby at jeg skulle avkorte eller forandre et eneste guddommelig uttrykk, om så i det minste!

Slik lyder teksten, og slik leser vi den: «Gud, vår frelser, han som vil at alle mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse.» Og derfor tror jeg at det virkelig er min Fars ønske og vilje at alle skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse.

Men jeg tror og vet samtidig at Gud ikke vil frelse en eneste av dem som ikke tror på hans Sønn – for det har han sagt oss igjen og igjen. Han vil ikke frelse en eneste som ikke vender seg bort fra synden og omvender seg til ham av hele sitt hjerte – også dette vet jeg. Og jeg vet dessuten at Gud har et folk som han virkelig skal frelse, som han i sin evige kjærlighet har utvalgt i Kristus, og som skal bli utfridd ved hans evige makt.

Jeg vet ikke hvordan dette henger sammen. Det hører til de tingene jeg ikke vet. Skulle jeg fortelle dere alt jeg vet, kan jeg forsikre dere om at det er hundre ganger så mange ting jeg ikke vet, som jeg vet. Vi vil derfor ikke si mer om den saken, men gå over til den mer praktiske delen av teksten vår. Guds ønske når det gjelder menneskenes frelse, er at de skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse.

Mennesker blir frelst, og de samme menneskene som blir frelst, kommer til sannhets erkjennelse. De to tingene går hånd i hånd og avhenger i stor grad av hverandre. Gud frelser ikke menneskene ved å la dem bli værende i uvitenhet.

Det er ved å erkjenne sannheten at folk blir frelst. Dette vil være hoveddelen av betraktningen vår i dag. Til slutt skal vi se at her ligger det lærdommer både for dem som ønsker å bli frelst, og for dem som ønsker å føre andre til frelse. Måtte Den Hellige Ånd la disse anvendelsene bli til virkelig nytte!

I.

Det er ved sannhets erkjennelse at menneskene blir frelst.

Legg merke til at vekten ligger på den bestemte formen: sannhets erkjennelse, eller erkjennelsen av sannheten – ikke av hvilken som helst sannhet. Det er godt å kjenne sannheten om enhver sak, og vi burde ikke være fornøyd med å ta feil på noe som helst punkt. Likevel er det ikke enhver sannhet som kan frelse oss.

Vi blir ikke frelst ved en eller annen teologisk sannhet som vi selv velger oss ut og dveler ved. For noen teologiske sannheter har forholdsvis mindre betydning. De er ikke vesentlige, ikke livssannheter, og derfor kan en kjenne dem uten virkelig å være frelst. Det er *sannheten* som frelser. Jesus Kristus er sannheten. Hele Guds vitnesbyrd om Kristus er sannheten. Det er Den Hellige Ånds verk å bringe sannheten til hjertet.

Erkjennelsen av sannheten er en stor kunnskap. Den er ikke alltid det i begynnelsen. Den kan begynne med en ganske liten kunnskap, men den vokser når sjelen får full innsikt i sannheten i hele dens omfang.

Denne erkjennelsen av de store kjensgjerningene som her kalles sannheten, frelser menneskene, og vi vil se hvordan den virker. Svært ofte begynner den sitt verk i et menneskes hjerte ved å vekke ham opp, og slik frelser den ham fra sorgløshet.

Han kjente ikke noe til den sannheten Gud har åpenbart, og derfor levde han som et umælende dyr. Hadde han bare nok å spise og drikke, var han fornøyd. Og fikk han lagt seg opp litt penger, var han særlig tilfreds. Så lenge alt gikk godt og glatt, og han slapp smerte og plage, var han glad. Han hørte om kristendommen, men han trodde ikke den angikk ham. Han regnet med at den nok kunne være god for visse mennesker. Men for sin egen del tenkte han ikke mer på Gud og gudsfrykt enn oksen ved krybben og strutsen i ørkenen.

Men så kom sannheten til ham, og han begynte å erkjenne den. Han kjente bare en del av den, og det var en svært tung og trist del. Men det vekket ham opp av sorgløsheten, for det gikk plutselig opp for ham at han var under Guds vrede.

Kanskje hørte han en preken, leste et traktat eller fikk en personlig formaning av en kristen venn. Det var nok til å få ham til å forstå at «den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønns navn» (Joh 3,18). Dette vekket ham. At Gud er «en Gud som er vred hver dag» (Sal 7,12) – det skremte ham. Han hadde ikke tenkt på dette, kanskje ikke engang visst om det. Men da han fikk vite det, fant han ikke lenger ro.

Videre kom han til å erkjenne den sannheten at etter døden kommer dommen (Hebr 9,27), og at han etter oppstandelsen skulle stilles fram for Guds domstol og gjøre regnskap for det han hadde gjort i livet. Dette gikk ham dypt til hjertet. Kanskje stod også et skriftord som dette truende for ham: «Hvert unyttig ord som menneskene sier, skal de gjøre regnskap for på dommens dag» (Matt 12,36).

Han begynte å se fram mot den siste forferdelige dagen, da Kristus skal komme igjen i himmelens skyer for å dømme levende og døde. Dette visste han ikke før, men da det gikk opp for ham, ble han forferdet og alvorlig.

Jeg har kjent folk som ikke fikk sove da denne sannheten først gikk opp for dem. De stod opp midt på natten og ba dem de bodde sammen med, om å be for dem. Neste dag var de knapt i stand til å passe arbeidet sitt, for en forferdelig stemme lød i ørene deres. De fryktet at de skulle styrte i graven og i helvete.

Slik ble de frelst fra sorgløsheten. De kunne ikke lenger fortsette å leve som et umælende dyr. Øynene deres var blitt åpnet for framtiden og evigheten. De var blitt vakt – i det minste så mye at de ikke kunne bli værende i den sløve, døde

sorgløsheten de før hadde levd i. De ble revet ut av den dødelige sløvheten ved en viss erkjennelse av sannheten.

Erkjennelsen av sannheten frelser dessuten et menneske fra fortvilelse. Det hender ofte at når et menneske ikke lenger kan være sorgløs eller finne fred i falske trøstegrunner, blir den stakkars vakte og rystede sjelen drevet ut på det stormfulle havet uten ror og kompass, uten noen annen utsikt enn å lide skibbrudd.

«Det er ikke noe håp for meg», sier han. «Jeg ser at jeg ikke kan frelse meg selv. Jeg ser at jeg er fortapt. Jeg er død i overtredelser og synder og kan ikke røre hånd eller fot. Jeg kan like gjerne gå ut i synden igjen og prøve å få så mye glede av den som mulig. Det er jo likevel ikke noe håp for meg. Nådens dør er lukket for meg. Hva nytte er det i å frykte der det ikke er noe håp?»

Men får Herren i en slik tilstand føre ham til sannhets erkjennelse, vil han snart finne at om hans synder er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull, og om de er som purpur, skal de bli hvite som snø (Jes 1,18).

Han får høre den herlige læren om stedfortredelsen: at Kristus stod i synderens sted, at hans folks misgjerninger rammet ham, og at Gud hedret loven ved Frelserens lidelse, da han straffet synden på sin dyrebare Sønn. Derfor kan Gud nå gi den angrende syndenes forlatelse og den troende nåde.

Når sjelen nå kommer til å erkjenne at synden er tatt bort ved det sonende blodet, og hjertet fatter at det ikke er vårt liv som frelser oss, men Guds liv, som han planter i oss – at vi ikke blir født på ny ved våre egne gjerninger, men ved Den Hellige Ånd, som kommer til oss gjennom Jesu dyrebare død – da må fortvilelsen vike, og sjelen roper jublende ut:

«Det er håp! Det er håp! Kristus døde for syndere – hvorfor skulle ikke også jeg få del i denne dyrebare døden? Han kom som en lege for å helbrede de syke – hvorfor skulle han da ikke helbrede meg også? Nå forstår jeg at han ikke trenger min godhet, men min udugelighet. Han trenger ikke min rettferdighet, for han kom for å rettferdiggjøre den ugudelige og frelse sitt folk fra deres synder.»

Jeg sier: Når hjertet kommer til å erkjenne denne sannheten, blir det fridd fra fortvilelse. Og det er ingen liten del av Jesu Kristi frelse.

En frelsende erkjennelse av sannheten viser et menneske at han selv trenger frelse. Å, dere som ennå ikke er frelst, og som drømmer om at dere ikke trenger noen frelse: Dere trenger bare å erkjenne sannheten, så vil dere finne at dere må bli frelst hvis dere ikke skal gå evig fortapt.

Sannhets erkjennelse åpenbarer for oss den forsoningen vi blir frelst ved. Den viser oss hva den troen er som gir oss del i forsoningen. Erkjennelsen av sannheten lærer oss at troen ganske enkelt er å stole på Jesus. Den er ikke en handling en kan rose seg av. Den er ingen frukt av loven, men en nådegave. Den har all sin styrke i ham den hviler på, og gir ham all æren. Troen setter selvet til side, så sjelen kan stole på Kristus og på ham alene.

Det er noen her som er usikre på hva troen er. Vi har prøvd å forklare det så ofte, men ennå har vi ikke klart å gjøre saken forståelig for deg – enda forklaringen vår er blitt til frelse for andre.

Måtte Gud Den Hellige Ånd åpne din forstand, så du kan fatte hva troen er, og straks eie den!

Jeg tror vanskeligheten for en stor del ligger i at saken er så enkel og likefram. Den som tenker seg at frelsens vei må være vanskelig og innviklet, finner den naturlig nok ikke – fordi den er altfor lett. Har du ikke lagt merke til at den ulærde ofte tar imot Kristus, mens filosofen forkaster ham? Og at han som ikke har kalt mange store og mektige, har utvalgt det som var ringe, dåraktig og foraktet (1 Kor 1,27–28)?

Det kommer av at stakkars enfoldige mennesker er villige til å tro likefremme og enkle ting. De som er vise i egne øyne, vil helst bli litt overrasket og forbløffet, så de kan glede seg over at de på grunn av sin høyere dannelse har gjort en oppdagelse. Og fordi frelsens vei er så lett at selv en tulling nesten kan fatte den, later de som om de ikke forstår den.

Noen kan ikke se en ting fordi den er altfor høyt oppe, mens andre ikke kan se den fordi den ligger altfor langt nede. Og saken er den at veien til frelse ved troen er så enkel at den synes å ligge under verdigheten til riktig høyt begavede folk.

Måtte Gud føre dem til sannhets erkjennelse! Måtte de få se at de ikke kan bli frelst uten at de gir opp enhver tanke på å frelse seg selv, og at de ikke kan bli frelst uten at de overgir seg helt til Kristus. For før de er ferdige med skapningen, kan de ikke begynne med Skaperen. Før de har tømt lommene for hver muggen brødskorpe og ikke har en smule igjen, kan de ikke komme og ta imot av det rike forrådet av nåde som er lagt ned i Jesus Kristus for hver fattig, nødlidende synder. Måtte Herren i sin nåde gi deg erkjennelse av denne sannheten!

Når et menneske virkelig kommer til sannhets erkjennelse om troen på Kristus, stoler han på Jesus. Da, og nettopp ved det, er han frelst fra syndens skyld, og han begynner å bli frelst helt og fullt fra synden.

Gud hugger over roten til syndens makt samme dag. Men den har likevel så mye liv i seg at den skyter knopper igjen ved eimen av vann (Job 14,9). Synden kjemper i våre lemmer for å få leve. Den er seiglivet som en katt; den er ikke lett å drepe. Men når vi kommer til sannhets erkjennelse, begynner vi å lære hvordan synden skal drepes – hvordan den samme Jesus som rettferdiggjør, også helliggjør og fullfører sitt verk i oss, så vi kan bli formet i Kristi likhet og bli skikket til å bo sammen med de hellige der oppe.

Mine kjære, mange av dere som er frelst fra syndens skyld, har en mye hardere kamp enn dere trengte å ha. Det kommer av at dere ikke er kommet til sannhets erkjennelse om den synden som bor i oss. Jeg ber deg derfor: Gransk Guds ord grundig om denne saken. Legg særlig merke til at Jesus Kristus er i stand til å styre din natur og seire over dine onde ønsker og tilbøyeligheter. Han kan lære deg hvordan du ved troen skal bringe hver synd til ham, så den kan bli hugget i stykker for hans øyne, slik Agag ble det (1 Sam 15,33).

Du vil aldri kunne overvinne synden uten ved Lammets blod. Det finnes ingen helliggjørelse uten ved troen. Det samme middelet som overvant syndens skyld, må også seire over dens makt. «De har seiret over ham i kraft av Lammets blod» (Åp 12,11), og det samme må du gjøre. Lær denne sannheten godt, så skal du finne at frelsen blir fullført i deg dag for dag.

Jeg synes jeg hører noen si: «Alt dette regner jeg med at jeg vet og kjenner.» Ja, men det kan godt hende at du mener du kjenner det, og likevel slett ikke kjenner det. «Jo da», sier en annen, «dette vet jeg godt. Jeg lærte barnelærdommen da jeg var ung, og siden har jeg lest Bibelen og har god greie på den rene lære.» Det kan godt hende, min kjære venn, og likevel kan du være uvitende om sannheten.

Jeg har hørt om en mann som visste godt hvordan en skal svømme. Men siden han aldri hadde vært i vannet, har jeg ikke stor tro på svømmeferdighetene hans. Han kan i virkeligheten ikke den kunsten.

Jeg har også hørt om en botaniker som visste alt om plantene. Men siden han hadde tilbrakt hele livet midt i London og bare sett noen bleke potteplanter, har jeg ingen høye tanker om hans kunnskaper i botanikk. På samme måte er det mange som tror de vet, men likevel ikke vet noe, fordi de ikke har noen personlig kjennskap til saken. En kunnskap som bare er innbilt eller tørr læremessig, er til ingen nytte. Vi må kjenne sannheten på en helt annen måte.

Hvordan skal vi da kjenne den? For det første må vi kjenne den med en *troende* kunnskap. Du kjenner ikke en ting hvis du ikke tror at den virkelig er slik du har oppfattet den. Tviler du på den, kjenner du den ikke. Sier du: «Jeg vet virkelig ikke om det er sant», kan du ikke gjøre krav på å kjenne den. Det Herren har åpenbart i Skriften, må du med ærefrykt tro på som sannhet.

Og hvis det er en troende kunnskap, må det dessuten være en *personlig* kunnskap – en fast overbevisning om at det er sant for deg selv. Det er sant om naboene dine og om din bror, men du må tro det om deg selv, ellers er kunnskapen din til ingen nytte.

Du må for eksempel vite at *du* i deg selv er fortapt, at *du* står i fare for å bli evig forkastet fra Guds ansikt, og at det for *deg* ikke er noe håp uten i Kristus. Du må vite at det for *deg* er håp hvis du stoler på Kristus, og at *du* er frelst når du setter din lit til ham. Ja, nettopp *du*.

Du må vite at fordi du har satt din lit til Jesus Kristus, er *du* frelst. Det er nå ingen fordømmelse for *deg*. Det nye livet er begynt i *deg*, og dette livet vil kjempe mot syndens gamle liv til det vinner seier, og du – ja, nettopp du – blir ført i sikkerhet på den gylne strand. Du må ta personlig til deg det du tror er sant. Det er denne slags kunnskap som frelser sjelen.

Men det må også være en *virksom* kunnskap. Med det mener jeg at den må gjøre inntrykk på sjelen din. Et menneske får høre at huset hans står i lys lue. Tenk deg at jeg stod her og holdt opp et telegram og sa: «Min venn, heter du ikke det og det?» «Jo», svarer han. «Vel, huset ditt brenner.» Han vet altså om denne kjensgjerningen, ikke sant? Jo, men han blir sittende helt urørlig.

Mitt inntrykk av den gode broren er da at han ikke vet noe, for han tror det ikke. Han kan ikke tro det. Han kan nok tro at et eller annet hus brenner, men ikke hans eget. Hvis det er hans hus som brenner, og han vet det, hva gjør han da? Han farer opp og skynder seg av sted for å se hva han kan gjøre for å redde eiendelene sine.

Det er denne slags kunnskap som frelser sjelen: når en kjenner sannheten om seg selv, og hele sjelen derfor blir satt i bevegelse. Vet jeg at jeg står i fare for

helvetes ild? Og er jeg ved mine fulle fem? Å, da kan jeg ikke hvile før jeg har sluppet unna denne faren. Vet jeg at det er frelse for meg i Kristus? Da kan jeg aldri slå meg til ro før jeg har fått denne frelsen ved den troen som frelsen er knyttet til.

Det vil si: hvis jeg virkelig er ved mine fulle fem, og synden ikke har gjort meg fra meg selv – og det gjør synden. For synden skaper en moralsk galskap i menneskets sjel. Han tar bittert for søtt og søtt for bittert og danser på kanten av helvetes avgrunn. Han driver spott med den Allmektiges nåde og forakter Kristi dyrebare blod, enda det bare er i dette blodet det finnes frelse og salighet.

Det er også en kunnskap av *erfaring*, slik salmisten formaner: «Smak og se at Herren er god!» (Sal 34,9). Får jeg denne gangen tale om meg selv: Jeg vet at jeg av naturen er fortapt og fordømt. Men tror jeg det? Ja, jeg er like sikker på det som på at jeg selv er til. Jeg vet at jeg er fortapt av naturen. Ingen kan få meg til å tvile på det, for jeg har kjent det. Hvor mang en tung dag gikk jeg ikke under trykket av denne overbevisningen!

Vet en matros at det finnes noe som heter spanskrør, når han har fått hundre slag med det? Har ryggen hans smakt det, trengs det ikke mange ord for å overbevise ham om at en slik ting finnes. Å, hvordan sjelen min sved etter samvittighetens piskeslag da jeg gikk og kjente byrden av min synd!

Vet jeg at jeg ikke kunne frelse meg selv? Om jeg vet det? Å, mitt stakkars kjempende hjerte vendte seg hit og dit i bitter skuffelse. For jeg strevde med å klatre til stjernene i en tredemølle. Jeg prøvde og prøvde og prøvde av alle krefter, men kom ikke en tomme høyere. Jeg prøvde å fylle et bunnløst kar med en lekk bøtte. Jeg arbeidet, slet og strevde, men kom ikke engang til begynnelsen av mitt fruktløse arbeid.

Jeg vet – fordi jeg har prøvd det – at frelsen ikke blir vunnet ved menneskelig fortjeneste, følelser, tårer, bønner, bibellesning, kirkegang eller besøk på bedehuset. Ingenting av det et menneske selv kan gjøre, kan hjelpe ham til frelse og salighet. Det vet jeg av egen erfaring og mange fruktløse forsøk.

Men jeg vet at det er virkelig frelse ved troen på Jesus. Vet jeg det? Ja, jeg har aldri forkynt dere noe annet om dette emnet enn det jeg kjenner av egen erfaring. Da jeg trodde på Jesus, ble jeg i samme øyeblikk ført fra den dypeste fortvilelse over til full glede og fred. Ved troen på Jesus ble jeg en ny skapning, helt forandret fra det jeg var før.

Og nå finner jeg at i samme grad som jeg setter min lit til Jesus, elsker jeg Gud og prøver å tjene ham. Men begynner jeg å sette min lit til meg selv, glemmer jeg Gud og blir egenkjærlig og syndig. Så lenge jeg fortsetter å være ingenting i meg selv og ha Kristus som mitt alt, går jeg framover på rettferdighetens stier.

Jeg taler om meg selv bare fordi en ikke kan vitne om andre så klart og sikkert som om seg selv. Jeg er overbevist om at alle som har prøvd min Mester, kan vitne det samme. Dere er blitt frelst, og dere er kommet til sannhets erkjennelse ved egen erfaring.

Og hver den som ønsker å bli frelst, må på samme måte tro sannheten, ta den til seg, handle etter den og kjenne den av erfaring. Den kan samles i disse få ordene: «Mennesket er fortapt – Kristus er hans frelser. Mennesket er ingenting

– Gud er alt i alle. Hjertet er fordervet – Den Hellige Ånd virker det nye livet ved troen.» Herren gi at disse sannhetene må trenge med makt inn i hjertene deres!

II.

Jeg vil nå slutte med to praktiske anvendelser. Den første gjelder dere som søker frelse. Viser ikke teksten dere at dere trolig ikke har funnet frelse fordi dere ikke kjenner sannheten? Jeg må derfor på det alvorligste oppfordre dere mange unge som ikke finner hvile, til å gå grundig gjennom Bibelen.

Det første og viktigste er å tro på Herren Jesus Kristus. Men hvis du sier: «Jeg forstår meg ikke på dette», eller: «Jeg kan ikke tro», eller hvis tvil og frykt stiger opp i hjertet ditt, da må det komme av at du ikke har fått full erkjennelse av sannheten. Det er godt mulig at noen vil si til deg: «Tro, tro, tro!» Og jeg vil si det samme. Men jeg skulle ønske at du ville være forstandig og tenke over hva det er å tro, og hvem du skal tro på.

Jeg prøvde å forklare dette for en som besøkte meg for noen dager siden. Hun sa at hun ikke kunne tro. «Nåvel», svarte jeg, «tenk deg at jeg sa til deg der du sitter: ‹Unge venn, jeg kan ikke tro deg.› Du ville svare: ‹Men det burde du da kunne.› Tenk deg at jeg svarte: ‹Jeg skulle ønske jeg kunne.› Hva skulle jeg da gjøre? Skulle jeg sitte stille og se på deg til jeg kunne si: ‹Nå tror jeg at jeg kan tro deg›? Det ville være latterlig.

Nei, jeg skulle gå ut og spørre: ‹Hvem er denne unge personen? Hva slags karakter har hun? Hvem omgås hun?› Og når jeg slik hadde gjort meg kjent med deg, kunne jeg si: ‹Jeg har undersøkt denne unge kvinnens karakter, og jeg kan ikke annet enn tro henne.›»

Slik er det også med Jesus Kristus. Hvis du sier: «Jeg kan ikke tro på ham», så les disse fire vitnesbyrdene av Matteus, Markus, Lukas og Johannes. Dvel særlig ved de stedene der de forteller om hans død. Vet du at mange, mens de så å si satt ved foten av korset og så hvordan Guds

Sønn døde for menneskene, har måttet rope ut: «Jeg kan ikke annet enn tro! Når jeg ser min synd, synes den altfor stor til å kunne tilgis. Men når jeg ser min Frelser, forsvinner mine overtredelser.»

Noen ganger har jeg framstilt saken for dere slik: Hvis du skal vandre gjennom London fra den ene enden til den andre, vil det ta mange dager å få et riktig begrep om hvor stor byen er. For trolig kjenner ingen av oss fullt ut hvor langt den strekker seg.

Etter den lange rundturen vil du si: «Jeg undres på hva alle disse menneskene lever av. Jeg kan ikke begripe det. Hvor kommer alt brødet og smøret og osten og kjøttet og alt det andre fra? Å, disse menneskene må sulte! Det er ikke mulig at Libanon med alle sine dyr og de store slettene i Europa og Amerika kan skaffe mat til alle disse skarene.»

Ja, det er inntrykket ditt. Men gå til det store kjøttorget tidlig i morgen og til andre steder der de store matforrådene finnes. Når du kommer tilbake, vil du si: «Nå har jeg et helt annet inntrykk. For nå skjønner jeg ikke hvor det skal komme nok mennesker fra til å spise opp all denne maten. Aldri i mitt liv har jeg sett slike forråd av matvarer. Å, om det så var to London, ville det likevel være nok mat!»

Nettopp slik er det: Når du tenker på dine synder og din nød, må du si: «Å, hvordan kan jeg bli frelst?» Men vender du tankene i en annen retning og tenker på Kristus som Guds Sønn – tenker på at Gud, som ble menneske, har båret menneskenes skyld – da vil du, i stedet for å si: «Mine synder er altfor store», nesten tro at soningsofferet er altfor stort.

Derfor vil jeg bare oppfordre deg til å prøve å lære Kristus bedre å kjenne. Og jeg vil bare gi deg profeten Jesajas anvisning: «Vend øret hit og kom til meg! Hør! Så skal deres sjel leve» (Jes 55,3). Lær, hør, les og tro mer om disse herlige tingene, alltid med dette ønsket og forsettet: «Jeg hører ikke bare for å høre, og jeg samler ikke kunnskap bare for kunnskapens skyld. Jeg vil høre og vite for å bli frelst.»

Jeg skulle ønske at du lignet kvinnen som mistet sølvmynten sin (Luk 15,8). Hun tente ikke bare et lys og sa: «Jeg har et tent lys, det er nok.» Hun tok ikke bare den nye kosten sin og satte seg fornøyd ned og ropte: «For en flott kost!» Da støvet begynte å virvle opp, sa hun ikke: «For en mengde støv jeg samler! Nå er jeg sikkert på god vei.»

Noen stakkars syndere som har søkt Herren en tid, er kommet inn i en støvsky av sjelebekymringer, og de har tatt det for et godt tegn. Men jeg kan forsikre dere om at kvinnen ville ha sølvmynten sin. Hun brydde seg ikke om kosten eller støvet eller lyset – hun lette etter sølvet.

Slik må det være med deg også. Slå deg ikke til ro med det du leser, hører eller føler. Det er Kristus du må ha. Det er den dyrebare mynten du må finne, og du må feie til du finner den. Å, der er den! Der er Jesus! Grip ham! Ta tak i ham! Tro ham nå, ja, nettopp nå, og du er frelst.

Min andre anvendelse gjelder dere som ønsker å føre andre til frelse. Mine kjære venner, dere må forkynne dem sannheten hvis dere vil føre dem til Jesus Kristus. Jeg tror at vekkelsesmøter kan være gode for noen. Folk er så døde og sorgløse at en nesten må bære over med alt som kan ruske dem opp av den åndelige søvnen. Men å forkynne sannheten for menneskene er hovedsaken i et virkelig sjelevinnende arbeid for Gud.

Og hvilken sannhet? Evangeliets sannhet, sannheten om Kristus – det er den de trenger. Forkynn den kjærlig, varmt og inderlig. For Gud vil ikke at de skal bli frelst ved noe annet enn ved sannhets erkjennelse. Han vil at alle mennesker skal bli frelst på denne måten – ikke ved at de blir holdt i uvitenhet, men ved at sannheten blir brakt til dem. Dette er Guds vei til frelse.

Ha Bibelen ved hånden når du snakker med en sjel om frelsens vei. Si: «La meg minne deg om et skriftsted.» Det har en underfull innflytelse på en stakkars vaklende sjel når en kan peke på et ord i selve Bibelen. Si: «Har du lagt merke til dette løftet, min kjære venn? Og har du sett dette skriftstedet?» Ha Skriften for hånden.

Her er en kjær bror som Gud har brukt til velsignelse for mange sjeler. Jeg har sett ham tale til noen og slå opp skriftstedene forunderlig lett og raskt. Jeg undret meg over at han kunne gjøre det så lett og sikkert, helt til jeg fikk se Bibelen hans. Da fant jeg at han hadde trykt de utvalgte skriftstedene på egne ark og satt dem inn i boka, så han alltid hadde dem for hånden.

Det er svært viktig å ha for hånden de utvalgte bibelordene som har trøstet andre og en selv. Det hender iblant at et eneste vers av Guds ord gir sjelen lys der femti dagers diskusjon ville vært forgjeves. Jeg legger merke til at når sjeler blir frelst, skjer det heller ved tekstene våre enn ved prekenene våre. Gud Den Hellige Ånd liker å bruke sitt eget sverd. Det er Guds ord, ikke menneskers forklaring av Guds ord, Herren vanligvis velsigner.

Se derfor til at du siterer steder fra selve Skriften, og stol på sannheten. Kunne et menneske bli frelst ved en løgn, ville det bli en løgnaktig frelse. Bare sannhet kan gi resultater som er sanne. Hold derfor fast ved å undervise i sannheten. Herren gi dere nåde til å forkynne den dyrebare sannheten om den blødende, døende, oppstandne, opphøyde Frelser, han som kommer igjen. Og Gud skal velsigne vitnesbyrdet deres. Amen.

24. søndag etter trefoldighet: Slett ikke støte ut

«Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» (Joh 6,37).

Dagens tekster i 1899: 1 Kor 15,50–58 og Joh 6,37–40.

«Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.» Dette er et av de frieste løftene jeg kan huske å ha truffet på mellom Bibelens to permer.

For det første er det fritt med hensyn til hva slags menneske det gjelder. «Den som kommer til meg» – det er personen. Han kan ha gjort seg skyldig i en avskyelig synd, altfor stygg til å nevnes. Men hvis han kommer til Kristus, skal han ikke bli støtt ut. Til denne avskyelige synden kan han ha lagt mange andre, helt til anklagelisten er både lang og full. Men kommer han til Kristus, skal han slett ikke bli støtt ut.

Han kan ha forherdet sitt hjerte mot alle hensyn og alle nådens formaninger. Men hvis han kommer til Kristus, skal han slett ikke bli støtt ut. Han kan ha gjort seg selv så svart som natten – så svart som helvete. Men hvis han kommer til Kristus, skal han likevel slett ikke bli støtt ut.

Jeg kan ikke si hva slags mennesker som er kommet hit i dag. Men om det skulle være tyver, mordere og brannstiftere her, ville jeg likevel innby dem til å komme til Kristus, for han vil slett ikke støte dem ut.

Jeg regner med at de fleste av dere er anstendige mennesker når det gjelder moral og vandel. Til dere sier jeg: Hvis dere kommer til Kristus, vil han slett ikke støte dere ut. Dere barn av gudfryktige foreldre, dere som hører Ordet – han vil slett ikke støte dere ut. Du som bare mangler én ting, men nettopp det ene nødvendige (Luk 10,42), han vil ikke støte deg ut. Å, dere som er blitt trette av Guds hus og Herrens dag – dere er altfor mange! Men om dere vil komme til Kristus med alle deres villfarelser og stole på ham, skal han slett ikke støte dere ut.

Og skulle det her i forsamlingen være noen som vi helst ikke bør beskrive, og som allerede kryper sammen ved den blotte tanken på å bli pekt ut og nevnt ved navn – også slike vil Jesus med glede ta imot hvis de kommer til ham. La karakteren deres være som den vil, dere hvis liv er hyllet i mørke: Dere skal ikke bli støtt ut.

Jeg skulle ønske jeg kunne gjøre dette klart for dem som går nedtrykt ved tanken på et liv tilbrakt i synd og gudløshet. For teksten gjelder også dem som

har levd et helt liv i overtredelser. Min Herre roper ut tilgivelse og glemsel for hele det svunne livet. Det skal regnes som om det aldri hadde vært.

Ved troen på Jesus Kristus skal alt det som er forbi, rulles sammen og forsvinne som om det aldri hadde eksistert, og du selv skal bli et nytt menneske. Da Naaman dukket seg i Jordan, står det at «hans kjøtt ble friskt som på en liten gutt, og han ble ren» (2 Kong 5,14). Og slik skal det bli med deg også.

Den gamle mannen tok det lyslokkete barnet på fanget, strøk fingrene gjennom lokkene og sa: «Kjære barn, Herren bevare deg fra de syndene jeg har gjort meg skyldig i. Mitt gamle liv er fullt av elendighet. Det er snart forbi, og jeg har ikke noe håp. Gud gi at jeg var barn igjen!»

Men se, barmhjertighetens engel hvisker til den som er i en slik tilstand: «Du kan bli barn igjen!» En mann som er hundre år, kan likevel bli et barn. Og den som er blitt grå i ondskap, kan likevel bli et barn i uskyld ved den rensende kraften som er i vannet og blodet som flyter fra Jesu gjennomstungne side.

Gå og skriv tvers over nattehimmelen – skriv det med nye stjerner om du kan: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.» La så middagssolen kaste alle sine stråler på det, til det ser ut som det er skrevet med Guds herlighet: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.»

Her står ikke noe om hva slags menneske det må være som blir tatt imot – så ingen synder skal synes utelukket. Det er ingen grense for hvor langt synden kan ha gått. Hver eneste «den som» i hele verden – hver spottende, djevelsk «den som» som kommer til Kristus – er velkommen. Jeg bruker sterke uttrykk for å kunne sette nådens dør på vidt gap. Hver «den som» som kommer til Kristus – om han så kommer fra fengsler, spillebuler, straffeanstalter og de verste synderreir – vil Jesus slett ikke støte ut.

Dette løftet er dessuten svært fritt fordi det ikke setter noen betingelse for *måten* en kommer på. Den eneste betingelsen er at de kommer til Kristus.

Jeg har kjent noen som kom styrtende til Kristus – i villig, rask og ivrig gang. Du kan lese om det i evangeliene. De var så glade for å få høre om Frelseren at de skyndte seg til ham med en gang. Mange unge mennesker og barn gjør det, og de er salige i det de gjør. Kom fort, dere livlige og ivrige sjeler!

Han vil ikke støte dere ut hvis dere løper og skynder dere til ham. Hvis dere styrter til ham i dag – hvis du styrter til Kristus – vil han slett ikke støte deg ut.

Å, det er mange som kommer svært haltende til Kristus. De er tynget av en stor syndebyrde og lenket av frykt og tvil, og derfor går det smått og sent. De ser ikke opp til Jesus og lever med en gang. De ser hit og de ser dit, i stedet for å se på ham. De bruker lang tid på å komme, fordi de er redde, ukyndige og trege. Men det gjør ingenting, min bror. Sneglen kom også inn i arken. Bare du kommer til Kristus, vil han ikke støte deg ut, hvor langsomme skrittene dine enn er.

Noen ser opp til Kristus med klare, strålende øyne som Rakel, straks de får høre om ham. Å, for et blikk! De synes å suge Kristus og hele hans frelse inn med disse strålende øynene. Men jeg har truffet mange som har matte øyne som Lea (1 Mos 29,17). De ser gjennom tvilens skyer og tårenes regnbyger, og de ser ikke Kristus halvt så klart som de burde. Men å, dette tåkete blikket vil likevel frelse dem!

Et blikk vil frelse deg, hvis det er rettet mot Kristus. Og det å komme vil frelse deg, hvis du kommer til Kristus. Å komme til sakramentene kan bli deg til dom, og å komme til skriftefaren kan bli deg til fordervelse. Men å komme til Kristus vil frelse deg. Hvis du ved en enfoldig tro griper Kristi frelse, vil dette grepet bli deg til salighet. Hvis tankene dine kretser om ham, hvis hjertet ditt omfavner ham, hvis sjelen din hviler på ham – hvor skrøpelig og ufullkomment det enn er – da vil han slett ikke støte deg ut.

Å, dette er en herlig sannhet for mitt hjerte – er den ikke det for ditt også? Så lenge vi kommer til ham, vår Frelser, vil han slett ikke støte oss ut. Jeg er lykkelig over å kunne forkynne dette herlige evangeliet hvor som helst. Er du ikke glad for å få høre det? Hvis ikke, må du være i en sørgelig tilstand.

For det tredje er det her ingen begrensning med hensyn til *tid*. «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» – det er et herlig, fritt ord som gjelder alle aldre.

Det er kanskje en del barn til stede her. Jeg er glad for å se gutter og jenter blande seg med forsamlingen. Hør på meg, barna mine! Det gleder meg alltid å se dere, og vi som forkynner Ordet, gjør en stor feil hvis vi ikke taler særskilt til dere. Å, kjære Johan og Marie, Ole og Johanne, jeg ønsker så inderlig at dere ville komme til

Kristus mens dere ennå er unge, og stole på ham og bli unge kristne. Det er ingen grunn til at dere ikke skulle gjøre det. Dere er gamle nok til å dø, dere er gamle nok til å synde, og dere er gamle nok til å tro på Herren Jesus Kristus. Og hvorfor skulle dere ikke gjøre det med en gang?

Jeg var omkring femten år gammel da jeg ved hjelp av Guds Ånd fikk nåde til å kaste meg på Kristus. Og har jeg noen gang angret at jeg kom så tidlig til Jesus? Nei, jeg skulle bare ønske at jeg var kommet femten år før, og at jeg hadde kjent Kristus så snart jeg lærte min mor å kjenne.

Noen av dere har hørt om Jesus fra dere var ganske små. Navnet hans var en del av mors vuggesang. Å, måtte dere kjenne Jesus ved troen! Tenk ikke at dere må vente til dere blir voksne før dere kommer til Jesus.

Her en dag snakket jeg med en liten gutt på ni år. Jeg kan fortelle dere at han kjente Kristus bedre enn mang en gråhåret mann gjør, og han elsket Jesus av hele sitt hjerte. Da det kjære barnet fortalte meg hva Jesus hadde gjort for ham, ble øynene mine fuktige av tårer. Ansiktet hans var lykkelig og strålende da han fortalte om det han hadde kjent og erfart i sitt eget hjerte av Frelserens makt til å velsigne.

Dere små barn er som rosenknopper, og dere vet at alle liker en rosenknopp bedre enn en utsprungen rose. Min Herre vil med glede ta imot dere som rosenknopper. Overgi dere til ham, for han vil ikke støte dere ut. Jeg er overbevist om at han aldri vil gjøre det.

Hvis noen her befinner seg i den andre enden av livet, vil jeg minne dem om at løftet «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut» gjelder de gamle like mye som de unge.

Jeg hørte en pastor – forresten en svært ivrig mann – si at hvis folk ikke var blitt omvendt før de var førtifem år, trodde han neppe de noen gang kunne bli

det siden. Han sa at han selv aldri hadde sett noen bli omvendt etter at de var fylt førtifem. Jeg skulle ønske jeg hadde stått på prekestolen hans. Jeg ville ikke ha diskutert erfaringene hans med ham, men jeg ville ha gjendrevet dem med andre erfaringer.

Denne broren må enten ha virket i en svært liten landsby, eller så må han ikke ha forkynt evangeliet i hele dets fylde for all skapningen. Han trodde kanskje ikke at eldre folk kunne bli omvendt, og selvfølgelig ble heller ingen eldre omvendt gjennom ham.

Jeg har sett like mange bli omvendt i den ene alderen som i den andre, det vil si i forhold til hvor mange de er. For det er klart at det ikke er så mange mennesker i verden over femti som under femti. Og selvfølgelig er en stor del av forsamlingene våre yngre mennesker. Vi har på de faste samlingene våre et fint antall av alle aldre. Og når det gjelder tilveksten i menigheten, har jeg lagt merke til at det er omtrent det samme forholdet mellom små barn og svært gamle menn og kvinner.

Vi har tatt opp menn og kvinner over åtti år på bekjennelse og dåp, og vi var like overbevist om deres omvendelse som om de aller minstes – verken mer eller mindre. Hvem våger å påstå at det finnes en alder da Guds nåde ikke lenger virker? Jeg utfordrer hvem som helst til å vise oss et skriftsted som peker i den retningen. Og jeg bestrider dessuten at den erfaringen som synes å bekrefte noe slikt, er riktig.

I min egen forkynnergjerning har jeg funnet at unge og gamle har samlet seg for å høre Ordet i omtrent samme forhold, og at de i samme forhold også er blitt omvendt. Hvor gammel du enn er, ber min Mester meg si: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.»

Kom, kom, min kjære gamle venn, selv om du ikke kan komme uten stokken din! Kom, selv om synet ditt er svakt – kom med brillene dine! Kan du ikke gjøre stort for min Mester, så kan han gjøre alt for deg. Selv om du bare har en kort tid igjen å leve på jorden, vil du kunne prise ham gjennom hele evigheten. Jeg er sikker på at du vil bli en av de ivrigste i den gjerningen.

Jeg tenker du vil bli lik en gammel kvinne jeg kjenner. Da jeg snakket med henne om at hun var blitt omvendt i høy alder, sa hun: «Hvis Herren Jesus Kristus noen gang frelser en slik stakkars gammel synder som meg, skal han aldri få høre den siste lovsangen fra meg.» Det er nettopp derfor jeg ønsker at han må frelse deg. For da vil han aldri få høre den siste lovsangen fra deg. Du vil prise ham i all evighet for det han har gjort for deg. Vil du ikke?

Å, mine kjære tilhørere, kom til Jesus! Kom i livets morgen, mens duggen ennå ligger på de friske skuddene, og han vil ikke støte deg ut. Kom i middagens hete, når bekymringenes tørke plager deg, og han vil ikke støte deg ut. Kom når skyggene er blitt lange og nattens mørke legger seg omkring deg, for han vil ikke støte deg ut. Døren står alltid åpen. For nådens dør blir aldri lukket så lenge livets dør står åpen. Å, fly til Kristus og finn barmhjertighet nå!

Og, mine kjære venner, la meg minne dere om hvor velsignet *sikker* denne frelsen er. «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.» To eller tre nektelser etter hverandre gir på gresk et sterkere uttrykk enn de kan gi på vårt

språk. Her står en svært sterk nektelse: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut», eller: «vil jeg aldri, aldri støte ut». Det er som om han ville si: På ingen måte, av ingen grunn og for ingen som helst beveggrunn vil jeg, i tid eller evighet, støte ut den sjelen som kommer til meg.

Det er det som står her – en erklæring om en absolutt sikkerhet som ikke kan rokkes. For en velsignelse å kunne sette foten på noe så fast, sikkert og uforanderlig!

Visse predikanter som er mye omtalt nå for tiden, er svært uklare. For de vet ikke selv hva de vil komme med i morgen. De lager sin bekjennelse etter hvert som de går framover, og den er ikke stort verdt når den kommer fram. Jeg for min del tror på noe sikkert og fast: at Skriften er ufeilbar, og at det Herren har latt skrive i den, aldri skal bli forandret så lenge verden står.

Min tekst er sikker og pålitelig som Kristi sannferdighet. Og selv om vi ikke har sett hans herlige ansikt, kan vi ikke tvile på hans ord. Kan du for et øyeblikk se for deg Guds Sønns evig velsignede ansikt? Kunne du se inn i dette ansiktet og mistenke ham for løgn? Og når han sier: «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som tror, har evig liv» (Joh 6,47), da må dette ordet være sant. Tror du på ham, har du evig liv.

Når han sier: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut», må denne erklæringen være sann. Han kan aldri, nei, aldri støte deg ut – hvem du enn er, hvor lenge du enn lever, eller hva som enn hender deg – hvis du bare kommer til ham. Det finnes grunner nok til at han kunne ha støtt deg ut. Men han har feid dem alle bort med forsikringen: «vil jeg slett ikke støte ut» – det vil si: «På ingen måte og under intet påskudd skal jeg noen gang støte ut den som kommer til meg.»

Og når Kristus ikke støter oss ut, tar han imot oss. Og tar han imot oss, blir vi sluttet inn til Guds hjerte og tatt imot til evig liv, og snart skal vi få en evig velsignelse. Å, for en glede teksten gir oss ved at den er så absolutt sikker!

Jeg skal slutte her, mine kjære venner, med et par oppmuntrende ord til, når vi legger merke til hvor *personlig*

teksten er. For også i det ligger en del av løftets store rekkevidde. Den første delen av verset lyder slik: «Alle de som Faderen gir meg, kommer til meg.» Men når Kristus vender seg til syndere med et sønderbrutt hjerte, slipper han ordet «alle». Han lar enhver allmenn talemåte fare og bruker det personlige pronomenet: «Den som kommer til meg, vil jeg slett ikke støte ut.»

Med det ville han si til hver enkelt i denne forsamlingen: «Hvis du kommer til meg, vil jeg slett ikke støte deg ut.» Det heter ikke: «Hvis du og en annen kommer» – da ville det stått i flertall: «Hvis dere kommer.» Nei, det heter: «Den som kommer.» Du alene, din tjener alene, ditt barn alene – men særskilt du selv alene: Hvis du kommer til Herren Jesus, vil han slett ikke støte deg ut. Det kan du ikke tvile på.

Kom da, min kjære tilhører, og tro på din Frelser. Jeg taler ikke i dag til folk som tviler på at Guds Sønn er sannferdig. Jeg taler ikke til dem som tror at Kristus er en løgner. Du vet at han vil ta imot deg hvis du kommer til ham. Hvorfor kommer du da ikke?

Jo, du tenker at du skal komme om en tid. Men hvorfor ikke nettopp nå? Hva er det som holder deg tilbake? Hvordan kan du våge å utsette en så viktig sak? Er du sikker på at du lever neste uke? Du er jo ikke sikker på en dag eller en time. Når det gjelder penger, har jeg aldri hørt noen takke nei og si: «Det kan vente til neste år.» Nei, de sier: «Bedre én fugl i hånden enn ti på taket.» Å, å ha Kristus i hånden og få ham nå! Og hvorfor ikke nå?

Er det ikke fordi du i virkeligheten ikke forstår hva det er å ta imot ham eller tro på ham? Det er sannelig den enkleste og mest likefremme sak i verden. Og det er den eneste grunnen til at det er så vanskelig: Det er så uendelig enkelt at folk ikke kan tro at det er slik vi framstiller det. Og likevel er det helt sikkert slik vi sier. Troen er ganske enkelt å stole på Kristus. Og å stole på ham gir evig liv og frelser oss fra synden. Noen ganger framstiller jeg det med Watts' ord:

«En syndig, ussel, hjelpeløs stakkar,
som bare i Jesu nådes armer faller.»

Men en gang etter en preken sa en ung mann til meg: «Jeg kan ikke falle.» «Min kjære venn», svarte jeg, «da vet jeg ikke hvordan jeg skal tale. For jeg mente ikke noe du skulle gjøre. Jeg mente at du skal holde opp med alt ditt eget strev og så falle om hjelpeløs – eller om du heller vil: styrte ned – fordi du ikke kan holde deg oppreist. Det er det.»

Fordi jeg ikke kan frelse meg selv, faller jeg i Kristi armer. Når jeg holder opp med å støtte meg til noe av mitt eget, lener jeg meg nettopp på ham. «Men likevel», sier du, «det må noe mer til enn dette.» Det er ikke noe mer enn dette. Hvis du tror at Jesus er Kristus, er du født av Gud (1 Joh 5,1). «Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt» (Mark 16,16). «For dersom du med din munn bekjenner … og i ditt hjerte tror …, da skal du bli frelst» (Rom 10,9).

«Men jeg må – jeg må – jeg må gjøre noe særskilt eller føle noe underlig som jeg ikke merker nå, før jeg kan tro at jeg er frelst», sier du. Slik gjør du Gud til en løgner og skyver det evige livet fra deg.

Har du aldri hørt om den gode skipperen som hadde vært lenge på havet og var kommet ut av kurs? Han drev inn i den tretti mil brede munningen av Amazonas-elven. Etter at han hadde seilt oppover elven en tid, tok vannforrådet slutt.

Da han fikk øye på et skip, signaliserte han, og da han kom nær nok til å rope over til mannskapet, ropte han: «Vann! Vi holder på å dø av tørst!» Han ble svært forundret da han fikk til svar: «Hal opp! Hal opp! Du seiler i en elv. Det ferske vannet er rundt deg på alle kanter.» Han hadde ikke annet å gjøre enn å fire bøtta ned og hale opp så mye vann han ville.

Og her har vi sjeler som roper: «Herre, hva skal jeg gjøre for å bli frelst?» (Apg 16,30) – mens det store frelsesverket allerede er fullført, og alt de nå har å gjøre, er å ta imot det evige livs frie gave.

Hva skal du gjøre? Du har gjort nok for et helt liv, for du har mistet deg selv ved alt ditt gjøre. Det er ikke det som er spørsmålet, men: «Herre, hva har du gjort?» Og da lyder svaret: «Det er fullbrakt!» (Joh 19,30). «Jeg har gjort alt sammen. Kom bare og stol på meg.» Synder, du befinner deg i en elv av nåde og

barmhjertighet. Ut med spannet, mann, og drikk i fulle drag! For du vil aldri kunne tømme nådens rike strømmer.

En elv er fri for hver hund som løper langs bredden. Hver ku kan stanse ved elven og drikke så mye den vil. Like fri er Guds nåde for hver synder – hvem han enn er – bare han kommer til Jesus. Denne elven går forbi deg i dag. Bøy deg ned, du tørste, og drikk og lev!

Men du svarer: «Jeg må føle noe helt annet enn det jeg føler nå.» Det trengs ikke. Kom med dine dårlige følelser. «Å, mitt hjerte er ikke sønderknust, det er så hardt», svarer en annen. Kom til Kristus, så vil han bløtgjøre hjertet ditt. «Men jeg føler ikke min nød slik jeg burde», sier enda en. Kom til Kristus, så vil han hjelpe deg å føle din nød. «Å, men jeg er ingenting», sier du. Da er du nettopp den Kristus gleder seg over, for han vil være ditt alt.

Ser du det vakre treet der borte i hagen, med grenene bøyd mot bakken av frukt? Det er et pæretre. Fra toppen til de nederste grenene er det fullt lastet med frukt. Jeg tror aldri jeg har sett et slikt syn: Hver eneste gren er bøyd ned. Noen grener er nær ved å brekke under den søte byrden. Mens jeg lytter til grenene som knaker, synes jeg å høre treet tale. Og hva sier det? Det roper: «Kurver, kurver, kurver! Kom med kurver!»

Nå da, hvem har en kurv? «Jeg har fått meg en», roper en venn der borte, «men den er til ingen nytte, for det er ingenting i den.» Kom med den, mann! Det er nettopp den slags kurver treet vil ha. En person der borte sier: «Å, jeg har en kurv – en utmerket kurv, den er full fra bunnen til toppen.» Behold kurven din for deg selv. Den er til ingen nytte for mitt fullastede tre.

Hvor finnes en tom kurv? Hvem har en tom kurv? Kom hit med den! Kom og ta av treet og legg i den så mye du vil. Kom med alle kurvene deres! Kom med tusener og atter tusener av kurver, alle tomme, og fyll dem alle sammen!

Og merker du at etter hvert som vi fyller kurvene, blir det mer frukt på treet? Det er mer når vi har fylt kurvene, enn det var før. For dette uuttømmelige treet bærer mer og mer frukt etter hvert som vi tar av det. Det Herren Jesus ønsker, er en utfattig sjel, tom i seg selv, som kan ta imot av den rike fylden av nåde som er i ham.

Gud velsigne hver og en av dere for sitt navns skyld. Amen.

C. H. Spurgeon – et lite omriss av hans ytre liv

Den 19. juni 1899 var det sekstifem år siden det tidlig en morgen ble kunngjort i landsbyen Kelvedon i Essex at en gutt var født til verden. Fuglene lot høre sin første kvitring, solen sendte sine første stråler gjennom trærnes tette løvkroner, og en ung, from mor kunne slutte sin førstefødte i armene.

For et høytidelig og alvorlig øyeblikk det er når et menneske slik gjør sitt inntog i verden! Hvem kan si hva det skal bli av dette barnet? Skal det kanskje en dag bli til skam, skade og vanære for slekten sin og samfunnet det tilhører? Eller skal det bli til velsignelse, framgang og løft for et helt folk, ja, for en hel verden? Det er en stor fordel for et barn når det, som her, har troende foreldre som kan vie den nyfødte til ham som ennå kan si som før til Abraham: «Jeg vil velsigne deg, og du skal bli en velsignelse» (1 Mos 12,2).

Barnets far, John Spurgeon, stammet fra en gammel gudfryktig slekt som for over to hundre år siden hadde flyktet fra Nederland for samvittighetens og troens skyld. En av forfedrene hans, Job Spurgeon, satt av samme grunn lenge i et hardt fengsel i Chelmsford i England i 1677.

Omtrent et år etter guttens fødsel flyttet foreldrene fra Kelvedon til Colchester. Noen måneder senere fikk de besøk av bestefaren hans, James Spurgeon. Han hadde sluttet seg til frikirken allerede som barn og var nå pastor for en menighet i Stambourne. Han var en kraftfull og original mann. Først da han var omkring tjueseks år, kjente han kallet til forkynnergjerningen så sterkt at han forlot sin verdslige forretning. Etter å ha studert noen år og en tid tjent en menighet i byen Clare i Suffolk, ble han i 1810 ansatt som pastor for menigheten i Stambourne.

Under besøket i Colchester ble han så glad i sitt første barnebarn, lille Charles Haddon, at han ba om å få ta ham med seg til Stambourne. Der bodde gutten fra han var atten måneder til han var sju år. De to var usigelig glade i hverandre, og det er vanskelig å avgjøre hvem av dem som holdt mest av den andre.

Som bevis på den lilles ømme følelser for den ærverdige pastoren kan vi nevne en hendelse fra hans første opphold i Stambourne, altså i alle fall før han var sju år. James Spurgeon hadde en mann i menigheten som het Rhodes. Han hadde den stygge vanen at han satt på skjenkestuen og drakk øl og røykte sammen med de ugudelige. Gutten la merke til hvor nær bestefaren tok seg dette,

og hvor tungt han sukket og gråt når han ba for dette uverdige medlemmet av menigheten sin.

En dag sa lille Charles til bestefaren: «Jeg skal drepe gamle Rhodes, det skal jeg.» «Hysj, hysj», sa bestefaren, «du må ikke snakke slik. Du vet det ville være galt å drepe ham, og politiet ville sette deg fast.» «Jeg skal ikke gjøre noe galt», svarte gutten, «men jeg skal drepe gamle Rhodes, det skal jeg. Han skal ikke knuse min bestefars hjerte.»

Kort etter gikk han en kveld bortover i landsbyen og rett inn på skjenkestuen, der Rhodes satt med ølkruset og pipa. Med løftet finger trådte han fram til bordet og sa med sørgmodig alvor: «Hva vil du her, Elia? Du sitter og drikker sammen med de ugudelige, du som er medlem av menigheten, og knuser din pastors hjerte. Jeg skammer meg over deg. Aldri ville jeg knuse min pastors hjerte slik, det er sikkert.» Og med det gikk han.

Men det pastorens prekener ikke hadde maktet, det utrettet barnets enfoldige ord. Den gamle synderen ble truffet av guttens formaning. Kort etter kom han til prestegården, fortalte hva som hadde hendt, ba om tilgivelse for sitt dårlige liv og lovet bedring. Det løftet holdt han til sin dødsdag.

James Spurgeon var trettifem år da han overtok pastoratet i Stambourne, og Charles Haddons far var ennå ikke født. Likevel fikk han feire femtiårsjubileet sitt som pastor for denne menigheten. Ved den anledningen holdt lille Charles, som nå var blitt en berømt predikant, festtalen, som er trykt under tittelen «De gamles Gud». Den kraftfulle hedersmannen fortsatte som pastor for den samme menigheten i tre år til. Han beholdt innflytelsen over folket og hadde deres udelte kjærlighet og aktelse til det siste.

Da gutten skulle begynne på skolen, måtte han flytte hjem til foreldrene. De gjorde alt de kunne for å gi ham og hans yngre bror en så god utdannelse som mulig.

Fra han var elleve til han var femten år, gikk han på latinskolen i Colchester under en dyktig bestyrer, Henry Lewis. Der hadde han i Mr. Leeding en utmerket lærer som underviste i de klassiske språkene og matematikk. I disse fagene utmerket Charles Haddon Spurgeon seg særlig. For denne læreren hadde Spurgeon et varmt hjerte gjennom hele sitt senere liv.

Da han gikk ut av skolen, var han fullt rustet til å gå på universitetet. Men i stedet tok han en stilling som hjelpelærer ved en skole, først i Newmarket og senere i universitetsbyen Cambridge, og bestemte seg for å stå på egne ben fra nå av.

Mens han var på det første stedet, foregikk det en gjæring i sjelen hans. Slik gjæring er vanlig hos de mer begavede blant den studerende ungdommen i tjueårsalderen, og den ender ofte i rasjonalisme og fritenkeri. Hos ham kom den i en så mye yngre alder fordi han var uvanlig tidlig moden, rikt begavet og svært belest.

Faren har fortalt at han aldri har sett en gutt med slik leselyst. Han hadde ikke tid til lek eller atspredelse; han bare leste.

Og broren sier: «Mens jeg var opptatt med både det ene og det andre, slik smågutter gjerne er, kunne vi aldri få ham bort fra bøkene. Men selv om han

ikke drev med annet enn bøkene, visste han likevel alt om alle ting, fordi han hadde lest om det. Han kunne dynge opp en slik mengde i hukommelsen at den lignet en låve, og han holdt fast på det han hadde lest, som om det satt i en skrustikke. Det var hans største glede å fortelle meg hva han hadde lest, så jeg fikk en stor del av kunnskapene mine på annen hånd.

Han gjorde så store framskritt i studiene at jeg er helt sikker på at det var få på hans alder som kunne måle seg med ham, og sikkert ingen som overgikk ham.»

Som sagt foregikk det i denne tiden en sterk åndelig gjæring i sjelen hans, og han holdt på å miste troen på alt. Men i stedet for å drive om på fritenkeriets gyngende hav ble han ført til en dyp og gjennomgripende syndserkjennelse. Han hadde alltid levd et utvortes hederlig liv. Likevel følte han seg som den største synder når han tenkte på de store fordelene han hadde framfor så mange andre: så gode og gudfryktige foreldre og så klart lys over det som er rett og sant.

Lenge gikk han i stor sorg og sjelenød. Men endelig brøt lyset fram i sjelen hans. Ved nyttår 1850 var han hjemme i juleferien. Han pleide å følge faren om søndagene til Tollesbury, et stykke utenfor byen, der faren hadde sin menighet. Men en søndag formiddag i januar det året var været så hardt at moren ikke ville at han skulle være med. Hun ba ham derfor gå til et eller annet oppbyggelsessted inne i byen.

Han hadde tidligere besøkt alle mulige forsamlingshus på stedet i håp om å finne trøst og fred for sitt urolige hjerte, men forgjeves. Det forsamlingshuset han denne dagen kom til å gå inn i, var et lite, enkelt metodistkapell. Der hadde han aldri vært før; han visste ikke engang at det fantes i byen.

Det var bare noen ganske få til stede, trolig på grunn av uværet. Predikanten var heller ikke kommet, og en blek, mager håndverker gikk opp på prekestolen. Han måtte holde seg til teksten og gjentok den gang på gang, av den gode grunn at han ikke hadde stort forråd av kunnskap og ikke hadde særlig mye å si. Teksten hans var Jes 45,22, som i den engelske oversettelsen lyder slik: «Se til meg og bli frelst, alle jordens ender!»[1]

Blant de svært få som var samlet, la taleren lett merke til den fremmede. Han festet blikket på ham og sa: «Der under galleriet til venstre sitter en ung mann. Han ser svært ulykkelig ut, men han finner aldri fred før han ser på Jesus.» Og han ropte av alle krefter: «Unge mann, du ser ut til å være i stor nød. Se på Jesus, så skal du bli kvitt syndebyrden din. Se, se, se!» Og igjen ropte han: «Se, se, unge mann, se!»

Og i samme øyeblikk gikk det virkelig opp for hans sjels øyne at Kristi verk var fullført, og at frelsen var av bare fri nåde. Syndens tunge byrde falt av skuldrene hans. Hjertet hans ble fylt av en så overstrømmende fryd og fred at han gjerne kunne ha reist seg og ropt: «Halleluja! Ære være Gud, jeg er fri for min syndebyrde!»

Lite ante vel den bleke mannen som hadde ledet det lille møtet den grå vinterdagen – og som kanskje gikk nedslått hjem – hvilket verk som var blitt gjort for tid og evighet den dagen. Om kvelden gikk Charles sammen med moren til baptistkapellet i Colchester og hørte en preken over ordene: «… sin nådes

[1] NB: «Vend dere til meg og bli frelst, alle jordens ender!»

herlighet, som han ga oss i Den Elskede» (Ef 1,6). Ved det ble troen hans enda mer styrket.

Etter husandakten om kvelden minnet faren Charles om at det nå var tid å gå til sengs. Men han syntes ikke å ha noen lyst til å gå; hjertet hans var overfylt. Litt etter sa faren igjen: «Kom nå, gutter, la oss gå og legge oss.» Men i stedet for å gå sa Charles: «Far, jeg skulle gjerne snakke med deg alene.»

Da de andre var gått, fortalte han hva som hadde hendt om formiddagen, og la til: «Det har vært en salig sabbat for meg, far. For i dag har jeg funnet tilgivelse, fred og visshet om at jeg er Guds barn i Kristus.» Far og sønn ble sittende lenge sammen; de snakket, ba og priste Herren. Bare de som selv har hørt sine egne barn for første gang fortelle at de har funnet fred med Gud, kan fullt ut fatte farens glede den kvelden.

Da han kom tilbake til Newmarket, sluttet den nyomvendte læreren seg helt til Guds folk og begynte å ta virksom del i søndagsskolen. Snart ble han bedt om å holde taler for de små. Talene var så kjernefulle, friske, klare og likefremme at barnas foreldre kom i store skarer for å høre dem. Noen ganger hadde han flere voksne tilhørere enn pastoren på de offentlige møtene. En gang holdt han en misjonstale, og en engelsk statskirkeprest som var til stede, ga ham et pund for å oppmuntre ham til å øve seg videre i å tale.

Men han ble ikke lenge i Newmarket. Hans tidligere lærer, Mr. Leeding, hadde startet en skole for unge menn i Cambridge, og nå tilbød han Spurgeon en stilling der. Spurgeon tok imot tilbudet, dels av takknemlighet for den undervisningen han hadde fått av ham, og dels i håp om bedre å kunne slukke sin brennende kunnskapstørst i universitetsbyen. Også her fortsatte han med samme iver å arbeide i søndagsskolen og ta del i bønnemøtene. Der vakte bønnene hans straks oppmerksomhet med sin varme og bestemthet.

Snart kom han også til å holde sin første preken for voksne. En søndag kveld ba en bror Winter ham følge en ung mann ut på landet for å be og styrke motet hans, så han kunne holde en oppbyggelse. Men da de var kommet et stykke på vei, fant Spurgeon ut at Mr. Winter hadde sagt nøyaktig det samme til den andre. Og da den unge mannen var enda mer engstelig enn Spurgeon, måtte Spurgeon holde prekenen. Han talte med kraft og varme over teksten: «Æren tilhører altså dere som tror» (1 Pet 2,7).

Etter møtet spurte en eldre kvinne forbauset hvor gammel han var. «Å, jeg er nå under seksti», svarte han. «Ja, under seksten også», la kvinnen til.

Fra nå av ble han stadig bedt om å komme ut på landet og preke om søndagene. Før han var fylt sytten år, ble han kalt til pastor for en liten menighet i landsbyen Waterbeach. Den ligger vel en halv mil utenfor Cambridge og hadde den gang tolv hundre innbyggere. Menigheten kunne ikke gi ham mer enn førti pund, men han tok likevel imot kallet. Han ofret seg flittig for forkynnelsen av Ordet og hadde stor framgang i gjerningen.

Det stod nå klart for alle at hans framtidige kall måtte bli å forkynne evangeliet. Vennene hans, og blant dem faren, rådet ham derfor til å gå gjennom et teologisk studium for å få full utdannelse for pastorgjerningen. Med det for øye hadde han henvendt seg til dr. Angus, forstander for Regent's Park College i

London. Under et besøk i Cambridge hadde dr. Angus gitt Spurgeon beskjed om at de skulle møtes på et bestemt klokkeslett i forleggeren Macmillans hjem.

Spurgeon stod tidlig opp om morgenen og ba mye til Gud om veiledning i denne viktige saken. Til fastsatt tid kom han til møtestedet. Han ringte på, og piken førte ham inn i et privat værelse. Der satt den beskjedne og ringe landspredikanten og ventet i to fulle timer på den lærde doktoren fra London.

Men nå begynte han likevel å miste tålmodigheten og ringte på. Til sin ergrelse fant han da ut at den dumme piken hadde glemt å melde at han var kommet. Dr. Angus hadde sittet og ventet i et annet værelse i samme hus, til også han hadde mistet tålmodigheten og måtte reise med toget til London.

Dette fikk den største betydning for hans senere virksomhet og hele hans livsverk. Den ettermiddagen skulle han preke ute på landet, og han gikk alene en tur ut på marka. Han følte seg svært nedstemt og skuffet, og han løftet sitt hjerte til Gud i inderlig bønn. Akkurat da han kom utenfor byen, var det for ham som om han hørte Herrens røst si: «Søker du store ting for deg selv? Søk dem ikke!» (Jer 45,5).[2] Dette levende inntrykket ga tankene hans en ny retning.

Der og da bestemte han seg for ikke å skrive til dr. Angus og forklare misforståelsen. Han ville bli i Waterbeach, der Gud hadde velsignet arbeidet hans, selv om han skulle leve livet sitt upåaktet og i ringe kår.

Men Gud hadde bestemt det annerledes. En søndag morgen satt han og bladde i dr. Rippons sangbok for å finne en sang å åpne møtet med. Da ga en av diakonene ham et brev med innbydelse til å komme til London og overta prekestolen etter den avdøde sangbokutgiveren i New Park Street i Southwark. Han viste diakonen brevet og sa at det måtte være en misforståelse – og det skrev han også senere til brevskriveren. Men den gamle mannen ristet på hodet og sa: «Jeg er redd det dessverre ikke er noen misforståelse. Jeg var sikker på at vi ikke ville få beholde deg lenge i landsbyen vår.»

Det viste seg at den gamle mannen hadde rett. En kald desembermorgen holdt Spurgeon sin første preken i London. Det var lett å se at han var fra landet, og den ytre framtoningen hans svarte ikke til menighetens forventninger. Men da han begynte å legge ut teksten sin, ble folk så fengslet at de helt glemte predikantens trekk og utseende. Teksten hans var: «All god gave og all fullkommen gave kommer ovenfra, fra lysenes Far. Hos ham er ingen forandring eller skiftende skygge» (Jak 1,17).

Det var mange tomme stoler i kirken om formiddagen, men allerede om ettermiddagen var det dobbelt så mange tilhørere. Denne menigheten hadde hatt mange berømte pastorer som var lærde doktorer. Likevel var alle enige om at de aldri før hadde hørt slike prekener i New Park Street. En stor del av menigheten ville ikke forlate kirken før diakonene hadde lovet å be Spurgeon komme igjen og preke, med tanke på at han kunne bli deres pastor.

Noen få dager etter fikk han en hjertelig innbydelse til å bli hos dem, til å begynne med seks måneder på prøve. Men før tre måneder var gått, hadde ryet hans nådd alle deler av London, enda han ennå ikke var fylt tjue år. Kirken, som rommet omkring tusen mennesker, måtte snart utvides, og i mellomtiden

[2] NB: «Og du, ønsker du store ting? Gjør ikke det!»

preket han i den kjente Exeter Hall. Men da kirken var utvidet, var det like umulig å få plass til de stadig voksende skarene som kom for å høre «guttepredikanten», som han ble kalt.

De leide derfor musikksalen i Royal Surrey Gardens, det største lokalet som da var å oppdrive. Men ved det første møtet, kvelden den 19. oktober 1856, da trolig 12 000 mennesker hadde trengt seg inn, ropte noen ondsinnede personer: «Brann! Brann!» fra flere kanter av lokalet. Det oppstod panikk og trengsel mot utgangene, og flere ble drept og mange hardt skadet. Predikanten ble stående på plassen sin og oppfordret til ro. Men nervene hans ble så voldsomt rystet at han ikke kunne preke på flere søndager. Senere ble møtene i musikkhallen bare holdt om formiddagene, for å hindre at noe slikt skulle gjenta seg.

Samme år ble planen om å bygge Metropolitan Tabernacle lagt fram. Mange trodde at dette ville bli hans ruin. Men alt gikk godt. En herre i Vest-England som aldri hadde sett Spurgeon, sendte ham 5000 pund til byggefondet.[3]

En annen, som møtte ham på en spasertur, sa til ham: «Du har gitt deg inn på et stort foretak, og du vil merke at mange av vennene dine nok blir engstelige før Tabernaklet står ferdig. Men jeg er overbevist om at det vil lykkes, for Gud er med i arbeidet. Her har du 50 pund til byggefondet, og dessuten rentefrie obligasjoner på 20 000 pund som du kan falle tilbake på hvis du skulle komme i vanskeligheter under arbeidet.»

Neste dag ble obligasjonene deponert i Spurgeons navn. Han sa ikke noe om det til noen. Og da Tabernaklet i 1861 ble åpnet for offentlig gudstjeneste uten gjeld, kunne han levere dem ubrukt tilbake til vennen sin med takk for hans godhet og oppmuntring.

I dette verdensberømte forsamlingshuset fortsatte han å preke to ganger hver søndag og torsdag kveld, fra våren 1861 til sin død i januar 1892.[4]

Prekenene hans fra søndag formiddag er blitt trykt hver uke helt siden høsten 1854, og ved hans død utgjorde de 38 store bind eller årganger. Forleggeren hadde manuskript til åtte hundre prekener som han hadde holdt søndag ettermiddag og torsdag kveld. Derfor kommer det fremdeles ut en preken hver uke, og ved siste nyttår var det på den måten trykt 2500 i en sammenhengende rekke. I tillegg kommer en mengde andre prekener som er trykt utenom den faste utgaven. Dette er enestående i verdenshistorien.

Og disse prekenene forbløffer ikke bare ved sitt uhørte antall, men enda mer ved sitt utmerkede innhold. De er mesterverk både i formen og i den poetiske billedrikdommen. Men deres største verdi ligger i at de er enkle og klare, rike på praktisk lærdom og trofaste mot Bibelen. Kristus og hans forsoning er det store midtpunktet, den solen alt dreier seg om, i stadig vekslende farger som i et kaleidoskop.

Mange har spurt: Hva var hemmeligheten bak denne mannens underfulle tiltrekningskraft og innflytelse som predikant? Hvordan kunne han i trettiåtte år trekke slike skarer til forsamlingshuset sitt hver søndag?

[3] Beløpene står i kroner i 1899-utgaven (90 000, 900, 360 000 og 360 000 kroner); her gjort om til pund etter datidens kurs.

[4] 1899-utgaven har 1891; Spurgeon døde 31. januar 1892.

Først og fremst må vi nevne hans tro på at Bibelen er sann. For ham var den Guds bok, Herrens eget ord til menneskene. Derfor er prekenene hans så fulle og mettet av Bibelens innhold. Dernest forkynte han Kristus først og Kristus sist, den personlige, levende Frelser, han hvis kjød i sannhet er mat og hvis blod i sannhet er drikke (Joh 6,55). I dette er han det beste forbilde for alle evangeliske predikanter. Og endelig viste han i hele sitt liv og all sin ferd at han levde som han preket. Derfor var det noe så overordentlig tillitvekkende ved hele hans person.

En filosof har sagt at det første kjennetegnet på en stor mann er at han er god. Er det sant, var Spurgeon en av de største menn verden har hatt. Godhet var et hovedtrekk i karakteren hans, og den trådte fram gjennom hele livet hans.

Allerede som liten gutt viste den seg mot bestefaren, da han gikk resolutt til skjenkestuen og irettesatte det uverdige menighetsmedlemmet Rhodes, for at han ikke skulle knuse den gamle pastorens hjerte. Den viste seg mot de yngre søsknene hans; for dem var han en leder og lærer så langt tilbake som de kan huske. Den viste seg på skolen, der han gjerne hjalp kameratene sine, og senere gjennom hele hans anstrengende og oppofrende liv.

De store inntektene som salget av prekenene hans ga ham, brukte han i mange år til å drive en stor misjonsskole. Derfra er omkring tusen misjonærer og pastorer gått ut, og de virker i snart sagt alle deler av verden. For dem var han en personlig venn og far, og deres ve og vel lå ham ømt på hjertet.

Den samme godheten viste seg mot Londons mange foreldreløse små. For dem opprettet han et stort barnehjem, etter tilskyndelse fra en enke etter en engelsk statskirkeprest, som ga ham 20 000 pund som grunnfond. Der ble det til enhver tid forsørget 500 barn, og de fikk den beste oppfostring og undervisning. Her feiret han alltid fødselsdagen sin, den 19. juni, med en større fest der ti tusen mennesker kunne samles. Alt som kom inn av personlige gaver og presanger, ga han til hjemmet. Det består av et helt kvartal og er inndelt etter familiesystemet.

Og denne godheten viste seg også mot enkene. For dem opprettet han et hjem. De slapp riktignok ikke inn der før de var seksti år, men når de først var kommet inn, hadde de det så godt at de aldri døde siden, sa han på sin humoristiske måte. Og den samme godheten viste seg i de utallige virkegrenene der han var sjelen, men som vi ikke kan regne opp her.

Den første tiden han opptrådte i London, falt avisene over ham med hån og spott. I butikkene kunne en se karikaturer av den unge predikanten, som folk gjorde narr av som en fanatiker og sjarlatan, et irrbloss som snart ville slokne. Slik står folk gjerne uforstående overfor det virkelig store når det først trer fram. Men han fortsatte uforferdet å forkynne det evige evangeliet. Til slutt fikk alle øynene opp for hans store betydning og for at han var et redskap Herren særlig hadde utvalgt for hele kristenheten.

Ved hans død skrev selveste verdensavisen The Times at England i ham hadde mistet en av sine edleste sønner. Prinsen og prinsessen av Wales uttrykte sin deltakelse i et telegram til enken. Og erkediakon Sinclair kunngjorde fra prekestolen i verdens største protestantiske kirke, St. Paul's Cathedral i London, at

den lille gutten som en vårmorgen første gang så lyset i en beskjeden stue ute på landet, mens fuglene stemte i sin morgensang, «var blitt Englands største predikant».

Omkring 60 000 mennesker vandret gjennom Tabernaklet en kort, mørk vinterdag for å se kisten hans. Vognene i liktoget dannet en rekke på flere engelske mil, og det trengtes hundrevis av politikonstabler for å ordne trafikken. Selv vertshusene viste at de forstod hans verd: De dekket vinduene med svarte skodder den dagen han ble ført til graven, og alle butikker var stengt milevis omkring.

Da liktoget langsomt gled forbi barnehjemmet, hadde de 500 foreldreløse barna, alle kledd i svart, stilt seg opp for å hedre den avdøde med en sang. Men de var ikke kommet langt før høylytt gråt og hulking brøt av de spede stemmene. Det var et gripende syn å se hvor mektig deres tunge sorg talte om kjærligheten til de farløses venn og velgjører, han som hadde elsket dem så høyt.

Mens han ennå var en liten gutt, fikk faren hans besøk av Sydhavsøyenes apostel, misjonær Williams. Da han var reist, sa Charles til søsteren sin: «Jeg skulle ønske jeg hadde bare halvparten så stor kjærlighet til Gud og hedningene som han.» Og da han senere fikk høre om Williams' grusomme død på Erromanga, sa han: «Jeg vet, min kjære søster, at himmelens port ble satt vidt åpen for ham. Mr. Williams kommer til å skinne i himmelen evig og alltid, for han har ført mange til rettferdighet» (jf. Dan 12,3). Dette gjaldt sannelig også ham selv.

Enskjønt din klare, milde røst
i døden nå er stilnet av,
det er en salig, herlig trøst:
Du taler ennå i din grav.

Og det ei ene ved ditt ord,
men også ved ditt liv, ditt verk;
for ved din godhet var du stor,
og i din Herre var du sterk.

Du står for hver en predikant
som fø skal en Kristi hjord,
som mønster på alt godt og sant
og på en tolk av livets ord.

Det budskap som deg Herren gav
å bære uforfalsket frem,
det lyder enn fra hav til hav
og bringer trøst i tusen hjem.

Ja, dette ord det skal ei dø;
for Kristus han var alt for deg:
Det er et evighetens frø
med livets spirekraft i seg.

Gå ut da, edle engelskmann,
med fredens evig glade bud

i disse taler til mitt land
å samle frukt for himlens Gud.

P. H.

Om C. H. Spurgeon

1834–1892

Charles Haddon Spurgeon (1834–1892) ble født 19. juni 1834 i Kelvedon i Essex i England. Som femtenåring kom han en snøfull søndag inn i et lite metodistkapell, der en lekpredikant ropte ordet fra Jes 45,22 til ham: «Vend dere til meg, så skal dere bli frelst, alle jordens ender!» Han så hen til Kristus og ble frelst, og fra da av var det dette han forkynte.

Allerede som nittenåring ble han pastor i London, og fra 1861 forkynte han i Metropolitan Tabernacle for over fem tusen mennesker hver søndag. Prekenene hans ble trykt hver uke og spredt over hele verden, og han kalles ofte «predikantenes fyrste». Han grunnla også et predikantseminar, et barnehjem og en kolportørvirksomhet. Han døde i Menton i Frankrike 31. januar 1892.

Spurgeon var baptist og kalvinist, og der han taler om dåpen og utvelgelsen, lærer han annerledes enn den lutherske kirken. Men det som bærer forkynnelsen hans, er det samme som hos Rosenius: synderens nød, Kristi blod og nåden alene. Mange av bøkene hans ble oversatt til norsk allerede på 1800-tallet.